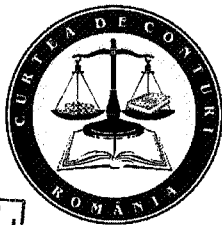

R2/2018

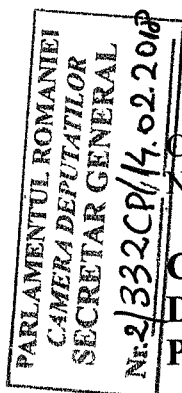

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

Strada Lev Tolstoi, nr.22-24, Sector 1, cod 011948,
București

Telefon: +(40) 21.3078. 818; Fax: +(40) 21.3078.875

Website: www.curteadeconturi.ro, E-mail: rei@rcc.ro

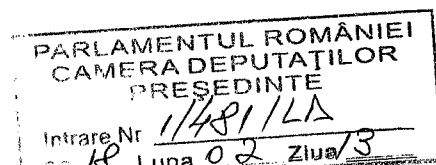

CABINET PREȘEDINTE

Nr. 1.545.../MB/ 13 .02.2018

CAMERA DEPUTAȚILOR

Domnului Nicolae-Liviu DRAGNEA,
Președintele Camerei Deputaților

BPR

Stimate domnule Președinte,

Am onoarea să vă transmit atașat prezentei adrese:

- *Raportul Public pe anul 2016*, însoțit de *Sinteza* acestuia, elaborat de Curtea de Conturi a României în conformitate cu prevederile Constituției și ale Legii sale de organizare și funcționare;
- *Raportul de activitate pe anul 2017*;
- *Mapă de prezentare în format electronic (Stick de memorie) a rapoartelor mai sus menționate și a Rapoartelor anuale referitoare la finanțele publice locale pe anul 2016* elaborate de Camerele de conturi.

În cuprinsul *Raportului public* se regăsesc principalele constatări ale Curții de Conturi ca urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate asupra conturilor de execuție bugetară, a misiunilor de audit de conformitate realizat la autorități, regii autonome, companii naționale, societăți comerciale unde statul și unitățile administrativ-teritoriale dețin pachetul majoritar de acțiuni, precum și constatările și concluziile Curții de Conturi rezultate din acțiunile de audit al performanței desfășurate în anul 2017.

În conformitate cu prevederile legii, în *Raportul Public* sunt prezentate, într-un capitol distinct, rezultatele misiunilor de audit extern efectuate de Autoritatea de Audit asupra modului de utilizare a fondurilor nerambursabile primite de la Uniunea Europeană.

Raportul de activitate cuprinde date și informații despre organizarea instituțională, activitățile specifice și rezultatele obținute, activitatea internațională, precum și resursele umane și financiare de care a dispus Curtea de Conturi în anul 2017.

Toate aceste rapoarte se regăsesc pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, secțiunea Publicații.

În speranța că informațiile furnizate vă vor oferi o imagine de ansamblu asupra activităților specifice desfășurate de Curtea de Conturi, cu privire la legalitatea și eficiența utilizării banului public, vă asigur, domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Mihai BUSUIOC

Președintele Curții de Conturi

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

RAPORTUL PUBLIC

PE ANUL 2016

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

RAPORTUL PUBLIC

PE ANUL 2016

DECEMBRIE 2017

NOTĂ

*Raportul public pe anul 2016 a fost analizat
și aprobat de Plenul Curții de Conturi.*

Reproducerea textului este interzisă.

*Utilizarea datelor și informațiilor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

CURTEA DE CONTURI

Strada Lev Tolstoi nr. 22-24, sector 1
București, cod 011948

Tel.: (+4) 021 3078731

Fax: (+4) 021 3078875

Website: www.curteadeconturi.ro

ROMÂNIA, București

Decembrie 2017

© CURTEA DE CONTURI

ISSN 1842-9394 (versiune tipărită)

ISSN 2558-8060 (versiune online)

ISSN-L 1842-9394

CURTEA DE CONTURI

În temeiul prevederilor articolului 140 alineatul (2) din Constituția României, republicată, precum și ale articolelor 38 alineatul (1) și 58 litera m) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată

Curtea de Conturi a elaborat și aprobat **RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016**

Documentele întocmite cu ocazia misiunilor de audit financiar, audit al performanței și ale controalelor tematice, însoțite de anexele acestora, au fost depuse/transmise entităților verificate pentru a proceda conform „Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități”.

Membrii Curții de Conturi:

Președinte: Mihai BUSUIOC

Vicepreședinți: Cosmin Vasile NICULA și Nicu MARCU

Consilieri de conturi: Marta AURONA PELEA, Dan FÎRȚESCU, Bogdan Nicolae STAN, Lucian NEGREA, Ioan HURJUI, Miron NICA, Vasile GHERASIM, Petru LAKATOS, Aurel DUMITRU, Attila DÉZSI, Carmen Georgeta STĂNESCU, Ileana Manuela PIELEANU

Președinte Autoritatea de Audit: Lucian Dan VLĂDESCU

Vicepreședinți: Florin TUNARU și Ilie SÂRBU

CUPRINS

Introducere	15
Capitolul 1: Auditul public extern la nivelul administrației publice centrale	35
1.1. Auditul public extern asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016	36
1.2. Auditul public extern la autoritățile și instituțiile publice din administrația publică centrală în anul 2016	51
Senatul României	52
Camera Deputaților	54
Institutul Român pentru Drepturile Omului	55
Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității	56
Secretariatul General al Guvernului	57
Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc	58
Secretariatul de Stat pentru Culte	59
Ministerul Afacerilor Externe	60
Institutul Diplomatic Român	61
Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni	61
Ministerul Finanțelor Publice	65
Agenția Națională de Administrare Fiscală	66
Agenția Națională pentru Achiziții Publice	67
Agenția Națională de Administrare Fiscală	67
Compania Națională Loteria Română SA	78
Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii SA	79
Ministerul Justiției	80
Ministerul Apărării Naționale	81
Direcția Domenii și Infrastructuri	82
Casa Sectorială de Pensii a MAPN	83
Ministerul Afacerilor Interne	83
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	84
Direcția de Asigurare Logistică Integrată	85
Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale – UT 515 București	85
Arhivele Naționale ale României	86
Ministerul Muncii și Justiției Sociale	88
Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială	89
Ministerul Tineretului și Sportului	95
Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale	97
Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură	100
Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare	103
Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”	104
Ministerul Mediului	107
Administrația Națională „Apele Române”	109
Administrația Națională de Meteorologie	110
Ministerul Transporturilor	111
Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA	114
Regia Autonomă Registrul Auto Român	117
Regia Autonomă Autoritatea Aeronautică Civilă Română	118
Compania Națională de Radiocomunicații Navale Radionav SA Constanța	119
SC Electrificare CFR SA	119
Societatea Națională Aeroportul Timișoara - Traian Vuia SA	120
SC Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM SA	121
Ministerul Educației Naționale	124
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”	127
Ministerul Sănătății	137
Compania Națională „Unifarm” SA	145

Ministerul Culturii și Identității Naționale	148
Biblioteca Națională a României	149
Opera Națională Română	150
Institutul Național al Patrimoniului	151
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	151
Compania Națională „Poșta Română” SA	152
Societatea Națională de Radiocomunicații SA	153
Ministerul Economiei	155
Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială	156
Societatea Formenerg SA, filială a CNTEE „Transelectrica” SA	157
Societatea Uzina Mecanică Plopeni SA, filială a Companiei Naționale „ROMARM” SA	157
Societatea Comercială IPROCIM SA	158
Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica SA, cu sucursalele de transport din: Cluj, Constanța, Craiova, Pitești, Sibiu	159
Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport - SMART SA, cu sucursalele sale de mentenanță din Cluj, Craiova, Bacău, București, Pitești, Sibiu	161
Societatea Comercială pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologie Informației în Rețelele Electrice de Transport - TELETRANS SA	163
Ministerul Energiei	165
Societatea Comercială Conpet SA	166
Societatea de Servicii Hidroenergetice Hidroserv SA, cu secții de Servicii și Reparații Hidroenergetice din: Bistrița, Cluj, Curtea de Argeș, Hațeg, Porțile de Fier, Râmnicu Vâlcea și Sebeș	167
Academia Română	169
Spitalul Universitar de Urgență ELIAS	171
Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București	172
Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor	172
Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor Împotriva Regimului Comunist Instaurat în România în perioada 1945-1989	174
Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării	177
Agenția Națională de Presă AGERPRES	177
Institutul Cultural Român	178
Societatea Română de Radiodifuziune	178
Societatea Română de Televiziune	180
Consiliul Superior al Magistraturii	181
Autoritatea Electorală Permanentă	182
Consiliul Economic și Social	183
Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului	183
Ministerul Fondurilor Europene	187
Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților	188
Academia Oamenilor de Știință din România	188
Ministerul Turismului	189
1.3. Auditul public extern asupra Contului general al datoriei publice a statului pe anul 2016	194
1.4. Auditul public extern asupra contului de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016	205
Casa Națională de Pensii Publice	205
Societatea Comercială de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă „TBRCM” SA București	209
1.5. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor fondurilor speciale pe anul 2016	211
1.5.1. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016	211
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	211
1.5.2. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate pe anul 2016	214
Casa Națională de Asigurări de Sănătate	214
1.6. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome pe anul 2016	222
Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei	222
Autoritatea de Supraveghere Financiară	223
Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații	224

1.7. Societăți bancare și de asigurări	226
Compania de Asigurări – Reasigurări Exim România SA	226
Societatea Comercială CEC Bank SA.....	227

Capitolul 2: Acțiuni de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale 229

1. Execuția de ansamblu a bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2016	231
2. Prezentarea rezultatelor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale	235
3. Sinteza constatărilor și concluziilor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale	239
4. Impactul implementării măsurilor dispuse prin decizii	247

Capitolul 3: Evaluarea sistemului de control intern managerial 251

Capitolul 4: Auditul public extern desfășurat de Autoritatea de Audit 275

4.1. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2007-2013	278
4.1.1. PROGRAME OPERAȚIONALE finanțate prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune și Fondul Social European	279
4.1.1.1. Programul Operațional Sectorial Mediu finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională	284
4.1.1.2. Programul Operațional Sectorial Transport finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională	286
4.1.1.3. Programul Operațional Regional finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională	289
4.1.1.4. Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională	291
4.1.1.5. Programul Operațional Asistență Tehnică finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională	292
4.1.1.6. Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane finanțat din Fondul Social European	293
4.1.1.7. Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative finanțat din Fondul Social European	297
4.1.2. Auditul de închidere privind fondurile structurale și de coeziune	300
4.1.3. Fonduri destinate agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului	303
4.1.3.1. Fondul European pentru Pescuit	303
4.1.3.2. Auditul privind închiderea Programului Operațional pentru Pescuit	306
4.1.4. Programe de cooperare și vecinătate	307
4.1.4.1. Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională	310
4.1.4.2. Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat	311
4.1.4.3. Programul Operațional Comun de Cooperare în Bazinul MĂRII NEGRE finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat	312
4.1.4.4. Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia	313
4.2. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2014-2020	313
4.2.1. Fondurile pentru Agricultură	314
4.2.1.1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	315
4.2.1.2. Fondul European de Garantare Agricolă	319
4.2.2. Programe de cooperare și vecinătate	324
4.2.2.1. Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia	324
4.2.3. Alte fonduri	325
4.2.3.1. Programul Național FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” și Programul Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă”	325
4.2.3.2. Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene	327
4.3. Considerații finale și concluzii	330

Anexa nr. 1: Situație privind execuția bugetară pe ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, pe anul 2016	337
Anexa nr. 2: Situație privind numărul de entități verificate în anul 2017	345
Anexa nr. 3: Situație privind cuantificarea abaterilor constatate ca urmare a acțiunilor de verificare desfășurate în anul 2016 și frecvența acestora – detaliere pe bugete	346
Anexa nr. 4: Propuneri privind îmbunătățirea cadrului legal	349

ACRONIME

AA	Autoritatea de Audit
AAAS	Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului
AACR	Autoritatea Aeronautică Civilă Română
ACOR	Asociația Comunelor din România
ACP	Autoritatea de Certificare și Plată
AD	Autoritate Delegată
ADF	Autoritate Delegată Financiară
ADS	Agencia Domeniilor Statului
AEP	Autoritatea Electorală Permanentă
AFER	Autoritatea Feroviară Română
AFIR	Agencia pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AGA	Adunarea Generală a Acționarilor
AGIFER	Agencia de Investigare Feroviară
AI	Acord de Împrumut
AIS	Acord de Împrumut Subsidiar
AJFP	Administrația Județeană a Finanțelor Publice
AJOFM	Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
AJPIS	Agencia Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială
AM	Autoritatea de Management
AM PODCA	Autoritatea de Management pentru PO Dezvoltarea Capacității Administrative
AM POAT	Autoritatea de Management pentru PO Asistență Tehnică
AM POR	Autoritatea de Management pentru PO Regional
AM POS MEDIU	Autoritatea de Management pentru POS Mediu
AM POS CCE	Autoritatea de Management pentru POS Creșterea Competitivității Economice
AM POS DRU	Autoritatea de Management pentru POS Dezvoltarea Resurselor Umane
AM POS TRANSPORT	Autoritatea de Management pentru POS Transport
AMTB	Autoritatea Metropolitană de Transport București
ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
ANAP	Agencia Națională pentru Achiziții Publice
ANAR	Administrația Națională „Apele Române”
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANCP	Agencia Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
ANEVAR	Asociația Națională a Evaluatores Autorizați din România
ANFP	Agencia Națională a Funcționarilor Publici
ANI	Agencia Națională de Integritate
ANL	Agencia Națională pentru Locuințe
ANM	Administrația Națională de Meteorologie
ANMCDA	Agencia Națională pentru Managementul Cercetării și Dezvoltării Agricole
ANOFM	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
ANPA	Agencia Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ANPC	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
ANPM	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
ANPIS	Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANR	Arhivele Naționale ale României
ANR	Autoritatea Navală a României
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANRMAP	Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice

ANRP	Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ANRSPS	Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale
ANSVSA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
ANT	Autoritatea Națională pentru Turism
ANV	Autoritatea Națională a Vămirilor
AOSR	Academia Oamenilor de Știință din România
APAPS	Autoritatea pentru Privatizarea și Administrarea Participațiilor Statului
APIA	Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
ARR	Autoritatea Rutieră Română
ASAS	Academia de Științe Agricole și Silvicultură
ASF	Autoritatea de Supraveghere Financiară
AVAS	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului
BAR	Biblioteca Academiei Române
BCU	Biblioteca Centrală Universitară
BGCUAT	Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNR	Banca Națională a României
BRCT	Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră pentru granița România-Bulgaria
BS	Buget de stat
BVC	Buget de venituri și cheltuieli
CA	Consiliul de Administrație
CAEN	Clasificarea activităților din economia națională
CARE	Compania de Asigurări – Reasigurări EXIM România
CAS	Casa de Asigurări de Sănătate
CASMB	Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București
CCM	Contract colectiv de muncă
CDP	Centrul de Date Primar
CDS	Centrul de Date Secundar
CE	Comisia Europeană
CENAFER	Centrul Național de Calificare și Instruire Feroviară
CES	Consiliul Economic și Social
CFPP	Controlul financiar preventiv propriu
CIAS	Centrul de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile
CJ	Centru Județean
CJP	Casă Județeană de Pensii
CMDTAMP	Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă
CN	Companie Națională
CNAS	Casa Națională de Asigurări de Sănătate
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNCF	Compania Națională de Căi Ferate
CNADNR	Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
CNC	Centrul Național de Cartografie
CNI	Compania Națională de Investiții
CNLR	Compania Națională Loteria Română SA
CNP	Comisia Națională de Prognoză
CNPAS	Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale
CNPP	Casa Națională de Pensii Publice
CNPR	Compania Națională „Poșta Română”
CNRR	Consiliul Național Român pentru Refugiați
CNSAS	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
CNTEE	Compania Națională de Transport al Energiei Electrice

CNVM	Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
COPE	Centrul de organizare și promovare evenimente
CRFIR	Centrul Regional pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
CS	Club Sportiv
CSA	Comisia de Supraveghere a Asigurărilor
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSNR	Cadrul Strategic Național de Referință
CSSPP	Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private
CTE	Consiliul Tehnico-Economic
CTP	Case teritoriale de pensii
DAAI	Direcția Achiziții, Administrativ și Investiții
DAJ	Direcții pentru agricultură județene
DALI	Direcția Asigurare Logistică Integrată
DAPP	Deținători de Autorizații de Punere pe Piață
DCIMRI	Direcția de control intern managerial și relații interinstituționale (SGG)
DDE	Detalii de execuție
DDI	Direcția domenii și infrastructuri
DES	Dosarul electronic de sănătate
DG REGIO	Departamentul pentru politică regională și urbană
DGAF	Direcția Generală Antifraudă Fiscală
DGAMC	Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili
DGIAPSI	Direcția Generală de Investiții și Achiziții Publice și Servicii Interne
DGPAPSE	Direcția Generală Privatizare și Administrare a Participațiilor Statului în Energie
DGRFP	Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice
DGV	Direcția Generală a Vămilelor
DGTI	Direcția Generală de Tehnologie Informației
DJST	Direcția Județeană pentru Sport și Tineret
DLAF	Departamentul pentru Luptă Antifraudă
DNA	Direcția Națională Anticorupție
DNP	Direcția Națională de Probațiune
DPAPS	Departamentul pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului
DPRRP	Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni
DRAOV	Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale
DRS	Decizii de regularizare a situației
DSP	Direcția de Sănătate Publică
DSVSA	Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
ECA	Curtea de Conturi Europeană
EGR	Echipă de gestionare a riscurilor
EUROSTAT	Oficiul de statistică al UE
FAMI	Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare
FAN	Fondul Arhivistic Național
FC	Fondul de Coeziune
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FEI	Fondul European de Investiții
FEN	Fonduri europene nerambursabile
FEP	Fondul European pentru Pescuit
FESI	Fondul European Structural și de Investiții
FGA	Fondul de Garantare a Asiguraților
FMI	Fondul Monetar Internațional
FNGCIMM-IFN	Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii
FNUASS	Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate
FOCG	Foaie de Observație Clinică Generală
FPS	Fondul Proprietății de Stat

FRDS	Fondul Român de Dezvoltare Socială
FSI	Fondul pentru Securitate Internă
FSE	Fondul Social European
FSUE	Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene
GCST	Sistemul de urmărire a carierei absolvenților (Graduates' Career Tracking System)
HG	Hotărârea Guvernului
ICI	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică
ICR	Institutul Cultural Român
IEH	Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni
IFAC	Federația Internațională a Contabililor
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
INCDF	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare
INEC	Institutul Național de Expertize Criminalistice
INEMRCM	Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă
INP	Institutul Național al Patrimoniului
INTOSAI	Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
IPA	Instrument de Asistență pentru Preaderare
IPT	Învățământ profesional și tehnic
IRDO	Institutul Român pentru Drepturile Omului
IRRD	Institutul Revoluției Române din Decembrie
ISC	Inspectoratul de Stat în Construcții
ISCTR	Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier
ITPF	Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră
JEREMIE	Inițiativă a Comisiei Europene dezvoltată împreună cu Fondul European de Investiții pentru Resurse europene comune pentru microîntreprinderi și IMM-uri
LFA	Less Favoured Areas – Zone defavorizate
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MApN	Ministerul Apărării Naționale
MCIN	Ministerul Culturii și Identității Naționale
MCSI	Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
MDLPL	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor
ME	Ministerul Economiei
MEN	Ministerul Educației Naționale
MENCS	Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice
MDRAPFE	Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MMACA	Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MMDD	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
MP	Ministerul Public
MP-PÎCCJ	Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
MS	Ministerul Sănătății
MSI	Ministerul pentru Societatea Informațională
MT	Ministerul Transporturilor
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
OC	Organism de Certificare
OCPI	Oficiu de Cadastru și Publicitate Imobiliară
OCATS	Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OG	Ordonanța Guvernului
OI	Organism Intermediar
OIR	Organism Intermediar Regional

OLAF	Oficiul European de Luptă AntiFraudă
OMFP	Ordinul ministrului finanțelor publice
ONVPV	Oficiul național al viei și produselor vitivinicole
OPC	Ordonator principal de credite
OPSPI	Oficiul Participațiilor Statului și Privatizării în Industrie
ORC	Oficiul Registrului Comerțului
ORS	Oficiul pentru Români din Străinătate
OSC	Ordonator secundar de credite
OTC	Ordonator terțiar de credite
OUIA	Organizațiile Utilizatorilor de Apă pentru Irigații
OUG	Ordonanța de urgență a Guvernului
PAAP	Programul Anual al Achizițiilor Publice
PAC	Politica Agricolă Comună
PCP	Politica Comună în domeniul Pescuitului
PCT România-Bulgaria	Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria
PCT România-Serbia	Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia
POC Marea Neagră	Programul Operațional Comun de cooperare în Bazinul Mării Negre
PHARE	Polonia și Ungaria Ajutor pentru Reconstrucția Economiei (Poland and Hungary Aid for Reconstruction of the Economy)
PIB	Produsul intern brut
PJ	Persoană juridică
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PO	Program Operațional
POAD	Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate
PO AT	Programul Operațional Asistență Tehnică
PO DCA	Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative
POC	Programul Operațional Comun
POC România-Ucraina- Republica Moldova	Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POP	Programul Operațional pentru Pescuit
POR	Programul Operațional Regional
POS	Programul Operațional Sectorial
POS CCE	Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
POS DRU	Programul Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane
POS M	Programul Operațional Sectorial Mediu
POS T	Programul Operațional Sectorial Transport
RA	Regie Autonomă
RAR	Registrul Auto Român
RA APPS	RA Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat
RADEF	Regia Autonomă de Distribuție și Exploatare a Filmelor RomâniaFilm
RATEN	Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară
RMF	Registrul Matricol Unic
RNCIS	Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior
RNP	Regia Națională a Pădurilor
ROF	Regulament de organizare și funcționare
RPT	Resurse proprii tradiționale
RPV	Registrul Plantațiilor Viticole
SA	Societate pe acțiuni
SAI	Instituție Supremă de Audit
SAJ	Serviciul de Ambulanță Județean
SAPE	Societatea de Administrare a Participațiilor în Energie
SAPS	Schema de plată unică pe suprafață
SC	Societate comercială

SCIM	Sistem de Control Intern Managerial
SEAP	Sistemul Electronic de Achiziții Publice
SGG	Secretariatul General al Guvernului
SINVV	Sistemul Informatic Național al Viei și Vinului
SIUI	Sistemul Informatic Unic Integrat
SMIS	Sistem Unic de Management al Informației pentru Instrumentele Structurale
SMR	Cerință legală în materie de gestionare (Statutory Management Requirement)
SN	Societate Națională
SNÎMVJ	Societatea Națională Închideri Mine Valea Jiului
SNR	Societatea Națională de Radiocomunicații
SNT CFR	Societatea Națională de Transport Căile Ferate Române
SPP	Serviciul de Protecție și Pază
SRI	Serviciul Român de Informații
SRL	Societate cu răspundere limitată
SRCF	Sucursale Regionale Căi Ferate
SRR	Societatea Română de Radiodifuziune
SRTV	Societatea Română de Televiziune
SSAC	Școala Superioară de Aviație Civilă
SSC	Secretariatul de Stat pentru Culte
SSH Hidroserv SA	Societatea de Servicii Hidroenergetice Hidroserv SA
STS	Serviciul de Telecomunicații Speciale
TAROM	Transporturi Aeriene Române
TBRCM	Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UATC	Unitate administrativ-teritorială comunală
UATJ	Unitate administrativ-teritorială județeană
UATM	Unitate administrativ-teritorială municipală
UATMB	Unitatea administrativ-teritorială a municipiului București
UATO	Unitate administrativ-teritorială orășenească
UCAAPI	Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern
UE	Uniunea Europeană
UM	Unitate Militară
UMF	Universitatea de Medicină și Farmacie
UMP	Unitate de Management a Proiectului

INTRODUCERE

În calitatea sa de auditor public extern independent, Curtea de Conturi urmărește promovarea responsabilității, a corectitudinii și a celor mai bune practici în gestionarea performantă a resurselor publice în scopul consolidării managementului financiar în România și raportează Parlamentului despre modul în care au fost utilizate resursele publice în exercițiul bugetar expirat. Independența Curții de Conturi se manifestă față de autoritățile, instituțiile și organismele pe care le verifică.

Activitatea de audit/control desfășurată de Curtea de Conturi se concentrează pe: formarea și utilizarea corectă și eficace a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, evaluarea modului de implementare a controlului intern managerial, consolidarea bunei gestiuni financiare, executarea corespunzătoare a activităților administrative, precum și pe informarea autorităților publice și a publicului larg, prin întocmirea și furnizarea de rapoarte obiective.

Curtea de Conturi înaintează Parlamentului *Raportul public anual* și, prin camerele de conturi județene, autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale. Observațiile Curții de Conturi asupra conturilor de execuție ale bugetelor auditate, concluziile rezultate din controlul efectuat, precum și recomandările formulate și măsurile dispuse prin deciziile emise trebuie să fie punct de reper în materie de execuție a bugetului, contribuind astfel la îmbunătățirea managementului financiar și a modului de implementare a bugetului României.

Recomandările formulate de Curtea de Conturi și măsurile dispuse prin deciziile emise de aceasta pentru înlăturarea abaterilor de la prevederile legale și normative în vigoare, a neregulilor și deficiențelor identificate de auditorii publici externi trebuie să constituie pentru autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale și locale instrumentele prin care să-și îmbunătățească propria activitate de administrare a resurselor financiare ale sectorului public, prin care să crească performanța utilizării acestora și să aducă un plus de valoare în ceea ce privește managementul financiar și gradul de mulțumire al cetățenilor.

Într-un context mai larg trebuie subliniată importanța activității de raportare a Curții de Conturi, ca parte integrantă a bunei guvernante (creșterea răspunderii și transparenței în cheltuirea banilor publici), activitate care face parte din larga arie conceptuală a finanțelor publice, care cuprinde atât pregătirea bugetului național (politicile și calculele bugetare), aprobarea și execuția bugetară, trezoreria, managementul datoriei publice și fiscalitatea, achizițiile publice, contabilitatea consolidată, raportările financiare, controlul intern etc., cât și raportarea către legislativ a modului în care au fost utilizate resursele publice.

Curtea de Conturi efectuează trei tipuri de audit public extern, respectiv:

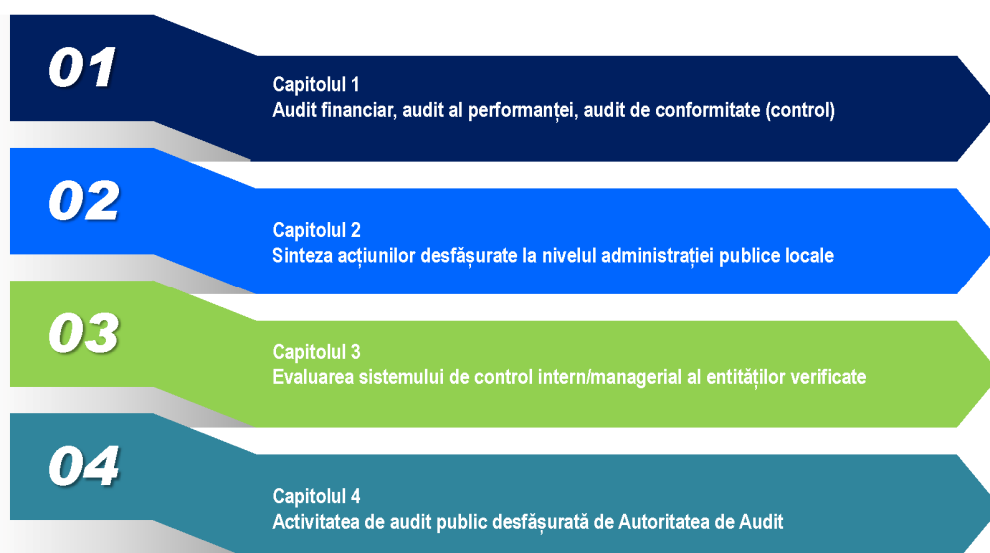
- *Audit financiar* – verifică dacă situațiile financiare sunt prezentate, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cadrul general de raportare financiară aplicabil, dacă oferă o imagine fidelă și corectă, dacă sunt complete, reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, furnizându-se o opinie în acest sens;
- *Audit de conformitate* – verifică dacă tranzacțiile financiare respectă prevederile legale și regulile administrative;
- *Audit al performanței* – evaluează independent modul în care o entitate, un program, un proiect, un proces, o activitate sau o operațiune funcționează din punct de vedere al economicității, eficienței și eficacității.

În structura Curții de Conturi este organizată și funcționează *Autoritatea de Audit*, organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor europene nerambursabile, fiind singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern, în de conformitate cu legislația europeană și națională asupra fondurilor europene.

În Raportul public pe anul 2016 sunt prezentate, într-o manieră sintetică, rezultatele misiunilor de audit public extern (financiar, de conformitate și al performanței) efectuate de Curtea de Conturi la entitățile cuprinse în programul pe anul 2017, inclusiv rezultatele auditului public extern efectuat de Autoritatea de Audit asupra fondurilor europene, care vizează exercițiul bugetar 2016.

1. Structura Raportului public pe anul 2016

Raportul este structurat în **4 capitole**, fiecare dintre acestea prezentând observațiile, concluziile, recomandările și măsurile specifice fiecărui segment de activitate, respectiv:

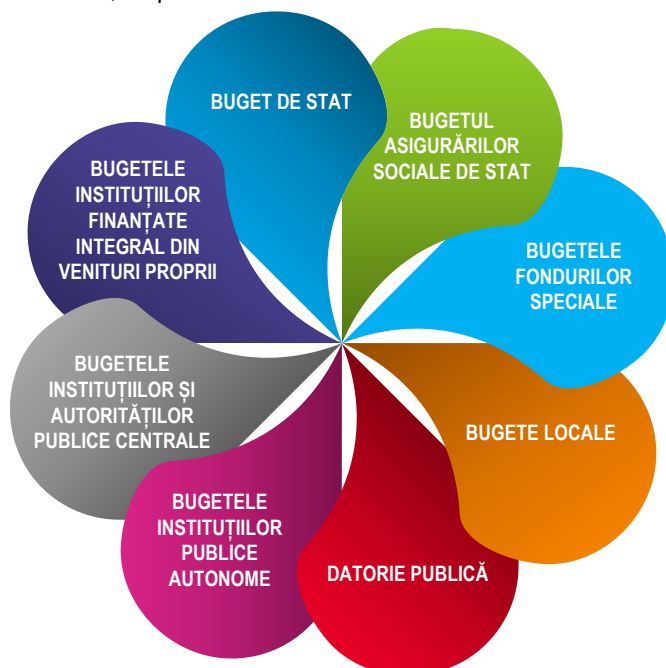

Auditul financiar este activitatea Curții de Conturi, prin care aceasta, examinând obiectiv și independent situațiile financiare întocmite de entitățile auditate și exprimând o opinie asupra acestora, poate contribui la creșterea gradului de încredere a utilizatorilor în situațiile financiare ale entităților auditate.

În **Capitolul 1**, Secțiunea 1.1. este prezentată o analiză a *Contului general anual de execuție a bugetului de stat*, iar, pentru a ilustra sfera de cuprindere a fondurilor publice alocate și utilizate de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat în auditul financiar, la Secțiunea 1.2. este prezentat *Auditul public extern la autoritățile și instituțiile publice din administrația publică centrală*.

Această secțiune este organizată pe entități, ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat (autorități, ministere, agenții guvernamentale), în cadrul căreia sunt prezentate observațiile și recomandările Curții de Conturi, atât pentru acestea, cât și pentru entitățile aflate în subordine, sub coordonare sau sub autoritatea lor și care au fost auditate în anul 2017. În cadrul fiecărei astfel de entități sunt abordate tipurile de audit public extern efectuate în anul 2017.

În anul 2017, auditul financiar s-a desfășurat asupra următoarelor conturi anuale de execuție bugetară, la entitățile care, potrivit legii, sunt obligate să le întocmească, respectiv:

Grafic nr. 1 – Conturi anuale de execuție bugetară auditate

În ultimii ani, în cazul unor instituții și autorități publice care au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat, situațiile financiare au înregistrat, în mod progresiv, o acuratețe îmbunătățită ca urmare a măsurilor dispuse prin decizii de Curtea de Conturi și a recomandărilor formulate, disponibilitatea acestor instituții și autorități de a le pune în aplicare fiind esențială.

Acest context a determinat exprimarea unei *opinii nemodificate (fără rezerve)* și emiterea certificatului de conformitate pentru instituțiile și autoritățile publice ale căror situații financiare au fost reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, iar patrimoniul public și privat a fost corect gestionat, numărul lor fiind în creștere de la un an la altul. Autoritățile și instituțiile care au primit certificat de conformitate sunt nominalizate în Secțiunea 1.2., acestea nemaifiind prezentate pe larg în raport.

Au fost exprimate și *opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (opinie modificată)*, întrucât situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu cadrul general de raportare, prezentând însă unele denaturări care, analizate în mod individual și agregat, nu au constituit erori grave, cu impact semnificativ asupra situațiilor financiare, unele fiind remediate în timpul misiunii de audit financiar.

Totuși, la unele dintre instituțiile/autoritățile publice auditate s-au constatat abateri de la cadrul de reglementare legală, nereguli în gestionarea patrimoniului sau nerespectarea principiilor de eficiență, economicitate și eficacitate, care au afectat acuratețea datelor din situațiile financiare, astfel încât opinia exprimată a fost *opinie contrară*.

Ținând seama de aceste considerente, în Raportul public de față sunt prezentate constatările de la acele entități pentru care Curtea de Conturi a emis opinie modificată.

Pe lângă auditul financiar asupra conturilor de execuție bugetară prezentate în diagramă, Curtea de Conturi a realizat și misiuni de audit de conformitate (*control*) la operatori economici din sectorul guvernamental și la alte entități, precum și misiuni de audit al performanței în diverse domenii finanțate din fonduri publice.

Acțiunile de audit de conformitate (*control*), programate și desfășurate de Curtea de Conturi în anul 2017, la autorități și instituții ale administrației publice centrale, precum și la unități subordonate sau aflate sub coordonarea sau sub autoritatea acestora, la operatori economici din sectorul public și la alte entități, au avut ca teme principale:

Domeniul prioritar		Tema auditului de conformitate
Finanțe publice	Administrarea veniturilor bugetare	– Respectarea prevederilor legale privind: • administrarea veniturilor Bugetului general consolidat de către Agenția Națională de Administrare Fiscală; • formarea, evidențierea, urmărirea și încasarea veniturilor bugetelor locale; – Încasarea și utilizarea veniturilor proprii ale instituțiilor de învățământ superior, altele decât cele provenite din contractele instituționale și complementare încheiate cu ministerul de profil; – Verificarea arieratelor și plăților restante înregistrate la nivelul UAT-urilor.
	Efectuarea cheltuielilor	– Respectarea prevederilor legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor publice; – Verificarea modului de utilizare a fondurilor destinate achizițiilor publice de bunuri și servicii și efectuării cheltuielilor de capital și impactul modificărilor legislative în acest domeniu; – Controlul alocării și utilizării subvențiilor de la bugetul de stat destinate: • finanțării activității de cercetare științifică desfășurată de institutele aflate în subordinea Academiei Române; • Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României în perioada 2013-2016; • producătorilor agricoli; – Controlul privind întreținerea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, cu rol de apărare împotriva inundațiilor; – Controlul fondurilor alocate din bugetele locale pentru activități nonprofit de interes general (fundații și asociații).
	Datorie publică guvernamentală	Legalitatea utilizării și rambursării sumelor contractate direct, subîmprumutate sau ale creditelor garantate de stat la entitățile beneficiare.
	Datorie publică locală	Legalitatea contractării sau garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale.
	Administrarea patrimoniului	– Controlul situației, evoluției și al modului de administrare a: • patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale; • patrimoniului public și privat al statului din domeniul feroviar; • patrimoniului public de către operatorii economici din industria de apărare; • patrimoniului reprezentat de rețeaua națională de transport a energiei electrice; • patrimoniului public și privat al UAT de către RA de interes local și SC cu capital integral sau majoritar al UAT; • patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice.
Sănătate		– Controlul privind fundamentarea și utilizarea fondurilor pentru servicii medicale acordate de medicii de familie, decontate din FNUASS; – Controlul modului de formare și utilizare a veniturilor proprii obținute din prestări servicii medicale de către unitățile spitalicești din subordinea unităților administrativ-teritoriale.
Relația cu Parlamentul și cetățenii		– Verificări în temeiul hotărârilor Camerei Deputaților/Senatului; – Verificări ale unor aspecte înscrise în sesizările primite de Curtea de Conturi.

Tabel nr. 1 – Teme de audit de conformitate

În cadrul competențelor sale, Curtea de Conturi a programat și desfășurat în anul 2017 misiuni de **audit al performanței**, concentrându-se pe următoarele **domenii** și **teme**:

Domeniul prioritar	Tema auditului performanței
Mediu	– Performanța activității de monitorizare a calității aerului și gestionarea eficientă a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, alocate României prin protocolul de la Kyoto (audit paralel); – Auditul performanței modului de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubritate a localităților în perioada 2014-2016.
Transporturi	– Performanța activității de transport aerian la operatorul național, TAROM, în perioada 2012-2016; – Auditul performanței privind impactul lucrărilor de modernizare efectuate la Aeroportul „Ștefan cel Mare” Suceava, în perioada 2011-2016, asupra îmbunătățirii nivelului de siguranță al serviciilor de transport aerian și a creșterii potențialului economic și turistic al Bucovinei.
Cercetare-dezvoltare	– Performanța activității de cercetare în domeniile fundamentale și aplicative ale agriculturii.
Educație	– Auditul performanței privind finanțarea învățământului preuniversitar în perioada 2014-2016; – Performanța Programului guvernamental dedicat construirii și reabilitării campusurilor școlare în perioada 2012-2016.
Cultură, tineret și sport	– Auditul performanței cu privire la protejarea Patrimoniului Cultural Național al României, factor determinant al păstrării integrității și identității naționale, în perioada 2010-2016; – Auditul performanței administrării patrimoniului sportiv al MTS, în perioada 1990-2016; – Auditul performanței modului de alocare și utilizare a fondurilor publice pentru acțiuni cu caracter social-cultural, festiv și sportiv la nivelul unităților administrativ-teritoriale, în perioada 2014-2016; – Auditul performanței utilizării fondurilor publice alocate în perioada 2002-2016 pentru construirea sălilor de sport atât în mediul urban, cât și în mediu rural, în vederea garantării accesului la facilitățile moderne de practicare a sporturilor.
Asistență socială	– Performanța acordării unor beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei, susținerea copilului și a familiei în anul 2016; – Auditul performanței privind realizarea obiectivelor în domeniul protecției copiilor și persoanelor cu handicap la Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copiilor, în perioada 2014-2016; – Performanța modului de acordare a unor categorii de cheltuieli cu asistență socială din bugetul local (asigurări sociale și ajutoare sociale), în perioada 2014-2016; – Economicitatea și eficiența fundamentării și utilizării resurselor bugetare pentru serviciile de îngrijire social-medice și stabilirea gradului de atingere a scopului acestora, de îmbunătățire a calității vieții beneficiarilor din comunitățile locale, în perioada 2013-2016; – Performanța programului de interes național „Dezvoltarea rețelei naționale de cămine pentru persoane vârstnice”, în perioada 2012-2016.
Economie	– Auditul performanței privind piața de gaze naturale.
Administrație publică	– Auditul fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea fondului arhivistic (dovezi arhivistice din epoca feudală până în prezent) și a patrimoniului imobiliar al Arhivelor Naționale; – Auditul performanței utilizării fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru achiziționarea și implementarea/operationalizarea studiilor, proiectelor și programelor informatice, achiziționate la nivelul MSI, pentru activitățile proprii și a celor destinate altor instituții; – Auditul performanței privind eficiența și eficacitatea programelor și măsurilor întreprinse atât în scopul de a preveni, cât și pentru a înlătura efectele unui cutremur major în municipiul București; – Performanța Programului de reabilitare termică a blocurilor de locuință în perioada 2013-2016; – Performanța fondurilor publice destinate unor investiții majore, la nivel local: drumuri județene și comunale, alimentare cu apă și canalizare, edificarea unor clădiri de interes public-spitale, policlinici, case de cultură, săli de sport, școli etc., în perioada 2014-2016; – Performanța unor servicii publice precum: - o serviciul de iluminat public, în perioada 2012-2016; - o serviciile comunitare de utilități publice privind administrarea domeniului public și privat de interes local privind: parcurile, piețele, afișajul-reclamă, cimitirele, în perioada 2014-2016; – Eficiența externalizării unor servicii din domeniul sanitar de către spitalele județene din țară – servicii de pază, catering, activitatea laboratoarelor de analiză și imagistică, în perioada 2014-2016.
Privatizare	– Performanța managementului general al procesului de privatizare desfășurat în România.

Tabl. nr. 2 – Teme de audit al performanței

În cuprinsul acestui Raport sunt prezentate sintetic, la entitățile din administrația publică centrală auditate, următoarele rapoarte de audit al performanței efectuate în anul 2017:

- *Performanța activității de transport aerian la operatorul național, TAROM, în perioada 2012-2016;*
- *Performanța activității de cercetare în domeniile fundamentale și aplicative ale agriculturii;*

- 📁 *Auditul fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea fondului arhivistic (dovezi arhivistice din epoca feudală până în prezent) și a patrimoniului imobiliar al Arhivelor Naționale;*
- 📁 *Performanța acordării unor beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei, susținerea copilului și a familiei în anul 2016.*

Întrucât, la momentul elaborării prezentului Raport, o parte din misiunile de audit al performanței programate în anul 2017 sunt fie în etapa de finalizare, fie în cea de raportare, sintezele rapoartelor referitoare la aceste misiuni vor fi publicate ulterior pe site-ul Curții de Conturi.

În Raportul public pe anul 2016 sunt prezentate și următoarele sinteze ale acțiunilor de audit al performanței, care au început în anul 2016, dar care au fost finalizate după luna decembrie 2016:

- 📁 *Auditul performanței programului privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni;*
- 📁 *Auditul performanței privind dezvoltarea infrastructurii de sănătate la nivel național, regional și local în vederea creșterii accesibilității la servicii de sănătate;*
- 📁 *Auditul performanței privind gestionarea fondurilor alocate programelor sociale pentru educație, concepute și finanțate pentru susținerea activității școlare a elevilor din medii defavorizate;*
- 📁 *Auditul performanței fondurilor alocate prin bugetul Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României;*
- 📁 *Crearea și funcționarea eficientă a sistemelor informatice pentru sprijinul absolvenților în găsirea locurilor de muncă.*

Rapoartele elaborate de Curtea de Conturi pentru aceste cinci teme de audit al performanței au fost transmise Parlamentului și altor părți interesate și sunt postate pe site-ul Curții de Conturi, la adresa www.curteadeconturi.ro.

A fost realizat și un *audit în cooperare de către instituțiile supreme de audit din România, Ungaria și Bulgaria* cu tema „*Bunele practici privind sistemele de urmărire a carierei absolvenților*”, în scopul evaluării sistemelor de urmărire a carierei, acordând o atenție deosebită urmăririi carierei absolvenților angajați într-o altă țară, fiind strâns legat de obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020, publicat, de asemenea, pe site-ul Curții de Conturi.

În ceea ce privește misiunile de audit al performanței la entități din administrația publică locală menționăm că acestea sunt publicate în rapoartele referitoare la finanțele publice locale, întocmite pentru fiecare județ de către camerele de conturi teritoriale.

Observațiile Curții de Conturi și recomandările formulate pentru înlăturarea neregulilor și abaterilor constatate ca urmare a efectuării tuturor acestor misiuni de audit public extern la autorități și instituții publice din administrația publică centrală sunt prezentate **în cele 7 secțiuni ale Capitolului 1.**

Dat fiind faptul că, potrivit prevederilor art. 38 alin. (2) din *Legea nr. 94/1992*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale* au ca destinatari autoritățile publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, fiind înaintate acestora de către camerele de conturi, în Raportul public a fost inclusă o **sinteză a acțiunilor de audit desfășurate la nivelul administrației publice locale**, prezentată în cadrul **Capitolului 2.**

Obiectivele acțiunilor desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale de către camerele de conturi județene au vizat examinarea responsabilității manageriale în utilizarea și administrarea fondurilor publice, respectarea disciplinei financiar-fiscale, eliminarea erorilor și neregularităților în scopul îmbunătățirii activității entităților verificate, al dezvoltării unor sisteme de control și audit intern.

Auditul efectuat la nivelul unităților administrativ-teritoriale a relevat o serie de curențe și neregularități în modul de formare, administrare și utilizare a resurselor publice, fiind necesare, în continuare, măsuri pentru îmbunătățirea managementului finanțelor publice locale și dezvoltarea, la un nivel corespunzător, a capacității instituționale de elaborare și execuție a bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

Rapoartele privind finanțele publice locale pe anul 2016, întocmite la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, pentru acțiunile desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale se publică pe pagina oficială a Curții de Conturi, cu prezentarea principalelor constatări și concluzii rezultate la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, verificate în anul 2017. Informații privind publicarea acestor rapoarte și modalitatea de accesare a acestora vor fi transmise tuturor autorităților publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, prin intermediul camerelor de conturi.

Evaluarea sistemelor de control intern managerial din entitățile publice verificate în anul 2017 este prezentată în **Capitolul 3** al Raportului.

Conform legii specifice, Curtea de Conturi a României procedează la evaluarea sistemului de control intern și a activității de audit intern de la nivelul entităților verificate, pentru a analiza capacitatea sistemului de control intern de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile semnificative care pot să apară în cadrul activității desfășurate de către entități, luând în considerare și rezultatele activității compartimentului de audit intern al instituțiilor auditate.

Ca urmare a misiunilor/acțiunilor de audit desfășurate în anul 2017 la nivelul administrației publice centrale și locale s-a constatat că procesul de proiectare, implementare și dezvoltare a SCIM este unul dinamic, în plină desfășurare, entitățile parcur-

gând pașii necesari acestui proces într-un ritm propriu, în strânsă legătură cu resursele financiare și umane pe care le au la dispoziție, precum și cu gradul de implicare a factorilor de conducere.

Sunt întâmpinate dificultăți în implementarea Standardului 8 – Managementul riscurilor, deoarece este un proces complex de identificare, analiză și răspuns la posibilele riscuri ale unei entități publice, ce necesită resurse materiale, financiare și umane importante, precum și un stil de management proactiv.

Standardul cu cel mai mic grad de implementare este Standardul 16 – Auditul intern, situație întâlnită mai ales la nivelul entităților din administrația publică locală, pentru că, deocamdată, funcția de audit intern nu a ajuns să îndeplinească pe deplin rolul stabilit prin lege și nu funcționează ca un instrument menit să aducă valoare și să îmbunătățească activitățile entităților publice.

La nivelul entităților verificate, Curtea de Conturi, prin rapoartele întocmite și deciziile emise, a subliniat carențele implementării sistemului de control intern managerial și a dispus măsuri pentru remediere, a arătat legătura de cauzalitate dintre slaba funcționare a controalelor entității și deficiențele constatate în activitatea entităților, subliniind rolul pe care formele de control exercitate la nivelul entităților publice îl au în asigurarea administrării fondurilor publice în mod economic, eficient și eficace.

La nivelul administrației publice locale, deși prin măsurile dispuse de Curtea de Conturi referitoare la organizarea și implementarea controlului intern managerial, s-ar putea crea premisele pentru a preveni și detecta fraudele și erorile prin elaborarea unor proceduri formalizate pe categorii de activități, identificarea riscurilor în toate compartimentele entității, instituirea sistemelor proprii de control managerial, în vederea îmbunătățirii calității managementului entității, ordonatorii de credite nu percep la adevărata dimensiune importanța și nu consideră prioritare aceste aspecte.

Astfel, implementarea controlului intern managerial este tratată ca o simplă formalitate, în multe cazuri elaborarea procedurilor operaționale fiind externalizată către terțe persoane juridice, condiții în care procedurile întocmite nu corespund necesităților și condițiilor reale existente în entități, fără a constitui astfel un instrument util în desfășurarea activității, generând în condițiile prezentate doar costuri suplimentare.

Autoritatea de Audit, singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern, în conformitate cu legislația europeană și națională, asupra fondurilor externe nerambursabile primite de România de la bugetul UE, a desfășurat o serie de misiuni de audit public extern, în urma cărora s-au constatat deficiențe, ce sunt prezentate în **Capitolul 4** din prezentul Raport.

Exercițiul financiar 2016 a fost marcat, la nivel național, de eforturile autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile UE de a finaliza la timp obligațiile ce revin statelor membre pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013, în cazul fondurilor structurale, de coeziune și de pescuit, fiind primul exercițiu de închidere parcurs de România de la aderarea sa la Uniunea Europeană.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale în cadrul acestui proces de închidere, Autoritatea de Audit a desfășurat 29 de acțiuni de audit, în urma cărora au fost elaborate nouă rapoarte finale de control, în conformitate cu programul de activitate aprobat de conducerea Autorității de Audit și în conformitate cu strategiile de audit aprobate de Comisia Europeană.

În procesul de programare a acțiunilor de audit s-a ținut cont de obligațiile Autorității de Audit privind încheierea perioadei de programare 2007-2013, fiind stabilite obiective specifice în cadrul misiunilor de audit de încheiere a acestora.

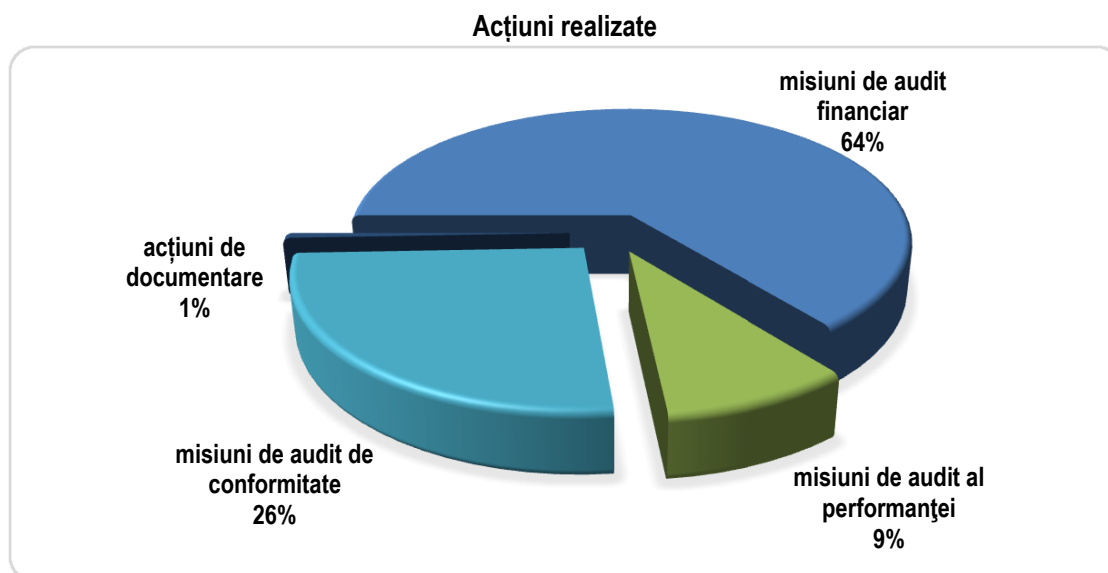
Din totalul de 51 de rapoarte de audit/finale de control, 40 de rapoarte de audit/finale de control au vizat perioada de programare 2007-2013, 10 rapoarte de audit au fost încheiate pentru perioada de programare 2014-2020, ca urmare a verificării criteriilor de desemnare a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare alocate pentru această perioadă, precum și ca urmare a verificării sistemelor de management și control și a cheltuielilor declarate CE, iar o acțiune de audit, de follow-up, a vizat fondurile de preaderare PHARE.

2. Activitatea de audit în cifre

2.1. Acțiuni realizate

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat 1.619 misiuni de audit financiar, a abordat un număr de 35 de teme de audit al performanței din domenii considerate prioritare, dintre care 14 teme de audit al performanței au vizat administrația publică centrală, iar alte 21, administrația publică locală, a desfășurat 656 de misiuni de audit de conformitate, care au avut ca obiect un număr de 38 de teme și un număr de 15 acțiuni de documentare.

Domeniile și temele abordate sunt cele prezentate în rubrica „Structura Raportului public pe anul 2016”.

Grafic nr. 2 – Ponderea deținută de cele patru tipuri de audit în totalul activității Curții de Conturi pe anul 2017

Din datele prezentate rezultă că misiunile de audit financiar reprezintă 64% din totalul acțiunilor efectuate în anul 2017, misiunile de audit de conformitate (control), 26%, iar misiunile de audit al performanței, 9%. Cele 15 acțiuni de documentare (1%) au fost efectuate fie în scopul obținerii unor informații relevante pentru includerea în programul pe anul 2018 a unor noi acțiuni, fie în vederea elaborării Programului de activitate pe anul 2018, acțiuni care au necesitat atât resurse umane, cât și fond de timp.

Totodată, în anul 2017 s-au efectuat 4.302 acțiuni de monitorizare a implementării măsurilor dispuse prin decizii, 146 de acțiuni de verificare a realității argumentelor invocate de conducerile entităților în susținerea solicitărilor de prelungire a termenelor stabilite în decizii și 92 de acțiuni de verificare a modului de implementare a recomandărilor formulate în auditul performanței.

2.2. Entități verificate

Misiunile de audit financiar și acțiunile de control asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public pentru exercițiul financiar al anului 2016 s-au efectuat la un număr de 2.402 entități.

Trebuie precizat că între numărul de misiuni și numărul de entități auditate există diferențe care se explică prin faptul că la unele entități s-au efectuat mai multe tipuri de audit.

Numărul acțiunilor de audit și categoriile de entități auditate în anul 2017 sunt reprezentate grafic în figura alăturată, din care rezultă că verificările s-au desfășurat la 1.392 de ordonatori principali de credite, 76 de ordonatori secundari de credite, 629 de ordonatori terțieri de credite, 28 de companii naționale, 5 societăți naționale, 186 de societăți comerciale, inclusiv cele de interes local, 33 de regii autonome, inclusiv cele de interes local, o instituție bancară, precum și la 52 de alte entități de tipul asociațiilor și fundațiilor ș.a.

Grafic nr. 3 – Entități verificate

2.3. Impactul financiar al verificărilor efectuate

Misiunile de audit financiar și de conformitate efectuate de Curtea de Conturi în anul 2017 au identificat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri care au condus fie la nestabilirea, neurmărirea și neîncasarea unor venituri bugetare, fie la producerea unor prejudicii ori la denaturarea unor date și informații din situațiile financiare.

Evaluarea impactului financiar pe tipuri de acțiuni de audit este redată în tabelul următor:

Explicații	u.m.	Total	din care:	
			Audit financiar	Audit de conformitate
Venituri suplimentare	milioane lei	978,1	235,0	743,1
	milioane euro*	214,5	51,5	163,0
Prejudicii	milioane lei	687,6	537,2	150,4
	milioane euro*	150,8	117,8	33,0

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de 4,56.

Sursa: Comisia Națională de Prognost – Prognost de toamnă, noiembrie 2017

Tabel nr. 3 – Evaluarea impactului financiar pe tipuri de acțiuni de audit

Explicații	u.m.	Total	din care:	
			Audit financiar	Audit de conformitate
Abateri financiar-contabile	milioane lei	43.225,0	35.440,2	7.784,8
	milioane euro*	9.479,2	7.772,0	1.707,2

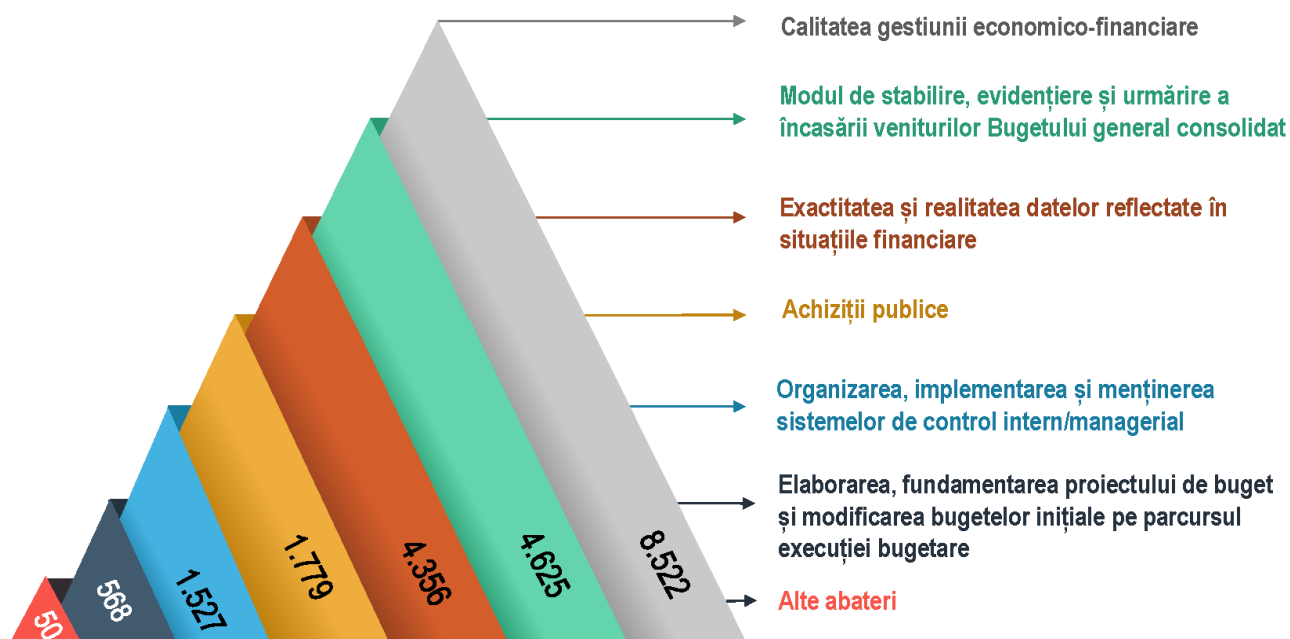
* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de 4,56.

Sursa: Comisia Națională de Prognost – Prognost de toamnă, noiembrie 2017

Tabel nr. 4 – Evaluarea impactului financiar al abaterilor financiar-contabile, pe tipuri de acțiuni de audit

2.4. Frecvența constatărilor Curții de Conturi pe obiective

Cu ocazia verificărilor desfășurate, urmărind obiectivele de audit stabilite, au fost identificate 21.427 de cazuri de abateri, nereguli și/sau erori, care sintetic, pe obiective, se prezintă astfel:

Grafic nr. 4 – Frecvența constatărilor pe obiective

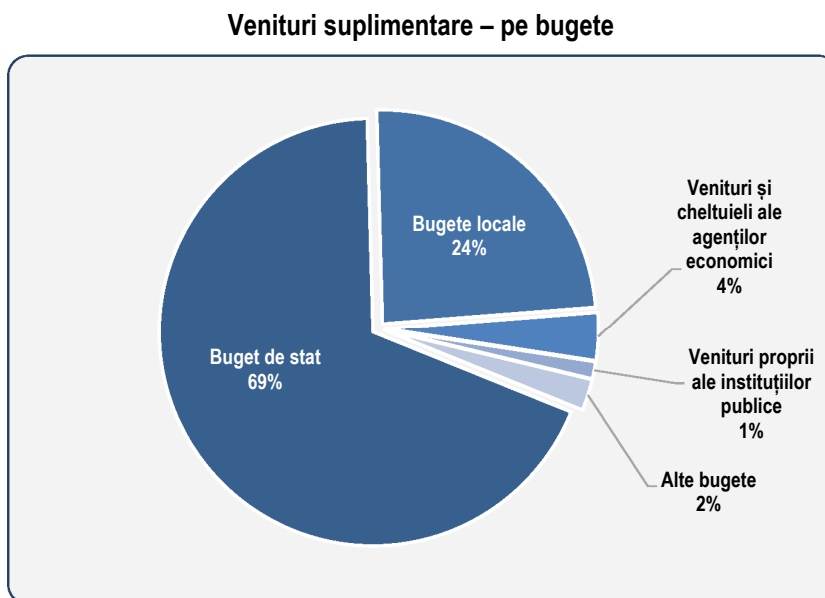
Obiectivele enunțate mai sus sunt cele urmărite în activitățile de control/audit și au vizat examinarea responsabilității manageriale în fundamentarea proiectului de buget, în utilizarea și administrarea fondurilor publice, în respectarea disciplinei financiar-fiscale, a bunei gestiuni economico-financiare, în scopul îmbunătățirii activității entităților verificate, eliminării erorilor și iregularităților, precum și al dezvoltării unor sisteme de control și audit intern de înaltă calitate și eficiență.

Deși se poate afirma că managementul entităților auditate și-a însușit constatările auditorilor publici externi și s-a preocupat de înlăturarea abaterilor și remedierea deficiențelor constatate în urma acțiunilor de control/audit desfășurate în anii anteriori, datele statistice de mai sus, referitoare la frecvența lor, scot în evidență faptul că mare parte dintre acestea s-au înregistrat și în anul 2016.

2.4.1. Abateri generatoare de venituri suplimentare

Acest tip de abateri a fost constatat într-un număr de 3.579 de cazuri, în ușoară scădere față de anul 2015, când numărul acestora a fost de 3.733 de cazuri.

Veniturile suplimentare estimate de Curtea de Conturi, repartizate pe bugetele cărora li se cuvin, sunt prezentate în graficul următor:

Grafic nr. 5 – Venituri suplimentare estimate, pe bugete

În totalul veniturilor suplimentare constatate, ponderea cea mai însemnată o deține *bugetul de stat* (69%), cu venituri potențiale rezultate din deficiențele constatate în procesul de administrare a veniturilor de către organele fiscale din cadrul ANAF, care:

- nu au investigat neconcordanțele existente în declarațiile fiscale ale contribuabililor, ce conțin indicii privind nedeclararea tuturor impozitelor și taxelor cuvenite bugetului de stat (240 milioane lei);
- nu au valorificat informațiile fiscale deținute de ANAF și nu au fost consultate aplicațiile informatice sau bazele de date accesibile ANAF (97 milioane lei);
- nu au verificat neconcordanțele existente între declarațiile fiscale și declarațiile informative depuse de contribuabili privind obligațiile la Bugetul general consolidat (90 milioane lei), dar și neconcordanțele existente între datele declarate prin situațiile financiare anuale și cele declarate către organul fiscal, precum și datele din evidența contabilă (29 milioane lei);
- nu au respectat prevederile legale privind înregistrarea în contabilitate a creanțelor bugetare pentru debite stabilite în solidar (27 milioane lei);
- nu au programat și nu au efectuat inspecții fiscale la contribuabilii la care s-au înregistrat neconcordanțe semnificative în declarațiile informative depuse (18 milioane lei);
- nu au clarificat, până la finele anului fiscal, sumele încasate fără existența titlurilor de creanță (suprasolviri) și nu au luat măsuri pentru obținerea acestora (15 milioane lei).

De asemenea, o altă parte a veniturilor suplimentare provine din nerespectarea dispozițiilor legale de către persoane fizice sau juridice, inclusiv de către unele entități verificate. Dintre acestea menționăm:

- neînregistrarea, nedeclararea și nevirarea la bugetul de stat, în termenul legal, a unor sume reprezentând venituri datorate acestui buget (10 milioane lei);
- nedeclararea sau declararea eronată a veniturilor obținute de persoane fizice autorizate (9 milioane lei);
- nevirarea, integral sau în cote stabilite prin hotărâre a Guvernului, a veniturilor din închirierea bunurilor proprietate publică a statului (6 milioane lei);
- nerespectarea prevederilor legale referitoare la calcularea, evidențierea și virarea la bugetul de stat a sumelor datorate de instituțiile publice pentru neangajarea unor persoane cu handicap (2 milioane lei).

Bugetele unităților administrativ-teritoriale dețin 24% din totalul veniturilor suplimentare constatate, care provin, în mare parte, din inacțiunea sau acțiunea eronată/întârziată a organelor fiscale de la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Cele mai semnificative abateri ca impact financiar sunt următoarele:

- abateri referitoare la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, de către organele fiscale din cadrul UAT (76 milioane lei);
- nerespectarea reglementărilor legale privind stabilirea, evidențierea și încasarea:

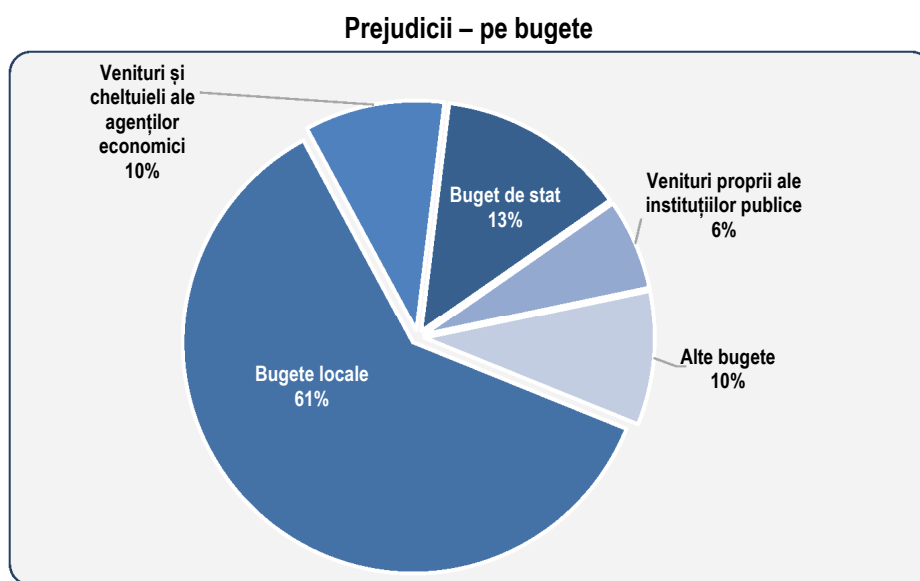
- impozitului pe clădirile deținute de persoanele fizice și juridice (35 milioane lei);
- taxeii/impozitului pe mijlocul de transport datorată/datorat de către persoanele fizice și juridice (14 milioane lei);
- taxei pentru eliberarea autorizației de foraje sau excavări necesare studiilor geotehnice, ridicărilor topografice, exploatărilor de carieră, balastierelor, sondelor de gaze și petrol, precum și altor exploatări (9 milioane lei);
- taxei pe clădiri și terenuri concesionate, închiriate, date în administrare ori în folosință, după caz, persoanelor juridice (5 milioane lei);
- nerespectarea prevederilor legale privind operațiunile de concesionare și/sau închiriere de bunuri proprietate publică, precum și neurmărirea respectării clauzelor contractuale referitoare la termenele de plată, necalcularea penalităților de întârziere pentru neachitarea ori achitarea cu întârziere a redevenței/chiriei datorate de concesionari/chiriași (4 milioane lei);
- nerespectarea prevederilor legale privind acordarea scutirilor și a facilităților la plata impozitelor și taxelor locale (3 milioane lei).

Și *bugetele agenților economici cu capital de stat sau al unităților administrativ-teritoriale* au fost afectate de abaterile și erorile constatate de Curtea de Conturi (4%), în principal prin modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor proprii, prin modul defectuos de alocare și utilizare a fondurilor pentru investiții, a subvențiilor sau a altor forme de sprijin financiar, prin neurmărirea respectării clauzelor contractuale referitoare la termenele de plată și necalcularea de penalități de întârziere pentru neachitarea ori achitarea cu întârziere a redevenței/chiriei datorate de concesionari/chiriași, prin nerespectarea prevederilor legale privind organizarea și conducerea contabilității veniturilor, dar și prin abateri privind reflectarea operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile și în conturile anuale de execuție bugetară.

2.4.2. Abateri generatoare de prejudicii

Cele mai frecvente categorii de abateri și nereguli, care au determinat producerea de **prejudicii** prin cuantumul estimat al acestora, dar și prin perpetuarea lor de la un an la altul, s-au constatat în 5.765 de cazuri.

Prejudiciile constatate de Curtea de Conturi, repartizate pe bugetele care au fost afectate de abaterile de la legalitate, se prezintă astfel:

Grafic nr. 6 – Prejudicii estimate, pe bugete

Cele mai mari prejudicii au fost aduse *bugetelor unităților administrativ-teritoriale* (61% din total), în principal prin:

- stabilirea eronată a drepturilor salariale, inclusiv a sporurilor, premiilor și a altor drepturi acordate funcționarilor publici, personalului contractual, persoanelor cu funcții de conducere și personalului care ocupă funcții de demnitate publică (68 milioane lei);
- efectuarea de cheltuieli de personal neprevăzute de legislația în vigoare (37 milioane lei);
- angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare fără respectarea prevederilor legale (46 milioane lei);
- modul de alocare și utilizare a fondurilor pentru investiții, a subvențiilor sau a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a UAT (29 milioane lei);
- plăți peste normele, cotele sau baremurile legale (22 milioane lei);
- cheltuieli supraevaluate sau majorate nejustificat (20 milioane lei);
- efectuarea de cheltuieli cu bunuri și servicii fără contraprestație: bunuri, lucrări, servicii nerecepționate în cantitatea facturată și plătită (15 milioane lei);
- efectuarea de plăți pentru lucrări neexecutate (13 milioane lei);

Bugetului de stat, care deține 13% din totalul prejudiciilor estimate, i-au fost provocate pierderi, în principal prin:

- angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor fără respectarea prevederilor legale (14 milioane lei);
- nerespectarea condițiilor legale de acordare a ajutorului social (6 milioane lei);
- utilizarea nelegală, neconformă destinației, a unor forme de sprijin financiar din partea statului (2,5 milioane lei);
- efectuarea de plăți fără existența documentelor justificative, întocmite conform legii (2 milioane lei).

Următorul buget la care s-au constatat prejudicii este cel al *agențiilor economice din sectorul public*, cu capital de stat sau al UAT-urilor (10%), prejudicii produse, în principal, prin supraevaluarea nejustificată a unor cheltuieli, organizarea și conducerea contabilității fără a respecta prevederile legale și, implicit, angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor în alte condiții decât cele stabilite prin acestea. De asemenea, au fost generate prejudicii prin nerespectarea regulilor de estimare a valorii contractelor și de selectare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice, prin neurmărirea recuperării creanțelor și a penalităților, în termenul de prescripție, precum și prin stabilirea eronată a unor drepturi salariale.

2.4.3. Abateri financiar-contabile care au afectat acuratețea situațiilor financiare

Neregulele financiare identificate nu au generat venituri suplimentare și nici nu au determinat producerea de prejudicii în exercițiul bugetar verificat, dar, pe termen mediu și lung, dacă nu vor fi eliminate, aceste nereguli ar putea conduce la pierderi de patrimoniu, la lipsirea bugetelor publice de unele venituri importante și chiar la acte de corupție.

O parte a acestor abateri (80%) influențează în mod direct acuratețea situațiilor financiare întocmite de entitățile auditate la data de 31.12.2016. Din totalul abaterilor consemnate în actele de control/audit întocmite în anul 2017, a căror valoare a influențat situațiile financiare, cele mai semnificative s-au consemnat în domeniul mediului, apelor și pădurilor, urmat de domeniul transporturilor și, deloc de neglijat, domeniul finanțelor publice și domeniul administrației publice locale.

Acestea au reprezentat, în majoritatea cazurilor, evidențierea eronată în contabilitate a bunurilor din domeniul public al statului (neînregistrarea corectă a achiziției/construirii unor active, care au avut ca surse de finanțare fondurile publice, majorarea eronată a cheltuielilor de exploatare cu amortizarea unor astfel de bunuri, înregistrarea acestor bunuri în patrimoniul entităților care le aveau în folosință sau în administrare etc.), concomitent cu neactualizarea *Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, ca urmare a operațiunilor de reevaluare, primire sau scoatere din gestiune a bunurilor din acest domeniu, dar și neconducerea evidenței contabile conform principiului contabilității pe bază de angajamente, fapt ce a condus la denaturarea datelor înscrise în situațiile financiare întocmite pe parcursul anului 2016.

S-au mai constatat abateri reprezentând neînregistrarea în contabilitate a unor investiții finalizate, indiferent de sursa de finanțare, de regulă, din cauza neefectuării recepției finale, precum și menținerea în evidența contabilă a unor bunuri care nu aparțin entității și care nu se află în administrarea acesteia.

O altă categorie de abateri, cu valori mari, se referă la faptul că nu au fost revizuite și ajustate unele provizioane constituite pentru drepturi de personal ce fac obiectul unor litigii de muncă, fiind raportate și menținute eronat provizioane pentru care entitatea nu are informații privind motivul constituirii, întrucât nu deține o bază de date adecvată.

În domeniul finanțelor publice, cele mai mari valori ale abaterilor se referă la menținerea unor sume în soldul contului „*Decontări din operațiuni în curs de clarificare*”, ce reprezintă plăți efectuate de contribuabili în contul taxelor și impozitelor datorate, care nu au corespundent în obligațiile înregistrate, reprezentând suprasolvire (plăți peste nivelul obligațiilor), pentru care s-a îndeplinit prescrierea dreptului la restituire, sau sume achitate de contribuabili care au fost radiați între timp.

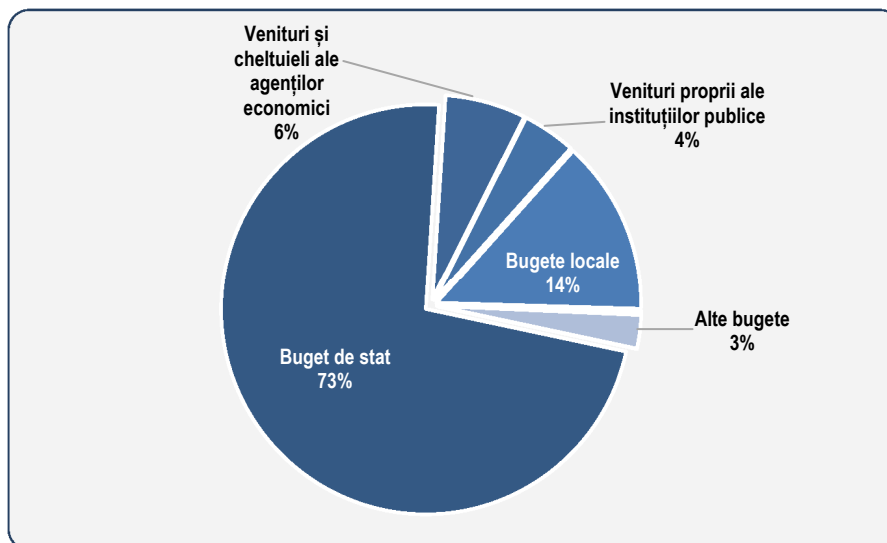
Referitor la domeniul administrației publice locale, valori semnificative au drept cauză neînregistrarea în evidența contabilă a entităților a unor terenuri aparținând domeniului public al UAT (spații verzi, trotuare, alei, parcuri, locuri de joacă și străzi), dar și neînregistrarea în contul „*Construcții*” a contravalorii lucrărilor de reabilitare a străzilor, efectuate din fonduri publice.

O altă parte a acestor abateri (20%) nu influențează în mod direct realitatea și fidelitatea situațiilor financiare și se referă, în principal, la faptul că:

- există neconcordanțe între valoarea contabilă a bunurilor din domeniul public al UATC, înregistrată în contul „*Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unității administrativ-teritoriale*”, și valoarea celor înscrise în *Inventarul centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unității administrativ-teritoriale*;
- nu au fost inițiate demersurile necesare pentru emiterea actelor normative prin care să fie actualizată valoarea bunurilor din *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* cu valoarea lucrărilor de investiții efectuate la bunuri primite în administrare, concesiune și/sau chirie, având ca sursă de finanțare creditele bugetare;
- nu au fost întreprinse demersurile legale pentru efectuarea procedurilor de înscriere în Cartea funciară a unor bunuri imobile preluate în administrare în baza unor hotărâri ale Guvernului sau a bunurilor imobile (terenuri și clădiri) din domeniul public/privat al statului aflate în administrarea/proprietatea entităților auditate;
- s-au încheiat angajamente legale pentru acțiuni multianuale, pentru lucrări de reparații capitale, pentru care nu au fost aprobate credite de angajament, generând raporturi juridice din care derivă obligații de plată, fără a avea asigurate fon-

durile din care se poate efectua plata, existând astfel riscul major ca obiectivul de investiții să nu poată fi finalizat din lipsa fondurilor în perioada următoare încheierii angajamentului legal.

Abateri financiar-contabile – pe bugete

Grafic nr. 7 – Abateri financiar-contabile, pe bugete

În totalul valorilor consemnate în actele întocmite ca fiind abateri financiar-contabile, ponderea cea mai mare (73%) o deține *bugetul de stat*, cu valori corespunzătoare unor erori privind:

- organizarea și ținerea la zi a evidenței patrimoniului (15.682 milioane lei);
- modul de aplicare a prevederilor legale privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, precum și a reglementărilor privind inventarierea bunurilor (6.804 milioane lei);
- reflectarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile și conturile anuale de execuție bugetară (3.896 milioane lei);
- datoria publică (868 milioane lei);
- efectuarea inventarierii și a evaluării/reevaluării tuturor elementelor patrimoniale, la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară (584 milioane lei);
- menținerea în evidența analitică pe plătitor și în evidența contabilă sintetică și analitică a obligațiilor fiscale ale contribuabililor radiți (428 milioane lei);
- neefectuarea reevaluării tuturor elementelor patrimoniale (397 milioane lei);
- neefectuarea analizelor de coerență a situației fiscale a contribuabilului pe baza documentelor existente la dosarul fiscal și pe baza oricăror informații care au relevanță pentru determinarea situației fiscale (112 milioane lei).

La *bugetele locale*, valoarea abaterilor financiar-contabile reprezintă 14% din total și provine aproximativ din aceleași categorii constatate și la bugetul de stat, cele mai relevante, din punct de vedere al dimensiunii financiare, fiind:

- neînregistrarea în evidența contabilă și tehnico-operativă a unor bunuri care constituie domeniul public sau privat al UAT (2.206 milioane lei);
- abateri referitoare la organizarea și ținerea la zi a evidenței patrimoniului (768 milioane lei);
- neevidențierea în contul activelor fixe a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate și date în folosință (500 milioane lei);
- neefectuarea reevaluării tuturor elementelor patrimoniale (350 milioane lei);
- înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor bunuri aparținând domeniului public sau privat al UAT (283 milioane lei);
- angajamentele bugetare, angajamentele legale, plățile efectuate, angajamentele legale de plătit, cheltuielile efective, evidențiate în contul de execuție, nu corespund cu datele din bilanța de verificare și bilanț (158 milioane lei).

Și *bugetele agenților economici din sectorul public* au fost afectate de erori, a căror valoare estimată reprezintă 6% din totalul valorii abaterilor financiar-contabile, provenind, în principal, din:

- subevaluarea patrimoniului (902 milioane lei);
- organizarea și ținerea la zi a evidenței patrimoniului (583 milioane lei);

- neevidențierea în contul activelor fixe a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate și date în folosință (157 milioane lei);
- înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor bunuri aparținând domeniului public sau privat al UAT (58 milioane lei);
- modul de alocare și utilizare a fondurilor pentru investiții, a subvențiilor sau a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a UAT (25 milioane lei).

Conform legii și regulamentelor proprii, când se constată, cu ocazia verificărilor efectuate, nereguli și abateri de la legislația-cadru sau de la cea care reglementează funcționarea și atribuțiile entității verificate, auditorii publici externi stabilesc valoarea abaterilor constatate, care sunt aduse la cunoștință conducătorilor entităților verificate și care sunt consemnate în actele care se întocmesc la finalul acțiunilor de verificare, iar, prin deciziile care se emit ulterior, se dispun măsuri pentru:

- ✓ suspendarea aplicării măsurilor care contravin reglementărilor legale din domeniul financiar, contabil și fiscal;
- ✓ blocarea fondurilor bugetare sau speciale, atunci când se constată utilizarea nelegală sau ineficientă a acestora;
- ✓ înlăturarea neregulilor constatate în activitatea financiar-contabilă sau fiscală controlată.

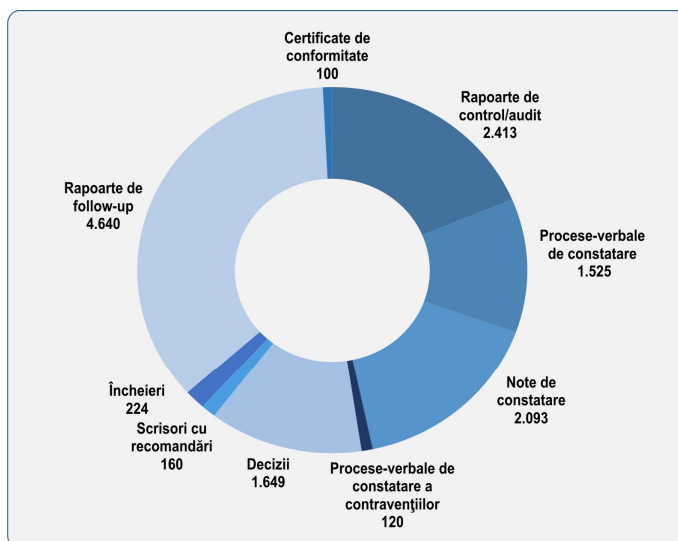
În conformitate cu dispozițiile art. 33 alin. (3) și (4) din *Legea nr. 94/1992*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se procedează astfel:

- ✓ în situațiile în care se constată existența unor abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea unor prejudicii, se comunică conducerii entității publice auditate această stare de fapt. Stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia devin obligație a conducerii entității auditate;
- ✓ în situațiile în care în rapoartele de audit se constată existența unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, se sesizează organele în drept pentru asigurarea valorificării constatării și se informează entitatea auditată.

2.5. Actele întocmite în anul 2017 pentru verificarea exercițiului bugetar 2016

Acțiunile de control/audit efectuate în anul 2017 s-au finalizat prin întocmirea următoarelor **acte**:

- 2.413 rapoarte de control/audit;
- 1.525 de procese-verbale de constatare;
- 2.093 de note de constatare;
- 120 de procese-verbale de constatare a contravențiilor;
- 1.649 de decizii;
- 160 de scrisori cu recomandări;
- 224 de încheieri;
- 4.640 de rapoarte de follow-up;
- 100 de certificate de conformitate.

Grafic nr. 8 – Acte întocmite

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, constatările consemnate în actele de control întocmite pe parcursul anului 2017 au fost valorificate prin emiterea unui număr de **1.649 de decizii**, prin care au fost dispuse **14.271 de măsuri**, pe care entitățile verificate trebuie să le implementeze pentru înlăturarea deficiențelor și neregulilor constatate, pentru stabilirea întinderii prejudiciilor și recuperarea acestora.

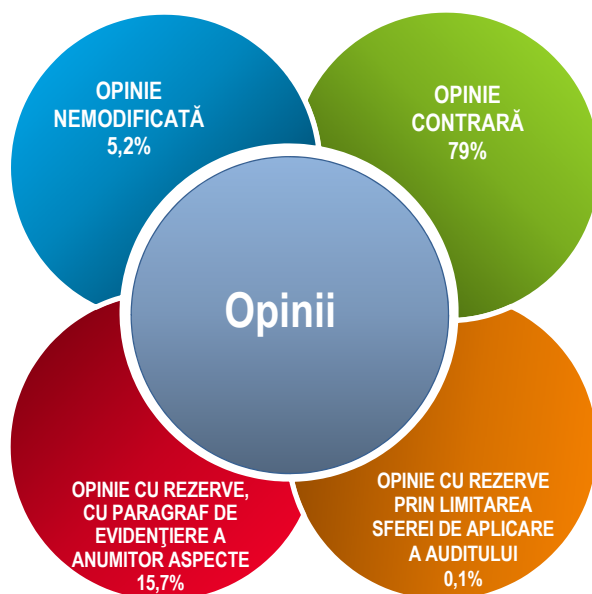
Împotriva măsurilor dispuse prin decizii, precum și a termenului stabilit pentru implementare, entitățile verificate pot depune contestații, care sunt examinate și soluționate prin Încheiere de către Comisiile de soluționare a contestațiilor constituite la nivelul structurilor Curții de Conturi, iar în cazul încheierilor emise de comisii, entitățile verificate pot sesiza instanța de contencios administrativ competentă. În anul 2017 au fost contestate 1.282 de măsuri, reprezentând 9% din totalul măsurilor dispuse prin deciziile emise.

2.6. Opinii de audit

Opinia de audit se exprimă la încheierea misiunilor de audit financiar asupra conturilor anuale de execuție a bugetelor auditate, după ce auditorii publici externi prezintă în rapoartele de audit constatările și concluziile și formulează recomandări cu privire la măsurile ce urmează a fi luate de conducerea entităților verificate.

Din totalul opiniilor exprimate, 5,2% sunt opinii nemodificate, 15,7% sunt opinii cu rezerve cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte, situații în care conturile pentru exercițiul 2016 nu conțin denaturări semnificative, și 79% sunt opinii contrare, pentru situațiile în care nu au fost înregistrate corespunzător veniturile, cheltuielile, activele și pasivele și nu a fost prezentată corespunzător situația financiară la 31 decembrie 2016 sau operațiunile nu au fost conforme cu cadrul juridic sau reglementările specifice.

Curtea de Conturi observă totuși o tendință de creștere, față de anii anteriori, a procentului opiniilor nemodificate și, îndeosebi, a celor cu paragraf de evidențiere a unor aspecte, ceea ce demonstrează că procesul de valorificare a experienței anterioare este pe o curbă ascendentă, o parte a erorilor corectându-se chiar în timpul misiunilor de audit.

Grafic nr. 9 – Opinii

2.7. Statistica amenzilor contravenționale și domeniile în care au fost aplicate acestea

În anul 2017, pentru fapte prevăzute de lege ca fiind contravenții, a căror constatare și sancționare intră în competența Curții de Conturi, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru exercițiul financiar al anului 2016 au fost întocmite 120 de procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, conținând un număr de 129 de abateri sancționate. În cazul a patru dintre aceste procese-verbale, abaterile constatate au fost sancționate doar cu avertisment. Cuantumul amenzilor contravenționale aplicate s-a ridicat la suma de 423 mii lei. Față de anul precedent s-a înregistrat o scădere a numărului de procese-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor întocmite cu aproape 14%, dar și o creștere a valorii totale a amenzilor aplicate cu aproape 29%.

Au fost aplicate sancțiuni pentru abateri de la dispozițiile legale, referitoare la:

- ✗ organizarea și conducerea evidenței contabile, cu consecințe asupra realității datelor raportate prin situațiile financiare anuale la data de 31.12.2016, neorganizarea evidenței angajamentelor legale și a angajamentelor bugetare;
- ✗ respectarea regimului plăților prin trezorerie, prin efectuarea de plăți direct din veniturile încasate de la contribuabili, reprezentând impozite și taxe cuvenite bugetului local;
- ✗ achizițiile publice și normele de aplicare, în speță, neîntocmirea referatului de necesitate, neconsultarea SEAP, întrucât nu sunt respectate principiile transparenței și asumarea răspunderii; realizarea defectuoasă a achiziției publice directe;
- ✗ organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii;
- ✗ efectuarea reevaluării activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor existente în patrimoniu;
- ✗ acordarea vizei de control financiar-preventiv asupra tuturor operațiunilor supuse vizei de control financiar-preventiv și care angajează patrimonial entitatea;
- ✗ elaborarea documentațiilor tehnico-economice pentru obiectivele de investiții, respectiv a notelor de fundamentare privind necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor asimilate investițiilor;
- ✗ evaluarea elementelor prezentate în situațiile financiare în conformitate cu principiile contabile generale, conform contabilității de angajamente;
- ✗ întocmirea corectă și/sau depunerea la timp a situațiilor financiare la organul ierarhic și/sau la organele fiscale.

2.8. Relația Curții de Conturi cu Parlamentul, terțe persoane și cetățenii

Misiunile de control efectuate la solicitarea Camerei Deputaților

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat două acțiuni de control inițiate în baza art. 4 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la solicitarea Camerei Deputaților.

Misiunile de control au avut ca obiectiv general „Controlul legalității fundamentării, avizării și aprobării legii bugetului de stat pentru anul 2016 și a actelor normative de rectificare a acesteia, precum și a utilizării și administrării resurselor financiare ale statului”.

Din analiza efectuată de Curtea de Conturi și din răspunsurile primite de la instituțiile publice implicate (*Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul Justiției și Consiliul Legislativ*) au rezultat următoarele răspunsuri la întrebările formulate de Camera Deputaților:

1. prevederile legale privind derogarea de la principalii indicatori macroeconomici aprobați prin lege pentru anii 2015 și 2016 au fost respectate cu prilejul adoptării OG nr. 14/2016, respectiv al OUG nr. 86/2016 de rectificare a bugetului de stat;
2. Guvernul avea abilitarea legală de a uzita de derogarea stabilită prin lege a nivelului acestor indicatori, acordată de Parlament prin *Legea nr. 123/2016 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe*;
3. întrucât nu a rezultat o încălcare a prevederilor Legii nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare, republicată, Curtea de Conturi a apreciat că nu este cazul impunerii unor măsuri de corectare.

Totuși, pentru claritatea textului actului normativ incident s-au formulat următoarele recomandări:

- textul de lege referitor la domeniul de abilitare a Guvernului privind rectificarea bugetară să fie enunțat astfel încât să reiasă foarte clar dacă se acordă sau nu competența Guvernului de a institui derogări de la regulile fiscal-bugetare și de la prevederile legilor anuale de aprobare a plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar;
- definirea noțiunii de măsuri fiscal-bugetare în normele legale specifice pentru a fi eliminate pentru viitor neclaritățile și interpretările divergente.

Statistica acțiunilor care au vizat aspecte înscrise în sesizările primite de Curtea de Conturi

În anul 2017 au fost incluse în Programul de activitate al Curții de Conturi 39 de astfel de acțiuni, majoritatea (31) programate de camerele de conturi teritoriale.

Ca urmare a acțiunilor efectuate s-au stabilit prejudicii în sumă de 8.639 mii lei, venituri suplimentare de 30 mii lei și abateri financiar-contabile estimate la 316 mii lei.

Abaterile și deficiențele constatate prin verificările efectuate ca urmare a unor sesizări primite vizează următoarele domenii:

- *calitatea gestiunii economico-financiare*. Dintre acestea exemplificăm:
 - încasarea unor venituri necuvenite, reprezentând amenzi de circulație, amenzi pentru circulația fără roșie și amenzi peaj, prin organizarea și derularea unor proceduri de încasare a sumelor respective, contrare normelor legale în vigoare, și cu afectarea bugetelor altor unități administrativ-teritoriale;
 - cheltuieli nejustificate reprezentând obiecte de inventar (mobiliu stradal), care nu au fost regăsite fizic pe teren;
 - neluarea măsurilor pentru recuperarea plăților efectuate în baza unei sentințe rămase definitivă și irevocabilă;
 - plăți nelegale reprezentând sporuri și indemnizații pentru participarea la comisia locală de fond funciar, achitate către membrii comisiei locale de fond funciar;
 - stabilirea și acordarea necuvenită a unor drepturi salariale, cu nerespectarea dispozițiilor legale aplicabile funcționarilor publici;
 - decontarea nelegală din bugetul ANSVSA a unor sume reprezentând: contravaloarea manoperei de identificare și înregistrare a animalelor cu vârsta mai mare decât cea prevăzută de legislație; contravaloarea vaccinării unor animale care au ieșit din baza națională de date înainte de perioadele de vaccinare, care apar în alte circumscripții sanitar-veterinare etc.;
 - necalcularea, neînregistrarea și nevirarea impozitelor și contribuțiilor datorate de angajat și angajator, aferente drepturilor salariale câștigate în instanță;
 - efectuarea plăților către o societate civilă de avocați fără a se verifica existența documentelor justificative care să ateste realitatea serviciilor de asistență și reprezentare prestate.
- *achiziții publice*, domeniu din care exemplificăm:
 - plata unor lucrări care nu au fost efectuate în cadrul unui obiectiv de investiții;
 - plata în avans pentru lucrări de construcție, incluzând TVA, deși prestatorul nu este plătitor de TVA;
 - neactualizarea graficului de execuție a obiectivului de investiții și necalcularea penalităților pentru neîncadrarea în termenul de execuție a lucrărilor;

- nerespectarea tuturor prevederilor legale aplicabile în domeniul achizițiilor publice prin negruparea produselor achiziționate pe loturi de produse sau produse similare în vederea aplicării procedurilor de atribuire prevăzute de lege.
- *exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare.* Dintre cele constatate menționăm:
 - menținerea în evidențe a unor stocuri de vaccin antirabic cu termenul de valabilitate expirat, fără a dispune măsurile legale pentru recuperarea contravalorii acestora;
 - înregistrarea eronată în contabilitate a unor elemente precum: contravaloarea unui teren primit în concesiune, în contul „*Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale și alte drepturi și valori similare*” și nu în afara bilanțului, în contul „*Bunuri publice primite în folosință*”, așa cum se impunea; contravaloarea amenajării unui teren (sistem irigație) în contul „*Alte imobilizări necorporale*” și nu în afara bilanțului, așa cum se impunea; neevidențierea în contabilitate, în contul „*Cheltuieli privind combustibilul*” a contravalorii carburantului, reflectată eronat în contul „*Cheltuieli cu deplasări, detașări și transferări*” etc.;
 - nerespectarea prevederilor din regulamentul de organizare și funcționare, respectiv: neprezentarea rapoartelor de activitate periodice consiliului local, precum și a unui raport asupra bilanțului anual și nici a unor rapoarte periodice privind respectarea bugetului de venituri și cheltuieli;
 - ca urmare a aprobării includerii în domeniul public al comunei a unui iaz situat în extravilanul comunei s-a constatat că, la data de 31.12.2016, acest activ fix aflat în proprietatea UATC nu era înregistrat în domeniul public al comunei și nici în evidențele contabile ale primăriei;
 - bunuri primite cu titlu gratuit de la un operator de telefonie mobilă, repartizate personalului primăriei pe bază de proces-verbal de predare-primire, sosite fără documente însoțitoare, nu au fost recepționate (nu a fost întocmită nota de recepție și constatare de diferențe) și nu au fost înregistrate în evidența contabilă.
- *abateri privind auditul public intern, dintre care exemplificăm:*
 - nu este prevăzut un compartiment de audit intern și nici nu s-a recurs la externalizarea acestei activități;
 - neorganizarea și, în consecință, neexercitarea controlului financiar preventiv propriu asupra operațiunilor economice derulate, nu au fost luate măsuri pentru organizarea și implementarea controalelor adecvate care să prevină și să detecteze fraudele și erorile din entitate și să asigure un nivel corespunzător de calitate în realizarea obiectivelor entității; nu a fost aprobată strategia de control intern managerial, nu a fost elaborat programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial, nu au fost identificate activitățile procedurale, nu s-au întocmit rapoarte de activitate și nu s-au emis decizii, nu sunt elaborate și aprobate proceduri operaționale la nivelul entității, nu există o monitorizare și o evaluare sistematică a riscurilor.
- *elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare.* În acest sens menționăm:
 - obiectivele de investiții privind realizarea unor lucrări de extindere rețele edilitare de aducțiune apă și distribuție gaze naturale în sate, obiective pentru care s-au executat lucrări și s-au efectuat plăți în perioada 2014-2016, au fost cuprinse în bugetul local – secțiunea de dezvoltare fără ca, în prealabil, documentațiile tehnico-economice să fi fost elaborate și aprobate potrivit dispozițiilor legale;
 - în Programul de investiții publice întocmit pe clasificția funcțională, pentru obiectivele de investiții privind realizarea lucrărilor de extindere rețele edilitare nu sunt prezentate informațiile financiare, respectiv: valoarea totală a proiectului; creditele de angajament; creditele bugetare; graficul de finanțare pe surse și ani, corelat cu graficul de execuție; analiza cost-beneficiu; costurile de funcționare și de întreținere după punerea în funcțiune și informațiile nefinanciare conform cerințelor legale, cu privire la: strategia în domeniul investițiilor, cuprinzând prioritățile investiționale și legătura dintre diferite proiecte, criteriile de analiză care determină introducerea în programul de investiții a obiectivelor noi, în detrimentul celor în derulare; descrierea proiectului; stadiul fizic al obiectivelor.
- *modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora, domeniu în care exemplificăm situația nestabilirii de către consiliul local a taxei de salubritate, conform prevederilor legale, nefiind promovat un proiect de hotărâre de consiliu local pentru instituirea acestei taxe obligatorii pentru locuitorii comunei, care nu au contracte încheiate cu operatorul de salubritate pentru servicii de colectare și transport a gunoiului menajer.*

2.9. Sesizarea organelor de urmărire penală

Potrivit prevederilor art. 33 alin. (4) și ale art. 64 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în situația în care în rapoartele de audit și control se constată existența unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, Curtea de Conturi sesizează organele de urmărire penală pentru asigurarea valorificării constatărilor și informează entitățile verificate.

În anul 2017, pentru prejudiciile identificate și consemnate în actele de audit și control aferente anului financiar 2016, Curtea de Conturi a formulat 127 de sesizări către organele de urmărire penală, la cererea departamentelor și a camerelor de conturi.

Sesizarea organelor de urmărire penală s-a făcut pentru fapte pentru care s-a apreciat că există indicii de natură penală, care privesc, în principal, posibile infracțiuni de corupție și asimilate faptelor de corupție, infracțiuni de serviciu, infracțiuni privind încălcarea legislației din domeniul finanțelor publice, achizițiilor publice, financiar-fiscale și contabile, precum și încălcarea unor obligații (angajamente investiționale) ale Cumpărătorilor, în cadrul procesului de privatizare.

3. Impactul implementării măsurilor dispuse prin deciziile Curții de Conturi

Măsurile implementate de entitățile publice au avut impact pozitiv asupra activității și managementului acestora, concretizat în obținerea unor rezultate economico-financiare mai bune, reducerea cheltuielilor, creșterea economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și/sau în administrarea patrimoniului.

O mare parte a măsurilor dispuse în anul 2017 nu era încă implementată la data Raportului, având termene de implementare în perioada următoare, când vor fi verificate.

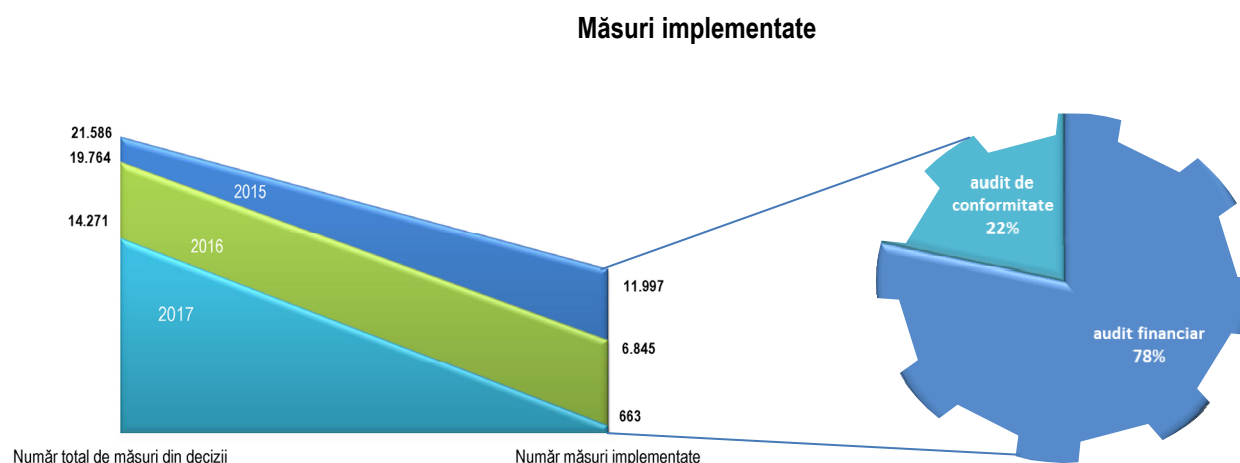
Un impact financiar semnificativ este cel dat de implementarea măsurilor dispuse de Curtea de Conturi care obligă conducerea entităților verificate să stabilească întinderea prejudiciilor estimate de auditorii publici externi, să le recupereze și să le vireze bugetelor cărora li se cuvin, creând astfel premise pentru creșterea calității managementului financiar prin limitarea și eliminarea în viitor a neregulilor/abaterilor de la legalitate și regularitate constatate.

Dar, potrivit legii și regulamentului propriu, entitățile verificate pot contesta unele măsuri dispuse de Curtea de Conturi, iar procedura contestării și soluționării în instanță este, de cele mai multe ori, de lungă durată.

Obținerea unor astfel de rezultate în viitor depinde de măsura în care *managementul practicat la nivelul fiecărei entități publice se va orienta spre respectarea reglementărilor legale ce definesc atribuțiile specifice în domeniul fundamentării, elaborării, aprobării și executării bugetului, al gestionării patrimoniului public și privat al acestora și spre principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în privința valorificării resurselor materiale, umane, financiare și informaționale de care dispun.*

Întrucât implementarea măsurilor dispuse prin decizii depinde de termenele stabilite de Curtea de Conturi, termene care în unele cazuri sunt prelungite, fie de comun acord, din motive obiective, fie prin procedura de soluționare a instanțelor, decalajul dintre momentul emiterii deciziei și verificarea implementării măsurilor se poate întinde pe mai mulți ani, îndeosebi atunci când măsurile se referă la recuperarea unor prejudicii.

Pentru a ilustra acest decalaj prezentăm în graficul următor numărul de măsuri implementate, raportat la numărul de măsuri dispuse prin decizii, pentru perioada 2015-2017.

Grafic nr. 10 – Măsuri implementate

În graficul nr. 10 este reprezentată ponderea pe care o dețin măsurile implementate aferente perioadei 2015-2017 pentru cele două tipuri de audit în care se dispun măsuri, din care rezultă că ponderea măsurilor implementate o deține auditul financiar, cu 78%, în timp ce auditul de conformitate deține 22% din totalul măsurilor implementate.

După cum se observă, gradul de conformare a entităților în privința implementării măsurilor dispuse este destul de redus în anul în care se efectuează auditul, respectiv 5% pentru anul 2017, crește la 35% pentru anul 2016 și ajunge la 56% pentru anul 2015, astfel încât, după aproximativ patru ani, gradul de implementare poate ajunge la un nivel acceptabil. Luând în calcul procesul

de contestare și soluționare în instanță, precum și căderea în desuetudine a unora dintre măsuri prin trecerea timpului, procentul de implementare nu va fi niciodată de 100%.

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii, în anii anteriori, de către Curtea de Conturi, a reieșit că *implementarea fie în totalitate, fie parțială a măsurilor a condus la:*

☞ Îmbunătățirea activității din punct de vedere al evidenței financiar-contabile și de gestiune prin:

- înregistrarea în evidența contabilă a unor obligații în sumă de 14.240 mii lei, stabilite în sarcina *Autorității pentru Administrarea Activelor Statului* prin hotărâri judecătorești, operațiune ce a avut ca impact reflectarea corespunzătoare a acestora în situațiile financiare ale instituției;
- înregistrarea în evidența contabilă și reflectarea corectă a datoriilor și creanțelor prin bilanțul contabil (*Ministerul Tineretului și Sportului și Ministerul Muncii și Justiției Sociale*);
- actualizarea situației bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrarea *Ministerului Muncii și Justiției Sociale* cu bunurile restituite de acesta către persoanele îndreptățite;
- asigurarea integrității bunurilor ce aparțin statului, efectuarea corecțiilor și/sau înregistrărilor contabile, tehnico-operative și de evidențiere în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, astfel încât datele și informațiile raportate prin situațiile financiare referitoare la patrimoniul instituției să fie corecte, reale, exacte și, implicit, corelate între ele sub aspect tehnic și valoric (*Secretariatul de Stat Pentru Culte; Administrația Națională „Apele Române”*);
- *La Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA:*
 - majorarea capitalului social prin finalizarea operațiunilor de evaluare a terenurilor aflate în proprietate;
 - elaborarea și aprobarea normelor de aplicare a politicilor contabile, monografii standardizate, aplicabile în mod unitar la nivelul Companiei, atât la nivel central, cât și regional;
 - majorarea fondului bunurilor care aparțin domeniului public al statului prin înregistrarea în categoria imobilizărilor finalizate a unor obiective de investiții recepționate ca lucrări terminate și date în folosință;
- înregistrarea ca obiecte de inventar a activelor fixe corporale amortizate integral și care au o valoare mai mică decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului (*Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității; Societatea Comercială Electrificare CFR SA; Ministerul Transporturilor*);
- *La Casa Națională de Pensii Publice:*
 - raportarea/reflectarea corectă prin situațiile financiare centralizate a:
 - ✓ datoriilor reprezentând drepturi neridicate, pentru care dreptul beneficiarilor de a le solicita s-a prescris;
 - ✓ studiilor efectuate la obiectivele de investiții, care nu se mai realizează de casele teritoriale de pensii;
 - înregistrarea în patrimoniul entității, ca active necorporale, a plăților aferente pentru dezvoltarea Programului informatic ORIZONT;
 - modificarea Declarației 112 „Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate” prin Ordinul comun nr. 1024/1582/934/2017, în care sunt cuprinse propunerile formulate de către CNPP cu privire la declararea nominală a ajutoarelor de deces acordate de angajatori;
- *La Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă:*
 - virarea excedentului execuției bugetare la bugetul asigurărilor pentru șomaj, întrucât nu a fost utilizat pentru a diminua subvenția primită de la bugetul de stat;
 - virarea unor sume însemnate la bugetul asigurărilor pentru șomaj ca urmare a recuperării unui volum important din debitele provenite din indemnizații de șomaj și venituri de completare;
- verificarea evidenței analitice a tuturor mijloacelor fixe aflate în patrimoniul *Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității*, respectiv a duratei normale de funcționare și a clasificării pe grupe sau subgrupe, în conformitate cu Catalogul prevăzut de *HG nr. 2139/2004 pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe* și corectarea datelor și informațiilor din fișele mijloacelor fixe, în cazul constatării unor erori, inclusiv în ceea ce privește calculul amortizării;
- restituirea la bugetul de stat a sumei neutilizate din împrumutul garantat de statul român pentru finanțarea „Programului de reabilitare a unor stații de cale ferată din România”, aprobat prin *HG nr. 1254/2002*, cu modificările și completările ulterioare, rămase în contul *Ministerului Transporturilor* încă din anul 2011;
- calcularea și facturarea de penalități de întârziere, în cuantum de 284 mii lei, pentru nerespectarea termenelor de plată, la toate contractele de prestări de servicii efectuate de *Societatea Comercială Electrificare CFR SA* către terți și monitorizarea cauzelor care au condus la neurmărirea încasării creanțelor;
- regularizarea și virarea la bugetul de stat, de către *Regia Autonomă Registrul Auto Român*, a impozitului pe profit și

taxei pe valoarea adăugată dedusă nelegal, aferentă cheltuielilor cu funcționarea, revizia și repararea autoturismelor date spre utilizare, gratuit, *Ministerului Transporturilor*;

- aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și derularea Programului național de restaurare a monumentelor istorice, prin care se creează cadrul legal necesar derulării activităților de restaurare a monumentelor istorice, activități finanțate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii (*Ministerul Culturii și Identității Naționale*).

☞ Îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor, astfel:

- *La Ministerul Muncii și Justiției Sociale:*

- inițierea de demersuri pentru revizuirea unor prevederi din cuprinsul *Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor*, în sensul introducerii obligației de verificare prealabilă a beneficiarilor de venit minim garantat care dețin polițe de asigurare, pentru a evita plățile duble de la bugetul de stat;
- cuprinderea în *Legea nr. 196/2016 privind venitul minim de incluziune* a posibilității scăderii din evidență a debitorilor din beneficii de asistență socială sub 40 de lei inclusiv, în mod similar cu creanțele fiscale;
- adoptarea *OUG nr. 93/2016 pentru reglementarea unor măsuri de simplificare a acordării unor beneficii de asistență socială, precum și pentru stabilirea unor măsuri bugetare pentru acestea în anul 2016*, aprobată prin *Legea nr. 104/2017*, în care s-au preluat întocmai recomandările privind modul de recuperare a debitorilor de natura beneficiilor de asistență socială, termenele de transmitere a acestora către autoritățile fiscale și de scădere din evidența financiar-contabilă;
- adoptarea *HG nr. 559/2017*, prin care s-au modificat și completat normele metodologice referitoare la beneficiile de asistență socială, unde, printre altele, s-a abrogat prevederea menționată în *HG nr. 778/2013*, potrivit căreia debitele provenind din ajutoare sociale trebuiau transmise autorităților locale, prevedere imposibil de pus în aplicare;
- adoptarea *OUG nr. 82/2016 pentru aprobarea Statutului special al funcției publice specifice de inspector social și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, prin care atribuțiile de control și investigare conferite inspectorilor sociali au fost sporite și s-a stabilit o politică unitară de aplicare a sancțiunilor pentru drepturile auditate, prevederi cu rol important în prevenirea și combaterea erorilor și fraudei din sistemul național de asistență socială;
- adoptarea *OUG nr. 55/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor*, de corectare a *Legii nr. 66/2016 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului*, unde, printre alte modificări, s-a stabilit o limită maximă pentru acest beneficiu, întrucât cuantumul dreptului nu era plafonat.

- *La Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă:*

- introducerea anumitor restricții în ceea ce privește accesul angajatorilor la subvenții din bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru angajarea persoanelor fizice-șomeri cu vârsta de peste 45 de ani, prin adoptarea *OUG nr. 60/2016*, aprobată prin *Legea nr. 172/2017*, care a modificat *Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă*;
- nominalizarea unui serviciu distinct din cadrul entității cu atribuții în urmărirea debitorilor prin modificarea Regulamentului de organizare și funcționare al ANOFM aprobat prin ordin al președintelui ANOFM.

☞ Înlăturarea neregulilor din activitatea financiar-contabilă și luarea măsurilor de recuperare a prejudiciilor astfel:

- *La Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității:*

- luarea măsurilor pentru recuperarea în termenul legal de prescripție a unui prejudiciu în sumă de 179 mii lei, precum și a dobânzilor, în sumă de 25 mii lei, în deplină concordanță cu prevederile legale referitoare la stabilirea răspunderii juridice, precum și a sumelor reprezentând minusuri de inventar, evidențiate și menținute în contul „*Decontări din operații în curs de clarificare*”;
- finalizarea demersurilor în vederea realizării recepției pentru lucrarea de compartimentare spații interioare sediu central, executată în anul 2009, în valoare de 136 mii lei;

- analiza deconturilor de cheltuieli transmise de unitățile de cult privind justificarea sprijinului financiar alocat din bugetul *Secretariatului de Stat pentru Culte* în anul 2014 și 2015, stabilirea diferențelor de restituit și aplicarea tuturor măsurilor legale de recuperare și virare la bugetul de stat a acestora, în termenul legal de prescriere;

- reducerea cheltuielilor *Administrației Naționale „Apele Române”* ca urmare a sistării efectuării unor plăți nelegale și a majorării disponibilităților entității cu sumele recuperate;

- *La Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA:*

- elaborarea/completarea de proceduri operaționale referitoare la aplicarea unitară a tarifului de staționare, la facturarea energiei electrice pentru necesarul propriu al CNCF „CFR” SA, prin detalierea locurilor de consum și a funcțiilor acestora, precum și pentru evidențierea consumurilor înregistrate la echipamentele și instalațiile închiriate și pentru recuperarea costurilor acestor consumuri;

- elaborarea și aprobarea unei proceduri privind închirierea infrastructurii feroviare publice, precum și reglementarea tarifelor și procedurilor pentru închirierea acestora, fiind analizată situația operatorilor de transport feroviar cu datorii semnificative, identificând soluții de evitare a acumulării de datorii din partea operatorilor de transport feroviar și de recuperare a celor aflate în întârziere.

Toate aceste demersuri inițiate și finalizate de către entitățile auditate ca urmare a măsurilor dispuse prin decizii, prezentate în Raportul public pe anul 2016, reprezintă dimensiunea impactului pozitiv al Curții de Conturi asupra activității acestor entități și, totodată, reprezintă măsura eforturilor făcute de ambele părți pentru consolidarea managementului instituțional și financiar. În plus, monitorizarea continuă a implementării măsurilor dispuse a avut ca efect impulsivitatea entităților pentru a intra în legalitate, a corecta erorile înregistrate și a evita repetarea celor mai multe dintre acestea.

Cu toate acestea, continuă să existe și cazuri în care gradul de conformare a conducătorilor entităților auditate pentru implementarea măsurilor din deciziile emise sau pentru implementarea recomandărilor formulate este redus, aceștia fiind interesați într-o mică măsură de remedierea deficiențelor constatate, aspect rezultat tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a contesta parțial sau integral deciziile, chiar dacă în procesul de conciliere aceștia au fost de acord cu constatările reținute.

Din această perspectivă, rolul acțiunilor de audit/control efectuate de structurile Curții de Conturi, dar și obiectivele entităților publice trebuie să se interfereze și să converge spre același interes comun, care vizează consolidarea calității finanțelor publice în România. Puse alături, rolul Curții de Conturi și obiectivele entităților auditate în acest proces convergent arată astfel:

Rolul Curții de Conturi:	Obiectivele entităților auditate:
- să evalueze acuratețea și veridicitatea datelor din conturile de execuție bugetară și alte date financiare; - să detecteze neregulile care implică utilizări incorecte ale fondurilor publice și să identifice slăbiciunile controalelor administrative, care pot afecta integritatea entității verificate și implementarea eficace a deciziilor de politică bugetară și a altor decizii de politică; - să identifice cazurile de risipă și ineficiență care, odată corectate, pot permite o mai judicioasă utilizare a resurselor bugetare disponibile; - să furnizeze analize și evaluări privind rezultatele programelor/proiectelor/activităților ca bază pentru viitoarele ajustări aduse legilor, politicilor și alocărilor bugetare.	- să-și îmbunătățească sistemele de control intern/manAGERIAL; - să acorde atenție în mod special, acelor domenii de cheltuieli pentru care auditul continuă să identifice un nivel ridicat de eroare; - să-și creeze un sistem eficient și transparent, pe de-o parte, de fundamentare a necesarului de resurse financiare, iar, pe de altă parte, de repartizare și alocare a acestora pe destinații; - să implementeze sisteme de monitorizare și evaluare a funcționării aparatului administrativ și serviciilor publice; - să dezvolte sisteme de măsurare a performanței și a calității furnizării serviciilor publice.

*
* *

Mesajul pe care Curtea de Conturi îl transmite prin prezentul Raport este acela că autoritățile publice nu trebuie să piardă niciodată din vedere importanța consolidării managementului financiar în România și subliniază că răspunderea pentru realizarea unui management corect și eficient, orientat spre rezultate și performanță, este și rămâne în sarcina directă a managerilor și personalului din instituțiile publice/companiile publice, adică a celor care gestionează fondurile publice și administrează patrimoniul public, cei care trebuie să corecteze erorile constatate, aplicând măsurile dispuse de Curtea de Conturi, dar care trebuie să și prevină producerea, în viitor, a unor erori și abateri.

Capitolul

1

CURTEA DE CONTURI

RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016

Auditul public extern la nivelul administrației publice centrale

Auditul public extern

Secțiunea

1.1

Secțiunea

1.2

Secțiunea

1.3

Secțiunea

1.4

Secțiunea

1.5

Secțiunea

1.6

Secțiunea

1.7

Auditul public extern asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016

Misiunea de audit financiar asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat s-a desfășurat la Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale, care aplică Strategia și Programul de guvernare în domeniul finanțelor publice.

Ministerul Finanțelor Publice (MFP) îndeplinește funcția de reglementare și sinteză, asigurând elaborarea cadrului normativ și instituțional necesar pentru realizarea obiectivelor strategice în domeniul finanțelor publice.

Având rolul de a menține în permanență un echilibru bugetar corespunzător, după cum se precizează în actul normativ de organizare și funcționare, MFP elaborează, pe bază de metodologii proprii, proiectul bugetului de stat, al legii bugetului de stat și raportul asupra proiectului bugetului de stat, precum și proiectul legii de rectificare a bugetului de stat, operând rectificările corespunzătoare.

MFP are ca atribuție analiza periodică a modului de realizare a prevederilor bugetare în corelare cu indicatorii macroeconomici, precum și modul de utilizare și/sau administrare a fondurilor și/sau a patrimoniului public la nivelul instituțiilor publice definite de *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, cu modificările ulterioare, prezentând Guvernului, spre dezbatere și aprobare, propuneri și/sau proiecte de acte normative care să conducă la îmbunătățirea procesului de programare și execuție bugetară.

Potrivit art. 35 alin. (1) din *Legea nr. 500/2002*, MFP este autoritatea care, pe baza proiectelor de buget ale ordonatorilor principali de credite și a bugetului propriu, întocmește proiectele legilor bugetare și proiectele bugetelor, pe care le depune la Guvern până la data de 30 septembrie a fiecărui an, pentru exercițiul bugetar următor.

Potrivit prevederilor art. 28 lit. a) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, modificată și completată „... proiectele legilor bugetare anuale și ale bugetelor se elaborează de către Guvern, prin Ministerul Finanțelor Publice, pe baza prognozelor indicatorilor macroeconomici și sociali pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget, precum și pentru următorii 3 ani”.

Obiectivul general al auditului financiar asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016 a fost acela de a obține asigurarea că acesta a fost întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, respectă principiile legalității și regularității și oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de MFP.

Analiza corectitudinii datelor și indicatorilor din Contul general anual de execuție a bugetului de stat transmis de Ministerul Finanțelor Publice

Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016 întocmit de Ministerul Finanțelor Publice nu prezintă erori ale indicatorilor bugetari (Credite bugetare inițiale, Credite bugetare definitive, Încasări/Plăți efectuate) și nu necesită corecții.

Din verificările efectuate de Curtea de Conturi asupra conturilor de execuție bugetară ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat au fost constatate unele erori care au necesitat efectuarea de modificări ale indicatorilor contului de execuție bugetară, care au fost corectate de Ministerul Finanțelor Publice cu prilejul centralizării și definitivării Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat cuprinde la *Venituri*:

- prevederile bugetare inițiale;
- prevederile bugetare definitive;
- încasările efectiv realizate.

Informațiile privind prevederile inițiale se preiau din *Legea bugetului de stat* inițială, iar prevederile definitive se preiau din planul actualizat prin legile de rectificare ale bugetului de stat și prin formularul „Modificarea indicatorilor financiari”, întocmit, pe parcursul anului bugetar, în temeiul unor hotărâri de guvern, ordonanțe, ordonanțe de urgență sau legi.

Sumele încasate la bugetul de stat provin din conturile privind execuția de casă anuală a bugetului de stat, transmise în mod centralizat, la nivelul întregii țări, de către *Serviciul sinteza execuției financiare prin Trezoreria Statului și elaborarea bugetului Trezoreriei Statului* din cadrul *Direcției generale trezorerie și contabilitate publică* din Ministerul Finanțelor Publice.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat cuprinde la *Cheltuieli*:

- creditele bugetare inițiale;
- creditele bugetare definitive;
- plățile efectuate.

Informațiile privind creditele bugetare inițiale, creditele bugetare definitive și plățile efectuate din bugetul de stat se preiau din situațiile financiare prezentate de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, precum și din situația contului privind execuția de casă a bugetului de stat, transmisă în mod centralizat, la nivelul fiecărui ordonator principal de credite.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat conține la rubricile „*Venituri realizate*”, respectiv „*Cheltuieli efectuate*”, valorile rezultate din execuția de casă a bugetului de stat (cunoscută și sub denumirea *Execuția CASH* a bugetului de stat), ce sunt preluate din evidența informatică a Trezoreriei Statului.

Obiectivul principal al misiunii de audit financiar îl reprezintă auditarea *Contului general anual de execuție a bugetului de stat* (execuția pe varianta CASH a bugetului de stat), însă verificările efectuate de Curtea de Conturi au vizat și indicatorii conținuți în situațiile financiare ale celor 55 de ordonatori principali de credite, centralizate la nivel național potrivit contabilității de angajamente – ACCRUAL (în evidența contabilă a ordonatorilor principali de credite sunt înregistrate toate drepturile de încasat, respectiv obligațiile de plată având ca sursă bugetul de stat, care diferă de indicatorii „*Venituri*”, respectiv „*Cheltuieli*”, cuprinși în conturile de execuție în baza CASH).

Din analiza indicatorilor cuprinși în anexele la situațiile financiare ale celor 55 de ordonatori principali de credite, întocmite potrivit contabilității pe bază de angajamente, au rezultat o serie de neconcordanțe sau abateri, care însă nu afectează semnificativ realitatea datelor conținute în Contul general anual de execuție a bugetului de stat (care conține, așa cum am precizat anterior, doar indicatorii de venituri, respectiv cheltuieli, realizate efectiv potrivit înregistrărilor din Trezoreria Statului).

Opinia de audit exprimată după efectuarea misiunilor de audit financiar

Echipa de audit a exprimat o **opinie cu rezerve cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte** asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat, în conformitate cu atribuțiile prevăzute la art. 26 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, și potrivit standardelor proprii de audit.

Opinia de audit a fost formulată avându-se în vedere abaterile constatate la Ministerul Finanțelor Publice, precum și la ceilalți ordonatori de credite și ținându-se cont de faptul că abaterile consemnate în Raportul de audit financiar nu au afectat semnificativ Contul general anual de execuție al bugetului de stat pe anul 2016.

Paragraful de evidențiere constă în faptul că valoarea cumulată a erorilor/abaterilor de la legalitate și regularitate care afectează corectitudinea Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, constatate atât la entitatea auditată, cât și la ordonatorii principali se situează sub pragul de semnificație și au fost remediate operativ de către conducerile ordonatorilor principali în timpul misiunilor de audit.

Situațiile financiare luate în ansamblul lor au fost întocmite, din toate punctele de vedere semnificative, în conformitate cu cadrul general de raportare financiară aplicabil în România și oferă o imagine fidelă a execuției bugetului de stat pe anul 2016.

Analiza execuției bugetului de stat pe anul 2016

Execuția bugetului de stat pe anul 2016 – prezentare

În ceea ce privește execuția bugetară, în temeiul art. 56 și art. 57 din *Legea nr. 500/2002*, pe baza situațiilor financiare prezentate de ordonatorii principali de credite, a conturilor privind execuția de casă a bugetului de stat, prezentate de organele care, potrivit legii, au această sarcină și în urma verificării și analizării acestora, MFP a elaborat Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, având ca anexe bugetele ordonatorilor principali de credite, inclusiv anexele la acestea, pe care le prezintă Guvernului, iar Guvernul inițiază și transmite Parlamentului proiectul Legii de aprobare a contului general anual de execuție a bugetului de stat, pentru dezbateri și aprobare. Contul general de execuție a bugetului de stat are ca anexe conturile anuale de execuție ale ordonatorilor principali de credite.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat a fost întocmit în structura bugetului aprobat prin *Legea nr. 339/2015*. Pe parcursul execuției bugetare au fost efectuate două rectificări bugetare, prin *OG nr. 14/16.08.2016* și prin *OUG nr. 86/28.11.2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016*.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, elaborat de Ministerul Finanțelor Publice, se prezintă, în structură, astfel:

- milioane lei -

Indicatori sintetici	Prevederi/credite bugetare aprobate prin Legea nr. 339/2015	Prevederi/credite bugetare definitive	Încasări realizate/plăți efectuate	% Față de prevederi/credite definitive
Venituri	105.033,8	107.845,6	101.757,3	94,3
Cheltuieli	132.233,9	136.857,6	130.083,1	95,0
Deficit	(27.200,1)	(29.012,0)	(28.325,8)	(97,6)
% deficit în PIB*	(3,6)	(3,8)	(3,7)	

* Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei – Sursa Ministerul Finanțelor Publice

Tabel nr. 1 – Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, elaborat de Ministerul Finanțelor Publice

În urma analizei datelor privind execuția bugetului de stat la 31.12.2016 s-au constatat următoarele:

- încasările realizate, în sumă de 101.757,3 milioane lei, sunt cu 6.088,3 milioane lei (5,7%) sub nivelul prevederilor bugetare definitive;
- plățile efectuate, în sumă de 130.083,1 milioane lei, sunt cu 6.774,5 milioane lei (5%) sub nivelul creditelor bugetare definitive;
- deficitul bugetar, în sumă de 28.325,8 milioane lei, este cu 686,2 milioane lei (2,4%) sub nivelul prevederilor bugetare definitive.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016 conține execuția bugetară pe următoarele surse bugetare:

1. 5001 Buget de stat;
2. 5006 Credite externe;
3. 5008 Fonduri externe nerambursabile;
4. 5010 Cheltuieli din venituri proprii.

Repartizarea creditelor bugetare pentru anul 2016 pe ordonatori principali de credite

Ordonatorii principali de credite cu cele mai mari alocări de credite bugetare au fost, în ordine descrescătoare, următorii:

- *Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice* – cu alocări totale de 33.167 milioane lei (25,08% din cheltuielile bugetului de stat);
- *Ministerul Finanțelor Publice - Acțiuni Generale* – cu alocări totale de 21.441 milioane lei (16,21% din cheltuielile bugetului de stat);
- *Ministerul Transporturilor* – cu alocări totale de 11.865 milioane lei (8,97% din cheltuielile bugetului de stat).

Ponderea mare a alocărilor de credite bugetare către *Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice* este justificată prin includerea în bugetul acestuia a transferurilor bugetului de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat și către bugetul asigurărilor pentru șomaj, în cadrul titlului de cheltuieli 51 „Transferuri între unități ale administrației publice”, precum și a asigurărilor sociale și a ajutoarelor sociale în cadrul titlului de cheltuieli 57 „Asistență socială”.

Ministerul Finanțelor Publice - Acțiuni Generale a mobilizat o pondere importantă a creditelor bugetare prin includerea creditelor bugetare necesare plății dobânzilor aferente datoriei publice interne și datoriei publice externe, în cadrul titlului de cheltuieli „Dobânzi”, a transferurilor interne, ce includ alocările pentru Fondul Național de Preaderare, pentru schemele de ajutor de stat, și a contribuției României la bugetul Uniunii Europene, în cadrul titlului de cheltuieli 55 „Alte transferuri”. În bugetul acestui ordonator principal de credite sunt incluse și creditele bugetare necesare rambursării creditelor interne și externe în cadrul titlului de cheltuieli 79 „Operațiuni financiare”.

În cazul *Ministerului Transporturilor*, ponderea cea mai mare a creditelor bugetare a fost destinată titlului de cheltuieli 58 „Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020”.

Prima rectificare bugetară a fost efectuată prin *OG nr. 14/16.08.2016* și a prevăzut majorarea veniturilor bugetare cu suma de 2.951,2 milioane lei, majorarea cheltuielilor bugetare cu 3.531,9 milioane lei, rezultatul rectificării fiind majorarea deficitului bugetar cu suma de 580,7 milioane lei.

Prin *OUG nr. 86/28.11.2016*, veniturile bugetului de stat s-au diminuat cu 326,7 milioane lei, cheltuielile bugetare au fost majorate cu 904,5 milioane lei, iar deficitul s-a majorat cu 1.231,2 milioane lei.

Analiza acurateței programării necesarului de credite bugetare în anul 2016

Din analiza execuției, raportată atât la prevederile finale, cât și la prevederile inițiale, pentru fiecare ordonator principal al bugetului de stat se remarcă următorii ordonatori principali de credite ai bugetului de stat, *pentru care s-au subestimat creditele bugetare* la momentul întocmirii proiectului de buget:

- *Ministerul Energiei* – prevederi inițiale de 204.435 mii lei/prevederi finale de 450.870 mii lei/plăți efective de 438.086 mii lei (214,29% față de prevederile inițiale);

- *Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal* – prevederi inițiale de 3.256 mii lei/prevederi finale de 4.851 mii lei/plăți efective de 4.766 mii lei (146,36% față de prevederile inițiale);
- *Autoritatea Electorală Permanentă* – prevederi inițiale de 89.316 mii lei/prevederi finale de 133.310 mii lei/plăți efective de 129.188 mii lei (144,64% față de prevederile inițiale);
- *Consiliul Legislativ* – prevederi inițiale de 6.176 mii lei/prevederi finale de 8.559 mii lei/plăți efective de 8.529 mii lei (138,10% față de prevederile inițiale);
- *Avocatul Poporului* – prevederi inițiale de 10.400 mii lei/prevederi finale de 14.003 mii lei/plăți efective de 13.819 mii lei (132,88% față de prevederile inițiale).

Subevaluările necesarului de credite bugetare la momentul inițial al întocmirii proiectelor de buget ale ordonatorilor principali conduc ulterior, în cursul anului, la exercitarea unor presiuni pentru efectuarea de rectificări bugetare sau pentru recurgerea la resursele Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.

Supraestimări ale necesarului de credite bugetare se remarcă la următorii ordonatori principali de credite ai bugetului de stat:

- *Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională* – prevederi inițiale de 425.541 mii lei/prevederi finale de 498.505 mii lei/plăți efective de 26.433 mii lei (6,21% față de prevederile inițiale);
- *Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic* – prevederi inițiale de 9.000 mii lei/prevederi finale de 3.006 mii lei/plăți efective de 2.434 mii lei (27,04% față de prevederile inițiale);
- *Consiliul Economic și Social* – prevederi inițiale de 8.582 mii lei/prevederi finale de 4.882 mii lei/plăți efective de 4.653 mii lei (54,22% față de prevederile inițiale);
- *Ministerul Fondurilor Europene* – prevederi inițiale de 3.179.720 mii lei/prevederi finale de 2.784.790 mii lei/plăți efective de 2.001.854 mii lei (62,96% față de prevederile inițiale);
- *Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor Împotriva Regimului Comunist Instaurat în România în perioada 1945-1989* – prevederi inițiale de 3.189 mii lei/prevederi finale de 2.925 mii lei/plăți efective de 2.045 mii lei (64,11% față de prevederile inițiale).

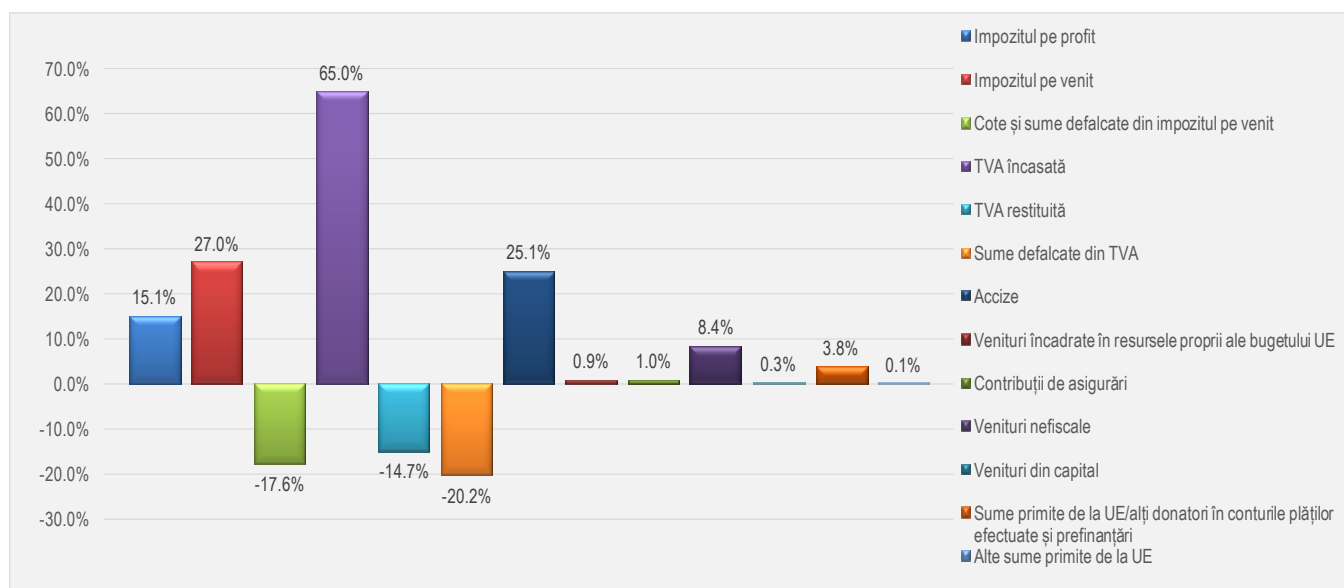
Se observă că, până la operațiunile de rectificare, sume importante au fost imobilizate la nivelul unor ordonatori principali de credite, care nu au capacitatea de a utiliza fondurile alocate, în detrimentul altora care au nevoie de aceste fonduri pentru a-și desfășura activitatea.

Echipa de audit a recomandat un nivel de responsabilitate ridicat atât la nivelul ordonatorilor de credite, cât și la nivelul direcțiilor din cadrul MFP implicate în elaborarea proiectului de buget al Ministerului Finanțelor Publice - Acțiuni Generale.

Execuția veniturilor bugetului de stat

Veniturile bugetului de stat în anul 2016 însumează 101.757,3 milioane lei și reprezintă 13,4% din PIB. Comparativ cu anul 2015, veniturile realizate la bugetul de stat în anul 2016 prezintă o scădere de 1,9% (2.010,3 milioane lei).

Ponderea principalelor categorii de venituri ale bugetului de stat în totalul veniturilor bugetului de stat, în anul 2016, este prezentată în graficul alăturat:

Grafic nr. 1 – Ponderea principalelor categorii de venituri ale bugetului de stat în totalul veniturilor bugetului de stat, în anul 2016

Se observă că veniturile bugetului de stat cu cea mai mare pondere sunt cele din *TVA încasată* (65%), *impozitul pe venit* (27%) și *accize* (25,1%).

Analiza cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2016 în structură economică

În **structură economică**, cheltuielile bugetului de stat efectuate în anul 2016, comparativ cu anul 2015, precum și ponderea acestora în totalul cheltuielilor și în PIB sunt prezentate în tabelul următor:

- milioane lei -

	Plăți efectuate		Pondere în total cheltuieli (%)		Pondere în PIB (%)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Total cheltuieli	125.215,8	130.083,1	100,0	100,0	17,6	17,1
- Cheltuieli de personal	21.002,8	21.492,4	16,8	16,5	2,9	2,8
- Bunuri și servicii	5.756,8	5.772,9	4,6	4,4	0,8	0,8
- Dobânzi	8.291,8	9.474,2	6,6	7,3	1,2	1,2
- Subvenții	3.929,6	4.224,5	3,1	3,2	0,6	0,6
- Transferuri între unități ale administrației publice	34.490,3	34.799,4	27,6	26,8	4,7	4,6
- Alte transferuri	10.538,8	10.438,3	8,4	8,0	1,5	1,4
- Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	15.257,7	3.877,6	12,2	3,0	2,2	0,5
- Asistență socială	15.505,2	23.187,0	12,4	17,8	2,2	3,0
- Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020	495,4	7.543,6	0,4	5,8	0,1	1,0
- Alte cheltuieli	2.582,9	2.325,9	2,1	1,8	0,4	0,3
- Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă	725,8	549,7	0,6	0,4	0,1	0,1
- Active nefinanciare	3.654,6	3.596,0	2,9	2,8	0,5	0,5
- Active financiare	901,0	165,9	0,7	0,1	0,1	-
- Împrumuturi	32,5	79,7	-	0,1	-	-
- Rambursări de credite	2.778,3	2.556,0	2,2	2,0	0,4	0,3
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	(727,7)	-	(0,6)	-	(0,1)	-

Notă: Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2015 este de 712.832,3 milioane lei, iar pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei.

Tabel nr. 2 – Cheltuielile bugetului de stat efectuate în anul 2016, comparativ cu anul 2015, în structură economică

Se observă creșteri semnificative ale ponderii în total cheltuieli a plăților efectuate în anul 2016, față de anul 2015, la „Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020” (cu 5,4%), precum și la „Asistență socială” (cu 5,4%).

Reduceri importante au fost înregistrate la „Active financiare” (cu 0,6%), la „Active nefinanciare” (cu 0,1%) și la „Alte cheltuieli” (0,3%).

Analiza cheltuielilor bugetului de stat în structură funcțională

În **structură funcțională**, cheltuielile bugetului de stat efectuate în anul 2016, comparativ cu anul 2015, precum și ponderea acestora în totalul cheltuielilor și în PIB sunt prezentate în tabelul următor:

- milioane lei -

	Plăți efectuate		Pondere în total cheltuieli (%)		Pondere în PIB (%)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
0	1	2	3	4	5	6
TOTAL CHELTUIELI, din care:	125.215,8	130.083,1	100,0	100,0	17,6	17,1
Partea I						
Servicii Publice Generale, din care:	48.154,5	46.323,3	38,5	35,6	6,8	6,1
Autorități publice și acțiuni externe	14.469,8	14.589,8	11,6	11,2	2,0	1,9
Tranzacții privind datoria publică și împrumuturi	10.782,9	11.795,6	8,6	9,1	1,5	1,5
Transferuri cu caracter general între diferite niveluri ale administrației	19.577,3	16.792,9	15,6	12,9	2,7	2,2
Partea a II-a						
Apărare, ordine publică și siguranță națională	22.332,2	21.498,9	17,8	16,5	3,1	2,8
Apărare	6.725,7	6.829,3	5,4	5,2	0,9	0,9
Ordine publică și siguranță națională	15.606,5	14.669,6	12,4	11,3	2,2	1,9
Partea a III-a						
Cheltuieli social-culturale	29.666,2	38.343,8	23,7	29,5	4,2	5,1
Învățământ	4.491,9	5.040,0	3,6	3,9	0,6	0,7
Sănătate	3.758,5	4.086,6	3,0	3,1	0,5	0,5
Cultură, recreere și religie	1.919,8	1.876,0	1,5	1,5	0,3	0,3
Asigurări și asistență socială	19.496,0	27.341,2	15,6	21,0	2,7	3,6

0	1	2	3	4	5	6
Partea a IV-a						
Servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape	7.056,4	6.303,1	5,6	4,9	1,0	0,8
Locuințe, servicii și dezvoltare publică	4.532,3	5.201,7	3,6	4,0	0,6	0,7
Protecția mediului	2.524,1	1.101,4	2,0	0,9	0,4	0,1
Partea a V-a						
Acțiuni economice, din care:	18.006,5	17.614,0	14,4	13,5	2,5	2,3
Agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare	6.000,3	7.620,6	4,8	5,9	0,8	1,0
Transporturi	9.621,5	8.095,5	7,7	6,2	1,3	1,1

Notă: Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2015 este de 712.832,3 milioane lei, iar pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei.

Tabel nr. 3 – Cheltuielile bugetului de stat efectuate în anul 2016, comparativ cu anul 2015, în structură funcțională

Se observă creșteri semnificative ale ponderii în total cheltuieli a plăților efectuate în anul 2016, față de anul 2015, la capitolele „Asigurări și asistență socială” (cu 5,4%) și „Agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare” (cu 1,1%).

Reduceri importante au fost înregistrate la: „Transferurile cu caracter general între diferite niveluri ale administrației” (cu 2,7%), la „Ordine publică și siguranță națională” (cu 1,1%), la „Protecția mediului” (cu 1,1%) și la „Transporturi” (cu 1,5%).

Din analiza componentelor Bugetului general consolidat și a constatărilor rezultate ca urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate de Curtea de Conturi la nivelul ordonatorilor de credite, *deficitul bugetar calculat pentru anul 2016 nu a fost afectat de erori semnificative de calcul.*

Pentru corectarea erorilor constatate prin misiunile de audit, dar care nu au influențat semnificativ Contul general anual al bugetului de stat, au fost dispuse măsuri prin deciziile emise de structurile Curții de Conturi.

Deficitul bugetului de stat înregistrat la 31.12.2016 și finanțarea acestuia

Execuția bugetului de stat la data de 31.12.2016 s-a încheiat cu un *deficit de 28.325,8 milioane lei.*

Analizând rezultatul execuției bugetului de stat la data de 31.12.2016, comparativ cu data de 31.12.2015 (când deficitul bugetar a fost de 21.448,2 milioane lei), se constată o creștere, în valoare absolută, a deficitului bugetului de stat cu 6.877,6 milioane lei.

Deficitul bugetului de stat pe anul 2016, comparativ cu anul 2015, precum și ponderea acestuia în PIB sunt prezentate în tabelul următor:

INDICATORI	Realizat		Pondere în PIB (%)	
	2015	2016	2015	2016
Deficit	(21.448,2)	(28.325,8)	(3,0)	(3,7)

Notă: Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2015 este de 712.382,3, iar pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei.

Tabel nr. 4 – Deficitul bugetului de stat pe anul 2016, comparativ cu anul 2015

Finanțarea deficitului bugetului de stat s-a asigurat în proporție de 95,6% din surse interne și de 4,6% din surse externe.

Pentru finanțarea deficitului bugetului de stat cumulat în anii 2014, 2015 și 2016, în sumă de 151.353,5 milioane lei, s-au utilizat ca surse de finanțare: împrumuturi de stat contractate de pe piața internă, în sumă totală de 41.629,4 milioane lei, certificate de trezorerie emise pentru populație, nerăscumpărate la scadență și transformate în certificate de depozit, în sumă totală de 830,5 milioane lei, împrumuturi temporare din Contul curent general al Trezoreriei Statului, în sumă totală de 102.756,6 milioane lei, venituri din privatizare, în sumă totală de 25 milioane lei, iar, ca surse de finanțare externă, împrumuturi de stat contractate de pe piața externă, în sumă totală de 6.942,4 milioane lei. Menționăm că auditarea Contului anual de execuție a datoriei publice se realizează de Curtea de Conturi printr-o misiune de audit financiar distinctă, iar sinteza constatărilor este prezentată în Secțiunea 1.3. a Capitolului 1 al prezentului Raport.

Curtea de Conturi semnalează faptul că, în perioada 2014-2016, finanțarea deficitului bugetar nu s-a realizat în proporție echilibrată din surse interne și externe. Totodată, se observă faptul că deficitul cumulat al bugetului de stat înregistrează o evoluție ascendentă, de la o valoare absolută de 40.571 milioane lei în anul 2014, la o valoare absolută de 46.661,3 milioane lei în anul 2015 și de 64.121,2 milioane lei în anul 2016. În aceeași perioadă, ponderea volumului deficitului bugetului de stat susținut temporar de disponibilitățile Contului curent general al Trezoreriei Statului a cunoscut o creștere de la o mărime relativă de 61,5% în anul 2014, la 65,1% în anul 2016.

Analiza deficitului Bugetului general consolidat la data de 31.12.2016

Bugetul general consolidat reprezintă ansamblul bugetelor componente ale sistemului bugetar, agregate și consolidate pentru a forma un întreg, așa cum este definit în *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice.*

Bugetul general consolidat elaborat oferă informații agregate despre finanțele publice structurilor de decizie (Guvern, MFP, BNR, Comisia Națională de Prognoză), precum și organismelor financiare internaționale (Comisia Europeană, Banca Mondială, FMI) și agențiilor de rating.

Echipa de audit a analizat modul de întocmire, corectitudinea surselor de date și modul de consolidare a Bugetului general consolidat aferent anului 2016, care stă la baza calculului deficitului Bugetului general consolidat pe anul 2016.

Așa cum este definit în *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, consolidarea reprezintă operațiunea de eliminare a transferurilor de sume dintre două bugete componente ale Bugetului general consolidat, în vederea evitării dublei evidențieri a acestora.

În cadrul Bugetului general consolidat, deficitul bugetului de stat înregistrat este de 28.602,9 milioane lei, față de 28.325,8 milioane lei deficitul bugetului de stat raportat în execuție. *Diferența dintre cele două valori, în sumă de 277,1 milioane lei*, provine din ajustări efectuate în cadrul procedurii de agregare a bugetului general, ca urmare a aplicării regulilor europene, conform cărora sumele din fonduri UE nu trebuie să aibă impact pe deficit.

Din analiza Bugetului general consolidat (Dare de seamă privind BGC) și a constatărilor rezultate ca urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate de Curtea de Conturi la nivelul ordonatorilor de credite, *deficitul bugetar calculat pentru anul 2016 nu a fost afectat de erori semnificative de calcul.*

Pentru corectarea erorilor constatate prin misiunile de audit sau de control au fost dispuse măsuri prin deciziile emise de structurile Curții de Conturi.

Notificarea deficitului și a datoriei publice guvernamentale

Prin Tratatul de la Maastricht, Tratatul de instituire al Uniunii Europene, semnat la data de 7 februarie 1992, la articolul 104, se prevede că:

„Statele membre evită deficitele publice excesive.

Pentru a identifica erorile evidente, Comisia supraveghează evoluția situației bugetare și a nivelului datoriei publice în statele membre. Comisia examinează în special dacă disciplina bugetară a fost respectată, pe baza următoarelor două criterii:

- 1. dacă raportul între deficitul public planificat sau realizat și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care raportul s-a diminuat în mod semnificativ și constant și atinge un nivel apropiat de valoarea de referință, sau dacă depășirea valorii de referință este excepțională și temporară și respectivul raport se menține aproape de valoarea de referință;*
- 2. dacă raportul între datoria publică și produsul intern brut depășește o valoare de referință, cu excepția cazului în care acest raport se diminuează suficient și se apropie de valoarea de referință într-un ritm satisfăcător”.*

Conform Protocolului privind *procedura aplicabilă deficitelor excesive*, anexă la Tratat, valorile de referință ale celor două criterii sunt:

- 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și produsul intern brut la prețurile pieței;
- 60% pentru raportul dintre datoria publică și produsul intern brut la prețurile pieței.

Echipa de audit a Curții de Conturi a analizat datele transmise de MFP, cuprinse în notificarea către EUROSTAT aferentă anului 2016, ce a avut termen de raportare data de 1 aprilie 2017.

Din analiza documentelor care au stat la baza datelor consolidate la nivelul Ministerului Finanțelor Publice, pentru realizarea transunerii datelor privind deficitele conturilor publice la deficitul guvernamental al administrației publice centrale nu au rezultat erori care să modifice rezultatul calculului *Necesarului de finanțare al administrației publice centrale.*

Din analiza tabelelor de calcul elaborate de MFP pentru determinarea deficitului bugetar aferent anului 2016, calculat conform metodologiei ESA 2010, comunicate Institutului Național de Statistică în vederea efectuării analizelor și procedurilor statistice pentru întocmirea Notificării și transmiterii acesteia către EUROSTAT, s-a constatat că datele analizate oferă o asigurare rezonabilă privind absența unor erori semnificative.

Bilanțul contabil (centralizat) al instituțiilor publice. Respectarea legislației în vigoare privind închiderea conturilor contabile, întocmirea și depunerea situațiilor financiare la 31.12.2016

Bilanțul anual al instituțiilor publice este prezentat Guvernului pentru adoptare împreună cu Contul general anual de execuție a bugetului de stat. Ministerul Finanțelor Publice a elaborat Bilanțul instituțiilor publice la 31.12.2016 pe baza situațiilor financiare anuale ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului asigurărilor pentru șomaj, bugetului Fondului național unic de asigurări de sănătate, ale instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, precum și pe baza situațiilor financiare centralizate privind execuția bugetelor locale, pe ansamblul județelor și al municipiului București.

Sintetic, în evoluția sa în perioada 2014-2016, situația bilanțului centralizat al instituțiilor publice se prezintă astfel:

- milioane lei -

	Sold la 31.12.2014	Sold la 31.12.2015	Sold la 31.12.2016	Evoluție 2015/2014 (%)	Evoluție 2016/2015 (%)
A. ACTIVE (subtotal 1 + subtotal 2)	944.368,78	1.020.223,2	1.062.832,5	8,03	4,18
I. ACTIVE NECURENTE (subtotal 1 = 1+2+3+4)	712.693,34	753.222,9	796.832,0	5,69	5,79
1. Active fixe corporale	654.453,26	693.152,6	743.353,4	5,91	7,24
2. Active fixe necorporale	2.239,55	2.352,6	2.543,3	5,05	8,11
3. Active financiare necurente	41.615,01	43.469,8	36.223,6	4,46	-16,67
4. Creanțe necurente (sume ce urmează a fi încasate după o perioadă mai mare de 1 an)	14.385,53	14.247,9	14.711,7	-0,96	3,25
II. ACTIVE CURENTE (subtotal 2 = 1+2+3+4+5)	231.675,43	267.000,3	266.000,5	15,25	-0,38
1. Stocuri	16.906,63	19.391,8	19.784,0	14,70	2,02
2. Creanțe curente	141.399,08	168.888,8	149.507,1	19,44	-11,48
3. Investiții pe termen scurt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Cheltuieli în avans	495,98	629,0	787,2	26,82	25,15
5. Conturi la trezorerie, bănci și conturi de disponibilități ale Trezoreriei Centrale	72.873,74	78.090,7	95.922,2	7,16	22,83
B. DATORII (subtotal 1 + subtotal 2)	399.192,13	428.166,2	437.828,0	7,26	2,26
DATORII NECURENTE (subtotal 1)	276.241,15	295.493,5	316.482,7	6,97	7,10
DATORII CURENTE (subtotal 2)	122.950,98	132.672,7	121.345,3	7,91	-8,54
C. CAPITALURI PROPRII = ACTIVE NETE = TOTAL ACTIVE – TOTAL DATORII	545.176,5	592.057,0	625.004,5	8,60	5,56

Tabel nr. 5 – Situația bilanțului centralizat al instituțiilor publice

Active:

În anul 2016, comparativ cu anul 2015, se constată o creștere cu 4,18% a totalului *activelor bilanțului centralizat*, determinată, în principal, de creșterea din reevaluare a activelor fixe corporale ale instituțiilor publice finanțate din bugetul de stat și din bugetul unităților administrativ-teritoriale.

Creanțe:

La 31.12.2016, *soldul disponibilităților instituțiilor publice* a înregistrat o creștere de 17.831,5 milioane lei față de anul precedent. Ritmul de creștere a *soldului disponibilităților instituțiilor publice* a crescut în anul 2016, față de anul 2015, creșterea fiind de 22,83%, față de creșterea de 7,16% a aceluiași sold în anul 2015, comparativ cu anul 2014. În sume absolute, *soldul disponibilităților instituțiilor publice* a atins în anul 2016 nivelul de 95.922,2 milioane lei.

Datorii:

Datoriile necurente au înregistrat o creștere semnificativă în perioada 2014-2016, în principal din cauza împrumuturilor pe termen lung ale instituțiilor publice. Datoriile necurente au crescut cu 19.252,3 milioane lei în anul 2015, față de anul 2014 (creștere procentuală de 6,97%), și cu 20.989,2 milioane lei în anul 2016, față de 2015 (creștere procentuală de 7,10%).

Datoriile curente, în ansamblu, s-au menținut la un nivel relativ constant, în perioada 2014-2016, creșterea cu 7,91% a acestora din anul 2015, comparativ cu anul 2014, fiind urmată de scăderea cu 8,54% a datoriilor curente în anul 2016, față de anul 2015.

În structura datoriilor curente s-au înregistrat scăderi semnificative în anul 2016 față de anul 2015 pentru: datorii către bugete cu o scădere de 5.694,5 milioane lei (-20,16%); datorii din operațiuni cu Fonduri externe nerambursabile și fonduri de la buget, alte datorii către alte organisme internaționale, cu o scădere de 4.541,8 milioane lei (-10,09%); împrumuturi pe termen scurt, sume ce urmează a fi plătite într-o perioadă de până la un an, cu o scădere de 2.177,8 milioane lei (-13,22%).

Capitaluri proprii:

Capitalurile instituțiilor publice (sau Activele nete) sunt determinate ca diferență între „Total active” și „Total datorii” și cuprind: Rezerve și fonduri, Rezultatul patrimonial, Rezultatul reportat.

La 31.12.2016, soldul Capitalurilor proprii ale instituțiilor publice este de 625.004,5 milioane lei, în creștere cu 32.947,5 milioane lei față de anul precedent (5,6%).

Evoluția Capitalurilor proprii pe componentele acestora se prezintă astfel:

Fonduri, rezerve: Soldul fondurilor și rezervelor instituțiilor publice la 31.12.2016 a fost de 682.024,4 milioane lei, în creștere cu 54.010,4 milioane lei față de 31.12.2015.

Rezultatul patrimonial este un rezultat economic care se determină în contabilitatea instituțiilor publice începând cu 1 ianuarie 2006, prin închiderea conturilor de venituri și finanțări și a conturilor de cheltuieli, indiferent dacă veniturile au fost încasate sau cheltuielile plătite. La finele anului 2016, *Rezultatul patrimonial* al exercițiului curent al instituțiilor publice prezenta un sold debitor (deficit) în sumă de 12.543,9 milioane lei, comparativ cu *Rezultatul patrimonial* aferent anului 2015 care a prezentat un excedent de 17.793,2 milioane lei.

Rezultatul reportat exprimă rezultatul exercițiilor financiare anterioare. La 31.12.2016, Rezultatul reportat prezenta un sold debitor de 44.476 milioane lei.

Analiza privind recuperarea sumelor ce se cuvin bugetului de stat din plățile efectuate în cadrul proiectelor cu finanțare de la Uniunea Europeană

În urma analizei datelor prezentate în Anexa 19 la situațiile financiare ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat – „Situația plăților efectuate și a sumelor declarate pentru cota-parte aferentă cheltuielilor finanțate din fonduri externe nerambursabile postaderare”, prin centralizarea acestora a rezultat, pentru perspectiva financiară 2007-2013, următoarea situație a sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate pentru proiecte finanțate din FEN la 31.12.2016.

- mii lei -

Explicații	Suma
Total plăți efectuate în contul proiectelor finanțate din FEN	456.866
Plăți pentru cota FEN (sume de recuperat de la Comisia Europeană)	87.359
Sume în curs de solicitare la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	73.153
Sume solicitate la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	14.206
Sume solicitate la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent, aflate în curs de autorizare	1.221
Sume rambursate aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	12.985
Sume neautorizate de AM aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	0

Tabel nr. 6 – Sumele primite de la UE în contul plăților efectuate pentru proiecte finanțate din FEN la 31.12.2016, pentru perspectiva financiară 2007-2013

Din această situație rezultă faptul că din suma de 87.359 mii lei, ce reprezintă cota FEN ce trebuia solicitată la rambursare, până la data de 31.12.2016 a fost rambursată doar suma de 12.985 mii lei (14,86%), iar suma de 1.221 mii lei (1,4%) se afla în stadiul final de autorizare la rambursare.

La 31.12.2016 nu erau depuse încă documentele de solicitare la rambursare a cotei FEN, de către ordonatorii principali de credite, pentru suma de 73.153 mii lei (83,74% din totalul cotei FEN).

Se constată, asemănător anilor anteriori, un nivel redus al reîntregirii bugetului de stat, din care sunt efectuate plăți în contul programelor și proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile.

Pentru perspectiva financiară 2014-2020, situația se prezintă astfel:

- mii lei -

Explicații	Suma
Total plăți efectuate în contul proiectelor finanțate din FEN	6.175.457
Plăți pentru cota FEN (sume de recuperat de la Comisia Europeană)	4.744.813
Sume în curs de solicitare la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	4.693.055
Sume solicitate la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	51.758
Sume solicitate la rambursare aferente cheltuielilor efectuate în anul curent, aflate în curs de autorizare	16.538
Sume rambursate aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	35.029
Sume neautorizate de AM aferente cheltuielilor efectuate în anul curent	53

Tabel nr. 7 – Sume de la UE aferente perspectivei financiare 2014-2020

Din această situație rezultă faptul că, la data de 31.12.2016, din suma totală de 4.744.813 mii lei plătită din bugetul de stat pentru cota FEN, a fost solicitată la rambursare doar suma de 51.758 mii lei, din care a fost rambursată efectiv suma de 35.029 mii lei. Rezultă astfel că suma nerambursată, aferentă cheltuielilor efectuate în anul 2016 pentru programe și proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile pentru noua perspectivă financiară 2014-2020, se ridică la 4.709.784 mii lei (99,26%) din totalul plăților pentru cota FEN.

Din această sumă nerecuperată, la 31.12.2016 se afla în curs de autorizare de către Autoritatea de Certificare și Plată suma de 16.538 mii lei (reprezentând 0,35% din totalul plăților pentru cota FEN), iar suma de 4.693.055 mii lei (98,91% din totalul plăților pentru cota FEN) nu era încă solicitată la rambursare de către ordonatorii principali de credite.

Constatări rezultate din misiunea de audit financiar asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat efectuată la nivelul Ministerului Finanțelor Publice

Metodologia actuală prin care la nivelul Ministerului Finanțelor Publice este sintetizată și prezentată execuția bugetară a veniturilor/cheltuielilor BGC, respectiv a bugetului de stat, prin utilizarea combinată a normelor metodologiei naționale „CASH” și a normelor metodologiei ESA 2010, nu este suficient de clară și detaliată, conducând astfel la situația în care pentru aceiași indicatori bugetari sunt consolidate și calculate valori diferite.

Având în vedere cuantumul semnificativ și implicațiile majore asupra indicatorilor privind veniturile și deficitul Bugetului general consolidat, se impune o abordare atentă asupra celor două concepte și metodologii de calcul al indicatorilor BGC, respectiv metodologia CASH și metodologia ESA 2010.

Mai mult decât atât, metodologia națională (denumită metodologie CASH, inclusiv în documentele publice, respectiv în notele de fundamentare a bugetului), utilizată pentru calculul indicatorilor BGC (venituri, cheltuieli, deficit), are la bază aplicarea principiilor metodei CASH pentru cvasitotalitatea veniturilor și cheltuielilor bugetelor componente, dar trebuie și să îndeplinească standardele statistice de întocmire a BGC.

În cazul unui număr de 31 de ordonatori principali de credite, reprezentând 55,4% din numărul ordonatorilor principali ai bugetului de stat, abaterea procentuală între prevederile inițiale și plățile efective depășește 10%, ceea ce indică *un nivel destul de scăzut al acurateții programării bugetare*.

Pe ansamblu se observă o execuție bugetară de 95,05%, dacă ne raportăm la prevederile finale, și de 98,37%, dacă ne raportăm la prevederile inițiale, fapt ce ar putea conduce la ideea că ordonatorii principali de credite și-au făcut o programare bugetară foarte apropiată de necesitățile reale. Însă o analiză în structură evidențiază faptul că au existat ordonatori principali de credite pentru care s-a subestimat semnificativ necesarul de credite bugetare și ordonatori pentru care s-a supraestimat semnificativ necesarul de credite bugetare.

Referitor la modul de constituire și utilizare a Fondului de Rezervă Bugetară la dispoziția Guvernului în anul 2016 s-a constatat că din suma totală de 1.537.896 mii lei, utilizată în anul 2016, suma alocată în luna decembrie a fost în valoare de 1.197.555 mii lei, ceea ce reprezintă 77,87% din totalul sumelor alocate în întregul an. Una dintre cauzele acestei situații constă în faptul că majorarea Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului s-a realizat prin creditele bugetare anulate la propunerea ordonatorilor principali de credite finanțați din bugetul de stat ca urmare a faptului că aceste resurse nu au fost utilizate, iar anulările s-au realizat mai ales în luna decembrie (în fapt, majoritatea propunerilor ordonatorilor de credite privind anulările de credite au fost depuse la MFP în data de 9.12.2016).

Acest aspect relevă faptul că și în anul 2016 ordonatorii principali de credite nu au respectat obligația prevăzută de art. 54 alin. (10) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, conform căreia* aceștia ar fi trebuit să analizeze lunar necesitatea menținerii unor credite bugetare pentru care, în baza unor dispoziții legale sau a altor cauze, sarcinile au fost desființate sau amânate, și de a propune Ministerului Finanțelor Publice anularea creditelor respective.

De asemenea, se constată și că suma totală de 768.652 mii lei (49,98% din total FRB) a fost alocată, prin hotărâri de guvern, utilizând derogări de la prevederile art. 30 alin. (2) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, deci fără ca aceste sume să se încadreze în categoria „urgente și neprevăzute apărute în timpul exercițiului bugetar”,* aspect care a mai fost semnalat de către Curtea de Conturi în anii precedenți.

În contextul multitudinii de modificări ale legislației din anul 2005, anul aprobării Clasificațiilor bugetare prin *OMFP nr. 1954/2005*, și până în prezent au fost efectuate numeroase completări și modificări ale subdiviziunilor clasificăției (234 de note de modificare ale clasificățiilor), apărute din nevoia adaptării acestora la apariția (sau dispariția) unor categorii de venituri și cheltuieli sau la schimbarea structurii funcționale a sectorului bugetar.

În condițiile acestei complexități a clasificățiilor bugetare, coroborat cu o prezentare insuficient de clară și detaliată a instrucțiunilor de utilizare a clasificățiilor bugetare, în decursul timpului au fost constatate de către Curtea de Conturi la instituțiile publice o serie de abateri cu caracter financiar-contabil cauzate de încadrarea eronată în conturile de execuție bugetară a categoriilor de venituri/tipurilor de cheltuieli.

A fost identificată *lipsa unor reglementări referitoare la competențele de verificare, de către Ministerul Finanțelor Publice, a modului de utilizare de către fundații și asociații nonprofit a sumelor primite din impozitul pe profit și din impozitul pe venit.*

La nivelul anului 2016 au fost direcționate sume importante din impozitul pe profit și pe venit, venituri ale bugetului de stat, prin sponsorizare, valoarea totală a acestora fiind de 1.060.503,2 mii lei, către fundații și asociații nonprofit, ceea ce reprezintă 0,1% din veniturile încasate la bugetul de stat, *fără a exista certitudinea utilizării în scopurile asumate de entitățile beneficiare.*

Recomandări:

- ☞ MFP va reanaliza modalitatea de reglementare a unui *cadru procedural clar* în ceea ce privește metodologia națională de întocmire a *Tabelului sinoptic privind Bugetul General Consolidat*, prin care să fie stabilite: principiile de reflectare a fiecărei categorii de venituri și cheltuieli, transparentizarea operațiunilor și specificarea sferei de cuprindere etc. Necesitatea existenței reglementării unei astfel de metodologii este cu atât mai mare cu cât există sarcini și responsabilități precise în legislația specifică (*Legea nr. 500/2002, Legea nr. 69/2010* etc.) atât pentru MFP, cât și pentru Consiliul Fiscal, Curtea de Conturi și alte instituții implicate;
- ☞ efectuarea de către MFP a unei analize la nivelul fiecărui ordonator de credite care înregistrează o abatere mai mare de 10% față de prevederile inițiale, pentru a identifica elementele care au determinat acest nivel de abatere și luarea, după caz, a măsurilor necesare pentru corectarea deficiențelor în programare. De asemenea, va fi analizată și perspectiva implementării unui sistem de responsabilizare a ordonatorilor de credite, care înregistrează, în mod repetat și nejustificat, la finele exercițiului bugetar, diferențe mai mari de 10% față de nivelul cheltuielilor programate;
- ☞ cu ocazia exercitării atribuțiilor sale de avizare a hotărârilor de guvern, Ministerul Finanțelor Publice va urmări diminuarea sau eliminarea practicii derogărilor de la regulile alocării de resurse din Fondul de rezervă la dispoziția Guvernului, prevăzute de art. 30 alin. (2) din *Legea finanțelor publice nr. 500/2002*, cu modificările și completările ulterioare. Se va urmări asigurarea de

fonduri doar pentru cheltuielile pentru care se justifică caracterul urgent sau neprevăzut apărut în timpul exercițiului bugetar, la care este necesară finanțarea imediată și pentru care fondurile existente în bugetele ordonatorilor principali de credite sunt insuficiente în raport cu destinația acestora, din motive independente de voința ordonatorilor de credite;

- ☞ efectuarea unei analize aprofundate asupra formei actuale a Clasificațiilor bugetare, care să aibă în vedere eliminarea eventualelor neconcordanțe/necorelări cu prevederile legale referitoare la veniturile și cheltuielile bugetare, îmbunătățirea gradului de reflectare a operațiunilor specifice procesului bugetar, dar și realizarea unor instrucțiuni de utilizare, care, prin claritatea și completitudinea lor, să conducă la un nivel mai ridicat de înțelegere și utilizare a subdiviziunilor clasificațiilor bugetare de către instituțiile publice;
- ☞ analizarea, de către MFP, a inițierii unui proiect de act normativ, prin care să fie reglementată competența de verificare, de către organele de specialitate din cadrul ministerului, la asociațiile nonprofit/fundații, a modului de utilizare potrivit destinației declarate a sumelor încasate din sponsorizări din impozitul pe profit, respectiv impozitul pe venit.

Misiunile de control efectuate la solicitarea Camerei Deputaților

În anul 2017, Curtea de Conturi a României a efectuat acțiunea de control inițiată în temeiul Hotărârii Camerei Deputaților nr. 5 din 16.01.2017, prin care s-a solicitat acesteia „să efectueze un control pentru verificarea condițiilor în care s-a realizat rectificarea bugetului de stat din lunile august și noiembrie 2016 de către Guvernul României”.

Misiunea a urmărit analizarea:

1. respectării procedurilor legale privind avizarea actelor normative de rectificare bugetară în anul 2016;
2. modului de fundamentare a veniturilor și cheltuielilor prevăzute în actele normative de rectificare bugetară din anul 2016;
3. modului de realizare a veniturilor Bugetului general consolidat în anul 2016;
4. modului de efectuare a cheltuielilor Bugetului general consolidat în anul 2016.

1. Analiza respectării procedurilor legale privind avizarea actelor normative de rectificare bugetară în anul 2016

La nivelul Ministerului Finanțelor Publice nu au fost constatate abateri în ceea ce privește parcurgerea procedurilor de avizare a proiectelor ordonanțelor de rectificare a Legii bugetului de stat pe anul 2016.

Deși regulile de disciplină fiscal-bugetară, de organizare a cadrului general bugetar sunt instituite încă din anul 2010 prin *Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010*, republicată, prin legile bugetare anuale, precum și prin actele normative de rectificare a acestora (ordonanțe sau ordonanțe de urgență emise de Guvernul României), au fost prevăzute în mod sistematic derogări de la aceste reguli, precum și de la nivelul plafoanelor stabilite prin *Legea anuală* în cazul unor indicatori fiscali bugetari.

Altfel, *singurul indicator* asupra căruia nu au fost operate derogări de la regulă (în anul 2016 și în anii precedenți) a fost cel referitor la plafonul soldului Bugetului general consolidat (deficitul calculat ca pondere în Produsul Intern Brut).

Prin OG nr. 14/2016 au fost instituite derogări de la regulile fiscal-bugetare (prevăzute de *Legea nr. 69/2010*) și de la prevederile Legii nr. 338/2015 pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2016.

2. Analiza modului de fundamentare a veniturilor și cheltuielilor prevăzute în actele normative de rectificare bugetară din anul 2016

Această analiză a scos în evidență faptul că *fundamentarea veniturilor Bugetului general consolidat în cazul celor două rectificări bugetare a fost realizată într-o manieră accentuat de optimistă*, dat fiind faptul că, la momentul elaborării celor două acte normative, gradul de realizare a veniturilor bugetare a fost de:

- 95,8% din nivelul încasărilor bugetare conform program la 30.06.2016, în cazul primei rectificări bugetare, veniturile nerealizate la BGC fiind de 4,7 miliarde lei;
- 94,5% din nivelul încasărilor bugetare conform program la 30.09.2016, în cazul celei de-a doua rectificări bugetare, veniturile nerealizate la BGC fiind de 9,5 miliarde lei.

Cu toate acestea, a fost promovată o *rectificare pozitivă* în cazul OG nr. 14/2016, veniturile estimate la BGC fiind majorate cu încă 4,2 miliarde lei, iar prin cea de-a doua rectificare bugetară, din luna noiembrie 2016, *veniturile bugetare au fost din nou supraestimate*, nivelul prognozat a fi încasat la 31.12.2016 fiind majorat cu 0,34 miliarde lei.

Fundamentarea cheltuielilor Bugetului general consolidat a fost realizată, de asemenea, într-o manieră în cea mai mare parte nerealistă, întrucât din analiza execuției bugetare rezultă următoarele:

- au fost operate două rectificări pozitive ale cheltuielilor bugetare, de 4,2 miliarde lei, în cazul primei rectificări bugetare, respectiv de 0,29 miliarde lei, în cazul celei de-a doua rectificări;
- gradul de realizare a cheltuielilor, raportat la prevederile definitive (după cele două rectificări), a fost unul redus, de 94,46%;
- gradul de realizare a cheltuielilor, raportat la prevederile inițiale, a fost de 96,03%.

Totodată, asemănător veniturilor bugetare înscrise în BGC, se constată faptul că programarea inițială avută în vedere la partea de cheltuieli bugetare este mult mai aproape de realitate față de programarea operată cu ocazia rectificărilor bugetare, deși la momentul elaborării celor două acte normative de rectificare existau suficiente informații referitoare la execuția bugetară la 30.06.2016, respectiv 30.09.2016, care indicau un nivel redus al execuției bugetare, astfel încât să fie luată în considerare o rectificare negativă a cheltuielilor bugetare.

Un exemplu asupra lipsei de acuratețe a fundamentării rectificărilor bugetare este reprezentat de modul de estimare a plafonului cheltuielilor de personal, ca procent din PIB. Prin cele două rectificări bugetare s-a prevăzut majorarea acestui plafon la 7,8% din PIB față de 7,7% din PIB, cât a fost stabilit la construcția bugetară inițială. Astfel, valoarea cheltuielilor de personal ale BGC, stabilită prin bugetul inițial la 57.335 milioane lei, a fost majorată în urma rectificărilor până la plafonul de 58.796,8 milioane lei, însă execuția la 31.12.2016, de 57.068,4 milioane lei, este inferioară chiar și față de bugetul inițial, ceea ce arată că majorările prevăzute prin cele două rectificări nu se justificau.

3. Analiza modului de realizare a veniturilor Bugetului general consolidat în anul 2016

Din analiza datelor privind execuția BGC s-a constatat că prin promovarea celor două rectificări nu s-a obținut creșterea acurateței prognozei veniturilor totale ale BGC, în fapt înregistrându-se o scădere a gradului de realizare a programului de venituri (nivel de realizare de 96,87% față de programul inițial, 95,14% față de prima rectificare și 95% față de veniturile prognozate la cea de-a doua rectificare). Mai mult decât atât, veniturile BGC au coborât la 29,4% din PIB.

Această estimare eronată a veniturilor BGC este dificil de justificat din punct de vedere al unor criterii obiective, întrucât, la momentul elaborării celor două ordonanțe de rectificare, veniturile efectiv încasate la acest buget înregistrau nerealizări semnificative față de nivelul programat. Minusul de venituri bugetare potrivit execuției la 30.06.2016 a fost de 4,7 miliarde lei și, cu toate acestea, a fost stabilită o ajustare pozitivă a veniturilor BGC cu 4,2 miliarde lei. S-a stabilit astfel o sarcină suplimentară în dreptul veniturilor bugetare de 8,9 miliarde lei de realizat până la finele anului 2016. Consecința acestei viziuni prea optimiste a Guvernului a fost faptul că, la 30.09.2016, execuția veniturilor BGC a înregistrat venituri nerealizate de 9,57 miliarde, ușor de explicat prin faptul că decalajul de venituri bugetare ce ar fi trebuit colectat până la sfârșitul anului de 8,9 miliarde lei nu numai că nu a fost diminuat, ci, din contră, a crescut.

În acest context, prin cea de-a doua rectificare bugetară operată în luna noiembrie 2016, în mod inexplicabil, veniturile bugetare au fost din nou ajustate pozitiv cu 0,34 miliarde lei. Veniturile bugetare nerealizate la 31.12.2016 au fost în sumă de 11,46 miliarde lei, cu un grad de realizare de 95,1% față de programul definitiv.

La capitolele importante de venituri bugetare, deprecierea acurateței prognozei veniturilor s-a amplificat de la o rectificare la alta, *deși tendința normală ar fi trebuit să fie în sens invers*.

Cauzele ce au determinat estimarea incorectă a veniturilor BGC în cazul celor două rectificări bugetare constau, în principal, în opțiunea executivului pentru o viziune de optimism accentuat față de nivelul execuției veniturilor bugetare la momentul operării celor două acte normative și de contextul macroeconomic existent în România. Situațiile concrete ale execuției bugetare la 30.06.2016, respectiv la 30.09.2016 ofereau suficiente indicii despre gradul redus de realizare a veniturilor bugetare atât la momentul primei rectificări, cât mai ales la momentul celei de-a doua rectificări bugetare. O atare situație a veniturilor realizate la momentele aprobării actelor normative de rectificare a *Legii bugetului de stat pe anul 2016* apreciem că ar fi trebuit să impună mai degrabă o rectificare negativă atât a veniturilor totale ale BGC, cât și a cheltuielilor totale.

Consiliul fiscal a exprimat o opinie rezervată cu privire la realizarea veniturilor bugetare, punând în evidență riscul major de nerealizare a veniturilor bugetare la finele anului, afirmând că „este posibil ca un deficit de 2,76% din PIB în standarde cash să nu asigure o marjă suficientă pentru a evita depășirea nivelului de referință de 3% din PIB în standarde ESA 2010, care, coroborat cu evaluările curente ale Comisiei Europene ce indică un deficit bugetar mai mare de 3% în 2017, să conducă la o declanșare a procedurii de deficit excesiv în cursul anului următor”.

La data de 31.12.2016, potrivit execuției veniturilor BGC, veniturile totale programate au fost în cuantum de 235,36 miliarde lei, veniturile realizate de 223,90 miliarde lei, iar *veniturile nerealizate în sumă totală de aproximativ 11,46 miliarde lei*.

Cele mai mari diferențe între valorile estimate ale veniturilor bugetare și valorile realizate s-au înregistrat în cazul Veniturilor din sume primite de la UE (-6,89 miliarde lei), în cazul Veniturilor nefiscale (-2,57 miliarde lei), precum și în cazul Veniturilor din taxa clawback¹ (-1,46 miliarde lei), în cazul Veniturilor fiscale din TVA (-1,45 miliarde lei) și în cazul Veniturilor fiscale din accize (-605,3 milioane lei).

Cauzele estimării eronate a unor venituri ale BGC, identificate de Curtea de Conturi, sunt, în principal, următoarele:

- în cazul *Veniturilor din sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări aferente cadrului financiar 2014-2020* au existat întârzieri în elaborarea și aprobarea cadrului legal de reglementare a derulării proiectelor din noul cadru financiar 2014-2020 și modificări legislative aduse de noile reglementări privind cadrul legal de derulare a

¹ Venituri din *taxa clawback* – această sursă de venituri se calculează și se stabilește în cadrul Ministerului Sănătății, independent de ANAF (pe baza consumului trimestrial de medicamente etc.).

achizițiilor publice, care a dus la întârzieri în procesul de implementare a acestor proiecte și la neefectuarea cheltuielilor bugetare la nivelul programat de către ordonatorii de credite;

- în cazul *taxei clawback* (venit aferent bugetului FNUASS) au fost emise noi reglementări, ceea ce a condus la o scădere a consumului și, implicit, la o diminuare a veniturilor bugetare în corelație cu scăderea similară a cheltuielilor bugetare cu aceste produse;
- în cazul veniturilor din TVA nu s-a ținut cont, la momentul operării celor două rectificări bugetare, de faptul că, pe de o parte, în semestrul II al anului 2016 nivelul încasărilor nu putea fi la nivelul celor realizate în luna ianuarie 2016, determinate de volumul ridicat al operațiunilor impozabile efectuate în luna decembrie 2015, când beneficiarii proiectelor finanțate din FEN au accelerat semnificativ achizițiile, iar, pe de altă parte, cotele de TVA s-au diminuat: cota standard a fost redusă de la 24% la 20%, iar la alimente s-a aplicat cota redusă de 9%. De asemenea, încasările din TVA în semestrul I 2016 au fost influențate pozitiv de efectele *OUG nr. 44/2015 privind unele facilități fiscale*, situație improbabilă în partea a doua a anului.

4. Analiza modului de efectuare a cheltuielilor Bugetului general consolidat în anul 2016

Nivelul extrem de ridicat de cheltuieli nerealizate (credite bugetare neutilizate) după cea de-a doua rectificare bugetară de la sfârșitul lunii noiembrie 2016 (*Cheltuielile totale nerealizate la 31.12.2016 au fost de 14,2 miliarde lei, respectiv 1,84% din PIB*) ridică mari semne de întrebare asupra modului în care ordonatorii de credite își realizează fundamentarea bugetelor și proiecția cheltuielilor.

Este dificil de găsit argumente obiective care să justifice ajustarea pozitivă a cheltuielilor Bugetului general consolidat, operată în cazul celor două rectificări bugetare, în contextul în care la momentul promovării acestor acte normative existau indicii foarte clare referitoare la gradul redus de realizare a veniturilor bugetare, iar nivelul de execuție a cheltuielilor bugetare era unul destul de redus. O abordare mai prudentă, normală într-o atare situație, ar fi fost ajustarea negativă atât a veniturilor BGC, cât și a cheltuielilor BGC, așa cum rezultă din practica rectificărilor bugetare anterioare.

Niveluri reduse ale gradului de realizare a cheltuielilor bugetate s-au înregistrat și în cazul:

- bugetului de stat, peste 6,7 miliarde de lei (95%);
- bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, peste 2,2 miliarde lei (96,85%);
- bugetului instituțiilor/activităților finanțate integral și/sau parțial din venituri proprii, de 1,73 miliarde lei;
- bugetului Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere, de aproximativ 540 milioane lei;
- bugetului FNUASS, de 590 milioane lei.

În structura economică a BGC, cheltuielile cu asistența socială și cheltuielile de personal au avut un grad de realizare apropiat de 100%, în timp ce pentru alte categorii de cheltuieli s-a înregistrat un nivel mai redus de execuție. Însă asupra nerealizării cheltuielilor totale cea mai mare influență a avut-o neefectuarea cheltuielilor aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă (aproximativ 7 miliarde lei la nivelul BGC).

Subliniem că nivelul extrem de ridicat de cheltuieli nerealizate după cea de-a doua rectificare bugetară de la sfârșitul lunii noiembrie 2016 pune sub semnul întrebării modul în care ordonatorii de credite își realizează fundamentarea bugetelor și proiecția cheltuielilor.

Realizarea programului de cheltuieli la nivelul ordonatorilor principali de credite

La sfârșitul anului 2016, la nivelul ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat a existat un volum însemnat de cheltuieli nerealizate (credite bugetare neutilizate), în condițiile în care *ultima rectificare bugetară a avut loc cu mai puțin de 40 de zile înainte de finele anului*, iar *Legea nr. 500/2002* obligă ordonatorii de credite la analiza periodică a gradului de execuție bugetară și impune anularea, până cel târziu pe data de 10 decembrie, a creditelor bugetare estimate a fi neutilizate în anul respectiv.

Ori, în situațiile de față, deși asistăm la o supraestimare a nivelului cheltuielilor, ordonatorii de credite și MFP, în calitate de coordonator al planificării și monitorizării bugetare, nu au procedat nici la rectificarea în minus a cheltuielilor estimate a nu fi realizate până la finele anului, nici la anularea creditelor bugetare conform art. 54 din *Legea nr. 500/2002*.

Totuși, s-a constatat că doar 10 ordonatori principali de credite totalizează cheltuieli nerealizate de peste 6,1 miliarde lei, respectiv o pondere de peste 90% din sumele totale rămase neutilizate la bugetul de stat, raportat la programul rectificat prin *OUG nr. 86/2016*.

Motivele nerealizării investițiilor/programelor de către ministere:

Din analiza situației prezentate de Ministerul Finanțelor Publice au rezultat următoarele date și informații:

- programul de investiții cumulat la luna decembrie 2016 a fost stabilit la nivelul sumei totale de 13,49 miliarde lei, din care 10,73 miliarde lei finanțare de la bugetul de stat și 2,66 miliarde lei din alte surse de finanțare (venituri proprii ale instituțiilor, respectiv ale entităților subordonate acestora, după caz);
- plățile cumulate la 31 decembrie 2016 au fost în sumă totală de 8,96 miliarde lei (66,45% din programul de investiții), din care suma de 8,57 miliarde lei a fost achitată de la bugetul de stat;

- diferența dintre programul de investiții și plățile cumulate efectuate, per global, respectiv nerealizarea valorică a programului de investiții este în sumă de 4,52 miliarde lei, din care suma de 2,15 miliarde lei (47,64%) reprezintă diferența dintre program și plăți din bugetul de stat, iar suma de 2,31 miliarde lei (50,98%) reprezintă diferența dintre program și plăți din alte surse de finanțare.

Cauzele nerealizării proiectelor de investiții sunt multiple, respectiv:

- proceduri de achiziții publice derulate cu întârziere ca urmare a modificărilor legislative în domeniu; anularea procedurilor de achiziție publică; proceduri de achiziție publică îndelungate (mai mult de 6 luni); nesemnarea contractelor de finanțare aferente proiectelor;
- nefinalizarea în timp util a procedurilor de achiziție publică a lucrărilor de investiții de către administrațiile publice beneficiare;
- necesitatea actualizării soluției tehnice;
- rezilierea contractelor cu antreprenorii; litigiile aflate în derulare între antreprenor și beneficiar;
- nefinalizarea operațiunilor de expropriere și revendicările de terenuri pe timpul derulării investiției;
- lipsa autorizațiilor de construire;
- obținerea cu întârziere a Acordului de mediu, necesar obținerii Autorizației de construire;
- nerespectarea clauzelor contractuale de către antreprenori;
- refuzul la plată a situațiilor finale de lucrări din cauza neconformității datelor transmise;
- rectificarea bugetară târzie/lipsa acordului MFP în luna august de transfer între programe;
- lipsa personalului de specialitate din unele structuri beneficiare ale investițiilor, ca urmare a aplicării legislației în domeniul încetării raporturilor de serviciu;
- lipsa forței de muncă în construcții în anumite zone ale țării;
- intrarea în insolvență a prestatorului/antreprenorului.

Recomandări:

- ☞ MFP va lua măsurile de actualizare și/ sau completare a Procedurii operaționale nr. PO-24.01 privind estimarea veniturilor bugetare, astfel încât prin aceasta să fie prevăzut modul concret și exact de estimare a Veniturilor nefiscale, Veniturilor din capital, Veniturilor din sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări. În forma actuală, procedura operațională prevede doar că aceste tipuri de venituri sunt stabilite după „diferite modele empirice”.

A doua misiune de control efectuată de Curtea de Conturi la solicitarea Camerei Deputaților

Curtea de Conturi a efectuat o nouă misiune la Ministerul Finanțelor Publice, ca urmare a Hotărârii Camerei Deputaților nr. 21/2017. Prin această hotărâre au fost suplimentate obiectivele de control prevăzute în Hotărârea Camerei Deputaților nr. 5/2017 privind solicitarea adresată Curții de Conturi a României „să efectueze un control pentru verificarea condițiilor în care s-a realizat rectificarea bugetului de stat din lunile august și noiembrie 2016 de către Guvernul României”.

Misiunea de control a avut ca obiectiv general „controlul legalității fundamentării, avizării și aprobării Legii bugetului de stat pentru anul 2016 și a actelor normative de rectificare a acesteia, precum și a utilizării și administrării resurselor financiare ale statului”, iar obiectivele specifice au fost cele înscrise în Hotărârea Camerei Deputaților nr. 21/2017, respectiv:

1. Verificarea modului în care au fost respectate prevederile legale privind derogarea de la principalii indicatori macroeconomici aprobați prin lege pentru anii 2015 și 2016;
2. În ce măsură Guvernul avea abilitarea legală de a uzita de derogarea stabilită prin lege a nivelului acestor indicatori;
3. Care este actul normativ prin care s-a stabilit posibilitatea Guvernului de a dispune de această derogare de la principalii indicatori macroeconomici pentru *Ordonanța Guvernului nr. 14/2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016* și pentru *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016*;
4. Care sunt măsurile ce se impun în situația în care nu a existat o astfel de derogare și care sunt persoanele care au dispus a se uzita de această derogare în lipsa cadrului legal care să permită acest lucru.

Din analiza efectuată de Curtea de Conturi și din răspunsurile primite de la instituțiile publice implicate (Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul Justiției și Consiliul Legislativ) au rezultat următoarele răspunsuri la întrebările formulate de Camera Deputaților:

1. prevederile legale privind derogarea de la principalii indicatori macroeconomici aprobați prin lege pentru anii 2015 și 2016 au fost respectate cu prilejul adoptării *OG nr. 14/2016*, respectiv a *OUG nr. 86/2016 de rectificare a bugetului de stat*;

2. Guvernul avea abilitarea legală de a utiliza de derogarea stabilită prin lege a nivelului acestor indicatori, acordată de Parlament prin *Legea nr. 123/2016 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe*;
3. Actul normativ prin care s-a stabilit posibilitatea Guvernului de a dispune de derogarea stabilită prin lege de la nivelul principalilor indicatori macroeconomici este *Legea nr. 123/2016 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe*, în baza domeniului de abilitare „Rectificarea bugetului de stat pe anul 2016”, prevăzut la art.1, pct. I, poz.1;
4. Întrucât nu a rezultat o încălcare a prevederilor *Legii nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare*, republicată, Curtea de Conturi a apreciat că nu este cazul impunerii unor măsuri de corectare.

Totuși, pentru claritatea textului actului normativ incident s-au formulat următoarele recomandări:

- textul de lege referitor la domeniul de abilitare a Guvernului privind rectificarea bugetară să fie enunțat astfel încât să reiasă foarte clar dacă se acordă sau nu Guvernului competența de a institui derogări de la regulile fiscal-bugetare și de la prevederile legilor anuale de aprobare a plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar;
- definirea noțiunii de măsuri fiscal-bugetare în normele legale specifice, pentru a fi eliminate pe viitor neclaritățile și interpretările divergente.

Audit public extern

Secțiunea

1.1

Secțiunea

1.2

Secțiunea

1.3

Secțiunea

1.4

Secțiunea

1.5

Secțiunea

1.6

Secțiunea

1.7

Auditul public extern la autoritățile și instituțiile publice din administrația publică centrală în anul 2016

Curtea de Conturi efectuează auditul financiar asupra conturilor de execuție a bugetelor autorităților și instituțiilor publice pentru certificarea acurateței și veridicității datelor din conturile de execuție verificate. Prin programul de activitate al Curții de Conturi pe anul 2017 au fost programate și s-au efectuat misiuni de audit financiar la toți cei 55 de ordonatori principali de credite finanțate, în anul 2016, din bugetul de stat, precum și la unii ordonatori secundari și terțiari de credite ai acestora.

Misiunile de audit financiar asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor și autorităților publice finanțate integral sau parțial de la bugetul de stat s-au concentrat pe:

- obținerea unei asigurări că situațiile financiare sunt întocmite în conformitate cu cadrul legal de raportare financiară aplicabil în România;
- analizarea activității entităților verificate și identificarea deviațiilor de la aplicarea corectă a reglementărilor legale cu incidență directă asupra utilizării fondurilor publice;
- evaluarea modului în care managementul instituțiilor a adoptat măsuri de limitare a riscurilor, a disfuncțiilor și abaterilor constatate în acțiunile de audit desfășurate în anii precedenți;
- evaluarea mediului de control pentru a identifica în ce măsură sistemele de audit și control intern reprezintă un proces dinamic, flexibil, capabil să gestioneze riscurile și să se adapteze modificărilor legislative cu incidență directă asupra comportamentului financiar al instituțiilor publice auditate;
- examinarea modului în care măsurile corective dispuse prin deciziile emise în urma acțiunilor de audit financiar desfășurate în anii precedenți au fost implementate de entitățile verificate, astfel încât să garanteze o bună gestiune financiară sub toate aspectele semnificative;
- evaluarea capacității controlului intern/managerial de a utiliza o bază de informații adecvată, credibilă, oportună, actuală și accesibilă, necesară adoptării unor decizii optime în vederea administrării corecte a patrimoniului public.

Măsurile dispuse prin deciziile emise de Curtea de Conturi au contribuit în timp la îmbunătățirea calității gestiunii economico-financiare a unor entități verificate, în sensul în care fie nu au mai fost constatate abateri de la legalitate, fie aspectele constatate în activitatea acestor instituții, prin natura și contextul lor, s-au încadrat într-un nivel de rezonabilitate acceptabil, situat sub pragul de semnificație stabilit în conformitate cu standardele de audit.

În cazul unor instituții și autorități, în ultimii ani, situațiile financiare au înregistrat, în mod progresiv, o acuratețe îmbunătățită ca urmare a măsurilor dispuse prin decizii de Curtea de Conturi și a recomandărilor formulate, concomitent cu disponibilitatea acestor autorități de a le pune în aplicare.

Acest context a determinat exprimarea unei **opinii nemodificate (fără rezerve)** pentru instituțiile și autoritățile publice ale căror situații financiare au fost reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, iar patrimoniul public și privat a fost corect gestionat de către conducătorii acestora, care au calitatea de ordonatori de credite. Pentru toate aceste entități au fost emise certificate de conformitate, în baza opiniei nemodificate exprimate de Curtea de Conturi.

Entitățile care au primit certificat de conformitate ca urmare a prezentării situațiilor financiare fără denaturări semnificative, ai căror conducători au calitatea de **ordonatori principali de credite ai bugetului de stat**, sunt:

- **Înalta Curte de Casație și Justiție;**
- **Consiliul Legislativ;**
- **Ministerul Public;**
- **Agencia Națională de Integritate;**
- **Serviciul Român de Informații;**

- **Serviciul de Informații Externe;**
- **Serviciul de Telecomunicații Speciale;**
- **Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor;**
- **Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat;**
- **Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal;**
- **Administrația Prezidențială;**
- **Consiliul Concurenței;**
- **Avocatul Poporului;**
- **Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene;**
- **Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor.**

Au fost exprimate și **opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (opinie modificată)**, întrucât situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu cadrul general de raportare, prezentând însă unele denaturări care, analizate în mod individual și agregat, nu au afectat în mod semnificativ situațiile financiare ori care au fost remediate în timpul misiunii de audit financiar.

Autoritățile și instituțiile publice ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat, pentru care a fost emisă opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte, sunt:

- **Curtea Constituțională;**
- **Senatul României;**
- **Camera Deputaților;**
- **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității;**
- **Ministerul Justiției;**
- **Ministerul Apărării Naționale;**
- **Ministerul Afacerilor Interne;**
- **Ministerul Muncii și Justiției Sociale;**
- **Serviciul de Protecție și Pază;**
- **Academia Română;**
- **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării;**
- **Agenția Națională de Presă Agerpres;**
- **Societatea Română de Radiodifuziune;**
- **Consiliul Superior al Magistraturii;**
- **Autoritatea Electorală Permanentă;**
- **Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.**

Totuși, la unele dintre instituțiile/autoritățile publice auditate s-au constatat abateri de la cadrul de reglementare legală, nereguli în gestionarea patrimoniului sau nerespectarea principiilor de eficiență, economicitate și eficacitate, care au afectat acuratețea datelor din situațiile financiare, astfel încât opinia exprimată a fost **opinie contrară**.

Principalele **observații ale Curții de Conturi la ordonatorii de credite pentru care a fost emisă opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (fără conturi certificate) și opinie contrară**, precum și cele mai importante recomandări formulate sunt prezentate sintetic, în continuare, pentru fiecare dintre aceștia.

Contul de execuție al ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat pe anul 2016 se prezintă în Anexa nr. 1.

SENATUL ROMÂNIEI

Potrivit prevederilor Constituției, **Senatul**, alături de *Camera Deputaților*, formează cele două camere ale *Parlamentului*, organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

Organizarea și funcționarea serviciilor *Senatului* sunt prevăzute în regulamentul propriu, aprobat prin hotărâre a *Senatului*. *Senatul* își aprobă bugetul propriu înaintea dezbaterii bugetului de stat și îl înaintează Guvernului în vederea includerii acestuia în bugetul de stat. În structura *Senatului* funcționează *Centrul de organizare și promovare evenimente (COPE)*, finanțat din venituri proprii.

Activitatea serviciilor *Senatului* este coordonată de secretarul general, ordonator principal de credite. În subordinea *Senatului României* este organizat și funcționează *Institutul Revoluției Române din Decembrie 1989 (IRRD)*, al cărui conducător are calitatea de ordonator terțiar de credite, finanțat din subvenții de la bugetul de stat și din venituri proprii.

Curtea de Conturi a efectuat la *Senatul României* o misiune de audit financiar asupra contului de execuție încheiat la 31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

La *Senat*, Curtea de Conturi a constatat unele abateri și deficiențe care privesc, în principal, acordarea unor drepturi salariale, planificarea achizițiilor publice, întocmirea documentelor aferente procesului de angajare a cheltuielilor, precum și obligația privind plata impozitului pe profit pentru activitățile economice ale *Centrului de Organizare și Promovare Evenimente*.

În unele cazuri, drepturile salariale acordate angajaților avansați în gradații de vechime au fost acordate la nivelul de salarizare în plată pentru funcții similare și nu prin aplicarea algoritmului de calcul prevăzut de *OUG nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare*. Conform acestui algoritm, avansarea personalului încadrat pe funcții de execuție în gradația corespunzătoare tranșei de vechime în muncă beneficiază de o majorare a salariului de bază avut, corespunzător numărului de clase de salarizare succesive, suplimentare, multiplicat cu procentul prevăzut la art. 10 alin. (5) din *Legea-cadru nr. 284/2010*. Prin neaplicarea acestui algoritm au fost acordate necuvenit drepturi suplimentare. În timpul desfășurării misiunii de audit financiar au fost emise ordine ale secretarului general, care modifică drepturile salariale acordate pentru cazurile constatate și prin care s-a dispus recuperarea diferențelor necuvenite.

În ceea ce privește planificarea achizițiilor publice, raportarea procedurilor/cumpărărilor directe, realizate online și realizarea cumpărărilor directe din catalogul electronic publicat în SEAP s-au constatat disfuncționalități ca urmare a neaplicării în totalitate a noilor prevederi legale din materia achizițiilor publice, intrate în vigoare la jumătatea anului 2016.

S-au identificat neconformități la cadrul legal care reglementează procesul execuției bugetare, cum ar fi întocmirea eronată a documentelor aferente procesului de angajare a cheltuielilor, însă în timpul misiunii de audit au fost revizuite și actualizate „*Normele proprii privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor din bugetul Senatului*”, aprobate prin ordin al secretarului general.

De asemenea, nu a fost clarificată calitatea de contribuabil a *Senatului României* pentru activitățile cu caracter economic desfășurate prin *Centrul de Organizare și Promovare Evenimente*, privind înregistrarea și plata impozitului pe profit. Acest *Centru de Organizare și Promovare Evenimente* a fost înființat pe lângă *Senatul României* în vederea desfășurării, conform prevederilor *HG nr. 1014/2010 privind aprobarea înființării pe lângă Senatul României a unor activități finanțate integral din venituri proprii*, a următoarelor activități:

- a) asigurarea serviciilor de alimentație publică pentru parlamentari, salariați ai *Senatului* și *Camerei Deputaților* și/sau participanți la acțiunile organizate în cadrul *Senatului*;
- b) organizarea și coordonarea programului de vizitare a spațiilor *Senatului*;
- c) organizarea de manifestări culturale, sportive, artistice, efectuarea de studii, proiecte, prestări servicii și altele asemenea.

Entitatea nu a întreprins demersuri în vederea clarificării eventualelor obligații legale de înregistrare și plată a impozitului pe profit, având în vedere că începând cu anul 2016, conform prevederilor *Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, în cazul în care desfășoară activități economice, instituțiile publice sunt considerate contribuabili și sunt obligate la plata impozitului pe profit. Această situație nu a fost de natură să afecteze situațiile financiare ale *Senatului României* pe anul 2016, întrucât activitatea finanțată din venituri proprii nu a înregistrat excedent.

Recomandări:

- ☛ elaborarea sau, după caz, revizuirea procedurilor operaționale existente, în strictă concordanță cu reglementările specifice intrate în vigoare în anul 2016, care vizează Programul anual de achiziții publice, estimarea valorii contractelor, cumpărările directe și procedura simplificată;
- ☛ adaptarea sistemului informatic pentru a răspunde cerințelor de înregistrare contabilă prevăzute de legislația din domeniul finanțelor publice, inclusiv pentru activitatea finanțată integral din venituri proprii;
- ☛ întreprinderea demersurilor pentru clarificarea situației de contribuabil, cu privire la eventualele obligații declarative și de plată privind impozitul pe profit și TVA.

Opinia de audit

Disfuncționalitățile constatate nu au influențat semnificativ acuratețea situațiilor financiare, însă, având în vedere că entitatea nu a implementat în timpul misiunii de audit toate recomandările formulate, a fost exprimată **o opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

La emiterea opiniei s-au avut în vedere și aspectele constatate în anul precedent, cu privire la salarizarea funcțiilor de secretar general și secretar general adjunct, întrucât efectele acestora s-au propagat și în situațiile financiare ale anului 2016.

Follow-up

Având în vedere neregulile constatate în anul precedent, cu privire la salarizarea funcțiilor de secretar general și secretar general adjunct ai Senatului României, a fost emisă decizie de intrare în legalitate, prin care s-a dispus stabilirea statutului acestor funcții (funcție de demnitate publică sau funcție publică parlamentară), precum și reconsiderarea drepturilor salariale în funcție de acest statut.

Verificările efectuate ulterior au scos în evidență faptul că Senatul României a implementat parțial măsurile dispuse, în sensul că statutul funcției de secretar general a fost stabilit la nivel de demnitar, iar pentru secretarul general adjunct, la nivel de înalt funcționar public parlamentar, deși aceste funcții sunt reglementate prin aceleași dispoziții legale. De asemenea, s-a constatat că în procesul de reconsiderare a drepturilor salariale nu au fost luate măsuri de recuperare a sumelor constatate ca necuvenite.

Senatul a formulat plângere la instanța de judecată competentă, acțiunea acesteia fiind respinsă de către instanța de fond. În aceste condiții s-a acordat un nou termen pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse.

CAMERA DEPUTAȚILOR

Potrivit prevederilor *Constituției*, **Camera Deputaților**, alături de *Senatul României*, alcătuiesc cele două camere ale *Parlamentului*, organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

Organizarea și funcționarea serviciilor *Camerei Deputaților* sunt stabilite prin regulament propriu, aprobat prin Hotărâre a *Camerei Deputaților*. Activitatea serviciilor acestui for legislativ este condusă de *secretarul general al Camerei Deputaților*, ca ordonator principal de credite. Natura și complexitatea activității *Camerei Deputaților*, în calitate de cameră a *Parlamentului*, administrarea clădirii și a terenului aferent Palatului *Parlamentului*, funcționarea Centrului Internațional de Conferințe (ca activitate finanțată din venituri proprii) și a ordonatorului terțiar de credite subordonat – *Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO)* conferă acțiunii de audit un caracter specific și complex.

În anul 2017 au fost efectuate misiuni de audit financiar la ordonatorul principal de credite – Camera Deputaților, cât și la ordonatorul terțiar de credite – Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO).

Observațiile Curții de Conturi

La Camera Deputaților

În urma misiunii de audit financiar au fost constatate unele deficiențe, care nu au afectat semnificativ situațiile financiare pe anul 2016. Acestea se referă la neaplicarea Codului fiscal cu privire la stabilirea impozitului pe profit pentru activitățile economice desfășurate pe lângă Camera Deputaților, finanțate integral din venituri proprii, neinventarierea pe liste separate a bunurilor din domeniul public al statului în anul 2016, precum și tratarea neunitară și nerespectarea în totalitate a prevederilor legale în ceea ce privește organizarea, evidența, raportarea angajamentelor bugetare și legale.

Potrivit prevederilor *Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, titlul „*Impozitul pe profit*”, începând cu data de 1 ianuarie 2016, instituțiile publice sunt obligate la plata impozitului pe profit „pentru activitățile economice desfășurate de acestea” conform art. 13 alin. (2) lit. b). *Camera Deputaților* desfășoară activități finanțate din venituri proprii, constând în: alimentație publică, organizarea de conferințe, simpozioane, seminarii, mese rotunde cu caracter politic, economic, cultural, științific, sportiv, expoziții, comercializare suveniruri etc. În raport cu modificările legislative de mai sus, instituția auditată nu s-a înregistrat ca plătitor de impozit pe profit, nu a calculat, nu a declarat și nu a plătit impozit pe profit, în condițiile legii, pentru activitățile economice desfășurate pe lângă *Camera Deputaților*, chiar și în condițiile în care, la solicitarea acesteia, *MFP* a emis două puncte de vedere, din care a rezultat că instituția este contribuabil și datorează impozit pe profit pentru aceste activități.

Camera Deputaților a susținut, cu ocazia prezentării notelor de relații și a obiecțiunilor, faptul că activitățile finanțate din venituri proprii pe care le desfășoară nu reprezintă activități economice și nu se supun reglementărilor privind impozitul pe profit. Au fost însă edificatoare punctele de vedere ale *Ministerului Finanțelor Publice*, din care a rezultat că instituția este contribuabil și datorează impozit pe profit pentru aceste activități.

De asemenea, nu s-au respectat prevederile legale privind decontarea unor cheltuieli de personal, reprezentând concediu de odihnă acordat necuvenit ca urmare a depășirii limitei maxime prevăzute de reglementările legale.

Recomandări:

- ☞ luarea măsurilor necesare în vederea înregistrării ca plătitor de impozit pe profit, cu toate implicațiile ce decurg din acest statut, conform dispozițiilor Titlului II din Codul fiscal, cu toate obligațiile declarative și de plată prevăzute la acest titlu, începând cu 1 ianuarie 2016, data intrării în vigoare a acestei dispoziții și, în acest context, luarea în considerare a punctelor de vedere ale Ministerului Finanțelor Publice;

☞ urmărirea aplicării procedurii operaționale privind preluarea angajamentelor legale din anul anterior, concomitent cu îmbunătățirea operațională a modului de organizare, evidență și raportare a angajamentelor bugetare și legale, prin utilizarea unui sistem informatic adecvat, în așa fel încât prezentarea informațiilor necesare la sfârșitul exercițiului bugetar, reflectate în conturile din afara bilanțului, să asigure cunoașterea exactă a valorii angajamentelor legale rămase de plătit.

Opinia de audit

Având în vedere concluziile generale rezultate în urma auditului financiar a fost exprimată **o opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, menționate mai sus.

La emiterea opiniei s-au avut în vedere și aspectele constatate în anul precedent, cu privire la salarizarea funcțiilor de secretar general și secretar general adjunct, întrucât efectele acestora s-au propagat și în situațiile financiare ale anului 2016, iar acestea fac în continuare obiectul litigiului dintre Camera Deputaților și Curtea de Conturi a României.

Pentru înlăturarea neregulii a cărei soluționare a rămas în divergență, respectiv cea referitoare la aplicarea noilor prevederi ale Codului fiscal, în legătură cu calculul, evidențierea și plata impozitului pe profit aferent veniturilor proprii *a fost emisă decizie*, care a fost contestată, *contestația fiind respinsă* de Comisia de soluționare a contestațiilor.

Follow-up

Neregulile constatate în anul precedent, cu privire la salarizarea funcțiilor de secretar general și secretar general adjunct ai Camerei Deputaților, au făcut obiectul deciziei prin care s-a dispus stabilirea statutului acestor funcții (funcție de demnitate publică sau funcție publică parlamentară), precum și reconsiderarea drepturilor salariale în funcție de acest statut.

Verificările ulterioare au scos în evidență faptul că instituția auditată *nu a implementat* măsurile dispuse, formulând plângere la instanța de judecată competentă. Acțiunea acesteia a fost respinsă de către instanța de fond, iar în aceste condiții s-a acordat un nou termen pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse.

La Institutul Român pentru Drepturile Omului

Institutul Român pentru Drepturile Omului este o instituție cu personalitate juridică, în subordinea Camerei Deputaților, fiind organizat și funcționând potrivit *Legii nr. 9/1991 privind înființarea Institutului Român pentru Drepturile Omului și Reglementului de organizare și funcționare*.

Institutul este reprezentat de către directorul executiv, iar conducerea activității curente a acestuia este asigurată de un organ colectiv de conducere, Comitetul director, format din apte persoane (parlamentari, oameni de știință, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și directorul executiv), desemnate din rândul membrilor Consiliului general al institutului. Directorul executiv al institutului este ordonator de credite, iar cheltuielile institutului sunt acoperite integral de la bugetul de stat, prin bugetul Camerei Deputaților.

Observațiile Curții de Conturi

În misiunea de audit desfășurată la IRDO au fost constatate abateri referitoare la întocmirea documentelor financiar-contabile obligatorii, la aplicarea prevederilor legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, precum și la decontarea nelegală a unor cheltuieli.

Astfel, s-a constatat că nu au fost întocmite balanțe de verificare analitice, documente financiar-contabile obligatorii pentru instituțiile publice, care reflectă evidența tuturor creanțelor și obligațiilor instituției, pe categorii, precum și pe fiecare persoană fizică sau juridică.

De asemenea, nu au fost respectate prevederile legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, și anume:

- nu s-a organizat evidența angajamentelor bugetare și legale în strictă concordanță cu prevederile legale, astfel încât aceasta să ofere, în orice moment, situația angajamentelor bugetare pentru fiecare subdiviziune a bugetului aprobat pentru exercițiul bugetar curent, a creditelor bugetare consumate, a celor disponibile, precum și angajamentele legale anuale sau multianuale aprobate de ordonatorul de credite pentru fiecare subdiviziune a bugetului;
- nu s-au întocmit angajamentele bugetare globale și lipsesc, în unele cazuri, în etapa de lichidare a cheltuielilor, documentele care atestă realitatea serviciului prestat;
- referatele de necesitate întocmite sunt incomplete, recepția bunurilor și serviciilor achiziționate lipsește, contractele de achiziție publică nu sunt conforme cu modelele din procedurile operaționale, procedurile operaționale privind achizițiile publice nu sunt actualizate ca urmare a noilor prevederi legale din materia achizițiilor publice, intrate în vigoare la jumătatea anului 2016.

S-au constatat, totodată, nereguli în decontarea unor cheltuieli ocazionate de diferite manifestări, constând în suportarea de către instituție a unor cheltuieli de cazare pentru persoane din afara instituției, fără a avea bază legală.

Recomandări:

- ☞ întocmirea la termen și în condițiile prevăzute de lege a bilanțelor de verificare analitice, aferente tuturor creanțelor și obligațiilor instituției, precum și reconstituirea acestor documente financiar-contabile pe anul 2016;
- ☞ reconstituirea evidenței angajamentelor bugetare și legale prin aplicarea întocmai a prevederilor *Normelor proprii privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare în cadrul Institutului Român pentru Drepturile Omului*, precum și luarea măsurilor pentru organizarea, evidența și raportarea acestora în totală concordanță cu prevederile legale incidente;
- ☞ achiziționarea și implementarea unui sistem informatic de gestiune și a unui program de legislație;
- ☞ recuperarea cheltuielilor suportate nelegal pentru persoane din afara entității, împreună cu accesoriile aferente, precum și virarea sumelor respective la bugetul de stat.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar al situațiilor financiare încheiate pentru exercițiului bugetar al anului 2016, a fost exprimată o **opinie contrară**. Pentru remedierea abaterilor și recuperarea prejudiciilor a fost emisă decizie.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII

Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității (CNSAS) este autoritate administrativă autonomă cu personalitate juridică, aflată sub controlul Parlamentului României.

CNSAS este organizat și funcționează potrivit prevederilor *OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 293/2008*.

CNSAS este condus de un Colegiu. Structura organizatorică, înființarea și desființarea unor compartimente din structura sa se aprobă de către Colegiul CNSAS, compus din 11 membri, numiți de Parlamentul României pentru un mandat de 6 ani.

Președintele Colegiului CNSAS este ordonator principal de credite și asigură gestionarea mijloacelor materiale și bănești ale instituției.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție încheiat la 31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

În urma misiunii de audit financiar au fost constatate unele deficiențe, care nu au afectat semnificativ situațiile financiare și care au fost înlăturate în timpul auditului financiar. Exemplificăm:

- în evidența contabilă nu au fost înregistrate creanțe pe care entitatea urma să le încaseze ca urmare a unor hotărâri judecătorești definitive;
- pentru un număr de cinci salariați s-au acordat drepturi salariale necuvenite prin aplicarea necorespunzătoare a prevederilor art. 3 alin. (1) din *OUG nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscale bugetare*, conform cărora, începând cu data de 1 august 2016, salariile personalului din instituțiile publice se stabilesc la nivelul maxim aflat în plată în cadrul instituției pentru aceeași funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate și cu desfășurarea activității în aceleași condiții;
- s-a depășit plafonul maxim de decontare a cheltuielilor de cazare aferente unui imobil cu destinația de locuință de serviciu pentru un demnitar ca urmare a aplicării eronate a prevederilor legale cu privire la stabilirea acestuia.

În timpul misiunii de audit financiar, instituția a luat o serie de măsuri pentru înlăturarea disfuncționalităților constatate, după cum urmează:

- au fost recuperate drepturile salariale acordate în plus și a fost actualizat și aprobat statul de personal valabil la data de 1.03.2017;
- a fost recuperată și virată la bugetul de stat suma reprezentând cheltuieli de cazare pentru folosința imobilului cu destinația de locuință de serviciu;
- au fost înregistrate în contabilitatea instituției sumele reprezentând cheltuieli de judecată, pe care CNSAS urmează să le încaseze ca urmare a unor hotărâri judecătorești definitive din anul 2016;
- au fost elaborate și aprobate: Procedura operațională privind circuitul documentelor de la Biroul resurse umane la Serviciul buget finanțe și Procedura operațională privind evidențierea creanțelor curente și necurente, iar Procedura operațională privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor a fost revizuită.

Opinia de audit

Ca urmare a misiunii de audit financiar a fost exprimată **o opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, motivată de faptul că deficiențele constatate au fost înlăturate în timpul auditului financiar și nu au afectat semnificativ situațiile financiare.

Follow-up

În ultimii trei ani, ca urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate la CNSAS, au fost emise patru decizii, cu un număr total de 13 măsuri, care vizau, în cea mai mare parte, înlăturarea neregulilor din activitatea financiar-contabilă, precum și măsuri de recuperare a prejudiciilor constatate. Astfel, în anul 2017 au fost desfășurate patru misiuni de follow-up, impactul măsurilor implementate asupra activității entității concretizându-se în:

- corectarea evidenței contabile prin înregistrarea ca obiecte de inventar a activelor fixe corporale amortizate integral și care au o valoare mai mică decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului;
- întocmirea procedurii privind modul de elaborare, distribuie și valorificare a publicației „Caietele CNSAS”, care să acopere toate activitățile aferente, respectiv: stabilirea necesarului, editarea, stabilirea prețului, gestionarea, valorificarea, distribuirea cu titlu gratuit, înregistrarea în evidențele contabile și întocmirea documentelor justificative aferente tuturor acestor activități;
- verificarea evidenței analitice a tuturor mijloacelor fixe aflate în patrimoniul entității, respectiv a duratei normale de funcționare și a clasificării, pe grupe sau subgrupe, în conformitate cu Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, prevăzut de *HG nr. 2139/2004 pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe și actualizarea valorii mijloacelor fixe*, în cazul constatării unor erori, inclusiv în ceea ce privește ajustările din amortizare.

Cu toate că unele măsuri au fost duse parțial la îndeplinire, s-a înregistrat un impact favorabil asupra întregii activități, prin accentuarea eforturilor depuse pentru:

- luarea măsurilor pentru recuperarea, în termenul legal de prescripție, a unui prejudiciu în sumă de 179 mii lei, precum și a dobânzilor în sumă de 25 mii lei, în deplină concordanță cu prevederile legale referitoare la stabilirea răspunderii juridice și a sumelor reprezentând minusuri de inventar evidențiate și menținute în contul „Decontări din operații în curs de clarificare”;
- finalizarea demersurilor în vederea realizării recepției pentru lucrarea de compartimentare spații interioare sediu central, executată în anul 2009, în valoare de 136 mii lei.

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Secretariatul General al Guvernului (SGG) funcționează ca instituție publică cu personalitate juridică în subordinea prim-ministrului, având rolul de a asigura derularea operațiunilor tehnice aferente actului de guvernare, rezolvarea problemelor organizatorice, juridice, economice și tehnice ale activității Guvernului și ale prim-ministrului, reprezentarea Guvernului și a prim-ministrului în fața instanțelor judecătorești. Organizarea și funcționarea SGG sunt stabilite prin *HG nr. 405/2007 privind funcționarea SGG*, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2017 au fost auditate și conturile de execuție bugetară ale unor entități din subordinea SGG, și anume:

- *Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER)*, *Secretariatului de Stat pentru Culte (SSC)*, ordonatori terțiari de credite, instituții publice cu personalitate juridică aflate în subordonarea Secretariatului General al Guvernului.

Observațiile Curții de Conturi

La Secretariatul General al Guvernului

Curtea de Conturi a constatat o serie de deficiențe care au vizat, în principal, modul de alocare a unor fonduri destinate organizării unui program de internship, care nu au fost fundamentate în baza unei legi speciale, fiind cuprinse în mod direct în legile bugetare anuale, de înregistrare în contabilitate a unor plăți și de recuperare a unor sume reprezentând cheltuieli de executare silită, sume fără semnificație majoră în cadrul situațiilor financiare.

În cadrul SGG s-a verificat activitatea și modul de gestionare a fondurilor alocate la nivelul *Departamentului pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului*, unde s-a concluzionat că nu a existat o monitorizare a utilizării acestora conform destinației legale, fapt care a condus la constatarea unor abateri de la legalitate și regularitate la nivelul *Asociației Liga Albanezilor din România (ALAR)* și *Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR)*, astfel:

Asociația Liga Albanezilor din România a efectuat cheltuieli în sumă de 94 mii lei, reprezentând contravaloarea unor servicii pentru care nu au fost prezentate documente care să certifice prestarea efectivă a acestora și care nu sunt conforme cu

tipurile de cheltuieli prevăzute în Anexa nr. 3/13/02a la bugetul SGG, aprobat prin *Legea bugetului de stat pe anul 2016 nr. 339/2015*, precum și în Anexa nr. 1 la *HG nr. 58/2016*, respectiv *HG nr. 827/2016*, și anume:

- s-au efectuat plăți nejustificate, în sumă de 62 mii lei, prin decontarea contravalorii a două contracte de execuție lucrări, pentru operațiuni deja achitate prin contractul de execuție lucrări de proiectare, demolare și execuție a imobilului situat în Craiova;
- valoarea activelor asociației, precum și calcularea în mod nejustificat a amortizării clădirilor achiziționate din fonduri publice au fost înregistrate eronat, ceea ce nu oferă o imagine fidelă a patrimoniului administrat de asociație.

Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR) nu a înregistrat, în mod distinct, în evidența contabilă bunurile achiziționate din fondurile alocate de la bugetul statului. A efectuat plăți în sumă de 1.474 mii lei, reprezentând contravaloarea unor servicii (cazare, transport) și achiziții de produse, pentru care nu au fost prezentate documente care să certifice necesitatea, achiziționarea și realizarea acestora, iar cheltuieli în sumă de 72,6 mii lei s-au înregistrat cu nerespectarea principiilor de economicitate și eficiență în utilizarea fondurilor alocate de la bugetul statului, precum și cheltuieli în sumă de 30,2 mii lei, fără a avea legătură cu obiectul de activitate și statutul UDTTMR.

Reprezentanții Departamentului pentru Relații Interetnice au exprimat un punct de vedere, potrivit căruia monitorizarea se realizează prin sondaj și nu presupune verificarea tuturor documentelor justificative care stau la baza plăților efectuate din fonduri publice, întrucât DRI nu are personal specializat și nici capacitatea de a face o monitorizare efectivă privind utilizarea fondurilor publice de către organizațiile beneficiare.

Recomandări:

- ☞ SGG va acționa în vederea elaborării și aprobării cadrului legal care să reglementeze desfășurarea programului de internship în instituțiile publice din România și, pe cale de consecință, cuprinderea în buget, în condiții de legalitate, a sumelor necesare finanțării;
- ☞ SGG va asigura cadrul instituțional în vederea monitorizării utilizării fondurilor alocate de la bugetul de stat tuturor organizațiilor de cetățeni aparținând minorităților naționale, în sensul respectării destinațiilor legale și respectării principiilor unei bune gestiuni economice;
- ☞ pentru plățile nelegale comunicate ordonatorului de credite prin actele de audit întocmite se vor lua măsuri de stabilire a întinderii prejudiciilor create pe seama fondurilor publice, recuperarea și virarea acestora la bugetul statului.

Opinia de audit

Ținând cont de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare auditate, întocmite pentru anul 2016, este o **opinie contrară**.

Pentru remedierea abaterilor de la legalitate și regularitate a fost emisă decizie, prin care s-au dispus măsuri de înlăturare a abaterilor constatate, atât la SGG, cât și la Asociația Liga Albanezilor din România (ALAR) și la Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR).

Secretariatul General al Guvernului nu a contestat măsurile dispuse.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru remedierea abaterilor constatate în cadrul auditurilor financiare anuale anterioare a rezultat faptul că nu toate măsurile au fost implementate în totalitate, cca 50% dintre acestea fiind implementate parțial.

Măsurile implementate au condus la corectarea evidenței contabile, astfel încât să fie în concordanță cu realitatea și exactitatea operațiunilor desfășurate, precum și la clarificarea unor prevederi din *OSGG nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice*, care, nefiind clare, generau interpretare, dificultate sau imposibilitatea aplicării în practică.

Observațiile Curții de Conturi la entități aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea SGG

La Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER)

Angajarea și plata de cheltuieli privind servicii de editare opere, specifice activității IICCMER, s-a făcut fără respectarea conținutului operațiunilor economice derulate, potrivit prevederilor *Ordinului nr. 1.954/2005 pentru aprobarea Clasificației indicatorilor privind finanțele publice*.

S-a constatat că unele contracte încheiate de IICCMER sunt prezentate drept contracte de prestări servicii, dar, în fapt, acestea reprezintă contracte de finanțare în vederea editării unor opere.

La nivelul IICCMER nu a fost proiectat un sistem de control managerial adecvat tuturor activităților desfășurate în cadrul acestuia.

Recomandări:

- ☞ analizarea tuturor cheltuielilor specifice acțiunilor cu caracter științific și social-cultural, derulate la nivelul entității, astfel încât atât elaborarea proiectului bugetului de venituri și cheltuieli, cât și execuția bugetară a acestuia să se realizeze cu respectarea tuturor prevederilor *Ordinului nr. 1.954/2005 pentru aprobarea Clasificației indicatorilor privind finanțele publice*;

- ☞ dispunerea măsurilor ce se impun, astfel încât activitatea de finanțare acordată pentru editarea operelor specifice activității ICCMER să se realizeze cu respectarea principiilor bunei gestiuni financiare în utilizarea fondurilor publice;
- ☞ asigurarea organizării și implementării Sistemului de control intern/managerial la nivelul entității în conformitate cu prevederile OSGG nr. 400/2015.

Opinia de audit

Ținând cont de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, opinia de audit formulată de auditori față de situațiile financiare auditate, întocmite pentru anul 2016, a fost o **opinie cu rezerve cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, întrucât denaturările nu au efecte generalizate asupra situațiilor financiare ca întreg.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri în vederea înlăturării abaterilor constatate.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru deficiențele constatate în cadrul misiunilor de audit financiar a rezultat faptul că gradul de implementare este de peste 60%.

Cauzele neimplementării tuturor măsurilor dispuse de către Curtea de Conturi au fost:

- contestarea în instanță a măsurilor dispuse pentru stabilirea și recuperarea prejudiciilor, dosarele aflându-se în diferite stadii de soluționare;
- prelungirea termenelor de aducere la îndeplinire pentru măsurile privind înlăturarea abaterilor financiar-contabile.

Implementarea măsurilor dispuse în auditurile anterioare a condus la îmbunătățirea activității financiar-contabile, la crearea de proceduri care să asigure o bună gestiune economică la nivelul entităților, la asigurarea separării atribuțiilor personalului.

La Secretariatul de Stat pentru Culte (SSC)

Secretariatul de Stat pentru Culte (SSC) funcționează în baza prevederilor *HG nr. 44/2013 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de Stat pentru Culte*, cu modificările și completările ulterioare, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și sub coordonarea prim-ministrului, prin Cancelaria Prim-ministrului, finanțat integral de la bugetul de stat, prin bugetul Secretariatului General al Guvernului.

SSC elaborează și asigură aplicarea strategiei și politicilor în domeniul vieții religioase, respectarea și promovarea drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituția României, precum și de tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, în ceea ce privește libertatea conștiinței și a credințelor religioase și se conduce după principiul fundamental, conform căruia cultele recunoscute de lege sunt libere, autonome și egale în fața autorităților statului.

Activitatea cultelor religioase din România se asigură parțial de la bugetul de stat, prin bugetul Secretariatului General al Guvernului. În anul 2016, Secretariatului de Stat pentru Culte, în calitate de ordonator terțiar de credite, i-au fost alocate fonduri bugetare în sumă de 342.371 mii lei, care au fost majorate, prin rectificările bugetare ulterioare, la 487.137 mii lei, din care suma de 484.497 mii lei (99,46% din bugetul definitiv aprobat) a fost alocată pentru realizarea Programelor specifice derulate de entitate.

Observațiile Curții de Conturi

Examinarea situațiilor financiare întocmite de Secretariatul de Stat pentru Culte pentru exercițiul bugetar al anului 2016 a relevat existența în continuare a unor deficiențe privind modul de operaționalizare a componentei „Sprijin financiar acordat pentru salarizarea personalului clerical din țară”, în sensul că, în procesul de acordare/justificare a sprijinului financiar, SSC nu s-a asigurat, în toate cazurile, că datele transmise de unitățile de cult sunt suficiente și complete, astfel încât să ofere o bază exactă, clară, actualizată în conformitate cu noile reglementări legale, pentru a determina corect cuantumul sumelor alocate beneficiarilor.

Spre exemplu, unele decizii de încadrare a personalului, întocmite și transmise de unele unități de cult către SSC, conțin informații insuficiente referitoare la durata studiilor superioare absolvite de personalul clerical angajat sau date insuficiente cu privire la condițiile de încadrare: grad, gradație, vechime în specialitate etc., în contextul în care *HG nr. 582/2016* prevede niveluri diferite de salarizare în funcție de durata studiilor absolvite.

Curtea de Conturi a recomandat reanalizarea documentelor aferente acordării și justificării sprijinului salarial destinat personalului clerical, finanțat prin Programul „Sprijin financiar pentru salarizarea personalului de cult”, începând cu data de 1.08.2016-până la zi și aplicarea măsurilor legale privind recuperarea eventualelor sume acordate nelegal beneficiarilor acestei forme de sprijin financiar.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar al contului de execuție și al bilanțului contabil încheiate de SSC pentru exercițiul bugetar 2016 a fost exprimată o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Follow-up

Pentru neregulile constatate în activitatea economico-financiară aferentă anului 2015 a fost emisă decizie, impactul măsurilor dispuse prin această decizie, implementate integral sau parțial de către SSC, concretizându-se în:

- inițierea analizei deconturilor de cheltuieli transmise de unitățile de cult privind justificarea sprijinului financiar alocat din bugetul SSC în anii 2014 și 2015, stabilirea diferențelor de restituit și aplicarea tuturor măsurilor legale de recuperare și virare la bugetul de stat a acestora, în termenul legal de prescriere;
- efectuarea corecțiilor și/sau înregistrărilor contabile, tehnico-operative și de evidențiere în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, astfel încât datele și informațiile raportate prin situațiile financiare referitoare la patrimoniul instituției să fie corecte, reale, exacte și, implicit, corelate între ele sub aspect tehnic și valoric;
- elaborarea și implementarea procedurilor operaționale privind recuperarea creanțelor bugetare de la unitățile de cult, inclusiv cele care vizează recuperarea pe calea instanțelor de judecată.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Ministerul Afacerilor Externe (MAE) este organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu personalitate juridică. MAE realizează politica externă a statului român, îndeplinind și sarcinile ce revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, din sfera sa de competență, și participă la promovarea intereselor economice ale României.

Organizarea și funcționarea MAE sunt stabilite prin *HG nr. 8/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe*, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2017 au fost efectuate misiuni de audit financiar la ordonatorul principal de credite – Ministerul Afacerilor Externe, cât și la doi ordonatori terțiari de credite din subordinea ministerului.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Afacerilor Externe

Situațiile financiare au fost întocmite în concordanță cu cadrul de raportare legal, dar există elemente care nu întrunesc condițiile de conformitate. Această neconformitate s-a constatat la balanța de verificare unde soldurile conturilor contabile nu reflectă, în toate cazurile, operațiunile patrimoniale ale MAE și nu corespund funcționării stabilite în Planul de conturi, ceea ce a influențat și bilanțul contabil.

În ceea ce privește operațiunile economice derulate la nivelul ministerului, în anul 2016 s-au constatat deficiențe în activitatea derulată la nivelul casieriei, întrucât nu au fost întocmite documentele obligatorii la data eliberării sau încasării sumelor în numerar, precum și în cea privind încheierea unor contracte de prestări servicii cu persoane fizice autorizate, fără ca acestea să îndeplinească condițiile de legalitate.

Pentru efectuarea tranzacțiilor bancare cu sume semnificative nu s-au aplicat facilitățile oferite de bănci, ceea ce a condus la costuri mai mari.

În cadrul misiunilor diplomatice și al ICR au fost valorificate bunuri patrimoniale fără a se realiza o analiză de tip cost-beneficiu, de către comisiile numite în acest scop, care să conducă la concluzii și decizii în legătură cu posibilitatea de utilizare în continuare a autoturismelor sau cu valorificarea lor.

Măsurile luate de entitate în timpul misiunii de audit s-au concretizat în efectuarea unei analize a soldurilor conturilor contabile, în urma căreia a fost propusă pentru virament la bugetul de stat suma de 19,6 mii lei și încheierea unei convenții bancare, în care se prevede respectarea strictă a marjei de 0,005 adăugată cursului BNR, indiferent de fluctuațiile pieței valutare.

Recomandări:

- ☞ analiza contractelor încheiate de către MAE cu persoane fizice autorizate, precum și a modului în care au fost prestate serviciile în baza acestor contracte, astfel încât să fie îndeplinite condițiile de legalitate;
- ☞ utilizarea formularelor financiar-contabile prevăzute de legislația în vigoare cu ocazia efectuării de operațiuni prin casierie;
- ☞ actualizarea procedurilor operaționale privind scoaterea din patrimoniu a activelor, prin introducerea în activitatea comisiilor numite în acest scop a obligativității analizei de oportunitate a operațiunii.

Opinia de audit

Ținând cont de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare auditate, întocmite pentru anul 2016, este o **opinie contrară**, iar pentru remedierea abaterilor constatate a fost emisă decizie prin care s-au dispus măsuri de înlăturare a abaterilor constatate.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru deficiențele constatate în cadrul misiunilor de audit financiar din anii anteriori a rezultat faptul că gradul de implementare este de numai 30,6%, 18% fiind neimplementate, diferența constituind-o măsurile implementate parțial.

La entități aflate în subordinea MAE

În anul 2017 au fost auditate conturile de execuție bugetară ale *Institutului Diplomatic Român (IDR)* și *Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni (IEH)* – ordonatori de credite terțiari. La ambele entități au fost constatate abateri care au influențat situațiile financiare, pe care le prezentăm în continuare.

La Institutul Diplomatic Român (IDR)

Din analiza situațiilor financiare întocmite și raportate de entitate la 31.12.2016 s-a concluzionat că au fost afectate atât contul de execuție, cât și bilanțul contabil, întrucât cheltuielile de personal au fost evidențiate ca sumă totală, în luna decembrie 2016, iar pentru creanțele certe, lichide și exigibile, reprezentând sume prevăzute în hotărârile judecătorești rămase definitive, nu au fost constituite provizioane în valoare de 36,9 mii lei.

În anul 2016 au fost angajate, lichidate, ordonanțate și plătite, fără bază legală, cheltuieli în sumă de 126,7 mii lei, reprezentând contravaloarea indemnizației de reprezentare pentru angajații IDR, indemnizație necuvenită acestora.

De asemenea, s-a constatat că nu au fost depuse, în termenul legal, în conturile de disponibilități deschise la unitățile Trezoreriei Statului, veniturile proprii ale IDR, sumele fiind păstrate în casieria entității pentru perioade mai mari de 3 zile.

Recomandări:

- ☞ organizarea și exercitarea corespunzătoare a activității financiar-contabile și verificarea exactității înregistrărilor contabile, conform normelor în vigoare;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului cauzat de plata nelegală a indemnizației de reprezentare, extinderea verificărilor asupra tuturor cheltuielilor de personal în vederea identificării și a altor cazuri în care au fost acordate drepturi în mod necuvenit; dispunerea măsurilor în vederea recuperării sumelor acordate în mod necuvenit, inclusiv a accesoriilor aferente și virarea acestora la bugetul de stat;
- ☞ respectarea prevederilor legale cu privire la depunerea veniturilor în conturile de disponibilități, în prima zi lucrătoare de la încasare.

Opinia de audit

Ținând cont de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare auditate, întocmite pentru anul 2016, a fost o **opinie contrară**.

Pentru remedierea abaterilor constatate a fost emisă decizie, prin care s-au dispus măsuri, una dintre măsuri fiind contestată, dar contestația formulată a fost respinsă. În prezent, măsura dispusă și contestată face obiectul unei acțiuni în instanță.

Follow-up

În urma verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii în anii anteriori a rezultat un grad de implementare de 25%, restul măsurilor fiind în curs de implementare.

La Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni (IEH)

S-au constatat, în special, deficiențe privind evidența activelor fixe și gestionarea acestora, concluziile fiind următoarele:

- nu a fost clarificată situația dreptului de administrare pentru două imobile aflate în proprietatea publică a statului, respectiv imobilul situat în localitatea Crevedia și imobilul situat în localitatea Brăila;
- există neconcordanțe majore între valoarea bunurilor aflate în domeniul public al statului, înregistrată la Ministerul Finanțelor Publice (1,2 mii lei), și cea din evidența contabilă a entității (7.273,3 mii lei);
- contractele de închiriere a unor imobile nu au fost urmărite în vederea încasării chiriei și a penalităților de întârziere.

Recomandări:

- ☞ clarificarea situației juridice a imobilelor din Crevedia și Brăila și punerea de acord a evidenței contabile cu situația faptică, conform statutului acestora;
- ☞ punerea de acord a valorii activelor fixe din evidența contabilă cu cea din *Inventarul centralizat al bunurilor aparținând domeniului public și privat al statului*, inițierea procedurilor de actualizare;
- ☞ verificarea tuturor contractelor de închiriere derulate, recuperarea veniturilor restante și virarea acestora pe destinațiile legale.

Opinia de audit

Ținând cont de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare auditate, întocmite pentru anul 2016 a fost o **opinie contrară**.

Pentru remedierea abaterilor constatate s-au dispus măsuri prin decizie.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse a rezultat faptul că acestea nu au fost implementate în totalitate, peste 50% dintre ele fiind implementate parțial.

Cauzele neimplementării tuturor măsurilor dispuse au fost:

- ▶ contestarea în instanță a măsurilor dispuse pentru stabilirea și recuperarea prejudiciilor, dosarele aflându-se în diferite stadii de soluționare;
- ▶ s-a solicitat și aprobat prelungirea termenului de implementare pentru măsurile dispuse în vederea înlăturării abaterilor financiar-contabile, motivată de complexitatea activităților care trebuiau desfășurate.

Implementarea măsurilor dispuse a condus la creșterea calității activității financiar-contabile, la asigurarea respectării principiului prudenței în fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli, precum și la diminuarea riscului efectuării de plăți din fonduri publice cu nerespectarea reglementărilor legale.

Deși implementarea măsurilor dispuse parcurge perioade mai lungi, activitatea MAE a cunoscut un progres prin respectarea principiilor de eficiență și eficacitate, în cazul efectuării de virări/transferuri de fonduri publice către entitățile aflate în subordine/coordonare și prin realizarea unei evidențe contabile mai riguroase.

Auditul performanței programului privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni, pe perioada 2013-2016, la Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni și Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni

Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni (IEH) funcționează în baza Legii nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, și este o instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Afacerilor Externe și în coordonarea ministrului delegat pentru relațiile cu românii de pretutindeni. IEH este instituția de profil, de interes național, care elaborează propuneri și proiecte de menținere și promovare a identității naționale prin educație, cultură și spiritualitate. Potrivit HG nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, instituția are ca scop derularea de programe pentru promovarea valorilor culturale românești, în principal în rândul etnicilor români din cadrul comunităților istorice românești din afara teritoriului României.

Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (DPRRP) a funcționat ca structură fără personalitate juridică în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, fiind condus de un ministru delegat aflat în coordonarea ministrului de externe. DPRRP a avut ca obiect de activitate să elaboreze și să aplice politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara granițelor și să acționeze pentru întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor României, pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

Oficiul pentru Românii din Străinătate (ORS) este o structură din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, care coordonează, prin intermediul misiunilor diplomatice ale României, implementarea Strategiei MAE pentru comunitățile românești din străinătate, ca interfață directă a statului român în procesul de relaționare cu aceste comunități.

Așadar, în perioada auditată, la nivelul Ministerului Afacerilor Externe funcționau trei entități cu responsabilități în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni, respectiv DPRRP, ORS și IEH, fiecare având propria strategie.

Prin OUG nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative s-a înființat Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, prin preluarea activităților și structurilor din domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni din cadrul MAE. La data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni a trecut din subordinea Ministerului Afacerilor Externe în subordinea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Auditurile efectuate de către Curtea de Conturi a României au furnizat indicii că la nivelul Departamentului Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (DPRRP) se manifestă o slabă performanță managerială și un mediu de control intern vulnerabil. Impactul preconizat al rezultatelor auditului performanței l-a constituit evaluarea principiilor economicității, eficienței și eficacității în gestionarea bugetului alocat desfășurării activității destinate românilor de pretutindeni, precum și identificarea vulnerabilităților în utilizarea fondurilor publice alocate pentru finanțarea acestor activități.

Valoarea fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru sprijinirea românilor de pretutindeni în perioada 2013-2016 a fost de 20.152 mii lei, din care doar 66,64% a fost accesat de organizații reprezentative ale românilor de pretutindeni din 14 țări.

Obiectivul general

Obiectivul principal al acțiunii de audit a fost evaluarea modului de derulare a programului privind sprijinirea românilor de pretutindeni, realizat de către Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni și Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni.

Obiectivele specifice

- ✓ Evaluarea Strategiei/politicilor guvernamentale în domeniul relației cu românii de pretutindeni;
- ✓ Evaluarea modului de realizare a programelor desfășurate în baza contractelor de finanțare derulate de către entitățile auditate în perioada 2013-2016;
- ✓ Evaluarea modului de realizare a acțiunilor proprii pentru sprijinirea românilor de pretutindeni și gradul de realizare a obiectivelor specifice acestor acțiuni;
- ✓ Evaluarea cadrului legal specific domeniului auditat, precum și a modului în care acesta a influențat activitatea privind sprijinirea românilor de pretutindeni în perioada 2013-2016;
- ✓ Evaluarea controlului efectuat de către Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni asupra modului de utilizare a fondurilor destinate programului sprijinirea românilor de pretutindeni;
- ✓ Evaluarea activității derulate la nivelul Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, în perioada 2013-2016, pentru acțiuni destinate sprijinirii românilor de pretutindeni.

Constatări și concluzii

Evaluarea modului de fundamentare a bugetului alocat derulării activității privind sprijinirea românilor de pretutindeni în perioada 2013-2016 a arătat o fundamentare inadecvată a bugetului de venituri și cheltuieli în raport cu execuția bugetară anuală. În această perioadă, valoarea fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru sprijinirea românilor de pretutindeni a fost de 20.152 mii lei, deși solicitările au fost la nivelul de 20.000 mii lei anual. Execuția a demonstrat că nici fondurile alocate nu au fost utilizate în integralitate, procentul plăților efectuate situându-se la nivelul de 90,34%, în anul 2013, de 81,30%, în anul 2014 și de 83,17%, în anul 2015, atât fondurile alocate, cât și plățile fiind diferite de la un an la altul. Propunerea necesarului de fonduri a avut drept argument creșterea numărului solicitanților de finanțări nerambursabile, și nu prioritățile stabilite în cadrul *Strategiei privind Relația cu Românii de Pretutindeni*.

Dimensionarea fondurilor solicitate nu s-a realizat în concordanță cu rezultatele estimate a fi obținute în urma derulării proiectelor, ca urmare a faptului că activitatea destinată românilor de pretutindeni nu a avut la bază un set coerent de politici și acțiuni, proiectate pentru a depăși provocările cu care se confruntă românii din afara granițelor țării și pentru a atinge obiectivele pentru care se alocă finanțare de la bugetul de stat.

Din analiza modului în care au fost elaborate Strategia/politicile guvernamentale din domeniul relației cu românii de pretutindeni a rezultat faptul că acestea nu au urmărit liniile directe formulate prin programele de guvernare, fiind orientate pe identificarea unor soluții aferente cazurilor particulare. Implementarea strategiei nu a avut la bază standarde minime privind identitatea națională în comunitățile de români din străinătate și indicatori corespunzători acestora, astfel încât să se creeze ulterior posibilitatea monitorizării modului de implementare la nivelul celor 666 de proiecte derulate în perioada auditată.

Astfel, aprobarea și derularea de proiecte și acțiuni pentru sprijinirea românilor de pretutindeni, în perioada 2013-2016, s-a realizat pe baza unei strategii aprobate la nivelul Ministerului Afacerilor de Externe, care însă nu a fost corelată cu programele de guvernare și care nu a cuprins politici și măsuri concrete care să conducă la afirmarea identității culturale și lingvistice, apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor, tratamentul egal și nediscriminatoriu, exercitarea completă a cetățeniei europene și eliminarea restricțiilor de pe piața muncii. Practic, lipsa unor standarde minime de identitate națională și a unor indicatori de atingere a acestora nu a permis monitorizarea implementării strategiei și nici evaluarea rezultatelor finanțării din fonduri publice.

Analizarea criteriilor generale de evaluare a proiectelor depuse anual de solicitanții de finanțări nerambursabile a evidențiat faptul că acestea nu au fost dezvoltate cu criterii specifice care să permită evaluarea obiectivă a acestora, astfel încât să se asigure transparență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice. Deși în cadrul Ghidului de finanțare s-a prevăzut drept criteriu de eligibilitate asigurarea a minimum 10% din valoarea finanțării nerambursabile, nu s-a specificat modalitatea de asigurare a acestei finanțări și nu s-a prevăzut condiționarea plăților efectuate în legătură cu proiectul propriu-zis.

Prin stabilirea doar a unor criterii generale în etapa evaluării proiectelor nu s-a asigurat o evaluare obiectivă, care să asigure finanțarea celor mai competitive proiecte, fiind create premisele unor evaluări subiective, cu consecințe în utilizarea fondurilor publice cu nerespectarea economicității, eficienței și eficacității. S-a constatat faptul că a fost finanțată dezvoltarea unor platforme on-line destinate românilor de pretutindeni, pentru care nu s-a făcut dovada funcționării efective sau, în cazul în care s-au realizat, acestea conțin date care nu mai sunt de actualitate. Au existat situații în care s-au acordat avansuri în vederea demarării inițiale a proiectelor, însă beneficiarii nu le-au mai finalizat. Și în cazul proiectelor care au avut drept scop editarea de cărți s-a constatat utilizarea ineficientă și neeconomicoasă a fondurilor publice.

Principiul eficacității nu a fost respectat în utilizarea fondurilor publice, întrucât proiectele vizate nu și-au atins scopul de a promova acțiuni de păstrare a identității naționale, de informare și promovare a intereselor românilor de pretutindeni. De asemenea, nu au fost asigurate condiții care să conducă la acordarea de finanțări pentru cât mai multe comunități de români din afara granițelor țării, multe proiecte având sfera de desfășurare doar pentru românii dintr-o singură comunitate, astfel încât fondurile publice alocate au fost cheltuite ineficient.

Evaluarea acțiunilor proprii s-a constituit în mod formal și subiectiv și nu a existat o analiză de impact pentru acțiunile cu caracter de repetabilitate anuală, fapt care a condus implicit la utilizarea fondurilor publice în condiții de ineficacitate.

Prin legislația specifică nu s-au prevăzut toate mecanismele prin care să se asigure finanțarea proiectelor depuse de organizațiile românilor de pretutindeni în concordanță cu structura actuală a comunităților de români ce trăiesc în afara granițelor țării. Întrucât nu au fost elaborate standarde minime care reprezentau criteriile necesare pentru monitorizarea utilizării eficiente și eficace a fondurilor alocate proiectelor, monitorizarea derulării contractelor de finanțare nu și-a atins scopul.

În urma evaluării activității IEH s-a constatat faptul că această instituție are un plan strategic propriu de dezvoltare, detaliat în activități concrete pe acțiuni tematice, în condițiile în care nu i-au fost definite obiective specifice prin intermediul Strategiei privind relațiile cu românii de pretutindeni pentru perioada 2013-2016. Consecința lipsei unei delimitări legislative cu privire la atribuțiile DPRRP și IEH a creat posibilitatea derulării de proiecte și acțiuni concurente sau similare în cadrul activităților desfășurate la nivelul celor două entități.

Concluzii generale

Obiectivul general, acela al sprijinirii românilor de pretutindeni, nu a fost îndeplinit sub toate aspectele semnificative, având în vedere constatările și concluziile rezultate în urma analizei activităților derulate în perioada 2013-2016 prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe (Departamentul Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni și Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni).

Departamentul Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni nu a demonstrat care au fost rezultatele obținute față de obiectivele stabilite pentru sprijinirea românilor de pretutindeni, motiv pentru care fondurile publice nu au fost utilizate în totalitate cu respectarea principiilor economicității, eficienței și eficacității și în deplină concordanță cu scopul și atribuțiile pentru care a fost înființată instituția.

Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni a desfășurat în anul 2016 un număr semnificativ de acțiuni, comparativ cu perioada anterioară, fapt care s-a datorat, în mare parte, alocării unor resurse financiare mai mari, precum și utilizării acestora mai eficient. Acest lucru a fost posibil prin corelarea modului de programare a acțiunilor cu modul de desfășurare a acestora, ambele etape fiind atributul exclusiv al instituției, ceea ce a creat premisele monitorizării acestora și, implicit, ale utilizării mai eficiente a resurselor publice alocate.

Recomandări:

- ☞ organizarea activităților de sprijinire a românilor de pretutindeni într-un cadru instituțional unitar (prin elaborarea unei strategii naționale privind românii de pretutindeni), care să cuprindă activitatea desfășurată de cele trei entități publice cu atribuții în domeniul relațiilor cu românii din afara granițelor, respectiv Oficiul pentru Românii din Străinătate, Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni și Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, nou înființat. Realizarea acestui cadru legislativ și instituțional conferă o autoritate corespunzătoare, o funcționare reală și, implicit, o utilizare a fondurilor publice în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate;
- ☞ efectuarea unor analize și prognoze asupra factorilor care influențează situația românilor din afara granițelor, pentru acordarea finanțărilor pe „centre de importanță” (număr de români, interese de dezvoltare lingvistică, științifică, economică etc.), iar evaluarea obiectivelor propuse de solicitanți în cadrul cererilor de finanțare să se realizeze în raport cu studiile de impact;
- ☞ detalierea criteriilor generale în funcție de anumite criterii specifice, care să cuprindă punctaje individuale, ceea ce va determina diminuarea, până la excludere, a riscului de subiectivism în procesul de evaluare, finanțându-se astfel cele mai competitive proiecte și limitarea, pe baza unor criterii de eligibilitate, a participării beneficiarilor de finanțări care nu și-au îndeplinit obligațiile contractuale anterioare, astfel încât să se prevină rezilierea contractelor încheiate;
- ☞ impunerea, prin ghidurile de finanțare, a unor standarde minime referitoare la informațiile pe care trebuie să le conțină platformele on-line dezvoltate prin proiecte, precizarea unor durate minime de funcționare a acestora, precum și impunerea unor condiții de asigurare a sustenabilității proiectelor în perioada ulterioară implementării;
- ☞ asigurarea resurselor materiale și financiare necesare îndeplinirii atribuțiilor și obiectivelor care fac parte din Programul Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, precum și implicarea acestei instituții în implementarea programelor strategice pentru românii de pretutindeni;
- ☞ elaborarea și implementarea unei proceduri interne adecvate fiecărui tip de program/acțiune proprie, la nivelul căreia să fie stabilite modalitățile de previzionare a fondurilor, solicitate de la bugetul de stat pentru o perioadă de 3-5 ani, fapt care să conducă la o fundamentare bugetară corelată cu legislația în vigoare;
- ☞ elaborarea și implementarea de proceduri operaționale specifice care să stea la baza evaluării proiectelor ce au drept obiectiv editarea și tipărirea de cărți, precum și derularea de cursuri în domeniul menținerii identității naționale în rândul comunităților de români din afara granițelor țării;
- ☞ inițierea de măsuri care să conducă la monitorizarea proiectelor cu valori semnificative ale finanțării, urmărirea unui raport optim între costul monitorizării și nivelul finanțării aprobate.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Managementul entităților publice”*.

Follow-up

Recomandările formulate ca urmare a auditului efectuat în perioada anterioară, privind *„Economicitatea, eficiența și eficacitatea utilizării fondurilor publice pentru închirierea spațiilor de cazare necesare personalului diplomatic”*, au fost implementate integral.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

Ministerul Finanțelor Publice este organizat și funcționează în baza HG nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, care aplică Strategia și Programul de guvernare în domeniul finanțelor publice.

Potrivit prevederilor art. 2 alin. 2 lit. (a) și lit. (h) din HG nr. 34/2009, cu modificările și completările ulterioare, „Ministerul Finanțelor Publice îndeplinește funcția de strategie, prin care se asigură, în conformitate cu politica financiară a Guvernului și cu normele Uniunii Europene, elaborarea strategiei în domeniile de activitate specifice ministerului: fiscal, bugetar, contabilitate publică, reglementări contabile, datorie publică, audit public intern, managementul investițiilor publice, domenii reglementate specific” și „de administrare a datoriei publice”.

Misiunile de audit public extern desfășurate în anul 2017 la Ministerul Finanțelor Publice au constat în:

- **Audit financiar** asupra:
 - Contului anual de execuție bugetară la Ministerul Finanțelor Publice (activitate proprie) pentru anul 2016;
 - Contului anual de execuție bugetară al Agenției Naționale pentru Achiziții Publice, entitate în subordinea Ministerului Finanțelor Publice.
- **Audit de conformitate (control)**, care a avut ca tematici:
 1. *Controlul respectării prevederilor legale privind formarea, evidențierea, urmărirea și încasarea veniturilor Bugetului general consolidat*, la ANAF;
 2. *Controlul privind legalitatea utilizării și rambursării sumelor contractate direct, subîmprumutate sau ale creditelor garantate de stat la entitățile beneficiare*, la Agenția Națională de Administrare Fiscală;
 3. *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor*, la Compania Națională Loteria Română SA și la Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii SA.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Finanțelor Publice – activitatea proprie – concluziile **auditului financiar** s-au concentrat pe aspecte privind responsabilitățile ministerului în aprobările pentru anumite plăți, responsabilități care nu sunt susținute de legislația în vigoare.

În acest context au fost constatate neconcordanțe între *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice* și *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România* și, respectiv, *Legea nr. 164/2014*, legi care guvernează acordarea de despăgubiri, care pun MFP în situația de a nu avea pârghiile necesare pentru a respecta în totalitate prevederile OMFP nr. 1792/2002, în ceea ce privește angajarea și lichidarea cheltuielilor. Astfel, MFP efectuează plata sumelor stabilite prin titlurile de plată emise de către ANRP în conformitate cu prevederile art. 41 alin. (4) din *Legea nr. 165/2013*, precum și ale prevederilor art. 11 alin. (1) din *Legea nr. 164/2014*, iar, ulterior, la nivelul MFP, ca urmare a verificărilor efectuate, se constată că titlurile de plată certificate de către ANRP pentru „realitate, corectitudine și legalitatea datelor înscrise în titlurile de plată” nu sunt conforme.

Au existat situații în care ANRP a solicitat returnarea titlurilor de plată și anularea plății acestora, deși erau certificate pentru „realitate, corectitudine și legalitate a datelor înscrise”, în condițiile în care sumele erau deja transmise în contul CEC Bank pentru a fi ridicate de către persoanele pe care ANRP le consideră îndreptățite.

Aceste situații au fost cauzate de neconcordanțele legislative între:

- *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice* și *Legea nr. 165/2013*, respectiv *Legea nr. 164/2014*, care pun MFP în situația de a nu avea pârghiile necesare pentru a respecta în totalitate prevederile OMFP nr. 1792/2002 în ceea ce privește angajarea și lichidarea cheltuielilor;
- *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice* și *HG nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea MFP*, actualizată, și *HG nr. 361/ 2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANRP*, actualizată.

Consecințele necorelării legislative au fost plățile necuvenite efectuate astfel:

- 8.645 mii lei, care reprezintă suma plătită de MFP către CEC Bank, aferentă titlurilor de plată solicitate la returnare și anulare de către ANRP, dar neîncasată de către beneficiar;
- 802 mii lei, care reprezintă suma plătită de MFP către CEC Bank aferentă titlurilor de plată solicitate la returnare și anulare de către ANRP, dar încasată de beneficiarii titlurilor de plată.

O altă situație constatată la MFP se referă la finanțarea din bugetul său a Fondului Român de Dezvoltare Socială (FRDS). MFP trebuie să asigure în bugetul propriu fondurile necesare FRDS pentru derularea programului și să le achite acestuia. Pentru a se putea efectua plata, conform prevederilor actelor normative, ordonatorul de credite/persoana delegată acordă viza „Bun de plată” pentru suma solicitată de către FRDS, fără a avea însă posibilitatea verificării documentelor justificative, condiție impusă de *Legea contabilității nr. 82/1991*, precum și de *OMFP nr. 1.792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale*.

Acest mod de lucru implică responsabilități prin acordarea vizei „Bun de plată”, fără ca MFP să aibă control asupra utilizării sumelor respective.

Curtea de Conturi **a recomandat** conducerii MFP să continue demersurile legale în vederea asigurării concordanței între prevederile art. 22 alin. (1) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, cu modificările și completările ulterioare, și *HG nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice*.

Entități subordonate

La Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)

Pentru bugetul pe anul 2016, ANAF a fundamentat necesarul de credite destinate cheltuielilor de capital la un nivel inițial de 118.946 mii lei, dar prin rectificare bugetară a fost retrasă suma de 83.967 mii, creditele bugetare definitive destinate investițiilor, în sumă de 34.979 mii lei, înregistrând un nivel al execuției bugetare, prin plățile efectuate, în sumă de numai 11.998 mii lei, de numai 34,3%.

Diminuarea cheltuielilor de capital din ultimii ani a afectat în mod special infrastructura IT a ANAF, starea actuală fiind critică. ANAF deține o infrastructură IT și de comunicații învechită și neperformantă, pentru care nu s-au mai efectuat investiții semnificative din anul 2013. Mai mult, Strategia IT a ANAF pe perioada 2016-2020 nu a fost aprobată, la data auditului fiind elaborate două forme ale documentului, dar niciuna dintre ele nu este aprobată. În lipsa unei strategii nu se cunosc obiectivele pe termen scurt, mediu și lung, condiții în care referatele de necesitate cu valori semnificative, întocmite și înaintate de Direcția Generală de Tehnologie Informației (DGTI) către DGIAPSI (structura de achiziții a ANAF) în perioada 2013-2016, nu au fost aprobate de conducerea ANAF.

Lipsa investițiilor, concomitent cu încărcarea permanentă a capacităților de calcul și stocare din Centrul de Date Primar (CDP) și Centrul de Date Secundar (CDS), precum și creșterea exponențială a cerințelor pentru noi aplicații IT au condus la apariția unor disfuncționalități ale sistemului IT, constatate în misiunea de audit financiar.

ANAF nu și-a îndeplinit obligația legală de a întocmi și prezenta situațiile financiare pentru activitatea proprie pe baza inventarierii generale a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, deoarece în anul 2016 nu a inițiat operațiunile de inventariere, iar, în anul 2015, rezultatele inventarierii nu au fost înregistrate în evidența contabilă, acestea indicând minusuri de 56.018 mii lei.

Efectul, respectiv consecința economico-financiară a abaterii de la legalitate și regularitate, constă în faptul că situațiile financiare, consolidate la nivelul MFP, întocmite la data de 31.12.2015, respectiv 31.12.2016, conțin erori necorectate, existând rezerve asupra imaginii fidele a situațiilor financiare.

Pentru comunicarea obligațiilor fiscale către contribuabili, Unitatea de Imprimare Rapidă Râmnicu Vâlcea transmite plicuri, dar un procent foarte mare din plicurile trimise nu ajunge la destinatari din diverse motive, acestea fiind returnate și, ulterior, distruse. Astfel, în cadrul misiunii de audit financiar s-a constatat că în anul 2016 au fost distruse, la nivelul Unității de Imprimare Rapidă Râmnicu Vâlcea, 4.394.760 de scrisori recomandate cu AR (plicuri), primite retur, din care 11.557 de plicuri aveau adresa incompletă, în cazul a 456.550 de plicuri, destinatarul s-a mutat de la adresă, 134.450 de plicuri au avut mențiunea „necunoscut”, iar 83.013 plicuri au fost returnate din „alte motive”.

O serie de plicuri primite retur aveau ca destinatari diverse entități publice ca: tribunale, judecătoria, parchete de pe lângă judecătoria și tribunale, curți de apel, spitale, licee, școli, grădinițe, agenții, oficii, primării, unități militare, prefecturi, consilii județene.

Pentru aceste 685.570 de plicuri primite retur și, ulterior, distruse, ANAF a achitat CN Poșta Română SA suma de 2.221 mii lei, cheltuială care nu și-a atins scopul.

Recomandări:

- ☞ identificarea unor soluții viabile pentru înlăturarea riscurilor de manifestare a disfuncționalităților sistemului IT administrat de ANAF;
- ☞ organizarea și finalizarea operațiunilor de inventariere a patrimoniului ANAF și valorificarea rezultatelor acestuia;

- ☞ ANAF va efectua o analiză asupra motivelor care au cauzat cheltuielile neeconomicoase înregistrate la Unitatea de Imprimare Rapidă Râmnicu Vâlcea, iar, în funcție de concluzii, se vor lua măsuri de înlăturare a cauzelor și, eventual, de regularizare a sumelor cu obligațiile de plată către Compania Națională Poșta Română SA, dacă aceasta este responsabilă pentru retururile înregistrate. Concomitent, ANAF va actualiza baza de date în ceea ce privește domiciliul fiscal al persoanelor fizice și juridice.

Opinia de audit

A fost exprimată **opinie contrară**, întrucât denaturările sunt semnificative prin context, iar situațiile financiare sunt tratate cu rezervă atâta timp cât inventarierea generală anuală nu s-a realizat, iar rezultatele inventarierii anterioare nu s-au înregistrat în evidența contabilă.

La Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP)

ANAP este înființată în baza OUG nr. 13/2015 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice și funcționează în baza HG nr. 634/2015 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Achiziții Publice. ANAP este instituție publică, organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Finanțelor Publice, fiind finanțată integral de la bugetul de stat prin bugetul MFP.

ANAP are rolul de a elabora, promova și implementa politici în domeniul achizițiilor publice, de a stabili și implementa sistemul de verificare și control al aplicării unitare a dispozițiilor legale și procedurale în domeniul achizițiilor publice, precum și de a monitoriza funcționarea eficientă a sistemului de achiziții publice.

Observațiile Curții de Conturi

La ANAP, Curtea de Conturi a constatat, în principal, deficiențe și abateri de la reglementările legale și procedurale în procesul de inventariere:

- în Ordinul nr. 870/2016 al președintelui ANAP nu este precizată data de 31.12.2016 ca reper pentru efectuarea inventarierii anuale, ci numai referința „anul 2016”, deși stabilirea precisă a datei la care se verifică soldurile/stocurile factice este obligatorie pentru a delimita în timp momentul inventarierii;
- liste de inventariere care:
 - nu au fost întocmite pentru bunuri primite în custodie și care nu conțin toate informațiile prevăzute de formularul tipizat cu privire la proveniența și valoarea acestor bunuri (entitatea predătoare, numărul și data actului de predare-primire). Pentru această listă, entitatea nu a solicitat confirmare cu privire la bunurile date în custodie către ANAP;
 - nu au fost întocmite pe spații de depozitare, pe locații și pe gestiuni, fapt care îngreunează procesul de inventariere și care poate afecta acuratețea rezultatelor;
 - nu cuprind explicații privind natura depreciierilor constatate în cazul bunurilor propuse pentru casare;
- două echipamente de comunicații date în custodie, respectiv un echipament hardware „Data center” în valoare de 631 mii lei și un router în valoare de 13 mii lei, nu au fost cuprinse pe liste separate;
- obiectele de inventar au fost inventariate pe o singură listă, fără a se ține cont de faptul că acestea se află în magazie sau în folosință;
- nu s-au întocmit și expediat „Extrase de cont” în vederea confirmării soldurilor la 31.12.2016 pentru inventarierea creanțelor și a datoriilor.

Recomandări:

- ☞ actualizarea procedurii operaționale privind inventarierea patrimoniului în sensul corectării și completării acesteia, astfel încât să fie asigurată respectarea reglementărilor legale privind inventarierea patrimoniului.

Concluzia generală a misiunii de audit financiar este că situațiile financiare, luate în ansamblul lor, au fost întocmite în baza cadrului general de raportare financiară aplicabil în România, cu excepția aspectelor prezentate mai sus, fapt pentru care s-a exprimat **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru remedierea abaterilor înscrise în Raportul de audit a fost emisă decizie.

Controlul respectării prevederilor legale privind formarea, evidențierea, urmărirea și încasarea veniturilor Bugetului general consolidat

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ (ANAF)

Misiunile de control derulate în anul 2017 la ANAF și la structurile subordonate acesteia au constatat în verificări la:

- Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili, Direcția Generală a Vămiror, Direcția Generală Antifraudă Fiscală, Direcția Generală Coordonarea Inspecției Fiscale, Direcția Control Prețuri de Transfer și Soluții Fiscale, Direcția Generală Control Venituri Persoane Fizice, Direcția Generală Soluționarea Contestațiilor;
- direcțiile generale regionale ale finanțelor publice și la administrațiile județene ale finanțelor publice,

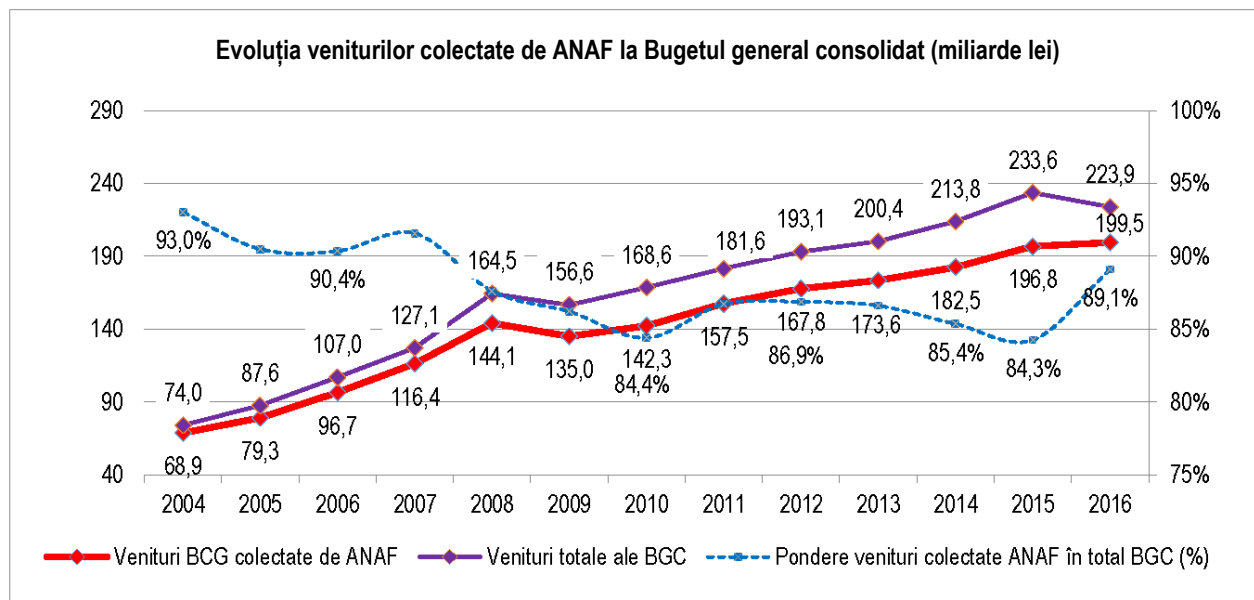
tema controlului la aceste structuri subordonate fiind **verificarea atribuțiilor legale în activitatea de formare, evidențiere, urmărire și încasare a veniturilor Bugetului general consolidat.**

Observațiile Curții de Conturi

Considerații generale

1. Analiza privind evoluția încasărilor ANAF la Bugetul general consolidat. Gradul de realizare a programului de încasări

Evoluția veniturilor colectate de ANAF la Bugetul general consolidat în perioada 2004-2016 este prezentată în graficul de mai jos:

Grafic nr. 2 – Evoluția veniturilor colectate de ANAF la Bugetul general consolidat în perioada 2004-2016

Din analiza comparativă a încasărilor ANAF din perioada 2004-2016 se observă că, în termeni nominali, veniturile colectate de ANAF au înregistrat o evoluție ascendentă, determinată în mare măsură de creșterea economiei românești. Instaurarea crizei economice din anul 2008 a condus la o scădere temporară a trendului ascendent al veniturilor colectate de ANAF, astfel încât, la nivelul anului 2009, s-a constatat pentru prima oară o scădere și în termeni nominali a încasărilor ANAF (încasările în sumă de 135.029,3 milioane lei din anul 2009 au fost cu aproximativ 6% mai mici decât cele din 2008). În ceea ce privește evoluția din anii 2011-2016 se constată o creștere (în termeni nominali) a veniturilor fiscale, ajungându-se, în anul 2016, la un nivel de 199.458,3 milioane lei, ceea ce înseamnă că încasările realizate de ANAF în anul 2016 au depășit cu 1,35% (în termeni nominali) încasările din anul precedent.

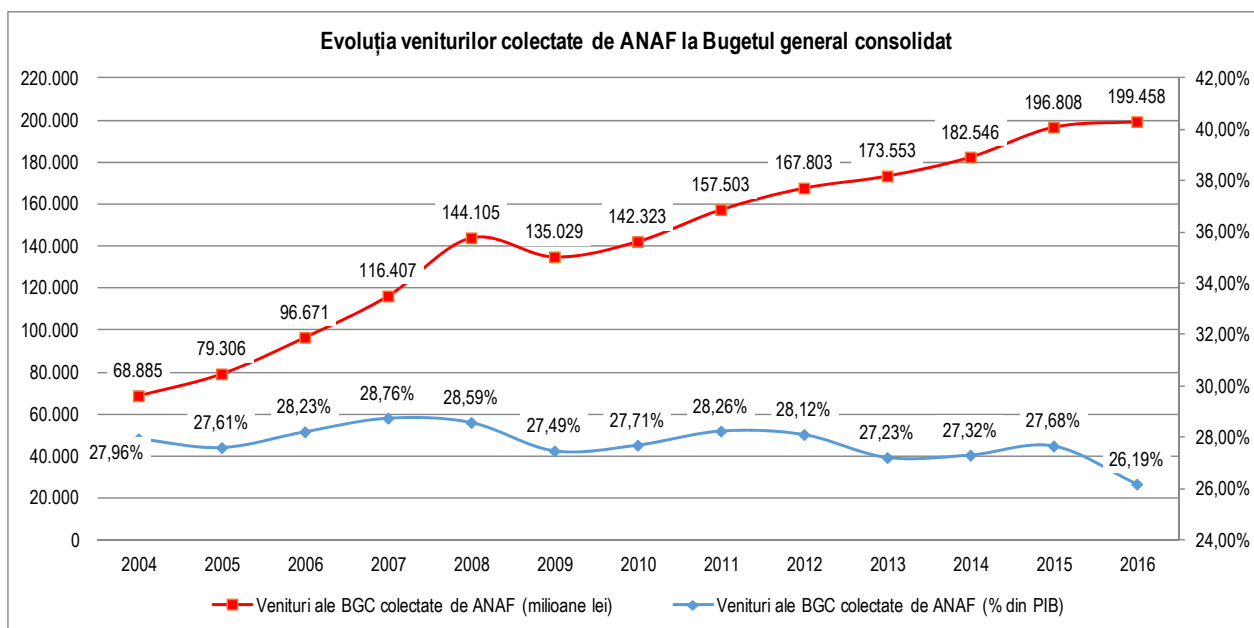
Denumire buget	Venituri realizate de ANAF			% pondere în PIB		
	2014 (milioane lei)	2015 (milioane lei)	2016 (milioane lei)	2014	2015	2016
TOTAL	182.546	196.808	199.458	27,34	27,61	26,19
Bugetul de stat (inclusiv taxa pe viciu)	123.146	137.461	137.468	18,45	19,28	18,05
- Impozit pe profit	12.190	13.773	15.395	1,83	1,93	2,02
- Impozit pe venit (inclusiv rest impozit pe salarii)	23.442	26.338	27.454	3,51	3,69	3,60
- TVA	50.878	57.132	51.675	7,62	8,01	6,79
- Accize (inclusiv taxa pe viciu)	24.001	25.918	26.855	3,60	3,64	3,52
- Taxe vamale	643	816	882	0,10	0,11	0,12
- Rest venituri	11.992	13.485	15.207	1,80	1,89	2,00
Bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv cont colector)	38.845	36.576	37.373	5,82	5,13	4,91
Bugetul asigurărilor pentru șomaj	1.529	1.699	1.918	0,23	0,24	0,25
Bugetul Fondului Național Unic de Asigurări de Sănătate	19.027	21.071	22.699	2,85	2,96	2,98

Veniturile la bugetul de stat nu cuprind sume de la UE, iar veniturile la bugetul de asigurări sociale de stat nu cuprind subvențiile de la bugetul de stat și sumele primite de la UE.

PIB 2014 = 667,6 miliarde lei; PIB 2015 = 712,8 miliarde lei; PIB 2016 = 761,5 miliarde lei

Tabel nr. 8 – Veniturile colectate de ANAF în perioada 2013-2016

Din graficul următor se observă că, în perioada 2013-2016, deși veniturile colectate de ANAF au înregistrat, în termeni nominali, o evoluție ascendentă, ca procent din PIB acestea au un trend descrescător, menținându-se în jurul a 27% din PIB publicat de INS, veniturile colectate de ANAF în anul 2016 reprezentând 26,2% din PIB, un nivel minim al ultimilor 10 ani, fiind îndubitabil faptul că măsurile repetate de relaxare fiscală s-au reflectat în cuantumul încasărilor din impozite și taxe.

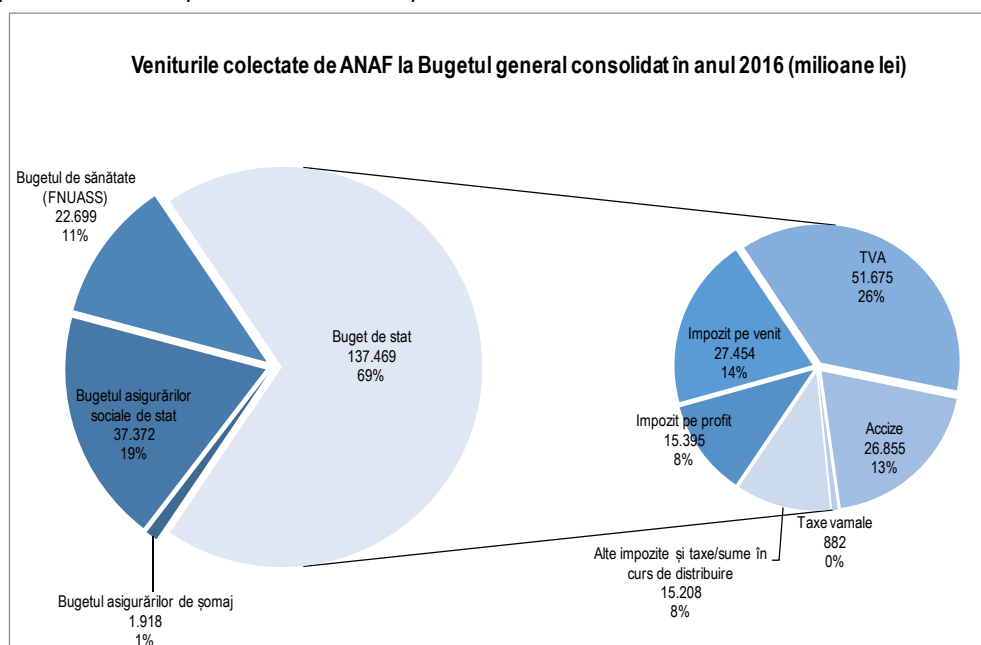
Grafic nr. 3 – Veniturile colectate de ANAF în perioada 2013-2016

În mod firesc, relaxarea fiscală din anii 2014-2016, alături de măsurile de diminuare și anulare a unui număr mare taxe până la începutul anului 2017, va continua să inducă și în următorii 1-2 ani un efect negativ asupra volumului veniturilor fiscale ale bugetului de stat, chiar și în contextul unei creșteri economice susținute.

2. Veniturile colectate de ANAF în anul 2016

În anul 2016, Agenția Națională de Administrare Fiscală a colectat, la Bugetul general consolidat, un volum total de venituri bugetare în valoare de 199.458,3 milioane lei, reprezentând 26,30% din PIB. Încasările realizate de ANAF reprezintă principala sursă de finanțare pentru cele mai importante bugete publice. În anul 2016, ANAF a colectat 89% din totalul veniturilor Bugetului general consolidat.

Grafic, situația pentru anul 2016 pe venituri fiscale se prezintă astfel:

Grafic nr. 4 – Veniturile fiscale pe anul 2016

În anul 2016, ponderea cea mai mare în veniturile colectate de ANAF, respectiv 69%, o reprezintă veniturile bugetului de stat, care au fost în valoare de 137.469 milioane lei, cu 11,6% mai mari față de anul 2015. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 26% în total venituri colectate de ANAF, urmată de impozitul pe venit (14%), accize (13%) și impozitul pe profit (8%). Față de încasările anului 2015 s-au înregistrat creșteri la toate tipurile de impozite/taxe/contribuții, excepție făcând taxa pe valoarea adăugată, unde s-a înregistrat o scădere de 9,5%.

3. Gradul de realizare a programului de încasări venituri bugetare

În anul 2016, totalul veniturilor bugetare colectate de ANAF a însumat 199.458,3 milioane lei, ceea ce reprezintă:

- 100,9% din programul anual de încasări transmis de MFP ca urmare a aprobării *Legii bugetului pe anul 2016* (program inițial de venituri 197.673,19 milioane lei);
- 99,09% din programul anual de încasări transmis de MFP ca urmare a primei rectificări bugetare pe anul 2016 (program rectificat de venituri 201.285,44 milioane lei);
- 98,92% din programul anual de încasări transmis de MFP ca urmare a celei de-a doua rectificări bugetare pe anul 2016 (program rectificat de venituri 201.621,81 milioane lei).

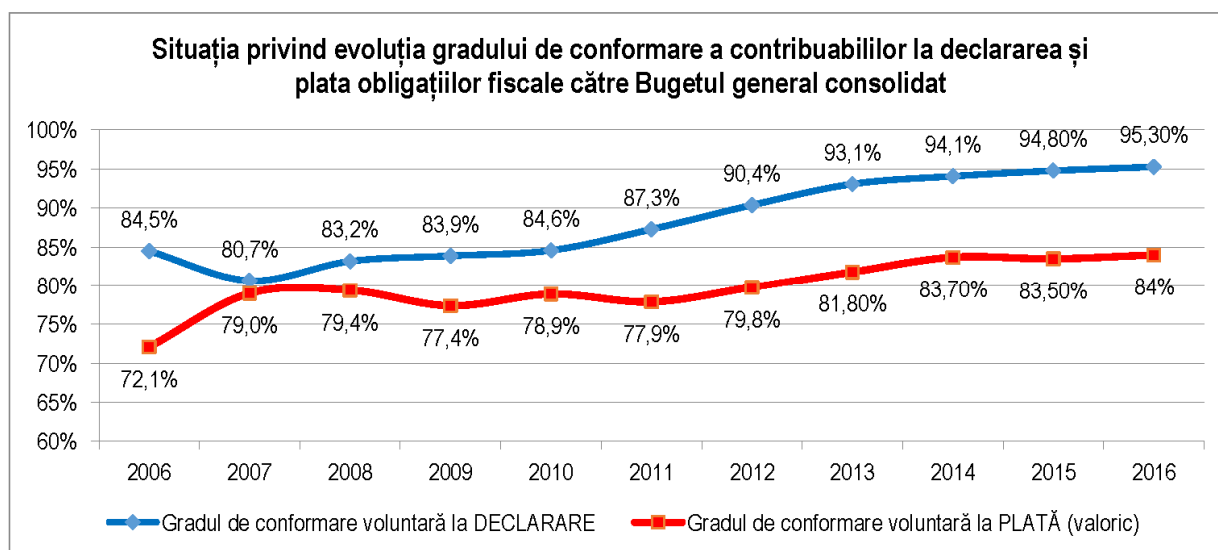
După cum se observă, ANAF a realizat programul de încasări la nivelul transmis de MFP într-o pondere foarte apropiată de 100%.

4. Gradul de conformare voluntară a contribuabililor la declarare și plată

Nivelul colectării realizate de ANAF este influențat în mod semnificativ de comportamentul contribuabililor prin conformarea voluntară la declararea și plata impozitelor și taxelor și de capacitatea ANAF de a colecta, pe de o parte, sumele nedeclarate, iar, pe de altă parte, impozitele declarate de contribuabili, însă neachitate la termenele scadente.

Privind din perspectiva comportamentului contribuabililor și disciplinei fiscale, se observă că există o relație directă, invers proporțională, între nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la declararea/plata impozitelor și efortul administrativ pe care organul fiscal trebuie să îl depună pentru încasarea, într-o pondere cât mai ridicată, a creanțelor fiscale. Din acest motiv, obiectivul prioritar al ANAF de creștere a performanței colectării și de scădere a arieratelor fiscale se poate realiza numai concomitent cu îmbunătățirea conformării voluntare a contribuabililor.

Indicatorii statistici din ultimii 10 ani privind nivelul de conformare voluntară la declararea și plata obligațiilor fiscale, relevă un ușor trend de îmbunătățire a situației, remarcându-se totuși că în prezent ne aflăm încă departe de standardele și bunele practici de la nivel internațional. Astfel, referitor la conformarea la declarare prin îndeplinirea obligației de depunere a Declarației fiscale la termenul prevăzut de lege se observă că, deși indicatorii s-au îmbunătățit semnificativ, de la aproximativ 80%, în 2007, până la peste 95%, în anul 2016, în anul 2016 una din 20 de declarații fiscale nu a fost depusă în termen de contribuabili.

Grafic nr. 5 – Evoluția gradului de conformare a contribuabililor la declararea și plata obligațiilor fiscale către Bugetul general consolidat

Un alt indicator mult mai important din perspectiva impactului asupra veniturilor bugetare este gradul de conformare voluntară la plată, indicator calculat valoric, ca raport între sumele plătite în mod voluntar de contribuabili până la scadență și valoarea impozitelor de plată. Ori, acest indicator, deși a înregistrat o ușoară creștere, de la 78-79%, în anii 2010-2011, până la 84%, în 2016, indică în continuare un nivel ridicat de indisciplină fiscală. Practic, din 100 de lei obligații scadente de plată, contribuabilii plătesc voluntar până la scadență doar 84 de lei, ceea ce înseamnă că ANAF trebuie să demareze procedura de executare silită pentru restul de 16 lei. Cuantificând acești indicatori la nivel național și translatându-i în valori nominale vom vedea că volumul sumelor neachitate de contribuabili la termen, purtând denumirea de arierate fiscale, este extrem de mare, de ordinul miliardelor de euro, după cum vom arăta, în continuare, în analiza privind evoluția arieratelor fiscale.

Nu în ultimul rând trebuie precizat că un nivel scăzut al conformării voluntare la plata obligațiilor fiscale pune o presiune extrem de mare pe ANAF, efortul administrativ de colectare crescând în mod exponențial. De asemenea, nu trebuie pierdut din vedere inclusiv riscul ca unii agenți economici să speculeze lipsa de reacție sau incapacitatea ANAF de a gestiona numărul mare de debitori, fapt ce poate duce la acumularea unor volume mari de arierate și la neîncasarea creanțelor fiscale de către ANAF înainte de intrarea în insolvență sau faliment a agentului economic.

5. Evoluția arieratelor bugetare în perioada 2013-2016

Arieratele înregistrate de persoane juridice și fizice s-au ridicat la data de 31.12.2016, la nivelul de 96.390,5 milioane lei, din care 3.279,2 milioane lei reprezintă arierate de la persoane fizice, iar restul de 93.111,3 milioane lei, respectiv 97% din total, reprezintă arierate de la persoane juridice.

În activitatea de colectare a impozitelor și taxelor, pentru ANAF, arieratele reprezintă obligații fiscale datorate (debite principale și accesorii), exigibile și neplătite de contribuabili până la termenele prevăzute de lege.

Ponderea cea mai mare în structura arieratelor o reprezintă *arieratele nerecuperabile ale persoanelor juridice*, adică obligații fiscale neachitate de agenții economici aflați într-una dintre următoarele situații:

- ✓ arierate pentru care a fost suspendată executarea silită dispusă de instanța judecătorească prin *deschiderea procedurii insolvenței*, prin instituirea administrării speciale sau suspendarea popririi, conform Codului de procedură fiscală;
- ✓ arierate pentru care s-a declarat starea de insolvabilitate, fără venituri sau bunuri urmăribile;
- ✓ arierate amânate la plată, în vederea scutirii.

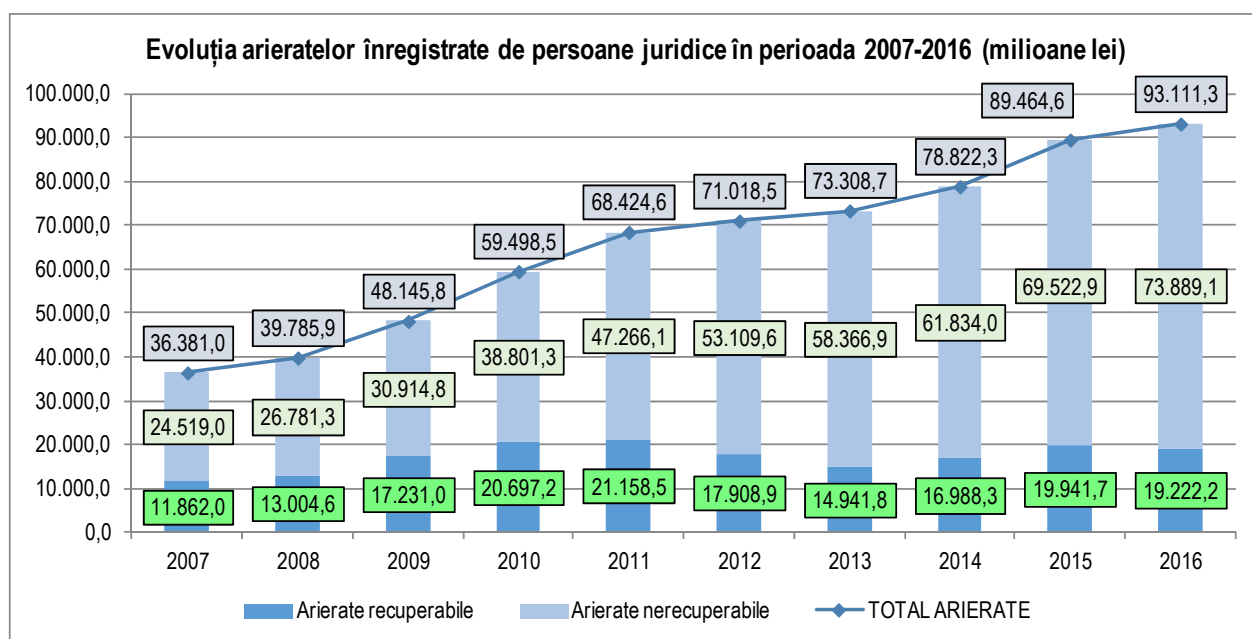
Arieratele persoanelor juridice au o pondere reprezentativă în totalul arieratelor, acestea depășind 96% din totalul arieratelor. Evoluția arieratelor totale în perioada 2013-2016 și ponderea arieratelor persoanelor juridice și fizice în total arierate este prezentată în tabelul de mai jos:

- milioane lei -

Arierate categorii	2013	2014	2015	2016
Persoane juridice	73.308,7	78.822,3	89.464,6	93.111,30
Persoane fizice	2.548,0	2.883,6	3.338,1	3.279,20
Total arierate	75.856,7	81.705,9	92.802,7	96.390,50
Pondere persoane juridice în total arierate (%)	96,64	96,47	96,40	96,60
Pondere persoane fizice în total arierate (%)	3,36	3,53	3,60	3,40

Tabel nr. 9 – Evoluția arieratelor totale în perioada 2013-2016 și ponderea arieratelor persoanelor juridice și fizice în total arierate

În cadrul *arieratelor persoanelor juridice* se observă că arieratele nerecuperabile au un trend crescător, iar evoluția acestora nu prezintă influențe pozitive ca urmare a unor măsuri luate de administrația statului cu atribuții de colectare și administrare a veniturilor statului.

Grafic nr. 6 – Evoluția arieratelor înregistrate de persoane juridice în perioada 2007-2016

Defalcată pe bugete, situația arieratelor recuperabile ale persoanelor juridice se prezintă astfel:

- milioane lei -

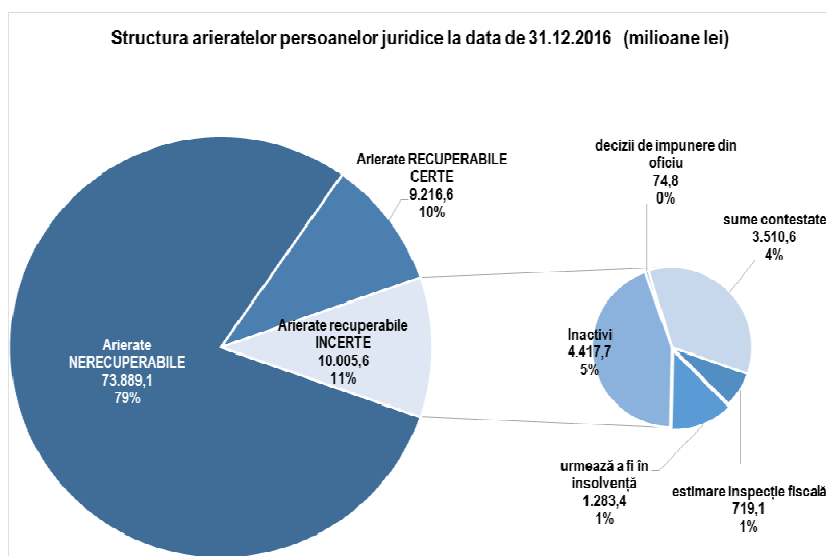
Tip buget	Total arierate	Recuperabile	Nerecuperabile
Bugetul general consolidat	93.111,3	19.222,2	73.889,1
Bugetul de stat	70.451,3	14.383,3	56.068,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat	16.483,1	3.383,4	13.099,7
Bugetul asigurărilor sociale de sănătate	5.004,1	1.304,4	3.699,7
Bugetul asigurărilor pentru șomaj	1.172,8	151,1	1.021,7

Tabel nr. 10 – Situația arieratelor recuperabile ale persoanelor juridice, pe bugete

Arieratele recuperabile ale persoanelor juridice (PJ), care reprezentau, la 31.12.2016, circa 19,2 miliarde lei (20,6% din totalul arieratelor PJ), se pot clasifica astfel:

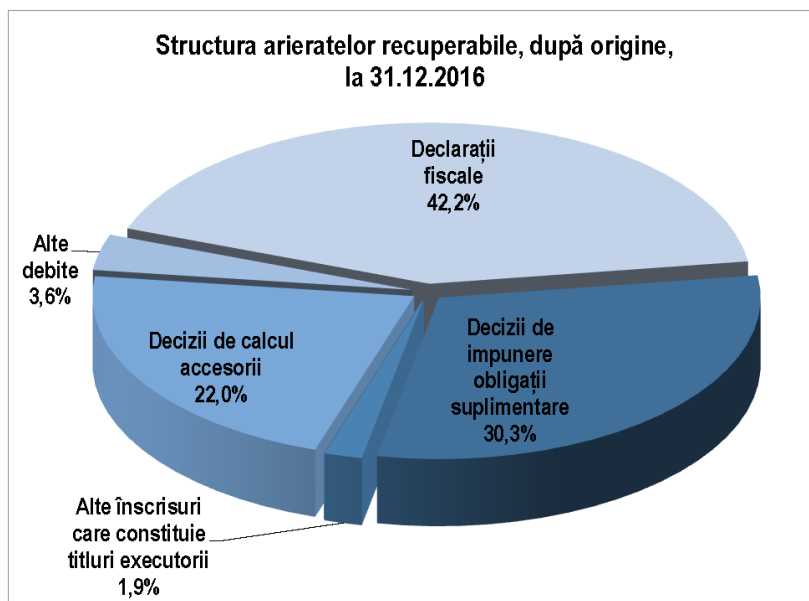
- *arierate certe* – 9,9% din totalul arieratelor persoanelor juridice (93,1 miliarde lei);
- *arierate incerte* – aproximativ 10,7% din totalul arieratelor persoanelor juridice (10 miliarde lei), după cum urmează:
 - creanțele contribuabililor pentru care organele fiscale au *solicitat deschiderea procedurii de insolvență* (până la deschiderea efectivă a acestora) – aproximativ 1,3 miliarde lei (1,4% din total arierate PJ);
 - creanțele contribuabililor, stabilite prin *estimarea bazei de impunere de către organele de inspecție fiscală* – aproximativ 719 milioane lei (0,8% din total arierate PJ);
 - creanțele stabilite prin *acte administrativ-fiscale pentru care s-a formulat contestație* – aproximativ 3,5 miliarde lei (3,8% din total arierate PJ);
 - creanțele agenților economici, pe care *organele fiscale i-au declarat contribuabili inactivi* – aproximativ 4,4 miliarde lei (4,7% din total arierate PJ);
 - creanțele agenților economici, stabilite prin emiterea *deciziilor de impunere din oficiu* – aproximativ 74,8 milioane lei (0,1% din total arierate PJ).

Astfel, se constată că cea mai mare parte a arieratelor din evidențele organelor fiscale reprezintă în fapt creanțe cu un nivel redus de recuperabilitate, precum obligații fiscale de la contribuabili în insolvență sau contribuabili inactivi.

Grafic nr. 7 – Structura arieratelor persoanelor juridice la data de 31.12.2016

Situația detaliată privind arieratele recuperabile, structurate după origine, la data de 31.12.2016

Grafic nr. 8 – Structura arieratelor recuperabile, după origine, la data de 31.12.2016

Analizând arieratele de la 31.12.2016, s-a constatat că marea majoritate a acestor sume reprezintă obligații fiscale înscrise în declarațiile fiscale depuse de contribuabili. Practic, 42,2% din arierate sunt declarate în mod voluntar de către agenții economici. În acest fel, *neplata impozitelor și taxelor și acumularea unor arierate foarte mari devine o nouă formă de evaziune fiscală, în care contribuabilii își declară obligațiile fiscale, fără a intra sub incidența Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*, însă nu-și îndeplinesc propriu-zis obligația de a vărsa impozite și taxe la Bugetul general consolidat. De altfel, volumul foarte ridicat al arieratelor nerecuperabile de la firme aflate în insolvență sau faliment confirmă încă o dată această afirmație.

Nivelul ridicat al cuantumului accesoriilor (aproximativ 22%) în totalul arieratelor recuperabile indică faptul că multe dintre obligațiile fiscale scadente și neachitate de agenții economici au o vechime mare.

Analiza și observațiile Curții de Conturi s-au efectuat și la structurile care funcționează în cadrul ANAF, iar concluziile sunt prezentate în continuare.

La Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili (DGAMC)

În anul 2016, la nivelul DGAMC s-au încasat la Bugetul general consolidat venituri brute în sumă de 86.392 milioane lei, ceea ce reprezintă 99,51% din planul de încasări stabilit de către ANAF pentru această structură, din care impozitul pe profit a fost în sumă de 6.512,5 milioane lei (7,54% din total încasări) și impozitul pe venit a fost în sumă de 7.136,5 milioane lei (8,26% din total încasări).

Programul de încasări a fost depășit la „Alte impozite și taxe” (124,30%) și „Impozitul pe profit” (101,19%), spre deosebire de „Impozitul pe venit” (94,93%) și de „Accize” (98,6%), pentru care s-au înregistrat încasări sub nivelele programate.

Creanțele bugetare sunt înscrise în evidența analitică pe plătitori, cât și în evidența contabilă, dar între aceste două evidențe există neconcordanțe, abatere semnalată în repetate rânduri de Curtea de Conturi.

Auditul public intern, care funcționează la nivelul structurii, nu a avut capacitatea de a audita toate activitățile cel puțin o dată la 3 ani, ca urmare a faptului că organigrama DGAMC a fost subdimensionată la acest compartiment.

Gradul de conformare voluntară la plata obligațiilor fiscale (valoric), în anul 2016, a fost de 90,58%, față de un nivel planificat de 92%, iar gradul de depunere voluntară a declarațiilor fiscale a fost de 99,38%, față de un nivel planificat de 99,5%.

Conform evidențelor DGAMC, în aria sa de competență existau, la data de 31.12.2016, 1.551 de contribuabili. Dintre aceștia, cinci contribuabili din domeniul de activitate asigurări-bănci au fost declarați contribuabili inactivi fiscali, deoarece nu au desfășurat activitate.

Pentru stingerea creanțelor fiscale prin aplicarea măsurilor de executare silită nu a fost efectuată procedura de evaluare în cazul bunurilor sechestrate și, în consecință, aceste bunuri nu au fost valorificate.

Analiza modului de valorificare a bunurilor sechestrate la nivelul activității de executare silită a DGAMC din anul 2016 a scos în evidență deficiențe:

- există întârzieri semnificative între momentul sechestrării bunului, momentul evaluării de către un expert ANEVAR și, ulterior, momentul valorificării bunurilor sechestrate;
- nu a fost valorificat niciun sechestră în anul 2016, astfel că sumele încasate la nivelul DGAMC din valorificarea bunurilor sechestrate sunt de 0 lei;
- nu există reglementări, proceduri operaționale, instrucțiuni etc. referitoare la modul de stabilire a valorii estimate a bunului sechestrat.

În consecință, întrucât executorul fiscal procedează la identificarea bunului și estimarea valorii acestuia, aceasta fiind în fapt singura evaluare efectuată asupra bunului sechestrat, există riscul major ca unele sechestre să fie supraestimate, adică să fie aplicate pe bunuri a căror valoare reală de piață este mult sub valoarea estimată la momentul instituirii sechestrului.

Lipsa evaluării de către un expert acreditat ANEVAR a bunurilor sechestrate duce la întârzierea procesului de valorificare a acestora prin licitație sau la nevalorificarea bunurilor sechestrate de către executorii fiscali din cadrul DGAMC, nerecuperându-se astfel de la contribuabili creanțele supuse acțiunii de executare silită.

Principalul motiv care a condus la nevalorificarea sau valorificarea întârziată a bunurilor sechestrate la nivelul activității de executare silită din cadrul DGAMC este lipsa de finalitate a demersurilor inițiate de către reprezentanții DGAMC în ceea ce privește inițierea, derularea și încheierea procedurii de asigurare a serviciilor de evaluare a bunurilor sechestrate.

Referitor la *activitatea de analiză de risc în domeniul inspecției fiscale*, raportat la criteriile de risc stabilite de DGAMC, în cadrul acțiunii de control s-a procedat la compararea unor baze de date din cadrul aplicației FISCNET, rezultând o serie de neconcordanțe între valoarea indicatorilor din situațiile financiare și cea a indicatorilor din declarațiile privind obligațiile de plată ale marilor contribuabili, aferente anului de raportare 2016, ceea ce reprezintă posibile riscuri.

Analiza riscului nu a fost întotdeauna îndreptată către zone sensibile, în controlul efectuat fiind identificate următoarele:

- neselectarea în vederea efectuării analizei de risc și, implicit, a programării și efectuării inspecțiilor fiscale, după caz, a unor agenți economici autorizați pentru jocurile de noroc;

- din analiza bazelor de date s-a constatat faptul că la nivelul DGAMC există agenți economici care au înregistrat pierderi consecutive în ultimii cinci ani și care nu au fost verificați niciodată în această perioadă în vederea identificării cauzelor care au condus la această situație;
- referitor la acțiunile întreprinse de DGAMC pe linia controlului prețurilor de transfer s-a constatat că DGAMC nu a respectat prevederile Circularilor din data de 18.03.2014, în ceea ce privește numărul minimal de acțiuni de inspecție fiscală cu această temă. Nu s-a cuprins în programul de control pentru anul 2016 un număr semnificativ de inspecții fiscale privind controlul în domeniul prețurilor de transfer, iar altele nu s-au finalizat, existând riscul ca anumite perioade de timp să iasă din termenul în care există dreptul de a stabili obligațiile fiscale suplimentare, intervenind prescripția;
- durata de efectuare a inspecției fiscale generale nu a fost respectată, constatându-se depășiri semnificative.

În ceea ce privește *activitatea de soluționare a contestațiilor* s-a constatat depășirea termenului legal de 45 de zile pentru soluționarea contestațiilor, prevăzut de Codul de procedură fiscală. Prin depășirea termenului legal apare riscul solicitării de dobânzi penalizatoare de către contribuabili și plata din bugetul de stat a acestora pe motiv că cererile lor nu au fost soluționate în termenul prevăzut de lege.

La structurile teritoriale ale ANAF (direcții generale regionale ale finanțelor publice/administrații județene ale finanțelor publice)

În urma acțiunilor de control, auditorii Curții de Conturi au identificat venituri suplimentare în sumă de 700,48 milioane lei, prejudicii în valoare de 2,49 milioane lei, precum și alte abateri cu caracter financiar-contabil în valoare totală de 1.827,05 milioane lei, între deficiențele principale regăsindu-se:

- neverificarea contribuabililor persoane fizice care au realizat tranzacții și au obținut venituri din transmiterea dreptului de proprietate, altele decât cele din patrimoniul personal, respectiv pentru proprietățile imobiliare din patrimoniul afacerii.

În sensul determinării impozitului pe veniturile obținute de dezvoltatorii imobiliari există două situații concrete care se desprind din aplicarea Codului fiscal, respectiv:

- sunt impozabile veniturile obținute din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal, prin aplicarea cotei de 3% asupra venitului impozabil. Venitul impozabil se stabilește prin deducerea din valoarea tranzacției a sumei neimpozabile de 450 mii lei, potrivit art. 111 din Codul fiscal (deducerea de 450 mii lei se aplică din data de 6 ianuarie 2017);
- sunt impozabile veniturile din activități independente, definite potrivit art. 67 din Codul fiscal.

În aceste condiții, chiar dacă nu și-au înregistrat afacerile pentru plata impozitului pe venit, conform art. 67 din Codul fiscal, aceste persoane datorează impozit pe veniturile din activități independente, având totodată dreptul la deducerea cheltuielilor efectuate în scopul realizării veniturilor.

Pentru remedierea acestei situații de fapt s-a recomandat ANAF ca, prin structurile teritoriale, să efectueze o analiză pentru identificarea persoanelor fizice care au obținut venituri din vânzarea, în mod repetat, de bunuri imobile cu destinația de locuință, spații comerciale sau cu altă destinație, indiferent dacă aceștia sunt sau nu înregistrați în scopuri de TVA, iar în cazul persoanelor fizice identificate ca fiind în situația respectivă să se ia măsuri de notificare și de încasare a veniturilor bugetare.

- înregistrarea eronată a sumelor aferente sentințelor penale, în cazul răspunderii solidare, atât în evidența analitică pe plătitori, cât și în evidența contabilă a creanțelor bugetare.

Au fost identificate cazuri în care, în evidența analitică pe plătitor, debitul stabilit de instanță în solidar să fie înregistrat de mai multe ori, suma totală fiind înscrisă ca debit pentru fiecare persoană răspunzătoare nominalizată în hotărârea instanței.

De exemplu, la Administrația Finanțelor Publice Sector 1 București, debitul în solidar de 266,17 milioane lei a fost înregistrat de treisprezece ori, pentru fiecare persoană răspunzătoare și nu o singură dată, așa cum ar fi fost corect, iar debitul solidar de 469,64 milioane lei a fost înregistrat, de asemenea, de șase ori. Același debit de 266,17 milioane lei, menționat mai sus, a fost înregistrat și la Administrația Finanțelor Publice Sector 2 București, de trei ori.

La Administrația Finanțelor Publice Sector 4 București, debitul solidar de 31,29 milioane lei, stabilit prin sentința penală, a fost înregistrat de trei ori și nu o singură dată așa cum era corect, iar debitul de 2,60 milioane lei a fost înregistrat de două ori.

Similar și la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba, debitul solidar de 0,93 milioane lei a fost înregistrat de treisprezece ori, pentru fiecare persoană indicată în sentința penală.

Ca urmare a înregistrărilor eronate în evidența analitică pe plătitor și în evidența contabilă a ANAF se raportează creanțe bugetare de recuperat la bugetul de stat, nereale, în sumă de 6.167,55 milioane lei.

- neclarificarea, până la finele anului fiscal, a sumelor încasate fără existența titlurilor de creanță (suprasolviri), abatere identificată la AJFP: *Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Cluj, Dâmbovița, Maramureș, Mehedinți, Satu Mare, Vaslui*, valoarea acestora fiind de 15,43 milioane lei;

- nesoluționarea situațiilor fiscale ale contribuabililor, ca urmare a plăților fără obligații înregistrate în fișele pe plătitori și menținerea în mod nejustificat a unor sume în contul „Decontări din operațiuni în curs de clarificare” (231,71 milioane lei, la AJFP: Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Botoșani, Brăila, București, Dolj, Giurgiu, Harghita, Hunedoara, Prahova);
- menținerea în evidența analitică pe plătitor și în evidența contabilă sintetică și analitică a obligațiilor fiscale ale contribuabililor radiați (428,31 milioane lei, la AJFP: Alba, Bacău, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Brașov, Buzău, Caraș-Severin, Covasna, Dâmbovița, Dolj, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Timiș, Vâlcea, Vaslui);
- neinvestigarea, de către organele fiscale, a neconcordanțelor din declarațiile fiscale ale contribuabililor ce prezintă indicii privind nedeclararea tuturor impozitelor și taxelor cuvenite bugetului de stat (240,02 milioane lei, la AJFP: Alba, Argeș, Bacău, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Brașov, București, Buzău, Caraș-Severin, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Galați, Giurgiu, Gorj, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Mureș, Olt, Prahova, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Teleorman, Timiș, Vrancea);
- neconcordanțe de 154,07 milioane lei între declarațiile fiscale și declarațiile informative depuse de contribuabili privind obligațiile la Bugetul general consolidat (la AJFP: Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Brașov, București, Călărași, Caraș-Severin, Cluj, Giurgiu, Gorj, Harghita, Iași, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Sălaj, Satu Mare, Sibiu, Tulcea, Vâlcea, Vaslui);
- nestabilirea, neevidențierea, neurmărirea și neîncasarea veniturilor bugetare aflate în competența ANAF (BS, BASS, FNUASS), în sumă 15,15 milioane lei (la AJFP: Alba, Botoșani, Dâmbovița, Dolj, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Suceava, Vaslui);
- neactualizarea obligațiilor fiscale restante prin calculul de accesorii și neevidențierea acestora în contabilitate în vederea urmăririi și încasării obligațiilor datorate de contribuabili (14,4 milioane lei, la AJFP Constanța).

La Direcția Generală a Vămirilor (DGV)

Deficiențe constatate în activitatea autorității vamale centrale și autorității vamale teritoriale privind modul de îndeplinire a cerințelor fiscale prevăzute de titlul VIII „Accize și alte taxe speciale” din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, în anul 2017

- în unele situații, autoritatea vamală centrală și autoritatea vamală teritorială nu au emis și nu au comunicat decizia de actualizare a garanției, în termenul legal ce rezultă din aplicarea titlului VIII „Accize și alte taxe speciale” din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, neasigurând astfel plata accizei ce putea deveni exigibilă începând cu primul termen de plată din anul 2016.

Neemiterea în termen a actului administrativ privind actualizarea garanției de către organele vamale, coroborată cu nerespectarea, de către unele organe fiscale, a obligației de a gestiona și transmite organelor vamale situația plătitorilor de accize autorizați care înregistrează întârzieri la plata accizei peste termenul de 15 zile de la scadență, constituie premise de eludare a legii fiscale de către operatorii cu produse accizabile autorizați, ca urmare a faptului că aceștia nu sunt obligați să suporte consecințele fiscale ale suspendării autorizației prin plata accizei la bugetul de stat și să reîntrească garanția executată în contul accizelor exigibile și neplătite.

În condițiile în care, în anul 2016, 67% dintre organele fiscale teritoriale nu au comunicat deloc sau au comunicat parțial ori cu întârziere către autoritatea vamală situația operatorilor cu produse accizabile autorizați care înregistrează întârzieri la plata accizelor cu mai mult de 15 zile față de termenul legal de plată, instituția garanției, prevăzută de Codul fiscal și armonizată cu cerințele Directivei europene nr. 118/2008 privind regimul accizelor armonizate, nu și-a produs efectele și nu a acoperit eventualele pierderi ale bugetului de stat prin neexecutarea garanției în contul accizelor devenite exigibile și neplătite de operatorii economici autorizați.

La nivelul anului 2016, autoritatea vamală, în ansamblul ei, nu cunoaște în câte cazuri s-ar fi impus sancționarea contribuabililor care nu au achitat acciza în termenul maxim admis de lege, prin măsura suspendării autorizațiilor și, pe cale de consecință, prin obligarea la desfășurarea în continuare (pe perioada suspendării) a activității de producție/depozitare/achiziție/expediere/import de produse accizabile numai cu acciza plătită.

Precizăm că garanția constituită este valabilă pe întregul teritoriu al Uniunii Europene, în condițiile stabilite de statele membre.

- nivelul garanției actualizate în anul 2016 a fost diminuat, contrar prevederilor titlului VIII „Accize și alte taxe speciale” din Codul fiscal, prin neanalizarea, de către autoritatea vamală, a operațiunilor cu produse accizabile declarate lunar, pe tot parcursul anului 2015, de către antrepозitarii autorizați/destinatarii înregistrați/expeditorii înregistrați/importatorii autorizați.

Deși neconstituirea, în favoarea organelor fiscale competente, a garanției, în conformitate cu prevederile art. 348 din Codul fiscal și în condițiile stabilite prin normele metodologice, reprezintă temei legal pentru revocarea autorizației, organele vamale au ignorat, în defavoarea bugetului de stat, reglementările fiscale referitoare la obligațiile declarative lunare ale operatorilor economici autorizați, din care rezultă informații relevante pentru stabilirea cuantumului garanției anuale.

Autoritățile vamale nu pot fi exonerate de răspundere prin invocarea informațiilor din Declarația anuală, depusă în 2016 de contribuabili pe propria lor răspundere.

În fapt, organele vamale aveau la dispoziție mijloace de probă din care să rezulte nivelul real al garanției, în funcție de activitatea declarată lunar de contribuabili pe tot parcursul anului 2015, conform legii.

În lipsa administrării acestor probe, care să certifice acuratețea informațiilor din declarația depusă la începutul anului 2016, respectiv până la data de 15 ianuarie inclusiv, autoritatea vamală a ales să emită acte administrative, a căror valoare este diferită în raport cu datele furnizate de contribuabili în anul 2015.

Tocmai pentru că legea fiscală a impus operatorilor cu produse accizabile autorizați să depună lunar declarații cu privire la activitatea desfășurată, iar nivelul garanției actualizate din anul 2016 se stabilește în funcție de operațiunile efectiv desfășurate și declarate pe propria răspundere, pe tot parcursul anului 2015, echipa de audit a constatat inacțiunea organelor vamale de a face verificarea operațiunilor cu produse accizabile, rezultate din declarațiile lunare depuse în anul 2015, cu informațiile declarate centralizat în anul 2016, pentru anul 2015.

În condițiile în care cantitățile de produse accizabile realizate/ieșite și declarate lunar, pe tot parcursul anului 2015, sunt mai mari decât cantitățile de produse accizabile realizate/ieșite și declarate centralizat, în anul 2016 pentru anul 2015, iar acestea din urmă stau la baza stabilirii nivelului garanției, se impunea verificarea tuturor informațiilor avute la dispoziție în vederea emiterii actului administrativ ce-i obligă, în egală măsură, atât pe operatorii economici autorizați, cât și autoritatea vamală față de bugetul statului.

- autoritățile fiscale teritoriale nu au stabilit, în toate cazurile, starea de fapt fiscală aferentă produselor accizabile aflate în stoc în antrepozitele fiscale deținute de antrepozitari autorizați, ale căror autorizații au fost revocate de Comisia pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate.

Consecința economico-financiară este neplata accizelor la bugetul de stat sau declararea și virarea lor cu întârziere, precum și valorificarea stocurilor de produse accizabile fără supraveghere fiscală, contrar prevederilor titlului VIII „Accize și alte taxe speciale” din Codul fiscal.

- în cazul unui destinatar înregistrat, căruia autoritatea vamală i-a suspendat autorizația, primirea produselor accizabile s-a făcut în regim suspensiv de la plata accizei, chiar la data la care Decizia de suspendare a autorizației și-a produs efectele, contrar prevederilor titlului VIII din Codul fiscal.

În acest caz, primirea produselor accizabile reprezintă eliberare pentru consum, acciza devenind exigibilă la data ieșirii neregulamentare din regimul suspensiv de la plata accizei.

- neînchiderea a două mișcări cu produse accizabile în regim suspensiv de la plata accizei, locul de expediție și locul de primire aflându-se pe teritoriul național, mișcări inițiate încă din luna octombrie 2010 și pentru care acciza nu a fost percepută. Deși până la data de 31 iulie 2013, autoritatea vamală a avut competența de a efectua inspecția fiscală parțială asupra accizei, organele vamale din cadrul DRV Ilfov au solicitat, în anul 2014, DGRFP București efectuarea inspecției fiscale, cu toate că le era cunoscut că organul fiscal competent era DGAMC.

Abia în anul 2016, când intervenise prescripția, DGRFP București a solicitat DGAMC efectuarea inspecției fiscale, însă solicitarea a fost respinsă ca urmare a prescrierii dreptului organului fiscal de a stabili creanța fiscală.

La data controlului Curții de Conturi, organele vamale, împreună cu cele fiscale, nu au stabilit starea de fapt fiscală în scopuri de acciză a celor două operațiuni inițiate în aplicația EMCS-RO, iar contribuabilul în cauză a închis manual cele două mișcări cu produse accizabile (în anul 2017), organele vamale considerând, contrar reglementărilor legale, că acțiunea operatorului economic este întemeiată.

Tergiversând efectuarea unor investigații fiscale asupra actelor și faptelor operatorului economic, bugetul de stat a fost lipsit de veniturile fiscale cuvenite, la care se adaugă, potrivit Codului de procedură fiscală, și obligațiile fiscale accesorii aferente.

- autoritatea vamală nu a instituit profile de risc naționale asociate produselor energetice sau operatorilor economici cu produse energetice, ceea ce a condus la neidentificarea riscurilor de fraudă în domeniul accizelor.

Structura vamală de la nivelul DGV, cu atribuții în domeniul identificării riscurilor, nu a propus metode și criterii de selecție pentru control vamal, atât la momentul vămuirii, cât și ulterior vămuirii, astfel încât planul național anual de acțiune și control nu a impus structurilor de control și supraveghere vamală și fiscală să efectueze misiuni specifice în domeniul accizei.

Analizând lista importurilor de produse energetice de natura celor prevăzute la art. 355 alin. (1) și (2) din Codul fiscal, Curtea de Conturi a recomandat instituirea unor alerte naționale care să determine diminuarea și sancționarea fraudei fiscale în domeniul produselor energetice cu dublă utilizare.

Deficiențe constatate în activitatea de control vamal ulterior și investigații vamale

- întârzierile majore în programarea și efectuarea controlului vamal ulterior la un contribuabil au condus la nerecuperarea drepturilor vamale constând în taxe antidumping și TVA, din cauza modificărilor care s-au produs în situația patrimonială a contribuabilului (faliment);
- efectuarea controlului vamal ulterior după expirarea termenului de prescripție de trei ani, prevăzut de regulamentele europene;
- sechestrul asigurator a fost instituit formal, la intervale mari de timp între momentul luării măsurilor asiguratorii și momentul emiterii titlului de creanță;

- organele vamale au restituit nelegal drepturi de import, reprezentând taxe antidumping și TVA, după expirarea termenului de trei ani de la data la care valoarea acelor drepturi a fost notificată debitorului;
- diminuarea nivelului de control vamal stabilit de analiza de risc automată.

În anul 2016, în cazul unor operațiuni vamale de import s-a constatat diminuarea nivelului de control stabilit de analiza de risc automată, cu toate că, începând cu luna martie 2015, în cazul în care lucrătorul vamal ar fi luat o altă decizie de control, respectiv „fără control”, aplicația nu permitea și îl atenționa printr-un mesaj de avertizare și informare. În aceste condiții, pentru a continua operațiunea trebuia să se ia o decizie de control cel puțin egală cu nivelul minim de control propus de analiza de risc automată. În timpul misiunii desfășurate de Curtea de Conturi, deficiența a fost remediată, astfel încât lucrătorul vamal nu mai poate diminua nivelul de control stabilit de analiza de risc decât motivat și numai cu aprobarea șefului ierarhic.

În plus, s-a solicitat structurilor vamale teritoriale verificarea tuturor cazurilor de operațiuni vamale de import, export și tranzit din anii 2016 și 2017, până la 15 august inclusiv, în cazul cărora s-a diminuat nivelul de control în raport cu profilul de risc instituit, dispunerea măsurilor în consecință și raportarea centralizată la DGV și Curtea de Conturi.

- neutilizarea sau utilizarea nesemnificativă a echipamentelor de control nedistructiv (roboscannere) pentru efectuarea de controale specifice la birourile vamale de frontieră, în raport cu operațiunile vamale care au avut loc în unele puncte vamale de trecere a frontierei.

Cele mai multe dintre echipamentele de control nedistructiv n-au funcționat în parametrii lor tehnici sau au funcționat parțial, ori au fost utilizate în intervale destul de scurte de timp, dacă ne raportăm la perioada supusă analizei, respectiv anii 2015 și 2016.

Exploatarea la justa lor valoare a echipamentelor de control nedistructiv ar fi sporit eficiența și eficacitatea controlului vamal și ar fi descurajat fraudă fiscală și vamală. Apelarea la echipamentele de control nedistructiv, conform unei analize de risc dedicate, s-ar putea constitui într-un mijloc modern de control în vamă, în interesul autorității vamale și al siguranței naționale.

Deficiențe constatate în administrarea creanțelor vamale, resurse proprii tradiționale datorate bugetului comunitar și drepturi vamale naționale datorate bugetului de stat

- au fost constatate cazuri de „Decizii de regularizare a situației” (DRS) neîncasate și înscrise în contul „A” în sumă de 427 mii lei, consecința fiind plata unor sume de la bugetul național către bugetul comunitar, pentru sume nerecuperate de la operatorii care ar fi trebuit să garanteze o datorie vamală.

Deși trebuia să solicite garanția pentru o datorie vamală care ar fi putut lua naștere, autoritatea vamală nu a respectat dispozițiile vamale comunitare și, astfel, din bugetul de stat au fost plătite taxe vamale, înregistrate în contul „A” ca taxe vamale încasate sau care urmau a fi încasate prin executarea garanției. Această datorie vamală datorată bugetului comunitar și, în egală măsură, cea aferentă, datorată bugetului național, nu au fost încasate de la debitorii vamali, iar, pe cale de consecință, pentru a acoperi pierderea de resurse publice naționale în cuantum de 427 mii lei, organele vamale au obligația să dispună măsuri pentru recuperarea debitelor de la persoanele responsabile și virarea lor la buget.

- organele vamale din cadrul DRV Galați au acordat restituirea nelegală a unei datorii vamale prin anularea propriului act de control și a titlului de creanță aferent, cu încălcarea regulilor de origine prevăzute de reglementările vamale, ale codului vamal comunitar și ale codului de procedură fiscală.

Echipa de audit a solicitat dispunerea de măsuri pentru recuperarea sumei de 239 mii lei, restituită cu încălcarea normelor comunitare și a celor naționale, împreună cu obligațiile accesorii stabilite de la data restituirii și până la data reîntregirii bugetului de stat.

- fostele direcții regionale de accize și operațiuni vamale au menținut, în mod nelegal, în contul „B” suma de 8.713 mii lei, reprezentând resurse proprii tradiționale (RPT), a căror valoare individuală este mai mare de 10 mii euro (cazuri OWNRES). Pentru aceste cazuri OWNRES, depășirea termenului de prescripție/radierea societăților a intervenit anterior reorganizării ANAF, drept pentru care ștergerea din contul „B” a acestor resurse proprii tradiționale se afla în sarcina exclusivă a DRAOV-urilor, care, conform Circularei președintelui ANV nr. 26846/29.05.2012, în calitate de ordonatori terțiari de credite, aveau obligația să întocmească decizii privind declararea ca nerecuperabile a sumelor aferente drepturilor constatate ca resurse proprii tradiționale. Aceste resurse proprii tradiționale au generat venituri naționale în sumă de 25.679 mii lei, care au fost scăzute din contabilitatea națională, devenind astfel venituri nerealizate ale bugetului de stat. Astfel, cu ocazia radierii persoanelor juridice, au fost întocmite procese-verbale de scădere din evidență a obligațiilor fiscale, pentru întreaga valoare a titlului de creanță în care erau individualizate și aceste resurse proprii. În acest mod, din contabilitatea națională au fost scăzute doar veniturile naționale, iar RPT au fost menținute în mod nelegal în contul „B”.

Tot în contul „B” au mai fost menținute în mod nelegal următoarele sume:

- 2.884 mii lei, reprezentând resurse proprii tradiționale (RPT), a căror valoare individuală este mai mare de 10 mii euro (cazuri OWNRES), provenite de la persoane juridice care au fost radiate ulterior reorganizării. Astfel, ștergerea din contul „B” a acestor resurse proprii tradiționale se afla în sarcina comună a structurilor înființate în urma reorganizării, respectiv a direcțiilor regionale vamale (DRV) și a direcțiilor regionale de finanțe publice (DGRFP), care aveau obligația să întocmească Decizii privind declararea ca nerecuperabile a sumelor aferente drepturilor constatate ca resurse proprii tradiționale;

- 8.521 mii lei, reprezentând resurse proprii tradiționale (RPT), a căror valoare individuală este mai mare de 10 mii euro (cazuri OWNRES), pentru care, la sfârșitul anului 2016, fusese depășit termenul de prescripție prevăzut de Regulamentul CE nr. 1150/2000. În lipsa unor măsuri care să fi suspendat executarea, aceste sume trebuiau declarate irecuperabile, obligația întocmirii Deciziilor privind declararea ca nerecuperabile a sumelor aferente drepturilor constatate ca resurse proprii tradiționale revenind DRV, respectiv DGRFP;
- 4.855 mii lei, reprezentând resurse proprii tradiționale (RPT), a căror valoare individuală este mai mare de 10 mii euro (cazuri OWNRES), aflate în termenul de prescripție, dar a căror recuperare este incertă, fiind aferente unor societăți aflate în insolvență/faliment și care trebuiau supuse unei analize de către structurile cu atribuții din cadrul ANAF, respectiv de către DRV-uri și DGRFP-uri.

Dacă pentru aceste debite reprezentând RPT, Comisia Europeană va aprecia că nu au fost luate măsuri pentru recuperare, atunci statul român poate fi obligat la plata din bugetul de stat atât a debitelor nerecuperate, cât și a unor dobânzi de întârziere. Pentru o parte din cazurile OWNRES, menținute în mod nelegal în contul „B” de către fostele DRAOV-uri, nu s-a făcut dovada că au fost luate toate măsurile, în termenele legale, prevăzute de Reglementările vamale și de Codul de procedură fiscală, în vederea recuperării acestora. Astfel, deși anterior reorganizării ANAF, constatarea, colectarea, punerea la dispoziție și controlul resurselor proprii se aflau în sarcina exclusivă a DRAOV-urilor, pentru unele cazuri OWNRES, a căror prescripție/radiere a persoanelor juridice a intervenit anterior reorganizării, nu s-au prezentat informații privind termenele și măsurile de executare silită luate la nivelul acestor structuri. Dacă pentru cazurile respective, autoritățile române nu vor putea face dovada că s-au luat, în termen, toate măsurile în vederea recuperării, Comisia Europeană va solicita atât punerea la dispoziție a sumelor reprezentând RPT, cât și plata unor penalități sub formă de dobânzi, care se vor suporta din bugetul de stat.

Cu privire la activitatea Direcției Prețuri de Transfer și Soluții Fiscale

DGRFP-urile din cadrul ANAF nu au manifestat o preocupare specială pentru realizarea verificărilor asupra prețurilor de transfer, în cazul contribuabililor care prezintă risc fiscal asociat, ceea ce a condus la cuprinderea în Programul de activitate pentru anul 2016, doar într-o măsură redusă, a inspecțiilor fiscale privind controlul prețurilor de transfer, existând riscul ca anumite perioade de timp să iasă din cadrul termenului de prescripție a dreptului de a stabili obligațiile fiscale.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Controlul cu această temă s-a desfășurat la următoarele entități:

- **Compania Națională Loteria Română SA**
- **Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii SA**

La Compania Națională Loteria Română SA (CNLR SA)

CNLR SA este persoană juridică română, care funcționează ca societate comercială pe acțiuni cu capital integral de stat, pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, având ca obiect activități de interes public național, în scopul realizării cadrului organizat pentru desfășurarea de jocuri de noroc admise de lege și obținerii de fonduri destinate finanțării unor obiective de interes public național. CNLR SA desfășoară activitate de interes public în domeniul jocurilor de noroc și asigură cadrul organizat pentru satisfacerea cererii naturale de joc în rândul populației, având drept scop crearea fondurilor necesare finanțării unor obiective de interes public național.

Observațiile Curții de Conturi

Ca urmare a realizării operațiunii de inventariere a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, la 31.12.2016 au fost scoase din evidența contabilă unele obiective de investiții în curs de execuție, în valoare de 401 mii lei, pe baza propunerilor Comisiei centrale/subcomisiilor de inventariere, la propunerea direcției de specialitate, cu aprobarea Consiliului de Administrație. Însă pentru susținerea acestor aprobări nu a existat o analiză documentată care să justifice faptul că investițiile în curs de execuție respective nu mai sunt necesare și nu se mai pot realiza, în raport cu condițiile concrete și cu modificările intervenite în timp, din punct de vedere tehnic și financiar. S-a considerat a fi necesare aceste documente, deoarece din analiza datelor înscrise în contul 231 „Investiții corporale în curs de execuție”, coroborate cu datele din „Situația obiectivelor de investiții în curs de execuție la nivelul anului 2016” și cu informațiile din Procesul-verbal de inventariere, s-a constatat că sunt menținute în continuare investiții în curs de execuție abandonate, pentru care au fost efectuate cheltuieli și care au fost scoase din planurile anuale de achiziții aprobate ulterior, dar pentru care nu a existat o decizie de sistare/abandonare fundamentată.

Au fost constatate unele deficiențe în reflectarea operațiunilor economice în evidența contabilă, sintetică sau analitică, astfel:

- din verificarea *realității și exactității creanțelor* entității s-a constatat că nu s-a organizat evidența contabilă analitică și în funcție de termenul de încasare, astfel încât să poată fi asigurată obținerea de informații detaliate referitoare atât la prescrie-

rea sumelor de încasat, cât și la structura creanțelor pe fiecare debit. Evidența contabilă organizată de entitate cuprinde doar informații referitoare la creanțele restante pe fiecare debit în parte;

- în cazul creanțelor incerte sau în litigiu s-a constatat că acestea nu au fost înregistrate distinct în contabilitate în contul „*Clienți incerți sau în litigiu*” sau în conturi analitice ale conturilor de creanțe, pentru alte creanțe decât clienții, ceea ce nu oferă o imagine clară a situației litigiilor înregistrate la nivelul Companiei, ce au ca obiect neîncasarea de facturi, comisioane sau penalități de întârziere și creanțe incerte/în litigiu;
- prejudiciul constatat și stabilit de către Curtea de Conturi a României prin Decizia nr. 3/2011, nerecuperat și pentru care nu au fost stabiliți debitorii, nu a fost evidențiat și înregistrat în contul în afara bilanțului „*Active contingente*”, concomitent cu stingerea creanței motivată de prescriere;
- s-au menținut în cont datorii mai vechi de trei ani, provenind în principal din:
 - garanții materiale reținute gestionarilor, care nu au fost ridicate de către aceștia la plecarea din companie;
 - comisioane datorate, dar nefacturate de către mandatar;
 - datorii neachitate către Intralot SA, reprezentând contravaloarea ratelor aferente echipamentelor de pariuri în cotă fixă, neacoperite din cota procentuală cuvenită creditorilor (28.554 mii lei);
 - datorii neachitate de către Intralot SA, reprezentând contravaloarea a 98 de antene VSAT, conform notificărilor de cesiune de creanță de la Lotrom către Intralot SA (493 mii lei);
 - garanții de bună execuție.

Recomandări

Conducerea Companiei Naționale Loteria Română SA va dispune măsurile legale pentru:

- ☞ clarificarea situației investițiilor în curs de execuție evidențiate în soldul contului „*Investiții corporale în curs de execuție*”, sub aspectul oportunității și necesității investițiilor demarate, continuarea, sistarea sau valorificarea lor. Analiza circumstanțelor și stabilirea cauzelor care au condus la abandonarea, sistarea unor investiții aprobate și dacă există responsabilități, acestea vor fi stabilite;
- ☞ organizarea evidenței contabile privind creanțele și datoriile Companiei, astfel încât situațiile financiare să reflecte realitatea;
- ☞ încasarea creanțelor după efectuarea unei analize complete a cauzelor care au generat menținerea acestora în sold și demararea procedurilor de recuperare, în cazul celor neachitate la termen, conform prevederilor legale;
- ☞ elaborarea procedurilor operaționale cu privire la urmărirea și încasarea creanțelor, urmărirea și achitarea datoriilor, cu stabilirea concretă a persoanelor implicate.

Pentru înlăturarea neregulilor a fost emisă decizie.

La Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii SA (FNGCIMM SA)

FNGCIMM SA este instituție financiară nebanară, persoană juridică română de drept privat, organizată ca societate comercială pe acțiuni, cu acționar unic statul român, având Actul constitutiv aprobat prin HG nr. 1.211/2001, republicată. Potrivit dispozițiilor Legii nr. 71/2013 pentru aprobarea OUG nr. 96/2012 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale și pentru modificarea unor acte normative, din anul 2013, reprezentarea statului ca acționar unic a revenit MFP.

FNGCIMM SA are ca obiect principal de activitate garantarea creditelor sau a altor instrumente de finanțare, care pot fi obținute de întreprinderile mici și mijlocii, definite conform prevederilor Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare, de la băncile comerciale ori din alte surse, clasa CAEN 6713 – Activități auxiliare intermediarilor financiare.

Observațiile Curții de Conturi

Principalele aspecte consemnate cu ocazia controlului s-au referit la:

- neînregistrarea în evidența contabilă a obligațiilor către furnizor la momentul primirii facturii;
- înregistrarea pe cheltuieli a serviciilor de consultanță specializate în domeniul fuziunilor și achizițiilor, fără documentele care să ateste realitatea prestării acestora;
- în evidența extracontabilă a entității au fost reflectate în mod eronat garanțiile emise, ca urmare a includerii valorii promisiunilor de garantare emise de către FNGCIMM, în valoarea garanțiilor emise în numele și contul statului, în cadrul Programului „Prima casă”;
- nu a fost actualizată Norma procedurală internă privind achizițiile în cadrul FNGCIMM SA, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice și a HG nr. 395/2016 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a acesteia.

Din punct de vedere al controlului managerial s-a constatat că acesta nu a funcționat în cazul selectării și angajării personalului, efectuate, în unele cazuri, fără respectarea prevederilor Codului muncii, Contractului colectiv de muncă 2016-2017, precum și ale Regulamentului intern de la nivelul FNGCIMM SA.

Recomandări

Conducerea FNGCMM SA va dispune măsurile legale ce se impun cu privire la:

- ☞ prezentarea, în termenul legal, la Departamentul economic, de către direcțiile de specialitate, a facturilor care atestă servicii prestate sau bunuri achiziționate, în vederea înregistrării acestora în contabilitate;
- ☞ identificarea cazurilor în care înregistrările în evidența contabilă a entității nu au fost efectuate pe bază de documente justificative, care să ateste furnizarea bunurilor/produselor sau prestarea serviciilor;
- ☞ înregistrarea distinctă în evidența financiar-contabilă extrabilanțieră a promisiunilor de garantare, astfel încât valoarea garanțiilor emise de către FNGCMM SA să reflecte, în orice moment, realitatea și exactitatea acestor operațiuni;
Se va colabora cu Ministerul Finanțelor Publice în vederea găsirii unor soluții legale pentru clarificarea cadrului legal aplicabil cu privire la regimul juridic al promisiunilor de garantare și al contractelor de garantare emise de către FNGCMM în cadrul Programului „Prima casă”, precum și la reanalizarea conținutului OMFP nr. 2225/2009 și completarea acestuia cu prevederi referitoare la raportarea promisiunilor de garantare;
- ☞ procedura de lucru privind activitatea Direcției raportări și validări garanții din cadrul Departamentului economic al FNGCMM SA va fi revizuită în sensul definirii termenului – garanție acordată în cadrul Programului „Prima casă”, în concordanță cu prevederile art. 5 lit. b) din HG nr. 717/2009 privind aprobarea normelor de implementare a Programului „Prima casă”;
- ☞ ocuparea posturilor în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

A fost emisă decizie, prin care au fost dispuse patru măsuri pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Ministerul Justiției (MJ) este parte componentă a autorității judecătorești, atribuțiile sale fiind prevăzute în *Constituția României* și în *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform căreia Ministerul Justiției asigură buna organizare și administrare a justiției ca serviciu public.

În cadrul Ministerului Justiției funcționează următoarele entități:

- a) Instituții publice din sistemul justiției, finanțate de la bugetul de stat: 15 curți de apel și 42 de tribunale cuprinse în circumscripția acestora;
- b) Instituții publice finanțate integral de la bugetul de stat:
 - Oficiul Național al Registrului Comerțului;
 - Autoritatea Națională pentru Cetățenie;
 - Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate.
- c) Instituții publice finanțate din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat:
 - Institutul Național de Expertize Criminalistice;
 - Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate.
- d) Instituții publice finanțate integral din venituri proprii prin sistemul asigurărilor sociale de sănătate și din alte venituri proprii, care pot primi sume de la bugetul de stat, în condițiile legii:
 - Spitalul „Prof. Dr. Constantin Angelescu”;
 - Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu.

Misiunea de audit financiar a fost efectuată asupra situațiilor financiare încheiate pentru anul 2016, aferente activității proprii a Ministerului Justiției, precum și ale unui număr de cinci ordonatori secundari de credite, Curți de Apel (Cluj, Constanța, Craiova, Oradea, Suceava), cât și ale unui număr de nouă ordonatori terțiari de credite: Tribunale (Arad, București, Caraș-Severin, Covasna, Prahova, Neamț), Institutul Național de Expertize Criminalistice – INEC, Direcția Națională de Probațiune – DNP, Oficiul Național al Registrului Comerțului).

Observațiile Curții de Conturi

La obiectivele abordate în auditul efectuat asupra situațiilor financiare la nivelul Ministerului Justiției nu s-au constatat erori, concluzionându-se că elaborarea și fundamentarea proiectului de buget, precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse prevederilor inițiale s-au realizat în conformitate cu cadrul legal, sistemele de management și control intern, inclusiv audit intern, nu prezintă disfuncționalități, operațiunile economice au fost corect reflectate în situațiile financiare, cu ex-

cepția unor venituri operaționale de 14 mii lei (operațiune corectată), iar inventarierea elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii s-a realizat conform cadrului legal. Cheltuielile au fost angajate, lichidate, ordonanțate și plătite cu respectarea cadrului legal.

În urma verificării obiectivelor de audit la ordonatorii secundari și terțieri de credite au fost constatate abateri precum:

- înregistrarea eronată în evidența contabilă a provizioanelor pentru plata unor sume reprezentând dobânzi, prevăzute prin hotărâri judecătorești, având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială. Astfel, ca urmare a înregistrărilor efectuate, soldul contului „Provizioane pentru litigii” nu reflectă, conform prevederilor legale, cea mai bună estimare la data bilanțului, fiind diminuat cu suma estimată de 459 mii lei (*Curtea de Apel Oradea*);
- neîntocmirea listelor de inventariere pentru bunurile aflate la terți și pentru unele elemente de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii înscrise în Registrul-inventar (*Curtea de Apel Oradea*);
- întocmirea unor documente contabile și înregistrarea lor în contabilitate fără completarea elementelor obligatorii referitoare la: felul, numărul și data documentului justificativ și conturile sintetice și analitice debitoare și creditoare (*Tribunalul Neamț*);
- nerespectarea prevederilor legale referitoare la regimul intern al documentelor financiar-contabile prin neînregistrarea facturilor fiscale la momentul intrării lor în gestiune (*Tribunalul Neamț*);
- neînregistrarea în evidența financiar-contabilă a garanției de bună execuție aferente unor contracte de lucrări de investiții (*Tribunalul Neamț*);
- înregistrarea eronată în evidența contabilă a sumei de 14 mii lei, reprezentând cheltuieli aferente exercițiului financiar al anului 2015 (*INEC*);
- neefectuarea anuală și la termenele legale a inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale entității (*Tribunalul Neamț*);
- documentele justificative pentru decontarea onorariilor cuvenite avocaților privind furnizarea serviciilor de asistență judiciară, în conformitate cu prevederile Protocolului nr. 48025/2015 încheiat între Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Barourilor din România, nu au fost întocmite corect și, în unele cazuri, nu au fost anexate deconturile prezentate (*Tribunalul Arad*);
- s-a plătit fără bază legală suma de 12 mii lei, reprezentând daune interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii și contribuții sociale aferente, suma fiind recuperată operativ și virată la bugetul statului (*INEC*).

Opinia de audit

Ca urmare a efectuării misiunii de audit financiar la Ministerul Justiției și la ordonatorii secundari și terțieri a fost exprimată **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, având în vedere că aspectele evidențiate nu au influențat în mod semnificativ situațiile financiare.

Follow-up

Măsurile dispuse ca urmare a misiunilor de audit financiar, efectuate în anii 2014-2016, au fost implementate în totalitate, cu excepția unei măsuri pentru care a fost prelungit termenul de ducere la îndeplinire. Impactul măsurilor implementate au condus la corectarea evidenței financiar-contabile, îmbunătățirea activității de producție ce se desfășoară în unitățile din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor și la creșterea calității managementului, în general.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

Ministerul Apărării Naționale (MApN) este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului și, potrivit prevederilor legii și strategiei de securitate națională, desfășoară activități în domeniul apărării naționale, pentru garantarea suveranității, independenței și unității statului, integrității teritoriale a țării și democrației constituționale.

Ministerul Apărării Naționale răspunde în fața Parlamentului, a Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării pentru modul de aplicare a prevederilor Constituției, ale celorlalte acte normative în vigoare, ale hotărârilor Guvernului și ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării, precum și ale tratatelor internaționale la care România este parte în domeniul său de activitate.

La Ministerul Apărării Naționale s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra situațiilor financiare încheiate la 31.12.2016, pentru activitatea proprie și asupra transferurilor efectuate către unități din subordine: *Comandamentul Logistic Întrunit* și *UM 01357*. Au fost auditate și situațiile financiare ale ordonatorului secundar de credite Direcția Domenii și Infrastructuri (DDI).

De asemenea, în anul 2017 s-au efectuat și misiuni de audit de conformitate (control) la Ministerul Apărării Naționale și la Casa Sectorială de Pensii a MApN.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Apărării Naționale

Auditul financiar efectuat nu a evidențiat erori grave în situațiile financiare, acestea fiind întocmite conform cadrului legal de raportare. Au existat, totuși, unele observații privind:

- nerefectarea unor sume datorate creditorilor ca urmare a unor sentințe definitive, în valoare de 104 mii lei;
- în faza de lichidare a cheltuielilor pentru serviciile de hrănire prestate de SC RO-ARMYCATERING SA au fost decontate produse alimentare neutilizate în cadrul serviciilor de hrănire prestate unităților militare, fără a proceda la diminuarea corespunzătoare a facturilor emise. Pentru a se obține probe concludente s-au efectuat verificări, prin sondaj, la agentul economic prestator și s-a constatat că importante cantități de produse alimentare erau scoase din gestiune, date în consum, dar neutilizate în procesul de preparare a hranei sau nelivrate. Cu toate acestea, produsele au fost facturate și încasate, astfel că, în perioada februarie 2016-martie 2017, conform eșantionului verificat, societatea comercială a încasat necuvenit de la unitățile militare suma de 1.090 mii lei, ceea ce se constituie ca prejudiciu la nivelul ordonatorilor de credite.

Din verificarea transferurilor de fonduri către entități din subordine, erorile constatate nu sunt semnificative și s-au concretizat în:

- plata nelegală a unor sume reprezentând concediu paternal, având în vedere că, începând cu data de 1.01.2016, conform *Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat*, dreptul la concediul paternal nu mai este aplicabil pentru personalul militar, întrucât acesta nu este asigurat în sistemul asigurărilor sociale de stat (35 mii lei – *Comandamentul Logistic Întrunit*);
- plata nelegală a compensației lunare pentru chiria aferentă lunilor august 2016-ianuarie 2017, perioadă neacoperită de contract de închiriere (UM 01357).

Recomandări:

- ☞ inventarierea tuturor hotărârilor judecătorești, definitive și irevocabile, prin care s-au stabilit drepturi/obligații de plată în sarcina ministerului și înregistrarea acestora în evidența contabilă;
- ☞ identificarea tuturor sumelor plătite către SC RO-ARMYCATERING SA, pe tot parcursul anului 2016 și în continuare, reprezentând produse/alimente neutilizate în serviciile de hrănire, reintroduse în gestiunea entității, dar facturate, și recuperarea acestora.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar încheiate pentru exercițiul bugetar 2016 și ținând cont de abaterile de la legalitate și regularitate identificate a fost emisă o **opinie fără rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate, Curtea de Conturi a emis decizie.

La Direcția Domenii și Infrastructuri (DDI)

Situațiile financiare încheiate la data de 31.12.2016 au fost întocmite conform cadrului legal și nu s-au constatat erori care să influențeze în mod semnificativ realitatea acestora, cu excepțiile următoare:

- nu a fost reflectată în evidența contabilă o creanță stabilită prin sentință civilă definitivă și irevocabilă, reprezentând despăgubiri aferente exproprierii pentru cauză de utilitate publică, în sumă de 1.558 mii lei;
- s-au efectuat cheltuieli în sumă de 196 mii lei pentru achiziționarea unor bunuri legate de activitatea altor structuri din MAPN, fără a exista aprobarea directorilor de programe în cauză pentru transferul fondurilor;
- pentru achiziția unor structuri metalice tip container cu destinație multiplă s-au aplicat prevederile specifice *atribuirii contractelor de achiziții publice în domeniile apărării și securității*, deși, din analiza efectuată, nu reiese că aceste produse se încadrează în categoria produse militare sau produse sensibile și nici la lucrări, produse și servicii legate în mod direct de acestea;
- au fost aplicate eronat proceduri de cerere de oferte, fără a ține cont de faptul că, în cursul aceluiași an, autoritatea contractantă a mai achiziționat și urma să mai achiziționeze produse similare, depășindu-se astfel pragul valoric stipulat de prevederile specifice domeniului;
- nu s-au actualizat contractele de garanție gestionară.

Recomandări:

- ☞ analizarea tuturor hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, prin care s-au stabilit drepturi/obligații de plată în sarcina Direcției Domenii și Infrastructuri și dispunerea înregistrării acestora în evidența contabilă, după caz;
- ☞ continuarea demersurilor pentru punerea în executare a sentinței civile, reprezentând despăgubiri aferente exproprierii pentru cauză de utilitate publică, în vederea recuperării sumei de 1.558 mii lei;
- ☞ elaborarea unor proceduri care să stabilească, în mod clar, situațiile în care se poate aplica legislația achizițiilor publice specifică domeniilor apărării și securității, astfel încât să se elimine riscul de atribuire a unor contracte pentru achiziția de produse/servicii/lucrări care nu se încadrează în aceste prevederi;

☞ actualizarea contractelor de garanție gestionară în vederea asigurării integrității patrimoniului.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar încheiate pentru exercițiul bugetar 2016 și ținând cont de abaterile de la legalitate și regularitate identificate, s-a emis o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea neregulilor constate, Curtea de Conturi a emis decizie.

În cursul anului 2017, la Ministerul Apărării Naționale s-a desfășurat și o misiune de **audit de conformitate** (control), care a avut ca obiectiv analiza litigiilor în care a fost/este implicat Ministerul Apărării Naționale, ca urmare a rezilierii unilaterale, începând cu anul 2011, a contractelor de achiziții alimente sau servicii de hrănire a angajaților, aceste achiziții fiind atribuite SC RO-ARMYCATERING SA. Din verificare s-a constatat că unele unități militare au reziliat unilateral acordurile-cadru încheiate cu două societăți comerciale pentru achiziția de servicii de hrănire, acestea din urmă au acționat în instanță și, în baza unor sentințe/decizii civile definitive nefavorabile, pronunțate de instanțele judecătorești, MAPN a fost obligat să achite daune-interese, cheltuieli de judecată, onorarii, taxe expertize etc., care au prejudiciat bugetul de stat cu suma de 2.945 mii lei.

Pentru remedierea acestei abateri s-a emis decizie, prin care s-au dispus măsuri pentru stabilirea persoanelor vinovate și pentru recuperarea prejudiciului cauzat bugetului de stat.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor la Casa Sectorială de Pensii a MAPN

Observațiile Curții de Conturi

Controlul nu a identificat abateri importante privind respectarea legislației în vigoare sau a reglementărilor și normelor interne.

Observațiile care au fost formulate s-au referit la faptul că nu au fost respectate prevederile legale privind virarea sumelor necesare achitării pensiilor și a altor ajutoare cu caracter social prin conturi deschise la unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului, virarea sumelor fiind efectuată prin conturile bancare ale direcțiilor regionale de poștă.

O altă observație este cea privind neactualizarea contractelor de garanție gestionară, aspect important în acțiunile de protejare a patrimoniului.

Recomandări:

- ☞ efectuarea operațiunilor de plăți prin unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului, conform prevederilor legale;
- ☞ actualizarea contractelor de garanție gestionară.

În vederea înlăturării abaterilor constatate s-a emis decizie.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale, care îndeplinește atribuții specifice în domeniul *ordinii, siguranței publice și securității naționale*.

MAI organizează, asigură și desfășoară relații de cooperare cu autoritățile specializate din alte state în domeniile sale de competență și, prin atașați de afaceri interne sau ofițeri de legătură, asigură reprezentarea instituției în raporturile cu autoritățile similare ale statelor cu care România întreține relații diplomatice sau cu organisme și organizații internaționale.

La solicitarea președintelui României și cu aprobarea Parlamentului, MAI participă cu efective și tehnică din dotare la misiuni internaționale sau multinaționale umanitare și de menținere a păcii, în afara teritoriului național.

MAI răspunde în fața Guvernului, a Consiliului Suprem de Apărare a Țării și a Parlamentului de modul în care aplică prevederile Constituției, ale celorlalte acte normative, precum și ale tratatelor internaționale la care România este parte.

Misiunea de audit financiar s-a efectuat asupra conturilor de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, încheiate de Ministerul Afacerilor Interne (MAI) – activitate proprie, ordonator principal de credite și asupra transferurilor către un ordonator din subordine, *Clubul Sportiv Dinamo*. Au fost auditate, de asemenea, situațiile financiare ale *Inspectoratului General al Poliției de Frontieră (IGPF)* și *Direcției Asigurare Logistică Integrată (DALI)*.

Pe parcursul anului 2017 s-a desfășurat și o misiune de audit al performanței cu tema *Auditul fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea fondului arhivistic (dovezi arhivistice din epoca feudală până în prezent) și al patrimoniului imobiliar al Arhivelor*, la ordonatorul terțiar de credite Arhivele Naționale, precum și acțiunea de audit de conformitate cu tema *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și efectuării cheltuielilor*, la ordonatorul secundar de credite: *Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (ANRSPS)*.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Afacerilor Interne (MAI)

Principala constatare ce a rezultat din **auditul financiar** efectuat se referă la derularea unui contract în valoare de 31.219 mii lei, încheiat de Unitatea de Management al Proiectului – Ministerul Internelor și Reformei Administrative, în prezent Ministerul Afacerilor Interne, având ca obiect furnizarea și instalarea unui sistem informatic de management integrat al situațiilor de urgență – SMISU (hardware, software și soluții conexe), care nu a fost urmărit pentru a fi implementat, acest sistem nefiind operațional nici în prezent. Deși termenul de finalizare al acestuia a fost iunie 2009, termenul de finalizare a fost amânat de mai multe ori, prin șapte acte adiționale, până în martie 2016.

Recomandări:

☞ analiza cauzelor care au condus la nefinalizarea sistemului SMISU și, în situația în care se constată că aceste întârzieri sunt din vina furnizorului de lucrări/servicii, dispunerea de măsuri pentru aplicarea clauzelor contractuale.

Concomitent cu misiunea de audit financiar desfășurată la minister a fost efectuată și o acțiune de audit public extern la Clubul Sportiv „Dinamo” (CS Dinamo), constatându-se unele abateri privind asocierea dintre CS Dinamo București și Fotbal Club Dinamo București, precum și derularea obiectivelor de investiții în perioada 2000-2009, respectiv:

- cuprinderea în Contractul de asociere a unor clauze abuzive, în defavoarea CS Dinamo: perioada contractului este nedeterminată, nu există clauze de denunțare unilaterală și nu sunt prevăzute condiții de extragere a aportului la capitalul social al asociației;
- Fotbal Club Dinamo București nu și-a respectat obligațiile referitoare la plata cotei de asociere și a utilităților, situație care a condus la acumularea unor datorii față de CS Dinamo București, în perioada 2003-2010, în cuantum de aproximativ 3.173 mii lei;
- pentru obiectivul de investiții „Modernizare stadion central”, cu o valoare totală de 32.504 mii lei, nu au fost prezentate documentele justificative pentru plăți în sumă de 3.230 mii lei.

Pentru abaterile constatate la CS Dinamo București, Corpul de Control al Ministrului – Serviciul Inspecției a sesizat, în timpul controlului, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție.

Opinia de audit

Pe baza abaterilor de la legalitate și regularitate, identificate în urma misiunii de audit financiar, încheiată pentru exercițiul bugetar 2016, a fost exprimată o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate s-a emis decizie.

La entitățile subordonate MAI

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF)

- a fost menținut, în mod nejustificat, în contul „Active fixe corporale în curs de execuție”, un studiu de fezabilitate complet amortizat, în valoare de 2.137 mii lei, realizat în anul 2004;
- nu s-au înregistrat în contabilitatea unităților primitoare, la 31.12.2016, 753 de licențe transferate către Garda de Coastă, cu valoarea de 562 mii lei, 772 de licențe transferate ITPF Iași, cu valoarea de 577 mii lei, și 718 licențe transferate ITPF Sighetu Marmăției, cu valoarea de 536 mii lei.

Înregistrarea eronată a activelor a condus și la evidența necorespunzătoare a amortizării.

În timpul misiunii de audit au fost întocmite notele contabile privind înregistrarea corectă a studiului și a licențelor.

Recomandări:

☞ efectuarea unei analize pentru corectarea înregistrărilor contabile eronate privind amortizarea.

Opinia de audit

Pe baza abaterilor de la legalitate și regularitate, identificate în urma misiunii de audit financiar, pentru situațiile financiare încheiate pentru exercițiul bugetar 2016, a fost exprimată o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Follow-up

Impactul efectiv al măsurilor dispuse în ani anteriori de către Curtea de Conturi, în urma misiunilor de audit efectuate, a constat în:

- actualizarea *Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, prezentarea corectă a elementelor de activ deținute în situațiile financiare anuale, precum și realitatea informațiilor centralizate de Ministerul Finanțelor Publice cu privire la Inventar;
- utilizarea fondurilor publice cu respectarea prevederilor legale în vigoare care le sunt aplicabile;
- constituirea garanțiilor de bună execuție în forma, cuantumul și la termenul prevăzut, asigurându-se posibilitatea de a emite pretenții asupra acestora, în cazul unor eventuale pagube create de către partenerii contractuali.

La Direcția de Asigurare Logistică Integrată, care este unitate specializată de execuție, care asigură, gestionează și coordonează activitățile de achiziții publice, administrare patrimoniu imobiliar, cazare, hrănire și echipare efective, asigurare tehnică auto, armament și tehnică specială.

Principalele constatări s-au referit la:

- neînregistrarea în evidența contabilă a unor bunuri materiale în valoare de 351 mii lei;
- a fost acordată normă de hrană unor angajați aflați în misiuni externe, contrar dispozițiilor legale privind hrănirea efectivelor MAI în timp de pace;
- Direcția Asigurare Logistică Integrată a achitat și în anul 2016 utilitățile pentru Direcția Generală Financiară și Direcția de Audit din structura ordonatorului principal de credite, deși, conform *Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice*, ordonatorii terțiari de credite angajează cheltuieli în limita creditelor de angajament repartizate și utilizează creditele bugetare ce le-au fost repartizate numai pentru realizarea sarcinilor instituțiilor pe care le conduc;
- din totalul de 1173 de autovehicule, înregistrate în proprietatea privată a Direcției Asigurare Logistică Integrată la data de 31.12.2016, 365 de autovehicule, reprezentând 31% din întregul parc auto administrat, au fost date în comodat unor instituții care nu fac parte din Ministerul Afacerilor Interne, în condițiile în care, conform evidențelor, deficitul de autovehicule pe total minister este de 34%.

Recomandări:

- ☞ actualizarea Regulamentului de organizare și funcționare al ordonatorului terțiar de credite;
- ☞ asigurarea unei bune gestiuni în administrarea parcului auto, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență.

Opinia de audit

Pe baza abaterilor de la legalitate și regularitate, identificate în urma misiunii de audit financiar, pentru situațiile financiare încheiate pentru exercițiul bugetar 2016, a fost exprimată o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate care să conducă la o gestionare corectă a patrimoniului s-a emis decizie.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Acțiunea cu această temă s-a desfășurat la *Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale – Unitatea teritorială 515 (ANRSPS – UT 515) București*, instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Administrației Naționale a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale (ANRSPS), finanțată de la bugetul de stat, prin bugetul ANRSPS și din venituri proprii.

Observațiile Curții de Conturi

Din verificarea plăților efectuate pentru achiziția de servicii de executare silită a unor debitori s-a concluzionat că în contractele încheiate nu au fost prevăzute clauze care să conducă la o gestionare eficientă a fondurilor alocate cu această destinație, deoarece:

- s-au acceptat onorarii maximale solicitate de executor, în condițiile în care, potrivit legislației în vigoare, pentru serviciul prestat exista varianta stabilirii unui onorariu minimal și justificarea majorărilor ulterioare, în funcție de serviciile prestate;
- s-a acceptat plata onorariilor pentru fiecare contract de împrumut în parte, iar nu pentru creanța efectiv executată, ceea ce a determinat ca sume ce puteau fi încasate încă din anul 2013 să fie înscrise în tabelul definitiv la masa credală, la data încheierii Raportului de audit;
- executorul a reținut din sumele încasate parțial de la debitori onorarii de 100%, acest procent fiind aplicat la valoarea integrală a debitului, în condițiile în care valoarea creanței recuperate de acesta prin executare silită s-a realizat într-o proporție de numai 8,47%, iar onorariul executorului judecătoresc este un drept proporțional cu serviciul prestat;
- diminuarea sumelor rezultate din executarea silită, încasate în cont de ANRSPS-UT 515, ca urmare a reținerii din sumele consemnate în favoarea sa a onorariilor executorului judecătoresc, în cuantumul și la termenele stabilite unilateral de acesta, prin proces-verbal, necorelate cu valoarea creanței recuperate.

Aceste nereguli au generat:

- nerealizarea unor venituri din recuperare, în sumă de 477 mii lei, prin reținerile operate de către executorul judecătoresc, care a solicitat un onorariu de 506 mii lei, fără prevedere contractuală, în condițiile în care pentru același serviciu exista un contract propus de un alt executor judecătoresc (contract aprobat de reprezentanții UT 515, mai puțin de directorul executiv), cu un onorariu de numai 29 mii lei;
- renunțarea la încasarea unei sume certe în cuantum de 272 mii lei la data de 9.02.2012, consemnată în favoarea sa, ca urmare a unei popriri greșite efectuate de executor, pentru care acesta a încasat onorariu. Executarea a fost întoarsă,

deoarece debitorul a fost stabilit greșit, procesul-verbal de executare din anul 2012 a fost anulat de instanță, însă ANRSPS-UT 515 nu a făcut niciun demers pentru recuperarea onorariului încasat de executor, având în vedere nereușita în acest demers;

- s-au plătit onorarii în sumă de 57 mii lei, reprezentând cheltuieli de judecată, cheltuieli de executare și actualizarea debitului cu rata inflației, și în cazurile în care s-a constatat că actele întocmite de executorul judecătoresc au fost anulate de instanță, demersurile acestuia nefiind efectuate cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă care reglementează executarea silită, fără ca, ulterior, conducerea UT 515 să dispună măsuri pentru recuperarea acestei pagube;
- s-a plătit suma de 12 mii lei pentru un dosar care nu s-a finalizat cu recuperarea creanței.

Recomandări:

- ☞ efectuarea unei cercetări administrative în scopul stabilirii prejudiciului adus entității controlate, a întinderii acestuia și al recuperării de la persoanele vinovate, ca urmare a:
 - nedispunerii unor măsuri care să asigure maximizarea sumelor încasate din executarea silită a contractelor de împrumut produs rezervă de stat;
 - acordării unui avans reprezentând onorariul executorului judecătoresc aferent unui serviciu neprestat;
 - ☞ recuperarea sumei de 57 mii lei (plătită din venituri proprii), reprezentând cheltuieli de judecată, cheltuieli de executare și actualizarea debitului cu rata inflației, cheltuieli cauzate prin poprirea nelegală a conturilor unui terț poprit.
- Pentru înlăturarea abaterilor constatate s-a emis decizie.

Auditul performanței utilizării fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea fondului arhivistic (dovezi arhivistice din epoca feudală până în prezent) și a patrimoniului imobiliar al Arhivelor Naționale ale României

Arhivele Naționale ale României (ANR) au un rol deosebit de important, acela de păstrător al mărturiilor documentare relevante pentru memoria și identitatea națională, contribuind la dezvoltarea științei și culturii naționale și la înlesnirea înțelegerii experiențelor trecutului, prin accesul liber al cetățenilor la informația de arhivă.

Obiectivele urmărite în auditul performanței au fost:

1. Evaluarea cadrului legal și a formei de organizare în care și-au desfășurat activitatea ANR în perioada 2005-2015;
2. Evaluarea modului de administrare a Fondului Arhivistic Național (FAN) din depozitele proprii ale ANR, constituite de-a lungul timpului de către instituții de drept public sau privat, precum și de persoane particulare;
3. Evaluarea modului de asigurare a protecției speciale a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic Național;
4. Evaluarea modului de supraveghere a activității de arhivă a creatorilor și deținătorilor de documente;
5. Analiza Strategiei ANR 2015-2021.

Concluzia generală a auditului

Prin analiza efectuată s-a constatat, pentru perioada auditată, o degradare continuă a locului și o diminuare a rolului Arhivelor Naționale ale României în cadrul societății, cauzate, în principal, de modul de organizare (direcție în cadrul Ministerului Afacerilor Interne), situație care a influențat negativ nivelul de asigurare a resurselor materiale, umane și financiare necesare realizării atribuțiilor legale care revin entității.

Astfel, concluzia generală a auditului este că prin subfinanțarea activității curente a Arhivelor Naționale ale României și a investițiilor din cadrul acesteia, prin reducerea numărului de personal la limita de funcționare și prin diminuarea locului și rolului Arhivelor Naționale în sistemul instituțional din România s-au creat riscuri majore de pierdere, distrugere și deteriorare a Fondului Arhivistic Național.

Principalele constatări și concluzii

Din evaluarea cadrului legislativ s-a desprins concluzia că actualele reglementări nu asigură o definire clară a conceptului de Fond Arhivistic Național (FAN) al României, responsabilitățile între sectorul public și cel privat nu sunt delimitate, alte aspecte de natură legislativă sunt insuficient reglementate, neclar formulate, existând suprapuneri și inadvertențe între reglementările legislative specifice domeniului arhivelor și alte domenii de activitate.

În perioada auditată, instituția Arhivele Naționale a trecut prin etape succesive de reorganizare, care au vizat schimbarea statutului instituției (retrogradarea de la direcție generală la direcție), reducerea personalului instituției și a bugetului alocat.

Actuala structură organizatorică reflectă o capacitate funcțională redusă și nu corespunde rolului de autoritate unică de reglementare și control în domeniul administrării, supravegherii și protecției documentelor care fac parte din FAN.

Din cauza neajunsurilor de ordin financiar, material și al resurselor umane, Arhivele Naționale desfășoară cu dificultate activitatea în plan extern, în sensul că nu poate asigura completarea Fondul Arhivistic Național cu informații/documente referitoare la Istoria Românilor, aflate în arhivele altor state și că nu poate asigura nici participarea la o serie de acțiuni/activități pe plan internațional menite să lărgască accesul la informațiile care privesc Istoria Românilor, aflate în arhivele altor țări, să colecteze informații și să le pună în circuitul științific.

Fondul Arhivistic Național, în cantitate de 920.300 metri liniari documente, grupat pe fonduri și colecții, se află în proporție de 64% la creatorii și deținătorii de documente (586.000 metri liniari de documente), din cauza faptului că ANR nu are capacitatea de a prelua aceste documente.

De asemenea, s-a constatat că ANR nu are posibilitatea de a monitoriza vânzarea pe piață a documentelor cu valoare istorică, din cauza lipsei mijloacelor și a resurselor necesare, situație care a condus la imposibilitatea completării unor colecții istorice, iar documentele respective se află în colecții private.

Deși există un Sistem Informatic Integrat pentru gestiunea serviciilor oferite clienților Arhivelor Naționale (SIAN) suficient de performant, dar care funcționează numai la nivelul a 25 de județe, în prezent ANR nu dispune de o bancă de date a documentelor din FAN (aflate în depozitele proprii și la creatorii și deținătorii de documente).

Spațiile de depozitare ale ANR, atât la nivelul structurii centrale, cât și la nivelul structurilor teritoriale, nu sunt suficiente în raport cu cantitatea de documente deținute, și cu atât mai puțin în raport cu cantitatea previzionată a fi preluată de la creatori și deținători, la termenele prevăzute de legislația în vigoare.

Totodată, starea clădirilor de arhivă este, în multe cazuri, critică, necesitând lucrări de reparații capitale, și nu asigură condiții corespunzătoare de conservare a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic Național, existând riscul de distrugere/degradare a acestora.

Deși cantitatea de documente identificate în vederea restaurării, recondiționării și legării este în continuă creștere, cantitatea totală anuală de documente restaurate a fost în scădere continuă (67,1 mii file restaurate în anul 2015 față de 99,6 mii file restaurate în anul 2007), din cauze ce țin de reducerea numărului de personal, a numărului de laboratoare de restaurare în structura teritorială, a bugetului alocat desfășurării activității de conservare, de dotarea învechită a laboratoarelor cu echipamente, utilaje, aparatură, instrumentar etc.

Realizarea protecției speciale a documentelor care fac parte din Fondul Arhivistic Național, gradul de trecere pe film (microfilmarea) a informațiilor conținute în documentele de arhivă administrate de Arhivele Naționale ale României este extrem de redus (sub 5%). Nerealizarea microfilmării de asigurare a celor mai valoroase fonduri și colecții arhivistice crește riscul de pierdere, distrugere și degradare a acestora.

Arhivele Naționale ale României se confruntă în desfășurarea activității de valorificare a documentelor cu o serie de probleme funcționale în legătură cu spațiile impropii de care dispun, dotarea inadecvată și insuficientă a sălilor de studiu, absența specialiștilor în paleografie, dar și cu o finanțare redusă a acțiunilor menite să asigure creșterea vizibilității instituționale a ANR.

În ceea ce privește resursele financiare, entitatea nu are un buget unitar și clar precizat, structurile organizatorice funcționează, pe de-o parte, cu ANR ca ordonator de credite pentru aparatul central, Serviciul Municipiului București și Biroul Județean Ilfov, iar, pe de altă parte, cu Inspectoratul General al Poliției Române, prin inspectoratele județene de poliție, ca ordonatori de credite pentru celelalte 40 de structuri județene.

Această modalitate de finanțare nu a asigurat desfășurarea în condiții normale a activității serviciilor și birourilor teritoriale ale ANR, resursele financiare alocate pentru bunuri, servicii și lucrări au fost de până la 25% din totalul solicitat. Astfel, depozitele în care sunt păstrate și conservate documentele aparținând FAN s-au degradat în mod constant în lipsa unor lucrări și investiții minimale.

Pe partea de resurse umane, în perioada auditată s-a constatat că numărul de posturi prevăzute a scăzut semnificativ, de la 1.728 de posturi în perioada 2007-2009 la 714 posturi la 31.12.2015, din cauza reorganizărilor succesive de la nivelul instituției.

La nivelul ANR, în perioada 2005-2015 s-a înregistrat un mare deficit de personal raportat la atribuțiile stabilite prin lege, mai ales în aria de prelucrare arhivistică, asistență la creatori, valorificare, sală de studiu și relații cu publicul. Reducerea numărului de personal, în condițiile în care numărul de sarcini instituționale a crescut, conduce la scăderea capacității instituționale și a calității muncii, la supraîncărcarea și deprofesionalizarea personalului.

Pornind de la faptul că una dintre atribuțiile legale ale Arhivelor Naționale ale României este protecția specială a documentelor arhivistice, s-a constatat că la nivelul structurilor centrale și teritoriale sunt probleme în ceea ce privește dotarea depozitelor de arhivă cu sisteme de alarmare și stingere automată a incendiilor, cu instalații de supraveghere și antiefracție, cu îndeplinirea condițiilor pentru autorizarea privind securitatea la incendiu, gradul redus de microfilmare de asigurare a celor mai valoroase fonduri și colecții arhivistice, fapt ce pune în pericol integritatea documentelor care alcătuiesc Fondul Arhivistic Național.

Lipsa resurselor umane și materiale face imposibilă supravegherea tuturor creatorilor și deținătorilor de arhivă, ANR întâmpinând dificultăți atât la nivel central, cât și teritorial. Personalul abilitat să efectueze activități de asistență și control, raportat la numărul de creatori și deținători de documente aflați în aria de competență, este subdimensionat atât față de

numărul de posturi prevăzute, cât și față de numărul de posturi necesar. De asemenea, acesta este implicat și în alte activități specifice: prelucrare arhivistică, valorificare documente, asigurarea documentelor pentru sala de studiu, relații cu publicul, ceea ce conduce la o încărcare excesivă cu sarcini a angajaților existenți.

Deși prin implementarea Strategiei Arhivelor Naționale ale României se încearcă rezolvarea problemelor cu care se confruntă ANR, referitoare atât la legislație, modul de organizare și funcționare, resursele necesare, cât și la fondurile alocate, stadiul de implementare a acțiunilor cu termen de realizare anii 2015-2016 este scăzut, respectiv: o acțiune implementată, trei acțiuni parțial implementate și 10 acțiuni neimplementate.

Recomandări

Prin recomandările formulate s-au avut în vedere, în principal:

- ☞ asigurarea unui cadru legislativ, care să asigure condiții favorabile exercitării atribuțiilor specifice în domeniu și care să elimine neajunsurile identificate pe parcursul aplicării *Legii nr. 16/1996*, republicată;
- ☞ întărirea/schimbarea statutului instituției, astfel încât să fie capabilă să coordoneze întreaga activitate din domeniul arhivistic, potrivit atribuțiilor legale;
- ☞ crearea unor structuri eficiente, funcționale la nivel central și teritorial, și încadrarea acestora cu personal de specialitate în funcție de dimensiunile arhivei pe care o au de gestionat în depozitele proprii și a arhivei creatorilor/deținătorilor, a căror activitate o coordonează;
- ☞ identificarea celor mai potrivite soluții în ceea ce privește modalitatea de finanțare a Arhivelor Naționale.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Ordine publică și siguranță națională”*.

MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS) este organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu personalitate juridică, având rol de sinteză și de coordonare a aplicării strategiei și politicilor Guvernului în domeniile muncii, familiei și protecției sociale. În anul 2016, structura organizatorică a ministerului a fost stabilită prin *HG nr. 344/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice*, cu modificările și completările ulterioare.

Instituțiile care funcționează în subordinea ministerului sunt: *Inspekția Muncii; Agenția Națională pentru Plăți și Inspekție Socială; Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție; Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități; Autoritatea Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați*.

Sub autoritatea MMJS funcționează *Casa Națională de Pensii Publice și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă*.

Curtea de Conturi a efectuat la MMJS o misiune de audit financiar asupra contului de execuție încheiat la 31.12.2016, care s-a desfășurat la minister, la Agenția Națională pentru Plăți și Inspekție Socială și la 17 agenții județene pentru plăți și inspekție socială și o misiune de audit de performanță cu tema *„Performanța acordării unor beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei, susținerea copilului și a familiei în anul 2016 la Ministerul Muncii și Justiției Sociale”*.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS)

Situațiile financiare anuale încheiate la finele anului 2016 la nivelul aparatului central au conținut erori privind valoarea activelor fixe cauzate de:

- calcularea și raportarea diferențelor din reevaluarea activelor fixe amortizate integral, scoase din funcțiune, transferate cu titlu gratuit sau vândute;
- menținerea în evidența contabilă a sumei de 854 mii lei ca active fixe necorporale în curs de execuție, având în vedere că o parte din sumă reprezintă activ fix necorporal pus în funcțiune la finele anului 2015 (128 mii lei), iar diferența este reprezentată de dezvoltarea sistemului informatic SAFIR aflat în exploatarea ANPIS (726 mii lei). Abaterea a fost corectată în timpul misiunii de audit prin înregistrarea sumei de 128 mii lei în active necorporale;
- menținerea în conturi de active fixe corporale a unor materiale de natura obiectelor de inventar, reprezentând active fixe amortizate integral, care au o valoare mai mică decât limita legală. În timpul misiunii de audit s-a dispus prin ordin al ministrului constituirea unei comisii de evaluare a materialelor de natura obiectelor de inventar provenind din active fixe corporale amortizate integral și s-a stabilit termenul-limită pentru întocmirea Raportului de evaluare;

- înregistrarea direct pe cheltuieli a sumei de 451 mii lei, reprezentând cheltuieli conexe punerii în funcțiune a unor active, constând în cheltuieli cu montajul, instalarea și punerea în funcțiune, care nu au fost incluse în valoarea activelor, operațiune corectată în timpul acțiunii;
- activele fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor aflate în administrarea aparatului central al Ministerului Muncii și Justiției Sociale nu s-au reevaluat la termenele legale.

La Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (ANPIS)²

Au fost identificate plăți nelegale, pe tipurile de beneficii de asistență socială auditate, reprezentând:

- *indemnizația pentru creșterea copilului* (2.030 mii lei), *alocația pentru susținerea familiei* (989 mii lei), *venit minim garantat* (1.931 mii lei), acordate unor beneficiari care au realizat concomitent venituri din salarii și pensii, depășind limita legală admisă pentru plata unor beneficii sociale;
- *venit minim garantat* (216 mii lei) și *alocația pentru susținerea familiei* (136 mii lei), întrucât aceste drepturi au fost acordate unor persoane care dețineau depozite bancare sau care au obținut dividende peste limita legală.

Din verificările efectuate asupra debitelor predate spre urmărire și recuperare de unele agenții teritoriale către autoritățile fiscale s-au constatat deficiențe în:

- predarea unor debite în sumă de 522 mii lei înainte de termenul legal de 180 de zile, în care acestea erau scutite de la plata accesoriilor;
- necalcularea unor dobânzi și penalități de întârziere, în sumă de 121 mii lei, la debitele transmise autorităților fiscale după trecerea termenului legal de 180 de zile.

Au fost semnalate, de asemenea, nereguli cu privire la menținerea și raportarea în contul „Debitori”, la finele anului 2016, a sumei de 92 mii lei, pentru care dreptul de a solicita recuperarea s-a prescris, fără ca entitatea să întreprindă demersuri în vederea recuperării. Aceeași abatere a fost semnalată și în cazul unor obligații în sumă de 36 mii lei, pentru care dreptul titularilor de a solicita sumele s-a prescris, sau a unor drepturi neridicate în sumă de 12 mii lei, deși sumele au fost achitate titularilor acestor drepturi.

La agențiile județene pentru plăți și inspecție socială (AJPIS)³

Au fost identificate plăți nelegale, după cum urmează:

- *ajutoare sociale și alocații pentru susținerea familiei*, în sumă de 8.304 mii lei, cauzate, în principal, de nedeclararea de către beneficiari a unor venituri nete realizate (salarii, pensii, activități independente), a deținerii de depozite bancare peste limita legală, a neachitării impozitelor pentru bunurile deținute în proprietate, fapt ce conduce la excluderea acordării acestor drepturi, din care:
 - 4.958 mii lei reprezentând ajutoare sociale (AJPIS: Alba, Botoșani, Brașov, Constanța, Dolj, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vrancea);
 - 3.346 mii lei reprezentând alocații pentru susținerea familiei (AJPIS: Alba, Botoșani, Brașov, Constanța, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vrancea).
- indemnizații pentru creșterea copilului, inclusiv stimulentele de inserție lunar, în sumă de 5.035 mii lei, din care:
 - 3.696 mii lei reprezentând indemnizații pentru creșterea copilului (AJPIS: Alba, Brașov, Constanța, Gorj, Ialomița, Mehedinți, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vrancea);
 - 1.339 mii lei reprezentând stimulentele de inserție lunar (AJPIS: Alba, Constanța, Gorj, Hunedoara, Timiș, Vrancea).

Aceste erori care au condus la plăți nelegale s-au produs ca urmare a nedeclarării veniturilor încasate, unele peste limita admisă de lege, a nerecalculării cuantumului în funcție de veniturile efectiv realizate, potrivit Deciziei de impunere finală eliberată de autoritățile fiscale. În cazul acordării stimulentele lunare de inserție în condiții neconforme, cauza principală a fost ne reprezentarea documentelor care atestă începerea activității și, implicit, obținerea de venituri supuse impozitării.

- alocații de stat pentru copii, în sumă de 28 mii lei, acordate unor copii exmatriculați, care au abandonat școala sau care au repetat anul școlar, cauza nesistării plăților fiind transmiterea cu întârziere a documentelor de către inspectoratele școlare pentru beneficiari care nu mai întruneau condițiile legale. Au existat situații în care aceste alocații au fost acordate unor minori decedați sau reprezentantului legal al beneficiarului de alocație decedat, caz în care AJPIS trebuie să suspende plata alocației de stat pentru copii până la schimbarea reprezentatului legal al acestuia, dar acest aspect nu a fost urmărit (AJPIS: Alba, Constanța, Gorj, Ialomița, Neamț);
- ajutor de încălzire cu lemne, cu energie termică și gaze naturale, în sumă de 144 mii lei, pentru beneficiari care nu au declarat toate veniturile realizate, elemente care conduc la excluderea acestora de la acordarea dreptului (AJPIS: Alba, Botoșani, Brașov, Mehedinți).

² La nivelul ANPIS s-au verificat 25 de agenții județene pentru plăți și inspecție socială: Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Covasna, Dâmbovița, Galați, Giurgiu, Harghita, Iași, Maramureș, Mureș, Olt, Prahova, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Vâlcea, București.

³ La nivelul camerelor de conturi s-au verificat 17 agenții județene pentru plăți și inspecție socială: Alba, Botoșani, Brașov, Constanța, Dolj, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Sălaj, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vrancea.

S-au constatat deficiențe privind corectitudinea evidenței contabile în sensul că evidența contabilă sintetică a conturilor „Debitori” și „Creditori”, raportate către ANPIS la finele anului 2016 prin situațiile financiare nu concordă cu evidența analitică a acelorași conturi din programul informatic SAFIR, aplicație care gestionează plățile reprezentând beneficii de asistență socială (AJPIS: Gorj, Ialomița, Ilfov, Sălaj, Mehedinți, Timiș, Vaslui).

Prin situațiile financiare anuale s-au raportat eronat unele sume reprezentând debite prescrise, nerecuperate în termenul legal, precum și unele drepturi neridicate care trebuiau virate la bugetul de stat, întrucât dreptul titularilor de a solicita aceste sume era, de asemenea, prescris (AJPIS: Ilfov, Mehedinți, Teleorman).

Există încă disfuncționalități în modul de urmărire și încasare a debitelor stabilite, deoarece pentru debitele încasate de agențiile teritoriale, precum și pentru debitele transmise către organele fiscale după expirarea termenului legal de 180 de zile de la emiterea deciziei de debit nu s-au înregistrat, calculat și încasat accesorii (AJPIS: Constanța, Hunedoara, Ialomița, Gorj, Ilfov, Mehedinți, Timiș, Vaslui, Vrancea).

Nu s-au actualizat procedurile operaționale cu activitățile specifice calculării accesoriiilor aferente debitelor recuperate în condițiile modificărilor unor prevederi legale referitoare la executarea silită a debitelor reprezentând venitul minim garantat (AJPIS Ilfov).

Recomandări

La Ministerul Muncii și Justiției Sociale

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor identificate au constat, în principal, în raportarea corectă prin situațiile financiare anuale a tuturor activelor, inclusiv a celor necorporale, la valoarea justă, reevaluarea activelor fixe aflate în administrarea ministerului și înregistrarea acestor operațiuni; actualizarea Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului aflat la Ministerul Finanțelor Publice.

La Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor identificate au constat în stabilirea realității creanțelor și datoriiilor privind drepturile ce decurg din beneficii de asistență socială, efectuarea corecțiilor necesare, stabilirea și recalcularea sumelor rezultate în urma corecțiilor efectuate, recuperarea prejudiciilor, virarea la buget a sumelor pe măsura recuperării, virarea drepturilor prescrise la termenele legale la buget.

Opinia de audit

Întrucât valoarea abaterilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul de stat este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, deoarece la nivelul Ministerului Muncii și Justiției Sociale, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori.

Pentru remedierea deficiențelor identificate au fost emise decizii prin care s-au dispus măsuri ce trebuie implementate atât la nivelul ministerului, cât și la nivelul ANPIS, decizii care nu au fost contestate de către conducerile celor două entități.

Follow-up

Ca urmare a receptivității și preocupării conducerii entităților verificate s-a înregistrat un grad ridicat de implementare a măsurilor dispuse prin decizii de către Curtea de Conturi (61%), impactul asupra activității entităților auditate constând în:

- S-a corectat evidența contabilă prin implementarea unor măsuri privind:
 - actualizarea situației bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrarea ministerului cu bunurile restituite de acesta către persoanele îndreptățite;
 - reflectarea corectă a datoriiilor și creanțelor entității în bilanțul contabil.
- Îmbunătățirea managementului în realizarea obiectivelor entităților prin adoptarea unor măsuri concretizate în:
 - inițierea de demersuri pentru revizuirea unor prevederi din cuprinsul *Legii nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren și inundațiilor*, în sensul introducerii obligației de verificare prealabilă a beneficiarilor de venit minim garantat care dețin polițe de asigurare, pentru a evita plățile duble de la bugetul de stat;
 - cuprinderea în *Legea nr. 196/2016 privind venitul minim garantat de incluziune* a posibilității scăderii din evidență a debitelor din beneficii de asistență socială cu valoarea sub 40 de lei inclusiv, în mod similar cu creanțele fiscale;
 - adoptarea *OG nr. 93/2016 pentru reglementarea unor măsuri de simplificare a acordării unor beneficii de asistență socială, precum și pentru stabilirea unor măsuri bugetare pentru acestea în anul 2016*, aprobată prin *Legea nr. 104/2017*, în care s-au preluat întocmai recomandările privind modul de recuperare a debitelor de natura beneficiilor de asistență socială, termenele de transmitere a acestora către autoritățile fiscale și de scădere din evidența financiar-contabilă;
 - adoptarea *HG nr. 559/2017*, prin care s-au modificat și completat Normele metodologice referitoare la beneficiile de asistență socială, unde, printre altele, s-a abrogat prevederea menționată în *HG nr. 778/2013*, potrivit căreia debitele provenind din ajutoare sociale trebuiau transmise autorităților locale, prevedere imposibil de pus în aplicare;
 - adoptarea *OG nr. 82/2016 pentru aprobarea Statutului special al funcției publice specifice de inspector social și pentru modificarea și completarea unor acte normative* prin care atribuțiile de control și investigare conferite inspectorilor sociali

au fost sporite și s-a stabilit o politică unitară de aplicare a sancțiunilor pentru drepturile auditate, prevederi cu rol important în prevenirea și combaterea erorilor și fraudei din sistemul național de asistență socială;

- adoptarea OUG nr. 55/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului, de corectare a Legii nr. 66/2016 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copilului, unde, printre alte modificări, s-a stabilit o limită maximă pentru acest beneficiu, întrucât cuantumul dreptului nu era plafonat.

Performanța acordării unor beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei, susținerea copilului și a familiei în anul 2016

Prin auditul performanței efectuat, Curtea de Conturi a urmărit îmbunătățirea modului de fundamentare și utilizare a fondurilor acordate pentru patru categorii de beneficii de asistență socială, inclusiv o evaluare a administrării, supravegherii și controlului acestora, respectiv:

- alocația de stat pentru copii;
- indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunare/de inserție;
- ajutorul social privind asigurarea venitului minim garantat;
- alocația pentru susținerea familiei.

Misiunea de audit al performanței s-a desfășurat la Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS) și la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (ANPIS), ordonator secundar de credite în subordinea ministerului.

Similar cu anul precedent, cele patru beneficii de asistență socială au fost abordate în cadrul misiunilor de audit financiar desfășurate la nivelul unor agenții județene pentru plăți și inspecție socială (având în vedere că drepturile de beneficii de asistență socială se acordă prin intermediul acestor entități), prin urmărirea obiectivelor specifice auditului performanței, concluziile formulate fiind preluate la ordonatorul ierarhic superior – ANPIS.

Beneficiile de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituie a veniturilor individuale/familiale obținute din muncă în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane, ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.

Plățile totale privind asistența socială, efectuate în anul 2016, au crescut cu 18% față de anul precedent, adică de la 9.958 milioane lei la 11.702 milioane lei, trendul crescător fiind influențat, în principal, de creșterea cuantumului unor beneficii de asistență socială și, în unele cazuri, de creșterea numărului de beneficiari.

Fondurile publice pentru susținerea sistemului de beneficii de asistență socială, acordate prin bugetul ministerului în anul 2016, în sumă de 11.702 milioane lei, reprezintă 1,54% din produsul intern brut al României.

Beneficiile de asistență socială acordate în anul 2016, care au făcut obiectul misiunilor de audit (alocația de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunare/de inserție, ajutorul social privind asigurarea venitului minim garantat, alocația pentru susținerea familiei), au presupus un efort bugetar de **8.282 milioane lei**, reprezentând 71% din totalul plăților efectuate în anul 2016, cu 3% mai mult față de 2015, când acestea erau de 68%.

Plata celor patru beneficii de asistență socială auditate în anul 2016 a cuprins:

- ▶ beneficii de asistență socială efectiv plătite 8.080 milioane lei;
- ▶ taxe poștale pentru transmiterea drepturilor auditate 42 milioane lei;
- ▶ contribuții la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate
(pentru plata venitului minim garantat și a indemnizației lunare pentru creșterea copilului) 160 milioane lei.

În anul 2016, plățile efectuate pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială auditate și numărul mediu lunar de beneficiari se prezintă după cum urmează:

Beneficii de asistență socială	Anul 2016	
	Plăți efectuate - milioane lei -	Număr mediu lunar beneficiari
Alocația de stat pentru copii	4.415	3.662.793
Indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunare/de inserție, din care:	2.324	182.485
Indemnizația pentru creșterea copilului	2.060	141.151
Stimulentele lunare/de inserție	264	41.334
Alocația pentru susținerea familiei	526	273.337
Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat, inclusiv plățile pentru asigurările obligatorii pentru locuințe	815	244.814
Total	8.080	4.363.429

Tabel nr. 11 – Plățile efectuate pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială

MMJS gestionează, finanțează și asigură prin ANPIS și prin agențiile județene pentru plăți și inspecție socială acordarea beneficiilor de asistență socială sub forma *alocației de stat pentru copii, a indemnizației pentru creșterea copilului (inclusiv a stimulentului lunar/de inserție), alocației pentru susținerea familiei și a ajutorului social pentru asigurarea venitului minim garantat*, pentru numărul mediu lunar de 4.363.429 de beneficiari.

În anul 2016, plățile aferente celor patru drepturi auditate au deținut o pondere de circa 69% în totalul plăților efectuate pentru asigurări și asistență socială, ponderea cea mai ridicată fiind reprezentată de alocația de stat pentru copii (53%), urmată de indemnizația pentru creșterea copilului (28%).

Obiectivele auditului

Obiectivul general al auditului a constat în stabilirea, de o manieră independentă, a principalelor fenomene din sistemul de beneficii de asistență socială cu privire la modul de fundamentare și utilizare a fondurilor publice acordate pentru cele patru drepturi, inclusiv o evaluare a administrării, supravegherii și controlului acestora, precum și modul în care ANPIS și agențiile județene au acționat în vederea punerii în aplicare a obiectivelor stabilite.

Obiectivele specifice au urmărit evaluarea:

1. modului în care MMJS își îndeplinește rolul de entitate publică, cu responsabilități în ceea ce privește aplicarea unitară a legislației în domeniul specific de activitate;
2. modului în care se fundamentează necesarul de resurse bugetare, corelarea tranșelor de transmitere a drepturilor cu plățile efective pentru eliminarea imobilizărilor de resurse bugetare;
3. modului de reflectare prin situațiile financiare anuale a plăților, a debitorilor și a creditorilor privind cele patru beneficii de asistență socială;
4. caracterului corect și complet al informațiilor gestionate de sistemele informatice, precum și capacitatea acestor sisteme de a fi adaptate cu noile acte normative în domeniu;
5. sistemelor de control intern, a modului de funcționare a instrumentelor și mecanismelor de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției, inclusiv activitatea desfășurată de către organele de inspecție socială în scopul focalizării beneficiilor de asistență socială către persoanele îndreptățite.

Principalele concluzii:

1. Pentru obiectivul *Evaluarea modului în care MMJS își îndeplinește rolul de entitate publică, cu responsabilități în ceea ce privește aplicarea unitară a legislației în domeniul specific de activitate* s-a reținut preocuparea entității de armonizare/corectare a actelor normative pentru recuperarea unor debite, însă au fost consemnate și unele deficiențe care, sintetic, se prezintă astfel:

- actul normativ care reglementa modalitatea de recuperare a debitelor constituite din ajutorul social de către organele de executare silită din cadrul unităților administrativ-teritoriale a fost corectat în anul 2017, ca urmare a recomandărilor formulate în acest sens în anul precedent, întrucât autoritățile locale nu au capacitatea de recuperare a acestor debite;
- impactul financiar privind procedura de stabilire a debitului, de emitere a deciziei de debit, precum și de comunicare a deciziei către debitor/organele fiscale nu justifică recuperarea debitelor până în 40 de lei, inclusiv având în vedere costurile medii supraunitare de recuperare a acestora;
- perioada mare în care unii dintre beneficiarii de venit minim garantat primesc acest drept necesită atragerea acestora să ocupe locurile de muncă vacante disponibile la nivel național, conform pregătirii titularilor acestui drept, pentru economisirea de fonduri publice alocate cu această destinație;
- eliminarea plafonării indemnizației lunare pentru creșterea copilului a generat pierderi bugetului de stat, având în vedere că doar într-un caz veniturile care au constituit baza de calcul a indemnizației lunare pentru creșterea copilului s-au dovedit a fi incorecte. În anul 2017 (OUG nr. 55/2017 de corectare a Legii nr. 66/2016) s-a stabilit cuantumul maxim al indemnizației pentru creșterea copilului ca fiind în sumă de 8.500 de lei.

2. Pentru obiectivul *Evaluarea modului în care se fundamentează necesarul de resurse bugetare, corelarea tranșelor de transmitere a drepturilor cu plățile efective pentru eliminarea imobilizărilor de resurse bugetare* s-a reținut preocuparea ministerului pentru repartizarea fondurilor bugetare necesare plății beneficiilor de asistență socială, neexistând sume imobilizate, însă au fost constatate și unele deficiențe, după cum urmează:

- menținerea în mod similar cu anii precedenți a unei ponderi importante a plăților pentru drepturile auditate prin mandat poștal, în numerar, în detrimentul plăților prin virament bancar;
- demersurile cu compania națională abilitată nu s-au materializat în încheierea unei noi convenții, care să cuprindă și reducerea comisionului de 1% aferent plății drepturilor în numerar, comision neschimbat în condițiile în care sumele plătite pentru drepturile auditate au înregistrat creșteri succesive de la un an la altul;
- crearea premiselor imobilizării temporare a unor sume de la bugetul de stat, întrucât tranșele de plată a drepturilor auditate sunt oarecum disproporționate față de termenele de plată ale acestora.

3. Pentru obiectivul *Evaluarea modului de reflectare prin situațiile financiare anuale a plăților, debitorilor și creditorilor privind cele patru beneficii de asistență socială* s-au reținut, în principal, următoarele:

- eficientizarea activității de recuperare a sumelor acordate necuvenit, având în vedere faptul că încasările din debite au înregistrat creșteri consecutive în situația în care valoarea debitelor aflate în sold, numărul debitorilor și cuantumul mediu al debitului/beneficiar au urmat un trend descendent;
- receptivitatea entităților auditate față de măsurile dispuse în anii precedenți, care s-au materializat prin adoptarea OUG nr. 93 la finele anului 2016, în care s-au cuprins, printre altele, și prevederi referitoare la modul de predare a debitelor către autoritățile fiscale, termenul de predare, posibilitatea de recuperare a acestora și din alte drepturi decât cel pentru care s-a stabilit debitul;
- îmbunătățirea activității de virare la termenele legale către bugetul de stat a unor sume pentru care dreptul titularilor de a le solicita s-a prescris, având în vedere faptul că deficiențele față de anii anteriori au avut un trend descendent.

4. Pentru obiectivul *Evaluarea caracterului corect și complet al informațiilor gestionate de sistemele informatice, precum și capacitatea acestor sisteme de a fi adaptate cu noile acte normative în domeniu*, auditul a reținut implicarea ministerului în procesul de efectuare a plăților către beneficiarii drepturilor auditate prin crearea unei aplicații informatice, însă s-au înregistrat unele deficiențe care, sintetic, se prezintă astfel:

- erorile rămase nesoluționate din sistemul informatic SAFIR au condus la menținerea unor diferențe între datele raportate prin situațiile financiare anuale privind debitorii, creditorii și plățile și cele din aplicația SAFIR, diferențe care sunt în scădere față de anii precedenți;

De asemenea, se rețin eforturile depuse de personalul ANPIS și de către utilizatorii sistemului SAFIR din teritoriu pentru soluționarea a 74% dintre erorile din sistemul informatic.

- facilitățile de scutire de la plata accesoriilor pentru titularii care achită debitele în termenul legal nu au putut fi puse în aplicare, deoarece sistemul informatic achiziționat în acest sens nu are capacitatea de a exporta anumite date în SAFIR;
- sistemul informatic SAFIR nu este capabil să susțină viitoarele cerințe de sistem, nici adaptarea la modificările legislative din domeniul beneficiilor de asistență socială, mai ales în contextul apariției unor noi tehnologii privind transmiterea și prelucrarea datelor în timp real, inclusiv la unitățile administrativ-teritoriale, existând riscul de blocare în efectuarea plăților către beneficiarii de asistență socială, potrivit informațiilor cuprinse în Planul de acțiune pentru implementarea noului sistem de management al informațiilor pentru asistență socială al ministerului.

Totodată, auditul remarcă implicarea ministerului în verificarea plăților către beneficiarii drepturilor auditate prin crearea unei aplicații informatice de către unii dintre angajații direcției de specialitate din minister, având ca efect întărirea mecanismului de prevenire a pătrunderii erorilor în sistemul de asistență socială.

5. Pentru obiectivul *Evaluarea sistemelor de control intern, modul de funcționare a instrumentelor și mecanismelor de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției, inclusiv activitatea desfășurată de către organele de inspecție socială în scopul focalizării beneficiilor de asistență socială către persoanele îndreptățite*, auditul a remarcat adoptarea unor acte normative la finele anului 2016, însă au fost constatate și unele **deficiențe**, după cum urmează:

- realizarea unei singure campanii având ca temă drepturile auditate (venitul minim garantat și alocația pentru susținerea familiei), ceea ce reprezintă cel mai mic număr de campanii tematice înregistrat în ultimii trei ani (față de anul precedent când s-au efectuat trei campanii și cu trei mai puține față de anul 2014 când au fost realizate patru campanii). La sfârșitul anului 2016 s-a demarat campania tematică privind indemnizația pentru creșterea copilului, aceasta fiind finalizată pe parcursul anului 2017;
- eficiența activității inspectorilor sociali față de activitatea personalului care efectuează verificări interne, situație inversă față de anul precedent, având în vedere că valoarea debitelor identificate de către un inspector social este mai mare comparativ cu debitele identificate de o persoană care efectuează verificări interne;
- unul din zece copii nou-născuți nu beneficiază de alocație de stat pentru copii, deși aveau acest drept prin lege, fapt ce conduce la concluzia că fondurile alocate nu au fost întotdeauna destinate persoanelor îndreptățite să le primească efectiv.

Totodată, auditul remarcă:

- simplificarea modului de solicitare și acordare a beneficiilor de asistență socială, precum și instituirea obligativității încheierii de protocoale cu entități aflate în subordinea/sub autoritatea ministerului, respectiv Inspecția Muncii și ANOFM;
- sprijinirea activității asistenților sociali prin demersurile efectuate pentru înlocuirea sistemului informatic SAFIR cu sistemul electronic de asistență socială, care va înlesni schimbul de date cu alte instituții publice în vederea identificării solicitanților neeligibili;
- uniformizarea politicii de aplicare a sancțiunilor pentru drepturile auditate și sporirea puterilor de control și investigare conferite inspectorilor sociali, prevederi cu rol important în prevenirea fraudei din sistemul național de asistență socială (OUG nr. 82/2016).

Recomandări:

1. Pentru obiectivul *Evaluarea modului în care MMJS își îndeplinește rolul de entitate publică, cu responsabilități în ceea ce privește aplicarea unitară a legislației în domeniul specific de activitate* se recomandă:

- ☞ reexaminarea legislației aplicabile beneficiilor de asistență socială, în sensul cuprinderii în aceasta a scutirii de la plată a debitorilor situate sub 40 de lei inclusiv, având în vedere costurile supraunitare cu recuperarea acestora, în scopul utilizării eficiente a fondurilor publice de la bugetul de stat;
- ☞ analizarea posibilității de modificare a legislației, intensificarea colaborării instituționale, precum și adoptarea unor măsuri eficiente pentru atragerea persoanelor beneficiare de venit minim garantat, apte de muncă, să ocupe locurile de muncă vacante disponibile, conform pregătirii acestora, în vederea realizării de economii la bugetul de stat și încasării unor sume suplimentare la Bugetul general consolidat.

2. Pentru obiectivul *Evaluarea modului în care se fundamentează necesarul de resurse bugetare, corelarea tranșelor de transmitere a drepturilor cu plățile efective pentru eliminarea imobilizărilor de resurse bugetare* se recomandă:

- ☞ continuarea demersurilor pentru creșterea numărului de beneficiari care încasează drepturi prin virament bancar pentru economisirea consumului de resurse umane și materiale alocate plăților efectuate în numerar, care prezintă în continuare risc ridicat de eroare și fraudă;
- ☞ analizarea posibilității de reducere a comisionului plătit companiei naționale abilitate pentru plata drepturilor în numerar cuprins în legislația bugetară anuală, având în vedere că sumele plătite pentru drepturile auditate au înregistrat creșteri succesive de la un an la altul, iar comisioanele percepute de bănci pentru același volum al drepturilor sunt nesemnificative, în scopul utilizării eficiente a fondurilor publice de la bugetul de stat cu transmiterea drepturilor;
- ☞ reanalizarea numărului și a cuantumului tranșelor prin care se transmit drepturile auditate către compania națională abilitată, achitate în numerar de aceasta beneficiarilor, corelat cu termenele de plată ale beneficiilor auditate, pentru evitarea imobilizării temporare a sumelor de la bugetul de stat.

3. Pentru obiectivul *Evaluarea modului de reflectare prin situațiile financiare anuale a plăților, debitorilor și creditorilor privind cele patru beneficii de asistență socială* s-au formulat următoarele recomandări:

- ☞ eficientizarea activității de recuperare a sumelor cu titlu de beneficii auditate acordate necuvenit pentru evitarea prescrierii unor debite care provin din beneficiile auditate;
- ☞ monitorizarea sumelor neridicate de către titularii drepturilor auditate în scopul virării la termenele legale către bugetul de stat a sumelor pentru care dreptul beneficiarilor de a solicita drepturile s-a prescris.

4. Pentru obiectivul *Evaluarea caracterului corect și complet al informațiilor gestionate de sistemele informatice, precum și capacitatea acestor sisteme de a fi adaptate cu noile acte normative în domeniu* se recomandă:

- ☞ rezolvarea erorilor rămase nesoluționate din sistemul informatic SAFIR, care au condus la menținerea unor diferențe între, datele raportate prin situațiile financiare anuale privind debitorii, creditorii și plățile aferente drepturilor auditate și datele gestionate de programul informatic SAFIR, erori care au impact direct asupra sumelor care se cuvin bugetului de stat;
- ☞ efectuarea demersurilor necesare și posibile către furnizorul sistemului informatic pentru remedierea erorilor rămase nerezolvate de către acesta, în scopul eliminării deficiențelor, din care unele se perpetuează de mai mulți ani.

5. Pentru obiectivul *Evaluarea sistemelor de control intern, modul de funcționare a instrumentelor și mecanismelor de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției, inclusiv activitatea desfășurată de către organele de inspecție socială în scopul focalizării beneficiilor de asistență socială către persoanele îndreptățite* se recomandă:

- ☞ includerea în campaniile de control a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și a stimulentului lunar/de inserție, întrucât acordarea acestor drepturi este de competența ANPIS, care deține date privind veniturile realizate de către titularii acestor drepturi în baza protocolului cu ANAF, pentru a evita acordarea nelegală a acestor drepturi de la bugetul de stat;
- ☞ solicitarea datelor necesare de la instituțiile abilitate privind copiii nou-născuți, astfel încât beneficiarii îndreptățiți să primească alocație de stat pentru copii să fie informați și să solicite dreptul cuvenit, corelat și cu încasarea de către acești beneficiari a indemnizației lunare pentru creșterea copilului.

Ca urmare a concluziilor consemnate în rapoartele de audit al performanței au fost emise scrisori cu recomandări către conducerile entităților verificate pentru remedierea disfuncționalităților rezultate în urma auditului, care nu au fost contestate.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi www.curteadeconturi.ro la secțiunea Publicații, Strategia Europa 2020, și a fost transmis Președinției, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Muncii și Justiției Sociale, Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială, precum și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, potrivit Legii nr. 68/25 aprilie 2012 pentru ratificarea Acordului de împrumut.

MINISTERUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI

Ministerul Tineretului și Sportului (MTS) este organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului și funcționează în baza HG nr. 11/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Tineretului și Sportului, cu rol de sinteză și de coordonare a aplicării strategiei și politicilor Guvernului în domeniile tineretului și sportului.

Ministerul are în subordine 117 entități, din care: 42 de direcții județene pentru sport și tineret; 48 de cluburi sportive; 15 case de cultură ale studenților; 9 complexuri sportive naționale; Institutul Național de Cercetare pentru Sport; Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor; Muzeul Sportului. Totodată, are sub autoritate 71 de entități, din care: 69 de federații sportive, Comitetul Olimpic și Sportiv Român, Comitetul Național Paralimpic.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra situațiilor financiare încheiate la 31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

Principalele constatări s-au referit la lipsa unor demersuri legale necesare evidențierii și încasării unor drepturi de creanță, fapt ce a avut ca efect pierderea acestora, exemplele fiind redate mai jos:

- s-au pierdut creanțe în valoare de 3.839 mii lei, datorate de Compania Națională Loteria Română SA (CNLR) în temeiul *Legii sportului nr. 69/2000*, care reprezintă contribuția de 5% din totalul încasărilor rămase după deducerea taxei de licență, din perioada decembrie 2004-decembrie 2005. MTS nu a efectuat, în termenul legal de prescripție, demersurile legale pentru recuperarea acesteia, prejudiciul astfel produs, cuantificat în timpul misiunii de audit financiar, fiind în sumă de 10.644 mii lei.

Pierderea dreptului de creanță nu a fost înregistrată în evidența contabilă a instituției, iar la nivelul MTS nu a fost efectuată o analiză a cauzelor pierderii acestuia, în urma căreia să se stabilească persoanele răspunzătoare și să se dispună măsuri pentru recuperarea prejudiciului;

- nu s-a înregistrat în evidența contabilă prejudiciul produs instituției prin pierderea sumei de 714 mii lei, rezultată prin neefectuarea de către MTS, în termenul legal de prescripție, a demersurilor necesare pentru punerea în executare a unei sentințe penale din anul 2011.

În luna martie 2017, MTS a formulat o plângere penală pentru nepunerea în executare, în termenul de prescripție, a sentinței penale, prejudiciul sesizat fiind format doar din suma de 714 mii lei, pentru care nu au fost calculate dobânzi și penalități conform legii. Valoarea prejudiciului, stabilită la momentul auditului financiar prin aplicarea dobânzilor și penalităților legale, este în sumă de 945 mii lei;

- nu s-au respectat dispozițiile conducerii MTS, emise în vederea recuperării unui prejudiciu creat instituției prin pierderea unui drept de creanță în valoare de 11 mii lei ca urmare a nepunerii în executare, în termenul legal de prescripție, a unei sentințe civile din anul 2009.

În anul 2015, conducerea instituției a dispus Corpului de control al ministrului identificarea persoanelor răspunzătoare de nepunerea în executare a sentinței, ulterior, fiind înființată o comisie specială în acest scop. La data auditului efectuat în anul 2017, situația nu era clarificată. Valoarea prejudiciului, stabilită la momentul auditului financiar, prin aplicarea dobânzilor și penalităților legale, este de 16 mii lei, acesta nefiind înregistrat în evidența contabilă a instituției;

- nu s-a înregistrat în evidența contabilă întreaga valoare a prejudiciului produs de Federația Română de Patinaj prin plăți nelegale în valoare de 1.105 mii lei, pentru care MTS s-a constituit parte civilă într-un dosar penal deschis în anul 2012. Printr-o cerere înaintată în anul 2017, MTS a solicitat constituirea sa ca parte civilă în dosarul penal în cauză, pentru suma de 1.226 mii lei, compusă din 1.105 mii lei prejudiciu și accesorii în valoare de 120 mii lei, necalculate însă conform prevederilor legale și care nu au fost înregistrate în evidența contabilă;
- nu s-a înregistrat analitic în contabilitate, pe fiecare debitor, în contul „Debitori lipsă inventar”, valoarea bunurilor constatate lipsă la inventar, constând în mijloace fixe cu valoarea de 101 mii lei și obiecte de inventar în sumă de 60 mii lei. Nu s-a efectuat o cercetare în vederea identificării persoanelor răspunzătoare pentru aceste lipsuri.

Observațiile camerelor de conturi, în urma acțiunilor proprii efectuate la entitățile aflate în subordinea MTS, sunt prezentate pe obiectivele urmărite pe parcursul acțiunii de audit, astfel:

Modul de administrare și evidențiere a bunurilor aparținând domeniului public și privat al statului a prezentat o serie de deficiențe, cele mai frecvente fiind:

- neactualizarea datelor din Inventarul centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului, precum și nerespectarea prevederilor legale cu privire la intabularea dreptului de proprietate asupra unor bunuri aparținând domeniului public și privat al statului (*Casa de Cultură a Studenților Timișoara, Clubul Sportiv Farul Constanța*);
- administrarea necorespunzătoare a unor bunuri aparținând domeniului public al statului, darea în folosință și utilizarea lor fără respectarea principiilor economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice (*Clubul Sportiv Farul Constanța, Complexul Cultural Sportiv Studentesc „Tei”, Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor, Sport Club Miercurea Ciuc*);

- neefectuarea sau efectuarea inventarierii și a reevaluării elementelor patrimoniale fără respectarea dispozițiilor legale (DJST: Bihor, Brașov, Brăila, Covasna; Casa de Cultură a Studenților Iași; Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor; CSM: Baia Mare, „Danubiu” Tulcea, Bistrița-Năsăud, Onești; Clubul Sportiv Pandurii Târgu-Jiu; Institutul Național de Cercetare pentru Sport);
- neînregistrarea sau înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor bunuri aparținând domeniului public sau privat al statului (Clubul Sportiv Municipal „Danubiu” Tulcea, Institutului Național de Cercetare pentru Sport, DJST: Bihor, Satu Mare, Galați);
- nerespectarea prevederilor legale privind procedurile de transmitere fără plată și de valorificare a bunurilor aparținând instituțiilor publice (Clubul Sportiv Farul Constanța);
- nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la achizițiile publice (DJST Covasna și Mehedinți, Institutul Național de Cercetare pentru Sport, Casa de Cultură a Studenților Timișoara).

Referitor la organizarea și conducerea evidenței financiar-contabile, principalele abateri au constat în:

- înregistrarea eronată în contabilitate atât a unor lucrări de investiții, cât și a unor active fixe corporale în curs de execuție, precum și menținerea în categoria mijloacelor fixe a unor bunuri care nu mai îndeplinesc criteriile de încadrare în această categorie (Sport Club Miercurea Ciuc, Clubul Sportiv Pandurii Târgu-Jiu, DJST Brăila);
- neevidențierea în conturi în afara bilanțului a garanțiilor de bună execuție; existența unor neconcordanțe între datele din evidența tehnico-operativă și evidența contabilă cu privire la activele de natura construcțiilor; deficiențe cu privire la înregistrarea în evidența contabilă a veniturilor, cheltuielilor și drepturilor de creanță (DJST Covasna și Satu Mare, Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor, Clubul Sportiv Municipal „Danubiu” Tulcea, Sport Club Miercurea Ciuc, Clubul Sportiv Pandurii Târgu-Jiu, Clubul Cultural Sportiv Studențesc „Tei”, Institutul Național de Cercetare pentru Sport);
- menținerea în evidența contabilă a unor bunuri constatate lipsă cu ocazia inventarierii (Clubul Sportiv Municipal „Danubiu” Tulcea).

Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor fără respectarea dispozițiilor legale în domeniu a generat efectuarea de plăți nelegale de natura cheltuielilor cu bunuri și servicii, în valoare totală de 192 mii lei (DJST: Brașov, Covasna, Ilfov, Mehedinți; Casa de Cultură a Studenților Timișoara; Clubul Sportiv Municipal Bistrița-Năsăud; Clubul Sportiv Municipal „Danubiu” Tulcea; Clubul Sportiv Municipal Onești; Institutul Național de Cercetare pentru Sport; Sport Club Miercurea Ciuc).

Cu privire la modul de stabilire, înregistrare și virare a veniturilor cuvenite bugetului de stat și bugetelor locale, precum și cu privire la stabilirea, evidențierea și urmărirea încasării veniturilor proprii s-a constatat:

- necalcularea, neînregistrarea și nevirarea la bugetul de stat a cotei de 50% din veniturile din chirii, precum și a altor sume cuvenite acestuia (DJST Covasna, Clubul Sportiv Farul Constanța, Clubul Cultural Sportiv Studențesc „Tei”);
- nerespectarea prevederilor legale cu privire la stabilirea, evidențierea și plata obligațiilor către bugetul de stat și alte bugete, precum și a celor cu privire la stabilirea, evidențierea și urmărirea încasării veniturilor proprii și a drepturilor de creanță (Clubul Sportiv Pandurii Târgu-Jiu, Clubul Sportiv Municipal Baia Mare, Clubul Sportiv Municipal Bistrița-Năsăud, Casa de Cultură a Studenților Timișoara, Sport Club Miercurea Ciuc, Complexul Cultural Sportiv Studențesc „Tei”).

Recomandări:

- ☞ stabilirea, în conformitate cu prevederile legale, a întinderii prejudiciilor produse instituției prin pierderea unor drepturi de creanță, înregistrarea în evidența contabilă a MTS, precum și dispunerea măsurilor legale pentru recuperarea acestora;
- ☞ stabilirea și înregistrarea în evidența contabilă analitică a MTS a persoanelor vinovate de lipsa bunurilor constatate cu ocazia inventarierii, precum și dispunerea măsurilor legale în vederea recuperării valorii acestor bunuri;
- ☞ respectarea prevederilor legale cu privire la modul de administrare și evidențiere a bunurilor aparținând domeniului public și privat al statului;
- ☞ respectarea prevederilor legale cu privire la organizarea și conducerea evidenței financiar-contabile;
- ☞ respectarea prevederilor legale cu privire la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor;
- ☞ respectarea prevederilor legale cu privire la modul de stabilire, înregistrare și virare a veniturilor cuvenite bugetului de stat și bugetelor locale, precum și cu privire la stabilirea, evidențierea și urmărirea încasării veniturilor proprii.

Opinia de audit

Având în vedere rezultatele misiunii de audit financiar și măsurile dispuse prin decizii ale Curții de Conturi, ca urmare a abaterilor constatate în anii precedenți, măsuri care nu au fost duse la îndeplinire de MTS, se concluzionează că situațiile financiare pe anul 2016 ale MTS nu oferă o imagine reală și fidelă sub toate aspectele semnificative a activelor, a poziției financiare, precum și a performanței financiare și a rezultatului patrimonial, astfel că a fost exprimată o **opinie contrară**.

Pentru valorificarea constatărilor înscrise în Raportul de audit financiar pentru anul 2016, întocmit la nivelul ministerului, Curtea de Conturi a dispus măsuri prin decizie. MTS a formulat contestație împotriva deciziei, respinsă de Comisia de soluționare a contestațiilor.

Follow-up

Referitor la măsurile dispuse de Curtea de Conturi pentru înlăturarea abaterilor constatate în misiunile de audit financiar efectuate în anii precedenți s-a constatat:

- corectarea evidenței contabile ca urmare a efectuării de către MTS a analizei cu privire la vechimea creanțelor înregistrate în contul „Debitori sub 1 an” și încadrarea acestora în conformitate cu prevederile legale. În urma analizei au fost identificate creanțe în sumă totală de 365 mii lei, a căror vechime a depășit un an. În baza rezultatului analizei, creanțele au fost înregistrate în evidența contabilă conform prevederilor legale, fapt ce a avut ca impact reflectarea corespunzătoare a acestora în situațiile financiare ale instituției.
- Există măsuri dispuse anterior, neduse la îndeplinire, fapt pentru care se mențin următoarele abateri:
 - nerespectarea prevederilor legale cu privire la efectuarea inventarierii generale a patrimoniului, nefinalizarea acțiunii de reevaluare a activelor aflate în patrimoniul MTS și al unităților subordonate, conform prevederilor legale, precum și neconcordanța dintre datele din Inventarul bunurilor aflate în domeniul public al statului, aprobat prin hotărâre de guvern, și datele din evidența contabilă a MTS;
 - nefinalizarea acțiunii de identificare, evidență și evaluare a situației actuale a imobilelor destinate activității sportive, aflate în patrimoniul public sau privat al statului, precum și a celorlalte baze sportive aflate pe teritoriul României; neclarificarea situației juridice a unui imobil din Brașov, aflat în patrimoniul Casei de Cultură a Studenților Brașov; neluarea măsurilor în vederea realizării controlului menținerii destinației bazelor sportive din domeniul public sau privat al statului ori al UAT-urilor, precum și a celor care au aparținut domeniului public și care au intrat în circuitul privat după anul 1989;
 - neorganizarea și neconducerea evidenței contabile a drepturilor constatate, respectiv a veniturilor și creanțelor potențial cuvenite instituției de la plătitorii de taxe și accize din alcool și tutun, care au obligația de a vira la dispoziția ministerului o cotă de 1% din cuantumul sumelor datorate bugetului de stat, conform prevederilor legale;
 - neclarificarea situației efectuării operațiunilor de plată a onorariilor de succes percepute de SCPA Sfârâială și Asociații, în baza contractului încheiat cu MTS, aspect rezultat din constatarea privind neînregistrarea în evidența contabilă și neurmărirea încasării unor creanțe care au făcut obiectul unor hotărâri definitive pronunțate de instanțele judecătorești. Valoarea estimată a abaterii constatate era de 9.013 mii lei;
 - neefectuarea analizei în vederea dispunerii măsurilor legale pentru recuperarea eventualelor sume constând în venituri/penalități/daune cuvenite direcțiilor județene pentru sport și tineret sau în sume decontate necuvenit de către direcțiile județene ca urmare a derulării contractelor de colaborare încheiate în perioada 2003-2004 pentru reabilitarea/modernizarea, întreținerea și utilizarea bazelor materiale ale unor tabere școlare;
 - nefinalizarea acțiunilor necesare creării cadrului legal, care să prevadă atât obligativitatea acreditării tuturor locațiilor în care se organizează tabere naționale, tabere de odihnă, tabere sociale, tabere tematice pentru copii, studenți și tineri, precum și tabere pentru persoane cu handicap și tabere pentru olimpici, cât și obligativitatea plății unei taxe de acreditare de către persoanele solicitante, din a cărei colectare să se asigure fondurile necesare desfășurării întregii proceduri de acreditare;
 - neclarificarea unor sume înregistrate în evidența analitică a conturilor de debitori în condițiile neidentificării documentelor justificative care au stat la baza înregistrării acestora. Valoarea estimată a abaterii este de 1.504 mii lei;
 - neînregistrarea în evidența contabilă și neluarea de măsuri în vederea recuperării unui prejudiciu în valoare de 673 mii lei, creat prin prescrierea unui drept de creanță.

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) este instituție cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, finanțat integral de la bugetul de stat, responsabilă cu aplicarea strategiei și programului de guvernare, cu rol în elaborarea și implementarea strategiilor naționale sectoriale în domeniile agriculturii și producției alimentare, dezvoltării rurale, îmbunătățirilor funciare, precum și în domeniile conexe: fitosanitar, cercetare științifică de specialitate, conservarea și managementul durabil al solurilor și al resurselor genetice vegetale și animale.

MADR elaborează strategii și reglementări specifice în domeniile sale de activitate, în cadrul politicii Guvernului și în conformitate cu reglementările Uniunii Europene și cu principiile Politicii agricole comune (PAC).

MADR și-a desfășurat activitatea în baza prevederilor *HG nr. 1185/2014 privind reorganizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia*, cu modificările și completările ulterioare. Acest act normativ a fost abrogat de *HG nr. 30/18.01.2017*.

În anul 2016, prin *Legea nr. 157/15.07.2016 privind unele măsuri pentru reorganizarea unor structuri aflate în subordinea/coordonarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale*, respectiv prin *HG nr. 860/16.11.2016 privind organizarea, funcționarea și stabilirea atribuțiilor direcțiilor pentru agricultură județene și a municipiului București*, s-au reorganizat direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București. Instituția reorganizată potrivit prevederilor legale amintite a devenit funcțională din luna decembrie 2016.

Misiunile de audit public extern desfășurate în anul 2017 la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale au constatat în:

- **Audit financiar**, care a vizat situațiile financiare ale anului 2016, la *Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale*, *ordonator principal* și la 40 de direcții pentru agricultură județene (DAJ), *ordonatori secundari de credite*.
- **Audit de conformitate (control)**, care a avut ca teme:
 1. *Controlul modului de acordare și utilizare a subvențiilor și a altor forme de sprijin din partea statului producătorilor agricoli, la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA).*
 2. *Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor în perioada 2015-2016, la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare (INCDF - ISPIF București).*
- **Auditul performanței**, cu tema *Performanța activității de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniile agriculturii în perioada 2009-2016*, la *Academia de Științe Agricole și Silvicultură Gheorghe Ionescu-Șișești (ASAS)*.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)

Misiunea de **audit financiar** asupra situațiilor financiare întocmite la 31.12.2016 a evidențiat unele deficiențe, care au avut impact asupra realității și conformității datelor raportate. Erorile se referă la neînregistrarea unor operațiuni sau la înregistrarea incorectă a altora în evidența contabilă, reprezentative fiind următoarele:

- serviciile de asistență tehnică și suport (1.755 mii lei), precum și serviciile privind optimizarea activității financiar-contabile au fost înregistrate eronat ca imobilizări necorporale, în timp ce o aplicație informatică în valoare de 252 mii lei a fost înregistrată integral pe cheltuieli, în condițiile în care aceasta reprezintă o imobilizare necorporală, care se amortizează lunar în perioada de folosință;
- cheltuielile de judecată, penalitățile plătite unui furnizor ca urmare a executării unei hotărâri judecătorești și cheltuielile generate de sumele reținute din contravaloarea unui contract, în sumă totală de 358 mii lei, au fost reflectate numai în „*Contul de rezultat patrimonial*”, deși ele trebuiau să se regăsească și în secțiunea „*Cheltuieli*” a contului de execuție bugetară pe anul 2016. Aceeași abatere s-a constatat și în cazul dobânzilor și penalităților în valoare de 4.523 mii lei, datorate de minister pentru nerambursarea la scadență a sumelor alocate MADR în anul 2015 din veniturile din privatizare gestionate de MFP;
- diferențele nefavorabile de curs valutar, în sumă de 15.996 mii lei, nu au fost reflectate în situațiile financiare ca urmare a faptului că nu a fost efectuată evaluarea elementelor monetare în valută și a celor exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, pentru suma de 464.067 mii euro, evidențiată în contul „*Împrumuturi pe termen scurt*”.

Au fost înregistrate și plătite cheltuieli nejustificate, pentru:

- sporul de complexitate a muncii acordat unor persoane care exercită controlul financiar preventiv asupra actelor de gestiune a patrimoniului și fondurilor publice administrate sau utilizate de MADR, prin aplicarea unui procent de 20% asupra salariului de bază, în loc de majorarea salariului de bază „*cu 4 clase de salarizare succesive suplimentare*”, așa cum este prevăzut la art. 20 alin. (4) din *Legea nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice*, cu modificările și completările ulterioare;
- penalități de întârziere de 103 mii lei plătite de MADR unui furnizor și cheltuieli de judecată de 3 mii lei, prin executarea hotărârii instanțelor de judecată, ca urmare a acțiunii nelegale a ministerului de a reține din factura unui furnizor, fără acceptul acestuia, penalitățile contractuale cauzate de tergiversarea nejustificată a operațiunii de recepție a *aplicației software specifice Rețelei de Informații Contabile Agricole (RICA)*. Recepția aplicației informatice s-a efectuat cu o întârziere de 316 zile față de termenul de realizare prevăzut în contract, după o perioadă îndelungată în care furnizorul a solicitat MADR să procedeze la recepția aplicației livrate și utilizate de minister pentru transmiterea datelor contabile agricole în sistemul Comisiei Europene și după deschiderea acțiunii în instanță, prin care furnizorul a solicitat obligarea MADR la plata contravalorii aplicației software livrate;
- amenda contravențională de 40 mii lei aplicată de Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) ca urmare a constatării unor abateri de la legislația privind achizițiile publice, care au condus la anularea nejustificată a unei proceduri de achiziție inițiate de minister. Deși această plată nu se încadrează în „*sumele destinate potrivit bugetului aprobat pentru acoperirea cheltuielilor de organizare și funcționare ...*”, ministerul nu a procedat la stabilirea persoanelor responsabile în vederea recuperării pagubei create.

La direcțiile pentru agricultură județene (DAJ)

În cadrul acțiunii de audit financiar asupra situațiilor financiare consolidate la nivelul ordonatorului principal de credite au fost auditate și situațiile financiare ale ordonatorilor secundari care funcționează la nivelul județelor. Principalele abateri, cu influență asupra corectitudinii datelor raportate, au fost:

- bugetele de venituri și cheltuieli au fost elaborate fără o fundamentare reală, bazată pe analize riguroase cu privire la cheltuielile ce urmau să fie efectuate sau a veniturilor ce urmau să fie încasate (DAJ: *Prahova și Iași*);
- s-au efectuat înregistrări contabile eronate în sumă de 4.071 mii lei, privind: bunuri care nu mai îndeplinesc condițiile legale pentru a fi încadrate ca mijloace fixe, contravaloarea studiilor pedologice, imobilizări necorporale înregistrate în contul de „active fixe corporale în curs de execuție”, „active fixe” și „cheltuieli cu amortizarea” (DAJ: *Arad, Sibiu, Cluj, Covasna, Gorj, Ialomița, Vaslui, Mureș, Sălaj, Dâmbovița, Olt, Timiș, Prahova, Bistrița-Năsăud și București*);
- nu au fost înregistrate în evidența contabilă operațiuni cu valoarea de 8.269 mii lei, reprezentând: lipsurile constatate în gestiune, obligațiile către furnizori, debitele stabilite în sarcina beneficiarilor de sume reprezentând sprijin financiar prevăzut de schema de ajutor de minimis, bunuri din domeniul public și privat al statului, active fixe nefinanciare, contravaloarea studiilor pedologice contractate cu oficiile pentru studii pedologice și agrochimice și amortizarea acestora (DAJ: *Călărași, Dâmbovița, Vâlcea, Hunedoara, Vaslui, Vâlcea, Sălaj, Suceava și Timiș*);
- nu s-au analizat și clarificat sume prezentate în bilanțul contabil, existând neconcordanțe în evidența contabilă de 2.546 mii lei;
- nu s-a organizat evidența analitică a clădirilor, iar la finele exercițiului bugetar al anului 2016 nu s-au constituit ajustări pentru deprecierea activelor fixe corporale la (DAJ: *Argeș, Brașov și Dolj*);
- nu au fost înregistrate, urmărite și încasate venituri în sumă de 126 mii lei, din care 80 mii lei reprezintă creanțe prescrise. Cauzele care au condus la prescrierea dreptului de a mai acționa în vederea recuperării acestor creanțe au fost identificate în neînregistrarea veniturilor din prestări de servicii și din chirii, necunoașterea lor făcând inexistentă urmărirea și încasarea. Au existat și cazuri în care creanțele au fost înregistrate, dar neaplicarea măsurilor de urmărire și recuperare în termenele legale a condus la același rezultat: prescrierea (DAJ: *Botoșani, Constanța, Olt și Sibiu*).

Au fost constatate abateri de la prevederile legale referitoare la modul de administrare a patrimoniului public sau privat al statului, cele mai frecvente fiind în acțiunea de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, astfel:

- nu au fost consemnate diferențele dintre bunurile din domeniul public al statului, aflate în administrarea entității, și cele înregistrate în Inventarul centralizat publicat în Hotărârea nr. 1705/29.11.2006 (DAJ: *Constanța, Timiș*);
- terenurile și clădirile nu au fost inventariate în baza titlurilor de proprietate sau a documentelor care să ateste dreptul de proprietate al entității asupra acestora, iar rezultatele inventarierii efectuate în cursul anului nu au fost actualizate la data de 31.12.2016 (DAJ: *Teleorman, Covasna*);
- nu s-a efectuat reevaluarea tuturor activelor, iar în unele cazuri, deși această operațiune s-a realizat, rezultatele nu au fost înregistrate în evidența contabilă (DAJ: *Constanța, Teleorman și Bacău*);
- nu au fost inventariate studiile pedologice și agrochimice existente în stoc (DAJ *Vâlcea*).

În derularea plăților s-au constatat abateri care au avut drept consecință prejudicierea bugetului din care s-au efectuat, cele mai reprezentative constatări referindu-se la:

- acordarea unor avansuri spre decontare fără a se urmări dacă cele acordate anterior au fost justificate (DAJ *Iași*);
- neevidențierea în Registrul de casă și în celelalte documente financiar-contabile a numerarului ridicat de la trezorerie (DAJ *Iași*);
- nedepunerea la trezorerie a sumelor încasate prin casieria entității (DAJ *Iași*);
- plăți nelegale, în sumă de 49 mii lei, reprezentând cheltuieli de personal, ca urmare a:
 - ✓ necalculării și nereținerii contribuțiilor sociale obligatorii datorate de angajați, ceea ce a condus la plata unor venituri nete mai mari decât cele datorate (DAJ *Dâmbovița*);
 - ✓ stabilirii sporului de control financiar preventiv în cuantum mai mare decât cel prevăzut de normele legale (DAJ *Dolj*);
 - ✓ acordării de sporuri pentru condiții periculoase și vătămătoare peste plafonul legal funcționarilor publici și personalului contractual (DAJ *Olt*);
- plăți nelegale, în sumă de 51 mii lei, reprezentând cheltuielile cu bunuri și servicii pentru:
 - ✓ lucrări de reparații curente neefectuate, dar confirmate pentru realitate (DAJ *Bihor*);
 - ✓ servicii de telefonie, carburant, servicii de pază sau servicii de curățenie, asistență juridică, cheltuieli de judecată, dobânzi și penalități pentru achitarea cu întârziere a unor lucrări de proiectare realizate de OSPA (DAJ: *Călărași, Covasna, Dâmbovița, Ialomița, Neamț, Prahova, Suceava, Timiș*).
- plăți nelegale în cadrul cheltuielilor de capital, principalele cauze care au condus la aceste abateri fiind:

- ✓ decontarea peste nivelul prevăzut de actele normative în vigoare a cheltuielilor de transport incluse în deconturile studiilor pedologice și agrochimice (DAJ: Cluj, Covasna, Dâmbovița, Argeș, Mureș, Neamț, Sălaj, Sibiu și Vaslui);
- ✓ au fost avizate și acceptate la plată situații de lucrări pentru investiții privind „studii pedologice” în situația în care lucrările nu au fost executate și recepționate (DAJ: Prahova, Gorj și Suceava).
- efectuarea unor plăți nelegale și în cazul acordării ajutoarelor de minimis, în sumă de 1.943 mii lei, ca urmare a:
 - ✓ achiziționării, de către producătorii agricoli:
 - de berbeci de reproducție din rase specializate (DAJ: Alba, Bacău, Bihor, Cluj și Teleorman);
 - de juninci din specia taurine din rasă de lapte și juninci din specia taurine din rasă de carne, care nu îndeplineau criteriile de vârstă/rasă (DAJ Arad și Suceava);
 - a unui taur de reproducție sau a unor suine care nu au fost menținute în exploatație minimum trei ani de la data acordării ajutorului (DAJ Teleorman și Suceava);
 - de berbeci și juninci care nu au fost înregistrați în Registrul național al exploatațiilor și nu se regăseau în aceste exploatații.
 - ✓ nerespectării de către beneficiari a obligativității de a păstra animalele achiziționate pe o perioadă de minim trei ani începând cu data de la care sprijinul financiar a fost acordat (DAJ: Arad, Alba, Bacău, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Constanța, Gorj, Ialomița, Mureș, Neamț, Sălaj, Sibiu, Suceava și Vaslui);
 - ✓ neconcordanței între numere de crotalii înscrise în Registrul național al exploatațiilor și cele pentru care a fost acordat ajutorul (DAJ Sibiu și Suceava);
 - ✓ prezentării de date nereale, documente justificative incomplete ori situații nereale în vederea acordării ajutorului (DAJ: Covasna, Gorj, Bistrița-Năsăud, Neamț, Prahova, Sălaj și Suceava).

În timpul misiunilor de audit financiar entitățile au corectat erorile pentru unele din operațiunile patrimoniale prezentate incorect în situațiile financiare întocmite la 31.12.2016.

Recomandări:

- ☞ corectarea erorilor contabile care nu au fost operate în timpul misiunilor de audit;
- ☞ evaluarea și evidențierea patrimoniului public și privat, aflat în administrare, la valoarea reală, actualizarea inventarului centralizat al statului publicat în Hotărârea nr. 1705/29.11.2006;
- ☞ organizarea inventarierii generale a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii în conformitate cu normele legale, înregistrarea și valorificarea rezultatelor inventarierii;
- ☞ stabilirea drepturilor de natură salarială în conformitate cu prevederile legale aplicabile;
- ☞ dispunerea de măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciilor constatate și recuperarea acestora de la persoanele responsabile.

Opinia de audit

La nivelul ordonatorului principal de credite, s-a exprimat **o opinie contrară**, având în vedere constatările și opiniile exprimate în misiunile de audit financiar desfășurate la nivelul instituțiilor din subordinea MADR precum și faptul că valoarea totală a abaterilor este semnificativă. Au fost emise decizii prin care au fost dispuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia și pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate.

Follow-up

Verificările privind modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi au evidențiat faptul că au existat situații în care reprezentanții ministerului, în mod nejustificat, nu au dispus efectuarea unor acțiuni legitime necesare îndeplinirii obligației de a realiza o bună gestiune financiară prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public.

Gradul de implementare a măsurilor dispuse prin deciziile anterioare, verificate în cadrul misiunii de audit financiar efectuate în anul 2017 la MADR, se prezintă astfel: 30% au fost duse la îndeplinire, 42% au fost implementate parțial, pentru 14% nu au fost întreprinse măsuri pentru ducere la îndeplinire, iar șase măsuri (14%) au fost anulate, fie prin Încheieri dispuse de Curtea de Conturi, fie prin hotărârile definitive ale instanțelor de judecată.

Totodată, deși la nivelul MADR au fost constatate, în perioada 2011-2016, prejudicii în sumă totală de 5.081 mii lei, entitatea a procedat la recuperarea sumei de 434 mii lei, reprezentând un procent de 9% din totalul prejudiciilor.

Controlul modului de acordare și utilizare a subvențiilor și a altor forme de sprijin din partea statului producătorilor agricoli, la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA)

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea MADR, înființată în baza Legii nr. 1/2004, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu prevederile actului normativ amintit, APIA este „*autoritate națională competentă responsabilă pentru derularea eficientă, efectivă și transparentă a operațiunilor financiare privind fondurile nerambursabile alocate programelor de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă și în țări terțe, precum și pentru monitorizarea și controlul punerii adecvate în aplicare a programelor selectate*”.

Agenția este condusă de un director general (numit prin ordin al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale), care are calitatea de ordonator secundar de credite.

În subordinea Agenției funcționează un număr de 42 de centre județene, cu personalitate juridică, conduse de directori executivi, numiți prin decizie a directorului general. Directorii executivi ai centrelor județene au calitatea de ordonatori terțieri de credite, pentru fondurile de la bugetul de stat, cu excepția cheltuielilor prefinanțate și cofinanțate prin schemele de plată din Fondul European pentru Garantare în Agricultură (FEGA) și schemele de plată din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Structura organizatorică, numărul de centre locale pentru fiecare centru județean, regulamentul de organizare și funcționare, precum și statele de funcții ale centrelor județene se aprobă prin decizie a directorului general al Agenției, care stabilește și numărul de centre locale aferente centrelor județene.

Observațiile Curții de Conturi

Controlul modului de acordare și utilizare a subvențiilor și a altor forme de sprijin din partea statului producătorilor agricoli a fost efectuat la administrația centrală APIA și la cele 42 de centre județene (CJ), ordonatori terțieri de credite.

La administrația centrală APIA

Abaterile consemnate în controalele efectuate s-au localizat, în principal, la:

- reflectarea eronată în evidența contabilă a sumelor acordate fermierilor ca ajutoare naționale tranzitorii, precum și a sumelor încasate de la aceștia cu titlu de debite provenite din sumele solicitate și încasate nelegal. În consecință, balanța de verificare contabilă și situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2016 au prezentat un sold nereal al contului „*Sume de primit de la MADR – bugetul de stat*”, în valoare de 1.385.606 mii lei, iar rulajul debitor al contului „*Finanțare de la bugetul de stat a subvențiilor*” și rulajul creditor al contului „*Rezultatul reportat*” au fost majorate nejustificat cu suma de 217 mii lei;
- nu au fost respectate în totalitate prevederile legale cu privire la organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, deoarece:
 - ✓ informațiile obligatorii cu privire la gestiunile supuse inventarierii nu au fost prevăzute în deciziile emise pentru organizarea inventarierii anuale a patrimoniului;
 - ✓ nu au fost verificate și confirmate soldurile pentru conturile contabile de creanțe și datorii cu bugetul statului;
 - ✓ nu a fost confirmată valoarea debitelor înregistrate în Registrul Debitorilor Naționali, stabilite în sarcina fermierilor care au beneficiat necuvenit/nelegal de ajutoare de stat și de ajutoare naționale tranzitorii.
- în perioada 2015-2016, APIA a efectuat plata contravalorii rentei viagere aferente campaniilor 2010, 2011 și 2012 fără să procedeze la verificarea dosarelor de rentă sau să solicite rentierului depunerea unor documente în baza cărora să se dispună efectuarea sau reluarea plăților, situație care a condus atât la plata unor sume pentru care s-a prescris dreptul la acțiune al beneficiarului, cât și la efectuarea de cheltuieli postale nejustificate. Din analiza dosarelor de rentă viageră a rezultat că APIA nu a analizat toate documentele existente în dosarele depuse de rentieri, astfel că nu s-a sesizat faptul că unele carnete de rentier nu sunt vizate anual și că, în unele cazuri, datele de identificare ale solicitantului de rentă nu sunt identice în toate documentele depuse.

La centrele județene APIA

La ordonatorii terțieri de credite au fost consemnate abateri privind:

- înregistrări contabile eronate, tranzacții neînregistrate în evidența contabilă, precum și neconcordanțe în evidențele contabile, dintre care enumerăm:
 - ✓ înregistrarea eronată a unor terenuri și amenajări la terenuri (CJ APIA Călărași);
 - ✓ neînregistrarea primelor de asigurare pentru campania din 2014, plătite în anul 2015 (CJ APIA Constanța);
 - ✓ neînregistrarea în evidențele contabile a unor obligații reprezentând ajutoare financiare datorate producătorilor agricoli în anul 2016 (CJ APIA Călărași), a sumelor datorate de către producătorii agricoli care au beneficiat necuvenit de ajutoare de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă și a obligațiilor accesorii aferente acestor sume (CJ APIA Giurgiu);
 - ✓ nerespectarea prevederilor legale privind înregistrarea în evidența contabilă și evidența cadastrală a imobilelor de natura construcțiilor proprietate publică, precum și neînregistrarea conform instrucțiunilor contabile privind rezervele din reevaluare a activelor fixe corporale (CJ APIA Timiș);
 - ✓ neînregistrarea în evidența extracontabilă a unor active fixe primite în folosință gratuită (CJ APIA Ilfov);

- înregistrarea, în mod eronat, în evidența contabilă a activelor fixe de natura autoturismelor și a reparației capitale la acestea (CJ APIA: Sibiu și Mureș);
- necalcularea, neînregistrarea sau înregistrarea incorectă în evidențele contabile a drepturilor de creanță aferente debitelor provenite din sume ilegal încasate de diverși beneficiari (CJ APIA: Călărași, Constanța și Suceava) și/sau necalcularea și neînregistrarea accesoriilor aferente debitelor datorate (CJ APIA: Călărași, Cluj, Constanța și Vaslui);
- determinarea și înregistrarea eronată în evidența contabilă a cheltuielilor cu amortizarea pentru unele bunuri din domeniul public, care nu se supun amortizării (CJ APIA Călărași);
- menținerea în evidența entității a unor creanțe provenind de la agenți economici pentru care instanța a dispus închiderea procedurii falimentului și radierea din Registrul Comerțului (CJ APIA Vrancea);
- respectarea prevederile legale referitoare la efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv existente în patrimoniul entităților, în sensul că nu au fost confirmate soldurile debitoare și creditoare ale conturilor de creanțe și datorii care dețineau ponderea valorică semnificativă, nu au fost incluse elementele patrimoniale de natura creanțelor, datoriilor, capitalurilor proprii și activelor imobilizate și nu s-a efectuat analiza comparativă a datelor din listele de inventariere cu cele din evidența contabilă, iar valorificarea inventarierii a fost defectuoasă (CJ APIA: Călărași, Cluj, Harghita, Hunedoara, Ilfov, Bistrița-Năsăud, Dolj, Teleorman și Constanța).

În ceea ce privește modul de aplicare a prevederilor legii privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia și a reglementărilor privind inventarierea bunurilor din domeniul public al statului s-a constatat că:

- nu au fost întreprinse demersurile legale pentru efectuarea procedurilor de înscriere în cartea funciară a unor bunuri imobile preluate în administrare în baza unor hotărâri ale Guvernului sau a bunurilor imobile (terenuri și clădiri) din domeniul public/privat al statului aflate în administrarea/proprietatea entităților controlate (CJ APIA: Bihor, Călărași, Iași, Sălaj și Vaslui);
- au existat neconcordanțe între valoarea bunurilor imobile proprietate publică a statului administrate de CJ APIA Galați, înregistrate în evidențele contabile ale entității, și valoarea din *Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*.

Au fost constatate și plăți nelegale prin acordarea necuvenită a ajutorului de stat pentru motorina utilizată în agricultură (HG nr. 1174/2014), în sumă totală de 6.097 mii lei, cauzate de:

- înscrierea, în cererile de plată, de suprafețe de culturi mai mari decât cele real exploatate (CJ APIA: Arad, Botoșani, Bihor, Caraș-Severin, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Neamț, Maramureș, Sălaj, Satu Mare și Suceava);
- prezentarea unor documente justificative care nu întrunesc condițiile de legalitate și regularitate (facturi fiscale) de către fermieri în sectorul vegetal sau declararea unui efectiv de animale superior celui real deținut de către fermierii din sectorul zootehnic (CJ APIA: Bacău, Constanța, Covasna, Harghita, Iași, Prahova) sau a unui consum de motorină mai mare decât cel efectiv utilizat la lucrările mecanizate efectuate în anul de cerere (CJ APIA Prahova);
- neidentificarea beneficiarilor care au încasat sume necuvenite în ultimii trei ani calendaristici (CJ APIA: Botoșani, Buzău, Hunedoara, Ialomița și Neamț), a beneficiarilor inactivi fiscal, radiati din Registrul Oficiului Comerțului sau a celor declarați neeligibili (CJ APIA: Bihor, Galați, Maramureș, Timiș și Sibiu) sau a celor neeligibili (CJ APIA Giurgiu).

Au fost acordate necuvenit ajutoare de stat pentru plata primelor de asigurare (HG nr. 756/2010), în sumă totală de 801 mii lei, ca urmare a:

- faptului că beneficiarii au înscris în cererile de solicitare suprafețe de culturi nereale, care nu corespund cu cele înscrise în cererile unice pe suprafață – forma definitivă (forma coerentă) (CJ APIA Arad) sau că au fost asigurate evenimente care exced prevederile cadrului legal reglementat (CJ APIA Suceava);
- acceptării unor documente justificative care conțin date nereale cu privire la suprafețele cultivate sau a structurii culturilor asigurate (CJ APIA: Botoșani, Iași, Neamț și Suceava);
- primirii și autorizării la plată a cererilor depuse de fermieri după data de încetare (ajungere la termen) a duratei de aplicare a schemei de ajutor de stat și în contradicție cu prevederile legale (HG nr. 959/2013 și HG nr. 555/2014), care reglementau plata sumei alocate cu această destinație (CJ APIA: Argeș și Călărași);
- acordării unor beneficiari care au încasat sume necuvenite în ultimii trei ani calendaristici (CJ APIA Botoșani) sau a nerespectării condițiilor de eligibilitate prevăzute de legislația în vigoare, în sensul că beneficiarul era contribuabil mare, neeligibil pentru această schemă (CJ APIA Giurgiu).

Au fost acordate necuvenit ajutoare de stat pentru plata rentei viagere agricole (Legea nr. 247/2010), în sumă de 39 mii lei, unor persoane care erau decedate la data vizării carnetului de rentier (CJ APIA: Constanța și Ialomița) sau unor persoane care nu erau titulare ale dreptului de încasare ale acestui tip de ajutor (CJ APIA Constanța).

În cazul ajutorului de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă aprilie-septembrie 2015 (OG nr. 45/2015) la centrele județene s-au constatat plăți nelegale, în sumă totală de 4.068 mii lei, ca urmare a:

- nestabilirii, neînregistrării și nerecuperării debitelor provenite din ajutor de stat acordat necuvenit, debite stabilite prin actele de control întocmite de APIA în urma controalelor pe teren efectuate la beneficiarii persoane juridice care dețin bilanț contabil (CJ APIA Alba);
- acordării de compensații producătorilor agricoli care au formulat cereri de solicitare în care au prezentat date neconforme cu realitatea, referitoare la suprafețele și culturile calamitate (CJ APIA: Arad și Neamț);
- acordării ajutoarelor de stat în condițiile în care unitatea administrativ-teritorială nu a fost declarată ca fiind zonă calamităte (CJ APIA Bacău), a înscrierii în cererile de plată a unor procente de calamitate mai mari decât cele înscrise în procesele-verbale de constatare și evaluare a pagubelor (CJ APIA Bacău) sau în baza unor documente justificative care nu prezentau concordanță între datele privind blocurile fizice/parcelele de teren afectate cu cele din cererile de solicitare ale fermierilor (CJ APIA: Bacău și Suceava);
- acordării eronate a unor compensații mai mari decât valoarea pierderilor înregistrate de solicitanți (CJ APIA: Buzău, Caraș-Severin, Constanța, Ialomița, Olt, Mehedinți, Sălaj, Suceava, Timiș și Maramureș);
- neîndeplinirii condițiilor de eligibilitate referitoare la gradul de calamitate (CJ APIA: Călărași, Dâmbovița, Galați) sau a întocmirii proceselor-verbale de constatare și evaluare a pagubelor cu nerespectarea legislației pentru situațiile de urgență (CJ APIA Călărași).

Centrele județene au plătit nelegal ajutoare naționale tranzitorii (OUG nr. 3/2015), în sumă totală de 1.361 mii lei, către:

- beneficiari care erau decedați la data efectuării plății ajutorului de stat sau care au prezentat documente justificative neconforme/lipsă pentru a atesta dreptul la sprijin (CJ APIA: Alba, Iași, Dâmbovița, Suceava, Sălaj, Sibiu și CJ Timiș);
- firme radiate din evidența Oficiului Registrului Comerțului la data efectuării plăților sau care au fost radiate în perioada cuprinsă între data depunerii cererilor unice de plată și data emiterii deciziilor de plată (CJ APIA: Alba, Bistrița-Năsăud, Gorj, Suceava, Maramureș, Sălaj, Satu Mare);
- beneficiarii care au solicitat această formă de sprijin, atât ca persoane fizice, cât și ca persoane juridice (CJ APIA Suceava).

Recomandări:

- ✓ înregistrarea corectă în evidența contabilă a sumelor acordate sub formă de ajutoare naționale tranzitorii și întocmirea unei monografii actualizate, în concordanță cu legislația în vigoare privind evidența contabilă a acestor forme de sprijin acordate de la bugetul de stat;
- ✓ organizarea inventarierii prin menționarea datelor obligatorii privind gestiunile supuse inventarierii, perioadele alocate acestora, menționarea gestiunilor supuse inventarierii pentru toate categoriile de active, precum și emiterea de către gestionar a declarațiilor aferente, verificarea și solicitarea confirmărilor conturilor de creanțe și datorii care dețin ponderea valorică semnificativă în totalul soldurilor acestor conturi;
- ✓ verificarea și certificarea anuală a conformității documentelor depuse de către solicitanții rentei viagere agricole, în scopul îndeplinirii condițiilor de eligibilitate, documente justificative care stau la baza efectuării plății rentei viagere agricole;
- ✓ APIA va dispune efectuarea unor verificări de specialitate la toate centrele județene APIA, în vederea identificării eventualelor încălcări ale legislației aplicabile în domeniu și a consecințelor de natură financiară care au afectat bugetul de stat;
- ✓ se vor întreprinde măsuri pentru recuperarea sumelor decontate nelegal și virarea lor la bugetul de stat.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor în perioada 2015-2016, la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare (INCDIF - ISPIF București)

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare (INCDIF - ISPIF București) s-a înființat în baza HG nr. 944/19.07.2006 privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare, în scopul desfășurării activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în domeniul îmbunătățirilor funciare și contribuie, în principal, la elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului îmbunătățirilor funciare și la realizarea cu prioritate a obiectivelor științifice și tehnologice stabilite prin programele naționale de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică.

Obiectul de activitate al Institutului Național cuprinde, în principal, activități de cercetare-dezvoltare în domeniile îmbunătățirilor funciare, dezvoltării rurale și protecției mediului în agricultură.

Institutul național își desfășoară activitatea conform prevederilor OG nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu completări și modificări prin Legea nr. 324/2003 și prevederilor Legii nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a „Academiei de

Științe Agricole și Silvicultură Gheorghe Ionescu-Șișești”, cu modificările și completările ulterioare, precum și conform Regulamentului său de organizare și funcționare, prevăzut în Anexa nr. 1 la HG nr. 944/2006.

În acțiunea de control au fost cuprinse și două unități din subordinea INCDIF - ISPIF București, și anume: Sucursala Banat (Timiș) și Sucursala Moldova (Iași), subunități fără personalitate juridică, cu statut de sucursale.

Observațiile Curții de Conturi

Au fost diminuate veniturile instituției și, implicit, cele ale bugetului de stat cu suma de 10 mii lei, reprezentând penalități contractuale necalculate pentru creanțele neîncasate provenite din chirii aferente spațiilor aparținând domeniului public al statului, nedecontate sau decontate cu întârziere de către beneficiari. Creanțele neîncasate în perioada 2014-2016 evidențiate în situațiile financiare întocmite la nivelul sediului central sunt în valoare de 1.750 mii lei, iar la Baza de Cercetare-Dezvoltare Băneasa, în sumă de 177 mii lei.

Veniturile cuvenite bugetului de stat au fost diminuate și cu suma de 83 mii lei, reprezentând contravaloarea chiriei necalculate și neîncasate ca urmare a cedării folosinței unor spații (36,11 mp, respectiv 88,41mp) aparținând domeniului public al statului.

La Sucursala Moldova a INCDIF - ISPIF s-a constatat că sumele obținute din închirierea spațiilor aferente clădirilor și/sau terenurilor proprietate publică a statului, aflate în administrarea institutului, în sumă de 205 mii lei, nu au fost virate la bugetul de stat, la acestea calculându-se și accesorii în valoare de 65 mii lei.

Pentru unele creanțe restante de 380 mii lei, la care se adaugă majorări de întârziere, conform clauzelor contractuale, în sumă de 41 mii lei, nu au fost efectuate toate demersurile necesare de recuperare.

Aceste abateri au fost consecința neinventarierii creanțelor și a datoriei unității, în conformitate cu prevederile legale.

La Sucursala Banat au fost identificate abateri care au vizat, în principal, următoarele aspecte:

- recunoașterea eronată a unor venituri din exploatare, care au condus la denaturarea performanței financiare a entității;
- nevirarea impozitelor și a contribuțiilor datorate la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale;
- existența unor neconcordanțe la nivelul situațiilor financiare atât în ceea ce privește nerespectarea unor corelații la nivelul balanței de verificare, cât și în ceea ce privește datele înscrise în „*Contul de profit și pierdere*” și cele contabilizate în Balanța de verificare.

Măsurile luate de entitate

La INCDIF - ISPIF, declarațiile de inventar au fost semnate de către membrii Comisiei de inventariere, listele de inventariere au fost semnate pentru locurile de depozitare și a fost semnat procesul-verbal privind rezultatele inventarierii, iar la Sucursala Moldova au fost evidențiate corect lucrările de investiții, respectiv în „*Contul de active fixe corporale*”.

Recomandări:

- ☞ se vor iniția măsurile care se impun în vederea recuperării creanțelor neîncasate în perioada 2014-2016;
- ☞ se vor întreprinde demersurile legale în vederea facturării, urmăririi și încasării veniturilor din închiriere și a penalităților de întârziere rezultate din neachitarea acestora la termenul scadent și virarea acestora la bugetul de stat;
- ☞ acțiunile de inventariere anuală a patrimoniului se vor derula cu respectarea prevederilor legale;
- ☞ corectarea erorilor contabile.

Pentru remedierea abaterilor constatate au fost emise decizii, împotriva cărora au fost formulate contestații, care au fost soluționate prin emiterea Încheierilor prin care s-a dispus respingerea acestora.

Performanța activității de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniile agriculturii în perioada 2009-2016

Obiectivul general

Obiectivul general al misiunii de audit a fost confirmarea sau infirmarea faptului că **Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” (ASAS)** (centrala și unitățile aflate în subordonare sau sub coordonare) a reușit, susținută sau nu de către factorul guvernamental și de către un management adecvat, să-și realizeze în mod corespunzător menirea pentru care a fost înființată și pentru care funcționează.

Constatări și concluzii

Legislația de bază privind organizarea și funcționarea ASAS și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare (*Legea nr. 45/2009 privind organizarea și funcționarea ASAS*) a reglementat, în cea mai mare parte, aspectele fundamentale ale activității, precum și pârghiile principale pentru realizarea performanței a țintelor și a obiectivelor legal stabilite, reflectând voința Guvernului și a Parlamentului de la acea dată pentru consolidarea și dezvoltarea

ASAS, a unităților de cercetare-dezvoltare și a cercetării agricole. Interesul, preocuparea și implicarea factorului guvernamental, cu precădere a MADR, în aplicarea prevederilor *Legii nr. 45/2009* și, implicit, în susținerea ASAS și în consolidarea și dezvoltarea cercetării științifice la nivelul real al potențialului existent au fost insuficiente și inadecvate.

Această poziționare nefirească față de activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniul agricol, care sunt „activități creative cu rol fundamental în generarea și susținerea progresului tehnic în domeniile agriculturii (...)” și care „constituie prioritate națională susținută de stat” – conform art. 1 (1), (2) din *Legea nr. 45/2009*, a cauzat imposibilitatea finanțării de la bugetul de stat, prin subvenții prevăzute de lege, a unităților de cercetare-dezvoltare din subordinea ASAS, cu efecte negative majore asupra activității acestora, a bazei materiale necesare, a resurselor umane și, în final, a capacității creative și a performanțelor cercetării agricole românești.

Unitățile de cercetare-dezvoltare din subordinea ASAS ar fi trebuit să fie reorganizate în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, ca instituții de drept public, cu personalitate juridică, prin hotărâre a Guvernului, inițiată de către MADR, la propunerea ASAS, așa cum a fost prevăzut la art. 28 (3) (8) din lege, fiind condiție pentru acordarea subvențiilor de la bugetul de stat. Cu toate că ASAS a transmis ministerului numeroase și repetate proiecte de HG pentru reorganizarea acestor unități, în aproape șapte ani de la termenul fixat de lege au fost reorganizate doar trei unități, reprezentând 3,5% dintr-un total de 81-85 de unități subordonate.

Începând cu anul 2013, subvenția primită de la bugetul statului de către unitățile de cercetare-dezvoltare a fost puternic diminuată față de necesarul de subvenționat. Astfel, în 2013, acestea au fost reduse per total cu 12,6%: 2,4% pentru unitățile subordonate și 56,9% pentru centrala ASAS; în 2014 (per total, cu 9,3%): 1,1% pentru unitățile subordonate și 68,1% pentru centrala ASAS; în 2015 (per total, cu 19,4%): 4,8% pentru unitățile subordonate și 96,2% pentru centrala ASAS; în 2016 cu 15,1%: 7,5% pentru unitățile subordonate și 82,5% pentru centrala ASAS.

Efectele subfinanțării au fost diminuarea capacității de cercetare și nerealizarea obiectivelor stabilite, perturbări grave în funcționare, orientarea activității de cercetare-dezvoltare către cea economică și comercială, formarea de arierate către bugetele publice și către terți, ieșirea din sistem a cercetătorilor cu experiență și imposibilitatea înlocuirii acestora, dificultăți în promovarea și implementarea unui sistem managerial eficient și eficace ș.a.

Lipsa reorganizării unităților de cercetare-dezvoltare a condus la nesubvenționarea acestora de la bugetul statului, activitatea unităților fiind, astfel, cronic subfinanțată, ceea ce a generat formarea și creșterea continuă a datoriilor. Bugetele publice afectate au fost cele ale bugetului de stat, asigurărilor sociale de stat, asigurărilor sociale de sănătate și administrației publice locale, soldurile de final de an ale arieratelor totale (obligații și accesorii aferente bugetelor publice) fiind de: 67,3 milioane lei în anul 2009, 26,7 milioane lei în anul 2010, 8,6 milioane lei în anul 2011, 17,8 milioane lei în anul 2012, 30,4 milioane lei în anul 2013, 36 milioane lei în anul 2014, 51,7 milioane lei în anul 2015 și 58,6 milioane lei în anul 2016.

Agenția Domeniilor Statului (ADS) nu și-a îndeplinit obligațiile punctuale și exprese din *Legea nr. 45/2009* cu privire la preluarea de la ASAS a unităților de cercetare-dezvoltare din Anexa nr. 6 la lege, respectiv încheierea de protocoale de predare-preluare cu unitățile de cercetare-dezvoltare care nu au fost reorganizate conform *Legii nr. 290/2002*, iar ASAS nu a reușit, cu toate că a insistat în permanență și a făcut demersuri repetate, să convingă MADR și Guvernul (ADS a funcționat în subordinea MADR până în anul 2014, ulterior, în subordinea Guvernului și sub coordonarea tehnică a ministrului agriculturii) să determine ADS să-și îndeplinească obligațiile legale.

În anul 2016, Guvernul a inițiat, prin MADR, un proiect de lege care propunea transformarea radicală a organizării și funcționării sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, prin menținerea ASAS doar ca „for de consacrare științifică” și înființarea Agenției Naționale pentru Managementul Cercetării și Dezvoltării Agricole (ANMCDA), instituție publică în subordinea MADR, finanțată integral de la bugetul de stat, care să preia activitatea de cercetare-dezvoltare, precum și patrimoniul și personalul aferent acesteia de la ASAS. Acest proiect de lege, inițiat fără participarea reprezentanților ASAS, a generat contestări și o mobilizare generală la nivelul conducerii Academiei și al membrilor acesteia.

În domeniul resurselor umane au existat aspecte nerezolvate și/sau nereglementate pe deplin, respectiv lipsa premiselor necesare unei funcționări eficiente și eficace a ASAS și a unităților subordonate: personalul a fost insuficient și nivelul de salarizare neatractiv, nu a fost elaborată și implementată o strategie pe termen scurt, mediu și lung pentru domeniul resurselor umane. Numărul total al cercetătorilor a scăzut continuu și dramatic, an de an, astfel încât dintr-un total de 1.048 de cercetători în anul 2009 (1.044 la nivelul unităților de cercetare-dezvoltare subordonate) s-a ajuns la 467 de cercetători în anul 2016 (459 la nivelul unităților subordonate), reprezentând 44,6% față de 2009, respectiv 43,97% la nivelul unităților subordonate. De asemenea, nu au fost încheiate contractele de management cu directorii unităților subordonate, așa cum prevăd *Legea nr. 45/2009*, Statutul și ROF ASAS, și nu au fost utilizate posibilele măsuri de atragere, cointereseare și menținere a specialiștilor în activitatea de cercetare, prevăzute în *Legea nr. 45/2009* (primă de instalare de până la cinci salarii medii pe economie, respectiv darea în folosință, pe durata contractului individual de muncă, până la 1.000 m² de teren agricol din terenul aflat în administrarea unităților).

Entitățile din subordinea ASAS nu au funcționat în mod formalizat și nu și-au realizat obiectivele și atribuțiile stabilite, cu câteva excepții unde a existat preocupare pentru cooperarea în activitatea de cercetare științifică între unitățile de cercetare-dezvoltare și universitățile de profil din zonă.

Activitatea IT a fost externalizată și a constat în instalarea și configurarea echipamentelor, conform contractului de furnizare servicii administrare și mentenanță rețea calculatoare încheiat cu un operator economic specializat, fără ca în contractul respectiv să fie cuprinse și celelalte atribuții/obiective prevăzute în ROF, pe care activitatea/compartimentul IT ar fi trebuit să le implementeze. Ca urmare, studiile, analizele, strategiile și politicile de dezvoltare a sistemelor informatice, proiectele de informatizare, asigurarea interfeței tehnice între ASAS și unitățile subordonate, transferul informațiilor analitice și sintetice către/dinspre sistemele informatice ale instituțiilor subordonate ș.a., de care activitatea/compartimentul IT ar fi trebuit să se ocupe, au rămas nerealizate.

În anii 2010 și 2011, prin rectificările la bugetul de stat au fost alocate sume pentru plata datoriilor acumulate de către unitățile de cercetare-dezvoltare subordonate ASAS numai la „bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate”, prin *OUG nr. 103/2010*, suma de 154.336 mii lei, și prin *OG nr. 10/2011*, suma de 115.272 mii lei. Apare paradoxul situației în care prin legile bugetare, începând cu anul 2013, s-a blocat subvenționarea unităților de cercetare-dezvoltare care nu au fost reorganizate, fără a se identifica și aplica în practică măsurile necesare și legale de subvenționare în vederea evitării deprecierii acestora și evitării acumulării de datorii, și tot prin legile bugetare (anii 2010 și 2011) au fost găsite/alocate fonduri pentru plata datoriilor acumulate, dar numai după ce „răul” s-a produs, astfel încât sumele respective nu au putut fi folosite în sprijinul direct al activității propriu-zise a unităților de cercetare-dezvoltare, al redresării acestora și al relansării cercetării agricole, așa cum s-ar fi întâmplat dacă ar fi fost alocate la timp.

Dacă în perioada 2002-2008, dinaintea adoptării *Legii nr. 45/2009*, suprafețele de teren ale ASAS și ale unităților subordonate destinate activității de cercetare agricolă au suferit diminuări dramatice ca urmare a unor decizii din afara ASAS (hotărâri și ordonanțe ale Guvernului, legi, reconstituirea dreptului de proprietate pentru persoane fizice și persoane juridice ș.a.), scăzând de la 184.422,3 ha, în anul 2002, la 44.689,4 ha, în anul 2009, cu o scădere de 139.732,9 ha (cca 75,7%), în perioada 2009-2016, după apariția *Legii nr. 45/2009*, scăderea suprafețelor totale de teren s-a făcut numai prin ordonanțe ale Guvernului și prin legi și a fost de 3.169,9 ha, reprezentând 7,1% din suprafața anului 2009.

Finanțarea deficitară și starea precară a unităților de cercetare-dezvoltare subordonate au făcut ca ASAS să practice darea în arendă a terenurilor din proprietate, pentru obținerea de venituri proprii suplimentare, operațiune care s-a făcut fără o bază procedurală internă care să stabilească criteriile decizionale, etapele de inițiere, selecție, derulare și finalizare a procedurilor specifice, algoritmul de calcul al arendei, stabilirea clauzelor contractuale, termenele, responsabilitățile ș.a.

Astfel, dacă în anul 2009, din suprafața de 3.322,2 ha proprietate privată a ASAS au fost date în arendă 1.729 ha, reprezentând 52%, în anul 2016, din suprafața de 5.852,4 ha au fost date în arendă 4.854,2 ha, reprezentând 82,9%.

Ca urmare a faptului că demersurile formalizate nu au fost luate în considerare de către factorii politici și administrativi decidenți, s-au produs bruiaje și disfuncționalități grave în sistemul cercetării agricole, cum ar fi: diminuarea capacității de cercetare și nerealizarea obiectivelor stabilite, perturbări grave în funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare, suspendarea/abandonarea cercetărilor în domeniile unor specii vegetale și animale, cu riscul intrării în derivă genetică a acestora; orientarea activității de cercetare-dezvoltare către cea economică și comercială, formarea de arierate către bugetele publice și către terți, ieșirea din sistem a cercetătorilor cu experiență și imposibilitatea înlocuirii acestora ș.a.

Recomandări:

- ☞ elaborarea de către ASAS a unui Plan de redresare a sectorului cercetării agricole, cu ținte și obiective precise, cu completări/armonizări legislative, cu necesar de resurse, termene, evaluări, responsabilități ș.a.;
- ☞ efectuarea demersurilor necesare, adecvate și formalizate pentru:
 - ✓ obținerea sprijinului instituțional efectiv și eficace pentru realizarea finanțării unităților de cercetare-dezvoltare din subordine prin subvenții de la bugetul de stat, așa cum prevede *Legea nr. 45/2009*, atât pentru desfășurarea în bune condiții a activității acestora, cât și pentru plata arieratelor către bugetele publice și către terți și pentru aplicarea prevederilor art. 28 (7) și art. 55 (1), care prevedeau obligații ale ADS în legătură cu preluarea de la ASAS a unităților de cercetare-dezvoltare din Anexa nr. 6 la lege;
 - ✓ armonizarea prevederilor art. 41 (1) și (2) din *Legea nr. 45/2009* cu cadrul legal general aplicabil în vigoare, inclusiv pentru eventuale modificări legislative, precum și elaborarea, aprobarea și aplicarea unor proceduri interne specifice pentru implementarea acestor prevederi, în vederea atragerii, cointeressării și menținerii specialiștilor în sistemul cercetării agricole;
 - ✓ organizarea și funcționarea entităților din subordine sau coordonare, conform *Legii nr. 45/2009*, Statutului și ROF ASAS în vigoare;
 - ✓ organizarea și dezvoltarea activității IT și utilizarea ei în vederea consolidării și eficientizării rolului de coordonator pe care ASAS îl are stabilit prin lege, precum și pentru elaborarea, aprobarea și implementarea unor proceduri interne specifice activității/compartimentului IT, în vederea realizării obiectivelor și atribuțiilor stabilite;
 - ✓ elaborarea procedurilor interne aferente stabilirii/revizuirii necesarului suprafețelor de teren destinate cercetării agricole și caracterului indispensabil al acestora, precum și a celor aferente dării în arendă a suprafețelor de teren din proprietatea ASAS;

- ✓ susținerea punctului de vedere/avizului contrar unor viitoare proiecte de acte normative, care vizează transmiterea unor suprafețe de teren, stabilite ca indispensabile conform procedurilor interne și legislației în vigoare, din administrarea unităților ASAS în administrarea altor entități și pentru alte scopuri decât cercetarea agricolă, fără solicitarea reglementării și aplicării reîntregirii acestor suprafețe.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Agricultură”*.

MINISTERUL MEDIULUI

În anul 2017, *Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)* a fost reorganizat, devenind **Ministerul Mediului**, conform prevederilor OG nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în care, la art. 14, se precizează: „Se înființează Ministerul Mediului, prin reorganizarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor”.

MMAP a fost organizat și a funcționat ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, desfășurându-și activitatea în domeniile: planificare strategică, dezvoltare durabilă, economie verde, infrastructura de mediu, reziliență ecologică, managementul fondului forestier și cinegetic, gospodărirea apelor, meteorologie, hidrologie, hidrogeologie, schimbări climatice, protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural, arii naturale protejate, biodiversitate, biosecuritate, protejarea cetățenilor la riscurile de mediu, gestionarea deșeurilor, gestionarea substanțelor și preparatelor periculoase, gestionarea calității aerului și zgomotului ambient, controlul poluării industriale și managementul riscului de accidente industriale, protecția atmosferei, sistemul de management de mediu și audit – EMAS și eticheta UE ecologică.

Totodată, MMAP a asigurat coordonarea interministerială a procesului de elaborare, implementare, monitorizare și revizuire a Strategiei naționale de dezvoltare durabilă.

Potrivit art. 10 din HG nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, în subordinea, sub autoritatea sau sub coordonarea MMAP au funcționat următoarele instituții:

- în subordine:
 - instituții publice cu personalitate juridică, finanțate integral din bugetul de stat:
 - Agenția Națională pentru Protecția Mediului;
 - Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării”;
 - Garda Națională de Mediu;
 - gărzii forestiere (9), constituite în baza HG nr. 743/2015 privind organizarea și funcționarea Gărzilor forestiere.
 - unități de management al proiectelor: Controlul integrat al poluării cu nutrienți;
- sub autoritate: unități finanțate din venituri proprii:
 - Administrația Fondului pentru Mediu;
 - Administrația Națională de Meteorologie;
 - Regia Națională a Pădurilor – Romsilva;
- sub coordonare: Administrația Națională „Apele Române”.

În anul 2017 s-a efectuat o misiune de *audit financiar* asupra situațiilor financiare încheiate de ordonatorul principal de credite pentru perioada 1.01-31.12.2016, precum și două acțiuni de *audit de conformitate* la entități aflate în subordine, având următoarele teme:

- **Întreținerea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, cu rol de apărare împotriva inundațiilor**, pentru perioada 2014-2016, la *Administrația Națională „Apele Române”*;
- **Situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor** la *Administrația Națională de Meteorologie*.

Observațiile Curții de Conturi

Erorile și abaterile constatate în misiunea de **audit financiar** la *Ministerul Mediului* au produs denaturări semnificative ale situațiilor financiare și se referă, în principal, la nerespectarea principiului contabilității de angajamente, bazat pe independența exercițiului, erori de înregistrare a unor operațiuni, a unor bunuri care nu aparțin și nu se află în administrarea ministerului, precum și evidențierea eronată în Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului a activelor administrate.

Astfel, în evidența contabilă au fost reflectate cheltuieli cu servicii prestate în luna decembrie 2015, condiții în care atât contul de rezultat patrimonial al anului 2016, cât și contul de execuție au fost denaturate cu suma de 2.150 mii lei.

Situațiile financiare consolidate la 31.12.2016, întocmite și raportate de ordonatorul principal, nu reflectă cu acuratețe informațiile privind creanțele comerciale și creanțele bugetare, în contul „*Creanțe comerciale și avansuri*” fiind raportate și drepturi de creanță derivate din sursele de constituire a fondului pentru mediu. Această eroare provine din contabilitatea Administrației Fondului pentru Mediu, iar prin consolidare aceasta a fost preluată, nefiind sesizată de personalul de specialitate. Valoarea creanțelor bugetare evidențiate eronat în situațiile financiare centralizate, sub aspectul creanțelor comerciale, deși natura lor era de creanțe bugetare, este de 3.599.774 mii lei.

Între datele raportate în bilanțul contabil consolidat și cele înscrise în balanța de verificare întocmită la 31.12.2016 există o neconcordanță în sumă de 1.983 mii lei la nivelul soldurilor conturilor de stocuri, în sensul că valorile din balanța de verificare sunt mai mici decât cele din bilanț. Această neconcordanță a apărut ca urmare a funcționării neadecvate a programului informatic de evidență și raportare contabilă, precum și a unor controale interne inadecvate la nivelul Compartimentului contabilitate. În misiunea de audit financiar s-a stabilit că diferența dintre cele două raportări reprezintă disponibilități bănești în conturile de trezorerie, observație însoțită de entitate.

Au fost semnalate deficiențe și în ceea ce privește neînregistrarea în conturi în afara bilanțului și neprezentarea în notele explicative la situațiile financiare a obligațiilor create ca urmare a notificării de pretenții formulate de OMV Petrom, în baza prevederilor Anexei P la Contractul de privatizare a SC Petrom SA, operațiuni care pot genera consecințe semnificative, de ordin financiar, asupra statului român.

În operațiunea de inventariere și evaluare a bunurilor aparținând domeniului public și privat al statului s-a constatat că atât în evidența contabilă proprie, cât și în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* au existat înregistrări eronate ale unor bunuri care nu aparțin și nu se află în administrarea entității. Aceste bunuri, în valoare de 15.665.153 mii lei, reprezintă ariile protejate care au fost înregistrate și declarate ca bunuri publice, cu toate că, potrivit cadrului legal în vigoare, pentru *Ministerul Mediului* acestea reprezintă doar regimuri de protecție care se instituie asupra unor perimetre în scopul conservării și utilizării durabile a florei și faunei sălbatice, terenurile având forme de proprietate diferite.

Recomandări:

- ☛ respectarea principiilor contabilității pe bază de angajamente și a celui al independenței exercițiului, potrivit căruia toate veniturile și toate cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor;
- ☛ prezentarea în notele explicative la situațiile financiare anuale a notificării de pretenții formulate de OMV Petrom, la valoarea corectă, în concordanță cu evidențele UIP Petrom și ale Secretariatului Comitetului Petrom;
- ☛ elaborarea și aprobarea monografiei contabile specifice activității Administrației Fondului pentru Mediu, prin punerea de acord a prevederilor *OUG nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu*, cu modificările și completările ulterioare, cu prevederile *OMFP nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice*, cu modificările și completările ulterioare;
- ☛ instituirea unui sistem de monitorizare și încasare a creanțelor Fondului pentru Mediu;
- ☛ verificarea acurateței datelor furnizate de aplicația informatică utilizată în contabilitate și înlăturarea vulnerabilităților din sistem; corectarea erorii constatate;
- ☛ conducerea *Ministerului Mediului*, prin direcția de specialitate, împreună cu Agenția Națională a Ariilor Naturale Protejate, va efectua demersurile necesare către Ministerul Finanțelor și către orice alte instituții competente în vederea clarificării situației juridice a ariilor protejate, inclusiv din punct de vedere al îndeplinirii sau neîndeplinirii condițiilor legale de a fi incluse în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, urmând a dispune măsurile legale care se impun.

Opinia de audit

Întrucât erorile constatate sunt semnificative, opinia exprimată este **opinie contrară**, situațiile financiare întocmite pentru exercițiul bugetar al anului 2016 fiind denaturate atât ca prezentare, cât și ca rezultat, iar deficiențele constatate nu au fost rezolvate în timpul misiunii de audit.

Pentru înlăturarea abaterilor și corectarea erorilor s-a emis o decizie cu măsuri, care, prin aplicare, vor conduce la raportarea reală a elementelor patrimoniale.

Follow-up

Impactul produs asupra activității MMAP ca urmare a implementării unora dintre măsurile dispuse prin deciziile emise în anii 2015 și 2016 se concretizează în îmbunătățirea:

- activității financiar-contabile a entității prin identificarea tuturor obligațiilor/drepturilor cu exigibilitate și valoare certă și înregistrarea acestora în conturile contabile adecvate;
- activității de gestionare a fondurilor de vânatoare.

Întreținerea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, cu rol de apărare împotriva inundațiilor, pentru perioada 2014-2016

Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) este instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, având ca scop cunoașterea, protecția, punerea în valoare și utilizarea durabilă a resurselor de apă, monopol natural de interes strategic, precum și administrarea infrastructurii Sistemului național de gospodărire a apelor, funcționând pe bază de gestiune și autonomie economică, în coordonarea autorității publice centrale din domeniul apelor.

ANAR a fost înființată ca instituție publică în baza *OUG nr. 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale „Apele Române”* prin preluarea, începând cu 20.09.2002, a activității și patrimoniului de la Administrația Națională „Apele Române”, care a funcționat ca regie autonomă.

În perioada supusă verificării a funcționat sub coordonarea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, conform *HG nr. 48/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice și pentru modificarea unor acte normative în domeniul mediului și schimbărilor climatice*, și a Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, conform *HG nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor*.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat acțiunea de control tematic privind întreținerea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, cu rol de apărare împotriva inundațiilor, pentru perioada 2014-2016.

Observațiile Curții de Conturi

În urma verificărilor efectuate a rezultat că nu au fost respectate în toate cazurile prevederile legale referitoare la emiterea avizelor de gospodărire a apelor și la constituirea garanțiilor financiare pentru blocarea amplasamentului în cazul microhidrocentralelor construite în albia minoră a apelor proprietate publică a statului, aflate în administrarea ANAR. Consecințele negative ale acestei inacțiuni s-au văzut în cazul a două proiecte de construire a microhidrocentralelor, pentru care contractele de închiriere a albiei minore au fost reziliate la cererea administratorilor, dar nu au fost executate garanțiile financiare de blocare pentru amplasament în conformitate cu prevederile art. 6 din *OMMP nr. 980/2011*, valoarea acestora fiind de 100 mii euro.

A fost verificat modul de reflectare în evidența contabilă a elementelor patrimoniale și a operațiunilor derulate în cadrul activității specifice și s-au constatat erori, precum și abateri de la legislație privind:

- calcularea și înregistrarea amortizării în sumă de 26.644 mii lei pentru activele fixe aparținând domeniului public al statului. În timpul controlului, eroarea a fost corectată;
- menținerea în soldul contului „Decontări din operațiuni în curs de clarificare”, la data de 31.12.2016, a sumei de 2.719 mii lei, a cărei componență nu a fost clarificată în termen de trei luni, așa cum au prevăzut *Normele metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2016*, aprobate prin *OMFP nr. 191/2017*, în sold putând fi păstrate numai sumele ce se justifică în mod obiectiv;
- menținerea, în mod eronat, a unor creanțe în sumă de 168.265 mii lei în conturile de clienți cu termen de încasare sub și peste un an în condițiile în care ANAR și administrațiile bazinale de apă au deschis acțiuni în instanță, creanțele fiind mai vechi. Conținutul acestor drepturi impunea reflectarea lor în contul specific de clienți incerti sau în litigiu. Abaterea a fost înlăturată operativ prin reclasificarea clienților, situațiile financiare la data de 31.03.2017 reprezentând realitatea;
- scăderea, în anul 2015, din evidența contabilă a unor elemente de activ, în sumă de 1.047 mii lei, numai pe baza unor adrese de corespondență între Compartimentul juridic și cel economic, fără o decizie a directorului general, precedată de efectuarea unei analize de către o comisie de cercetare numită cu scopul de a stabili caracterul imputabil/neimputabil al acestor operațiuni. În timpul controlului a fost stornată operațiunea prin care această sumă fusese înregistrată nejustificat pe cheltuieli. În același mod s-a procedat și în cazul plății unor amenzi, în sumă de 163.311 mii lei, care au fost înregistrate direct pe cheltuieli, fără a se dispune aplicarea procedurilor administrative prevăzute în Codul muncii în vederea stabilirii eventualei răspunderi pentru paguba produsă;
- efectuarea de achiziții de carburant, în valoare de 1.028 mii lei, în perioada 2014-2016, fără ca entitatea să fi derulat o procedură de achiziție publică, conform prevederilor *OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii*, cu modificările și completările ulterioare. În timpul controlului, Serviciul achiziții a solicitat întocmirea de urgență a unui referat de necesitate, cu includerea în Planul Anual al Achizițiilor Publice pentru anul 2017 a acestui tip de procurare de bunuri, fiind întocmit și caietul de sarcini pentru demararea procedurii de achiziție, urmată de încheierea unui contract de furnizare carburant.

Recomandări:

- ☞ verificarea tuturor documentațiilor aferente obiectivelor hidrotehnice de tipul microhidrocentralelor din punct de vedere al îndeplinirii cerințelor din avizele de gospodărire a apelor, coroborate cu prevederile legale în materie, precum și al respectării clauzelor din contractele de închiriere a unor porțiuni din albiile minore ale cursurilor de apă, din domeniul public al statului, aflate în administrarea ANAR, în concordanță cu recomandările Comisiei Europene și legislația națională;

verificarea modului de eliberare sau executare a garanțiilor financiare pentru blocarea amplasamentului conform prevederilor legale și luarea măsurilor de recuperare în cazul neexecutării acestora;

- ☞ elaborarea, aprobarea și implementarea procedurilor operaționale în cadrul controlului intern managerial cu privire la: tratamentul contabil aplicabil bunurilor din domeniul public al statului, analizarea și aprobarea anuală a soldului contului „Decontări din operațiuni în curs de clarificare”, „Clienți”. Procedurile vor evidenția fluxul informațional, documentele justificative și conținutul acestora, aprobările/avizele necesare scaderii din evidență a unor elemente patrimoniale sau reclasificarea lor;
- ☞ constituirea unei comisii care să analizeze, să aplice procedurile administrative specifice și să se pronunțe asupra caracterului imputabil/neimputabil al operațiunilor economico-financiare înregistrate pe cheltuieli, fără aprobări ale factorilor cu competență în acest sens.

Având în vedere abaterile constatate și recomandările echipei de audit, s-a emis decizie, prin care au fost dispuse măsuri de înlăturare a neregulilor constatate.

Follow-up

La ANAR s-a verificat modul de implementare a măsurilor dispuse prin deciziile emise în anii 2012 și 2015, impactul implementării măsurilor constând în următoarele:

- reducerea cheltuielilor entității ca urmare a sistării efectuării unor plăți nelegale și majorarea disponibilităților entității cu sumele recuperate;
- îmbunătățirea activității entității verificate privind asigurarea integrității bunurilor ce aparțin statului, corelarea valorilor din evidențele contabile cu cele din *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*.

Situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Administrația Națională de Meteorologie (ANM) este persoană juridică română cu statut de regie autonomă, organizată pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, sub autoritatea Ministerului Mediului. Funcționează în conformitate cu prevederile *Legii nr. 216/2004 privind înființarea Administrației Naționale de Meteorologie*, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale *Regulamentului de organizare și funcționare* aprobat prin *HG nr. 1405/2004*, cu modificările și completările ulterioare, desfășurând activități de interes național și activități cu specific pentru apărare și securitate națională. Este autoritate tehnică națională în domeniul său de competență, realizând servicii operative de meteorologie și activități curente de climatologie, studii și cercetări în domeniul său de competență, necesare dezvoltării social-economice a României și integrării acestei activități în sistemul de convenții și relații internaționale.

Observațiile Curții de Conturi

Din verificarea documentelor financiar-contabile, reflectate în situațiile financiare întocmite în perioada 2013-2015, s-a constatat evidențierea eronată a unor cheltuieli privind drepturi salariale, în sumă de 2.106 mii lei, înregistrări care au fost corectate în timpul controlului, pe seama rezultatului reportat.

În perioada 2013-2016, serviciile de mentenanță specifice Rețelei naționale de Stații meteorologice automate, cu valoarea de 399 mii lei, s-au recepționat în baza unor documente justificative incomplete sau neconforme cu prevederile legale și contractuale. În timpul controlului, entitatea a luat decizia de a înființa comisii de verificare a echipamentelor instalate și a situației serviciilor efectuate în perioada menționată, în conformitate cu obligațiile și responsabilitățile asumate prin contractele încheiate. Totodată, ca urmare a demersurilor ANM, pe parcursul controlului, prestatorul a prezentat și documente justificative privind sumele solicitate la decontare, care au fost verificate de controlul financiar intern al ANM. În condițiile în care, conform obligațiilor contractuale, executantul unor lucrări trebuia să încheie o asigurare pentru acoperirea riscurilor ce ar putea apărea pe parcursul execuției lucrărilor, entitatea nu a urmărit modul de îndeplinire a acestei obligații. În timpul controlului, contractantul a încheiat și prezentat entității o poliță de asigurare cu valoarea de 353 mii lei.

Recomandări:

- ☞ reanalizarea plăților efectuate în cadrul contractelor de mentenanță din punct de vedere al justificării acestora cu documente de către prestator, urmând ca, în funcție de rezultatele acestei analize, conducerea ANM să dispună măsurile legale care se impun, inclusiv recuperarea eventualelor sume decontate nejustificate.

Având în vedere abaterile constatate și recomandările formulate, s-a emis decizie, prin care au fost dispuse măsuri pentru înlăturarea neregulilor constatate.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR

Ministerul Transporturilor (MT) este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, fiind organizat și funcționând potrivit dispozițiilor HG nr. 21/2015, cu modificările și completările ulterioare.

În calitate de autoritate publică centrală responsabilă cu implementarea politicilor de transport adoptate la nivelul Uniunii Europene, MT stabilește politica în domeniul transporturilor la nivel național, elaborează strategia și reglementările specifice de dezvoltare și de armonizare a activităților de transport în cadrul politicii generale a Guvernului și îndeplinește rolul de autoritate de stat în domeniul transporturilor și al infrastructurii de transport.

În subordinea/sub coordonarea/sub autoritatea Ministerului Transporturilor funcționează:

→ în subordine:

- 15 spitale clinice căi ferate finanțate din venituri proprii prin sistemul de asigurări sociale de sănătate;
- 3 instituții publice finanțate integral de la bugetul de stat;
- 4 instituții publice finanțate din venituri proprii și din subvenții de la bugetul de stat;
- 7 instituții publice finanțate integral din venituri proprii.

→ sub autoritate: 23 de operatori economici din sectorul feroviar, rutier, naval și aerian.

Misiunile de audit public extern desfășurate în anul 2017 la Ministerul Transporturilor, precum și la entitățile aflate în subordine, sub coordonare sau sub autoritate au constatat în:

- **audit financiar**, care a vizat *situațiile financiare ale anului 2016* încheiate de administrația centrală și 12 instituții publice din subordinea Ministerului Transporturilor: *Autoritatea Metropolitană de Transport București (AMTB), Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier (ISCTR), Aeroclubul României, Agenția de Investigare Feroviară Română (AGIFER), Autoritatea Feroviară Română (AFER), Autoritatea Rutieră Română (ARR), Centrul de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile (CIAS), Centrul Național de Calificare și Instruire Feroviară (CENAFER), Școala Superioară de Aviație Civilă (SSAC), Autoritatea Navală Română Constanța (ANR) și Spitalul Clinic Căi Ferate Constanța.*
- **audit de conformitate** (control), cu următoarele teme:
 - *Controlul legalității administrării patrimoniului public și privat al statului din domeniul feroviar*, la Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA, inclusiv la sucursale regionale;
 - *Controlul modului de funcționare și administrare a entităților publice*, la Regia Autonomă Registrul Auto Român și la Regia Autonomă Autoritatea Aeronautică Civilă Română;
 - *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor*, la Compania Națională de Radiocomunicații Navale Radionav SA Constanța, Societatea Comercială Electrificare CFR SA și Societatea Națională Aeroportul Internațional Timișoara - Traian Vuia SA.
- **auditul performanței**, cu tema *„Performanța activității de transport aerian la operatorul național, în perioada 2012-2016”* la SC „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM” SA.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Transporturilor

În cadrul misiunii de **audit financiar** la Ministerul Transporturilor s-au constatat abateri privind reflectarea în evidența contabilă a unor elemente patrimoniale sau a unor operațiuni derulate în cadrul activității specifice, care au influențat acuratețea situațiilor financiare, semnificative fiind următoarele:

- nu au fost înregistrate în evidența contabilă active fixe corporale finalizate, realizate din surse bugetare, care, potrivit legii, aparțin domeniului public al statului și, implicit, nu a fost actualizat *Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*;
- nu au fost actualizate contractele de concesiune încheiate cu Societatea Metrorex SA și cu Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA, în funcție de valoarea bunurilor din domeniul public al statului, în sumă de 6.803.865 mii lei, reprezentând obiective de investiții finalizate, recepționate și date în folosință în perioada 2008-2016;
- în conturile de creanțe și datorii au fost menținute sume care se aflau în afara termenului legal de prescripție prevăzut de lege, reprezentând diferența dintre valoarea indemnizațiilor plătite efectiv și contribuția pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate și cele datorate de instituție pentru perioada 2006-iulie 2011, în valoare de 746 mii lei, precum și datorii către terți, în sumă de 102 mii lei. În timpul controlului, ordonatorul de credite a aprobat stingerea debitului în sumă de 746 mii lei și virarea la buget a sumei de 102 mii lei;

- nu au fost înregistrate datoriile *Ministerului Transporturilor* în sumă de 120 mii lei, stabilite prin sentințe civile definitive și irevocabile, eroarea fiind corectată operativ;
- nu au fost înregistrate în contul „Debitori” drepturi de creanță stabilite de către instanțele de judecată, în valoare de 7.498 mii lei, operațiunea fiind efectuată în timpul controlului.

Din verificarea modului în care s-a organizat și derulat operațiunea de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii s-a concluzionat că nu s-au respectat în totalitate prevederile legale în domeniu, în sensul că: nu au fost confirmate soldurile de la terți pentru creanțele și datoriile evidențiate în situațiile financiare; nu s-a stabilit natura diferențelor constatate și nu s-au făcut propuneri privind modul de regularizare a diferențelor dintre datele contabile și cele faptice aferente autorizațiilor de transport internațional, în sumă de 8.770 mii lei.

La entitățile subordonate MT

În privința calculării, înregistrării și încasării veniturilor de către entitățile auditate, Curtea de Conturi a constatat o serie de abateri de la prevederile legale, semnificative fiind:

- existența unor neconcordanțe între datele din evidența tehnico-operativă și cele din contabilitate ca urmare a neînregistrării în evidența contabilă a contravalorii amenzilor din procesele-verbale de contravenție întocmite de *ISCTR* în perioada 2015-2016, în sumă de 10.135 mii lei, la data emiterii acestora, ceea ce a condus la neînregistrarea veniturilor din amenzi în perioada menționată, conform principiului contabilității de angajamente. Veniturile din amenzi au fost recunoscute în situațiile financiare anuale în momentul încasării lor de la contravenienți, iar nu în perioada la care se referă, conform principiului contabilității de angajamente; *ISCTR* nu a organizat evidența analitică a debitorilor din amenzi, în sumă de 21.255 mii lei;
- neînregistrarea unor angajamente legale în valoare de 385 mii lei, cu consecința raportării în contul de execuție la 31.12.2016 a unor angajamente legale de plătit mai mici decât sumele evidențiate în contractele încheiate cu diverși furnizori (*CENAFER*);
- nu s-au înregistrat, urmărit și încasat venituri în sumă de 444 mii lei, întrucât nu au fost calculate și solicitate la plată penalitățile contractuale datorate de o parte din clienții pentru care s-au întocmit protocoale de eșalonare la plată a datoriilor restante (*AFER*);
- nu au fost calculate, înregistrate și încasate penalitățile de întârziere pentru veniturile din închiriere spații în termenele prevăzute în contracte (*Spitalul Clinic CF Constanța* – 15 mii lei);
- ca urmare a prescrierii dreptului la acțiunea în revendicare a unor sume neachitate creditorilor, *Aeroclubul României* nu a înregistrat ca venituri ale bugetului de stat și nu a virat pe această destinație suma de 18 mii lei, reprezentând garanții de participare la licitații. De asemenea, nu a recuperat de la *FNUASS* indemnizații pentru incapacitate de muncă plătite angajaților, în sumă de 33 mii lei, care depășesc valoarea contribuțiilor lunare.

Referitor la cheltuielile efectuate de entitățile subordonate Ministerului Transporturilor, Curtea de Conturi a constatat că nu au fost respectate unele prevederi legale referitoare la drepturi de natură salarială și la alte drepturi, consecința fiind efectuarea unor plăți nelegale, nevirarea la bugetele publice a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale, precum și angajarea și plata unor cheltuieli de natura bunurilor, serviciilor sau activelor. Prezentăm în continuare cele mai semnificative constatări.

La Spitalul Clinic CF Constanța s-au constatat abateri privind modul de calcul, înregistrare și plată a drepturilor salariale și contribuțiilor aferente, astfel:

- nu a fost virat la Bugetul general consolidat impozitul pe veniturile din salarii, precum și contribuțiile la bugetele de asigurări sociale datorate de angajați, cât și de către spital, în calitate de angajator, în sumă de 2.374 mii lei, aferente drepturilor salariale, motiv pentru care s-a solicitat efectuarea unor verificări de către *DGFP Constanța*;
- pentru drepturile salariale câștigate în instanță, achitate în sume nete, nu s-au calculat, înregistrat, reținut și virat la Bugetul general consolidat impozitul și contribuțiile aferente acestor drepturi, în sumă de 27 mii lei; nu au fost actualizate provizioanele constituite pentru sumele prevăzute prin hotărâri judecătorești definitive, având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială (22 mii lei);
- nu s-a constituit și efectuat vărsământul pentru neîncadrarea de persoane cu handicap, în sumă de 98 mii lei, solicitându-se de către *ITM Constanța* efectuarea unui control de specialitate.

În aceeași perioadă au fost efectuate plăți nelegale pentru achiziția unor aparate de aer condiționat la un preț mai mare decât cel oferit de furnizor și, totodată, s-a constatat sustragerea de bani din încasările entității, în Registrul de casă nefiind consemnate toate operațiunile de încasări și plăți efectuate prin casieria entității.

Referitor la reflectarea în evidența contabilă a activelor fixe corporale s-a constatat că pentru activele fixe de natura clădirilor și terenurilor aflate în patrimoniu nu au fost înregistrate diferențele din reevaluare în sumă de 1.731 mii lei.

În perioada 2014-2017, la *ANR* au fost efectuate plăți nelegale, reprezentând:

- drepturi de natură salarială în sumă de 1.817 mii lei (servicii turistice, de tratament și odihnă, inclusiv transportul pe perioada concediului de odihnă; ajutoare pentru boli grave și incurabile, urgențe medico-chirurgicale), ajutoare suplimentare și

adaosuri bănești (sume acordate la naștere, deces salariat, deces persoane – soț, soție, copil, părinți și socri) acordate salariaților cu încălcarea prevederilor legale privind salarizarea personalului din fonduri publice;

- drepturi salariale în sumă de 30 mii lei, acordate persoanelor detașate de la entități private, angajate nelegal în perioada 2014-2016, cu încălcarea restricțiilor bugetare impuse instituțiilor publice;
- cheltuieli cu combustibilul autoturismului și cu salariul conducătorului auto pus la dispoziția Ministerului Transporturilor (190 mii lei);
- contravaloarea asigurărilor voluntare de viață și de sănătate pentru salariați (132 mii lei), cu încălcarea prevederilor legale privind salarizarea personalului din fonduri publice;
- cheltuieli de cazare și transport neefectuate, în sumă de 33 mii lei, ca urmare a neparticipării personalului la cursurile de pregătire profesională conform graficului prestabilit.

La AGIFER a fost constatată plata nelegală a unor drepturi bănești în sumă de 77 mii lei, din care 64 mii lei reprezintă ajutoare sociale și 13 mii lei, alocații de transport acordate personalului AGIFER.

În perioada 2015-2016, AFER a plătit nelegal drepturi salariale reprezentând diferențe provenite din salarii de încadrare, sporuri și alocații la salarii și unele sume compensatorii acordate cu diferite ocazii pentru personalul din cadrul AFER, cu încălcarea prevederilor legale privind salarizarea personalului din fonduri publice (9.145 mii lei).

În ceea ce privește activele fixe corporale au fost identificate unele abateri, dintre care exemplificăm:

- nu au fost inventariate toate conturile care au prezentat solduri raportate în bilanțul contabil încheiat la data de 30.12.2016 (AMTB, ISCTR);
- nu a fost evaluată și reflectată în bilanțul contabil încheiat la 31.12.2016 contravaloarea terenurilor aferente unui număr de 10 locații, care sunt înregistrate în *Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*, a căror valoare evaluată în timpul auditului este de 188.374 mii lei (Aeroclubul României);
- în patrimoniul CIAS nu au fost înregistrate creanțele în sumă de 616 mii lei, provenite din diferențele stabilite ca sume necuvenite, ca urmare a recalculării salariilor plătite salariaților, în perioada 1.01.2014-30.06.2015;
- suma de 1.751 mii lei, reprezentând active fixe corporale înregistrate în conturile contabile „Terenuri și amenajări la terenuri” și „Construcții”, nu a fost evidențiată în contul „Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului” (Școala Superioară de Aviație Civilă).

Recomandări:

- ☞ efectuarea inventarierii generale a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii deținute de Ministerul Transporturilor pe anul 2017, cu remedierea tuturor deficiențelor constatate;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă a ministerului și în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate și date în folosință, realizate cu surse asigurate de la bugetul de stat în perioada 2008-2016, care, potrivit legii, aparțin domeniului public al statului;
- ☞ actualizarea tuturor contractelor de concesiune încheiate cu entitățile aflate sub autoritatea Ministerului Transporturilor cu bunurile de natura proprietății publice nou create sau rezultate în urma dezvoltării și/sau modernizării celor existente, finanțate din bugetul de stat în perioada 2008-2016, în conformitate cu prevederile legale;
- ☞ organizarea și conducerea evidenței contabile a creanțelor ministerului în conformitate cu principiul contabilității de angajamente;
- ☞ extinderea verificărilor asupra tuturor creanțelor stabilite prin sentințe judecătorești, înregistrarea acestora în evidența contabilă și demararea procedurilor legale în vederea recuperării sumelor în termenul legal de prescripție;
- ☞ elaborarea și aprobarea unei proceduri privind:
 - organizarea evidenței creanțelor, incluzând regulile și tratamentele contabile aplicabile, precum și recuperarea acestora în termenul legal de prescripție;
 - urmărirea punerii în executare a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, precum și înregistrarea acestora în contabilitate.

Opinia de audit

La Ministerul Transporturilor, având în vedere natura abaterilor de la legalitate și regularitate constatate la nivelul entității auditate și la nivelul instituțiilor publice subordonate, precum și valoarea totală a abaterilor identificate, echipa de audit a exprimat o **opinie contrară**, întrucât situațiile financiare auditate nu au oferit o imagine reală și fidelă a tuturor informațiilor referitoare la activitatea desfășurată, din cauza:

- denaturării prin diminuarea nejustificată a soldurilor conturilor contabile „Terenuri” și „Construcții” din domeniul public al statului raportate de entitate în bilanțul contabil din anul 2016;
- denaturării valorii datoriilor raportate în bilanțurile contabile aferente exercițiului financiar 2016 prin diminuarea nejustificată a acestora;

- denaturării valorii creanțelor raportate în bilanțul contabil aferent exercițiului financiar din anul 2016 prin majorarea nejustificată a acestora;
- neînregistrării în evidențele contabile ale instituției publice a unor creanțe, respectiv a denaturării veniturilor raportate în contul de rezultat patrimonial din exercițiului financiar 2016.

La nivelul entităților auditate din subordinea MT, ca urmare a abaterilor de la legalitate și regularitate constatate, au fost exprimate **11 opinii contrare** (Autoritatea Metropolitană de Transport București, Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier, Aeroclubul României, Agenția de Investigare Feroviară Română - AGIFER, Autoritatea Feroviară Română - AFER, Autoritatea Rutieră Română, Centrul de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile - CIAS, Centrul Național de Calificare și Instruire Feroviară - CENAFER, Școala Superioară de Aviație Civilă, Autoritatea Navală Română Constanța și Spitalul Clinic Căi Ferate Constanța).

Pentru implementarea recomandărilor s-au emis decizii.

Follow-up

Din verificarea stadiului de implementare a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi în perioada 2012-2016 a rezultat că Ministerul Transporturilor a solicitat prelungirea termenului de realizare a măsurilor dispuse prin decizii cu perioade cuprinse între 1 și 4 ani și, pe cale de consecință, gradul de implementare este extrem de redus.

S-a întârziat mult implementarea acelor măsuri ce vizează restituirea la bugetul de stat a subvențiilor și transferurilor (pentru transportul feroviar de călători, pentru întreținerea infrastructurii feroviare etc.) neutilizate până la închiderea anului bugetar, amendarea actelor normative pentru creșterea eficienței și transparenței utilizării fondurilor publice și măsurile ce vizează gestionarea și administrarea bunurilor din domeniul public al statului.

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru deficiențele constatate în cadrul activității de audit, au rezultat o serie de aspecte benefice companiei:

- au fost eliminate neconcordanțele dintre datele din evidența tehnico-operativă și cele din evidența financiar-contabilă;
- au fost înregistrate în evidența contabilă a ministerului bunuri reprezentând echipamente achiziționate, fiind evidențiată și amortizarea aferentă;
- a fost efectuată înregistrarea corectă, ca mijloace fixe de natura obiectelor de inventar, a activelor fixe cu valoarea de intrare sub 2.500 de lei, neamortizate integral;
- a fost restituită la bugetul de stat suma neutilizată din împrumutul garantat de către statul român pentru finanțarea „Programului de reabilitare a unor stații de cale ferată din România”, aprobat prin *HG nr. 1254/2002, cu modificările și completările ulterioare*, rămasă în contul Ministerului Transporturilor din anul 2011;
- s-a realizat eliminarea din sistemul de management al ministerului a oricăror forme de solicitare de servicii și de personal, în interesul ministerului, de la entitățile aflate în subordine sau sub autoritate, care contravin prevederilor legale.

Controlul legalității administrării patrimoniului public și privat al statului din domeniul feroviar

❖ **Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA (CNCF „CFR” SA)** este societate comercială pe acțiuni cu capital social integral de stat, sub autoritatea Ministerului Transporturilor.

CNCF „CFR” SA a fost înființată în baza *OUG nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române - SNCFR* și a *HG nr. 581/1998 privind înființarea Companiei Naționale de Căi Ferate „CFR” SA prin reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române*, desfășurându-și activitatea potrivit legislației în vigoare și a statutului propriu.

Obiectivul societății este realizarea de profit prin gestionarea pe principii comerciale a infrastructurii feroviare și punerea acestora la dispoziția operatorilor de transport feroviar pe baza contractului de acces, precum și prin desfășurarea altor activități specifice necesare realizării obiectului său de activitate.

În vederea realizării obiectului său de activitate, Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA deține un număr de opt sucursale regionale de căi ferate (*Sucursala Regională CF București, Sucursala Regională CF Craiova, Sucursala Regională CF Timișoara, Sucursala Regională CF Cluj-Napoca, Sucursala Regională CF Brașov, Sucursala Regională CF Iași, Sucursala Regională CF Galați și Sucursala Regională CF Constanța*).

La CNCF „CFR” SA, Curtea de Conturi a constatat:

- neconcordanțe între valoarea bunurilor înscrise în *Inventarul centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului* și valorile existente în evidența contabilă, în soldul contului „*Bunuri publice primite în administrare, concesiune și cu chirie – concesiune MT*”, cu suma de 84.262 mii lei. În timpul auditului, SRCF București și Ministerul Transporturilor au

operat parțial în evidențele contabile valoarea bunurilor din domeniul public aprobate prin hotărâri ale Guvernului, diferența între valoarea bunurilor înregistrate în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* și valoarea înregistrată în contabilitate reducându-se la 59.326 mii lei;

- obiective de investiții finalizate, recepționate și date în folosință în perioada 2015-2016, în sumă de 1.570.792 mii lei, realizate cu surse de la bugetul de stat și care, potrivit legii, aparțin domeniului public al statului, au fost menținute nejustificat în contul „*Mijloace fixe care vor trece în domeniul public prin HG*”;
- în perioada 2015-2016, Compania a utilizat, pentru desfășurarea de activități, bunuri de natura proprietății publice, nou create, cu surse asigurate de la bugetul de stat sau rezultate în urma dezvoltării și/sau modernizării celor existente, fără încheierea de acte adiționale la contractul de concesiune, valoarea acestora influențând clauzele contractuale;
- ulterior inventarierii vagoanelor de călători din parcul centralizat al CNCF „CFR” SA, Comisia de inventariere nu a prezentat documentele care să justifice propunerea de scoatere din patrimoniu a unui număr de 21 de vagoane de călători.

Rezultatul contabil al societății a fost denaturat prin efectuarea unor cheltuieli sau prin diminuarea unor venituri, astfel:

- au fost constituite și raportate eronat provizioane aferente drepturilor de personal ce fac obiectul unor litigii de muncă, în sensul că acestea nu au fost ajustate cu valoarea drepturilor de personal acordate de entitate, în cuantum de 250.814 mii lei (197.365 mii lei – salarii și 53.449 mii lei – contribuții ale angajatorului), ca urmare a sentințelor civile definitive;
- pentru aprobarea planului de management/administrare, directorul general și membrii Consiliului de Administrație au beneficiat nelegal de remunerații bonus în sumă de 307 mii lei, iar alte persoane din cadrul Companiei au utilizat, în perioada 2015-2016, autovehicule proprietatea CNCF „CFR” SA, decontând cheltuieli cu combustibilul pentru activități care nu au legătură cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative de funcționare. De asemenea, pentru suma de 18 mii lei nu au fost prezentate documente din care să rezulte utilizarea în scopul activității economice, respectiv în interesul serviciului;
- SRCF București nu a calculat, evidențiat în contabilitate și urmărit, în vederea încasării, penalități în valoare de 141 mii lei, cuvenite în baza clauzelor prevăzute în contractele de închiriere pentru neîndeplinirea la scadență a obligațiilor de plată de către partenerii contractuali. Unele creanțe, în sumă de 896 mii lei, deși evidențiate, nu au fost urmărite și încasate, astfel că dreptul de a acționa în vederea încasării s-a prescis.

Principalele constatări ale Curții de Conturi la **Sucursalele Regionale CF (SRCF)** sunt prezentate în continuare:

- În cadrul operațiunii de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, **SRCF București** nu a solicitat confirmarea soldurilor de la terți pentru creanțe și datorii evidențiate în situațiile financiare, în sumă de 1.468 mii lei, iar suprafața de teren de 2.190 mp, situată în București, nu a fost înscrisă în Cartea funciară.

În timpul controlului, CNCF „CFR” SA a intabulat terenul în suprafață de 943 mp, iar pentru restul suprafeței de 1.247 mp, documentația cadastrală a fost redepusă la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară (12.445 mii lei).

- **SRCF Cluj** a efectuat cheltuieli cu bunuri și servicii fără contraprestație (bunuri, lucrări, servicii nerecepționate în cantitatea facturată și plătită), prin acceptarea la decontare și plată a unor situații de lucrări cuprinzând articole de deviz care includ în structură materiale și manoperă nepuse în operă, în sumă de 30 mii lei, a unor cantități de lucrări supradimensionate de 109 mii lei, din care s-a recuperat operativ suma de 96 mii lei.

În evidența contabilă au fost menținute stocuri de materiale cu mișcare lentă sau fără mișcare, cu valoarea de 9.827 mii lei.

- **SRCF Constanța** nu a constituit venituri din sumele reprezentând garanții de participare a ofertanților la licitații, nesolicitate de către aceștia și nerestituite de entitate în termenul legal de prescripție (19 mii lei) și nu a urmărit și încasat penalitățile pentru creanțele neîncasate de la diverși clienți, persoane fizice și juridice (95 mii lei).
- **SRCF Craiova** a efectuat plăți nelegale, în sumă de 1.060 mii lei, la obiectivul „*Reparații Pod km 266+999, CF Orșova-Videle*”, prin:

- introducerea în situațiile de lucrări a unor distanțe kilometrice mai mari decât cele reale pentru transportul betonului de la stația de furnizare la locul punerii în operă, precum și a celor pentru transportul pământului și al molozului (233 mii lei);
- utilizarea unor tarife orare de operare a instalațiilor de forare și turnare coloane la lucrările de punere în siguranță a circulației mai mari decât cele prevăzute în normative (297 mii lei);
- înscrierea în situațiile de lucrări executate, în vederea decontării, a unor prețuri mai mari decât cele înscrise în facturile transmise de furnizorul betoanelor (530 mii lei).

Sumele au fost recuperate în timpul controlului.

- nu au fost evaluate, inventariate și înregistrate în evidența tehnico-operativă cantitățile de materiale primite ca urmare a lucrărilor de dezafectare efectuate în sumă de 34 mii lei;
- valoarea de 1.444 mii lei fără TVA a lucrărilor de punere în siguranță a circulației la podul km 266+999, pentru care a fost schimbată soluția tehnică la obiectivul „*Apărare a malurilor*”, prin realizarea de coloane de beton armat, a fost evidențiată în contul „*Cheltuieli întreținere public interoperabil*”, corect fiind contul „*Imobilizări corporale în curs de*”.

execuție". Astfel, s-au majorat nejustificat cheltuielile de exploatare ale exercițiului financiar 2015, cu implicații în diminuarea rezultatelor financiare ale acestui exercițiu financiar;

- în conturile în afara bilanțului, SRCF Craiova a înregistrat și menținut evidența terenurilor din domeniul public neevaluate, astfel că terenurile aflate în concesiunea CNCF „CFR” SA, în suprafață totală de peste 1.652 de hectare, sunt înregistrate la valoarea de „1” leu. Tot la valoarea de „1” leu au fost înregistrate și terenuri din domeniul privat neevaluate, în suprafață totală de peste 133 de hectare;
 - nu s-au urmărit în toate cazurile plățile din contul societății ca urmare a executării, astfel că drepturile câștigate prin sentințe judecătorești de către personalul propriu (86 de salariați din cadrul SRCF Craiova) în cursul lunii noiembrie 2016 s-au plătit de două ori (34 mii lei debite + 122 mii lei cheltuieli de executare), fără ca entitatea să sesizeze și să solicite restituirea sumelor. În timpul controlului, suma de 156 mii lei a fost recuperată integral;
 - la SRCF Craiova s-au înregistrat imobilizări de fonduri în sumă de 985 mii lei ca urmare a plății unor drepturi salariale câștigate de salariații entității în primă instanță, la care se adaugă și cheltuielile de executare în valoare de 195 mii lei, sume modificate ulterior, în totalitate, prin decizii emise de instanțele superioare, pentru a căror recuperare entitatea nu a întreprins suficiente măsuri de recuperare. În timpul controlului au fost luate măsuri suplimentare pentru recuperarea sumelor datorate de salariați și a cheltuielilor de executare;
 - au fost menținute stocuri de materiale cu mișcare lentă sau fără mișcare cu valoarea de 18.390 mii lei.
- **La SRCF Galați**, în cazul închirierii unor părți ale infrastructurii feroviare neinteroperabile în baza contractului încheiat cu CN Căi Ferate „CFR” SA s-a constatat că:
- predarea-primirea de bunuri s-a realizat prin procese-verbale întocmite la nivelul diviziilor, în care nu au fost prezentate detalii despre obiectivele predate, aspecte legate de integritatea și starea tehnică a acestora;
 - societatea nu deține documente care să asigure existența concordanței datelor din declarațiile pe propria răspundere ale locatarului privind modul de utilizare a sumelor cesionate, rezultate din contractele de închiriere, cu evidențele tehnice și financiar-contabile (36 mii lei);
 - nu a fost respectat modelul de scrisoare de garanție prezentat în Caietul de sarcini, iar societatea nu deține confirmarea unității bancare că plata acesteia se va executa necondiționat la cererea sa cu privire la culpa locatarului (53 mii lei).

Aceeași entitate a acumulat creanțe neîncasate în sumă de 116 mii lei ca urmare a prelungirii unui contract de închiriere cu un locatar, la o dată la care acesta înregistra datorii restante, riscul neîncasării sumelor cuvenite entității fiind accentuat de starea de insolvență în care se află acesta.

Ca și în cazul CNCF „CFR” SA, în evidența în afara bilanțului, în contul analitic „Mijloace fixe care vor trece în domeniul public prin HG” sunt înregistrate bunuri cu data de punere în funcțiune din perioada 2004-2016, în valoare de 252.908 mii lei, ceea ce denaturează realitatea valorii activelor ce aparțin domeniului public al statului.

Referitor la trecerea din domeniul public în domeniul privat al statului s-a constatat că s-au transferat bunuri înregistrate cu un număr de mijloc fix care nu este menționat în actul normativ invocat de entitate ca temei legal pentru transfer (Triașul de rețea Adjud – 769 mii lei). Aceeași situație s-a constatat și în cazul transferului de 0,238 km linii, cu valoarea de 41 mii lei, care aparțin unei alte categorii de linii decât celei nominalizate în cuprinsul actului normativ ce a reglementat transferul.

- **La SRCF Iași** nu au fost valorificate deșeuri rezultate din casarea mijloacelor fixe aparținând domeniului privat al statului, acestea fiind menținute în stoc din anul 2000 (807 mii lei).
- **La SRCF Timișoara**, pentru active scoase din funcțiune prin casare nu există documente de dezmembrare a materialelor (26 mii lei).

În ceea ce privește realizarea veniturilor, societatea nu a urmărit și nu a luat, în termen, toate măsurile legale în vederea recuperării creanțelor (280 mii lei), existând riscul ca dreptul de a acționa în vederea încasării să se prescrie.

Recomandări:

- ☞ analiza provizioanelor înregistrate în evidențele contabile ale Companiei și ajustarea acestora cu valoarea plăților aferente drepturilor de personal câștigate de salariați prin hotărâri judecătorești definitive; analiza și stabilirea pentru fiecare persoană în parte a valorii drepturilor salariale câștigate prin hotărâri judecătorești rămase de plată și înregistrarea în contabilitate a eventualelor diferențe de provizion în vederea dimensionării corecte a datoriilor entității față de salariați;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului determinat de plata nelegală a remunerațiilor bonus acordate în anul 2015 membrilor Consiliului de Administrație și directorului general al Companiei pentru aprobarea planului de management/administrare și recuperarea acestuia, potrivit legii;
- ☞ obținerea certificatului de atestare a dreptului de proprietate asupra terenului în suprafață de 3095,47 mp, finalizarea acțiunii de cadastru și publicitate imobiliară pentru acesta și majorarea capitalului social al Companiei cu valoarea terenului;

- ☞ înregistrarea în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate și date în folosință în perioada 2015-2016, realizate cu surse de la bugetul de stat și care, potrivit legii, aparțin domeniului public al statului; clarificarea diferențelor constatate între valoarea bunurilor înscrise în *Inventarul centralizat al bunurilor* care alcătuiesc domeniul public al statului și valorile existente în evidența contabilă a Companiei;
- ☞ actualizarea contractului de concesiune cu bunurile de natura proprietății publice nou create sau rezultate în urma dezvoltării și/sau modernizării celor existente în perioada 2015-2016, cu surse asigurate de la bugetul de stat, în conformitate cu prevederile legale;
- ☞ refacerea inventarierii materialului rulant din parcul centralizat al Companiei, stabilirea eventualelor diferențe și valorificarea rezultatelor, potrivit legii;
- ☞ elaborarea și aprobarea unor proceduri formalizate privind modul de gestionare și utilizare a autovehiculelor din dotarea societății, precum și urmărirea modului de folosință a acestora și de repartizare a bonurilor valorice de carburant auto;
- ☞ extinderea verificărilor asupra cheltuielilor cu autovehiculele, efectuate de salariații entității în perioada legală de prescripție, stabilirea întinderii prejudiciului determinat de utilizarea fără temei legal a autovehiculelor din parcul auto al entității, precum și recuperarea acestuia, în condițiile legii;
- ☞ extinderea verificărilor și întreprinderea demersurilor necesare în vederea actualizării *Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* cu diferențele de teren constatate cu ocazia controlului; actualizarea contractului de concesiune cu diferențele de teren constatate cu ocazia controlului.

Pentru implementarea recomandărilor s-au emis decizii.

Follow-up

Deși există un ritm rezonabil de implementare a măsurilor dispuse CNCF „CFR” SA (61% pentru decizia emisă în anul 2012, respectiv 92% în cazul deciziei emise în anul 2014), tergiversarea implementării în totalitate a acestora a determinat producerea în continuare a unor abateri financiar-contabile și de administrare a patrimoniului public al statului.

Cu toate acestea, în urma verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru deficiențele constatate au rezultat o serie de aspecte benefice Companiei, respectiv:

- a fost majorat capitalul social al Companiei prin finalizarea operațiunilor de evaluare a terenurilor aflate în proprietate;
- au fost luate măsuri pentru regularizarea cu bugetul de stat a sumelor reprezentând taxa pe valoarea adăugată, aferentă obiectivelor proprii de investiții, finanțate de la bugetul de stat;
- au fost elaborate și aprobate norme de aplicare a politicilor contabile, monografii standardizate, aplicabile în mod unitar la nivelul Companiei, central și regional;
- a fost majorat fondul bunurilor care aparțin domeniului public al statului prin înregistrarea în categoria imobilizărilor finalizate a unor obiective de investiții recepționate ca lucrări terminate și date în folosință;
- au fost elaborate/completate proceduri operaționale referitoare la aplicarea unitară a tarifului de staționare, la facturarea energiei electrice atât pentru necesarul propriu al CNCF „CFR” SA, prin detalierea locurilor de consum și a funcțiilor acestora, cât și pentru evidențierea consumurilor înregistrate la echipamentele și instalațiile închiriate și recuperarea costurilor acestor consumuri;
- a fost elaborată și aprobată o procedură privind închirierea infrastructurii feroviare publice, precum și reglementarea tarifelor și procedurilor pentru închirierea acestora, fiind analizată situația operatorilor de transport feroviar cu datorii semnificative, identificând soluții de evitare a acumulării de datorii din partea operatorilor de transport feroviar și de recuperare a celor aflate în întârziere.

Controlul modului de funcționare și administrare a entităților publice

❖ **Regia Autonomă Registrul Auto Român (RAR)** a fost înființată în anul 1991 prin reorganizarea Registrului Auto Român din cadrul Institutului de Cercetări și Proiectări Tehnologice în Transporturi.

RAR se organizează și funcționează sub autoritatea Ministerului Transporturilor, certificând încadrarea vehiculelor rutiere în normele de siguranță a circulației, protecție a mediului înconjurător și în categoria de folosință căreia îi sunt destinate.

La cererea Ministerului Transporturilor, efectuează verificarea stațiilor de inspecție tehnică, precum și operațiunile de registru pentru vehiculele rutiere înmatriculate în România, printr-un număr de 42 de reprezentanțe, cu statut de puncte de lucru.

Observațiile Curții de Conturi

Curtea de Conturi a constatat că nu au fost calculate și virate integral la bugetul de stat vărsăminte din profitul net al anului 2016, în cuantum de 4.977 mii lei, ca urmare a constituirii, în mod eronat, a unui provizion de 5.530 mii lei, ce reprezintă obligații fiscale plus accesorii, stabilite printr-un act administrativ fiscal, dar achitate pe parcursul anului 2016. Astfel, la finele

anului 2016, prin majorarea cheltuielilor cu aceste provizioane s-a diminuat profitul, și, implicit, vărsământul din profitul net al anului 2016, datorat bugetului de stat. În timpul controlului s-a corectat operațiunea eronată, s-au recalculat obligațiile și s-a virat în contul bugetului de stat suma de 4.977 mii lei.

În modul de reflectare a activelor s-au constatat unele erori privind menținerea în conturile de imobilizări corporale în curs de execuție a unor lucrări de investiții finalizate, recepționate și date în folosință, în sumă de 351 mii lei. În timpul controlului, ca urmare a extinderii verificărilor asupra soldului contului „*Amenajări de terenuri și construcții*” la data de 31.12.2016, entitatea a identificat lucrări de investiții finalizate, date în folosință și recepționate în perioada 2014-2016, în valoare de 1.075 mii lei, care au fost corect evidențiate și pentru care s-au calculat și înregistrat în evidența contabilă cheltuielile cu amortizarea.

Nu au fost respectate prevederile legale privind constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, în sensul că nu au fost încheiate, cu un operator economic autorizat, contracte de predare a deșeurilor colectate selectiv pentru toate reprezentanțele Regiei Autonome RAR, nu s-a ținut evidența cantităților de deșeuri colectate selectiv, nu a fost întocmit Registrul de evidență a deșeurilor colectate selectiv și nu au fost raportate lunar informațiile și datele înscrise în acest registru către Agenția Națională pentru Protecția Mediului.

Recomandări:

- ☞ reglarea evidenței contabile prin înregistrarea obligațiilor fiscale suplimentare stabilite de organul fiscal competent prin actul administrativ;
- ☞ elaborarea și aprobarea unor proceduri formalizate privind:
 - evidența contabilă a operațiunilor derulate cu terții;
 - recepția lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora, precum și modul de înregistrare în evidențele contabile a bunurilor rezultate și a amortizării acestor bunuri;
- ☞ luarea măsurilor pentru predarea deșeurilor colectate selectiv în vederea reciclării și tratării corespunzătoare și stabilirea/delegarea responsabilităților privind implementarea colectării selective a deșeurilor, potrivit legii.

Pentru implementarea recomandărilor s-a emis decizie.

Follow-up

Impactul favorabil produs asupra activității Regiei Autonome Registrul Auto Român prin implementarea măsurilor dispuse de Curtea de Conturi la controlul curent, precum și la cele anterioare constă în:

- regularizarea și virarea la bugetul de stat a impozitului pe profit și a taxei pe valoarea adăugată dedusă nelegal, aferentă cheltuielilor cu funcționarea, revizia și repararea autoturismelor date spre utilizare, gratuit, ministerului;
- recuperarea prejudiciului de 43 mii lei, creat în perioada 2012-2013 prin suportarea, de către regie, a cheltuielilor cu funcționarea, întreținerea și repararea autoturismelor predate gratuit către Ministerul Transporturilor, ca urmare a câștigării în instanță a procesului intentat Ministerului Transporturilor;
- reducerea riscului de nerespectare a legislației în domeniul achizițiilor publice la nivelul entității, prin elaborarea și aprobarea procedurilor proprii referitoare la aplicarea legislației în domeniu și prin amendarea procedurilor proprii de control financiar preventiv propriu, prin includerea actelor adiționale la contractele de achiziție de produse, lucrări și servicii în sfera de aplicare a controlului financiar preventiv;
- îmbunătățirea desfășurării activităților în scopul realizării obiectivelor din aceste activități, precum și implementarea unor măsuri de control al acestora prin elaborarea Registrului riscurilor, desemnarea unei echipe de gestiune a riscurilor la nivelul RAR și stabilirea responsabilităților acesteia.

❖ **Regia Autonomă Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR)** este persoană juridică română de interes public național, care funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, sub autoritatea Ministerului Transporturilor, în calitate de autoritate de stat în domeniul aviației civile. Înființată în baza *HG nr. 405/1993*, funcționează separat de agenții aeronautici civili și de celelalte entități supuse supervizării siguranței zborului și/sau controlului calității de securitate a aviației civile și își exercită, în mod independent, atribuțiile prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare.

AACR este organismul tehnic specializat, având ca obiect de activitate exercitarea:

- funcției de supervizare a siguranței zborului în aviația civilă, la nivel național;
- competențelor delegate în domeniul securității aviației civile, în condițiile prevăzute de *OG nr. 29/1997 privind Codul aerian civil*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de *OG nr. 17/2011 privind controlul calității în domeniul securității aviației civile*, aprobată cu modificări prin *Legea nr. 149/2012*.

Observațiile Curții de Conturi

Prin punerea la dispoziția Ministerului Transporturilor a unor autovehicule aparținând Regiei Autonome AACR s-a constatat plata nelegală și nejustificată a sumei de 51 mii lei, reprezentând cheltuieli generate de folosința, în mod gratuit, atât a personalului, cât și a autovehiculelor pentru efectuarea serviciului de permanență auto.

În perioada ianuarie-septembrie 2014, Regia a încasat de la administrațiile aeroportuare din România sume restante aferente anului 2013, reprezentând tarife de securitate aeronautică, în cuantum estimat la 343 mii lei. Pe fondul legislației specifice, modificată începând cu 1.01.2014, prin care aceste tarife majorează veniturile Regiei și pot fi utilizate de către aceasta, conducerea entității nu a analizat și clarificat destinația sumelor încasate pentru perioade anterioare aplicării noilor reglementări, acestea rămânând evidențiate în contul „*Creditori diverși*”.

În cadrul operațiunii de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii nu au fost luate măsuri de valorificare a rezultatelor inventarierii patrimoniului, în condițiile în care membrii Comisiei de inventariere au consemnat deprecieri ale activelor (uzură fizică, casare).

Recomandări:

- ☞ extinderea verificărilor asupra tuturor cheltuielilor generate de folosința, în mod gratuit, de către Ministerul Transporturilor atât a personalului, cât și a autovehiculelor aparținând Regiei, stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia în condițiile legii;
- ☞ clarificarea sumelor înregistrate în contul „*Creditori diverși*”;
- ☞ valorificarea bunurilor propuse de comisiile de inventariere pentru a fi scoase din folosință, conform prevederilor legale în vigoare.

Pentru implementarea recomandărilor s-a emis decizie.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

❖ **Compania Națională de Radiocomunicații Navale Radionav SA Constanța** s-a înființat în anul 1998 prin reorganizarea Regiei Autonome Radionav Constanța. *Radionav SA* este organismul tehnic de specialitate desemnat de Ministerul Transporturilor să desfășoare activități de interes public național, în calitate de operator unic de corespondență publică în spectrul de frecvență alocat României de Uniunea Internațională de Telecomunicații, având ca scop, conform obiectului său de activitate, îndeplinirea angajamentelor de trafic de radiocomunicații navale de apel, pericol, salvare, care revin României în conformitate cu cerințele *Convenției internaționale privind ocrotirea vieții umane pe mare*, aplicabile domeniului de activitate pentru navele de pasageri, transport de mărfuri, navele de pescuit, navele tehnice, platformele de foraj, navele de agrement, maritime și fluviale, românești și străine.

Observațiile Curții de Conturi

În cadrul operațiunii de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii s-a constatat că nu au fost respectate în totalitate prevederile legale referitoare la organizarea, efectuarea și valorificarea rezultatelor, deoarece Comisia de inventariere a fost constituită din persoane care asigură operarea în evidența contabilă, nu s-au primit confirmări de la clienți privind sumele rămase de încasat, nu au fost valorificate deșeuri feroase re folosibile și deșeuri selective rezultate din dezmembrarea echipamentelor și subansamblelor mijloacelor fixe și obiectelor de inventar casate. În timpul controlului, entitatea a valorificat deșeurile feroase ce au rezultat din dezmembrarea echipamentelor și subansamblelor mijloacelor fixe și obiectelor de inventar casate.

În ceea ce privește modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor proprii s-a constatat că, în perioada 2015-2017, entitatea nu a stabilit tarife de prestații pentru 11 activități prevăzute de statutul entității și care puteau fi desfășurate, aceste tarife fiind aprobate doar pentru trei activități. În timpul controlului, entitatea a formulat propuneri de tarife pentru toate tipurile de activități prevăzute în statutul entității, în vederea aprobării acestora de către Consiliul de Administrație.

Întrucât abaterile au fost remediate în timpul controlului, nu s-au făcut recomandări.

❖ **Societatea Comercială Electrificare CFR SA** a fost înființată ca filială a Companiei Naționale de Căi Ferate „CFR” SA în anul 2004, având ca activitate principală montarea, exploatarea, întreținerea și repararea instalațiilor de electrificare ale Companiei Naționale de Căi Ferate „CFR” SA, pentru asigurarea funcționării infrastructurii feroviare în scopul realizării transportului feroviar public. Entitatea are în subordine opt subunități, fără personalitate juridică, denumite Sucursale de Electrificare, situate în: București, Craiova, Timișoara, Cluj, Brașov, Iași, Galați și Constanța.

Observațiile Curții de Conturi

Curtea de Conturi a constatat că în contul activelor fixe nu au fost evidențiate, ca bunuri aparținând domeniului public al statului, investiții în sumă de 129.976 mii lei, finalizate, recepționate și date în folosință, având ca sursă de finanțare fonduri alocate de la bugetul de stat.

Rezultatele inventarierii efectuate în anul 2016 nu au fost valorificate, astfel că:

- nu a fost înregistrat în evidența contabilă a societății plusul de inventar în sumă de 233.405 mii lei, reprezentând *mijloace fixe reabilitate, mijloace fixe primite în transfer, clădiri reabilitate*, valoare cu care trebuia majorat soldul bunurilor aparținând domeniului public al statului;

- nu a fost actualizat „Contractul de închiriere a instalațiilor de electrificare ale infrastructurii feroviare publice”, încheiat între societate și CNCF „CFR” SA în anul 2006, în funcție de valoarea ce se impunea ajustată cu ocazia inventarierii;
- la finele anului 2016, la *Sucursala Constanța* nu au fost scăzute din evidențele tehnico-operative și contabile bunuri aparținând domeniului public al statului, reprezentând *mijloace fixe casate, mijloace fixe transferate, mijloace fixe trecute în privat, mijloace fixe trecute la public neinteroperabil*, în valoare de 19.662 mii lei, bunuri închiriate de la CNCF „CFR” SA în baza „Contractului de închiriere a instalațiilor de electrificare ale infrastructurii feroviare publice”, încheiat în anul 2006.

Referitor la același contract de închiriere s-a constatat existența unei diferențe de 20.000 mii lei între valoarea mijloacelor fixe aparținând domeniului public al statului din evidența societății și valoarea acestora înscrisă în Protocolul de predare-primire, anexă la „Contractul de închiriere a instalațiilor de electrificare ale infrastructurii feroviare publice”, încheiat cu CNCF „CFR” SA.

Recomandări:

- ☞ înregistrarea obiectivelor de investiții, recepționate ca lucrări terminate și date în folosință, în categoria imobilizărilor finalizate, care, potrivit legii, aparțin domeniului public al statului, în conformitate cu prevederile legale;
- ☞ valorificarea rezultatelor inventarierii pe anul 2016, potrivit legii;
- ☞ actualizarea contractului de închiriere a instalațiilor de electrificare ale infrastructurii feroviare publice cu mijloacele fixe de natura proprietății publice nou create, rezultate în urma investițiilor aferente modificărilor și modernizărilor, în conformitate cu prevederile legale;
- ☞ clarificarea și regularizarea diferenței constatate între valoarea mijloacelor fixe aparținând domeniului public al statului din evidența extracontabilă a societății și valoarea acestora înscrise în Protocolul de predare-primire Anexă la „Contractul de închiriere a instalațiilor de electrificare ale infrastructurii feroviare publice”.

Pentru implementarea recomandărilor s-a emis decizie.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate asupra modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse pentru deficiențele constatate în cadrul activității de audit a rezultat o serie de *aspecte benefice Societății*, printre care:

- calcularea și facturarea de penalități de întârziere, în cuantum de 284 mii lei, pentru nerespectarea termenelor de plată la toate contractele de prestări de servicii efectuate către terți și monitorizarea cauzelor care au condus la neurmărirea încasării creanțelor;
- îmbunătățirea activității managementului prin elaborarea, aprobarea și monitorizarea implementării procedurilor privind întocmirea contractelor de prestări de servicii executate terților, precum și a modului de stabilire a tarifului în funcție de costurile reale înregistrate de entitate;
- elaborarea, aprobarea și monitorizarea implementării procedurilor privind emiterea facturilor aferente contractelor de prestări de servicii efectuate către terți, care a condus la îmbunătățirea evidenței contabile și creșterea eficienței economice;
- evidențierea corectă a tuturor mijloacelor fixe de natura obiectelor de inventar cu valoarea de intrare sub 2,5 mii lei și amortizate integral.

❖ **Societatea Națională Aeroportul Internațional Timișoara - Traian Vuia SA** a fost înființată prin *HG nr. 521/1998 privind înființarea Societății Naționale „Aeroportul Internațional Timișoara” - SA*, cu modificările și completările ulterioare, și are ca obiect principal de activitate efectuarea de prestații, servicii, lucrări de exploatare, întreținere, reparare, dezvoltare și modernizare a bunurilor din patrimoniul său, aflate în proprietate sau în concesiune, în vederea asigurării condițiilor pentru sosirea, plecarea și manevrarea la sol a aeronavelor în traficul național și/sau internațional, a asigurării serviciilor aeroportuare pentru tranzitul de persoane, mărfuri și poștă, precum și a serviciilor de interes public național.

Observațiile Curții de Conturi

Abaterile constatate vizează atât activele fixe ale Societății, procesul de inventariere și înregistrarea în contabilitate a rezultatelor acestuia, cât și derularea unor contracte pentru servicii specifice.

În contul „*Investiții în curs*” au fost evidențiate materiale achiziționate în anul 2016 pentru realizarea unui sistem de balizaj, execuția acestui obiectiv de investiții fiind programată și realizată în anul 2017, în regie proprie. Întrucât nu a fost prezentat un deviz estimativ al lucrării, precum nici acte sau documente care să justifice cuantumul total și detalierea cheltuielilor efectuate (cheltuieli de personal, utilități, alte materiale, transport etc.), se poate aprecia că valoarea respectivelor investiții nu este cea reală, cheltuielile menționate nefiind colectate pe obiectiv. Cauza acestei abateri o constituie lipsa unei evidențe distincte a lucrărilor realizate în regie proprie.

Au existat erori de evidențiere a unor bunuri, servicii sau activități, precum:

- gardul perimetral al aeroportului, pe care este instalat și funcționează sistemul de supraveghere exterioară, nu a fost evidențiat în contabilitate, deoarece nu s-a clarificat proveniența acestuia. În timpul controlului a fost numită o comisie de specialitate și s-a procedat la evaluarea și înregistrarea bunului ca plus de inventar cu o valoare de 1.846 mii lei;

- în soldul contului „Decontări din operații în curs de clarificare” a fost menținută suma de 69 mii lei, ce reprezintă contravaloarea reparației unei aeronave, fără a exista o analiză în acest sens și o aprobare a conducătorului entității;
- nu s-au calculat și nu s-au evidențiat, în unele cazuri, penalitățile de întârziere datorate de operatorii economici în baza contractelor încheiate cu entitatea, în condițiile nerespectării clauzelor contractuale cu privire la termenele de plată, precum și penalitățile cuvenite pentru nerespectarea termenelor de terminare a lucrărilor/furnizare a materialelor, potrivit clauzelor contractuale. În timpul controlului, entitatea a procedat la emiterea facturilor pentru penalități de întârziere pentru nerespectarea termenelor de finalizare a lucrărilor/furnizare a materialelor;
- entitatea nu a organizat și condus, în mod distinct, evidența contabilă a cheltuielilor efectuate pentru activitatea de securitate aeroportuară, pentru a se urmări modul de utilizare a veniturilor reprezentând tarif de securitate aeroportuară, perceput de la operatorii aeronavelor care efectuează zboruri cu caracter comercial, pentru fiecare pasager care se îmbarcă pe aeroporturile civile de pe teritoriul României, potrivit reglementărilor legale.

Operațiunile de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii deținute, precum și înregistrarea în contabilitate a rezultatelor acestora s-au organizat și desfășurat necorespunzător, constatându-se nereguli, dintre care exemplificăm:

- neinventarierea tuturor bunurilor entității, din cauza unor activități formale, prin editarea de liste din sistemul informatic (evidența analitică) și neînscriserea soldurilor faptice, una dintre consecințe fiind neinventarierea gardului perimetral care delimitează suprafața entității;
- în listele de inventariere au fost înscrise poziții globale, care nu au fost detaliate pe părți componente;
- nu a fost inventariat stocul de combustibil – rest în rezervor;
- Registrul inventar nu a fost actualizat cu intrările și ieșirile din perioada cuprinsă între momentul inventarierii, finalul anului fiscal și data încheierii exercițiului financiar, acesta fiind întocmit prin înscriserea soldurilor din balanța de verificare la 31.12.2016, iar nu pe baza listelor de inventariere.

S-au constatat plăți nelegale, nesuținute de documente justificative, astfel:

- În cazul unui contract de servicii pentru defrișări arbori și arbuști, precum și cosire vegetație în zona de siguranță a aeroportului s-au constatat efectuarea de plăți fără existența documentelor justificative care să ateste realitatea lucrărilor/serviciilor executate, precum și neconcordanțe între cantitățile/suprafețele prevăzute a fi defrișate/cosite, conform memoriilor justificative (anexe la contracte), și suprafețele pe care au fost prestate efectiv aceste servicii (rapoarte de activitate, întocmite de prestator). Nu au fost prezentate documente din care să rezulte faptul că s-a renunțat la o parte din serviciile contractate, ori prestatorul nu a respectat prevederile contractuale, situație în care ar fi trebuit să fie calculate penalități de întârziere. De asemenea, s-a constatat efectuarea de plăți pentru lucrări/servicii de defrișare vegetație în afara perimetrului aeroportului, pe terenuri care aparțin unor persoane fizice și/sau juridice, fără a proceda la recuperarea costurilor respective, fiind astfel prejudiciat bugetul societății.
- În cazul contractului pentru închiriere de utilaje în vederea efectuării serviciilor de deszăpezire nu au existat documente care să justifice costul orelor de staționare în cadrul entității pentru fiecare autovehicul/utilaj închiriat, în condițiile în care, în sezonul rece 2015/2016 și, respectiv, 2016/2017, plățile pentru staționare au fost în sumă de 217 mii lei, iar din conținutul proceselor-verbale de recepție a serviciilor prestate nu rezultă informații care să certifice realitatea timpilor de staționare a utilajelor.

Recomandări:

- ☛ corectarea erorilor contabile, organizarea contabilității astfel încât activitățile specifice să fie corect evaluate, cu un cost bine definit;
- ☛ inventarierea generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii deținute, precum și înregistrarea în contabilitate a rezultatelor acestora vor fi bine organizate și monitorizate cu respectarea cadrului legal;
- ☛ se vor stabili prejudiciile aduse societății prin plățile efectuate în cadrul contractelor unde nu s-a manifestat un control intern riguros și se vor lua măsuri de recuperare; vor fi stabilite implicațiile fiscale.

Pentru înlăturarea neregulilor financiar-contabile și pentru stabilirea întinderii și recuperarea prejudiciilor, după caz, au fost dispuse măsuri prin decizie.

Performanța activității de transport aerian la operatorul național, SC Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM SA, în perioada 2012-2016

Obiectivul general

Obiectivul principal al acțiunii de audit a fost confirmarea/infirmarea faptului că TAROM și-a asumat și îndeplinit în mod real, economic, eficient și eficace obiectivele, atribuțiile și responsabilitățile stabilite legal, referitoare la activitatea de transport aerian.

Obiectivele specifice principale, care au fost avute în vedere în cadrul acțiunii de audit pentru atingerea obiectivului principal, sunt formulate ca întrebări ale auditului, astfel:

- Au fost întreprinse demersuri suficiente și adecvate pentru realizarea obiectivului Strategiei guvernamentale privind privatizarea societății?
- Activitatea reprezentanților statului în AGA și a membrilor CA a reprezentat un factor stimulator sau perturbator pentru atingerea obiectivelor Companiei?
- Activitatea a fost rentabilă din punct de vedere economico-financiar? Care sunt cauzele principale pentru care s-au înregistrat rezultate negative?
- Patrimoniul entității a fost administrat și exploatat în mod performant?
- Sistemul de control intern implementat la nivelul Companiei a asigurat prevenirea, detectarea și corectarea erorilor, abaterilor și cazurilor de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în administrarea patrimoniului?

Constatări și concluzii

În intervalul 2012-2015, veniturile totale realizate au înregistrat un trend ușor ascendent, dar, în anul 2016, acestea au avut o evoluție nefavorabilă, situându-se sub nivelul realizat la începutul perioadei. Resursele financiare anuale totale pe care TAROM le-a avut la dispoziție în perioada auditată pentru desfășurarea activității au fost cuprinse între un minim de 1.240.140 mii lei, realizat în anul 2016, și un maxim de 1.372.603 mii lei, realizat în anul 2015. Ponderea cea mai însemnată în totalul veniturilor pe care TAROM le-a avut la dispoziție pentru desfășurarea activității a fost dată de veniturile din exploatare (constituite în principal din venituri din servicii prestate, venituri din amenzi și penalități, venituri din subvenții pentru investiții).

Cheltuielile anuale totale efectuate de TAROM pentru desfășurarea activității au fost cuprinse între un minim de 1.287.107 mii lei, în anul 2016, și un maxim de 1.497.037 mii lei, în anul 2012. Ponderea cea mai importantă în totalul cheltuielilor efectuate de TAROM a fost reprezentată de cheltuielile de exploatare (constituite din cheltuieli de personal, cheltuieli cu bunurile și serviciile, alte cheltuieli de exploatare), cuprinse între un minim de 91%, în anul 2012, și un maxim de 95% din totalul cheltuielilor, în anii 2014 și 2016, diferența fiind reprezentată de cheltuielile financiare (constituite în principal din cheltuieli privind dobânzile și cheltuieli din diferențe de curs valutar). Pentru perioada vizată, prin bugetele de venituri și cheltuieli a fost programată reducerea progresivă a pierderilor din exploatare. Începând cu exercițiul financiar 2014, societatea nu s-a încadrat în nivelul aprobat al pierderilor. Potrivit constatărilor Curții de Conturi, activitatea desfășurată în perioada auditată nu a fost rentabilă din punct de vedere economico-financiar.

Nu au fost luate măsuri suficiente și adecvate pentru realizarea obiectivului Strategiei guvernamentale privind privatizarea societății, respectiv acela de maximizare a prețului ce poate fi obținut din vânzarea pachetului de acțiuni minoritar deținut de stat la societate, constatându-se:

- ❑ Începând cu exercițiul financiar 2013, valoarea capitalurilor proprii s-a diminuat la mai puțin de jumătate din valoarea capitalului social subscris, iar măsurile luate de managementul societății nu au dus la îmbunătățirea raportului dintre capitalurile proprii și capitalul social subscris și vărsat, acesta diminuându-se de la 49,06%, în anul 2013, la 45,69%, în anul 2016;
- ❑ diminuarea valorii capitalurilor proprii (activului net contabil) concomitent cu creșterea numărului de acțiuni a dus la diminuarea valorii contabile a acțiunilor TAROM, de la un maxim de 1,5 lei/acțiune, în anul 2011, la 1,14 lei/acțiune, în anul 2016, mult sub valoarea de aport la capitalul social (de 2,5 lei/acțiune);
- ❑ în perioada 2012-2016, societatea a realizat pierderi contabile în cuantum total de 545.340 mii lei, iar la finele exercițiului financiar 2016, pierderea reportată preliminară a fost de 2.091.103 mii lei. Prin urmare, este puțin probabil ca în perioada următoare acțiunile TAROM să poată genera venituri din dividende, astfel încât să devină atractive pentru investitori.

Deși piața transportului aerian din România a cunoscut o creștere semnificativă în perioada 2012-2016, TAROM nu a reușit să valorifice potențialul existent, realizând un grad de încărcare a aeronavelor care nu a asigurat eficiența operațională. Atât din operarea rutelor pe care TAROM nu s-a confruntat cu concurența altor companii, cât și din exploatarea celorlalte rute, în perioada 2012-2016 nu s-a reușit obținerea de profit. Managementul Companiei nu a reușit să identifice și să exploateze în mod eficient toate sursele potențiale de venituri.

Sumele achitate pentru realizarea programelor de investiții, re tehnologizare și achiziționarea de material aeronautic ale TAROM, asigurate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Transporturilor în conformitate cu prevederile legale, au majorat capitalul social al TAROM, numărul de acțiuni și cota de participare a statului la capitalul social.

Nu au fost luate măsuri suficiente și adecvate pentru realizarea obiectivului Strategiei guvernamentale privind privatizarea societății, respectiv acela de maximizare a prețului ce poate fi obținut din vânzarea pachetului de acțiuni minoritar (reprezentând 20% din capitalul social) deținut de stat la societate.

Avantajul competitiv dat de aflarea în proprietate a aeronavelor a fost într-o anumită măsură diminuat de structura eterogenă a flotei, care determină costuri mai ridicate de operare și întreținere. Nu au fost identificate cele mai eficiente modalități de

exploatare a flotei de aeronave și de valorificare a aeronavelor oprite de la zbor, precum și de exploatare a clădirilor și terenurilor aflate în proprietate. Au fost identificate cazuri de efectuare a unor cheltuieli neeconomice cu închirierea de spații pentru parcare și birouri pentru salariați (cheltuielile au depășit suma de 1 milion lei anual, numai în anul 2016 valoarea chiriilor pentru parcare situându-se la nivelul sumei de 432 mii lei), deși compania deține în proprietate atât terenuri, cât și spații pentru birouri neutilizate sau utilizate ineficient.

În perioada auditată au avut loc numeroase schimbări în managementul Companiei, ceea ce a reprezentat un factor perturbator în elaborarea și implementarea unei strategii coerente, care să conducă la atingerea obiectivelor de performanță. În doar cinci ani, la conducerea TAROM s-au schimbat 39 de persoane, fie dintre membrii CA, fie din conducerea executivă. Astfel, mandatele membrilor CA au fost revocate de AGA de două ori pentru deficiențe manageriale/neîndeplinirea obligațiilor din contractele de mandat, iar o parte dintre membrii CA, selectați conform *OUG nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice* sau numiți provizoriu, au renunțat la mandatul de administrator prin demisie.

Indicatorii de performanță prevăzuți în contractele de mandat ale membrilor CA nu au îndeplinit în totalitate caracteristici specifice, cum ar fi: să fie măsurabili, să poată oferi informații despre caracteristicile specifice ale unui anumit obiectiv, să fie accesibili, relevanți și stabiliți pentru o anumită durată în timp. Prin contractele de mandat nu au fost stabiliți, în toate cazurile, indicatori valorici cuantificabili, cu termene precise, care să acopere întreaga perioadă a mandatului administratorilor, în baza cărora să se evalueze performanța managerială. Unii dintre indicatori nu au fost cuantificați sau valoarea acestora urma a fi determinată în funcție de indicatorii aprobați prin bugetele de venituri și cheltuieli aferente exercițiilor financiare viitoare. O astfel de abordare poate reprezenta un factor de risc în evaluarea gradului de îndeplinire a obiectivelor, în condițiile aprobării cu întârzieri semnificative a BVC.

De asemenea, au existat cazuri în care nu au fost respectate recomandările experților în recrutare și nici strategia Guvernului în domeniul politicii salariale, inclusiv în ceea ce privește modul de stabilire a remunerațiilor bonus acordate membrilor CA. Membrii CA ai TAROM, numiți prin Hotărârea AGA nr. 7/12.10.2012, și-au acordat în luna mai 2013 un bonus anual în valoare brută de 284 mii lei pentru realizarea indicatorilor de performanță din Planul de administrare pentru anul 2012. Planul de administrare aprobat prin Hotărârea AGA nr. 9/11.12.2012 vizează însă perioada 2013-2016, astfel încât aprobarea bonusului s-a efectuat fără temei legal.

Până la data auditului, la nivelul TAROM nu a fost întocmită și aprobată o grilă de salarizare unică, prin care să se elimine inechitățile, tensiunile dintre salariați și care să diminueze riscul unor litigii cu aceștia. Potrivit datelor transmise de Direcția financiară din cadrul TAROM, la finele exercițiului financiar 2015, Compania a înregistrat cheltuieli cu provizioanele pentru litigii de muncă în cuantum de 34.988 mii lei, majorând substanțial pierderea înregistrată de societate. Din situația prezentată rezultă faptul că sumele provizionate sunt aferente numai dosarelor nefinalizate, pentru care instanțele de fond au emis deja soluții nefavorabile Companiei.

Introducerea managementului privat la nivelul TAROM nu a dus în totalitate la implementarea corectă a mecanismelor de bună guvernare, la asigurarea profesionalismului și responsabilității deciziei manageriale. În condițiile în care Compania a înregistrat în mod constant pierderi, decizia privind achiziția unor servicii externe (echivalentul în lei al sumei de 313 mii euro) pentru a furniza consultanță strategică Consiliului de Administrație și conducerii executive nu se justifică și nu este economică.

Reprezentanții statului în AGA TAROM par a nu fi conștientizat suficient importanța modului de stabilire a obiectivelor și criteriilor de performanță prevăzute în contractele de mandat încheiate în temeiul *OUG nr. 109/2011* în ceea ce privește monitorizarea eficientă a evoluției performanței economice a societății. Conducerea TAROM nu a realizat demersurile necesare pentru includerea în contractele de mandat ale membrilor CA a unor obiective și criterii de performanță cuantificabile, măsurabile și cu termen de realizare, astfel încât monitorizarea acestora de către AGA să fie facilă și să conducă la atingerea obiectivelor de performanță ale TAROM.

Nu s-a îmbunătățit gradul de satisfacție a clienților și nu au fost luate măsuri suficiente și adecvate pentru stimularea celor mai eficiente canale de distribuție a produselor TAROM. Neregularitățile de zbor au generat plata de despăgubiri către clienții TAROM în cuantum total de 3.790 mii lei în perioada 2012-2016, cu impact negativ asupra bugetului și imaginii Companiei. Evoluția reclamațiilor indică o diminuare continuă a gradului de satisfacție a clienților în perioada auditată.

Măsurile luate de management privind implementarea standardelor de control intern managerial nu au fost îndeajuns de eficiente, astfel încât sistemul de control intern nu a fost în măsură să asigure în totalitate detectarea și corectarea erorilor, a abaterilor și a cazurilor de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în administrarea patrimoniului.

Managementul Companiei a acordat o atenție insuficientă auditului intern și rezultatelor activității acestuia, având în vedere că recomandările formulate de auditorii interni ca urmare a identificării unor vulnerabilități, riscuri sau disfuncționalități în activitatea Companiei nu au reprezentat o prioritate, aproximativ 75% din totalul acestora au rămas neimplementate sau implementate parțial.

În urma desfășurării misiunii de audit, concluzia generală este că TAROM nu și-a asumat și îndeplinit în mod real, economic, eficient și eficace obiectivele, atribuțiile și responsabilitățile stabilite legal, referitoare la activitatea de transport aerian.

Recomandări:

- ☞ analiza cauzelor care au dus la diminuarea valorii contabile a acțiunilor TAROM sub valoarea nominală a acestora și luarea măsurilor legale privind îmbunătățirea indicatorilor economico-financiarți în vederea creșterii atractivității acțiunilor;
- ☞ elaborarea și implementarea unei strategii comerciale adecvate domeniului de activitate și pieței concurențiale în vederea creșterii cotei de piață deținute de Companie;
- ☞ includerea în contractele de mandat ale membrilor CA a unor obiective și criterii de performanță cuantificabile, măsurabile și cu termen de realizare, astfel încât monitorizarea acestora de către AGA să fie facilă și să conducă la atingerea obiectivelor de performanță ale TAROM;
- ☞ efectuarea de către conducerea TAROM a demersurilor necesare pentru stabilirea unui cadru general adecvat de informare și consultare a salariaților, precum și pentru asigurarea transparenței privind politica și criteriile de remunerare a administratorilor și directorilor Companiei TAROM;
- ☞ inventarierea tuturor contractelor de consultanță încheiate cu terții și analiza posibilității realizării acestor servicii cu resurse interne;
- ☞ analiza, de către conducerea entității, a cauzelor care au determinat utilizarea ineficientă a activelor proprietate TAROM și identificarea modalităților de valorificare a aeronavelor oprite de la zbor, precum și a spațiilor și terenurilor aflate în proprietate;
- ☞ analiza cauzelor care au determinat neregularități de zbor și dispunerea măsurilor pentru înlăturarea acestora, în vederea diminuării despăgubirilor acordate pasagerilor și creșterii gradului de satisfacție a clienților TAROM;
- ☞ continuarea implementării Codului controlului intern managerial, conform OSGG nr. 400/2015, precum și dezvoltarea și perfecționarea cadrului procedural intern existent, având în vedere și aspectele evidențiate în Raportul de audit al performanței;
- ☞ realizarea planurilor de audit intern, analizându-se cauzele nerealizării acestora și implementarea recomandărilor deja formulate de către auditul intern și rămase neimplementate până în prezent.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Transporturi”*.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Ministerul Educației Naționale (MEN) a fost înființat în baza prevederilor OG nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în care, la art. 10, se precizează: „Se înființează Ministerul Educației Naționale prin reorganizarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice”.

MENCs a funcționat ca organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea Guvernului, cu personalitate juridică, având rol de sinteză și coordonare în aplicarea Strategiei și Programului de guvernare în domeniul educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare.

În cursul anului 2016, în calitate de autoritate de stat pentru cercetare-dezvoltare, conform prevederilor art. 4 alin. (1) din OG nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare, a îndeplinit atribuțiile în domeniile cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării, prin Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare, înființată conform legii.

În anul 2016, prin bugetul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, au fost finanțate organele de specialitate ale administrației publice centrale și instituțiile publice, care funcționau în subordinea, sub autoritatea sau sub coordonarea ministerului, prevăzute în anexele la HG nr. 44/2016, respectiv:

→ în subordine:

- 49 de entități publice finanțate integral de la bugetul de stat (42 de inspectorate școlare județene și al municipiului București, Comisia Națională pentru UNESCO, Federația Sportului Școlar și Universitar, Bibliotecile Centrale Universitare din București, Iași, Cluj-Napoca și Timișoara, Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare);
- 42 de entități publice finanțate din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat (29 de cluburi sportive studentești, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior și al Cercetării Științifice Universitare, Centrul Național de Evaluare și Examinare, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, Agenția de Credite și Burse de Studii, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, Centrul pentru Formare Continuă în Limba Germană, Secretariatul Național Român al Rețelei Universităților de la Marea Neagră, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar, Palatul Național al Copiilor, Institutul de Științe ale Educației, Centrul European UNESCO pentru Învățământul Superior (CEPES), Institutul Limbii Române, Centrul de Cercetări Biologice din Jibou);

→ *sub coordonare:*

- o entitate finanțată din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat (Autoritatea Națională pentru Calificări);
- o entitate finanțată din venituri proprii (Regia Autonomă „Editura Didactică și Pedagogică”);
- 48 de instituții de învățământ superior finanțate pe baza contractelor de finanțare încheiate între minister și acestea.

Misiunile de audit public extern desfășurate la această entitate au constat în:

- **o misiune de audit financiar** asupra contului de execuție și a situațiilor financiare încheiate de ordonatorul principal de credite pentru perioada 1.01-31.12.2016;
- **audit de conformitate** (control) cu următoarele teme:
 - 1) Controlul încasării și utilizării veniturilor proprii ale instituțiilor de învățământ superior, altele decât cele provenite din contractele instituționale și complementare încheiate cu ministerul de profil;
 - 2) Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.
- **audit de performanță** cu următoarele teme:
 - 1) Audit în cooperare realizat de instituțiile supreme de audit din România, Ungaria și Bulgaria – *Bunele practici privind sistemele de urmărire a carierei absolvenților*;
 - 2) Auditul performanței privind crearea și funcționarea eficientă a sistemelor informatice pentru sprijinul absolvenților în găsirea locurilor de muncă;
 - 3) Auditul performanței privind gestionarea fondurilor alocate programelor sociale pentru educație, concepute și finanțate pentru susținerea activității școlare a elevilor din medii defavorizate.

Observațiile Curții de Conturi

Misiunea de **audit financiar** efectuată la MEN a evidențiat existența mai multor abateri și erori care vizează evidența proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, contribuțiile pentru concedii și indemnizații înscrise în contul de execuție, dar și valoarea bunurilor din *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*.

S-a constatat că între datele înregistrate în evidența tehnico-operativă, evidența financiar-contabilă și datele preluate în balanțele de verificare, înscrise ulterior în situațiile financiare, nu au existat concordanțe în cazul unor creanțe și obligații din proiecte finanțate prin Fonduri Externe Nerambursabile (FEN), constând în:

- prezentarea, la nivelul anului 2016, a unor informații privind creanțe de recuperat din bugetele unor proiecte FEN, dar care, în realitate, nu se mai pot recupera, fiind aferente unor proiecte din ani anteriori, pentru care nu se mai pot solicita cereri de rambursare sau care reprezintă plăți necuvenite peste contravaloarea orelor prestate în proiect. Prin bugetul propriu al ministerului au fost avansate cheltuieli salariale pentru salariații proprii care au prestat servicii în legătură cu proiectele FEN, valoarea acestor plăți fiind peste nivelul autorizat și acceptat la rambursare de către AMPODCA, entitate care avea calitatea de ordonator de credite pe bugetul proiectelor FEN;
- în evidența contabilă a entității nu au fost prezentate informații corecte și reale cu privire la creanțe, pe care ministerul ar fi trebuit să le constituie și să le urmărească prin unitățile de implementare a proiectelor, având în vedere corecțiile financiare pe care unitățile de management al Fondurilor externe nerambursabile le-au aplicat ministerului, ca urmare a unor debite ale partenerilor față de AM-uri;
- din analiza și concilierea datelor înscrise în situațiile financiare și balanțele de verificare, dar și din verificarea sumelor datorate salariaților sub forma indemnizațiilor de concediu medical (suportate din FNUASS) s-a constatat că valoarea plăților de la alineatul *Contribuții pentru concedii și indemnizații*, înscrise în contul de execuție, a fost denaturată cu suma de 267 mii lei, la acest alineat fiind raportate și plăți aferente indemnizațiilor pentru concediile medicale suportate din FNUASS, ce urmau a fi recuperate de angajator;
- au fost reflectate eronat în evidența contabilă, prin contul „Provizioane”, obligații aferente anului 2016, cu valoare certă sau cu exigibilitate certă în sumă de 5.120 mii lei. Astfel, s-a constatat faptul că soldul și rulajele includ atât sume stabilite prin titluri executorii, pentru care Trezoreria Statului aplicase deja poprirea pe conturile ministerului, cât și sume înregistrate ulterior comunicării de către Trezorerie că plata a fost deja efectuată;
- au fost reflectate eronat, ca sume în curs de clarificare, plăți în valoare totală de 3.108 mii lei, efectuate fără a fi evidențiate anterior obligația cu care ar fi trebuit să fie asociată, în vederea stingerii.

În ceea ce privește valoarea bunurilor din patrimoniul public al statului, înregistrată în evidența contabilă, s-a constatat că aceasta nu concordă cu valoarea înscrisă în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*. Diferențele provin fie din înregistrarea unor imobile sau a altor bunuri de patrimoniu aflate în domeniul public al statului doar în evidența contabilă a entităților, fără a fi efectuate demersurile legale în vederea înscrierii și în Anexa nr. 8 la HG nr. 1705/2006, fie din reevaluarea imobilelor, dar fără a fi actualizată valoarea acestora în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*.

Opinia de audit

Faptul că valoarea totală a abaterilor constatate influențează în mod semnificativ situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2006, cât și faptul că deficiențele constatate nu s-au rezolvat în timpul misiunii de audit, au condus la exprimarea unei **opinii contrare**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate s-a emis decizie, prin care s-au dispus măsuri în acest sens.

Follow-up

Impactul favorabil produs asupra activității MEN ca urmare a implementării măsurilor dispuse prin auditurile anterioare, evaluat cu ocazia verificării deciziilor emise, a condus la realizarea următoarelor acțiuni:

- a fost organizată și efectuată inventarierea generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii și au fost valorificate rezultatele acestei operațiuni conform normelor în vigoare, utilizându-se sistemul informațional cu cititor de coduri de bare pentru identificarea fiecărui obiect de evidență și creșterea eficienței operațiunii de inventariere;
- s-a asigurat cadrul unei bune gestiuni financiare a fondurilor publice alocate pentru deplasările externe, întrucât au fost elaborate și aprobate reglementări interne aplicabile întregului personal al ministerului;
- a fost elaborată și aprobată o procedură operațională privind circuitul documentelor justificative, în care sunt menționate persoanele responsabile pentru întocmirea și gestionarea acestora și termenele maxime de predare la contabilitate.

Controlul încasării și utilizării veniturilor proprii ale instituțiilor de învățământ superior, altele decât cele provenite din contractele instituționale și complementare încheiate cu ministerul de profil

Ca urmare a acțiunilor de control cu această temă, efectuate la 22 de instituții de învățământ superior, s-au constatat unele abateri și deficiențe care privesc modul de constituire a surselor de finanțare din venituri proprii, înregistrarea în evidența contabilă a unor active fixe sau a unor drepturi de natură salarială, precum și plata unor drepturi salariale necuvenite.

Pentru exemplificare, prezentăm câteva cazuri identificate pe parcursul acțiunilor de control:

- nu au fost întreprinse toate demersurile în vederea urmăririi și analizării sumei de 937 mii lei, menținută în mod nejustificat în contul „*Alte datorii și creanțe cu bugetul statului*”, pentru care s-a emis hotărâre judecătorească definitivă, și nu s-au constituit ajustări pentru deprecierea creanței bugetare în valoare de 1.969 mii lei, ce face obiectul unui dosar aflat pe rolul instanței (*Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București - USAMV*);
- în ceea ce privește modul de constituire a surselor de finanțare din venituri proprii ale *USAMV București*, altele decât cele provenite din contractele instituționale și complementare, s-au constatat deficiențe referitoare la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor rezultate din contractele de arendă, precum și neefectuarea tuturor demersurilor pentru clarificarea situației juridice a terenului în suprafață de 261 ha în vederea valorificării prin arendare a acestei suprafețe;
- nu au fost înregistrate și urmărite, spre încasare, drepturi de creanță reprezentând 50% din taxele plătite de către posesorii certificatului de specialist, încasate de Ministerul Sănătății pentru efectuarea stagiului de pregătire în vederea obținerii celei de-a doua specialități, stabilite prin actele normative în domeniul finanțării rezidențiatului. La nivelul MS nu există proceduri privind comunicarea tabelelor cu cursanți, precum și virarea sumelor aferente, în termen de 60 de zile de la data începerii fiecărui semestru;
- la *Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia* nu au fost constituite provizioane în sumă de 8.454 mii lei, reprezentând diferențe salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat, conform *Legii nr. 85/2016* și drepturi salariale neachitate, conform sentințelor judecătorești. De asemenea, la entitate s-a constatat că au fost demolate unele imobile – clădiri, care reprezentau parte a aportului Universității, dar aceste bunuri sunt înscrise și în prezent în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*;
- s-au menținut nejustificat în evidența contabilă active fixe corporale în curs de execuție în valoare totală de 44.453 mii lei, reprezentând construcții, respectiv Institutul de Cercetare-Dezvoltare, pentru care au fost întocmite documentele de recepție. Pe cale de consecință, nu a fost calculată amortizare în sumă de 3.704 mii lei, abaterea fiind corectată în timpul controlului (*Universitatea Transilvania Brașov*);
- nu au fost reflectate corect în evidența contabilă obiective de investiții finalizate în valoare de 5.155 mii lei, pentru care au fost întocmite procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor (*Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca*);
- *Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București* deține în folosință, în baza unui contract de comodat, un imobil (compus din teren și construcție), pe care instituția l-a înregistrat în evidența contabilă cu valoarea de 3.659 mii lei, imobil care aparține, în fapt, *Universității Politehnice București*;

- nu au fost evidențiate corespunzător rezervele din reevaluare în sumă de 87.335 mii lei, iar garanțiile de bună execuție în sumă de 1.095 mii lei, aferente perioadei 2014-2017, nu au fost înregistrate în conturi de ordine și evidență (*Universitatea de Vest din Timișoara*);
- nu au fost reflectate în evidența contabilă drepturile de personal ale echipei de cercetare în sumă de 11.698 mii lei, pentru care nu au fost calculate, reținute, virate și declarate obligațiile către Bugetul general consolidat (*Universitatea Politehnică din Timișoara*);
- nu au fost înregistrate, în totalitate, în contul „*Debitori diverși*”, sumele datorate de studenți, masteranzi și doctoranzi, reprezentând taxe de școlarizare, în valoare totală de 8.776 mii lei (*Universitatea de Medicină și Farmacie Craiova*);
- s-au efectuat plăți în sumă de 1.920 mii lei, reprezentând drepturi salariale și contribuții bugetare aferente, câștigate în primă instanță de o parte dintre angajați, dar care au fost pierdute la apelul formulat la a doua instanță, fără recuperarea acestor sume de la beneficiarii acestor drepturi (*Universitatea din Pitești*).

Recomandări:

- ☞ întocmirea unei proceduri de lucru privind urmărirea sumelor și reîntregirea fondului de salarii în timp util, precum și inventarierea anuală a creanțelor generate de creditarea proiectelor FEN, în vederea prezentării în situațiile financiare a unor date corecte și reale;
- ☞ recuperarea sumelor reprezentând plăți necuvenite, pentru situațiile în care persoanele au fost plătite pentru ore neprestate, care nu reies din pontajul fiecărui proiect în parte;
- ☞ stabilirea cauzelor și a persoanelor direct răspunzătoare, prin a căror inacțiune nu a fost reîntregit bugetul de stat cu sume nesolicitate la rambursare, din fonduri europene;
- ☞ întocmirea unei proceduri de lucru în vederea urmăririi sumelor ce reprezintă creanțe asupra partenerilor din proiecte FEN, rezultate din penalizarea MENCS în calitatea sa de beneficiar al proiectului, astfel încât acestea să fie înregistrate, urmărite în instanță și recuperate înainte de intrarea în insolvență a respectivilor parteneri;
- ☞ efectuarea unor acțiuni de verificare interne pentru stabilirea sumelor nevalidate de către autoritățile de management al proiectelor și recuperarea lor, unde este cazul, pentru sumele reprezentând plăți invalidate;
- ☞ stabilirea, prin acordurile de parteneriat încheiate în scopul implementării proiectelor FEN, a unor măsuri asiguratorii și garanții în sarcina partenerilor, astfel încât eventualele debite ulterioare ale acestora să poată fi acoperite prin acestea;
- ☞ respectarea prevederilor legale, înregistrarea în contabilitate, constant, a obligației de plată a angajatorului la bugetele fondurilor speciale, efectuarea și raportarea plăților contribuției pentru concedii și indemnizații datorate de angajator și a indemnizațiilor pentru concedii medicale datorate salariaților de la alineatele bugetare corespunzătoare;
- ☞ elaborarea unei proceduri operaționale cu privire la modul de abordare a obligațiilor în sarcina ministerului, ce pot reieși din litigiile comerciale sau de muncă, în care ministerul este parte, inclusiv chemarea în garanție; respectarea prevederilor legale cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o obligație pentru a fi considerată provizion, precum și cu privire la condițiile de evidențiere a unor sume prin contul contabil „*Decontări din operații în curs de clarificare*”;
- ☞ actualizarea, cu celeritate, a valorii bunurilor aparținând domeniului public al statului aflate în administrarea MENCS și a entităților aflate în subordine, sub coordonare sau sub autoritatea sa, pentru ca *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* să ofere imaginea reală a patrimoniului;
- ☞ dispunerea de măsuri, coroborate cu soluțiile instanțelor, cu privire la respectarea nivelului cuantumului cheltuielilor cu salarizarea, așa cum este acceptat spre decontare de către autoritățile de management al FEN, verificarea sumelor plătite personalului din proiecte și recuperarea de la salariați a sumelor necuvenite, unde este cazul.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” (BCU) este o instituție de drept public, de importanță națională, cu personalitate juridică, aflată în subordinea MEN, conform HG nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale.

BCU este o structură infodocumentară complexă, parte a Sistemului național de biblioteci, având misiunea de a sprijini, prin serviciile și colecțiile sale, procesul de învățământ și cercetare.

BCU „Carol I” este finanțată de la bugetul de stat, conform prevederilor *Legii educației naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare, art. 8 alin. (1) și (4) din *Legea bibliotecilor nr. 334/2002*, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Prin HG nr. 1589/2002 privind aprobarea înființării pe lângă Ministerul Educației și Cercetării și unitățile din subordinea sa a unor activități finanțate integral din venituri proprii, începând cu luna ianuarie 2003, s-a aprobat înființarea pe lângă BCU „Carol I” a unei activități finanțate integral din venituri proprii, în cadrul căreia se desfășoară activitățile specifice bibliotecilor centrale universitare. Conform Regulamentului de organizarea și funcționare, resursele BCU „Carol I” se constituie din alocații bugetare

provenite de la Ministerul Educației Naționale, din contribuții ale Universității din București și din venituri proprii obținute în condițiile legii din tarife, contracte (inclusiv contracte de închiriere a unor spații care nu sunt destinate lecturii), penalizări etc.

Observațiile Curții de Conturi

În ceea ce privește exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare s-a constatat nerespectarea prevederilor legale privind evidențierea în contabilitate a documentelor specifice bibliotecii, reprezentând bunuri culturale comune, altele decât cele clasate în patrimoniul cultural național mobil.

Referitor la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor la Bugetul general consolidat, din verificările efectuate a rezultat că nu s-au calculat, înregistrat și virat, în perioada 2015-septembrie 2017, sumele cuvenite la bugetul de stat din încasările cu titlu de „*Venituri din chirii*” pentru spațiile închiriate permanent sau ocazional, aparținând domeniului public al statului, precum și penalitățile de întârziere aferente neplății la termenele prevăzute în contracte.

De asemenea, s-a constatat o nerespectare a principiilor economicității, eficienței și eficacității în administrarea patrimoniului public de către BCU „Carol I” în următoarele cazuri:

- atribuirea cu titlu gratuit a dreptului de utilizare a unui spațiu din domeniul public al statului fără îndeplinirea condițiilor legale, respectiv fără ca beneficiarul să facă parte din categoria instituțiilor de utilitate publică;
- închirierea unor spații aparținând domeniului public al statului fără întreprinderea tuturor demersurilor necesare în vederea asigurării legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea și administrarea patrimoniului public.

S-a constatat și faptul că entitatea nu a efectuat, până la data controlului, demersuri pentru înscrierea în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* a unui teren în suprafață de 5.553 mp.

Recomandări:

- ☞ elaborarea unei proceduri contabile care să conțină toate operațiunile ce privesc fondul de documente specifice al BCU „Carol I” și monografia contabilă a acestora;
- ☞ conducerea entității va întreprinde demersurile necesare către ordonatorul principal de credite în vederea:
 - promovării și aprobării unei hotărâri de guvern, prin care să se reglementeze cota-parte din chirie pe care BCU „Carol I” o poate reține ca venituri proprii conform prevederilor legale. Totodată, se vor întreprinde demersuri către MEN și MFP în vederea clarificării modului de constituire și utilizare a veniturilor obținute din utilizarea ocazională a spațiilor, urmând ca, în funcție de rezultatul acestor demersuri, entitatea să dispună măsuri legale în consecință, inclusiv virarea la bugetul de stat a eventualelor sume cuvenite, dacă este cazul. Conducerea BCU „Carol I” va efectua demersurile legale care se impun în vederea calculării, înregistrării și virării la bugetul de stat a tuturor sumelor încasate în perioada 2015-2017 și care vor fi încasate pentru spațiile aparținând domeniului public al statului, închiriate în lipsa unei hotărâri a Guvernului care să aprobe închirierile în cauză, să stabilească cota care se cuvine BCU „Carol I”, precum și penalitățile de întârziere datorate de chiriași pentru neplata chiriei în termenele contractuale;
 - realizării, pe viitor, a veniturilor din închiriere în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență, efectuarea unor evaluări/analize de preț/studii de piață care să asigure stabilirea unor tarife de închiriere adecvate pieței închirierilor în zona ultracentrală;
 - înscrierii în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* a terenului în suprafață de 5.553 mp.
- ☞ întocmirea unei proceduri interne cu privire la urmărirea și încasarea creanțelor.

Audit în cooperare realizat de instituțiile supreme de audit din România, Ungaria și Bulgaria

Bunele practici privind sistemele de urmărire a carierei absolvenților

Rezoluția Parlamentului European, adoptată la 20 aprilie 2012, privind modernizarea sistemelor europene de învățământ superior evidențiază necesitatea de a urmări angajarea absolvenților pentru a analiza în ce măsură educația superioară se potrivește cu cerințele pieței muncii. Parlamentul European a invitat statele membre să colecteze și să publice date care să arate corelația dintre calificările diferitelor profesii și oportunitățile tinerilor absolvenți de a-și găsi un loc de muncă în profesia respectivă.

Mai multe documente ale Parlamentului European și ale Comisiei Europene se referă la riscul „exodului de creiere”, în special pentru statele membre, ceea ce înseamnă că tinerii absolvenți de studii superioare decid să lucreze în străinătate într-un număr tot mai mare. Parlamentul European și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că grupurile de lucru care aparțin Strategiei Europa 2020 privind educația și competențele nu au capacitatea să reflecte exact problemele generate de mobilitatea neechilibrată și au subliniat necesitatea găsirii unui răspuns la aceste provocări atât la nivelul UE, cât și al statelor membre.

Urmărirea carierei tinerilor absolvenți, inclusiv a cazurilor în care aceștia își găsesc un loc de muncă într-o altă țară, este o problemă atât de complexă încât poate necesita o analiză realizată de către instituțiile supreme de audit din statele membre ale UE. În cadrul Rețelei de audit privind Strategia Europa 2020, ca parte a subproiectelor rețelei, Oficiul Național de Audit al

Ungariei (în calitate de coordonator), Oficiul Național de Audit al Republicii Bulgaria și Curtea de Conturi a României au decis să efectueze un audit în cooperare pentru a permite o mai bună utilizare a cunoștințelor comune pentru competitivitate, având ca scop „descoperirea bunelor practici privind sistemele de urmărire a carierei tinerilor absolvenți”.

Această misiune a acoperit perioada 1 ianuarie 2013-31 decembrie 2015 (România și Bulgaria) și 1 ianuarie 2011-31 octombrie 2015 (Ungaria) și a fost efectuată în conformitate cu standardele proprii de audit ale instituțiilor supreme de audit din cele trei țări participante la auditul în cooperare, norme elaborate pe baza standardelor internaționale de audit INTOSAI.

Obiectivul general

A constatat în descoperirea celor mai bune practici ale sistemelor de urmărire a carierei, acordând o atenție deosebită urmăririi carierei absolvenților angajați într-o altă țară, fiind strâns legat de obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020.

Constatări și concluzii

Concluziile și mesajele comune prezentate în continuare sunt susținute de constatările auditului și de experiența celor trei instituții supreme de audit din România, Bulgaria și Ungaria:

- *Toate cele trei țări recunosc importanța înființării și gestionării sistemului de urmărire a carierei absolvenților. Acest lucru a fost pus în aplicare în mai multe moduri. Fiecare soluție are avantajele și dezavantajele sale. Identificarea și prezentarea acestora ne ajută să învățăm unii de la ceilalți și să îmbunătățim sistemele din fiecare țară. Auditurile au evidențiat câteva bune practici.*

În Ungaria și România, legea prevede instituirea și gestionarea unor sisteme de urmărire a carierei absolvenților. În Bulgaria, procesul este mandatat prin acte juridice secundare, cum ar fi ordonanțele ministeriale pentru calcularea finanțării universitare și cotele de admitere.

Urmărirea carierei implică două sisteme în fiecare țară: un sistem bazat pe chestionare și altul bazat pe statistici (securitatea socială, administrația muncii), cele două sisteme completându-se reciproc. Sistemul bazat pe statistici administrative este adecvat doar pentru interogări referitoare la un set limitat de date, însă conține o evidență a fiecărui nou absolvent care lucrează, este șomer sau are dreptul la asistență socială în țară.

Cu toate acestea, acest sistem nu conține date despre absolvenții care lucrează în străinătate. În schimb, ancheta bazată pe chestionar poate include orice întrebare relevantă pentru urmărirea carierei tinerilor, însă numai o mică parte din grupul vizat oferă un răspuns. Absolvenții care locuiesc în străinătate sunt, de asemenea, implicați în sondaj.

În Bulgaria, urmărirea centralizată se realizează prin Sistemul de Clasificare a Universităților, care utilizează date și statistici din evidențele de securitate socială ale tuturor absolvenților în ultimii cinci ani. Această metodă elimină subiectivitatea chestionarelor și oferă informații concrete și verificabile despre statutul de angajare și securitate socială a absolvenților, despre legătura dintre calificare și domeniul de muncă, venituri, comparații regionale etc. Sistemul nu conține date despre absolvenții care lucrează în străinătate.

În plus, față de urmărirea națională prin Sistemul de Clasificare a Universităților, în Bulgaria există un model descentralizat, în care sistemul este gestionat individual de instituțiile de învățământ superior. Auditul național a constatat că datele colectate de universități nu sunt întotdeauna fiabile sau complete ori disponibile la timp. Metodele de colectare a datelor sunt adesea subiective, iar măsura în care respondenții oferă răspunsuri precise depinde de absolvenții înșiși. Unele universități au obținut rezultate mai bune prin cooperarea cu organizațiile profesionale sau cu patronatele.

În Ungaria, regulamentul atribuie instituției de învățământ superior instituirea și funcționarea *Sistemului de urmărire a carierei absolvenților (Graduates' Career Tracking System – GCTS)*, deși oferă sprijin central și coordonare, în principal prin programe operaționale finanțate din fonduri UE. Sistemul stabilit este capabil să furnizeze date referitoare la natura angajării absolvenților și permite universităților să includă propriile întrebări în chestionar. Această descentralizare mărește motivația de a susține sistemul și de a utiliza datele primite și a generat câteva exemple de bune practici. Cu toate acestea, rata de răspuns relativ scăzută și în declin riscă să pună în pericol această durabilitate.

În România, sistemul de chestionare a fost utilizat până acum, în timp ce sistemul bazat pe statistici administrative instituționale este în prezent în curs de implementare.

La nivel național, există două abordări pentru realizarea monitorizării. Fie cercetarea este coordonată la nivel central, ceea ce înseamnă că universitățile urmează proceduri predeterminate fără a aduce o contribuție semnificativă la proiectarea procesului, fie poate opta pentru autonomia universităților în această privință, ceea ce necesită dezvoltarea expertizei locale. Experiența națională a arătat că o structură instituțională funcțională, care monitorizează cariera absolvenților, poate asigura efectuarea periodică a cercetărilor la toate nivelurile universitare. Astfel de structuri se află în centrele de consiliere și orientare în carieră, dar acestea sunt încă subdezvoltate.

Implementarea centralizată a studiilor de monitorizare nu ține cont de specificitatea instituțională sau de domeniu la elaborarea chestionarului de anchetă a urmăririi carierei tinerilor absolvenți.

La nivel central, utilizarea sistemului bazat pe chestionare a obținut informațiile necesare pentru a determina corelația dintre cursurile oferite și cerințele pieței muncii. Sisteme similare au fost de asemenea utilizate la universități, acestea fiind adaptate nevoilor lor.

Integrarea datelor statistice administrative a fost efectuată, de asemenea, în Ungaria. Acest lucru permite urmărirea celor mai importante caracteristici ale carierei absolvenților din Ungaria. Datele obținute de la acest sistem sunt folosite pentru a completa informațiile obținute din chestionar și pentru a le face mai precise.

- *Datele furnizate de sistemul de urmărire a carierei absolvenților sunt utilizate în fiecare țară în deciziile guvernamentale și în ghidarea profesională oferită studenților din învățământul secundar. Cele mai competitive universități au folosit informația ca sursă de feedback asupra performanței lor.*

În Bulgaria, rezultatele obținute din Sistemul de Clasificare a Universităților, inclusiv succesul absolvenților în găsirea unui loc de muncă, sunt luate în considerare și în finanțarea universităților și în definirea cotelor de admitere. Clasamentele universităților sunt, de asemenea, disponibile pentru elevii din gimnaziu și oferă informații importante pentru cei care aleg o profesie. Cu toate acestea, doar o mică parte dintre studenți cunosc și utilizează acest sistem. Unele universități folosesc informațiile referitoare la absolvenții lor pentru a identifica punctele slabe pe care le pot îmbunătăți (se realizează prin modificarea curriculei pentru cursurile neperformante) sau punctele tari pe care să le dezvolte (de exemplu, desfășoară campanii de marketing pentru cursurile care au succes).

În Ungaria, datele Sistemului de urmărire a carierei absolvenților (GCTS) sunt utilizate în luarea deciziilor atât la nivel guvernamental, cât și la nivel universitar. Sistemul informatic online, stabilit pe baza datelor GCTS, oferă informații detaliate despre șansele de angajare după absolvire pentru studenții care se pregătesc pentru examenele de admitere în universități/colegii. Site-ul este accesat de numeroase persoane interesate de aceste informații.

Studiile naționale realizate în România au fost concepute astfel încât rezultatele acestora să fie utile pentru o gamă largă de parteneri și pentru interesele specifice ale acestora privind legăturile dintre studii și ocuparea forței de muncă: Guvern, angajatori, agenții de ocupare a forței de muncă, asociații profesionale, cadre universitare, formatori în învățământul vocațional și tehnic, manageri ai instituțiilor de învățământ superior, viitorii studenți și părinții acestora, studenți, absolvenți. Informațiile privind publicitatea/conștientizarea oportunităților de facilitare a tranziției dintre școală și viața profesională au avut un trend ascendent și universitățile joacă acum un rol mai important în evaluarea cunoștințelor, aptitudinilor și abilităților necesare pentru a permite absolvenților să se angajeze pe piața forței de muncă, să dezvolte o afacere, să-și continue studiile universitare și să învețe pe termen lung.

În același timp, rezultatele privind integrarea absolvenților pe piața muncii sunt baza pentru calcularea cifrei de școlarizare pentru diplomele de licență, masterat și doctorat. Acest indicator se bazează, de asemenea, pe obiectivul Strategiei Europa 2020 de a crește procentul populației cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani, care finalizează cu succes învățământul terțiar. Pe baza previziunilor, România poate atinge Orizontul 2020 prin restructurarea programelor de studii în conformitate cu cerințele pieței muncii și prin diversificarea numărului de programe de masterat pentru a spori relevanța în ceea ce privește calitatea și pentru a îmbunătăți integrarea absolvenților pe piața muncii.

- *O soluție eficientă pentru urmărirea carierei tinerilor absolvenți care lucrează într-un alt stat membru al UE nu a fost identificată în niciuna dintre cele trei țări. Situația ar putea fi îmbunătățită dacă sistemele care integrează datele administrative și statistice interne ar putea fi extinse pentru a include datele referitoare la angajații care își desfășoară activitatea într-un alt stat membru al UE. Acest lucru ar necesita o cooperare mai strânsă între statele membre ale UE. În principiu, sistemul de sondaje permite urmărirea angajării absolvenților în străinătate, însă această opțiune nu este utilizată pe scară largă și nu este suficient de fiabilă.*

Toate cele trei audituri au descoperit deficiențe fundamentale în urmărirea carierei tinerilor absolvenți care își găsesc un loc de muncă într-un alt stat membru al UE. Sistemele bazate pe statistici administrative nu sunt suficiente prin natura lor pentru a constata angajarea în străinătate, deoarece conțin date numai despre ocuparea forței de muncă pe plan intern.

Auditul realizat în Bulgaria a arătat că trimiterea chestionarelor este o modalitate de a afla statutul de migrație și gradul de ocupare a locurilor de muncă de către absolvenți. Cu toate acestea, sfera de aplicare a informațiilor este limitată de ratele scăzute de răspuns, de adresele de domiciliu și de e-mail neconforme cu realitatea furnizate de absolvenți și de subiectivitatea informațiilor.

Auditul efectuat în Ungaria și analiza suplimentară au constatat că ancheta bazată pe chestionare ar putea, în principiu, să monitorizeze și ocuparea forței de muncă în străinătate. Cu toate acestea, instituțiile de învățământ superior și coordonatorul central al Sistemului de urmărire a carierei absolvenților (GCTS) nu au acordat prea multă atenție acestei probleme. Din cauza ratei scăzute de răspuns, pot fi trase doar concluzii limitate.

În România, urmărirea carierei absolvenților care lucrează în străinătate se desfășoară sporadic, pe baza unor sondaje individuale efectuate de universități, fără centralizarea acestor informații la nivel național. Ca rezultat, fenomenul migrației intelectualilor („exodul de creiere”) ar putea fi cuantificat *relativ* corect.

- *Instituțiile Supreme de Audit care participă la audit au convenit asupra tipului de audit și a domeniilor în care ar trebui să se concentreze. Din cauza obiectivelor unui audit în cooperare, a fost o idee bună să nu se armonizeze programele de audit. Cu toate acestea, auditul în cooperare a permis schimbul efectiv de experiență și cunoștințe.*

Dorim să atragem atenția instituțiilor supreme de audit ale altor state asupra acestei metode de coordonare a auditurilor în cooperare, deoarece o comparație mai detaliată a sistemelor diferitelor țări nu este posibilă din cauza diferențelor profunde dintre sisteme, chiar dacă auditul se bazează pe un program comun de audit detaliat.

Recomandări

În cadrul studiului comun, toate cele trei instituții supreme de audit sintetizează principalele caracteristici și constatări ale auditurilor lor naționale, acordând o atenție deosebită aspectelor care ar putea oferi lecții utile celorlalte state membre ale UE în dezvoltarea sistemelor de urmărire a carierei tinerilor absolvenți. Concluziile și recomandările rezultate permit împărtășirea experienței și a cunoștințelor conexe. În plus, toate cele trei ISA evidențiază și prezintă bunele practici pe care le-au colectat în cadrul auditurilor, asupra cărora ar dori să atragă atenția altor țări.

La finalul auditului în cooperare planificat, președinții celor trei instituții supreme de audit au speranța că rezultatele și bunele practici pot fi utilizate de alte instituții europene, organisme guvernamentale și instituții de învățământ superior, deoarece ajută la realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit realizate în comun cu alte instituții supreme de audit*.

Auditul performanței privind crearea și funcționarea eficientă a sistemelor informatice pentru sprijinul absolvenților în găsirea locurilor de muncă

Strategia Europa 2020 conține țintele fundamentale pe care Uniunea Europeană își propune să le atingă în domeniul economic și social, la orizontul anului 2020. În cadrul Rețelei privind Auditul Strategiei Europa 2020 s-a hotărât ca SAI Ungaria, SAI Bulgaria și SAI România să desfășoare o activitate de audit în cooperare pentru o mai bună utilizare a cunoștințelor comune referitoare la *Bunele practici privind sistemele de urmărire a carierei absolvenților*. În acest context, Curtea de Conturi a României a efectuat la Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice o misiune de audit al performanței, care a acoperit perioada 1.01.2013-31.12.2015.

În Uniunea Europeană, piața forței de muncă reprezintă o problemă transfrontalieră, care rezultă din aplicarea principiului liberei circulații a forței de muncă. Pentru o economie competitivă este esențial să se analizeze dacă învățământul superior pregătește profesioniști apti să contribuie la creșterea competitivității în Europa. Totodată, pentru competitivitatea economică în interiorul UE este crucial unde și cum sunt utilizate cunoștințele obținute în cadrul învățământului superior, respectiv în țara în care acestea au fost obținute sau în altă țară.

Cercetările în domeniul corelării sistemului de învățământ superior cu nevoile pieței muncii au vizat numai aspectul previzional. La nivelul MEN nu există un sistem de urmărire a carierei profesionale a absolvenților de învățământ superior. Deși se cunoaște că pentru absolvenții anumitor facultăți cererea pe piața internă este restrânsă, totuși aceste facultăți funcționează, deoarece au un prestigiu internațional, iar absolvenții își găsesc cu relativă ușurință posturi de specialitate în străinătate. Pentru a avea „universități competitive pe piața muncii” va trebui ca acestea să încerce să reacționeze mai repede la schimbările sociale și economice și să-și organizeze programele de studii cât mai apropiat de nevoile naționale și europene.

Obiectivul general

Obiectivul general l-a reprezentat evaluarea modului de implicare și urmărire de către minister și unitățile de învățământ superior în crearea și funcționarea eficientă a sistemelor informatice pentru sprijinul absolvenților de studii superioare în găsirea locurilor de muncă.

Constatări și concluzii

MEN nu a definit explicit, în documentele naționale de politici strategice, domeniile care asigură dezvoltarea sustenabilă și competitivă a societății, lăsând la latitudinea universităților repartizarea cifrei de școlarizare, repartizare ce determină, implicit, nivelul finanțării de bază. Se impune, în consecință, crearea cadrului normativ necesar desfășurării unui nou proces de evaluare a universităților, proces indispensabil finanțării eficiente a instituțiilor de învățământ superior, dar și aplicarea legii educației în sensul finanțării pe cicluri de studii universitare, pentru a asigura calitatea, predictibilitatea și sustenabilitatea sistemului de învățământ superior.

Legislația din România nu reglementează termenul de „internship”, existând doar definiția voluntariatului sau a stagiului de practică. Termenul de internship desemnează posibilitatea studenților sau absolvenților de a învăța direct de la profesioniști, la locul de desfășurare a activității lor. De asemenea, România are *Legea nr. 335/2013 privind efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior*, care însă nu vizează programe de tipul internship-urilor, ci introduce o serie de reglementări privind primele 6 luni de muncă ale proaspeților absolvenți de facultate, în caz de angajare.

Sistemele informatice dezvoltate pentru sprijinul absolvenților în găsirea locurilor de muncă și pentru corelarea sistemului de învățământ superior cu cerințele pieței muncii sunt bazate pe trei tipuri de abordări: una axată pe voluntariat, alta bazată pe evidențe și alta bazată pe caracterul regional al ofertei. Pe baza statisticilor generate de sistemul informatic, fără o populare constantă a bazei de date cu absolvenții de învățământ superior, vor fi imposibil de cuantificat indicatorii stabiliți pentru urmărirea monitorizării inserției absolvenților pe piața muncii, cu atât mai mult obținerea unor rezultate pertinente și cu aplicabilitate la nivel național.

Platforma „Joburi-Absolvenți” a fost realizată să asigure interacțiunea directă între studenți/absolvenți și angajatori. S-a constatat faptul că dintre cei 2.709 absolvenți, numai 1.374 (50,72%) au completat chestionarul și doar 115 au întocmit un CV cu ajutorul acestei platforme, ceea ce reprezintă un grad foarte redus de utilizare (4,25%) a facilităților oferite de platformă. Din punct de vedere al angajatorilor, dintre cei 338 de angajatori înregistrați, au oferit doar 253 de locuri de muncă, ceea ce conduce la concluzia că nu toți angajatorii înregistrați au fost interesați să angajeze absolvenți cu studii superioare.

Apoi, prin dezvoltarea Sistemului informatic integrat de management al finanțării în sistemul de învățământ superior – BDNIS s-a dorit rezolvarea unor probleme cu care se confruntă ministerul în relația cu instituțiile de învățământ superior. Teoretic, această aplicație figurează ca fiind pusă în funcțiune la nivel național, în realitate însă nu este utilizată de către instituțiile implicate în activitățile specifice finanțării învățământului superior de stat, deși una dintre cele două universități care au participat la activitatea de testare a proceselor de lucru a afirmat faptul că „a fost un sistem coerent și ușor de urmărit, încărcat și verificat datele”.

Un alt instrument, Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS) a fost elaborat și implementat, la nivel național, în primă fază, sub forma unei aplicații informatice ce cuprindea descrierea tuturor calificărilor acordate de instituțiile de învățământ superior din România, în termeni de cunoștințe, abilități și competențe, permițând căutări simple sau avansate, în funcție de criterii simple sau multiple (ocupația asociată, calificarea asociată, competențe, domeniul de activitate asociat sau un fragment din denumirea ocupațiilor sau a domeniilor de activitate). Dar nici acest instrument nu își atinge obiectivele.

Sistemul informatic Registrul Matricol Unic (RMU) a fost dezvoltat și pilotat în perioada premergătoare apariției actualei legi a educației naționale, fapt pentru care, odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ, ministerul a avut la dispoziție instrumentul necesar implementării prevederilor legale referitoare la crearea unei baze de date electronice, „în care sunt înregistrați toți studenții din România din universitățile de stat sau particulare acreditate ori autorizate să funcționeze provizoriu”. Curtea de Conturi a constatat însă că RMU sistem informatic se găsește la începuturile populării bazei de date din cauza neaprobării Regulamentului de alocare a codului matricol individual, precum și a conținutului informațiilor care vor fi scrise în Registrul Matricol Unic al universităților din România, conform prevederilor legale și din cauza neurmării de către minister a respectării prevederilor contractuale asumate de către universități.

Totodată, în virtutea obligațiilor asumate pentru implementarea Strategiei Europa 2020, ministerul nu deține informații complete și în timp real privind numărul studenților înmatriculați în România și se află în imposibilitatea de a furniza date exacte către alte instituții ale statului.

În România, garanția serviciilor de consiliere și orientare în carieră pentru studenți a fost introdusă prima oară la nivel național în sistemul de învățământ superior încă din 1998, când s-a dispus înființarea în cadrul fiecărei instituții de învățământ a unui „Departament de consultanță pentru alegerea rutei profesionale și plasamentul pe piața muncii”. Aceste departamente au fost reorganizate în anul 2005 în „centre de consiliere și orientare în carieră pentru a-i sprijini pe studenți să ia decizii adecvate în structurarea propriei traiectorii de formare”.

Ca urmare a derulării unor misiuni de audit al performanței la nivelul a 24 de universități au rezultat anumite deficiențe. Multe dintre structurile cu atribuții de consiliere și orientare în carieră organizate la nivelul universităților se rezumă la activități specifice organizațiilor studențești, care nu au nevoie de resursă umană calificată cu ocupație în domeniu sau resurse materiale consistente, deoarece bugetele gestionate de aceste structuri sunt mici sau lipsesc cu desăvârșire, existând multe situații în care, pentru derularea activităților, acestea trebuie să atragă surse de finanțare externe. De asemenea, cadre didactice și studenți din universitate activează voluntar, iar calitatea serviciilor oferite și a activităților organizate este una precară, raportată la nevoile reale de consiliere și orientare în carieră.

Colaborarea centrelor cu agențiile județene de ocupare a forței de muncă (AJOFM) se reduce, în majoritatea situațiilor, la organizarea de târguri de joburi, burse ale locurilor de muncă, schimbul reciproc de informații privind piața muncii și mediul de afaceri. Nu au fost constatate situații în care să se fi elaborat vreun program de acțiuni comune cu AJOFM și în care să se fi efectuat analize ale activităților comune întreprinse.

Deoarece personalul este redus numeric, în cadrul structurilor organizate nu se realizează studii și analize periodice privind abandonul universitar, integrarea absolvenților pe piața muncii, impactul serviciilor de consiliere și orientare profesională. De asemenea, realizarea monitorizării inserției absolvenților se face numai sporadic, prin centralizarea chestionarelor care sunt completate de absolvenți în momentul ridicării actelor de studii, nefiind colectate și centralizate informații și prin alte metode (interviuri telefonice, chestionare), de către fiecare facultate în parte, în vederea creării unei baze de date complete.

Pentru derularea activităților specifice s-a prevăzut ca numărul angajaților din cadrul centrelor de consiliere și orientare în carieră să fie stabilit în funcție de numărul de studenți înmatriculați în cele trei cicluri de studiu. În România, actele normative prevăd cel mult 1 consilier/psiholog la 2000 de studenți înmatriculați, raport situat cu mult peste statisticile europene, unde situația variază de la 1 consilier/psiholog pentru 700 de studenți, până la 1300-1400 de studenți.

Recomandări:

- ☞ actualizarea Regulamentului de alocare a codului matricol individual, precum și conținutul informațiilor care vor fi scrise în Registrul Matricol Unic al universităților din România și aprobarea acestuia conform prevederilor legale;
- ☞ identificarea utilizării unor mecanisme unitare care să conducă la popularea bazei de date a RMU, inclusiv cu studenții aferenți sectorului privat al sistemului de învățământ superior, pentru toate ciclurile de studii;
- ☞ efectuarea demersurilor necesare pentru realizarea interconectării bazelor de date gestionate la nivel central cu cele gestionate de către entitățile aflate în subordinea/sub coordonarea/sub autoritatea Ministerului Muncii și Justiției Sociale și a Ministerului Finanțelor Publice, pentru urmărirea modului în care sunt îndeplinite obiectivele asumate de România în cadrul Strategiei Europa 2020;
- ☞ elaborarea și adoptarea unor standarde în baza cărora să fie dezvoltate calificările, astfel încât prin intermediul RNCIS să se poată asigura conformitatea competențelor dobândite în învățământul superior cu cele solicitate de ocupațiile existente în Clasificarea Ocupațiilor din România;
- ☞ MEN va efectua demersuri către Ministerul Muncii și Justiției Sociale în vederea analizării posibilităților de modificare/completare a cadrului legal privind activitățile de internship;
- ☞ organizarea, din perspectivă profesională, a serviciilor de consiliere și orientare de carieră din România într-o structură omogenă și angrenată, care să respecte aceleași standarde și aceleași principii.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă*, domeniul „Strategia Europa 2020”, sectorul „Investiții în cercetare/dezvoltare/inovare”.

Auditul performanței privind gestionarea fondurilor alocate programelor sociale pentru educație, concepute și finanțate pentru susținerea activității școlare a elevilor din medii defavorizate

Misiunea de audit a vizat anii 2013-2015. Ca organ de specialitate al administrației publice centrale, MEN are drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației, învățământului, cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării.

Conform definirii din Strategia Europa 2020, prin rata de părăsire timpurie a școlii (RPT) se înțelege proporția, exprimată procentual, din totalul populației în vârstă de 18-24 de ani, cu nivel gimnazial de educație sau care nu și-a completat studiile gimnaziale și care nu urmează nicio formă de educație și formare profesională. S-a stabilit ca țintă reducerea RPT, deoarece s-a considerat că abandonul prematur al sistemelor de educație reprezintă un factor important care amenință dezvoltarea națiunilor.

În concordanță cu obiectivele Strategiei Europa 2020 în ceea ce privește educația, România a stabilit ca obiectiv reducerea RPT la 14,8% până în 2014, la 12,8% până în 2017 și la 11,3% până în 2020. În România, potrivit informațiilor Eurostat, la sfârșitul anului școlar 2014-2015, rata părăsirii timpurii a școlii a crescut cu 1,8 procente în numai 2 ani, de la 17,3% (2012-2013) la 19,1%.

Obiectivul general

Obiectivul principal al acțiunii de audit l-a constituit economicitatea, eficiența și eficacitatea administrării fondurilor alocate programelor sociale pentru educație, concepute și finanțate pentru susținerea activității școlare a elevilor din medii defavorizate. Ținta acestei misiuni de audit al performanței a fost și evaluarea modului în care țara noastră poate atinge obiectivul de reducere a ratei de părăsire timpurie a școlii care, conform Strategiei Europa 2020, este de 11,3%.

Programele sociale destinate reducerii ratei de părăsire timpurie a școlii

Programul național „Bani de liceu”

Programul național de protecție socială „Bani de liceu”, inițiat în 2004, constă în acordarea unui sprijin financiar lunar, din sume alocate de la bugetul de stat, pentru elevii care urmează liceul la cursuri de zi și care provin din familii al căror venit brut lunar pe membru de familie, realizat în ultimele trei luni anterioare depunerii cererii, este de maximum 150 de lei, precum și pentru elevii care beneficiază de o măsură de protecție socială ori aflați sub tutelă, în cazul respectării condiției de venit. Quantumul sprijinului financiar este de 180 de lei și se acordă pe perioada cursurilor școlare, inclusiv pe timpul pregătirii și susținerii examenului de bacalaureat sau de diplomă și pe perioada practicii în producție.

Începând cu anul 2004, Guvernul României a inițiat programul social „Bani de liceu”, destinat elevilor din învățământul preuniversitar, care să sprijine material participarea acestora la procesul instructiv-educativ, combaterea sărăciei în rândul familiilor elevilor și promovarea incluziunii sociale a copiilor. Acordarea acestui tip de sprijin financiar a avut un impact pozitiv în menținerea elevilor în sistemul de învățământ preuniversitar, descurajând fenomenul de părăsire prematură a școlii și conducând la diminuarea fenomenului de abandon școlar înregistrat la nivel liceal în rândul tinerilor care provin din medii sociale defavorizate economic.

S-a constatat însă că nu s-a efectuat o analiză la nivelul unităților școlare/ISJ/ISMB cu privire la reducerea abandonului școlar ca urmare a acordării acestui sprijin financiar, respectiv legătura de cauzalitate între sumele acordate sub formă de sprijin financiar din partea statului și reducerea absenteismului, iar eficiența acestui program ar crește dacă s-ar actualiza pragul maxim al veniturilor realizate pe membru de familie, respectiv de 150 de lei, precum și cuantumul sprijinului financiar de 180 de lei.

Sunt necesare însă măsuri care să asigure funcționarea corespunzătoare a controlului intern, precum și proceduri scrise cu privire la acordarea sprijinului financiar prevăzut în cadrul programului, pentru ca acest program social să fie acordat conform prevederilor legale și să se micșoreze numărul neregularităților constatate (înscrierea în program a unor elevi care nu îndeplineau condițiile de eligibilitate, nemonitorizarea absențelor elevilor beneficiari etc.).

Programul „Rechizite școlare”

La nivelul MENCS nu există studii reale privind impactul programului de acordare a rechizitelor școlare din perspectiva susținerii activității școlare a elevilor din medii defavorizate, precum și modul în care acest program a influențat creșterea numărului elevilor care își continuă studiile. Cu toate acestea, acordarea pachetelor de rechizite constituie un ajutor real pentru familiile dezavantajate social (în special din mediul rural), cu mai mulți copii, fără venituri permanente și, implicit, în atragerea și menținerea copiilor în sistemul de învățământ preuniversitar de stat.

Tipul de beneficiar asupra căruia acest program a avut cel mai mare impact este elevul care provine din familii sărace (care beneficiază de ajutor social, alocații complementare și alocații de stat ale copiilor), dezavantajat social, din familii cu mai mulți copii, familii monoparentale.

Alte constatări cu privire la gestionarea fondurilor alocate achiziționării pachetelor cu rechizite școlare se referă la:

- ⇒ achiziționarea rechizitelor școlare cu mult peste nivelul necesităților reale ale beneficiarilor, în mai multe unități școlare neținându-se cont de stocurile existente din anii anteriori, ceea ce a condus la crearea de stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă și, implicit, la imobilizarea sau utilizarea inefficientă a fondurilor bugetare;
- ⇒ gestionarea necorespunzătoare a stocurilor de rechizite școlare prin neinventarierea acestora și neînregistrarea în contabilitate, lipsa depozitării în condiții optime, nerestituirea către inspectoratele școlare a pachetelor cu rechizite școlare rămase nedistribuite;
- ⇒ nerespectarea calendarului acțiunilor privind acordarea de rechizite școlare aprobat prin *OMECTS nr. 4385/2012*, Anexa nr. 4, potrivit căruia până în data de 22 august a fiecărui an școlar trebuia finalizată achiziția pachetelor de rechizite școlare, iar în perioada 26 septembrie-10 octombrie acestea trebuiau distribuite către beneficiari. În realitate, în unele unități școlare, pachetele cu rechizite au fost distribuite și în luna decembrie sau ianuarie a anului următor.

Programul educațional „A doua șansă” (ADS)

Acest tip de program reprezintă una dintre puținele oportunități de a-și continua studiile pentru persoanele care nu au finalizat învățământul obligatoriu. Programul „A Doua Șansă” permite finalizarea învățământului obligatoriu, având și o componentă de pregătire profesională, prin stagiile de pregătire practică. Cu toate acestea, rata de înscriere scăzută indică faptul că un număr semnificativ al persoanelor sub 20 de ani care au părăsit școala nu beneficiază de acest program. Din totalul de 8.143 de cursanți înscriși în 2012-2013, două treimi (5.372) au cel puțin 20 de ani. Realitatea arată că, având în vedere numărul copiilor sub 18 ani, care nu sunt momentan la școală, inclusiv grupul de vârstă 11-17 ani, al căror succes este esențial pentru satisfacerea Țintelor privind RPT 2020 (rata de părăsire timpurie a școlii), este vitală identificarea alternativelor disponibile pentru acei copii care sunt în afara sistemului educațional și care nu pot participa la cursurile „A doua șansă”, după învățământul secundar inferior.

Populația pe fiecare grupă de vârstă, care nu intră deloc în procesul de instruire școlară (analfabetism), ar putea reprezenta potențialii candidații la integrarea în sistemul de educație prin intermediul programelor educaționale de tip „A doua șansă”.

În prezent, la nivelul MENCS nu există o structură care să aibă în responsabilitate monitorizarea programul ADS și colectarea sistematică a datelor despre înscrierea, promovarea, evoluția, abandonul etc.

Programele naționale „Laptele și cornul” și „Fructe proaspete în școli”

În cadrul Programului „Laptele și cornul”, aproximativ 2.300.000 de copii primesc gratuit produse lactate și de panificație, în limita unei valori zilnice de 1,17 lei/elev, pe toată perioada anului școlar (177 de zile), anual fiind alocate de la bugetul de stat, prin bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, aproximativ 100 milioane euro pentru implementarea acestui program.

Prin Programul „Fructe proaspete în școli”, începând cu anul școlar 2009 se acordă gratuit elevilor din clasele I-VIII care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat și preșcolarilor din grădinițe, pentru o perioadă de maximum 88 de zile de școlarizare, fructe proaspete (un măr în greutate de minimum 100 de grame) în limita valorii zilnice de 0,37 lei/elev.

Limita valorii zilnice a produselor lactate și de panificație nu a fost actualizată în funcție de evoluția prețurilor și tarifelor. Evaluarea și selectarea produselor lactate și de panificație în cadrul procedurii de achiziție s-au efectuat doar în baza unui singur criteriu de atribuire, respectiv prețul cel mai scăzut, ceea ce determină apariția riscului furnizării unor produse slab calitativ. La data de 30.08.2016, dintre cele 18.746 de unități de învățământ, 3.471 de unități, în care învățau peste 380.000 de elevi, nu dețineau autorizație sanitară de funcționare.

Transportul elevilor de la și către unitățile de învățământ

Conform art. 84 al *Legii educației naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare, elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează cheltuielile de transport din bugetul MENCS, prin unitățile de învățământ la care sunt școlarizați, pe bază de abonament, în limita a 50 km, sau li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 8 călătorii dus-întors pe semestru, dacă locuiesc la internat sau în gazdă.

Totodată, potrivit prevederilor art. 15 din *OG nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare*, decontarea abonamentelor de transport emise de operatorii de transport rutier pentru facilitățile de transport acordate elevilor se asigură la nivelul acestora, dar nu mai mult de 26 lei/abonament/lună pentru distanța de 3 km. Pentru distanțele ce depășesc 3 km, până la limita de 50 de km, suma de 26 de lei/abonament/lună se suplimentează cu 2 lei pentru fiecare kilometru, dar nu mai mult decât valoarea abonamentului lunar.

Distanța medie națională pe care trebuie să o parcurgă zilnic un elev ce face naveta este de 18 km. Prețul mediu al unui abonament lunar pentru această distanță este de 150 de lei. Din această sumă, elevului i se decontează, în prezent, 56 de lei, astfel că aproape 100 de lei trebuie acoperiți lunar din bugetul familiei. Astfel, se poate concluziona că s-a înregistrat o diminuare a dreptului de decont cu peste 60% ca urmare a plafonării valorii de decont a abonamentelor lunare de transport al elevilor. Doar 2,3% din elevii navetiști se încadrează în barem, beneficiind de decont integral, restul fiind nevoiți să suporte diferența.

Toate costurile legate de utilizarea microbuzelor școlare au fost stabilite în sarcina unităților administrativ-teritoriale din mediul rural, care însă se confruntă cu lipsa fondurilor și/sau a constrângerilor bugetare. Astfel, la data de 31.10.2016 s-a constatat faptul că 155 de microbuze școlare, având capacitatea totală de peste 2.500 de locuri, nu erau utilizate pentru transportul elevilor.

Sunt necesare demersuri pentru elaborarea și aprobarea cadrului legal referitor la eficientizarea utilizării microbuzelor școlare pentru transportul elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu și înființarea și funcționarea unei structuri de sine stătătoare cu atribuții de monitorizare și coordonare în vederea eficientizării utilizării microbuzelor școlare.

Potrivit statisticilor Eurostat 2016 – European Road Safety Observatory referitoare la decesele pietonilor cu vârste cuprinse în intervalul 2-14 ani, ca urmare a accidentelor rutiere, în România s-au înregistrat cele mai multe astfel de decese, respectiv 42 de copii, dintre care majoritatea cu vârste cuprinse în intervalul 5-9 ani. Pentru a preveni implicarea elevilor în accidente rutiere, apare necesitatea elaborării și aprobării cadrului legal referitor la creșterea vizibilității deplasării elevilor.

Programul național de protecție socială „Bursa profesională”

În decembrie 2013, a fost reintrodus sistemul de învățământ profesional și tehnic (IPT), care a deschis pentru elevi noi oportunități de a se înscrie în programe de formare profesională imediat după clasa a VIII-a. Conform noilor reguli, elevii nu mai sunt obligați să intre în învățământul secundar superior pentru a se putea înscrie în IPT.

Cu toate acestea, provocarea rămâne, în sensul furnizării unui IPT de calitate, cu o legătură clară fie cu piața muncii, fie cu o continuare a educației și formării sau cu identificarea unor alternative credibile pentru copiii și tinerii care nu promovează examenele de la sfârșitul clasei a VIII-a sau care nu au rezultate suficient de bune pentru a fi acceptați în licee. Durata studiilor este stabilită la 3 ani. MENCS a crescut numărul locurilor disponibile pentru elevii din școlile din IPT pentru anul școlar 2014-2015 (de la 20.000 de locuri, în 2012, și 26.000 de locuri, în 2013, la 51.000 de locuri, în perioada 2014-2015), iar numărul locurilor pentru stagii de practică a crescut la 5.000 în anul școlar 2014-2015.

Programul național de protecție socială „Bursa profesională” se desfășoară prin subvenționarea de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional.

Ca urmare a analizei modului în care se realizează programarea, asigurarea și repartizarea resurselor financiare pentru implementarea programului s-au constatat:

- ⇒ coordonarea programului nu a urmărit o bună gestionare a fondurilor alocate, managementul entităților implicate în derularea programului nu a acționat în totalitate în concordanță cu politicile de realizare a obiectivelor/țintelor de performanță aferente programului;
- ⇒ resursele umane, financiare sau de altă natură nu au fost folosite în mod eficient, având în vedere faptul că nu în toate cazurile proiectele, procesele, activitățile entităților cu atribuții în derularea programului au fost gestionate, organizate, executate, monitorizate și evaluate în mod corespunzător;

- ⇒ monitorizarea/controlul utilizării fondurilor alocate pentru implementarea programului derulat de către entități/unități de învățământ nu a contribuit în toate cazurile la utilizarea cu economicitate, eficiență și eficacitate a fondurilor alocate programului. Ca urmare a controlului efectuat la nivelul ISJ/unităților subordonate au fost constatate cheltuieli efectuate în cadrul programului cu nerespectarea prevederilor legale, ceea ce a condus la efectuarea de plăți nelegale.

Programul privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare („Euro 200”)

Programul „Euro 200” se derulează începând cu anul 2004, în baza prevederilor *Legii nr. 269/2004*, obiectivele acestuia fiind stimularea achiziționării de computere prin acordarea unor ajutoare financiare stabilite pe criterii sociale, respectiv crearea de competențe în utilizarea mijloacelor IT&C.

În perioada auditată au beneficiat de sprijin financiar în vederea achiziționării de calculatoare 54.040 de elevi/studenti, dintre care 21.091 în anul 2013, 15.809 în anul 2014 și 17.140 în anul 2015, ceea ce denotă o evoluție pozitivă a programului, contribuind astfel la acordarea de șanse egale tinerilor pe parcursul procesului educațional ca măsuri menite să asigure un viitor absolvenților care posedă competențele necesare unei integrări facile pe piața muncii.

Programul „Euro 200” a avut și are un impact pozitiv în crearea de competențe în utilizarea mijloacelor IT&C. Fondurile alocate pentru achiziționarea de computere, crearea de competențe în utilizarea mijloacelor IT&C și stimularea încurajării frecvenței școlii, respectiv a reducerii nivelului de părăsire timpurie a școlii, nu au fost utilizate, în toate cazurile, cu respectarea principiilor bunei gestiuni financiare, prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea acestora, deoarece:

- ⇒ entitățile implicate în derularea programului (MENCS/ISJ/unități subordonate) nu asigură în totalitate cadrul instituțional și organizatoric, respectarea atribuțiilor ce revin acestora în derularea programului fiind vulnerabilă;
- ⇒ coordonarea programului nu a urmărit o bună gestionare a fondurilor alocate, managementul entităților implicate în derularea programului nu a acționat în totalitate în concordanță cu politicile de realizare a obiectivelor/țintelor de performanță aferente programului;
- ⇒ monitorizarea/controlul utilizării fondurilor alocate nu a contribuit la utilizarea cu economicitate, eficiență și eficacitate a fondurilor alocate programului. Ca urmare a controlului efectuat la nivelul ISJ/unităților subordonate au fost constatate cheltuieli efectuate în cadrul programului cu nerespectarea prevederilor legale, ceea ce a condus la efectuarea de plăți nelegale.

Programul „Școală după școală” (SDS)

Programul „Școală după școală” este complementar programului școlar obligatoriu, care oferă oportunități de învățare formală și nonformală, pentru consolidarea competențelor, învățare remedială și accelerare a învățării prin activități educative, recreative și de timp liber și se adresează atât elevilor din învățământul primar, cât și celor din învățământul secundar.

În organizarea și desfășurarea Programului „Școală după școală” s-au constatat deficiențe la nivelul tuturor entităților cu atribuții în derularea și implementarea acestuia. Programul nu s-a desfășurat prin unitățile de învățământ, ci a avut loc aproape integral în „sistem privat” și cu finanțare din contribuția părinților. Grupul-țintă al acestui proiect a fost reprezentat, în principal, de către elevii din ciclul primar, care au nevoie de supraveghere în perioada în care părinții acestora sunt implicați în diverse activități. Au lipsit analizele în vederea identificării și a altor categorii de elevi (spre exemplu, cei instituționalizați sau acei elevi care aparțin grupurilor dezavantajate) și a nevoilor reale ale acestora.

Așa cum reiese din aspectele analizate ca urmare a controalelor efectuate la nivel teritorial, școala nu a stabilit „proiecte”, astfel încât programul să fie accesibil oricărui elev. Inițiatorii programului au apelat la sprijinul financiar al părinților, aceasta fiind modalitatea cea mai reprezentativă de finanțare identificată, dar care, în același timp, a limitat accesul la acest program al elevilor care au o situație materială precară sau a celor instituționalizați, a celor care provin din familii destrămate, care întâmpină dificultăți în învățare etc., aceștia fiind tocmai cei care ar fi trebuit să aibă prioritate, potrivit prevederilor legale. Sumele percepute de la părinți nu se cunosc, întrucât veniturile din încasări nu sunt contabilizate la nivelul unităților de învățământ, fiind încasate direct de către cadrele didactice, atât pentru activitate, cât și pentru masa de prânz, în unele cazuri.

Astfel, s-a constatat:

- ⇒ deși cadrul normativ/administrativ privind Programul „Școală după școală” a fost asigurat, acesta trebuie îmbunătățit/revizuit având în vedere modul de derulare, respectiv vulnerabilitățile/disfuncționalitățile identificate la nivelul entităților cu atribuții în derularea programului, determinate, în principal, de capacitatea administrativă a acestora. Prin urmare, deși obiectivele programului SDS au fost stabilite, acestea nu și-au atins scopul, neasigurând concordanța cu obiectivele strategiei în domeniul învățământului;
- ⇒ fondurile alocate pentru implementarea programului nu sunt cunoscute la nivel național, ceea ce denotă o insuficiență fundamentală a legislației specifice în domeniu, neasigurând astfel eficacitatea programului SDS în acord cu scopul propus;
- ⇒ monitorizarea/controlul nu a contribuit la utilizarea cu economicitate, eficiență și eficacitate a fondurilor alocate programului. Ca urmare a controlului efectuat la nivelul ISJ/unităților subordonate au fost identificate venituri proprii rezultate din activități școlare complementare desfășurate prin programul SDS, nestabilite, neîncasate și neevidențiate în contabilitatea unităților școlare.

Concluzie și recomandări generale

România se confruntă cu importante provocări în ceea ce privește participarea la învățământul primar și gimnazial, cu un efect direct asupra fenomenului de părăsire timpurie a sistemului de educație. Programele sociale și politicile axate pe sprijinirea materială a familiilor dezavantajate, aflate în imposibilitatea de a-și susține financiar copiii în sistemul de învățământ până la obținerea unei calificări, au un impact pozitiv în menținerea elevilor în sistemul de învățământ preuniversitar, descurajând fenomenul de părăsire timpurie a școlii.

Abandonul școlar se menține însă ridicat în ciuda programelor derulate la nivel național sau local. Copiii și tinerii care provin din medii dezavantajate socio-economic, cei din mediul rural (în special, băieții din grupa 11-14 ani), cei de etnie romă și cei care au nevoi speciale de educație reprezintă categoriile cu cel mai ridicat grad de risc.

Pentru îndeplinirea obiectivului asumat de România referitor la Strategia Europa 2020, în ceea ce privește educația (reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii la 11,3% până în anul 2020) sunt necesare transformări ample atât în sectorul educațional, cât și în cel economic. Se urmăresc îmbunătățirea performanței educaționale în vederea satisfacerii cerințelor unei economii bazate pe cunoaștere, creșterea calității proceselor de predare și învățare și a eficienței sistemului de învățământ.

Principiul egalității de șanse în educație trebuie respectat și susținut, indiferent de caracteristicile individuale: dizabilități fizice sau mentale, mediul cultural sau socio-economic, limba maternă, originea etnică etc. Îmbunătățirea calității și creșterea investițiilor în învățământul preuniversitar, inclusiv în învățământul profesional și tehnic, creșterea participării școlare la toate nivelurile de învățământ, precum și o mai mare mobilitate educațională și profesională a elevilor și a cadrelor didactice ar trebui să reprezinte priorități-cheie ale politicilor de guvernare națională pentru atingerea obiectivului stabilit în Strategia Europa 2020 în domeniul educației.

Pentru deficiențele constatate la nivelul fiecărui program analizat, Curtea de Conturi a făcut recomandări menite să contribuie la creșterea eficienței acestor programe sociale.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă*, domeniul „Strategia Europa 2020”, secțiunea „Investiții în cercetare/dezvoltare/innovare”.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Ministerul Sănătății (MS) este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, și reprezintă autoritatea centrală în domeniul asistenței de sănătate publică.

Ministerul Sănătății, potrivit prevederilor legale, elaborează politici, strategii și programe de acțiune în domeniul sănătății populației, în acord cu Programul de guvernare, coordonează și controlează implementarea politicilor, strategiilor și programelor din domeniul sănătății populației, la nivel național, regional și local, evaluează și monitorizează starea de sănătate a populației, ia măsuri pentru îmbunătățirea acesteia și informează Guvernul referitor la indicatorii de sănătate, tendințele de evoluție și despre măsurile necesare pentru îmbunătățirea acestora, reglementând modul de organizare și funcționare a sistemului de sănătate.

De asemenea, monitorizează, controlează și evaluează activitatea instituțiilor sanitare și inițiază măsuri pentru îmbunătățirea calității asistenței medicale acordate populației, asigură, în colaborare cu instituțiile administrației publice centrale și locale, resursele umane, materiale și financiare necesare funcționării instituțiilor din sistemul public de sănătate, colaborează cu reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale, cu cei ai societății civile și cu mass-media în scopul educației pentru sănătate a populației și adoptării unui stil de viață sănătos, participă la limitarea efectelor apărute în urma dezastrelor, calamităților și epidemiilor în domeniul său de competență.

În anul 2016, MS a fost organizat și a funcționat în baza dispozițiilor *HG nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății*, cu modificările și completările ulterioare, precum și a Regulamentului de organizare și funcționare aprobat de Ministrul Sănătății prin *Ordinul nr. 1500/2016*.

La Ministerul Sănătății și la unii ordonatori secundari și terțiari de credite din subordine au fost desfășurate acțiuni de audit, astfel:

- **acțiuni de audit financiar** asupra contului de execuție a bugetului de stat încheiat la 31.12.2016 la MS, precum și la un număr de 21 de direcții de sănătate publică, 13 servicii de ambulanță și 20 de unități sanitare aflate sub coordonarea/în subordinea Ministerului Sănătății (*Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, Spitalul de Recuperare Borșa, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul de Psihiatrie Socola Iași, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Săpoca, Sanatoriul Balnear și de Recuperare Mangalia, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Spitalul de Psihiatrie Zam, Academia de Științe Medicale, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Stei, Agenția Națională de Transplant, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul Clinic Județean de*

Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara, Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”;

- **audit de conformitate** (control) cu tema *Controlul privind asigurarea infrastructurii în domeniul sănătății pentru medicina de urgență (Ministerul Sănătății)* și cu tema *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor (CN Unifarm SA);*
- **audit al performanței** privind dezvoltarea infrastructurii în sănătate la nivel național, regional și local în vederea creșterii accesibilității la serviciile de sănătate, în perioada 2011-2015.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Sănătății

Cu privire la elaborarea și fundamentarea proiectului de buget propriu s-a constatat că nu a fost fundamentat necesarul de fonduri publice pentru obiective de investiții finanțate prin bugetul MS pe baza standardelor de cost și pentru care nu există documentația de avizare a lucrărilor de intervenții aprobată potrivit legii, în valoare de 4.670 mii lei. De asemenea, nu au fost alocate și raportate prin situațiile financiare, în anul 2016, creditele de angajament pentru acțiuni multianuale finanțate din bugetul ministerului, pentru care au fost încheiate angajamente legale în valoare de 64.783 mii lei.

Cu privire la exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare s-au constatat următoarele:

- nu a fost implementat Sistemul electronic de raportare privind stocurile de medicamente și nu au fost înregistrate în evidența contabilă și tehnico-operativă unele soluții informatice utilizate;
- a fost înregistrată eronat suma de 9.652 mii lei, reprezentând servicii de acceptanță aferente Sistemului Informatic de Înaltă Performanță, care nu au fost incluse în valoarea investiției în curs.

Calitatea gestiunii economico-financiare a fost afectată de următoarele:

- plata nelegală a sumei de 80 mii lei pentru remunerarea persoanelor din cadrul Unităților de asistență tehnică și management;
- raportarea prin situațiile financiare centralizate a unor creanțe și datorii în sumă de 94.637 mii lei, pentru care dreptul de a cere restituirea s-a prescris, precum și raportarea unor bunuri de natura activelor fixe necorporale în valoare de 44 mii lei, pentru care MS nu a solicitat, iar furnizorul nu a pus la dispoziția acestuia codul sursă al aplicațiilor informatice și pentru care plătește lunar servicii de mentenanță aceluiași furnizor;
- finanțarea de către MS a unor cheltuieli pentru activitățile unităților și compartimentelor de primiri urgențe (UPU/CPU) în sumă de 286 mii lei, efectuate de unitățile sanitare aflate în subordinea acestuia, precum și de cele aflate în subordinea autorităților publice locale, pentru care acestea nu au respectat destinația și structura prevăzută de lege;
- efectuarea de plăți fără contraprestație de către unitățile sanitare din subordinea Ministerului Sănătății care au primit finanțare în anul 2016, pentru care au fost calculate penalități în sumă de 145 mii lei și nemonitorizarea, de către Ministerul Sănătății, a aplicării dispozițiilor legale referitoare la achiziționarea de echipamente medicale cu respectarea prevederilor contractuale de către unitățile din subordinea acestuia;
- nu a fost monitorizat și nici verificat modul de aplicare a dispozițiilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor cu indemnizațiile aferente concediului de odihnă acordate în anul 2016, atât la nivelul ministerului, cât și la nivelul unităților subordonate, ceea ce a condus la plăți nelegale în sumă de 136 mii lei;
- MS nu a organizat concursurile pentru ocuparea posturilor vacante la nivelul aparatului propriu, respectiv a posturilor de manager la entitățile aflate în subordinea acestuia;
- menținerea la nivelul ministerului a unor persoane angajate ale altor unități subordonate pentru desfășurarea activităților proprii acestuia, fără respectarea prevederilor legale;
- neaprobarea de către MS a Regulamentului de organizare și funcționare, respectiv a statelor de funcții pentru unitățile aflate în subordinea acestuia.

La nivelul unor unități sanitare din subordinea MS

Cu privire la prevederile legale privind elaborarea proiectului anual de buget s-a constatat că bugetul de venituri și cheltuieli nu a fost fundamentat conform dispozițiilor legale în vigoare (DSP: *Sălaj, Dolj, SAJ Prahova, Spitalul de Psihiatrie Zam*) și nu a fost constituit, conform prevederilor legale, fondul de dezvoltare al spitalului, în valoare de 1.400 mii lei (*Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Sanatoriul Balnear și de Recuperare Mangalia*).

Referitor la organizarea și conducerea contabilității în conformitate cu prevederile legale s-a constatat că nu au fost incluse în bugetul de venituri și cheltuieli cheltuielile de capital efectuate în anul 2016 pentru plata unor echipamente medicale în sumă de 241 mii lei (*Academia de Științe Medicale*).

În ceea ce privește organizarea și conducerea contabilității în conformitate cu prevederile legale s-a constatat că:

- nu au fost transferate asupra rezultatului reportat unele rezerve din reevaluare în sumă de 192 mii lei, rezultate din reevaluarea activelor fixe corporale existente în instituție, în situația în care activele fixe respective erau amortizate integral (*SAJ Timiș*);
- evidențierea eronată în creditul contului „*Rețineri din salarii și din alte drepturi datorate terților*” în corespondență cu debitul contului „*Personal-salarii datorate*” a salariilor plătite prin virament salariaților entității verificate, în sumă de 469 mii lei (*DSP Dolj*);
- înregistrarea eronată direct pe cheltuieli, a unor licențe antivirus, precum și a unui program informatic în valoare de 117 mii lei, deși acestea erau active fixe necorporale (*SAJ Timiș, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale*);
- nu au fost înregistrate în categoria materialelor de natura obiectelor de inventar activele fixe corporale care au o valoare mai mică decât limita stabilită de prevederile legale, în sumă de 232 mii lei (*DSP: Sălaj, Brăila, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Stei*);
- înregistrarea eronată, în evidența contabilă a diferențelor din reevaluare, respectiv a achizițiilor de bunuri de natura mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar, în valoare de 4.269 mii lei (*Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare*);
- denaturarea situațiilor financiare încheiate la data de 31.12.2016 prin raportarea eronată a diferențelor din reevaluare, în sumă de 693 mii lei, aferente activelor fixe amortizate integral, scoase din funcțiune, transferate cu titlu gratuit sau vândute (*Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie*);
- nerestituirea, în toate cazurile, a sumelor încasate de spital și datorate CAS Iași, aferente persoanelor cărora le-au fost aduse prejudicii sau daune sănătății de către alte persoane, în valoare de 37 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași*);
- nerespectarea prevederilor legale privind organizarea casieriei, întocmirea și utilizarea formularelor financiar-contabile emise, precum și depunerea cu întârziere a încasărilor în numerar la Trezoreria Statului (*Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie*);
- în perioada 2015-2016, în evidența contabilă nu a fost înregistrată suma de 275 mii lei, reprezentând contravaloarea serviciilor medicale prestate unor persoane cărora le-au fost aduse prejudicii sau daune sănătății de către alte persoane (*Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie*).

La înregistrarea veniturilor și cheltuielilor pe structura clasificăției bugetare s-a constatat că nu a fost respectată concordanța dintre natura cheltuielilor și subdiviziunea din bugetul aprobat de la care s-a efectuat plata, precum și cheltuieli din fonduri publice angajate, ordonanțate și plătite fără prevederi bugetare, în valoare de 145 mii lei (*Academia de Științe Medicale, Institutul de Psihiatrie Socola Iași, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie*).

Referitor la reflectarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile și conturile anuale de execuție bugetară s-au constatat următoarele:

- neconcordanțe între evidența analitică și cea sintetică privind mijloacele fixe de natura construcțiilor, în valoare de 1.287 mii lei (*Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare*), precum și neînregistrarea în evidența financiar-contabilă a stocurilor de natura reactivilor, în valoare de 328 mii lei, existente la nivelul laboratoarelor proprii (*Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj*);
- valoarea activelor imobilizate s-a diminuat cu suma de 615 mii lei, reprezentând amenajări de terenuri fără a avea la bază documente justificative (*Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București*);
- construirea cu titlu gratuit de către Fundația SMURD, pe terenul proprietate publică a statului aflat în administrarea MS, a unei baze aeromedicale, în valoare de 3.102 mii lei, și nepreluarea acesteia de la Fundația SMURD pentru a o înregistra în patrimoniul entității (*DSP Constanța*);
- nu au fost înregistrate în evidențele financiar-contabile unele imobile (clădiri și terenuri aferente) în care entitatea auditată își desfășoară activitatea curentă (*SAJ Timiș*);
- menținerea în mod nejustificat în soldul contului „*Active fixe corporale în curs de execuție*”, a unor lucrări de investiții care au fost terminate, recepționate și puse în funcțiune, în sumă de 2.968 mii lei (*Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj*);
- s-a calculat eronat valoarea imobilului evaluat, afectându-se, astfel, valoarea imobilizărilor corporale de natura clădirilor din situațiile financiare cu suma de 993 mii lei (*Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara*);
- au fost scoase din evidența contabilă a entității mijloace fixe și bunuri de natura obiectelor de inventar în sumă de 2.790 mii lei, pentru care se aprobase scoaterea din funcțiune/uz în anul 2016, fără a se proceda potrivit prevederilor legale la casarea/declasarea efectivă, dezmembrarea și valorificarea acestora (*Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie*);

- nu au fost înregistrate în evidența contabilă, în conturile corespunzătoare de active fixe corporale, unele bunuri, lucrări de reparații capitale de natura investițiilor la unele clădiri ale entității, obiective de investiții finalizate, recepționate, date în folosință, precum și contravaloarea unor studii, expertize și servicii de proiectare, în valoare totală de 3.299 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul de Psihiatrie Socola, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București*);
- un teren în valoare de 4.798 mii lei nu a fost reevaluat și nu a fost înregistrat în evidența contabilă (*Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj*);
- înregistrarea unor cheltuieli cu amortizarea mijloacelor fixe în sumă estimată de 411 mii lei, fără respectarea prevederilor legale (*Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- raportarea eronată prin situațiile financiare încheiate la finele anului 2016, în contul 205 „Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare”, a unor active reprezentând echipamente IT (*Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- deținerea de active fixe necorporale, alcătuite din aplicații informatice, licențe de utilizare a aplicațiilor informatice și proiecte de cercetare, neînregistrate în patrimoniu, în sumă estimată de 2.890 mii lei (*Agencia Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Agenția Națională de Transplant București, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- neefectuarea recepției finale la termenul prevăzut de cadrul legal pentru un obiectiv de investiții, precum și majorarea fără documente justificative a valorii clădirii cu suma de 1.418 mii lei (*Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- menținerea eronată în evidența contabilă a diferențelor din reevaluare în sumă de 502 mii lei, pentru mijloacele fixe casate în perioada 2014-2015 (*Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- nerespectarea prevederilor legale în ceea ce privește operațiunile de valorificare a materialelor rezultate din casarea mijloacelor fixe, respectiv scoaterea din funcțiune a obiectelor de inventar (*Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- nu au fost înregistrate în contabilitate stocuri de natura medicamentelor și materialelor sanitare în sumă de 3.259 mii lei (*SAJ Cluj, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
- nu au fost luate măsuri legale pentru constituirea/diminuarea garanției de bună execuție, nu au fost înregistrate în evidența extracontabilă garanțiile constituite, polițele de asigurare, garanțiile, aparatura medicală și bunurile primite în comodat, în valoare de 18.489 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș, Institutul de Psihiatrie Socola Iași, SAJ Timiș, SAJ Prahova, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”, Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare*);
- nu au fost virate la bugetul statului garanțiile de participare la licitații și garanțiile de bună execuție, pentru care dreptul titularilor de a cere restituirea sumelor s-a prescris, în valoare de 307 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, SAJ Timiș, Sanatoriul Balnear de Recuperare Mangalia, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași*);
- neclarificarea sumelor înregistrate în contul „Decontări operațiuni în curs de clarificare”, în valoare de 41.802 mii lei (*Institutul de Psihiatrie Socola, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale*);
- neconducerea evidenței contabile a cheltuielilor efective, în sumă de 15.520 mii lei, ocazionate de asistența medicală acordată persoanelor care, prin faptele lor, au adus daune sănătății altei persoane, precum și daune sănătății proprii persoane, din culpă, în urma unor accidente rutiere și vătămări corporale (*Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj*).

Cu privire la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, s-a constatat că:

- nu s-au efectuat demersurile pentru clarificarea sumei de 391 mii lei, virată nejustificat la ANAF în contul de „Venituri ale bugetelor asigurărilor sociale de stat încasate în contul unic în curs de distribuie”, rămasă nedistribuită și pentru care nu există la entitate obligații de plată declarate prin formularul 112 „Declarație privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, a impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate” (*Academia de Științe Medicale*);
- la *Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București* s-au facturat, înregistrat în evidența contabilă și încasat nelegal servicii de asistență spitalicească – internare de zi pentru persoane care figurau în aceeași perioadă în internare continuă în cadrul entității;

- nu s-au înregistrat, facturat și urmărit încasarea unor venituri cuvenite bugetului de stat, în valoare de 2.020 mii lei (DSP: Alba, Brăila, SAJ Timiș, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale);
- nu au fost luate toate măsurile privind stabilirea și încasarea veniturilor proprii rezultate din prelevarea de probe de apă și analize de laborator (DSP Vaslui);
- nu s-au înregistrat în evidența contabilă veniturile de realizat din servicii medicale spitalicești în valoare de 2.908 mii lei, care au fost confirmate din punct de vedere al datelor clinice și medicale de către SNSPMPDSB, nefacturate și nedecontate de casele de asigurări de sănătate județene (Spitalul de Recuperare Borșa, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie);
- nu s-au întreprins măsuri pentru încasarea sumei de 6.497 mii lei reprezentând servicii medicale de spitalizare de zi prestate, realizate, validate și nedecontate de Casa de Asigurări de Sănătate Iași în limita contractuală, pentru care nu au fost constituite debite în vederea încasării acestora (Institutul de Psihiatrie Socola Iași);
- nereguli cu privire la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor proprii ca urmare a derulării contractului de parteneriat încheiat cu SC TBRCM – sucursala Pucioasa (Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie);
- nu s-au realizat veniturile proprii rezultate din derularea unui contract de asociere în participațiune și din neîncasarea coplății de la pacienți, în sumă de 250 mii lei (Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare).

În ceea ce privește administrarea patrimoniului, Curtea de Conturi a constatat că într-un număr mare de cazuri nu au fost respectate în totalitate prevederile Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii (DSP: Constanța, Dolj, Sălaj, Vaslui, Vâlcea, SAJ: Dolj, Cluj, Satu Mare, Prahova, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Stei, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Spitalul de Psihiatrie Zam, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Academia de Științe Medicale, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”).

Alte abateri constatate se referă la neintabularea terenului deținut în suprafață de 115.744 mp (Institutul de Psihiatrie Socola Iași) și la neînregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară a elementelor patrimoniale reprezentând clădiri și terenul aferent, care fac parte din domeniul public și nefinalizarea demersurilor efectuate în vederea actualizării inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului (Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj).

Verificarea aplicării prevederilor legii privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia și a reglementărilor privind inventarierea bunurilor din domeniul public al statului a scos în evidență neconcordanțe între evidența contabilă a bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare (DSP Brăila).

O serie de abateri se referă la constituirea și utilizarea fondurilor pentru desfășurarea de activități conform scopului, obiectivelor și atribuțiilor prevăzute de actele normative prin care a fost înființată entitatea și se referă la:

- neîntreprinderea măsurilor necesare în vederea recuperării sumelor reprezentând plata indemnizațiilor pentru concediile medicale ale salariaților suportate din creditele primite de la bugetul de stat și venituri proprii și nerecuperate din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, în cuantum de 1.584 mii lei (Institutul de Psihiatrie Socola Iași, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, DSP: Botoșani, Vaslui, Brăila, Argeș);
- stornarea fără documente justificative din evidențele contabile a sumei de 59 mii lei, reprezentând creanțe nerecuperate de la Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București, prescrise, care provin din plata indemnizațiilor pentru concediile medicale ale salariaților (Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie);
- neinițierea măsurilor de recuperare a sumelor reprezentând cheltuieli efective înregistrate pe fiecare pacient de către prestatorul de servicii medicale, în valoare de 386 mii lei (Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu-Mureș);
- nefacturarea, neînregistrarea în evidența contabilă și neraportarea prin situațiile financiare a veniturilor din servicii medicale spitalicești prestate, în sumă de 5.474 mii lei (Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj);
- neaplicarea corespunzătoare a prevederilor legale în ceea ce privește cazurile invalidate/neconfirmate din punct de vedere al datelor clinice și medicale de către SNSPMPDSB și nedecontate de către CASMB (Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie, Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare).

Foarte multe abateri cu impact financiar se referă la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită. Dintre acestea le enumerăm pe cele mai relevante prin gravitate, frecvență ridicată sau prin impactul financiar major:

- efectuarea de plăți nelegale reprezentând: servicii de proiectare, accize aferente consumului de combustibil, servicii juridice, servicii pentru alinierea la modificările legislative apărute (OMFP nr. 2021/2013), servicii aferente unei aplicații informatice care nu se afla în proprietatea entității, servicii fără contraprestație, precum și dobânzi și penalități de întârziere etc., în valoare estimată de 1.245 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Spitalul de Recuperare Borșa, Agenția Națională de Transplant București, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, Spitalul de Psihiatrie Zam, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, SAJ: Buzău, Dâmbovița, Dolj, Prahova, Brașov, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Sanatoriul Balnear de Recuperare Mangalia, DSP Sălaj*);
 - angajarea de cheltuieli în valoare de 317 mii lei, fără ca entitatea să aibă aprobate credite bugetare în acest sens, menținerea nejustificată în evidența financiar-contabilă la operațiuni în curs de clarificare, a sumei de 297 mii lei peste termenul legal, în condițiile în care entitatea dispunea de informații pentru clarificarea acestei sume (*Agenția Națională de Transplant București*);
 - decontarea unor facturi reprezentând contravaloarea de bunuri și servicii care nu îndeplinesc condițiile de legalitate impuse de ministrul sănătății, respectiv fără viza medicului șef UPU/CPU, sau pentru care nu sunt documente justificative ce confirmă efectuarea plății (*DSP Arad, Botoșani*);
 - plata nelegală de sume reprezentând investigațiile paraclinice CT, întrucât spitalele sunt obligate să suporte cheltuielile efectuate pentru pacienții internați, inclusiv cheltuielile efectuate în UPU și preluate în secțiile în care au fost internați, din sumele contractate cu casele județene de asigurări de sănătate și alte cheltuieli, în valoare de 79 mii lei (*DSP Arad*);
 - plata nelegală a unor cheltuieli reprezentând ore suplimentare, salarii de merit, cumul de funcții, sporuri, compensări în bani a zilelor de concediu de odihnă neefectuat și suplimentar, titlu științific de doctor, gradatii cu ocazia angajării etc., indemnizații aferente concediului de odihnă acordat unor persoane angajate cu normă parțială, în valoare de 3.750 mii lei (*SAJ: Buzău, Dolj, Mureș, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Agenția Națională de Transplant București, DSP: Bacău, Sibiu, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Agenția Națională de Transplant București, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie, Institutul Național de Neurologie și Boli Neurovasculare*);
 - efectuarea de plăți nelegale prin decontarea unor cantități de lucrări mai mari decât cele efectuate, reprezentând lucrări de mansardare și reabilitare clinică psihiatrie, reparații bloc operator și rețele termice, în sumă de 282 mii lei (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare*);
 - neurmărirea și nerecuperarea de la unitățile spitalicești și unitățile administrativ-teritoriale cu care există contract de finanțare, a indemnizațiilor pentru incapacitate de muncă plătite angajaților din FNUASS, în valoare de 114 mii lei (*DSP Sălaj*);
 - nerespectarea prevederilor legale în ceea ce privește angajarea unor servicii externe, în sumă de 2.652 mii lei, reprezentând convenții civile (*Agenția Națională de Transplant București, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale*).
- În domeniul achizițiilor publice au fost identificate următoarele deficiențe:
- nu a fost elaborat Programul anual de achiziții publice în concordanță cu reglementările legale în vigoare și nu a fost modificat ca urmare a rectificărilor bugetare aprobate (*DSP Dolj, Institutul Național de Endocrinologie „C.I. Parhon”*);
 - nerespectarea prevederilor legale în ceea ce privește alegerea procedurii de atribuire a contractelor de achiziție publică, respectiv achiziția de echipamente IT (*Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare*);
 - deficiențe în efectuarea achiziției serviciilor de asistență juridică în perioada 2014-2016 (*Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale*);
 - plata nelegală a unor prestări de servicii de dirigenție de șantier neefectuate, a unor situații de lucrări supraevaluate, cu prețuri diferite față de oferta contractată sau fără documente justificative, cheltuieli care nu au fost efectuate pentru obiectivul de investiții reparații capitale, reabilitare și extindere pavilion bolnavi, în valoare de 3.231 mii lei (*Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Săpoca, DSP Alba, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Spitalul de Recuperare Borșa, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale*);
 - plata eronată a unor cheltuieli de capital, de la titlul „*Bunuri și servicii*” (*SAJ Suceava*);
 - înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor operațiuni în valoare de 785 mii lei și reflectarea lor în situațiile financiare întocmite la finele exercițiului bugetar (*Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București*).

Recomandări:

La nivelul Ministerului Sănătății:

- ☞ cuprinderea în programul de investiții publice a tuturor investițiilor cu respectarea condițiilor legale de includere a acestora în buget; respectarea costului standard în fundamentarea necesarului de fonduri publice pentru finanțarea programelor de investiții în condiții de eficiență economică, precum și în fundamentarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții similare din punct de vedere tehnic obiectivului de referință, în vederea includerii sumelor aferente în bugetul de venituri și cheltuieli, monitorizarea și efectuarea de verificări cu privire la modul de realizare a investițiilor de către entitățile din subordine, urmărirea modului de execuție a bugetului aprobat la articolul „Transferuri de capital” cu finanțare de la bugetul de stat și din venituri proprii și propunerea măsurilor necesare pentru realizarea execuției bugetului aprobat în acord cu dispozițiile legale, aferent cheltuielilor de natura investițiilor;
- ☞ implementarea Sistemului electronic de raportare privind stocurile de medicamente;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă și tehnico-operativă a tuturor soluțiilor informatice utilizate;
- ☞ angajarea de credite în limita creditelor de angajament aprobate în cazul acțiunilor multianuale; aprobarea și includerea în bugetul de venituri și cheltuieli a creditelor de angajament aferente acțiunilor multianuale, iar în situația celor demarate în anii precedenți, care produc efecte juridice și economice și în perioada următoare, se va aproba și cuprinde în buget valoarea creditelor de angajament rămase de plătit;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului, recuperarea acestuia și virarea sumelor pe destinațiile legale, pe măsura recuperării, precum și înregistrarea în evidența financiar-contabilă a operațiunilor specifice, extinderea verificării asupra tuturor situațiilor similare și luarea măsurilor legale ce se impun, referitoare la identificarea plăților nelegale prin analizarea fiecărui caz în parte;
- ☞ recuperarea debitelor prescrise, pentru care dreptul entității de a solicita recuperarea sumelor de la debitori nu mai poate fi exercitat, și stabilirea persoanelor răspunzătoare de nerecuperarea sumelor datorate de terți în termenul legal de prescripție; extinderea verificărilor pentru identificarea tuturor situațiilor similare de nerecuperare a sumelor datorate de debitori, în termenul legal de prescripție;
- ☞ inițierea demersurilor în vederea restituirii sumelor decontate în anul 2016 din fondurile alocate de Ministerul Sănătății pentru finanțarea UPU/CPU, recuperarea acestora în integralitate și virarea acestora la bugetul de stat; avizarea solicitărilor de finanțare lunară numai pentru cheltuieli eligibile din fondurile alocate de Ministerul Sănătății pentru finanțarea CPU/UPU;
- ☞ monitorizarea de către Ministerul Sănătății (prin structurile de specialitate) a aplicării de către unitățile subordonate a dispozițiilor legale referitoare la achiziționarea de echipamente medicale, cu respectarea prevederilor contractuale;
- ☞ respectarea prevederilor legale privind inventarierea patrimoniului, astfel încât situațiile financiare să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanței entității pentru finele fiecărui exercițiu financiar;
- ☞ organizarea concursurilor pentru ocuparea tuturor posturilor vacante la nivelul unităților subordonate Ministerului Sănătății, potrivit prevederilor legale;
- ☞ elaborarea unor proceduri la nivelul Ministerului Sănătății și al unităților subordonate referitoare la modalitatea de ocupare a posturilor vacante și temporar vacante finanțate din fonduri publice, respectiv de detașare și delegare; reglementarea statutului personalului care își desfășoară activitatea în diferite structuri din cadrul ministerului, salariați ai altor entități publice și pentru care nu există acte administrative în acest sens, respectarea prevederilor legale referitoare la detașare și delegare;
- ☞ elaborarea de către direcția de specialitate din cadrul ministerului a ordinelor de aprobare a regulamentelor de organizare și funcționare pentru toate unitățile subordonate, respectiv a statelor de funcții, ori de câte ori se produc modificări în structura acestora.

La nivelul unităților sanitare din subordinea Ministerului Sănătății:

- ☞ fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli conform dispozițiilor legale în vigoare, constituirea fondului de dezvoltare al spitalelor conform prevederilor legale, includerea în BVC a tuturor cheltuielilor de capital efectuate pe parcursul exercițiului bugetar;
- ☞ reîntregirea fondurilor alocate din FNUASS cu sumele încasate de unitățile sanitare pentru persoanele cărora le-au fost aduse prejudicii sau daune;
- ☞ preluarea și înregistrarea în patrimoniul entității a construcțiilor efectuate cu titlu gratuit pe terenul proprietate publică a statului aflat în administrarea Ministerului Sănătății, înregistrarea în evidențele financiar-contabile a tuturor imobilelor (clădiri și terenuri); determinarea corectă a valorii imobilelor evaluate, astfel încât să nu se denatureze valoarea imobilizărilor corporale de natura clădirilor;
- ☞ înregistrarea diferențelor din reevaluare conform prevederilor legale;
- ☞ scoaterea din evidența contabilă a entității de mijloace fixe și bunuri de natura obiectelor de inventar, pentru care s-a aprobat scoaterea din funcțiune/uz numai ca urmare a casării/declasării efective, dezmembrării și valorificării acestora;

- ☞ înregistrarea în evidența contabilă în conturile corespunzătoare de active fixe corporale a unor bunuri, lucrări de reparații capitale de natura investițiilor, obiective de investiții finalizate, recepționate și date în folosință, precum și a contravalorii unor studii, expertize și servicii de proiectare;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă a tuturor stocurilor de natura medicamentelor și materialelor sanitare la finele perioadei de raportare și înregistrarea în conturile de cheltuieli pe măsura consumului efectiv al acestora;
- ☞ înregistrarea, facturarea și urmărirea spre încasare a unor venituri cuvenite bugetului de stat; întreprinderea tuturor măsurilor privind stabilirea și realizarea veniturilor proprii rezultate din prelevarea de probe de apă și analize de laborator;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă a veniturilor de realizat din servicii medicale spitalicești care au fost confirmate din punct de vedere al datelor clinice și medicale de către SNSPMPDSB și luarea măsurilor legale pentru încasarea acestora; evidențierea și urmărirea încasării veniturilor proprii ale entităților;
- ☞ intabularea tuturor suprafețelor de teren deținute, înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară a elementelor patrimoniale, reprezentând clădiri și terenul aferent, care fac parte din domeniul public și finalizarea demersurilor efectuate în vederea actualizării Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului;
- ☞ întreprinderea măsurilor necesare în vederea recuperării sumelor reprezentând plata indemnizațiilor pentru concediile medicale ale salariaților suportate din creditele primite de la bugetul de stat și din venituri proprii și recuperarea acestora din FNUASS;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciilor și recuperarea acestora în integralitate;
- ☞ efectuarea demersurilor pentru clarificarea sumelor virate nejustificat la ANAF în condițiile inexistenței unor obligații de plată declarate;
- ☞ respectarea prevederilor legale privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii; respectarea prevederilor legale privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia;
- ☞ înregistrarea, conform prevederilor legale, a garanțiilor de bună execuție și participarea la licitație, constituite prin scrisoare de garanție bancară;
- ☞ analiza soldului contului „*Concesiuni, brevete, licențe, mărci comerciale, drepturi și active similare*” cu ocazia inventarierii și dispunerea de măsuri astfel încât acesta să conțină valoarea concesiunilor, brevetelor, licențelor, mărcilor comerciale, drepturilor și activelor similare, pentru a asigura reflectarea corectă a datelor prin situațiile financiare anuale;
- ☞ analizarea conținutului economic al contractelor încheiate cu furnizorii de servicii IT cu privire la achiziția de bunuri de natura activelor fixe necorporale, în vederea evitării riscului ca sistemele informatice deținute de entitate să nu mai funcționeze în cazul rezilierii contractelor cu furnizorii;
- ☞ analiza soldului contului „*Decontări operațiuni în curs de clarificare*” și luarea măsurilor care se impun pentru clarificarea sumelor în consecință;
- ☞ facturarea, înregistrarea în evidența contabilă și raportarea prin situațiile financiare a veniturilor din servicii medicale spitalicești prestate;
- ☞ aplicarea corespunzătoare a prevederilor legale în ceea ce privește cazurile invalidate/neconfirmate din punct de vedere al datelor clinice și medicale de către SNSPMPDSB și casa de asigurări de sănătate;
- ☞ întreprinderea demersurilor necesare pentru efectuarea recepției finale a obiectivelor de investiții; dispunerea măsurilor în vederea dării în exploatare a echipamentelor medicale achiziționate;
- ☞ dispunerea de măsuri, de către ordonatorul de credite, în vederea organizării corespunzătoare a activității de casierie, exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu de către persoanele din cadrul compartimentelor de specialitate ale entității; extinderea calculului penalităților de întârziere pe întreaga perioadă auditată, stabilirea persoanelor responsabile și dispunerea de măsuri pentru recuperarea sumelor, conform prevederilor legale în vigoare;
- ☞ analizarea sumelor stornate din evidența contabilă și înregistrarea în conformitate a creanțelor de încasat care provin din plata indemnizațiilor pentru concediile medicale ale salariaților entității suportate de către aceasta; recuperarea, conform prevederilor legale în vigoare, a sumelor și reîntregirea veniturilor proprii;
- ☞ elaborarea Programului anual de achiziții publice în concordanță cu reglementările legale în vigoare;
- ☞ respectarea prevederilor legale în ceea ce privește alegerea procedurilor de achiziție la contractele de achiziție publică;
- ☞ angajarea de cheltuieli în limita creditelor bugetare aprobate și conform destinațiilor acestora.

Opinia de audit

La nivelul Ministerului Sănătății a fost emisă **opinie contrară** asupra situațiilor financiare întocmite și raportate la data de 31.12.2016, având în vedere valoarea cumulată a erorilor/abaterilor de la legalitate și regularitate cu influență directă asupra situațiilor financiare întocmite, precum și natura și contextul acestora.

Ca urmare a misiunilor desfășurate la Ministerul Sănătății și a unităților sanitare aflate în subordine s-au emis decizii atât la Ministerul Sănătății, cât și la unitățile din subordinea acestuia.

Controlul privind asigurarea infrastructurii în domeniul sănătății pentru medicina de urgență

Observațiile Curții de Conturi

În anul 2017, la Ministerul Sănătății s-a desfășurat acțiunea de „Control privind asigurarea infrastructurii în domeniul sănătății pentru medicina de urgență”, în care s-au consemnat următoarele concluzii:

- nu au fost utilizate integral de către Ministerul Sănătății creditele bugetare pentru dezvoltarea infrastructurii în domeniul sănătății – medicina de urgență, respectiv pentru dotarea secțiilor UPU/CPU din cadrul unităților sanitare și achiziții de ambulanțe;
- nu au fost dotate cu echipamente/aparatură medicală secțiile UPU/CPU din cadrul spitalelor subordonate Ministerului Sănătății, precum și ambulanțele aparținând serviciilor de ambulanță județene, cel puțin la nivelul minim legal precizat în prevederile legale incidente;
- s-au finanțat prin transferuri, de către Ministerul Sănătății, unele lucrări de consolidare/reabilitare UPU a unităților sanitare subordonate, pentru care nu au fost efectuate în termenul legal recepția lucrărilor și recepția finală a obiectivului de investiții.

Recomandări:

- ☞ monitorizarea/analiza permanentă a disponibilităților provenite din veniturile proprii (accize), utilizarea legală a acestora având în vedere solicitările unităților sanitare și în concordanță cu destinația pentru care au fost alocate, în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate prin Strategia Națională de Sănătate;
- ☞ efectuarea verificărilor privind îndeplinirea condițiilor legale de organizare și dotare a UPU/CPU din cadrul unităților sanitare; dispunerea măsurilor în vederea intrării în legalitate cu privire la dotarea minimă obligatorie cu aparatură/echipamente medicale a UPU/CPU, precum și a ambulanțelor;
- ☞ monitorizarea și verificarea de către Ministerul Sănătății, prin structurile de specialitate, în calitate de ordonator principal de credite, a modalității de realizare a investițiilor de reabilitare/consolidare/modernizare de către unitățile subordonate cu respectarea prevederilor legale;
- ☞ includerea în acțiunile de control a structurilor cu astfel de atribuții, a unor obiective privind verificarea respectării de către unitățile subordonate a legalității plăților aferente lucrărilor de reabilitare/consolidare/modernizare realizate, finanțate prin transferurile efectuate de către MS, dispunerea măsurilor legale care se impun pentru realizarea recepției la terminarea lucrărilor și a recepției finale pentru obiectivele de investiții, finanțate ca urmare a transferurilor efectuate de către MS.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Observațiile Curții de Conturi

❖ CN „Unifarm” SA

În controlul efectuat s-au consemnat următoarele observații și constatări:

- deținerea și utilizarea unor bunuri în sumă de 30 mii lei fără a fi evidențiate în contabilitate, precum și înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor active (licențe) în sumă de 42 mii lei;
- diminuarea valorii unor active fixe prin înregistrarea eronată direct pe cheltuieli a sumei de 122 mii lei, reprezentând cheltuieli conexe punerii în funcțiune a activelor, care nu au fost incluse în valoarea acestora;
- neînregistrarea în evidența contabilă a veniturilor aferente contractelor de închiriere după natura acestora; necalcularea, neînregistrarea și nefacturarea penalităților pentru întârzierile la plata chiriei, conform prevederilor contractuale;
- contractarea și plata de către Companie, în perioada 2014-2016, a unor investiții în valoare de 3.096 mii lei, fără prevederi bugetare aprobate cu această destinație;
- nevirarea la termenul legal către acționarul unic, Ministerul Sănătății, a dividendelor în sumă de 1.240 mii lei, aferente anului 2015;
- efectuarea de plăți nelegale de 404 mii lei pentru indemnizații acordate nelegal, fără documente justificative și de 155 mii lei pentru lucrări neexecutate;
- efectuarea de cheltuieli nelegale prin achiziția de medicamente pentru care CN „Unifarm” SA nu deținea autorizațiile necesare în vederea comercializării acestora; comercializarea de produse (medicamente) la prețuri inferioare celor de achiziție, ceea ce a influențat negativ rezultatele financiare ale entității;
- nerespectarea în totalitate a destinației unui contract de donație pentru achiziția de medicamente destinate exclusiv victimelor accidentului din „Clubul Colectiv”;

- nerespectarea prevederilor Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, cu modificările și completările ulterioare, aprobate prin *OMFP nr. 2861/2009*, la efectuarea inventarierii în anul 2016, cu scopul de a se stabili situația reală și exactă a elementelor patrimoniale ale Companiei.

Recomandări:

- ☞ fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli al entității pe baza necesităților reale ale entității privind desfășurarea activității acesteia în condiții optime și aprobarea acestuia; întocmirea proiectului de buget de venituri și cheltuieli în termenul legal și transmiterea acestuia acționarului unic pentru aprobare; revizuirea procedurilor operaționale privind activitatea de achiziții derulată la nivelul Companiei și stabilirea unor reguli clare privind achizițiile în condiții de economicitate și eficiență maximă a utilizării resurselor financiare;
- ☞ evidențierea în contabilitate, conform prevederilor legale, a tuturor bunurilor deținute și utilizate de către entitate; înregistrarea corespunzătoare a investițiilor aferente activelor aflate în patrimoniul entității;
- ☞ analiza cheltuielilor efectuate pentru achiziția de bunuri și servicii prin prisma respectării prevederilor legale cu privire la modul de estimare a valorii achizițiilor; efectuarea de achiziții doar cu aprobarea prealabilă a Consiliului de Administrație și cu includerea acestora în programul de investiții, anexă la bugetul de venituri și cheltuieli; angajarea de cheltuieli în limita creditelor bugetare aprobate și conform destinațiilor acestora;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă a veniturilor aferente contractelor de închiriere după natura acestora;
- ☞ analiza plăților efectuate cu indemnizații acordate fără documente justificative administratorilor și directorilor generali; extinderea verificărilor pentru depistarea unor situații similare cu cele constatate, stabilirea întinderii și recuperarea prejudiciului determinat de cheltuielile și plățile nelegale efectuate prin majorarea indemnizațiilor acordate, contrar prevederilor legale și fără a avea la bază documente justificative;
- ☞ inventarierea patrimoniului CN „Unifarm” SA în vederea stabilirii situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale entității, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu.

Auditul performanței privind dezvoltarea infrastructurii în sănătate la nivel național, regional și local în vederea creșterii accesibilității la serviciile de sănătate, în perioada 2011-2015

În România, rețeaua de spitale este amplă și fragmentată, la finele anului 2015, potrivit datelor publicate, existând 375 de spitale publice. Începând cu anul 2010, Ministerul Sănătății a promovat un pachet normativ, care a conturat cadrul juridic necesar descentralizării unui număr de 370 de spitale publice dintr-un total de 433 de unități. Prin *OUG nr. 48/2010 pentru descentralizarea sistemului sanitar* și prin *HG nr. 529/2014* s-a realizat transferul unui număr semnificativ de spitale în administrarea consiliilor locale și județene, cu excepția câtorva spitale de nivel secundar și terțiar (10%), care au rămas în subordinea Ministerului Sănătății.

În perioada 2011-2015, la nivel național, densitatea medicilor de familie a fost de 0,5/1.000 de locuitori în zonele rurale comparativ cu 0,73/1.000 de locuitori în zonele urbane, restul furnizorilor de servicii medicale lipsind din mediul rural. Conform cifrelor oficiale, România cheltuie mai puțin de 6% din PIB cu serviciile medicale (publice și private), comparativ cu media europeană de 8,5% și cu media de 9,8% a Uniunii Europene (toate statele membre).

Accesul la serviciile de sănătate este împiedicat și de lipsa cadrelor medicale. Numărul de medici și de asistenți medicali pe cap de locuitor este foarte scăzut în comparație cu media UE (248 de medici la 100.000 de locuitori, față de media UE de 347, și 601 asistenți medicali la 100.000 de locuitori, față de media UE de 836). Sistemul rămâne subfinanțat și centrat pe spitale și nu există nicio acțiune clară de a raționaliza infrastructura spitalicească și de a trece de la serviciile de îngrijire medicală cu internare la serviciile de îngrijire medicală ambulatorii și primare.

Obiectivul general

Obiectivul principal al auditului a fost evaluarea modului în care Ministerul Sănătății a dezvoltat infrastructura în sănătate la nivel național, regional și local, în vederea creșterii accesibilității la serviciile de sănătate, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate.

Constatări și concluzii

Sectorul sanitar are la bază o infrastructură care a fost concepută cu zeci de ani în urmă, când nevoia de servicii medicale era diferită de realitatea zilelor noastre, iar rețeaua de spitale este adesea fragmentată.

În cadrul spitalelor există o serie de diferențe în ceea ce privește dotarea cu echipamente medicale, capacitatea de rezolvare a cazurilor complexe și distribuția lor geografică. Tipurile de servicii furnizate în spitalele mici se limitează, în general, la tratarea pacienților cu diagnostice necomplicate, cum ar fi infecțiile ușoare ale căilor respiratorii superioare, pentru care se efectuează numai o gamă redusă de proceduri medicale.

Multe spitale sunt formate din mai multe pavilioane, uneori situate la distanță unul de celălalt, sunt folosite clădiri vechi care nu permit integrarea optimă a circuitelor intraspitalicești și creează dificultăți în adoptarea de noi tehnologii din cauza limitărilor fizice inerente ale clădirilor, lipsind facilitățile de acces fizic (de exemplu, pentru persoanele cu dizabilități). Prin urmare, adaptarea infrastructurii la nevoia de servicii medicale actuală (boli netransmisibile, acumularea problemelor de sănătate, complexe de comorbiditate, existența tehnologiilor complexe etc.) este în multe cazuri imposibilă sau mult mai costisitoare decât construirea unor clădiri noi pentru a consolida activitățile în anumite spitale. De asemenea, în spitalele vechi cu circuite deficitare, controlul infecțiilor nosocomiale este inadecvat, ceea ce are un efect negativ asupra siguranței pacientului și atrage cheltuieli ce ar putea fi evitate.

Deși minimizarea numărului de paturi aprobate în unitățile sanitare reprezintă unul dintre principiile de bază privind eficientizarea costurilor în sectorul medical, iar dotarea unităților sanitare cu aparatură performantă poate asigura o mai bună calitate a actului medical, sistemul românesc rămâne în continuare concentrat pe serviciile intraspitalicești, cu circa șase paturi la 1.000 de locuitori (cu 22% mai multe decât media UE) și un număr mare de internări (20,9%), cu aproximativ 18,3% mai multe decât media UE.

Ministerul Sănătății prevede adaptarea infrastructurii la nevoile de servicii de sănătate curente, fapt care, în multe cazuri, este imposibil sau mult mai costisitor decât construcția unor clădiri noi în care să se transfere activitatea curentă a unor spitale. În acest context, eficiența activității de finanțare a achizițiilor de echipamente medicale de către Ministerul Sănătății poate fi asigurată prin alocarea fondurilor necesare numai după analizarea solicitărilor unităților sanitare prin luarea în considerare atât a inventarului de echipamente medicale, cât și a necesarului de completat/înlocuit determinat în baza unor criterii transparente, stabilite în funcție de clasificarea unității sanitare, specialitate medicală și număr de paturi aprobat/ocupat.

Ministerul Sănătății a alocat pentru dezvoltarea infrastructurii în sănătate în perioada 2011-2015 aproximativ 5.071 mii lei pentru fiecare dintre cele 375 de spitale publice existente. Raportat la numărul de locuitori publicat de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2011-2015 a rezultat faptul că Ministerul Sănătății a alocat, în medie, pentru dezvoltarea infrastructurii în sănătate aproximativ 95 de lei/locuitor, ceea ce înseamnă foarte puțin comparativ cu necesitățile imediate pentru dotarea infrastructurii în sănătate.

Eforturile în ceea ce privește dotarea infrastructurii în sănătate trebuie să se îndrepte spre o prioritizare eficientă a sistemului sanitar din acest punct de vedere, ceea ce implică fonduri publice capabile să asigure sustenabilitatea sistemului sub toate aspectele și, nu în ultimul rând, spre cheltuirea eficientă a acestora.

Concluzii generale

- ⇒ s-a constatat menținerea, la finele anilor analizați, a unor sume neutilizate din venituri proprii în contul de disponibil (în medie de 180 milioane lei), situație care a atins cel mai înalt nivel la finele anului 2015, când disponibilul nealocat a fost de 522 milioane lei. Numai din disponibilul nealocat de 522 milioane lei se pot achiziționa 72 de aparate de diagnostic prin imagistică medicală (aparate tip RMN cu un preț mediu de 7,2 milioane lei, care reprezintă prețul de achiziție mediu realizat la nivelul unităților sanitare), aparate cu care se puteau dota tot atâtea unități sanitare (spitale publice);
- ⇒ împrumuturile accesate de către MS de la instituții de credit internaționale au generat costuri de 35 milioane lei (dobândă și comisioane de angajament), în timp ce, aferent disponibilului menținut în cont, MS a încasat dobânzi de numai 1,6 milioane lei. Astfel, costurile generate de împrumuturile accesate au fost de peste 20 de ori mai mari decât sumele încasate sub formă de dobândă;
- ⇒ MS nu a realizat o fundamentare corespunzătoare a resurselor necesare pentru finanțarea investițiilor la nivelul unităților sanitare, iar finanțarea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii în sănătate s-a realizat fără ca MS să urmărească judicios atât fundamentarea cât mai reală a nevoilor de resurse, cât și buna utilizare a acestora în cursul anului, prin disponibilizarea în timp util de resurse neconsumate în vederea redistribuirii către alte unități subordonate;
- ⇒ finalizarea unor obiective de investiții, care au fost inițiate sub coordonarea MS, au avut ca durată de realizare o perioadă mare, respectiv între 15 și 19 ani, ceea ce a avut consecințe asupra creșterii valorii obiectivelor și, implicit, asupra majorării resurselor alocate pentru finalizarea acestora;
- ⇒ MS nu a efectuat o analiză obiectivă a solicitărilor de resurse din partea unităților sanitare pentru achiziția de aparatură medicală și, astfel, a asigurat finanțarea investițiilor pentru un număr redus de unități sanitare care au solicitat fonduri pentru investiții, deși a dispus de resurse importante din venituri proprii;
- ⇒ MS nu a realizat o analiză comparativă (cost/eficiență) în funcție de plățile efectuate pentru achiziția de echipamente medicale și cheltuielile efectuate pentru serviciile de investigații efectuate pe bază de contract încheiat cu prestatori privați, pentru a se adopta soluția cea mai eficientă;
- ⇒ MS a prevăzut la finanțare fonduri pentru asigurarea finanțării investițiilor pentru unitățile sanitare din subordine și resursele au fost canalizate mai puțin către unitățile sanitare locale, dar fără a fi definite criterii obiective de selecție și prioritizare a investițiilor și a unităților sanitare. Repartizarea/alocarea resurselor financiare pentru investiții s-a efectuat, în principal, începând cu trimestrul II al anului bugetar, menținându-se la dispoziția ministerului resurse importante;

- ⇒ la nivelul MS nu se cunoaște situația reală a dotărilor unităților sanitare, cel puțin pentru aparatura medicală de înaltă performanță, în vederea prioritizării, în continuare, a investițiilor de acest tip (aparatură medicală în valoare de circa 98,5 milioane lei a fost pusă în funcțiune/exploatare, uneori cu întâzieri de peste 300 de zile sau nu a fost dată în exploatare);
- ⇒ raportat la populație, România se situează pe ultimele locuri în UE în ceea ce privește dotarea cu echipamente de imagistică medicală, iar în ceea ce privește dotarea cu echipamente medicale de tratare a cancerului prin radioterapie se situează pe ultimul loc. Ministerul Sănătății nu a instituit un sistem de indicatori fizici și de eficiență și nu a elaborat o metodologie de urmărire/analiză a îndeplinirii indicatorilor privind dezvoltarea infrastructurii unităților sanitare;
- ⇒ MS nu a coordonat și nu a monitorizat în totalitate activitatea de control desfășurată în cadrul sistemului de sănătate, pentru a asigura un cadru investițional necesar dezvoltării infrastructurii sanitare în conformitate cu obiectivele generale și specifice ale Strategiei Naționale de Sănătate;
- ⇒ MS nu a întreprins toate demersurile necesare în vederea utilizării unor resurse importante din fonduri alocate prin acordul de împrumut dintre România și BIRD. Neimplicarea factorilor de decizie ai ordonatorului principal a condus atât la perimarea unui sistem informatic pentru care s-a achitat suma de 44.625 mii lei și care nu s-a finalizat, nu s-a implementat și nu a fost pus în funcțiune, cât și la ineficiența investițiilor de natura studiilor de fezabilitate achitate de către MS, în valoare de 114.839 mii lei. Neluarea măsurilor de către MS cu privire la accesarea și derularea unor proiecte cu finanțare nerambursabilă a condus atât la pierderea unor finanțări din fonduri europene, în valoare de 79.000 mii lei, cât și la neaccesarea de fonduri nerambursabile în valoare de 470.250 mii lei din Fondul regional (POR 2007-2013). Neîntreprinderea de către MS a tuturor măsurilor necesare în vederea finalizării cartografierii și modelării serviciilor și infrastructurii în sănătate a condus la imposibilitatea accesării de fonduri nerambursabile în valoare de 1.467.000 mii lei din Fondul regional (POR 2014-2020).

Recomandări:

- ☞ aplicarea, în procesul de fundamentare, a indicatorilor privind finanțarea investițiilor și a metodologiei stabilite pentru elaborarea „proiectului programului de investiții”, precum și dimensionarea indicatorilor în concordanță cu solicitările unităților publice subordonate, astfel încât să se asigure o mai bună utilizare a resurselor, pentru a se evita înregistrarea de credite neconsumate și disponibilități proprii nealocate;
- ☞ analiza costurilor generate de împrumuturile accesate de la instituțiile internaționale, urmărind, totodată, utilizarea eficientă a resurselor proprii, precum și a celor asigurate din resursele bugetului de stat;
- ☞ asigurarea finanțării corespunzătoare a obiectivelor de investiții aprobate și dispunerea de măsuri prin care să se asigure sprijin de specialitate unităților sanitare și implicarea susținută a MS în activitatea desfășurată de către unitățile sanitare, cu accent pe realizarea și punerea în exploatare, în termen optim, a obiectivelor de investiții;
- ☞ instituirea unei raportări periodice din partea unităților beneficiare de finanțări pentru achiziția de aparatură medicală, prin care să comunice către MS date referitoare la instalarea/punerea în exploatare a echipamentelor medicale achiziționate și a unei evidențe reale a solicitărilor de finanțări pentru investiții ale unităților sanitare, în care să fie înregistrate și motivațiile neadmiterii la finanțare și care să constituie sursa de informații necesară MS în vederea selectării pe criterii obiective a unităților beneficiare de fonduri și a prioritizării investițiilor;
- ☞ repartizarea fondurilor pentru investiții prin alocarea de credite bugetare unităților sanitare conform prevederilor legale, și nu cu preponderență în a doua jumătate a anului;
- ☞ instituirea unui sistem de indicatori fizici și de eficiență, prin care să se urmărească modul în care se realizează dezvoltarea infrastructurii sistemului de sănătate;
- ☞ întreprinderea tuturor demersurilor necesare în vederea accesării și utilizării eficiente a fondurilor puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Regional și a fondurilor alocate prin Acordul de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Sănătate”*.

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

Ministerul Culturii și Identității Naționale (MCIN) este organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu personalitate juridică, asigurând aplicarea strategiei și politicilor în domeniul culturii, și funcționează în baza HG nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii și Identității Naționale, cu modificările și completările ulterioare, prin reorganizarea Ministerului Culturii.

În activitatea sa, MCIN asigură respectarea și promovarea libertăților și drepturilor fundamentale, consacrate de Constituția României, precum și de tratatele și convențiile internaționale semnate și ratificate de România.

Prin bugetul Ministerului sunt finanțate entitățile publice care funcționează în subordinea, sub autoritatea sau sub coordonarea Ministerului, prevăzute în Anexa nr. 2 la HG nr. 90/2010, respectiv:

→ în subordine:

- 43 de entități publice finanțate integral de la bugetul de stat, respectiv 42 de direcții județene pentru cultură și Oficiul Român pentru Drepturile de Autor;
- 43 de entități publice finanțate din venituri proprii și din subvenții acordate de la bugetul de stat, respectiv 17 instituții de spectacole, 15 muzee, 3 centre de cultură, un număr de 7 alte instituții de cultură și Biblioteca Națională a României;
- 1 entitate publică finanțată integral din venituri proprii (ARTEXIM).

→ sub autoritate: 4 entități finanțate din venituri proprii:

- Compania Națională a Imprimeriilor „Coresi” SA;
- Regia Autonomă de Distribuție și Exploatare a Filmelor „RomâniaFilm”;
- Studioul Cinematografic „Sahia Film” SA;
- Studioul Cinematografic „Animafilm” SA.

În anul 2017, misiunea de audit financiar s-a efectuat la Ministerul Culturii, asupra contului de execuție și a situațiilor financiare, pentru perioada 1.01.2016-31.12.2016, încheiate de Ministerul Culturii și Identității Naționale, fiind desfășurată și o acțiune de control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.

Observațiile Curții de Conturi

În urma verificărilor efectuate în cadrul misiunii de **audit financiar** s-a constatat faptul că nu au fost realizate veniturile aprobate pentru unele entități subordonate, ca efect al unei fundamentări nerealiste. În acest context, entitățile care au înregistrat un grad scăzut de realizare a veniturilor proprii nu au solicitat ordonatorului principal de credite rectificarea bugetului de venituri și cheltuieli, în sensul diminuării la un nivel real, fiind afectată decizia ordonatorului de credite de repartizare a bugetului în mod eficient, în funcție de necesitățile reale ale entităților din subordine.

Nu au fost constituite și înregistrate în evidența contabilă provizioane în sumă de 188 mii lei, reprezentând valoarea unor posibile obligații ce pot să apară ca urmare a litigiilor civile în care MCIN are calitatea de pârât.

Valoarea bunurilor din patrimoniu public al statului, înregistrată în evidența contabilă, nu concordă cu valoarea înscrisă în *Inventarul centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*. Astfel, în Inventar această sumă este mai mică față de cea evidențiată în contabilitate, cu 3.955.780 mii lei.

Au fost efectuate plăți nelegale în sumă de 268 mii lei, reprezentând:

- servicii care se suprapun, în sumă de 36 mii lei, constând în încărcarea/descărcarea instalației de apă pentru răcire, precum și în verificarea/curățarea instalațiilor interioare de canalizare menajeră și pluvială, activități ce reprezintă, în fapt, o singură operațiune. Mai mult, activitățile care s-au prestat nu au avut regularitatea impusă de contractul de prestări servicii;
- servicii de secretariat/consultanță în comunicare și marketing, angajate în baza a trei contracte de prestări servicii, în sumă totală de 77 mii lei, pentru anumite funcții din cadrul ministerului (secretar general, secretar general adjunct și subsecretar de stat), în condițiile în care aceste servicii sunt prestate de angajați din cadrul instituției, în baza contractului de muncă. În conformitate cu prevederile legale, personalul care ocupă aceste funcții nu are statut de demnitar și, pe cale de consecință, în subordinea acestora nu se organizează și nu funcționează „cabinetul demnitarului”;
- externalizarea Serviciului de secretariat, asigurat Consiliului Tehnico-Economic (CTE), prin încheierea unui contract de prestări servicii în baza căruia s-a achitat suma de 155 mii lei, în condițiile în care Direcția Achiziții, Administrativ și Investiții (DAAI) din cadrul ministerului „asigură Secretariatul CTE”, conform Regulamentului de organizare și funcționare (ROF).

De menționat că, la data de 31.01.2016, DAAI avea 19 posturi aprobate, dintre care cinci posturi vacante, iar pentru asigurarea secretariatului CTE, conducătorul DAAI avea obligația de a introduce în fișa postului unor angajați astfel de atribuții, conform obligațiilor aprobate prin ROF, sau să solicite ordonatorului de credite asigurarea de personal de specialitate.

Observațiile Curții de Conturi la entitățile subordonate MCIN, auditate în anul 2017

În timpul misiunii de audit financiar, efectuată la ordonatorul principal de credite, au fost supuse auditării și fondurile publice alocate ordonatorilor terțiari de credite aflați în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea acestuia, dar și alte elemente patrimoniale raportate în situațiile financiare.

Ca urmare a verificărilor efectuate au fost constatate abateri la următoarele entități:

Biblioteca Națională a României

Deficiențele constatate la Biblioteca Națională a României vizează întocmirea incorectă a *Inventarului centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*, precum și derularea unor acorduri de parteneriat, generatoare de venituri.

Astfel, între valoarea bunurilor aparținând domeniul public al statului, aflate în administrarea Bibliotecii Naționale a României, evidențiată în situațiile financiare, și valoarea acelorași bunuri, înscrise în *Inventarul centralizat al bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*, nu există concordanță, ca urmare a:

- neactualizării Inventarului centralizat cu valoarea de 10.468 mii lei;
- neînscrierii unor terenuri în valoare de 1.121 mii lei.

Nu a fost întocmit *Inventarul centralizat al bunurilor imobile proprietate privată a statului și a drepturilor reale supuse inventarierii*, obligație ce rezultă din prevederile OMFP nr. 668/2014 pentru aprobarea *Precizărilor privind întocmirea și actualizarea inventarului centralizat al bunurilor imobile proprietate privată a statului și a drepturilor reale supuse inventarierii* conform cărora, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare, entitățile deținătoare de astfel de bunuri și drepturi aveau obligația efectuării inventarierii acestora, Inventarul întocmit urmând a fi transmis Ministerului Finanțelor Publice, în termen de trei luni.

Încheierea de acorduri de parteneriat pentru punerea unor spații la dispoziția terților în scopul realizării de venituri pentru instituție nu a respectat prevederile legale în domeniu, fiind semnate, în toate situațiile, numai de managerul instituției (în funcție, la momentul respectiv) și de responsabilul cu urmărirea acordului, în condițiile în care toate contractele, care au ca obiect patrimoniul public sau patrimoniul privat al statului, se supun vizei controlului financiar preventiv propriu și, implicit, se semnează și de directorul economic și consilierul juridic, pentru legalitate. În fapt, din derularea acestor acorduri de parteneriat, Biblioteca nu a realizat venituri proprii, deși activitățile desfășurate în cadrul acestora, dacă erau corect evidențiate în acorduri, erau aducătoare de venituri, așa cum s-a prevăzut în Regulamentul de organizare și funcționare aprobat.

Opera Națională Română

Nu au fost efectuate demersuri pentru încasarea unor creanțe în cuantum de 2.401 mii lei, în termenul legal de prescripție, entitatea raportând în situațiile financiare debitori aflați în afara termenului de prescripție prevăzut de lege, pentru încasare. Entitatea nu a demonstrat că s-au luat măsuri pentru încasarea acestora, precum și că s-au efectuat analize privind cauzele neurmării și neîncasării sumelor.

Au existat cazuri în care au fost efectuate plăți nelegale în sumă de 137 mii lei, prin:

- acceptarea la plată a unor angajamente legale neconforme (facturi proforme), nefiind parcursă faza de lichidare a cheltuielii bugetare (lipsă documente care atestă recepția produselor) sau acceptarea de plăți duble, în sumă totală de 94 mii lei. Toate aceste plăți au fost dispuse de ordonatorul de credite prin semnarea documentelor „ordonanță la plată”, vizate de persoana desemnată să acorde viza de control financiar preventiv;
- angajarea și acceptarea la plată a unor prestări servicii, efectuate de către persoane fizice autorizate, în sumă de 43 mii lei, activitățile desfășurate reprezentând atribuții ale conducerii entității și/sau ale personalului angajat.

De asemenea, s-a mai constatat că nu au fost utilizate cu economicitate fondurile publice alocate, fiind efectuate plăți în sumă de 350 mii lei pentru asistența juridică acordată de către două birouri de avocatură, în condițiile în care entitatea publică dispune de serviciile unui consilier juridic.

Recomandări:

- ☛ fundamentarea realistă și realizabilă a veniturilor pe baza unor analize pertinente efectuate la nivelul ordonatorilor secundari/terțieri de credite;
- ☛ actualizarea valorii bunurilor aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea Ministerului Culturii și Identității Naționale și a entităților subordonate, sub coordonarea sau sub autoritatea sa, pentru ca *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* să ofere imaginea reală a patrimoniului;
- ☛ depunerea diligențelor pentru efectuarea *Inventarului bunurilor imobile proprietate privată a statului și a drepturilor reale supuse inventarierii* și transmiterea acestuia la Ministerul Finanțelor Publice;
- ☛ efectuarea unei analize extinse asupra tuturor contractelor de prestări servicii pentru a se stabili legalitatea plăților efectuate în anul 2016;
- ☛ referitor la abaterile constatate la Biblioteca Națională a României se impune o analiză a legalității încheierii acordurilor de parteneriat, prin care spații din imobilul entității au fost puse la dispoziția terților;
- ☛ referitor la abaterile constatate la Opera Națională Română se impune efectuarea unor analize asupra sumelor ce se mențin în conturile contabile nejustificat de mult, dar și asupra sumelor plătite fără respectarea prevederilor legale și dispunerea măsurilor în vederea recuperării acestora.

Opinia de audit

Având în vedere abaterile constatate, precum și efectele denaturărilor semnalate, asupra situațiilor financiare întocmite și raportate la data de 31.12.2016 de către Ministerul Culturii și Identității Naționale s-a formulat o **opinie contrară**, Curtea de Conturi emițând decizii, prin care s-au dispus măsuri pentru înlăturarea neregulilor constatate.

Follow-up

În condițiile în care din totalul de 47 de măsuri dispuse în perioada 2012-2016, peste 80% au fost implementate, integral sau parțial, și numai cinci măsuri nu au fost duse la îndeplinire, impactul măsurilor dispuse anterior, evaluat cu ocazia acțiunilor de follow-up, se concretizează în:

- crearea cadrului legal necesar derulării activităților de restaurare a monumentelor istorice, activități finanțate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii, prin aprobarea *Normelor metodologice privind elaborarea și derularea Programului național de restaurare a monumentelor istorice*;
- corectarea erorilor, prin înregistrarea unor bunuri primite cu titlu gratuit în conturile contabile corespunzătoare și crearea premiselor ca situațiile financiare ale entității să reflecte situația reală a patrimoniului entității;
- înregistrarea în contabilitate a operațiunilor specifice obligațiilor de plată ale angajatorilor către bugetele fondurilor speciale, decontarea indemnizațiilor pentru concediile medicale și raportarea acestora, creându-se premisele desfășurării activității în condiții de legalitate.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Misiunea de **audit de conformitate** cu această temă s-a efectuat la **Institutul Național al Patrimoniului**, instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Culturii și Identității Naționale, cu activitate în domeniul protejării, restaurării, cercetării și promovării patrimoniului cultural, finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat, reorganizată potrivit art. 3 alin. (2) din *OUG nr. 72/2013 privind reorganizarea unor instituții publice aflate în subordinea Ministerului Culturii*.

Observațiile Curții de Conturi

Din verificările efectuate au rezultat nereguli referitoare la activitatea de gestionare a timbrului monumentelor istorice, deoarece aceasta nu a fost prevăzută a fi organizată ca activitate finanțată din venituri proprii, înființată pe lângă INP, condiții în care nu a fost elaborat și aprobat bugetul de venituri și cheltuieli distinct de cel aferent activității de bază, și implicit, nu au fost deschise conturi distincte la trezorerie.

În aceste condiții, creanțele aferente timbrului monumentelor istorice, rezultate din declarațiile transmise de către contribuabili, nu sunt înregistrate la data primirii declarațiilor de la plătitori, nu este organizată evidența tehnic-operativă pe plătitor, nu se procedează, cu regularitate, la calcularea dobânzilor și penalităților de întârziere, acestea fiind evidențiate, de regulă, la data stingerii debitelor restante.

Totodată, în evidența contabilă nu au fost înregistrate debite în sumă de 483 mii lei, aferente litigiilor câștigate de către INP, nerespectându-se astfel principiul contabilității pe bază de angajamente, în lipsa unei proceduri operaționale care să reglementeze circuitul documentelor în cadrul Institutului. În același timp, pentru posibile obligații ce pot apărea în cazul litigiilor civile în care INP are calitatea de pârât, entitatea nu a constituit și înregistrat în evidența contabilă provizioane în sumă de 902 mii lei.

Recomandări:

- ☞ efectuarea demersurilor legale pentru definirea, în actele normative care reglementează organizarea și funcționarea Institutului Național al Patrimoniului, a activității de gestionare a timbrului monumentelor istorice, ca activitate înființată pe lângă INP, finanțată integral din venituri proprii;
- ☞ elaborarea procedurii operaționale referitoare la evidența plătitorilor de timbru al monumentelor istorice, la modul de stabilire și de comunicare a creanțelor bugetare accesorii;
- ☞ verificarea tuturor situațiilor în care se impune constituirea de provizioane, conform reglementărilor legale în vigoare și reflectarea lor în contabilitate.

Având în vedere abaterile constatate și recomandările echipei de audit, a fost emisă decizie, prin care s-au dispus măsuri pentru înlăturarea neregulilor constatate.

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE

Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI) este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea Guvernului, având rolul de a realiza politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, serviciilor poștale, tehnologiei informației și al serviciilor societății informaționale, precum și în domeniile societății bazate pe cunoaștere, funcționând în baza *HG nr. 548/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională*.

Misiunea de **audit financiar** s-a efectuat asupra situațiilor financiare ale exercițiului bugetar al anului 2016.

Observațiile Curții de Conturi

În cadrul operațiunii de inventariere generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii deținute, aferentă anului 2016, nu au fost inventariate bunuri în valoare de 9.699 mii lei, evidențiate în contul „Decontări din operații în curs de clarificare”, având drept consecință reflectarea acestora în situațiile financiare, în condițiile în care existența lor la momentul inventarierii era incertă.

În 2016 s-au efectuat plăți care nu au fost în interesul instituției, privind cursuri postuniversitare la Colegiul Național de Apărare și la Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, precum și cursuri pentru persoane angajate cu contract de muncă pe perioadă determinată la cabinetul demnitarilor ori detașate la MCSI, în sumă de 15 mii lei.

Recomandări:

- ☞ dispunerea măsurilor pentru stabilirea componenței contului „Decontări din operații în curs de clarificare” și corectarea erorilor contabile;
- ☞ pentru plățile efectuate unor persoane, neprevăzute de lege, se vor lua măsuri de recuperare și de reîntregire a surselor bugetare.

Opinia de audit

Denaturările constatate au condus la exprimarea unei **opinii contrare**.

În vederea înlăturării abaterilor și dispunerii măsurilor pentru recuperarea prejudiciilor s-a emis decizie.

Reprezentanții entității au formulat obiecțiuni față de constatările din Raportul de audit financiar și au depus contestație față de unele măsuri dispuse prin decizie, aceasta fiind respinsă de Comisia de soluționare a contestațiilor.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Misiunea de audit de conformitate cu această temă s-a efectuat la *Compania Națională „Poșta Română”* și la *Societatea Națională de Radiocomunicații SA*.

Observațiile Curții de Conturi

La Compania Națională „Poșta Română” SA (CNPR)

Compania Națională „Poșta Română” SA este organizată ca societate comercială pe acțiuni și funcționează în baza HG nr. 371/1998, prin reorganizarea Regiei Autonome „Poșta Română”.

În controlul efectuat s-au constatat unele deficiențe privind:

- realitatea *capitalului social* al CNPR, rezultat din reorganizarea Regiei Autonome „Poșta Română”, în care au fost incluse bunuri proprietate publică a statului, date în administrare prin HG nr. 451/1996 privind transmiterea unor imobile în administrarea Regiei Autonome „Poșta Română”. Astfel, unele bunuri, proprietate publică a statului, au fost intabulate eronat în proprietatea CNPR, fiind constituite apoi ca și garanții bancare imobiliare, așa cum reiese din contractele de ipotecă imobiliară aferente contractelor de credit, încheiate de CNPR cu diverse bănci comerciale;
- regularizarea obligațiilor fiscale către bugetul de stat, odată cu transferarea patrimoniului Muzeului Național Filatelice de la Compania Națională „Poșta Română” SA la Muzeul Național de Istorie a României, cu respectarea legislației privind regimul proprietății conform Legii nr. 298/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru protejarea patrimoniului Muzeului Național Filatelice. Conform acestor prevederi legale, „cu valoarea contabilă a colecției filatelice constituite după anul 1998 prin achiziții ale Companiei Naționale „Poșta Română” SA, aflată în proprietatea privată a acesteia, se sting, în mod corespunzător, obligațiile fiscale ale acesteia către bugetul de stat”, iar „colecția transferată devine proprietate publică a statului”;
- plăți nelegale pentru:
 - acordarea unor bonusuri, contrar prevederilor OUG nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice (237 mii lei);
 - drepturi salariale pentru persoane care au calitatea de angajați ai Companiei, dar care au desfășurat activități în interesul MCSI, fără încheierea unor documente de delegare/detașare între CNPR și MCSI;
- cheltuieli neeconomice pentru achiziționarea unor:
 - tipărituri cu ocazia unor zile festive (35 mii lei);
 - servicii juridice, rezultat al încheierii unui contract al cărui obiect s-a suprapus cu atribuțiile Direcției juridice și reglementări (579 mii lei);
 - servicii de expertizare și evaluare în vederea valorificării unui număr de 167 de autovehicule scoase din exploatare și stocate în perioada 2010-2014, dar fără ca rapoartele/expertizele să fie utilizate efectiv (61 mii lei);

- servicii pentru organizarea de evenimente în condițiile în care, prin decizia directorului general al CNPR, obligația organizării evenimentului a fost stabilită în sarcina unei comisii constituite din salariați ai Companiei. Aceștia au beneficiat de cazare și masă, cu toate că nu au dus la îndeplinire obligațiile rezultate din decizia directorului general (26 mii lei);
- efectuarea unor cheltuieli privind asigurările, combustibilul, rovinietele și reparațiile pentru autoturisme aflate în folosința SC Poșta Română Broker de Asigurare SRL, fără a se lua măsuri de recuperare a sumelor;
- nerespectarea prevederilor contractuale în ceea ce privește activitatea de „cash collection” a condus la plata de penalități, în perioada 1.01.2014-30.09.2016, în valoare de 34.039 mii lei;
- pentru operațiunile privind plata prin mandat a drepturilor de asigurări sociale și a altor drepturi prevăzute de legi speciale, CNPR nu a deschis la Trezoreria Statului contul „Disponibil din subvenții și transferuri”, contrar prevederilor OG nr. 146/2002 privind formarea și utilizarea resurselor derulate prin Trezoreria Statului;
- nu au fost respectate prevederile Deciziei Consiliului Concurenței nr. 52/2010, prin care CNPR a fost sancționată cu amendă contravențională;
- pentru furnizarea serviciilor de curățenie și întreținere a clădirilor și instalațiilor, a serviciilor de telecomunicații pentru o perioadă de patru ani, în valoare totală de 148.000 mii lei, precum și a serviciilor de mentenanță și service IT, Compania a organizat procedura de achiziție și a încheiat contracte de prestări servicii cu doi agenți economici, fără a respecta prevederile OUG nr. 34/2006, HG nr. 925/2006 și ale Ordinului ANRMAP nr. 155/2006;
- CN Poșta Română a încheiat un contract de leasing operațional cu SC ROMTELECOM SA, în calitate de furnizor, și cu Hewlett-Packard Europe Finance Limited, în calitate de locator, fără a respecta prevederile OG nr. 51/1997 și pe cele ale Codului fiscal;
- nu s-a urmărit profitabilitatea contractelor de asociere în participațiune, a contractelor de cash collection, iar pierderile înregistrate nu au fost analizate în vederea înlăturării cauzelor care le-au produs.

Recomandări:

- ☞ stabilirea obligațiilor față de bugetul de stat prin nerespectarea prevederilor Legii nr. 298/2013 privind stabilirea unor măsuri pentru protejarea patrimoniului Muzeului Național Filatelice, referitoare la stingerea obligațiilor fiscale ale CNPR și regularizarea creanțelor bugetare, inclusiv a dobânzilor și penalităților/majorărilor de întârziere;
- ☞ efectuarea unei analize asupra regimului juridic al bunurilor proprietate publică primite în administrare de către Regia Autonomă „Poșta Română” prin HG nr. 451/1996 privind transmiterea unor imobile în administrarea Regiei Autonome „Poșta Română”, la momentul înființării CNPR, în vederea identificării cauzelor care au condus la abaterile constatate și dispunerea de măsuri pentru:
 - evidențierea corectă, în contul în afara bilanțului „Bunuri primite în administrare, concesiune și cu chirie”, a bunurilor proprietate publică a statului, date în administrare prin HG nr. 451/1996;
 - îndreptarea erorilor de intabulare/rectificare a Cărții funciare pentru bunurile proprietate publică a statului, date în administrare prin HG nr. 451/1996, înregistrate eronat în proprietatea Companiei, prin intabularea acestora în proprietatea statului român, pentru reîntregirea proprietății publice;
 - stabilirea corectă a capitalului social;
 - identificarea imobilelor ce constituie bunuri proprietate publică, date în administrare prin HG nr. 451/1996, care au constituit/constituie garanție imobiliară în toate contractele de credit/împrumut și dispunerea de măsuri pentru intrarea în legalitate;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciilor constatate și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestora, inclusiv a beneficiilor nerealizate;
- ☞ respectarea disciplinei financiare prin utilizarea conturilor deschise la Trezoreria Statului în vederea efectuării plății mandatelor;
- ☞ stabilirea cauzelor care au determinat pierderi în contractele derulate, aplicarea măsurilor ce se impun pentru eliminarea lor;
- ☞ inventarierea pieselor de schimb utilizate ca materiale în cadrul contractelor de prestări servicii, având în vedere că nu a existat o procedură care să prevadă evidența celor înlocuite, scoaterea lor din evidența tehnico-operativă, valorificarea rezultatelor conform reglementărilor în vigoare;
- ☞ CNPR va stabili influențele fiscale ca urmare a abaterilor constatate și va proceda la regularizarea obligațiilor cu bugetele publice concomitent cu depunerea declarațiilor rectificative.

La Societatea Națională de Radiocomunicații SA (SNR)

Societatea Națională de Radiocomunicații SA (SNR) este organizată ca societate comercială pe acțiuni și funcționează în baza HG nr. 372/1998 privind înființarea Societății Naționale de Radiocomunicații SA prin reorganizarea Regiei Autonome „Radiocomunicații”.

În perioada 2012-2015, factorii decizionali din cadrul SNR (conducerea executivă și membrii Consiliului de Administrație) au propus și aprobat:

- implementarea și derularea Proiectului WiMAX în baza unei fundamentări defectuoase, creând premisele producerii unei pagube patrimoniului SNR de 196.663 mii lei, echivalentul a 44.295 mii euro, estimată la nivelul pierderilor înregistrate din derularea proiectului;
- participarea la majorarea capitalului social al unei societăți, la care SNR deține o participație de 20%, cu suma de 2.121 mii lei, care a fost virată într-un cont curent, și nu într-un cont specific capitalului social, iar majorarea de capital social nu s-a realizat. Întrucât suma a fost utilizată în alte scopuri decât majorarea de capital, iar SNR nu și-a mărit participația și nu a recuperat decât parțial suma virată, diferența de 1.508 mii lei constituie prejudiciu;
- menținerea în vigoare, în perioada martie 2013-octombrie 2016, a unui contract de închiriere încheiat cu SC Romtelecom SA, pentru un pilon situat în spațiul din Constanța, Bd. Tomis nr. 79-81, fără însă a mai deține pe acest pilon echipamente și antene care să deservească activitatea proprie. Acest contract a produs SNR o pierdere de 64 mii euro. O altă pierdere, în sumă de aproximativ 24 mii euro, constând în venituri nerealizate de societate, a fost determinată de modul lipsit de eficiență prin care factorii decizionali ai SNR au înțeles să negocieze prețurile, atât cu societatea ROMTELECOM, cât și cu alte persoane juridice, în calitatea lor de client;
- acordarea, în perioada 2013-2015, a unor drepturi de personal, reprezentând prime pentru „*rezultate deosebite în activitatea desfășurată*”, în condițiile în care atribuțiile pentru care s-au acordat primele erau stabilite prin Fișa postului și nu reprezentau rezultatele „deosebite”, ceea ce a creat patrimoniului SNR un prejudiciu estimat la suma de 833 mii lei;
- efectuarea de cheltuieli cu achiziționarea unui raport de consultanță financiară, în valoare de 57 mii lei, fără a fi utilizat efectiv în activitatea curentă a societății, în condițiile în care în structura SNR existau departamente de specialitate, în care își desfășura activitatea personal cu atribuții în domeniul analizei indicatorilor economici, precum și în elaborarea fluxului de numerar. Optând pentru achiziționarea raportului de consultanță de la un prestator extern, care nu era necesar și nu a fost utilizat, patrimoniul SNR a fost prejudiciat cu suma plătită acestuia;
- dispunerea cu întârziere a valorificării constatărilor din actele de control încheiate de controlorii financiari interni, în anul 2015 și, pe cale de consecință, de organele de cercetare ale Poliției au fost sesizate după aproximativ 1 an. Măsurile propuse de controlorii financiari ai SNR nu au putut fi puse în aplicare și implementate cu celeritate pentru remedierea constatărilor, având un impact negativ asupra activității instituției;
- nerespectarea prevederilor contractuale și legale cu privire la urmărirea plăților efectuate de clienți, ceea ce a condus la necalcularea, neîncasarea penalităților de întârziere și nerealizarea veniturilor din penalități în sumă de 169 mii lei.
Controlul a consemnat și alte abateri, care au avut drept consecință prejudicierea patrimoniului SNR, și anume:
- prin derularea unei proceduri de atribuire directă, SNR a achiziționat o construcție ușoară din termopan, inclusiv amenajarea acesteia la un preț supraevaluat de 78 mii lei, ceea ce reprezintă echivalentul a 9 mii lei/mp (aproximativ 2 mii euro/mp), în condițiile în care prețul pe mp al unui imobil, cu destinația de locuință, nu depășea, la acea data, 500 euro/mp;
- la nivelul Sucursalei Direcției Radiocomunicații București s-a aprobat decontarea unor cheltuieli, reprezentând ore pontate de angajații Stației RDF Nufărul ca fiind prestate în zilele de sâmbătă, duminică și sărbători legale, precum și a sporului pentru ore de noapte, fără a exista o justificare a necesității sau prestării efective a acestor activități, în condițiile în care, la această stație, necesitățile de personal din restul zilelor săptămânii sunt mult inferioare. Decontarea acestor servicii a produs patrimoniului SNR un prejudiciu în sumă estimată de 24 mii lei;
- prin aprobarea derulării unei proceduri de achiziție publică, în urma căreia s-a încheiat un acord-cadru pentru servicii de reparații a unor echipamente (unități radio de exterior și unități radio de interior), patrimoniul SNR a fost prejudiciat prin supraevaluarea contravalorii acestor servicii, cu suma de 103 mii lei fără TVA (30 mii USD). În plus, SNR nu a procedat la calcularea, înregistrarea, facturarea și încasarea penalităților, în sumă de 12 mii lei, ca urmare a nerespectării de către prestatorul de servicii a termenelor pentru repararea echipamentelor, stabilite prin contractele subsecvente încheiate în baza Acordului-cadru din 2013;
- s-au efectuat plăți în valoare de 102 mii lei cu TVA pentru achiziția de servicii constând în realizarea unui „*Studiu de fezabilitate pentru identificarea unor amplasamente ale SN Radiocomunicații SA, în vederea implementării unor sisteme alternative de producere a energiei electrice, conform HG nr. 28/2008*”, care nu a fost valorificat și în condițiile în care societatea a înregistrat pierderi, asigurându-și sursele de finanțare din credite bancare. Având în vedere că studiul de fezabilitate obținut nu a făcut obiectul niciunei analize și nu s-a emis nicio decizie cu privire la concluziile desprinse din conținutul acestuia, SNR a fost prejudiciat cu suma de 102 mii lei;
- în perioada 2014-2015, directorul Sucursalei Direcția Radiocomunicații București a utilizat în interes personal două autoturisme din patrimoniul SNR, fără a suporta din venituri proprii cota-parte din cheltuielile de funcționare (asigurări, revizii, reparații etc.), pentru km parcurși în scop personal;

- s-au decontat cheltuieli de 29 mii lei pentru achiziția de bunuri (ceas, stilou, parfumuri, coșuri cadou, aranjamente florale) față de care există suspiciuni cu privire la realitatea și destinația acestora.

Recomandări

S-au dispus măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciilor produse și pentru recuperarea acestora, inclusiv a foloaselor nerealizate, în cazul abaterilor prezentate mai sus.

MINISTERUL ECONOMIEI

Ministerul Economiei (ME) s-a înființat în baza OUG nr. 1/2017, prin reorganizarea Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

Misiunea de **audit financiar** s-a efectuat asupra contului de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, încheiat de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, ordonator principal de credite, înființat în temeiul art. 2 din OUG nr. 55/2015, prin reorganizarea și preluarea activităților Ministerului Economiei, Comerțului și Turismului, care s-a desființat și prin preluarea, de la Ministerul Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri, a activității și structurilor în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii și mediului de afaceri. De asemenea, a fost auditat și contul de execuție bugetară al *Oficiului de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială*, instituție publică aflată în subordinea Ministerului Economiei.

Tot în anul 2017 au fost efectuate și 2 misiuni de audit de conformitate (control), cu următoarele teme:

- *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor, la entitățile:*
 - *Societatea Formenerg SA, filială a CNTEE „Transelectrica” SA;*
 - *Societatea Uzina Mecanică Plopeni SA, filială a Companiei Naționale „ROMARM” SA;*
 - *Societatea IPROCHIM SA.*
- *Controlul modului de administrare a patrimoniului pentru rețeaua națională de transport a energiei electrice, la:*
 - *Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica SA (CNTEE Transelectrica SA), sucursalele de transport ale acesteia din: Cluj, Constanța, Craiova, Pitești, Sibiu;*
 - *Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport-SMART SA, cu sucursalele sale de mentenanță din: Cluj, Craiova, Bacău, București, Pitești, Sibiu;*
 - *Societatea Comercială pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețelele Electrice de Transport-TELETRANS SA.*

Observațiile Curții de Conturi

Principalele abateri constatate de Curtea de Conturi au vizat, în principal, modul de utilizare a subvențiilor primite pentru programe de conservare/închidere a minelor, acordarea ajutoarelor de minimis, precum și modul de organizare a unor târguri internaționale.

În ceea ce privește utilizarea subvențiilor s-a constatat că nu au fost respectate prevederile legale privind decontarea lucrărilor (angajate prin SC Conversmin SA), finanțate din subvenții pentru programe de conservare/închidere a minelor, fiind acceptate la plată facturi fiscale în valoare de 59.900 mii lei, emise de SC Conversmin, având anexate „*Deconturi centralizatoare de cheltuieli*” și situații de lucrări, întocmite într-o altă structură decât cea prevăzută în Formularul *LISTA cu cantități de lucrări pe categorii de lucrări*, anexă la un ordin al MDLPL emis în anul 2008, în sensul că acestea nu cuprind distinct sumele reprezentând: cheltuieli directe, respectiv materiale, manoperă, utilaj și transport, cheltuieli indirecte și profit.

Prin acordarea de ajutoare de minimis în sumă de 205 mii lei, pentru patru entități care nu îndeplineau condițiile legale de participare la târguri internaționale cu finanțare de la bugetul de stat s-au efectuat cheltuieli fără bază legală, întrucât cele 4 entități fie au declarat un cod CAEN care nu corespunde cu gama de produse prezentată la târguri, fie au declarat că vor promova anumite produse și, în justificare, au anexat un Nomenclator de produse ce aparținea unei alte societăți sau au anexat Certificatul de înregistrare a mărcii, emis de OSIM, pentru o altă clasă de produse decât cea declarată.

Totodată, au fost organizate târguri internaționale (SIAL – Paris) fără a fi respectate procedurile operaționale proprii de derulare a activităților pentru participarea firmelor românești la târguri și expoziții internaționale, respectiv fără respectarea termenului pentru inițierea procedurii de selecție a organizatorului târgului, fapt ce a condus la neparticiparea a 13 societăți declarate eligibile, pentru care a fost închiriat spațiul aferent. În plus, au fost utilizate ineficient fonduri bănești în sumă estimată de 56 mii lei pentru servicii privind organizarea participării operatorilor economici la târguri internaționale, angajate la prețuri supraevaluate (amenajare stand, închiriere mobilier etc.).

Recomandări:

- ☞ decontarea lucrărilor pe programe de conservare sau închidere a minelor conform prevederilor legale;

- ☞ extinderea verificărilor asupra documentelor în baza cărora au fost acordate ajutoare de minimis în anul 2016, în vederea identificării și a altor cazuri de:
 - entități participante la târguri internaționale, pentru care au fost efectuate cheltuieli din fonduri publice, în condițiile în care nu îndeplineau condițiile de eligibilitate, stabilirea și recuperarea prejudiciului produs ca urmare a plăților efectuate;
 - plăți pentru bunuri/servicii achiziționate la prețuri supraevaluate, stabilirea întinderii prejudiciului produs bugetului de stat și recuperarea acestuia, în condițiile legii;
- ☞ analizarea situației târgului SIAL – Paris 2016 în vederea stabilirii cauzelor care au condus la inițierea cu întârziere a procedurii de selecție și a eventualelor consecințe economico-financiare.

Opinia de audit

Ținând cont de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, precum și de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare întocmite pentru anul 2016 este o **opinie contrară**.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate au fost emise 2 decizii, prin care au fost dispuse măsuri, atât în sarcina conducerii Ministerului Economiei, cât și în cea a Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat (pentru activitățile de promovare a exportului), pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat a formulat Contestație, care a fost respinsă prin Încheiere de Comisia de soluționare a contestațiilor.

Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială

Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială este organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea **Ministerului Economiei**, cu personalitate juridică finanțată integral de la bugetul de stat.

Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială este autoritatea competentă în materia operațiunilor compensatorii (ofset) din România, în acord cu dispozițiile *OUG nr. 189/2002 privind operațiunile compensatorii referitoare la contractele de achiziții pentru nevoi de apărare, ordine publică și siguranță națională*, cu modificările și completările ulterioare. Activitatea de ofset susține de 12 ani industria națională de securitate și apărare, prin derularea cu companii străine de programe de compensare de tipul investițiilor, transferului de tehnologie, exportului de produse și cooperării în cadrul contractului de achiziție.

Observațiile Curții de Conturi

Misiunea de **audit financiar** la Oficiul de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială a scos în evidență abateri referitoare la îndeplinirea în totalitate a atribuțiilor sale legale, prevăzute în *OUG nr. 189/2002*, în sensul că nu a urmărit modul de încheiere, derulare și monitorizare a acordurilor de compensare derulate și nu a inițiat propuneri pentru actualizarea cadrului normativ ca urmare a evoluției priorităților de dezvoltare a României, în perioada 2006-2016.

Din analiza datelor raportate prin situațiile financiare de către OCATS s-a constatat că entitatea nu a procedat la evidențierea în contabilitate a veniturilor cuvenite bugetului de stat, reprezentate de comisionul aferent acordurilor de compensare aflate în derulare în anul 2016. Astfel, entitatea a procedat în mod eronat la evidențierea în contabilitate doar a tranșei scadente din comisionul total stabilit în acordul de compensare, la momentul încasării acesteia, fără a fi evidențiată în contabilitate valoarea totală a comisionului datorat bugetului de stat, venit stabilit la data încheierii acordului de compensare. În concluzie, entitatea, deși a încheiat acorduri de compensare prin care au fost stabilite venituri cuvenite bugetului de stat, reprezentate de comisioane de compensare, precum și termene de achitare a acestora de către contractanți, nu a procedat la înregistrarea acestora în evidența financiar-contabilă.

În urma verificării modului de înregistrare în evidența contabilă a mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar s-a constatat că au fost menținute în mod eronat în soldurile conturilor de active și raportate în bilanțul contabil, întocmit de entitate la 31.12.2016, bunuri în valoare de 17 mii lei, care au fost scoase din funcțiune în anul 2016, potrivit Procesului-verbal de scoatere din funcțiune a mijloacelor fixe și de declasare a unor bunuri materiale.

De asemenea, entitatea a efectuat plăți pentru servicii juridice și asistență financiară, care nu au fost realizate în totalitate, precum și plăți reprezentând contravaloarea carburanților achiziționați pentru autoturismele din dotare, fără a avea la bază documente care să certifice distanțele parcurse.

Recomandări:

- ☞ dispunerea măsurilor necesare care să conducă la intrarea în legalitate cu privire la modul de încheiere, derulare și monitorizare a acordurilor de compensare;
- ☞ extinderea verificărilor asupra tuturor contractelor de prestări servicii încheiate de entitate și recuperarea sumelor achitate pentru serviciile care nu au fost prestate în totalitate, precum și a celor fără documente justificative, virarea acestora la bugetul de stat, inclusiv a accesoriilor aferente.

Opinia de audit

Ținând cont de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare, întocmite pentru anul 2016, este o **opinie contrară**.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse opt măsuri pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire în vederea înlăturării abaterilor constatate, a recuperării prejudiciilor și virării acestora la bugetul de stat, precum și pentru intrarea în legalitate.

Dintre cele opt măsuri dispuse, patru măsuri au fost contestate, însă contestația depusă de către OCATS a fost respinsă prin Încheiere de către Comisia de soluționare a contestației.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

❖ **Societatea Formenerg SA** a fost înființată prin Hotărârea AGA a CNTEE „Transelectrica” SA din anul 2001, ca filială a acesteia, având ca obiect principal de activitate formarea profesională inițială și continuă în toate domeniile de activitate a personalului din domeniul energetic, a personalului cu atribuții în domeniul energetic din toate sectoarele economiei naționale și a altor beneficiari, cu un capital social în valoare de 1.948 mii lei, deținut în integralitate de CNTEE „Transelectrica” SA, în calitate de acționar unic.

Observațiile Curții de Conturi

Neregulile constatate se referă, în principal, la:

- depășirea, în structură, a nivelului cheltuielilor față de nivelul aprobat prin bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2016, neținându-se cont de gradul de realizare a veniturilor;
- deficiențe privind inventarierea generală a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, în sensul că:
 - nu au fost inventariate terenurile și clădirile pe baza documentelor care atestă dreptul de proprietate;
 - nu au fost inventariate elementele de natura activelor care nu au substanță materială, nefiind întocmite situații analitice distincte pentru verificarea cu soldurile conturilor sintetice corespunzătoare;
 - nu a fost obținut certificatul de atestare a dreptului de proprietate pentru terenuri în suprafață de 602,71 mp, iar capitalul social nu a fost majorat cu valoarea unui teren în suprafață de 98 mp, pentru care entitatea deține Certificatul de atestare a dreptului de proprietate;
- nu au fost calculate, evidențiate și încasate drepturi de creanță în sumă totală de 85 mii lei, reprezentând penalități de întârziere, datorate de clienți pentru neplata la termen a taxelor de cursuri, precum și pentru nerespectarea clauzelor contractuale, în cazul închirierii unor spații;
- în evidența contabilă sunt înregistrate imobilizări corporale și necorporale, în valoare de 324 mii lei, amortizate integral și neutilizate încă din 2014, propuse la casare cu ocazia inventarierii anuale, dar fără a fi supuse aprobării CA;
- contabilitatea analitică a imobilizărilor nu este organizată pe categorii și pe fiecare obiect de evidență, iar contabilitatea terților, pe categorii și pe fiecare persoană fizică sau juridică.

Recomandări:

- ☞ efectuarea de cheltuieli proporțional cu gradul de realizare a veniturilor, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- ☞ stabilirea și evaluarea terenurilor în vederea obținerii certificatelor de atestare a dreptului de proprietate, după care, pentru terenurile pentru care s-au obținut certificate, se va solicita AGA să hotărască forma juridică de administrare a acestora;
- ☞ extinderea verificărilor asupra tuturor:
 - imobilizărilor corporale și necorporale aflate în magazie în vederea identificării și a altor cazuri de imobilizări amortizate, constatate la inventariere ca fiind neutilizate și, pentru toate cazurile identificate, dispunerea de măsuri pentru casarea imobilizărilor corporale și necorporale, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
 - creanțelor evidențiate în contabilitate, precum și asupra celor nerecuperate în vederea stabilirii vechimii, a calculării penalităților de întârziere stabilite în contractele încheiate pentru neplata la termen, evidențierea acestora în contabilitate și luarea măsurilor legale pentru recuperare.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate în timpul acțiunii de control a fost emisă decizie prin care au fost dispuse măsuri ce trebuie duse la îndeplinire pentru intrarea în legalitate.

❖ **Societatea Uzina Mecanică Plopeni SA** este societate cu capital integral de stat, filială a Companiei Naționale „ROMARM” SA, care are ca scop furnizarea muniției de artilerie și a altor produse pentru sistemul de apărare, ordine publică și

siguranță națională și pentru ceilalți clienți cu destinație internă și externă și un capital social, la 31.12.2016, de 15.105 mii lei, cu următoarea structură a acționariatului:

CN „ROMARM” SA 68,01%;
Statul Român, reprezentat de Ministerul Economiei 31,99%.

Observațiile Curții de Conturi

Acțiunea de control a relevat abateri de la prevederile legale privind utilizarea fondurilor publice, din care o parte au fost remediate în timpul acțiunii de control.

Una dintre aceste abateri se referă la faptul că a fost solicitată fără bază legală și încasată de la bugetul de stat suma de 89 mii lei, pentru acoperirea unor drepturi salariale pentru persoane care nu îndeplineau condițiile prevăzute de *OUG nr. 95/2002*, în sensul că nu erau specializate pentru asigurarea funcționalității liniilor de fabricație de armament, muniții, tehnică de luptă, echipamente de transmisiuni, optoelectronică, pulberi și explozibili, inclusiv pentru cercetare și proiectare în domeniul producției de apărare. În timpul misiunii, entitatea a virat la bugetul de stat suma de 89 mii lei, dobânzi în sumă de 8 mii lei și penalități în sumă de 4 mii lei și a încheiat un angajament de plată pentru recuperarea plăților efectuate către directorii generali ai entității.

De asemenea, nu s-a urmărit recuperarea, în termenul legal de prescripție, a sumei de 33 mii lei, reprezentând debite rezultate din închirierea unor terenuri.

Totodată, au mai fost efectuate plăți fără bază legală, în sumă de:

- 329 mii lei, către Sindicatul salariaților din cadrul entității, în condițiile în care entitatea, potrivit legii, era obligată să pună la dispoziție, cu titlu gratuit, spațiile corespunzătoare funcționării acestuia, asigurând și dotările necesare desfășurării activității prevăzute de lege;
- 12 mii lei, reprezentând remunerația lunară acordată directorului general (mandatarului), în proporție de 100%, fără a respecta prevederile din contractele de mandat, referitoare la gradul de îndeplinire a criteriilor și obiectivelor de performanță, calculate de entitate.

Recomandare: extinderea verificărilor pe perioada de prescripție și luarea măsurilor de recuperare integrală a debitelor din închirieri de terenuri și a sumelor plătite directorilor fără respectarea contractelor de mandat, precum și a sumelor virate către Sindicatul salariaților din cadrul entității.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate s-a emis decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care SC Uzina Mecanică Ploeni SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea entității a formulat *Contestație*, care a fost respinsă prin Încheiere de către Comisia de soluționare a contestațiilor.

❖ **Societatea IPROCHIM SA** a fost înființată în baza *HG nr. 156/1991*, în scopul realizării unor lucrări complexe de inginerie, microproducție, re tehnologizare după testarea instalațiilor existente, consultanță, proiectarea reparațiilor și a pieselor de schimb, import și export de proiecte tehnologice, asistență tehnică, norme, standarde, tipizări, normative.

Societatea IPROCHIM SA are ca obiect de activitate, în principal, *activități de arhitectură, inginerie și servicii de consultanță tehnică*, respectiv *activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea*, având un capital social în valoare de 816 mii lei, cu următoarea structură a acționariatului:

Statul Român, prin Ministerul Economiei 72,99%;
Persoane fizice 26,96%;
Persoane juridice 0,05%.

Observațiile Curții de Conturi

Din analiza documentelor referitoare la execuția bugetară a rezultat că nu au fost respectate prevederile legale privind execuția bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate, fiind constatată depășirea, în structură, a nivelului cheltuielilor efectuate în anul 2016, atât față de nivelul aprobat prin bugetul de venituri și cheltuieli, cât și față de gradul de realizare a veniturilor.

Cu ocazia inventarierii anuale s-a constatat existența unor imobilizări necorporale (echipamente IT) în valoare de 93 mii lei, amortizate integral și neutilizate, pentru care au fost făcute propuneri de casare, dar care nu au fost supuse aprobării CA.

Organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii nu a respectat prevederile legale în domeniu, întrucât:

- în Procesul-verbal de inventariere nu au fost înscrise, în toate cazurile, mențiuni privind identificarea faptică a clădirilor, precum și determinarea gradului de utilitate și de depreciere, prin stabilirea deteriorării fizice a acestora;
- nu au fost efectuate propuneri de casare a imobilizărilor necorporale, amortizate integral și care nu mai sunt utilizate;
- nu au fost inventariate elementele de natura activelor care nu au substanță materială, nefiind întocmite situații analitice distincte pentru verificarea cu soldurile conturilor sintetice corespunzătoare.

Pentru imobilele pe care Societatea IPROCHIM SA le deține în Cluj (clădire și teren), în Sibiu (clădire și teren) și în București (apartament cu 4 camere) au fost efectuate cheltuieli în sumă de 252 mii lei, acoperite doar în proporție de 7,9% din veniturile realizate în sumă de 19,9 mii lei.

În ceea ce privește achitarea obligațiilor față de bugetul de stat s-a constatat că societatea nu a calculat, reținut și virat, la termen, impozitul pe veniturile persoanelor juridice nerezidente, cu care entitatea a încheiat contracte, în unele cazuri efectuând plăți suplimentare către aceștia, pentru care nu a calculat, reținut și virat impozitul aferent.

Totodată, referitor la recuperarea debitelor cu o vechime de peste trei ani, echipa de audit a constatat că societatea nu a calculat, evidențiat și recuperat penalități în sumă de 287 mii lei, aferente creanțelor înregistrate, în principal din închirierea unor spații.

Recomandări:

- ☞ programarea și executarea bugetului în conformitate cu prevederile legale în vigoare, prin efectuarea de cheltuieli proporțional cu gradul de realizare a veniturilor;
- ☞ organizarea și efectuarea inventarierii patrimoniului în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- ☞ extinderea verificărilor asupra:
 - tuturor imobilizărilor corporale și necorporale aflate în magazie, în vederea identificării și a altor cazuri de imobilizări, amortizate și neutilizate, propunând casarea pentru cazurile identificate, în conformitate cu prevederile legale;
 - contractelor încheiate cu persoane nerezidente, în vederea identificării și a altor cazuri de neplată a impozitului pe veniturile persoanelor juridice nerezidente;
 - tuturor creanțelor evidențiate în contabilitate, precum și a celor nerecuperate, în vederea identificării și a altor cazuri de creanțe nerecuperate la termen, precum și de nerespectări de clauze contractuale, pentru care nu au fost calculate, înregistrate și recuperate penalități contractuale, dispunând măsuri pentru calcularea penalităților de întârziere, evidențierea acestora în contabilitate și luarea măsurilor legale pentru recuperare.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate s-a emis decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care Societatea IPROCHIM SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Controlul modului de administrare a patrimoniului pentru rețeaua națională de transport a energiei electrice

❖ **Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica SA (CNTEE Transelectrica SA)** este persoană juridică română, societate comercială pe acțiuni, administrată în sistem dualist de către un Directorat, sub supravegherea Consiliului de supraveghere, cu un capital social, la data de 31.12.2016, de 733.031 mii lei și cu următoarea structură a acționariatului:

Statul Român, reprezentat de Ministerul Economiei	58,69%;
Persoane juridice	35,19%;
Persoane fizice	6,12%.

Observațiile Curții de Conturi

Inventarul bunurilor din domeniul public al statului nu a fost actualizat cu plusuri în sumă de 57.562 mii lei, reprezentând diferențe între valoarea scriptică și valoarea faptică, constatate la inventarierea anuală a bunurilor din domeniul public al statului, administrate în concesiune pe bază de contract încheiat cu ministerul și nu a majorat capitalul social cu contravaloarea terenurilor (în suprafață totală de 14.826,85 mp), pentru care s-au obținut certificate de atestare a dreptului de proprietate.

Totodată, nu s-au recuperat creanțe în sumă de 76.702 mii lei, înregistrate în anul 2014 ca rezultat al calculului supra compensării activității de producere a energiei electrice și termice, produse în cogenerare de înaltă eficiență, pentru care nu au fost aprobate, de către ANRE și, implicit, constituite garanții financiare de către producătorii de energie electrică și termică în cogenerare, beneficiari ai Schemei de sprijin.

S-au efectuat plăți pentru servicii/lucrări decontate peste nivelul contractat, respectiv:

- servicii de întreținere/revizie și verificări în sumă de 116 mii lei, care nu se regăsesc nominalizate în procesele-verbale de recepție lunară și pentru care entitatea nu a făcut dovada prestării lor, cu documente justificative încheiate în condițiile stabilite prin contract;
- lucrări de investiții supraevaluate prin includerea în listele cuprinzând cantitățile de lucrări executate a unor cantități de materiale/manoperă/utilaj mai mari decât cele stabilite în oferta financiară.

Compania a angajat, prin SC TELETRANS SA, servicii de asigurare a unui Centru de Urgență, care funcționează într-o locație închiriată de la un furnizor privat de servicii, în condițiile în care, potrivit *Legii energiei, licențelor de transport și sistem,* activitatea de transport a energiei electrice este de importanță majoră în planul de securitate național, Transelectrica având

responsabilitatea funcționării sigure a Sistemului Energetic Național. Astfel, pentru funcționarea acestui Centru de Urgență s-au efectuat plăți, către SC TELETRANS SA, în sumă de:

- 163 mii lei, pentru lucrări de amenajare a unor spații, ce au fost decontate de două ori;
- 1.076 mii lei, pentru soluții informatice decontate unui furnizor peste prețul de achiziție al acestora plătit prestatorului;
- 713 mii lei, pentru servicii de instruire/training, fără a avea documente justificative care să certifice prestarea lor;
- 591.575 euro, pentru închirierea spațiului aferent, la prețuri peste cele practicate pe piață (echivalentul a cca 52 euro/mp, prețuri cu mult peste cele practicate pe piață în zona în care au fost închiriate aceste spații, respectiv 12-20 euro/mp).

În plus și în mod nejustificat, CNTEE Transelectrica SA a decontat către SC TELETRANS SA contravaloarea unor licențe, echipamente și software, care n-au fost livrate și recepționate și care, pe cale de consecință, nu au fost nici inventariate.

Au fost imobilizate fonduri bănești în sumă de 8.247 mii lei pentru servicii angajate prin SC TELETRANS SA, în vederea implementării a două proiecte (aplicații) în domeniul tehnologiei informației și servicii de proiect management, dar care nu au fost finalizate. Contractele în baza cărora au fost angajate au expirat, decontarea acestora s-a efectuat în alte condiții decât cele stabilite prin oferta tehnico-economică (tarife de manoperă superioare, de 3-6 ori mai mari: 170-330 lei/oră, față de tariful de 55 lei/oră, fără TVA, prevăzut în Contractul încheiat) și fără a avea la bază documente care să certifice prestarea lor în condițiile stabilite prin oferta tehnico-economică.

Compania a acceptat la plată lucrări de construcții executate de terți, la bunuri din domeniul public al statului, în valoare de 2.274 mii lei, fără a avea la bază situații de lucrări (întocmite de constructor și însușite de CNTEE Transelectrica SA), care să certifice execuția lucrărilor de către constructor, în condițiile în care au fost contractate și facturate.

Totodată, au fost imobilizate fonduri bănești în sumă estimată de 5.497 mii lei, fără TVA, pentru achiziția de echipamente nepuse în funcțiune și servicii specifice, precum și pentru servicii de acces în stațiile electrice, în condițiile neimplementării proiectului investițional.

S-au utilizat ineficient fonduri bănești în sumă de:

- 11.278 mii lei pentru realizarea unui proiect de investiții privind sistemele integrate de securitate în stațiile electrice, prin achiziția de echipamente similare la prețuri diferite, contractate în același an cu același furnizor (în sumă estimată de 3.348 mii lei), precum și prin achiziția de echipamente/licențe (în sumă estimată de 7.930 mii lei), care nu au fost instalate până la data controlului, având garanția expirată;
- 7.652 mii lei (fără TVA) pentru lucrări de înlocuire de întrerupătoare în stațiile electrice, prin acceptarea la plată a unor lucrări executate de SC SMART SA la prețuri supraevaluate, prin încorporarea unor materiale (întrerupătoare) achiziționate la prețuri mai mari decât cele existente pe piață, în unele cazuri de peste 3,5 ori mai mari față de prețul de achiziție, plătit furnizorului de la care au fost achiziționate.

La Sucursala de Transport ale CNTEE Transelectrica SA au fost constatate abateri care se referă, în principal, la neînregistrarea sau înregistrarea eronată a unor bunuri, acceptarea la plată a unor cheltuieli necuvenite, dintre care exemplificăm:

- **Sucursala de Transport Cluj** nu a înregistrat în evidența contabilă materiale rezultate din casarea mijloacelor fixe, în sumă de 168 mii lei, și nu a stabilit corect chiria pentru locuințele de serviciu/intervenție, ceea ce a condus la neevidențierea în contabilitate și neîncasarea, în cuantumul corect, a veniturilor din chirii. A acceptat la plată și a decontat:
 - servicii de întreținere a culoarului de trecere a liniilor electrice aeriene prin zone cu vegetație, care nu întruneau condițiile prevăzute în contract, respectiv fără documente pentru exploatarea legală a masei lemnoase, conform legislației în vigoare, precum și fără procese-verbale de predare-primire a masei lemnoase;
 - cheltuieli cu probe tehnologice, care, conform contractului de lucrări, erau în sarcina executantului.
- **La Sucursala de Transport Constanța** au fost efectuate plăți fără bază legală pentru servicii de dezinsecție/deratizare, decontate pe suprafețe mai mari decât suprafața utilă a incintelor regăsite în evidența patrimonială a entității;
- **Sucursala de Transport Craiova** a acceptat includerea în situațiile de lucrări a unor echipamente achiziționate la prețuri supraevaluate, ceea ce a condus la efectuarea de plăți suplimentare în valoare de 11.768 mii lei de către Transelectrica SA, pe baza documentelor avizate și certificate de ST Craiova;
- **La Sucursala de Transport Pitești** au fost efectuate plăți necuvenite, reprezentând contravaloarea unor lucrări de investiții, facturate și acceptate la plată, dar care s-a dovedit a fi neexecutate;
- **La Sucursala de Transport Sibiu** au fost evidențiate eronat, în categoria investițiilor în curs, bunuri de natura pieselor de schimb în valoare de 427 mii lei, fără ca acestea să fie aferente unor lucrări de investiții începute și nefinalizate și nu au fost calculate, înregistrate, urmărite și încasate penalități pentru nerespectarea de către prestator a prevederilor contractuale privind elaborarea unor documentații de proiectare.

Recomandări:

- ☞ inițierea unui act normativ de aprobare a modificărilor intervenite în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, administrate în baza contractului de concesiune încheiat cu ministerul; majorarea capitalului social cu valoarea reactualizată a terenurilor pentru care s-au obținut certificate de atestare a dreptului de proprietate;
- ☞ angajarea și decontarea lucrărilor de investiții la bunurile din domeniul public al statului, cu respectarea conținutului documentației stabilite și reglementate pentru obiective de investiții finanțate din fonduri publice; extinderea verificărilor asupra contractelor de lucrări de investiții, derulate în perioada 2014-2016, în vederea identificării și a altor cazuri de lucrări în care au fost incluse cantități de materiale/manoperă/utilaj, mai mari decât cele stabilite prin oferta financiară și efectiv contractată, stabilirea întinderii prejudiciului produs și recuperarea acestuia în condițiile legii;
- ☞ extinderea verificărilor asupra:
 - contractelor de prestări servicii în vederea identificării și a altor cazuri de servicii decontate, fără a avea la bază documente justificative, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri de stabilire a întinderii prejudiciului produs și de recuperare a acestuia;
 - contractelor încheiate cu SC TELETRANS SA în vederea identificării serviciilor decontate, fără a avea la bază documente care să certifice prestarea lor în condițiile stabilite prin oferta tehnico-economică, inventarierea echipamentelor facturate și acceptate la plată, evaluarea tehnică a acestora și stabilirea utilității lor în cadrul Companiei, după caz, stabilirea întinderii prejudiciului produs ca urmare a plăților efectuate pentru proiecte angajate și neimplementate și recuperarea acestuia în condițiile legii;
 - comenzilor de lucrări de înlocuire întrerupătoare, derulate în perioada 2014-2016, în vederea identificării și a altor cazuri similare, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, în condițiile legii.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate în timpul acțiunii de control, derulate la nivel central, a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care CNTEE Transelectrica SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea CNTEE Transelectrica SA a formulat *Contestație*, care a fost respinsă prin Încheiere de către *Comisia de soluționare a contestațiilor*. Împotriva Încheierii pronunțate de Curtea de Conturi, CNTEE Transelectrica SA a formulat cerere de chemare în judecată, aceasta fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate la nivelul Sucursalelor de Transport, Camerele de Conturi Cluj, Dolj, Constanța, Argeș și Sibiu au emis decizii, prin care au fost dispuse măsuri pe care conducerea sucursalelor CNTEE Transelectrica SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperare a acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

❖ **SC SMART SA** este persoană juridică română, funcționând ca societate comercială pe acțiuni, cu capital integral de stat, filială a CNTEE „Transelectrica” SA, care are ca scop asigurarea de servicii de mentenanță la rețelele electrice de transport, prin efectuarea de acte de comerț, cu respectarea legislației române. Capitalul social al SMART SA la 31.12.2016 este de 55.036 mii lei, structura acționariatului fiind următoarea:

CNTEE Transelectrica SA	70,005%;
Statul Român, reprezentat de Ministerul Economiei	29,995%.

Observațiile Curții de Conturi

Acțiunea de control asupra modului de administrare a patrimoniului pentru rețeaua națională de transport a energiei electrice la SC SMART SA și la sucursalele acesteia a evidențiat abateri semnificative, în special de la prevederile legale privind acordarea unor drepturi de natură salarială, dar și desfășurarea unor activități neprevăzute în Statut, precum și efectuarea unor cheltuieli care nu au legătură cu scopul și obiectul de activitate al societății.

La SC SMART SA au fost efectuate cheltuieli fără bază legală, în sumă de 215 mii lei, pentru înființarea unei societăți în Republica Unită Tanzania, pentru care nu s-a făcut dovada că este înregistrată și funcționează în condițiile legii.

În legătură cu aceeași societate, entitatea a desfășurat activități neprevăzute în Statut, acordând nelegal împrumuturi în sumă de 150 mii euro, respectiv de 383 mii USD, și nu au fost dispuse măsuri de recuperare, cu toate că termenul de restituire, de 12 luni, stabilit prin contract, a expirat.

Entitatea a înregistrat cheltuieli în sumă de 69 mii lei, care nu au legătură cu obiectul de activitate și care nu sunt efectuate în scopul realizării de venituri impozabile, precum și cheltuieli de deplasare în Tanzania și Egipt, în sumă de 145 mii lei, fiind aprobată și decontată suma de 390 USD/noapte, în cazul cheltuielilor cu cazarea, sumă mult mai mare decât cea prevăzută în HG nr. 518/1995, de 100 USD/noapte (plafon de cazare/noapte prevăzut pentru Tanzania și Egipt).

Nu au fost respectate prevederile legale privind acordarea unor drepturi de natură salarială în sumă de 206 mii lei, la care se adaugă obligațiile entității la bugetul consolidat al statului, în sumă totală de 47 mii lei. Astfel, în perioada 9.06.2015-

31.01.2017, în baza deciziei directorului general, pentru un număr de șase salariați (din care două persoane angajate cu contracte individuale de muncă în cadrul sucursalelor Sibiu și Timișoara), au fost întocmite acte adiționale la contractul individual de muncă (stabilind ca loc de muncă o direcție neprevăzută în Regulamentul de organizare și funcționare al SC SMART SA) și s-au acordat salarii/sporuri aferente unor activități a căror desfășurare nu a fost aprobată și pentru care nu s-a făcut dovada sarcinilor de serviciu care le-au fost repartizate (fișa postului).

Au fost acordate, în mod nelegal, drepturi de natură salarială, în sumă totală (brută) de 139 mii lei, directorului general și membrilor neexecutivi ai Consiliului de Administrație (CA), reprezentând:

- indemnizații pentru funcția de director general, acordate peste nivelul indemnizației legale prevăzute pentru membrii executivi, în condițiile *OUG nr. 109/2011*, respectiv de șase ori media pe ultimele 12 luni a câștigului salarial mediu brut lunar din ramură (industria prelucrătoare, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, cod CAEN 33, comunicat de Institutul Național de Statistică anterior numirii);
- indemnizații pentru calitatea de membru al CA în perioada în care a îndeplinit și funcția de director general, în condițiile în care, în aceeași perioadă, a beneficiat și de remunerație pentru funcția de director general, aceasta fiind unica formă de remunerație pentru directorii care îndeplinesc și calitatea de administratori;
- indemnizații lunare, acordate membrilor neexecutivi ai CA al societății (cinci membri), peste nivelul indemnizației legale prevăzute pentru membrii neexecutivi, în condițiile *OUG nr. 109/2011*;
- indemnizație acordată directorului general adjunct pentru calitatea de membru al CA, precum și remunerații acordate secretarului CA și al AGA ca urmare a majorării, în mod nelegal, a remunerației lunare a directorului general (secretarul CA și al AGA având dreptul la 10% din remunerația lunară a directorului general).

Au fost majorate nejustificat cheltuielile de exploatare cu suma estimată de 521 mii lei, reprezentând comisioane și onorarii pentru servicii de consultanță în domeniul imobiliar neprestate (174 mii lei), precum și chirii (347 mii lei) pentru spații angajate peste nivelul aprobat de CA.

Au fost utilizate ineficient fondurile bănești în sumă de 10.596 mii lei, prin achiziția de bunuri la prețuri supraevaluate, astfel:

- 8.412 mii lei, prin achiziția de produse (întrerupătoare) la prețuri mai mari decât cele existente pe piață (în unele cazuri, de peste 3,5 ori mai mari față de prețul de achiziție plătit furnizorului de la care au fost achiziționate) și fără a calcula și încasa, de la furnizor, penalități de întârziere în valoare estimată la 173 mii lei;
- 2.031 mii lei, prin:
 - o achiziția de echipamente de natura mijloacelor fixe (truse portabile, echipamente de măsurare și control), la prețuri supraevaluate, în unele cazuri de peste 2,3 ori mai mari față de prețul de achiziție plătit furnizorului;
 - o achiziția de echipamente identice, în aceleași condiții, de la același furnizor, la prețuri diferite (în unele cazuri cu 40% mai mari);
 - o nerespectarea clauzelor contractuale de către furnizor, pentru care nu au fost calculate și solicitate penalități de întârziere în sumă estimată de 50 mii lei;
- 89 mii lei, prin achiziția de bunuri (utilaje-freze de zăpadă) la prețuri supraevaluate, respectiv la prețuri mai mari decât cele existente pe piață la data achiziției, în unele cazuri de peste patru ori mai mari față de prețul practicat de alți furnizori;
- 64 mii lei, prin achiziția de anvelope de vară la prețuri supraevaluate și în alte condiții decât cele stabilite prin Caietul de sarcini, respectiv acceptarea unor produse cu caracteristici (indici de viteză) diferite față de cele solicitate inițial.

S-au mai efectuat plăți în sumă de 53 mii lei pentru cheltuieli fără bază legală, prin înregistrarea pe cheltuieli de protocol a unor cheltuieli (cu achiziția de vinuri, cosmetice, set cadouri pentru bărbați și femei) efectuate în alte scopuri decât cele aferente realizării obiectului de activitate prevăzut în Statutul societății.

Nu au fost respectate prevederile legale privind efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii și valorificarea rezultatelor acesteia, nefiind efectuată inventarierea faptică a bunurilor din patrimoniul societății, bunurile aparținând societății fiind inventariate doar scriptic. Entitatea nu a luat măsurile legale pentru recuperarea contravalorii unor bunuri în valoare de 17 mii lei, evidențiate în gestiunea unor persoane care nu mai sunt salariați societății și care n-au fost predate la plecarea lor din entitate.

La sucursalele SMART SA s-au constatat următoarele:

- nu au fost facturate și înregistrate în evidența contabilă venituri în cuantum de 436 mii lei, provenite din deplasări ale formațiilor de lucru, reprezentând manoperă înscrisă în devizele de lucrări, dar refuzată la plată de beneficiarul lucrărilor (*Sucursala de Mentenanță Argeș*);
- au fost efectuate plăți nelegale în suma de 28 mii lei, reprezentând contravaloare energie electrică consumată de pensionari ai sistemului energetic, care nu îndeplineau condițiile legale de a beneficia de acest drept (*Sucursala de Mentenanță Bacău*);
- impozitul pe profit a fost diminuat cu suma de 65 mii lei prin înregistrarea nelegală pe cheltuieli deductibile fiscal a amortizării unor clădiri amortizate integral și nu au fost înregistrate venituri în sumă totală de 245 mii lei ca urmare a

prescrierii dreptului de a solicita returnarea garanției de bună execuție, reținută pentru lucrări executate și servicii prestate (*Sucursala de Mentenanță București*);

- a fost înregistrată eronat pe cheltuieli reparația capitală efectuată la un mijloc fix, în valoare de 49 mii lei, fără să fie majorată valoarea mijlocului fix la care s-a efectuat reparația (*Sucursala de Mentenanță Cluj*);
- nu au fost recuperate cheltuielile înregistrate cu montarea unor bunuri care nu au corespuns probelor efectuate și nu au fost încasate penalitățile de întârziere, calculate pentru nerespectarea termenului de livrare pentru aceste bunuri (79 mii lei), iar în legătură cu achiziția unor echipamente la prețuri supraevaluate s-a constatat o majorare în sumă de 2.696 mii lei (fără TVA), respectiv o supraevaluare de 3,12 ori (*Sucursala de Mentenanță Craiova*);
- au fost efectuate plăți nejustificate, în sumă de 73 mii lei, pentru lucrări care nu au fost executate sau care au fost executate și decontate la consumuri de resurse mai mari decât cele prevăzute de *Specificațiile tehnice de consumuri de resurse*; nu au fost calculate, înregistrate, urmărite și încasate venituri din penalități de întârziere, în sumă de 83 mii lei, ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către furnizorii/clientii entității (*Sucursala de Mentenanță Sibiu*).

Recomandări:

☞ extinderea verificărilor asupra:

- tuturor împrumuturilor acordate, în vederea identificării și a altor cazuri de împrumuturi acordate în mod nelegal, precum și a altor cazuri de cheltuieli efectuate, aferente înființării societății din Tanzania, cheltuieli care nu au legătură cu obiectul de activitate al societății sau care nu sunt efectuate în scopul realizării de venituri impozabile;
- cheltuielilor efectuate cu deplasarea salariaților în afara țării, în vederea identificării și a altor cazuri de deconturi în care au fost justificate cheltuieli cu cazarea peste plafonul legal de cazare/noapte;
- cheltuielilor de natură salarială efectuate și a statelor de plată aferente, în vederea identificării și a altor cazuri de drepturi salariale (inclusiv sporuri) acordate în mod nelegal, indemnizații acordate directorului general, membrilor neexecutivi ai Consiliului de Administrație, secretarului Consiliului de Administrație și al Adunării Generale a Acționarilor, peste nivelul stabilit prin acte normative în vigoare;
- cheltuielilor de protocol, în vederea identificării și a altor cazuri de cheltuieli care au fost efectuate în alte scopuri decât cel aferent realizării obiectului de activitate;
- contractelor de achiziții bunuri, în vederea identificării și a altor bunuri achiziționate la prețuri supraevaluate, dispunându-se măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului produs și pentru recuperarea acestuia.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate în timpul acțiunii de control derulate la nivel central, a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care SMART SA trebuie să le ducă la îndeplinire, pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Conducerea SMART SA a formulat *Contestație* împotriva măsurilor dispuse prin decizie, care a fost respinsă prin Încheiere de *Comisia de soluționare a contestațiilor*. Împotriva Încheierii pronunțate de Curtea de Conturi, SMART SA a formulat cerere de chemare în judecată, aceasta fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate la nivelul Sucursalelor de mentenanță SMART, Camerele de Conturi Argeș, Bacău, București, Cluj, Dolj și Sibiu au emis decizii prin care au fost dispuse măsuri pe care conducerile sucursalelor SMART SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

❖ **Societatea TELETRANS SA** este filială a CNTEE Transelectrica SA, având, în principal, ca obiect de activitate furnizarea de servicii de telecomunicații și tehnologia informației pentru CNTEE Transelectrica SA, în rețele electrice de transport. Capitalul social al societății este în valoare de 6.874 mii lei, fiind deținut în integralitate de CNTEE Transelectrica SA, în calitate de acționar unic.

Observațiile Curții de Conturi

Acțiunea de control asupra modului de administrare a patrimoniului pentru rețeaua națională de transport a energiei electrice, la Societatea TELETRANS SA, a reliefat o serie de abateri de la prevederile legale referitoare la modul de utilizare a fondurilor publice și la gestionarea patrimoniului. Dintre acestea, exemplificăm prin următoarele:

- societatea a majorat nejustificat cheltuielile de exploatare cu suma de 158 mii lei, prin înregistrarea amortizării calculată în mod nejustificat pe componente ale sistemului informatic, înainte de punerea în funcțiune a investiției, precum și prin înregistrarea eronată pe cheltuieli a serviciilor în sumă de 24 mii lei, care, deși sunt aferente sistemului informatic, nu au fost incluse în valoarea acestuia;
- activele fixe necorporale deținute (aplicații/sisteme informatice de concepție proprie dezvoltate de angajații societății) nu au fost evaluate, nu au fost înregistrate în patrimoniu și nici nu au fost inventariate, iar la reevaluarea activelor fixe corporale nu au fost respectate dispozițiile legale, în sensul că nu au fost reevaluate instalații tehnice în valoare de 22.609 mii lei, astfel încât valoarea contabilă să nu difere substanțial de valoarea justă de la data bilanțului;

- terenurile, preluate prin protocol de predare-primire încheiat cu Transelectrica SA, nu au fost, în toate cazurile, inventariate și evidențiate în contabilitate, iar unele terenuri și clădiri aflate în patrimoniul entității nu au fost înscrise în Cartea funciară;
- nu au fost recuperate indemnizațiile pentru concediile medicale ale salariaților suportate de societate din venituri proprii, în sumă de 250 mii lei. Astfel, pentru suma de 82 mii lei nu a depus cereri de restituire, pentru suma de 62 mii lei, cererile de restituire au fost depuse cu întârziere, iar pentru suma de 106 mii lei, nu au fost întreprinse demersuri pentru încasarea sumelor care au fost aprobate/validate de către CASMB;
- s-au efectuat plăți fără bază legală pentru asigurarea de răspundere profesională a patru directori executivi, fără ca acest drept să fie prevăzut în Contractul individual de muncă, respectiv în Contractul colectiv de muncă;
- nu s-a urmărit respectarea unor clauze contractuale, ceea ce a avut drept consecință imobilizarea de fonduri, în sumă de 2.052 mii lei, prin achiziția de echipamente și servicii aferente care nu au fost puse în funcțiune, proiectul pentru care au fost achiziționate nu a fost implementat, iar contractele prin care au fost angajate au expirat;
- s-au acordat drepturi salariaților, reprezentând cheltuieli cu transportul la și de la locul de muncă, în alte condiții decât cele stabilite prin CCM, pentru un număr de 23 de salariați din București, decontându-se lunar atât abonamente pe toate liniile de transport în comun de suprafață, cât și pentru transportul cu metroul;
- referitor la cheltuielile cu salariile s-a constatat că au fost efectuate cheltuieli cu salariile peste nivelul celor programate și aprobate prin BVC, prin acordarea, în mod nelegal, a unor adaosuri la salarii, în sumă de 668 mii lei, în condițiile nerealizării indicatorului productivitatea muncii (luat în calcul la fundamentarea cheltuielilor cu salariile, aprobate prin BVC), precum și fără a avea stabilite criterii de repartizare, prin protocol încheiat între societate și Organizația Sindicală;
- în ceea ce privește casarea mijloacelor fixe s-a constatat că nu au fost valorificate la maximum ansambluri, subansambluri și piese componente, ca piese de schimb sau prin vânzare, pe bază de licitație publică, entitatea predând, drept deșeuri, bunuri în valoare de 2.002 mii lei;
- a fost acceptată executarea unei scrisori bancare de bună execuție, în valoare de 277 mii lei, în favoarea societății de la care a închiriat spațiul în care își desfășoară activitatea, ceea ce a condus la încasarea de către această societate a taxei pentru servicii de mentenanță aferente serviciilor facturate și nerecuperate, majorată în mod nejustificat prin includerea unor cheltuieli nedatorate.

Recomandări:

☞ identificarea cazurilor de:

- înregistrare eronată a amortizării, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri pentru stabilirea, corectarea rezultatelor contabile înregistrate și determinarea eventualelor diferențe cuvenite bugetului de stat;
- indemnizații pentru concedii medicale, achitate de angajator din venituri proprii, pentru care nu au fost depuse cereri de restituire sau care au fost depuse cu întârziere, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri pentru recuperarea lor, în condițiile legii;

☞ extinderea verificărilor asupra aplicațiilor informatice (softuri de concepție proprie) generate de salariații entității în vederea evaluării și evidențierii lor în contabilitate;

☞ elaborarea și implementarea unei proceduri operaționale privind casarea mijloacelor fixe/obiectelor de inventar;

☞ extinderea verificărilor asupra polițelor de asigurare încheiate în vederea identificării și a altor polițe de asigurare de răspundere profesională, încheiate pentru persoane angajate cu contract individual de muncă, fără ca acest drept să fie prevăzut în contractele de muncă încheiate, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului produs și pentru recuperarea acestuia;

☞ identificarea cazurilor de contracte, al căror obiect nu a fost finalizat prin punerea în funcțiune a obiectivelor contractate, respectiv de proiecte neimplementate, iar pentru cazurile constatate, stabilirea consecințelor economico-financiare, pentru fiecare caz în parte, stabilirea întinderii prejudiciului, ca urmare a plăților efectuate pentru lucrări/servicii decontate în alte condiții decât cele stabilite prin contractele încheiate, precum și ca urmare a necalculării și nesolicitării de penalități/daune interese;

☞ extinderea verificărilor asupra cheltuielilor cu transportul la și de la locul de muncă, în raport cu drepturile prevăzute în acest scop, în vederea identificării și a altor cazuri de cheltuieli decontate în alte condiții decât cele stabilite prin CCM, de cheltuieli suportate de entitate pentru autoturismele utilizate de salariați în scop personal și nerecuperate de la aceștia, iar pentru cazurile constatate se vor dispune măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului produs și pentru recuperarea acestuia.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate în timpul acțiunii de control, a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care TELETRANS SA trebuie să le ducă la îndeplinire pentru stabilirea întinderii prejudiciului și pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea TELETRANS SA a formulat *Contestație*, care a fost respinsă prin Încheiere de *Comisia de soluționare a contestațiilor*. Împotriva Încheierii pronunțate de Curtea de Conturi, TELETRANS SA a formulat cerere de chemare în judecată, aceasta fiind înregistrată pe rolul Curții de Apel București.

Ministerul Energiei (ME) s-a înființat în baza art. 3 din OUG nr. 55/2015, prin reorganizarea Ministerului Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri, care s-a desființat, activitatea și structurile în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii și mediului de afaceri fiind preluate, potrivit art. 2, de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

Prin HG nr. 980/2015, Ministerul Energiei s-a organizat și a funcționat ca organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, care aplică Strategia și Programul de guvernare în domeniile energetic și al resurselor energetice, întreprinderilor mici și mijlocii, cooperăției și mediului de afaceri, în concordanță cu cerințele economiei de piață și pentru stimularea inițiativei operatorilor economici.

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat o misiune de audit financiar asupra contului de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, încheiat de Ministerul Energiei, precum și acțiuni de audit de conformitate (control) cu tema *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor*, la SC Conpet SA Ploiești, la Societatea de Servicii Hidroenergetice Hidroserv SA (SSH Hidroserv SA) și la entitățile aflate în subordinea acesteia.

Observațiile Curții de Conturi

Misiunea de **audit financiar** la Ministerul Energiei a identificat abateri de la prevederile legale din domeniul fundamentării și execuției bugetului, contabilității și al concesionării serviciului public de distribuție a gazelor naturale. În continuare sunt prezentate principalele constatări ale Curții de Conturi.

Ministerul Energiei nu a preluat de la Ministerul Economiei și, implicit, nu a evidențiat în contabilitate și nu a inventariat bunurile proprietate publică din domeniul energetic, respectiv bunurile date în concesiune entităților din domeniul energetic aflate sub autoritatea sa (cazul SPEEH Hidroelectrică SA, care administrează bunuri în valoare de 3.474.417 mii lei, SC Filiala de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice Electrica „Oltenia” SA, Filiala de Întreținere și Servicii Energetice „Electrica SERV” SA care administrează clădirea – Muzeu Tehnic „Dimitrie Leonida”).

La fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli aferent activității de investiții finanțate integral din venituri proprii nu au fost respectate prevederile legale, întrucât au fost supradimensionate atât veniturile, cu suma de 742.944 mii lei, prin cuprinderea veniturilor existente în soldul contului din Trezorerie la 15.09.2015, aferente perioadei 2013-2015, cât și cheltuielile, cu suma de 29.583 mii lei, peste nivelul veniturilor proprii estimate la 209.659 mii lei, ce urmau a fi realizate în anul 2016 prin vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră.

Ministerul Energiei a acceptat deconturi prezentate de Societatea Națională Închideri Mine Valea Jiului SA (SNIMVJ SA), în care au fost înscrise cantități de ulei (1.059.491 Gcal) mult mai mari decât cele aprobate (979.700 Gcal), fapt ce a condus la acordarea și utilizarea nelegală a subvenției în sumă de 3.945 mii lei.

Au fost efectuate plăți în sumă de 64.462 mii lei către Regia Autonomă Tehnologii pentru Energia Nucleară (RATEN), pentru lucrări executate în baza contractului încheiat pentru continuarea finanțării activității de cercetare-dezvoltare din *Programul anual 2016 privind dezvoltarea suportului tehnic național și cooperarea internațională pentru energia nucleară*, fără a avea la bază facturi fiscale din care să rezulte pretenția creditorului și realitatea serviciului/lucrările executate și fără a înregistra, în domeniul proprietății publice, rezultatele cercetării obținute în anul 2016.

În cazul a patru contracte de concesiune, Ministerul Energiei nu a exercitat efectiv calitatea de autoritate concedentă pentru serviciul public de distribuție a gazelor naturale, în condițiile în care operatorii concesionari nu au respectat clauzele contractuale (în ceea ce privește garanțiile și asigurările stabilite, precum și efectuarea de controale privind stadiul de realizare al lucrărilor de investiții în sarcina concesionarului).

Recomandări:

- ☞ dispunerea de măsuri privind *fundamentarea veniturilor și cheltuielilor în proiectul bugetului de venituri și cheltuieli*, cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice și ale Strategiei fiscale bugetare; elaborarea și implementarea unei proceduri operaționale privind elaborarea proiectului bugetului de venituri și cheltuieli;
- ☞ dispunerea de măsuri privind preluarea bunurilor în vederea exercitării funcției de administrare a proprietății publice din domeniul energetic, precum și evidențierea în contabilitate a bunurilor preluate;
- ☞ efectuarea plăților în baza facturilor fiscale, din care să rezulte pretenția creditorului și realitatea serviciului/lucrările executate, în baza documentelor întocmite în condițiile legii.
- ☞ extinderea verificărilor asupra:
 - deconturilor prezentate de SNIMVJ SA, în justificarea subvențiilor acordate în anul 2016, în care au fost înscrise cantități de ulei mult mai mari decât cele aprobate, în vederea stabilirii cuantumului subvențiilor care se cuvin bugetului de stat, înregistrarea în contabilitate a diferențelor stabilite și recuperarea acestora în condițiile legii;

- contractelor de concesiune a serviciului public de distribuție a gazelor naturale derulate în anul 2016, a celor încetate, reziliate, precum și a celor nefinalizate, în vederea identificării și a altor cazuri de contracte în care nu s-au respectat clauzele stabilite prin contract, iar pentru cazurile identificate se va proceda, conform clauzelor contractuale stabilite, după caz, la stabilirea întinderii prejudiciului produs ca urmare a nerespectării clauzelor contractuale, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, recuperarea acestora în condițiile legii și virarea acestora pe destinațiile legale.

Opinia de audit

Ținând cont de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, precum și de valoarea totală a abaterilor identificate, opinia de audit formulată față de situațiile financiare auditate întocmite pentru anul 2016 este o **opinie contrară**.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse opt măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea Ministerului Energiei a formulat *Contestație*, care a fost respinsă prin Încheiere de *Comisia de soluționare a contestațiilor*.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

❖ **SC CONPET SA** a fost înființată prin HG nr. 1213/1990, în temeiul Legii nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, cu modificările și completările ulterioare, prin reorganizarea fostei Întreprinderi de Transport Țiței prin Conducente Ploiești.

CONPET SA este concesionarul activității de operare a Sistemului Național de Transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului, calitate dobândită în anul 2002, prin încheierea Acordului Petrolier de Concesiune cu Agenția Națională pentru Resurse, aprobat prin HG nr. 793/2002.

Capitalul social al Societății CONPET SA este în valoare de 28.569 mii lei, structura acționariatului fiind următoarea:

Statul Român, prin Ministerul Energiei	58,7162%;
Persoane juridice	32,1766%;
Persoane fizice	9,1072%.

Observațiile Curții de Conturi

În cadrul acestei acțiuni de control, Curtea de Conturi a constatat abateri de la legislația referitoare la administrarea domeniului public de interes național, dar și din domeniul contabilității.

Referitor la administrarea bunurilor din domeniul public s-a constatat că au fost dezafectate și valorificate tronsoane de conductă aparținând Sistemului național de transport – parte din domeniul public de interes național, fără ca anterior să fie adoptată o hotărâre de Guvern de trecere din domeniul public al statului în domeniul privat, în vederea întocmirii documentației de scoatere din funcțiune și casare, iar contravaloarea materialului tubular dezafectat, rezultat din valorificarea unor părți din activele aparținând domeniului public al statului, respectiv suma de 927 mii lei, nu a fost înregistrată și virată la bugetul de stat.

Înregistrarea pe cheltuieli a unor lucrări de reparații, care în realitate constituiau imobilizări corporale, a majorat nelegal costurile activității desfășurate cu suma de 300 mii lei, ceea ce a condus atât la diminuarea impozitului pe profit datorat bugetului de stat, cât și la cea a profitului net rezultat la nivelul fiecărui an.

De asemenea, nu au fost calculate, facturate, înregistrate în evidența contabilă și, implicit, recuperate, penalități de întârziere în sumă de 38 mii lei, pentru neachitarea la termen a chiriei lunare, stabilite prin contracte de închiriere.

Societatea CONPET SA a efectuat cheltuieli pentru lucrări de investiții și modernizări, în sumă de 668 mii lei, fără respectarea principiilor de eficiență, eficacitate și economicitate, acestea fiind ulterior suspendate, sistate și/sau casate.

Recomandări:

- ☞ virarea la bugetul de stat a sumei obținute din valorificarea unor părți din activele aparținând domeniului public al statului, împreună cu dobânzile și penalitățile aferente, actualizate la data plății;
- ☞ recalcularea impozitului pe profit pentru perioada 2014-2016, rezultat din corectarea cheltuielilor cu reparațiile;
- ☞ încasarea debitelor rezultate din penalități de întârziere pentru neplata la termen a facturilor emise pentru închirierea de spații și/sau terenuri;
- ☞ evaluarea tuturor activelor corporale în curs, a căror execuție a fost suspendată temporar și ajustarea valorii lor cu deprecierile constatate.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate în timpul acțiunii de control a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizie, conducerea CONPET SA a formulat Contestație, care a fost respinsă prin Încheiere de Comisia de soluționare a contestațiilor.

❖ **Societatea de Servicii Hidroenergetice Hidroserv SA (SSH Hidroserv SA)**

Prin reorganizarea Societății Comerciale de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale „Hidroelectrica” SA, în baza HG nr. 857/2002, au fost înființate 8 societăți comerciale cu statut juridic de filiale: Filiala Hidroserv Bistrița SA, Filiala Hidroserv Cluj SA, Filiala Hidroserv Curtea de Argeș SA, Filiala Hidroserv Hațeg SA, Filiala Hidroserv Porțile de Fier SA, Filiala Hidroserv Râmnicu Vâlcea SA, Filiala Hidroserv Sebeș SA și Filiala Hidroserv Slatina SA.

În anul 2013, în baza unui proiect de fuziune (publicat în Monitorul Oficial) a avut loc fuziunea prin contopire a celor 8 filiale ale „Hidroelectrica” SA, constituindu-se o nouă societate pe acțiuni, denumită „Hidroelectrica-Serv” SA, cu statut de filială a Societății Comerciale de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale „Hidroelectrica” SA, persoană juridică română, având forma juridică de societate pe acțiuni.

Ca urmare a unei hotărâri AGA din anul 2014, denumirea societății s-a schimbat în Societatea de Servicii Hidroenergetice Hidroserv SA (SSH Hidroserv SA), cu un capital social, la data de 30.09.2016, de 70.577 mii lei, deținut integral de către SC Hidroelectrica SA. În anul 2016 au fost desființate sucursalele și înființate șapte *Secții de Servicii și Reparații Hidroenergetice*: Bistrița, Curtea de Argeș, Cluj, Hațeg, Porțile de Fier, Râmnicu Vâlcea și Sebeș.

Observațiile Curții de Conturi

Nu au fost respectate prevederile legale privind efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, nefiind inventariate: cardurile de combustibil primite în baza Contractelor de furnizare încheiate, combustibilul existent în rezervoarele autoturismelor aflate în gestiune, materiale consumabile constând în dispozitive automate de stingere a incendiilor, investiții în curs, evidențiate în contabilitate.

În evidența contabilă a societății sunt evidențiate stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă, în valoare de 4.289 mii lei, ce reprezintă, în principal, piese de schimb achiziționate încă din anul 2001.

Cheltuielile de exploatare au fost majorate eronat cu valoarea întregii cantități de combustibil achiziționate, și nu la nivelul cantității efectiv consumate, cu influențe asupra profitului imposibil, la finele fiecărei perioade de raportare, cât și asupra impozitului pe profit datorat.

Carburanții utilizați pentru desfășurarea activității societății au fost achiziționați pe bază de carduri de carburant, dar nu s-a organizat o evidență a cardurilor primite, a cardurilor predate entităților din subordine, a cardurilor pierdute/anulate etc.

Documentele întocmite pentru justificarea consumului de combustibil nu cuprind toate datele și informațiile care să certifice consumul de combustibil înscris, în sensul că, în majoritatea situațiilor, foile de parcurs nu sunt confirmate de persoanele care au solicitat transportul, nu conțin informații privind numele și prenumele șoferului și semnătura acestuia, consumul normat, tipul de combustibil utilizat, data și ora plecării/sosirii, informații legate de scopul și locul deplasării.

Pentru cheltuieli cu combustibilii în sumă de 77 mii lei, reprezentând valoarea carburantului achiziționat și consumat, nu au fost prezentate documente care să certifice consumul (foi de parcurs, fișa activităților zilnice ale autovehiculelor utilizate de executivul societății, ordine de deplasare).

Nu au fost respectate prevederile legale privind calcularea și virarea la bugetul statului a contribuției de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, în funcție de tariful de risc aferent activității principale desfășurate, entitatea calculând eronat această contribuție prin raportarea la un tarif mai mic (0,371%, aferent activității de producere energie, față de 0,398%, aferent activității principale desfășurate, de reparații – lucrări/servicii de mentenanță), pentru această diferență de tarif de risc, de 0,027%, nefiind calculată contribuția corespunzătoare.

SSH Hidroserv SA a angajat servicii (cu caracter fiscal) în domenii pentru care societatea avea angajați cu atribuții stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare și prin fișele de post.

Prin decontarea unor cursuri în domeniul arbitrajului, în sumă de 15 mii lei, la care au participat 16 salariați, fondurile bănești ale entității nu au fost utilizate eficient, în condițiile în care cele 16 persoane nu au fost cuprinse în Programul anual de instruire, iar participanții nu aveau atribuții în domeniul cursului, stabilite prin fișa postului.

Capitalul social nu a fost majorat cu contravaloarea a patru terenuri, în suprafață 33.027 mp, pentru care societatea deține certificate de atestare a dreptului de proprietate.

În cadrul acțiunilor de control desfășurate la cele șapte secții de reparații din subordinea SSH Hidroserv SA s-au constatat o serie de abateri de la legalitate și regularitate, cele mai importante fiind cele prezentate în continuare.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Bistrița:

- veniturile secției au fost diminuate prin nefacturarea și neurmărirea spre încasare a serviciilor de transport persoane și cazare prestate, ceea ce a condus la înregistrarea de pierderi la nivelul secției;
- avansurile acordate pentru deplasări au fost justificate cu întârziere, iar diurna nu a fost calculată în funcție de numărul de zile pentru care se cuvenea plata acesteia, fiind decontate cheltuieli pentru o zi în plus față de perioada efectivă.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Cluj:

- în evidența contabilă a secției nu au fost înregistrate terenuri aflate în folosință, în suprafață de 13.101 mp, cât și clădiri, în valoare de 5.453 mii lei, neînregistrate în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară, intrate în patrimoniu prin protocolul încheiat cu SC Hidroelectrica SA;
- lucrări în valoare de 398 mii lei, executate, dar neterminate, nu au fost evidențiate ca lucrări în curs de execuție, în condițiile în care graficul de realizare a lucrării a expirat și nu a fost încheiat/semnat un act adițional de prelungire a acestuia;
- nu au fost realizate venituri în sumă de 15 mii lei, reprezentând debite prescrise și pentru care dreptul de recuperare a expirat, și au fost efectuate plăți în avans, în sumă de 10 mii lei, pentru achiziția de piese de schimb de la o firmă cu care nu a fost încheiat un contract de achiziție;
- au fost efectuate plăți pentru investiții, în sumă de 726 mii lei, fără respectarea principiilor economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice;
- pentru diverse studii de fezabilitate/fezabilitate și proiecte, în sumă totală de 265 mii lei, au fost efectuate plăți fără a se asigura că aceste studii sunt necesare, că vor fi cuprinse în lucrări de execuție evidențiate în listele de investiții din perioadele următoare sau că există alte posibilități de utilizare în viitor a acestora.

La Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Curtea de Argeș nu au fost evidențiate și urmărite la încasare venituri în sumă de 1.353 mii lei, reprezentând lucrări finalizate, dar care nu au fost facturate.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Hațeg:

- au fost plătite amenzi contravenționale, aplicate de unele autorități publice, fără a se urmări recuperarea acestora de la persoanele fizice ce se fac vinovate de nerespectarea prevederilor legale;
- a fost acordat un spor de consemn la domiciliu, în valoare de 24 mii lei, pentru un număr de ore mai mare decât numărul de ore solicitat și decontat de beneficiarul SC Hidroelectrica SA;
- cantitățile de carburanți consumate nu au fost justificate corespunzător prevederilor legale, constatându-se și întocmirea unor bonuri de consum pentru cantități de carburanți ce depășesc capacitatea rezervorului.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Porțile de Fier:

- organizarea și efectuarea inventarierii generale a patrimoniului s-a efectuat fără respectarea, în totalitate, a prevederilor legale în domeniu;
- pentru serviciile de mentenanță decontate de către SC Hidroelectrica SA nu s-a calculat, în unele cazuri, cota de cheltuieli de aprovizionare de 3% pentru materialele introduse în lucrări, iar la articolul de deviz Subansambluri/echipamente/piese de schimb fabricate de Hidroserv s-a calculat eronat cota de cheltuieli indirecte de 15%, aplicată la manoperă;
- a fost decontat transportul pentru angajații societății, la și de la locul de muncă, în condițiile în care persoanele pentru care au fost decontate aceste servicii se aflau în concediu de odihnă;
- pentru neîndeplinirea obligațiilor asumate prin contractele de furnizare nu s-au aplicat în toate cazurile penalități contractuale, estimate la suma de 702 mii lei;
- nu a fost calculată corect și virată la bugetul de stat cota pentru contribuția de asigurări sociale, datorată de angajator;
- pentru patru apartamente cu destinația locuințe de serviciu, închiriate angajaților, entitatea nu a calculat și încasat chiria aferentă, la care se adaugă dobânzi și penalități de întârziere.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Râmnicu Vâlcea:

- au fost executate lucrări de remediere și completare, precum și alte lucrări suplimentare în valoare totală de 1.977 mii lei, fără a fi încasată contravaloarea acestora;
- nu s-au facturat, înregistrat în contabilitate și urmărit spre încasare lucrări executate și recepționate de beneficiar, în valoare de 645 mii lei;
- în evidența contabilă au fost menținute garanții de bună execuție, în valoare totală de 757 mii lei, reținute de la un număr de șapte prestatori care au fost radiați din Registrul Comerțului;
- un debit în sumă 303 mii lei, stabilit printr-o hotărâre civilă definitivă, nu a fost actualizat în contabilitate cu dobânda penalizatoare.

Secția de Servicii și Reparații Hidroenergetice Sebeș:

- au fost majorate nejustificat cheltuielile de exploatare cu suma de 1.154 mii lei, prin constituirea nelegală de ajustări pentru deprecierea imobilizărilor în curs de execuție, în cazul unei lucrări care, din verificarea pe teren, s-a constatat că nu este depreciată;

- nu au fost stabilite, înregistrate, facturate și urmărite spre încasare venituri reprezentând penalități de întârziere pentru nerespectarea termenului contractual, iar servicii de transport persoane prestate, în sumă totală de 303 mii lei, nu au fost facturate și urmărite spre încasare, nefiind încheiat un angajament legal între părți;
- au fost majorate nejustificat cheltuielile de personal cu suma de 21 mii lei, prin stabilirea și plata eronată a unor drepturi salariale.

Recomandări:

- ☞ extinderea verificărilor asupra contractelor de achiziție carburanți auto prin carduri emise de furnizor, atât la nivel central, cât și la nivelul secțiilor, în vederea identificării numărului total de carduri de credit emise și a utilizatorilor acestora, a cardurilor emise fără a se cunoaște utilizatorii, cât și a autovehiculelor care au fost alimentate, a facturilor de carburanți auto acceptate la plată fără a avea la bază documente care să justifice alimentarea cu combustibil a vehiculelor proprietatea entității (bonuri nefiscale, desfășurătoarele facturilor de carburanți pe fiecare card utilizat, foi de parcurs, fișa activității zilnice, fișa individuală de alimentare), după caz, a stabilirii întinderii prejudiciului produs, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, și recuperarea acestora în condițiile legii;
- ☞ extinderea verificărilor asupra consumului de combustibil evidențiat în contabilitate în vederea identificării și a altor cazuri de consumuri de combustibil pentru care nu există documente care să le certifice (foi de parcurs, fișa activităților zilnice pentru autovehiculele utilizate de executivul societății, ordine de deplasare), pentru toate cazurile identificate, dispunerea de măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia;
- ☞ calcularea corectă și virarea la bugetul statului a contribuției de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- ☞ organizarea și efectuarea inventarierii patrimoniului în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- ☞ majorarea capitalului social cu valoarea reactualizată a terenurilor pentru care s-au obținut certificate de atestare a dreptului de proprietate în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- ☞ inventarierea stocurilor fără mișcare sau cu mișcare lentă și dispunerea de măsuri de valorificare în condițiile legii;
- ☞ angajarea de cheltuieli cu formarea și pregătirea profesională a salariaților numai pentru cursurile incluse în Programul anual de formare și perfecționare profesională (anexă la Contractul colectiv de muncă), raportat la atribuțiile persoanelor în domeniul care face obiectul cursului, asigurând, astfel, formarea profesională continuă a salariaților și utilizarea eficientă a fondurilor alocate în acest scop.

ACADEMIA ROMÂNĂ

Academia Română este instituție cu personalitate juridică de drept public, de interes public național, independentă în lucrările sale de orice natură, cu activitate de cercetare în domeniile fundamentale ale științei și culturii, funcționând în baza Legii nr. 752/2001, republicată, și a Statutului aprobat de Adunarea Generală, publicat în MO nr. 617/2009.

Academia Română este organizată în secții de specialitate și are filiale la Cluj-Napoca, Iași și Timișoara, unități cu personalitate juridică, înființate prin hotărâre a Adunării Generale. Activitatea științifică a Academiei Române se realizează prin secțiile de specialitate, institute și centre de cercetare, precum și prin intermediul unor comitete naționale, comisii de specialitate și colective de lucru, cu caracter consultativ, coordonând și activitatea centrelor culturale din Italia (Accademia di Romania și Casa Romana din Veneția).

Academia Română este ordonator principal de credite, având în subordine un ordonator secundar – *Institutul Național de Cercetări Economice*, precum și un număr de 45 de ordonatori terțiari, printre care: Biblioteca Academiei, Editura Academiei, Casa Oamenilor de Știință, Clubul Oamenilor de Știință, Revista „Academica”.

Sub supravegherea și controlul Academiei Române funcționează, potrivit statutelor și „actului de fundațiune”, Fundația testamentară a familiei Menachem H. Elias, în subordonarea și administrarea Academiei Române funcționând atât Spitalul Universitar de Urgență Elias, cât și Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă (București) - CMDTAMP.

În anul 2017 s-a efectuat o misiune de audit financiar asupra situațiilor financiare încheiate de ordonatorul principal de credite pentru perioada 1.01-31.12.2016, precum și două misiuni de audit de conformitate (control) la entități aflate în subordine, cu următoarele teme:

- *Controlul alocării și utilizării subvențiilor de la bugetul de stat, destinate finanțării activității de cercetare științifică desfășurată de institutele aflate în subordinea Academiei Române, la un număr de șapte institute din subordine;*
- *Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor la Spitalul Universitar de Urgență Elias și Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București.*

Observațiile Curții de Conturi

Misiunea de **audit financiar** la Academia Română a reliefat unele deficiențe în ceea ce privește înregistrarea unor venituri din chirii, dar și efectuarea unor cheltuieli aferente unor contracte de închiriere.

Cu privire la înregistrarea în evidența contabilă a unor drepturi de creanță, reprezentând venituri din chirii, în sumă de 65 mii lei, la nivelul anului 2016, generate de încheierea unui contract de închiriere cu Muzeul Municipal Câmpulung, s-a constatat că Academia Română s-a rezumat doar la înregistrarea extrabilanțieră a venitului lunar, și nici aceasta cu regularitate. Totodată, nu a fost urmărit modul de decontare a cheltuielilor efectuate de chiriaș în legătură cu menținerea, administrarea și funcționarea imobilului cu destinația de muzeu.

Nu a fost recuperată de la chiriași contravaloarea unor servicii de pază, în sumă de 83 mii lei, ca urmare a neacordării atenției cuvenite clauzelor prevăzute în convenția, protocolul, respectiv contractul de administrare, încheiate cu entitățile la dispoziția cărora este pus un imobil, în condițiile în care suportarea costurilor serviciului de pază intra în obligația acestora.

Au fost efectuate plăți nelegale în sumă de 22 mii lei, prin acordarea de sprijin material urmașilor unor membri ai Academiei Române, după împlinirea vârstei de 26 de ani.

Nu a fost calculată, reținută și virată la Bugetul general consolidat contribuția de asigurări sociale aferentă indemnizațiilor membrilor titulari, corespondenți și de onoare ai Academiei Române, contrar prevederilor legale.

În contul de creanțe a fost menținut împrumutul în valoare de 217 mii lei, acordat Clubului Oamenilor de Știință de către Academia Română, în anii 2009 și 2012, dar nerecuperat conform graficului până la 31.12.2015.

Recomandări:

- ☞ revizuirea clauzelor contractuale cu prevederi clare privind categoriile de cheltuieli ce se rețin din valoarea chiriei (aferente imobilului, și nu activității proprii Muzeului Municipal Câmpulung), precum și stabilirea modului de decontare a cheltuielilor;
- ☞ recuperarea de la chiriași a sumelor reprezentând servicii de pază plătite de Academia Română, virarea acestor sume la bugetul de stat, precum și calcularea, recuperarea și virarea accesoriilor datorate;
- ☞ recuperarea sumelor plătite nelegal, reprezentând sprijin material acordat unor urmași ai membrilor Academiei Române, calcularea accesoriilor datorate și virarea acestora la bugetul statului, precum și extinderea verificărilor asupra tuturor beneficiarilor de sprijin material;
- ☞ calcularea, reținerea și virarea la Bugetul general consolidat a contribuțiilor de asigurări sociale datorate de beneficiarii indemnizațiilor acordate de Academia Română membrilor titulari, de onoare și corespondenți;
- ☞ recuperarea împrumutului acordat de Academia Română Clubului Oamenilor de Știință, în vederea reîntregirii veniturilor proprii.

Opinia de audit

Având în vedere aspectele constatate s-a formulat o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, întemeiată pe faptul că denaturările sunt semnificative, însă nu au efecte generalizate asupra situațiilor financiare.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate s-a emis o decizie, prin care au fost dispuse mai multe măsuri.

Controlul alocării și utilizării subvențiilor de la bugetul de stat, destinate finanțării activității de cercetare științifică

Misiunea cu această temă s-a desfășurat la un număr de **șapte institute aflate în subordinea Academiei Române**. În sinteză, principalele constatări ale Curții de Conturi la aceste entități sunt următoarele:

- nu au fost evaluate și înregistrate în Registrul special de evidență rezultatele proiectelor de cercetare, realizate și finalizate în perioada 2014-2016 (*Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu”, Institutul de Matematică „Simion Stoilow”, Institutul de Biologie București, Institutul de Statistică Matematică și Matematică Aplicată „Gheorghe Mihoc-Caius Iacob”*);
- utilitățile consumate de terți, agenți economici ce funcționează în aceeași clădire, în sumă de 175 mii lei, au fost înregistrate eronat pe cheltuielile proprii (*Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu”*);
- atât amortizarea, în valoare de 72 mii lei, aferentă amenajării unui teren aparținând entității, cât și contravaloarea unor active fixe și obiecte de inventar, în sumă de 29 mii lei, achiziționate în cadrul proiectelor de cercetare, au fost evidențiate eronat, cu consecința raportării, prin situațiile financiare încheiate la data de 31.12.2016, a unor informații incorecte (*Institutul de Biologie București*);
- nu a fost organizată și condusă evidența angajamentelor bugetare și legale, cu ajutorul conturilor în afara bilanțului, nu au fost întocmite documente privind angajarea și ordonanțarea cheltuielilor pentru bugetul activităților finanțate din venituri proprii și au fost raportate eronat cheltuieli operaționale privind amortizările, provizioanele și ajustările pentru depreciere, mai mici cu 3.581 mii lei față de cheltuielile înregistrate în contul „Cheltuieli operaționale privind amortizarea” (*Institutul de Biologie și Patologie Celulară „Nicolae Simionescu”*);

- la *Institutul de Chimie Fizică „Ilie Murgulescu”* nu a fost calculată, evidențiată și virată la bugetul de stat suma de 204 mii lei, reprezentând taxa pe valoarea adăugată datorată pentru:
 - achizițiile intracomunitare de bunuri, realizate în perioada 2012-2016, în condițiile în care acesta a solicitat și obținut, încă din anul 2008, înregistrarea în scopuri de TVA, ca urmare a depășirii plafonului legal;
 - achizițiile intracomunitare de servicii, efectuate pe teritoriul național, de la prestatori cu domiciliul fiscal într-un stat membru al UE, aferent cărora s-au calculat accesorii datorate, de 101 mii lei;
- nu au fost inventariate toate elementele patrimoniale de activ, evidențiate în bilanțul contabil încheiat la finele anului 2016, respectiv fondul de carte din patrimoniul entității (*Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I.C. Brătianu”, Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu”*);
- activele fixe corporale de natura construcțiilor, aflate în patrimoniul entității, nu au fost reevaluate cel puțin odată la trei ani și nu au fost utilizate eficient fonduri bugetare puse la dispoziția institutului, prin tipărirea, în tipografia proprie, a unor cărți și reviste în valoare totală de 96 mii lei, rămase în stoc la entitatea verificată, după mai mult de trei ani, unele chiar din anul 1993 (*Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I.C. Brătianu”*);
- nu a fost clarificată, înregistrată în contabilitate și raportată, la 31.12.2016, suma de 60 mii lei, reprezentând impozit pe veniturile din salarii și contribuțiile sociale aferente, considerată de către ANAF ca fiind datorată Bugetului general consolidat, însă nerecunoscută ca obligație de plată de către institut (*Institutul de Studii Sud-Est Europene*);
- au fost efectuate achiziții directe de bunuri și servicii în sumă de 24 mii lei, fără utilizarea sistemului electronic al achizițiilor publice și fără a întocmi o notă justificativă în acest sens, iar pentru produse și servicii în valoare de 482 mii lei, achiziționate atât ca bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare (107 mii lei), cât și de la titlul „Active nefinanciare” (375 mii lei), entitatea nu a întocmit documente de intrare-ieșire din gestiune (*Institutul de Matematică „Simion Stoilow”*).

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat acțiunea de control cu această temă la **Spitalul Universitar de Urgență ELIAS** și la **Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București (CMDTAMPB)**.

La Spitalul Universitar de Urgență ELIAS

Spitalul Universitar de Urgență ELIAS desfășoară activitatea de cercetare și învățământ, funcționând ca spital clinic universitar care asigură asistența medicală de specialitate, preventivă, curativă, de urgență, de recuperare, de îngrijiri în caz de gravitate și maternitate, precum și a copiilor și nou-născuților. Începând cu anul 2012 trece în administrarea Academiei Române, devenind, în același an, spital universitar de urgență.

Spitalul Elias a fost înființat în anul 1936, de către Fundația Familiei Menachem H. Elias, în calitate de legatar testamentar al omului de afaceri și filantrop Jacques Menachem Elias (ales membru post-mortem al Academiei Române), care, prin testament, a lăsat întreaga sa avere Academiei Române.

Observațiile Curții de Conturi

Abaterile și deficiențele constatate se referă, în principal, la exercitarea dreptului de administrare asupra unor construcții, cu terenul aferent, precum și la înregistrarea unor mijloace fixe în categoria materialelor de natura obiectelor de inventar.

Referitor la exercitarea dreptului de administrare asupra unor bunuri s-a constatat că, ulterior trecerii Spitalului Elias și Complexului Olănești din subordinea și administrarea Ministerului Apărării Naționale în subordinea și administrarea Academiei Române, respectiv transmiterea dreptului de administrare asupra unor construcții, cu terenul aferent, precum și asupra rețelei de utilități, aceste bunuri nu au fost înregistrate în evidența contabilă a Academiei Române, fiind înregistrate parțial în evidența Spitalului ELIAS (parte din clădire). Terenul nu figurează ca element de patrimoniu în evidența niciuneia dintre cele două entități (Spitalul ELIAS și Academia Română). Valoarea estimativă a abaterii este de 68.190 mii lei și reprezintă valoarea reevaluată a activelor date în administrarea Academiei Române, dar neînregistrate în evidența contabilă a acesteia.

S-a constatat, de asemenea, că veniturile proprii ale entității au fost majorate, în mod eronat, cu suma de 51 mii lei, prin recunoașterea, ca venit al entității, a contribuției angajaților la un fond social propriu, creat în baza prevederilor contractului colectiv de muncă.

Situațiile financiare anuale, încheiate la data de 31.12.2016, au fost denaturate prin menținerea nejustificată în categoria activelor fixe a unor bunuri de natura obiectelor de inventar, în valoare de 196 mii lei, provenind din active fixe amortizate integral și cu valoare mai mică decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului. În timpul acțiunii de control, entitatea a întocmit situația mijloacelor fixe propuse pentru trecerea în categoria materialelor de natura obiectelor de inventar, pe care a înaintat-o Academiei Române, spre aprobare.

Recomandări:

- ☞ până la clarificarea apartenenței bunurilor din domeniul public al statului (clădiri și terenurile aferente) și până la transmiterea acestora deținătorului de drept, încheierea unei convenții cu Academia Română, prin care Spitalul ELIAS să ia în custodie și să evidențieze în afara bilanțului, activele fixe descrise, astfel încât inventarierea acestora să se poată realiza la nivelul Spitalului ELIAS;
 - ☞ dispunerea măsurilor corespunzătoare în vederea corectei evidențieri a modului de constituire a fondului social propriu.
- Având în vedere abaterile constatate s-a emis o decizie, prin care au fost dispuse mai multe măsuri pentru înlăturarea neregulilor constatate.

La Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București (CMDTAMPB)

Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București (CMDTAMPB) este o instituție publică cu personalitate juridică, unitate sanitară cu caracter ambulatoriu, funcționând inițial pe lângă Spitalul Elias, în subordinea Ministerului Apărării Naționale, iar, ulterior, în conformitate cu prevederile OUG nr. 17/2007, în subordinea Academiei Române.

Centrul asigură asistență medicală primară, de specialitate, de urgență pentru categorii de persoane aflate în sistemul de asigurări sociale de sănătate, precum și asistență medicală și protecție sanitară pentru demnitarii români și străini, desfășurând și activități de inspecție sanitară și sanitar-veterinară de stat, în colaborare cu Inspecția Sanitară de Stat din cadrul Ministerului Sănătății Publice, având în vedere protocolul de colaborare interinstituțională în vigoare.

Centrul Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă București este instituție publică finanțată din venituri proprii și subvenții de la bugetul de stat, prin bugetul Academiei Române și funcționează pe principiul autonomiei financiare.

Observațiile Curții de Conturi

Ca și în cazul Spitalului ELIAS, la CMDTAMPB, Curtea de Conturi a constatat aceeași situație referitoare la unele bunuri aparținând domeniului public al statului, înregistrate eronat în evidența contabilă.

Astfel, bunuri aparținând domeniului public al statului (imobile cu terenul aferent, precum și alte bunuri din domeniul public al statului), în sumă de 62.661 mii lei, au fost înregistrate eronat în evidența contabilă a CMDTAMPB, în condițiile în care acestea se află în administrarea Academiei Române, ca urmare a aplicării prevederilor OUG nr. 17/2007 pentru trecerea Centrului Medical de Diagnostic, Tratament Ambulatoriu și Medicină Preventivă din subordinea Ministerului Apărării în subordinea Academiei Române și pentru stabilirea unor măsuri organizatorice aferente acestora.

În același timp, au fost înregistrate eronat, în Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul privat al statului, active primite cu titlu gratuit, în valoare de 180 mii lei. Mai mult, pentru bunurile primite prin donație, entitatea nu a stabilit o durată normală de funcționare și, pe cale de consecință, nu a calculat amortizarea aferentă acestor bunuri. În timpul acțiunii de control, entitatea a stabilit durata normală de funcționare, a calculat amortizarea aferentă bunurilor din patrimoniu și a efectuat regularizările necesare.

Referitor la activitatea economică a Centrului, desfășurată prin farmacia proprie, s-a constatat că nu a fost calculat, înregistrat și declarat impozitul pe profit aferent veniturilor încasate. În timpul acțiunii de control, entitatea a solicitat ANAF modificarea vectorului fiscal, fiind luată în evidență ca entitate plătitore de impozit pe profit.

Recomandări:

- ☞ inițierea unor măsuri în vederea clarificării apartenenței bunurilor din domeniul public sau privat al statului și transmiterii acestora deținătorului de drept;
- ☞ respectarea prevederilor cu privire la înregistrarea bunurilor primite cu titlu gratuit în vederea prezentării în situațiile financiare de date conforme referitoare la veniturile încasate și cheltuielile efectuate;
- ☞ în vederea calculării rezultatului fiscal, conducerea entității va dispune măsuri pentru întocmirea Registrului fiscal și pentru completarea acestuia cu toate elementele obligatorii prevăzute de legislația în vigoare.

Având în vedere abaterile constatate și recomandările echipei de audit, s-a emis o decizie, prin care s-au dispus mai multe măsuri pentru înlăturarea neregulilor constatate.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) este organizată și funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, fiind autoritate de reglementare și control în domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor.

Domeniul de activitate al ANSVSA constă în totalitatea acțiunilor și activităților sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor inițiate, desfășurate și finalizate în vederea asigurării și garantării sănătății animalelor, sănătății publice, protecției animalelor, protecției mediului și siguranței alimentelor.

ANSVSA este condusă de un președinte cu rang de secretar de stat și de doi vicepreședinți cu rang de subsecretar de stat, numiți prin decizie a prim-ministrului. Președintele autorității este ordonator principal de credite.

Organizarea și funcționarea ANSVSA este reglementată de OG nr. 42/2004 privind organizarea activității sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor, cu modificările și completările ulterioare și de HG nr. 1.415/2009 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor a unităților din subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare.

La Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) și la 18 direcții sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor s-au desfășurat misiuni de audit financiar care au vizat situațiile financiare ale anului 2016.

Observațiile Curții de Conturi

La Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA)

ANSVSA a limitat veniturile proprii lunare obținute din tariful perceput pentru activitatea de control oficial sanitar-veterinar în unitățile care produc alimente de origine animală/nonanimală la suma de 5.000 euro/lună/unitate, respectiv de 2.000 euro/lună/unitate.

Limitarea a fost impusă ordonatorilor terțiari de credite din subordine, respectiv DSVSA județene, prin ordinele președintelui ANSVSA nr. 96/22.07.2014 și OANSVSA nr. 113/2008 (actualizat), și a avut următoarele consecințe:

- majorarea subvențiilor acordate din bugetul de stat pentru finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale direcțiilor sanitar-veterinare cu o sumă egală cu facilitățile acordate prin ordinele menționate;
- favorizarea (avantajarea) societăților comerciale mari (cu un număr mare de sacrificări lunare) în defavoarea societăților comerciale mici și mijlocii (cu un număr mai mic de animale sacrificate din aceeași categorie).

Au fost efectuate unele cheltuieli suplimentare nejustificate în valoare de 31 mii lei, aferente unor drepturi de natură salarială acordate unui număr de 11 angajați, ca urmare a stabilirii eronate a salariilor de bază, fără respectarea actelor normative care reglementează domeniul supus verificării.

La nivelul direcțiilor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor (DSVSA-urilor)

Referitor la elaborarea și fundamentarea proiectului de buget s-a constatat că nu a fost respectată obligația de a fundamenta veniturile proprii pentru anul curent cel mult la nivelul realizărilor din anul precedent, în condițiile în care gradul de realizare a veniturilor proprii programate în ultimii 2 ani a fost mai mic de 97% pe fiecare an (DSVSA Covasna).

În ceea ce privește exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare s-a constatat că:

- nu au fost înregistrate în evidența contabilă: creanțe datorate unor terți în baza titlurilor de creanță; ajustări ale creanțelor cu o vechime mai mare de 1 an; provizioane reprezentând valoarea tichetelor de masă, conform hotărârilor judecătorești definitive, a căror plată se efectuează eşalonat; obligații stabilite de instanța de judecată (DSVSA: Arad, Mureș, Sălaj);
- au fost reflectate în mod eronat în contul de „Mijloace fixe” elemente patrimoniale de natura obiectelor de inventar (DSVSA: Arad, Sălaj, Caraș-Severin și Covasna), iar bunurile de natura obiectelor de inventar și licențele au fost înregistrate în mod eronat direct pe „Cheltuieli materiale” la DSVSA Botoșani;
- au fost constatate neconcordanțe între drepturile rămase de încasat, evidențiate prin contul de execuție, și datele din balanța analitică (DSVSA Brăila);
- au fost menținute în conturile de creanțe ale entității unele sume datorate de către societăți comerciale dizolvate și/sau radiate sau au fost menținute eronat în evidența contabilă unele active fixe de natura construcțiilor care nu se mai aflau în patrimoniul unității (DSVSA: Harghita, Vrancea, Sălaj și Caraș-Severin);
- au existat unele neconcordanțe între datele din balanța de verificare și transpunerea acestor date în contul de execuție, care au reprezentat diferențe între valoarea plăților din contul de execuție și valoarea plăților înregistrate în balanța de verificare analitică (DSVSA Covasna);
- nu au fost respectate dispozițiile OMFP nr. 1972/2002, în sensul că nu au fost organizate, evidențiate și raportate angajamentele bugetare și legale (DSVSA Ilfov).

Referitor la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, s-au constatat venituri neîncasate în sumă de 614 mii lei, astfel:

- nu a fost încasată redevența datorată de către medicii veterinari conform prevederilor contractelor de concesiune (DSVSA: Arad și Caraș-Severin);
- nu s-a îndeplinit integral procedura de urmărire a încasării amenzilor aplicate prin procesele-verbale de contravenție, nefiind confirmată preluarea acestora de către organele fiscale în vederea executării silite a debitelor respective; achitarea unor amenzi pentru care s-a confirmat plata de către contravenienți, a căror plată sau virare a sumelor încasate nu respectă întru totul prevederile legale (DSVSA: Ilfov și Brăila);
- nu au fost calculate, facturate, înregistrate și încasate obligații accesorii de natura penalităților contractuale, dobânzi și penalități de întârziere prevăzute de lege, datorate de clienți (operatori economici) ca urmare a neachitării, la termenele scadente, a facturilor

curente emise de direcțiile sanitar-veterinare și de siguranța alimentelor în baza contractelor anuale încheiate în temeiul *Ordinului ANSVSA nr. 64/2007* și *Ordinului nr. 113/2008* (DSVSA: Argeș, Călărași, Harghita, Prahova, Maramureș și Mureș).

Nu au fost respectate în totalitate prevederile legale aplicabile operațiunii de inventariere generală a patrimoniului instituției la DSVSA Argeș, București, Caraș-Severin, Covasna, Galați, Ilfov, Prahova, Sălaj, Sibiu, Harghita și nu au fost predate bunurile utilizate de către ordonatorul de credite la data plecării din unitate, la DSVSA Sălaj.

Nu a fost actualizată valoarea din Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al statului conform valorii acestora înregistrate în evidența contabilă, la DSVSA Prahova.

Au fost decontate necuvenit servicii sanitar-veterinare raportate de medicii veterinari, în valoare de 22 mii lei (DSVSA Maramureș, Olt și Mureș), și au fost efectuate plăți fără documente justificative la DSVSA Botoșani, iar la DSVSA Mureș, Sălaj și Vrancea au fost efectuate cheltuieli nelegale pentru consumul de carburanți.

S-a constatat existența unor vaccinuri cu termenul de valabilitate expirat, care nu mai pot fi utilizate pentru acțiuni imunologice, fapt care a generat o pagubă în patrimoniul instituțiilor publice, în sumă de 228 mii lei, la DSVSA Brăila, Galați, Maramureș, Mureș și Sălaj, iar la DSVSA Sălaj s-a efectuat în mod nelegal, din bugetul de stat, plata sumei de 10 mii lei, reprezentând contravenție aplicată pentru nerespectarea procedurilor privind achizițiile publice, fără ca unitatea să dispună măsuri de recuperare a acestora.

Nu a fost calculat, înregistrat, declarat și virat la bugetul UAT-urilor, impozitul pe clădiri și teren, pentru partea de clădire în care se desfășoară activități economice, la DSVSA: Caraș-Severin, Călărași, Mureș, Prahova și Sălaj.

Nu au fost respectate principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public și privat al statului, respectiv:

- în perioada 2009-2016, la DSVSA București au fost efectuate cheltuieli în sumă de 1.293 mii lei, aferente unui mijloc fix, care, de la data punerii în funcțiune, nu a furnizat datele necesare emiterii buletinelor de analiză (pentru dioxină etc.) și nu a generat venituri;
- nu au fost realizate toate activitățile de inspecție obligatorie cuprinse în Programul de control oficial în domeniul sănătății animalelor, așa cum este prevăzut în *Ordinul ANSVSA nr. 40/2010* și în *Ordinul ANSVSA nr. 106/2015*, la DSVSA Brăila.

Recomandări:

- ☞ se vor lua măsurile legale care se impun în vederea realizării veniturilor din activitatea de control oficial sanitar-veterinar în unitățile care produc alimente de origine animală/nonanimală, în funcție de numărul efectiv de capete controlate sau a activității efectiv prestate fără o limitare valorică a nivelului acestora;
- ☞ recuperarea, pe toate căile legale, a sumei de 31 mii lei, reprezentând cheltuieli suplimentare nejustificate aferente unor drepturi de natură salarială acordate unui număr de 11 angajați, ca urmare a stabilirii eronate a salariilor de bază, pentru care au fost stabilite accesorii (dobânzi și penalități de întârziere) în sumă de 2 mii lei, calculate până la data de 30.06.2017.

Opinia de audit

La nivelul ordonatorului principal de credite, echipa de audit a exprimat o **opinie contrară**, având în vedere constatările și opiniile exprimate ca urmare a misiunilor de audit desfășurate la nivelul instituțiilor din subordinea ANSVSA și faptul că valoarea totală a abaterilor depășește pragul de materialitate.

Follow-up

În cadrul misiunii de audit financiar la ANSVSA (sediul central) a fost verificat modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi în vederea remedierii abaterilor constatate ca urmare a unor misiuni de audit în perioada 2011-2016.

Se constată un ritm extrem de greoi în implementarea măsurilor dispuse ANSVSA, astfel încât nivelul de recuperare a sumelor reprezentând prejudicii estimate ca urmare a acțiunilor anuale de verificare a fost de doar 24%, din totalul prejudiciilor constatate, în sumă de 10.210 mii lei, încasându-se doar 2.453 mii lei.

SECRETARIATUL DE STAT PENTRU RECUNOAȘTEREA MERITELOR LUPTĂTORILOR ÎMPOTRIVA REGIMULUI COMUNIST INSTAURAT ÎN ROMÂNIA ÎN PERIOADA 1945-1989

Secretariatul de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 (denumit în continuare *Secretariatul de stat*) este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, care asigură și coordonează, la nivel central, aplicarea reglementărilor legale în vigoare referitoare la revoluționarii din decembrie 1989, la luptătorii în rezistența anticomunistă, respectiv la foștii deținuți politici, precum și la persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma Revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987.

Pentru realizarea obiectului specific de activitate, Secretariatul de stat asigură relațiile statului cu asociațiile din România ale revoluționarilor din decembrie 1989 și ale luptătorilor în rezistența anticomunistă, organizează, coordonează și controlează aplicarea prevederilor legale cu privire la aceste categorii de persoane. Secretariatul de stat este condus de un secretar de stat numit și eliberat din funcție prin decizie a prim-ministrului.

Observațiile Curții de Conturi

Verificările efectuate asupra situațiilor financiare ale Secretariatului de stat, încheiate la 31.12.2016, au relevat deficiențe de natură financiar-contabilă, curențe în asigurarea integrității patrimoniului administrat, generate de funcționarea necorespunzătoare a controlului intern managerial la nivelurile structurilor organizatorice ale instituției.

În esență, neregulile constatate au vizat mai multe paliere de referință, prezentate sintetic în cele ce urmează.

S-au constatat nereguli privind derularea Programului „*Tipărirea și distribuirea biletelor de călătorie gratuită clasa I dus-întors CFR și a cartelelor Metrorex*”. Principalele nereguli identificate în urma evaluării modului de derulare a acestui program se prezintă astfel:

- nu s-a respectat obligația legală privind crearea și actualizarea bazei de date referitoare la revoluționarii din decembrie 1989, în conformitate cu atribuțiile stabilite în sarcina instituției prin actele normative de organizare și funcționare;
- fundamentarea necorespunzătoare a necesarului de bilete CFR și cartele Metrorex, în sensul că această acțiune nu a fost precedată de stabilirea numărului exact al persoanelor care beneficiază, potrivit *Legii nr. 341/2004*, de aceste gratuități de transport;
- nereguli constatate în acțiunea de distribuire și de justificare a biletelor de călătorie gratuită cls. I dus-întors CFR și a cartelelor Metrorex, cu valabilitate în anii 2015 și 2016, predate de inspectorii de specialitate către beneficiarii de drept ai acestor facilități, în special către asociațiile de revoluționari. Pentru relevanța acestui aspect exemplificăm faptul că „Situația biletelor de transport CFR și cu metroul”, întocmită de instituție la data 21.06.2017, se prezenta astfel:
 - 3.649 de cartele Metrorex constatate lipsă în gestiunea Secretariatului de stat;
 - 36.542 de bilete CFR și 4.119 cartele Metrorex pentru care nu au fost depuse deconturile cu documente justificative de distribuire către beneficiari.

S-au constatat nereguli privind efectuarea unor plăți de natura cheltuielilor de judecată, cheltuieli de executare silită și penalități, stabilite de instanțele de judecată în sarcina Secretariatului de stat, în solidar cu Comisia Parlamentară a Revoluționarilor din Decembrie 1989, generate de preschimbarea cu întârziere a certificatelor de revoluționar.

În ceea ce privește inventarierea elementelor patrimoniale de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale instituției, s-au constatat următoarele nereguli:

- lipsuri din gestiune a unor bunuri de natura obiectelor de inventar și mijloace fixe;
- nu au fost inventariate mătcile certificatelor de revoluționar și nu a fost întocmită situația nominală a acestor documente cu regim special;
- nu au fost inventariate în totalitate documentele de transport gratuit CFR și cu Metroul, context în care nu s-a stabilit o situație certă a plusurilor/minusurilor din gestiunea instituției.

Recomandări

Pentru înlăturarea abaterilor financiar-contabile au fost formulate recomandări, preluate ulterior în decizia emisă pentru activitatea economico-financiară aferentă exercițiului bugetar 2016, astfel:

- ☞ crearea și actualizarea bazei de date referitoare la revoluționarii din decembrie 1989, înregistrarea în evidența contabilă a deconturilor de justificare a documentelor de transport distribuite cu titlu gratuit (bilete CFR și cartele Metrorex aferente perioadei 2015-2016), inventarierea și stabilirea situației reale, conform reglementărilor legale aplicabile;
- ☞ informarea oficială a Ministerului Transporturilor asupra lipsurilor constatate în gestiunea documentelor de călătorie acordate beneficiarilor cu titlu gratuit, în baza prevederilor legii și stabilirea de comun acord a procedurii de instrumentare și valorificare a acestor situații; inventarierea bunurilor de natura obiectelor de inventar și mijloacelor fixe, recuperarea prejudiciului generat de lipsuri în gestiune și înregistrarea rezultatelor acestei acțiuni în evidența contabilă;
- ☞ inventarierea mătcilor și a certificatelor de revoluționar, prin comparare cu numărul real al persoanelor care au dobândit în condiții de legalitate titlurile prevăzute de *Legea nr. 341/2004*;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului reprezentând contravaloarea biletelor de transport gratuit CFR clasa I dus-întors și a cartelelor Metrorex constatate lipsă în gestiune, inclusiv a celor 3.649 de cartele Metrorex, recuperarea și virarea la bugetul de stat a prejudiciului constat, în condițiile respectării reglementărilor legale privind prescripția datoriilor.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar al contului de execuție și al bilanțului contabil încheiate pentru exercițiul bugetar 2016 a fost exprimată o **opinie contrară**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri de înlăturare a abaterilor financiar-contabile. Pentru deficiențele care au avut caracterul de continuitate sau repetabilitate din anii precedenți au rămas valabile măsurile dispuse prin deciziile emise în urma misiunilor de audit financiar anterioare, pentru care reprezentanții instituției au solicitat prelungiri succesive ale termenelor de realizare a acestora. Conducerea Secretariatului de stat nu a contestat măsurile dispuse de Curtea de Conturi prin deciziile emise.

Follow-up

În urma verificărilor efectuate în cadrul misiunilor de audit financiar aferente exercițiilor bugetare 2013-2015 au fost constatate deficiențe de natură financiar-contabilă, precum și producerea de prejudicii, pentru a căror remediere au fost emise patru decizii, cuprinzând măsuri de înlăturare a neregulilor.

Impactul favorabil al măsurilor implementate, integral sau parțial, asupra activității entității auditate, evaluat cu ocazia acțiunilor de verificare a modului de ducere la îndeplinire a acestor măsuri, constă în rezultatele acțiunilor desfășurate de entitate, dintre care enumerăm:

- s-a asigurat cadrul legal de organizare, funcționare și conducere a Compartimentului buget, finanțe, contabilitate;
- au fost analizate dosarele profesionale ale personalului angajat, acestea fiind completate, iar fotocopiile după documentele de studii originale au fost semnate pentru conformitate cu originalul;
- fișele de post au fost întocmite, revizuite sau actualizate în concordanță cu atribuțiile repartizate și au fost distribuite sub semnătură.

Măsurile parțial implementate de entitate sunt măsuri pentru care entitatea a inițiat acțiunile necesare, dar acestea se află în derulare, în curs de finalizare sau pe rolul instanțelor de judecată și presupun:

- continuarea demersurilor legale privind recuperarea prejudiciului estimat la suma de 438,6 mii lei, produs instituției în anul 2010, prin neaplicarea sentințelor civile rămase definitive și irevocabile; dispunerea tuturor măsurilor legale în vederea recuperării – acțiune judecătorească aflată pe rolul instanței de judecată;
- finalizarea demersurilor inițiate privind obligația legală de stabilire a întinderii prejudiciului estimat la suma de 88 mii lei, produs în urma achitării unor servicii de arhivare contractate, fără verificarea prealabilă a realității și exactității realizării acestora și utilizarea tuturor căilor legale de recuperare a prejudiciului în termenul legal de prescripție – acțiune judecătorească aflată pe rolul instanței de judecată;
- continuarea monitorizării procesului aflat pe rolul instanței de judecată și utilizarea tuturor căilor legale pentru apărarea intereselor instituției, vizând recuperarea și virarea la bugetul de stat a prejudiciului în sumă de 38 mii lei – acțiune judecătorească aflată pe rolul instanței de judecată;
- urmărirea rezultatelor anchetei efectuate de organele de cercetare penală în cazul ex-directorului de cabinet și, după caz, în funcție de rezultatele cercetării penale, recuperarea prejudiciului estimat la suma de 30 mii lei, reprezentând drepturi salariale acordate pe perioada de desfășurare a activității la Secretariatul de Stat – anchetă în curs de desfășurare, efectuată de organele de cercetare penală;
- proiectarea și implementarea unui program de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial, care să conțină acțiuni concrete de evaluare a activității fiecărei structuri funcționale și de aplicare a măsurilor de remediere a disfuncționalităților;
- organizarea evidenței proceselor aflate pe rolul instanțelor de judecată în care instituția este parte, monitorizarea proceselor și utilizarea tuturor căilor legale pentru apărarea intereselor instituției în vederea evitării producerii de prejudicii.

Există și măsuri neimplementate de entitate, fapt pentru care unele abateri constatate de Curtea de Conturi continuă să se înregistreze, respectiv:

- stabilirea de către conducerea Secretariatului de stat, în colaborare cu Ministerul Transporturilor, Metrorex SA și SNT CFR, a valorii biletelor de călătorie gratuită clasa I dus-întors CFR și a cartelelor Metrorex acordate în baza prevederilor *Legii nr. 341/2004*, aplicată în situația constatării lipsurilor în gestiune, în vederea recuperării debitelor;
- actualizarea bazei de date a persoanelor care dețin titlul de revoluționar, astfel încât evidența acestora să constituie referință pentru monitorizarea acordării drepturilor prevăzute de lege;
- fundamentarea corespunzătoare a numărului de bilete CFR și cartele Metrorex, precum și a fondurilor necesare finanțării cheltuielilor de tipărire a acestora, în concordanță cu numărul real al beneficiarilor acestui drept conferit de lege; organizarea evidenței tehnico-operative a acestor documente de călătorie gratuită, inventarierea și valorificarea rezultatelor acestei acțiuni prin recuperarea debitelor rezultate din lipsurile constatate;
- organizarea evidenței certificatelor de revoluționar și inventarierea acestor formulare cu regim special;
- stabilirea situației reale a patrimoniului instituției prin efectuarea acțiunii de inventariere, valorificarea inventarierii, recuperarea prejudiciilor reprezentând lipsuri în gestiunea instituției, după caz, și înregistrarea în evidența contabilă a rezultatelor acesteia.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) este autoritate de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și, totodată, garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării. Consiliul a fost înființat în baza prevederilor OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, iar organizarea și funcționarea acestuia au fost reglementate prin HG nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, cu modificările și completările ulterioare.

Conducerea Consiliului este asigurată de un președinte cu rang de secretar de stat, ales de membrii Colegiului director din rândul acestora, pentru un mandat de cinci ani. Colegiul director este organ colegial, deliberativ și decizional, responsabil pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege, alcătuit din nouă membri cu rang de secretar de stat, propuși și numiți pentru un mandat de cinci ani, de către cele două Camere ale Parlamentului.

Observațiile Curții de Conturi

Examinarea situațiilor financiare întocmite de CNCD pentru exercițiul bugetar 2016 a relevat omisiuni de înregistrare a unor operațiuni contabile, erori rezultate din calcule aritmetice, generate de funcționarea necorespunzătoare a unor aplicații informatice destinate prelucrării datelor contabile, având ca efect denaturarea semnificativă, cu valoarea de 10.457 mii lei, a indicatorilor economici raportați prin situațiile financiare anuale, precum: active nete, datorii totale, capitaluri proprii.

Curtea de Conturi a emis decizie, prin care a fost dispusă măsura înlăturării neregulilor constatate și reflectarea corectă, reală și exactă a datelor și informațiilor raportate în bilanțul contabil încheiat la finele semestrului I 2017, potrivit reglementărilor contabile și cu respectarea cadrului financiar de raportare aplicabil.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate a fost exprimată o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**. La exprimarea opiniei s-au avut în vedere denaturările valorii unor indicatori economici raportați prin bilanțul contabil încheiat de CNCD la data de 31.12.2016.

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE PRESĂ AGERPRES

AGERPRES este organizată ca instituție publică autonomă, de interes național, cu personalitate juridică, independentă editorial, sub controlul Parlamentului, și funcționează conform prevederilor Legii nr. 19/2003 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Presă AGERPRES, cu modificările și completările ulterioare.

Obiectivul principal al entității constă în producerea și furnizarea de știri și servicii multimedia (foto, grafice, audio) și documentare (monitorizare de presă și baza de date) pentru mass-media, companii private și instituții centrale și locale ale statului, asigurând culegerea, redactarea și difuzarea informațiilor și fotografiilor de presă pentru informarea în masă, în țară și în străinătate, a diferitelor categorii de beneficiari, fără discriminare și cu respectarea deplinei obiectivității, în cadrul general al asigurării dreptului la informare.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție și a situațiilor financiare aferente perioadei 1.01-31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

S-a constatat că din evidența contabilă au fost scăzuți atât debitori declarați insolvabili de către executori judecătorești, nefiind identificate bunuri urmăribile, cât și creanțe aferente unor clienți aflați în stare de insolvență, în valoare de 16 mii lei, a căror stare de insolvabilitate nu a fost stabilită de către organele competente.

În ceea ce privește activitatea de inventariere desfășurată în anul 2016 s-a constatat că nu au fost dispuse măsuri în vederea valorificării rezultatelor inventarierii, pentru deprecieri de active în valoare de 108 mii lei, constatate și consemnate de Comisia de inventariere. Astfel, valorificarea rezultatelor inventarierii s-a efectuat doar din punct de vedere al bunurilor constatate lipsă la inventar, nu și al bunurilor degradate, scoase din folosință și pentru care s-au întocmit propuneri de casare.

Recomandări:

- ☛ analiza gradului de recuperare a creanțelor incerte sau în litigiu și exercitarea dreptului de a constitui ajustări pentru depreciere, precum și actualizarea procedurii operaționale privind înregistrarea creanțelor incerte;
- ☛ organizarea și efectuarea operațiunilor de inventariere anuală, valorificarea rezultatelor acesteia, astfel încât să permită și reflectarea bunurilor degradate și inutilizabile în balanța de verificare și situațiile financiare anuale, prin calcularea și înregistrarea depreciilor aferente.

Opinia de audit

Având în vedere abaterile constatate, a căror valoare cumulată, cu influență directă asupra situațiilor financiare încheiate la 31 decembrie 2016, se situează sub pragul de semnificație, cea mai mare parte a acestora fiind rezolvate în timpul misiunii de audit, s-a formulat o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate s-a emis o decizie, prin care au fost dispuse mai multe măsuri.

INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN

Institutul Cultural Român (ICR) este autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, ce funcționează în baza prevederilor *OUG nr. 27/2012 privind unele măsuri în domeniul cultural*, aprobată cu modificări prin *Legea nr. 55/2013*, obiectivul principal al activității fiind reprezentat de promovarea culturii și civilizației naționale, în țară și în afara ei, cu scopul de a crește vizibilitatea valorilor culturale românești în lume.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție și a situațiilor financiare încheiate pentru perioada 1.01-31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

Ca urmare a verificărilor privind respectarea obligației instituțiilor publice finanțate integral de la bugetul de stat de a vărsa veniturile realizate la bugetul din care au fost finanțate, s-a constatat că ICR nu a virat la bugetul de stat suma de 563 mii lei (afară de anii 2015-2017), reprezentând taxe de participare la *Cursurile de limbă română pentru străini*, organizate în țară și în străinătate. În timpul misiunii de audit s-au virat la bugetul de stat sumele cuvenite.

Nu au fost justificate avansuri spre decontare în sumă de 50 mii lei, acordate în baza unor contracte de parteneriat privind promovarea „*Fondului cultural național în străinătate*”, pentru proiecte inițiate de către institutele din străinătate și pentru care entitatea nu a efectuat demersuri de recuperare și nu a calculat penalități de întârziere, conform prevederilor legale și a angajamentelor legale încheiate. În timpul misiunii de audit financiar, din totalul avansurilor acordate și nejustificate au fost restituite avansuri nejustificate în sumă de 41 mii lei, diferența de 9 mii lei nefiind justificată și nici restituită.

Au fost angajate și decontate servicii de consultanță juridică, în valoare de 21 mii lei, având la bază contractul de asistență juridică încheiat cu un cabinet de avocatură, fără ca instituția să justifice temeinic necesitatea acestor servicii. La baza plăților nu au existat documente care să justifice modul în care a fost îndeplinit obiectul contractului, în contract nefiind prevăzute clauze care să stabilească obligația de a efectua și justifica, înainte de efectuarea plăților, recepția serviciilor contractate, respectiv executarea serviciilor care au făcut obiectul contractului încheiat cu firma de avocatură. De menționat că în organigrama ICR este prevăzut un compartiment juridic, pentru care au fost bugetate și ocupate trei posturi de consilieri juridici, aceste persoane îndeplinind, printre altele, și atribuții similare cu cele care au făcut obiectul contractului.

Recomandări:

- ☛ extinderea verificării asupra tuturor avansurilor acordate, în baza unor contracte de parteneriat, dispunerea măsurilor ce se impun în vederea justificării/recuperării acestora, inclusiv a penalităților aferente, după caz;
- ☛ dispunerea măsurilor în vederea recuperării sumelor plătite fără documente justificative;
- ☛ dispunerea măsurilor în vederea conformării cu prevederile legale referitoare la efectuarea cheltuielilor din fonduri publice cu respectarea principiului economicității.

Opinia de audit

Echipa de audit a formulat o **opinie contrară** asupra situațiilor financiare întocmite și raportate la data de 31.12.2016, întrucât au fost constatate denaturări semnificative ale situațiilor financiare, ținând cont, totodată, de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, precum și de valoarea totală a abaterilor identificate.

Pentru înlăturarea neregulilor constatate s-a emis o decizie, prin care au fost dispuse mai multe măsuri.

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE

Societatea Română de Radiodifuziune (SRR) este serviciu public autonom, de interes național, independent editorial, înființată în baza *Legii nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune*.

Pentru realizarea obiectului specific de activitate, în structura SRR funcționează: posturi naționale, regionale, locale și internaționale, redacții, Direcția Formații Muzicale și Agenția de presă RADOR, având ca obiect de activitate monitorizarea

posturilor de știri care reflectă, cu preponderență, situația din România, precum și materialele cu relevanță din mass-media internațională, cu privire la problematica internă.

De asemenea, în structura SRR se regăsesc opt posturi regionale: *Radio România București, Radio România Cluj, Radio România Constanța, Radio România Oltenia - Craiova, Radio România Iași, Radio România Reșița, Radio România Timișoara, Radio România Târgu-Mureș.*

În anul 2017, la *Societatea Română de Radiodifuziune* s-a desfășurat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, precum și acțiunea de verificare cu tema *Control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.*

Observațiile Curții de Conturi

Misiunea de **audit financiar** efectuată la *Societatea Română de Radiodifuziune* a identificat, prin examinarea situațiilor financiare întocmite pentru exercițiul bugetar 2016, unele omisiuni de înregistrare a unor operațiuni contabile, decontarea eronată a unor cheltuieli, precum și erori rezultate din aplicarea unor prevederi legale din domeniul achizițiilor publice.

S-a constatat că SRR nu a aplicat prevederile legale referitoare la stabilirea valorii juste pentru unele categorii de bunuri deținute în patrimoniu și care au fost predate altor entități spre folosință, cu titlu gratuit. De asemenea, nu a procedat la reflectarea în evidența contabilă și, implicit, în situațiile financiare încheiate la 31.12.2016, a tuturor creanțelor comerciale, în valoare totală estimată de 156 mii lei, deținute de către SRR asupra debitorilor aflați în stare de insolvență, pentru care există dosare pe rolul instanțelor de judecată.

SRR a decontat în mod nejustificat, din sumele primite de la bugetul de stat în perioada 2015-2016, cheltuieli de natură salarială estimate la valoarea de 67 mii lei, iar pentru achiziția de accesorii pentru instrumentele muzicale, desfășurată în anul 2016, nu au fost respectate prevederile legale în domeniu, care impuneau utilizarea procedurii simplificate și nu prin cumpărare directă.

Recomandări:

- ☞ reevaluarea tuturor categoriilor de bunuri ale căror valori contabile sunt situate sub valoarea reală/justă a acestora, în scopul stabilirii cu exactitate a valorii elementelor patrimoniale ale entității și reflectării rezultatelor obținute în conținutul situațiilor financiare ale acesteia;
- ☞ efectuarea unei analize pentru întocmirea unei situații centralizatoare a creanțelor care decurg din neîncasarea la termen a taxei radio și care fac obiectul unor litigii aflate pe rolul instanțelor de judecată și dispunerea înregistrării acestora în evidența contabilă a SRR, după caz;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului reprezentând cheltuieli de natură salarială decontate de la bugetul de stat și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestuia, inclusiv dobânzile și penalitățile de întârziere sau majorările de întârziere, după caz, aplicabile pentru veniturile bugetare;
- ☞ dispunerea de măsuri pentru îmbunătățirea controlului intern în ceea ce privește domeniul achizițiilor publice, care să conducă la determinarea corectă a valorii estimate a bunurilor/serviciilor care urmează să facă obiectul achizițiilor publice, precum și la aplicarea procedurilor de achiziție corespunzătoare.

Opinia de audit

Opinia exprimată de auditorii publici externi a fost **opinie de audit cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte.**

În vederea înlăturării abaterilor constatate și dispunerii măsurilor pentru recuperarea prejudiciilor, s-a emis decizie, prin care au fost dispuse măsurile pe care reprezentanții Societății Române de Radiodifuziune trebuie să le ducă la îndeplinire.

Controlul privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor

Observațiile Curții de Conturi

Acțiunea de control desfășurată la SRR a identificat, în principal, abateri referitoare la încheierea și derularea unor contracte care au ca obiect vânzarea spațiului publicitar al SRR, care au condus la înregistrarea de prejudicii, precum și la neîncasarea unor venituri cuvenite bugetului de stat.

Astfel, în perioada 2012-2016, pentru vânzarea spațiului publicitar, SRR a încheiat un contract de exclusivitate cu o societate comercială, fără a se asigura că, pe tot circuitul comercial al spațiului publicitar, de la SRR, care dispune de acest spațiu, și până la beneficiarii spoturilor/reclamelor publicitare, valoarea totală plătită de beneficiarii spațiului publicitar reprezintă și valoarea facturată și încasată de SRR. Contractele de vânzare a spațiului publicitar al SRR, în foarte mare măsură, nu sunt încheiate direct cu beneficiarul reclamelor/spoturilor publicitare difuzate de SRR, ci cu alte agenții de media, fără a se cunoaște, așa cum prevede legea, dacă acestea sunt sau nu reprezentanți ai beneficiarilor spațiului publicitar sau doar agenții intermediare. Agențiile de media implicate au tranzacționat spațiul publicitar al SRR, beneficiind astfel de sume necuvenite, și, pe cale de consecință, diminuând veniturile SRR și producând acesteia un prejudiciu estimat la suma de 6.959 mii lei.

Factorii de decizie din cadrul SRR au solicitat și aprobat prestarea de către terțe persoane a unor servicii ce reprezentau obligații ale propriilor angajați, activități pentru care entitatea a utilizat fonduri bănești totale în cuantum de 20 mii lei.

Ca urmare a unor practici întreprinse de conducerea SRR împotriva propriilor angajați, reținute de Curtea de Apel Cluj drept ostile, abuzive și discriminatorii, Societatea a fost obligată la plata sumei de 100 mii euro (echivalent lei), reprezentând plată daune morale, cu consecința prejudicierii SRR.

În anul 2016, SRR a încheiat un număr de 23 de contracte de prestări servicii, care au avut ca obiect punerea la dispoziția beneficiarilor a unor spații din domeniul public al statului, precum și prestarea de servicii conexe în vederea realizării unor evenimente culturale, fără a stabili, încasa și vira la bugetul de stat chiria/redevența prevăzută de legislația în domeniu.

Recomandări:

- ☞ conducerea SRR va dispune toate măsurile legale pentru a asigura:
 - ☞ existența transparenței tarifelor cu care se facturează spațiul publicitar al SRR, astfel încât tarifele practicate în relațiile contractuale de vânzare a spațiului publicitar, de la proprietarul acestuia (SRR) și până la beneficiarul spoturilor publicitare, să nu facă obiectul unor tranzacții care să conducă la diminuarea veniturilor convenite SRR;
 - ☞ încheierea contractelor cu agențiile de media, în numele și pe seama SRR, numai cu entități care fac dovada calității legale de reprezentant autorizat al beneficiarilor spațiului publicitar al SRR. Totodată, se va stabili întinderea prejudiciului creat SRR prin vânzarea spațiului publicitar către agenții de media intermediare, și nu direct beneficiarului reclamei, producătorului programului publicitar sau reprezentanților autorizați ai acestora, ceea ce a permis ca o parte din plățile efectuate de beneficiari sau de reprezentanții autorizați ai acestora să fie reținută necuvenit de agențiile de media intermediare, și se vor dispune măsuri pentru recuperarea acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere;
- ☞ efectuarea unei analize a modului în care au fost achiziționate de la terțe persoane fizice servicii care reprezentau obligații ale propriilor angajați și dispunerea de măsuri pentru îmbunătățirea controlului intern, precum și stabilirea întinderii prejudiciului creat SRR și recuperarea acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului creat SRR, reprezentând sume datorate și plătite de societate în urma proceselor pierdute în instanță și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere.

Pentru valorificarea constatărilor înscrise în Raportul de control a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri prin a căror ducere la îndeplinire vor fi înlăturate abaterile constatate, vor fi stabilite și recuperate prejudiciile create.

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE TELEVIZIUNE

Societatea Română de Televiziune (SRTv) reprezintă un serviciu public autonom de interes național, independent editorial, ce își desfășoară activitatea sub controlul Parlamentului, înființat și funcționând în baza *Legii nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

SRTv are în structura sa posturi/studiouri de televiziune, respectiv:

- patru posturi naționale de televiziune, respectiv: TVR 1, TVR 2, TVR 3, TVR HD (o versiune de înaltă definiție a programelor TVR, ce se difuzează prin satelit și terestru);
- un post în Republica Moldova: TVR Moldova;
- un post internațional: TVR Internațional;
- cinci studiouri teritoriale, fără personalitate juridică: Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova și Târgu-Mureș.

În anul 2017, la *Societatea Română de Televiziune* s-a desfășurat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție a bugetului de stat pe anul 2016.

Observațiile Curții de Conturi

La *Societatea Română de Televiziune*, Curtea de Conturi a constatat abateri de la legislația în vigoare din domeniul finanțelor publice (fundamentarea, aprobarea și monitorizarea bugetului de venituri și cheltuieli), al contabilității, dar și al administrării bunurilor aflate în administrare.

Fundamentarea bugetului pentru Departamentul TVR Internațional nu a avut în vedere toate tipurile de cheltuieli necesare pentru ca acesta să își desfășoare activitatea în conformitate cu prevederile legale, astfel încât necesarul de finanțare comunicat să reflecte situația reală. Ulterior, Consiliul de Administrație al SRTv nu a aprobat lista cu „alte cheltuieli de investiții”, ca urmare a solicitării Departamentului TVR Internațional de majorare a poziției cheltuieli de capital cu suma de 1.000 mii lei pentru cheltuieli de natura investițiilor, constând în licențe filme pentru difuzarea pe canalul TVR Moldova. În bugetul de venituri și cheltuieli total al SRTv nu s-a reflectat în mod distinct, nici la venituri și nici la cheltuieli, suma reprezentând alocație bugetară destinată finanțării activității societății „Filiala SRTv” SRL din Chișinău, Republica Moldova.

Cheltuielile ocazionate de realizarea unui decor nu au fost fundamentate corespunzător, în sensul că nu au fost precizate toate tipurile de cheltuieli necesare, astfel încât cheltuielile ocazionate de proiectarea, realizarea, transportul și montarea decorului în studioul societății „Filia SRTV” SRL din Chișinău - Republica Moldova au fost achitate din surse proprii, deși sursa de finanțare, aprobată și menționată pe toate documentele a fost alocație bugetară. Ulterior, SRTV nu a recuperat toate tipurile de cheltuieli înregistrate și suportate din bugetul său, ocazionate de proiectarea și producerea, transportul și montarea decorului.

SRTV a plătit suma de 144 mii lei către un agent economic, pentru: „*cesiune drepturi de difuzare conform contractului-cadru nr. – TVR MOLDOVA DESTINE CA-N FILME*” – 8 episoade x 52 de minute, în condițiile în care, conform contractului, titular de contract este o altă societate și, deși obiectul contractului îl constituie „*achiziționarea licenței pentru programul de televiziune cu titlul (de lucru) „Destine ca-n filme între Prut și Nistru*”, adică o achiziție la „cheie”, s-a constatat faptul că la realizarea programului au participat și salariați ai SRTV și niciun episod dintre cele 8 difuzate pe TVR Moldova nu a purtat numele de „*Destine ca-n filme între Prut și Nistru*”, toate cele 8 episoade purtând denumirea de „*Destine ca-n filme*”.

Au fost scoase din evidență active necorporale în valoare estimată de 35.053 mii lei, din care 551 mii lei reprezintă active achiziționate cu finanțare din alocații bugetare, nerespectându-se prevederile legale în domeniu.

SRTV a pus la dispoziția unor terți spații aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea sa, fără documente legale și fără a fi stabilită și încasată chiria/redevența aferentă, conform legii, cu consecința prejudicierii bugetului de stat cu suma de 88 mii lei. De asemenea, SRTV nu a calculat, înregistrat, facturat și încasat contravaloarea utilităților consumate, prejudiciind astfel bugetul SRTV.

Recomandări:

- ☞ identificarea cauzelor care au condus la deficiențele constatate și dispunerea de măsuri pentru eliminarea pe viitor a unor asemenea abateri, în sensul elaborării, aprobării și implementării unei proceduri de sistem/operationale, care să cuprindă, dar fără a se limita la acestea, elaborarea, fundamentarea, aprobarea și monitorizarea bugetului de venituri și cheltuieli, precum și modificările ulterioare, dar și responsabilități ale structurilor organizatorice și persoanelor implicate în acest proces;
- ☞ stabilirea situației reale a tuturor elementelor patrimoniale în vederea întocmirii situațiilor financiare anuale, care să ofere o imagine fidelă a poziției financiare și a performanțelor entității pentru respectivul an financiar, precum și dispunerea măsurilor necesare organizării și efectuării operațiunii de scoatere din folosință a unor mijloace fixe și de casare a unor obiecte de inventar, cu respectarea prevederilor legale;
- ☞ dispunerea măsurilor necesare, astfel încât la nivelul entității să se organizeze, indiferent de sursa de finanțare, contabilitatea de gestiune pentru acele activități de producție care să permită fundamentarea și reflectarea în produsul obținut a tuturor tipurilor de cheltuieli ocazionate de acesta;
- ☞ efectuarea unei analize în detaliu în ceea ce privește realizarea/achiziția programului „Destine ca-n filme între Prut și Nistru”, respectiv derularea contractelor încheiate; stabilirea întinderii prejudiciului adus SRTV prin nerecuperarea contravalorii utilităților consumate de terți și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților aferente;
- ☞ efectuarea unei analize în scopul identificării tuturor cazurilor de nerespectare a prevederilor legale privind darea în folosință a spațiilor din domeniul public al statului și/sau nerecuperarea contravalorii utilităților consumate de terți, stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea de măsuri de recuperare a acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților de întârziere sau a majorărilor de întârziere, după caz, aplicabile pentru veniturile bugetare, potrivit legii, și/sau amendarea contractelor existente în vederea intrării în legalitate, după caz.

Opinia de audit

Având în vedere că operațiunea de inventariere nu și-a atins scopul principal, iar numeroasele abateri de la legalitate și regularitate constatate au fost de natură să influențeze situațiile financiare încheiate la data de 31.12.2016, în sensul în care acestea conțin informații denaturate, s-a exprimat o **opinie contrară**.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) este garantul independenței justiției, atribuțiile sale fiind prevăzute în Constituția României, *Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În coordonarea CSM funcționează următorii ordonatori terțari de credite: Institutul Național al Magistraturii, Inspekția Judiciară și Școala Națională de Grefieri.

În anul 2017 au fost efectuate misiuni de audit financiar atât la ordonatorul principal de credite – CSM, cât și la două instituții aflate în subordine, respectiv Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri – ordonatori terțari de credite, pentru a căror activitate au fost acordate certificate de conformitate.

Observațiile Curții de Conturi

Pentru drepturi salariale în sumă de 122 mii lei, de care au beneficiat patru salariați, funcționari publici cu statut special, detașați la CSM în perioada 2011-2015 din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) și Ministerului Administrației și Internelor (MAI), nu au fost dispuse măsuri de recuperare, în termenul legal de prescripție, în condițiile în care plățile nelegale reprezentau diferența de gradație și grad, precum și suma aferentă sporurilor aplicate la aceasta, care nu au legătură cu activitatea instituției. Deși drepturile salariale plătite din bugetul CSM celor patru persoane încep din anul 2011, constatarea plății nelegale a acestora a fost efectuată de entitate abia în data de 26.02.2015, dată la care pentru o parte din drepturile salariale plătite nelegal din bugetul CSM a intervenit prescripția.

Pentru recuperarea plăților nelegale, CSM a acționat în instanță atât persoanele detașate, cât și instituțiile care ar fi trebuit să suporte din propriile bugete aceste plăți, parte din acțiunile în instanță fiind, la data desfășurării misiunii de audit, în curs de soluționare. De asemenea, au fost consemnate și unele deficiențe privind evidența contabilă, care au fost remediate operativ în timpul misiunii de audit.

Opinia de audit

Opinia de audit exprimată ca urmare a efectuării misiunii de audit financiar la Consiliul Superior al Magistraturii a fost **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Prin decizia emisă a fost dispusă măsură pentru recuperarea prejudiciului, ținând seama și de soluția pe care o va pronunța instanța în dosarele aflate pe rol. Împotriva măsurii dispuse a fost formulată contestație, care a fost soluționată de către comisia organizată la nivelul Curții de Conturi prin respingere, iar, ulterior, CSM a formulat cerere în instanță, care se află în curs de soluționare.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Autoritatea Electorală Permanentă (AEP), conform prevederilor *Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente*, este instituție administrativă autonomă cu personalitate juridică și cu competență generală în materie electorală, având misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cu respectarea Constituției, a legii și a standardelor internaționale în materie. Aparatul propriu al AEP a fost organizat în anul 2016 în compartimente de specialitate, structurate în aparat central și aparat teritorial, care cuprinde: opt filiale regionale și 34 de birouri județene fără personalitate juridică.

AEP este condusă de un președinte cu rang de ministru, numit prin hotărâre adoptată în ședința comună a *Senatului și Camerei Deputaților*, la propunerea grupurilor parlamentare, ajutat de doi vicepreședinți cu rang de secretar de stat. Mandatul președintelui și mandatele vicepreședinților AEP sunt de câte opt ani și pot fi reînnoite o singură dată. Personalul AEP este structurat pe categorii profesionale astfel: înalți funcționari publici, funcționari publici (cu statut și nivel de salarizare similar celui prevăzut de lege pentru personalul din aparatul celor două Camere ale Parlamentului) și personal contractual.

Observațiile Curții de Conturi

Examinarea situațiilor financiare întocmite de AEP pentru exercițiul bugetar 2016 a relevat unele deficiențe, prezentate rezumativ după cum urmează:

- deficiențe privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata nejustificată a sumei reprezentând cheltuieli de transport aferente deplasărilor interne, taxe de școlarizare și penalități de întârziere;
- nerespectarea reglementărilor legale privind încadrarea unor cheltuieli pe subdiviziuni ale clasificăției bugetare, corespunzător conținutului economic al acestora;
- neconcordanța datelor înregistrate în evidența tehnico-operativă cu cele din evidența financiar-contabilă și cu cele preluate în balanțele de verificare, cu efect asupra acurateței datelor raportate prin situațiile financiare;
- interpretarea eronată a prevederilor *Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice* în ceea ce privește modalitatea/procedura de atribuire a unor contracte de achiziție de bunuri;
- deficiențe ale managementului resurselor umane, sub aspectul politicii de recrutare și selecție a personalului, generate de interpretarea și aplicarea eronată a reglementărilor incidente domeniului.

Recomandări:

- ☞ recuperarea sumelor reprezentând plăți nelegale și virarea acestora la bugetul de stat;
- ☞ revizuirea și implementarea procedurilor operaționale privind:
 - organizarea și ținerea la zi a evidenței financiar-contabile, astfel încât cheltuielile bugetare să fie încadrate, înregistrate și raportate în conformitate cu structura clasificăției bugetare corespunzătoare;
 - achizițiile publice prin corelarea cu prevederile *Legii nr. 98/2016* și aplicarea corespunzătoare a acestora.

- ☞ revizuirea prevederilor Regulamentului intern al personalului din cadrul AEP sub toate aspectele care vizează procesul de recrutare/selecție a personalului; formalizarea acestei activități procedurale și implementarea reglementărilor legale corespunzătoare acestui domeniu.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar al contului de execuție și al bilanțului contabil încheiate de AEP pentru exercițiul bugetar 2016 a fost exprimată **o opinie cu rezerve cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**. Paragraful de evidențiere semnifică faptul că neregulile constatate, analizate prin natură și context, au afectat acuratețea datelor raportate prin situațiile financiare, însă denaturările individuale și cumulate s-au situat sub pragul de semnificație stabilit conform procedurilor de audit.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Potrivit prevederilor constituționale, **Consiliul Economic și Social (CES)** este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea organică de înființare, organizare și funcționare, respectiv *Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social*. CES este instituție publică de interes național, tripartită, autonomă, cu personalitate juridică, constituită în scopul realizării dialogului tripartit la nivel național dintre organizațiile patronale, organizațiile sindicale și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor neguvernamentale ai societății civile.

Pentru realizarea obiectului principal de activitate, CES avizează proiectele de acte normative din domeniile de specialitate prevăzute de lege inițiate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților și senatorilor, elaborează analize și studii privind realitățile economice și sociale, semnalează Guvernului sau Parlamentului apariția unor fenomene economice și sociale care impun elaborarea unor noi acte normative. Funcționarea CES este asigurată de plen, biroul executiv, președinte și vicepreședinți, comisiile de specialitate permanente și secretariatul tehnic. Plenul CES este constituit dintr-un număr de 45 de membri, incluzând președintele și vicepreședinții instituției.

Observațiile Curții de Conturi

Examinarea situațiilor financiare întocmite de CES pentru exercițiul bugetar 2016 a relevat existența unor deficiențe conjuncturale, care vizează înregistrarea unor bunuri de natura obiectelor de inventar și exercitarea controlului financiar preventiv.

Astfel, în condițiile în care Plenul CES nu și-a desfășurat activitatea în perioada august-decembrie 2016, aflându-se sub incidența unor factori, precum: modificările succesive ale normelor juridice, absența unor reglementări care să limiteze efectul evenimentelor perturbatoare asupra continuității activității, deciziile manageriale adoptate în acest interval de timp au fost afectate (ex.: concedierea unor persoane, reîncadrarea ulterioară a acestora în baza sentințelor judecătorești pronunțate de instanțele de judecată).

S-a constatat înregistrarea unor bunuri de natura obiectelor de inventar achiziționate, în valoare de 37 mii lei, direct în contul de cheltuieli (valoare care depășește nivelul pragului de semnificație), fără respectarea prevederilor legale privind evidențierea în gestiunea instituției și inventarierea acestora la finele exercițiului bugetar auditat, precum și încheierea, avizarea și aprobarea unor contracte de bunuri și servicii, fără viza de control financiar preventiv sau aviz de legalitate.

Recomandări:

- ☞ elaborarea și implementarea unei proceduri operaționale proprii privind întocmirea, înregistrarea și circuitul documentelor de gestionare a bunurilor de natura obiectelor de inventar;
- ☞ reanalizarea contractelor aflate în derulare, încheiate de CES cu furnizorii de bunuri și prestatorii de servicii, și aplicarea măsurilor necesare, astfel încât termenii și condițiile acestor angajamente legale să corespundă necesităților reale ale instituției și să asigure condițiile de respectare a reglementărilor legale și a principiului bunei gestiuni financiare în utilizarea creditelor bugetare alocate instituției.

Opinia de audit

Pe baza concluziilor formulate în urma misiunii de audit financiar al contului de execuție și al bilanțului contabil încheiate de CES pentru exercițiul bugetar 2016 a fost exprimată o **opinie contrară**. Pentru înlăturarea neregulilor constatate a fost emisă Decizia nr. 6/12.07.2017, cuprinzând șase măsuri de remediere a deficiențelor, iar reprezentanții CES nu au contestat măsurile dispuse prin decizie.

AUTORITATEA PENTRU ADMINISTRAREA ACTIVELOR STATULUI

Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului (AAAS) este o instituție de specialitate a administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și sub coordonarea ministrului economiei, ce funcționează în baza

OUN nr. 96/2012 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale și pentru modificarea unor acte normative, pe structura fostei Autorități pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS). AVAS s-a înființat în urma măsurilor de reorganizare a Autorității pentru Valorificarea Activelor Bancare (AVAB), prin comasarea prin absorbție cu Autoritatea pentru Privatizare și Administrare a Participațiilor Statului (APAPS), în baza *OUN nr. 23/2004 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare a Autorității pentru Valorificarea Activelor Bancare*.

Pentru îndeplinirea rolului său, AAAS desfășoară activitatea de valorificare a activelor statului, precum și activitatea de privatizare și administrare a participațiilor statului.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție și a situațiilor financiare pentru perioada 1.01.2016-31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

În anul 2016, acțiunile deținute de AAAS la un număr de 23 de societăți comerciale, în sumă de 19.258 mii lei, au fost executate silit în temeiul unui dosar de executare constituit în anul 2011. Acest dosar a avut ca obiect punerea în executare a unei sentințe comerciale a Tribunalului București din anul 2010, prin care s-a dispus obligarea părții AVAS la plata de despăgubiri către creditoarea SC „Dac Air” SA, cu titlu de prejudiciu efectiv suferit de reclamantă, în perioada 1.01-31.12.2004, ca urmare a neîndeplinirii obligației de efectuare a vărsămintelor, conform Convenției-cadru nr. 1345/08.11.1996.

Obligațiile AAAS față de creditoarea SC „Dac Air” SA, decurgând din convenția menționată, se datorează faptului că, în temeiul *OUN nr. 85/2004*, AVAS (actuala AAAS) s-a subrogat în toate drepturile și obligațiile Băncii Comerciale Române, care a fuzionat în anul 1999 (prin absorbție) cu Banca de Comerț Exterior „Bancorex”, preluând în portofoliu drepturi și obligații ale acesteia, inclusiv obligațiile către SC „Dac Air” SA, izvorâte din Convenția-cadru nr. 1345/08.11.1996.

Suma datorată de AAAS, stabilită drept prejudiciu în contul creditoarei SC „Dac Air” SA, este de 40.114 mii lei și reprezintă echivalentul în lei al obligației stabilite de instanță, în sumă de 9.671 mii USD, la care se adaugă cheltuieli de judecată în sumă de 265 mii lei, respectiv cheltuieli de executare silită în sumă de 300 mii lei.

Pentru diferența rămasă de plată, de 20.856 mii lei, a fost declanșată procedura executării silite asupra pachetelor de acțiuni deținute de AAAS, în numele statului, la un număr de 188 de societăți comerciale, ce reprezintă aproximativ 68% din totalul celor 277 de societăți comerciale considerate de AAAS privatizabile, aflate în portofoliu la 31.12.2016.

Referitor la cele prezentate s-a constatat că la nivelul AAAS nu a fost efectuată o analiză pentru identificarea cauzelor care au determinat plata cu întârziere a obligațiilor contractuale față de SC „Dac Air” SA, precum și pentru stabilirea eventualelor prejudicii și răspunderi, în condițiile în care, din cauza întârzierii, instituția a fost obligată la plata de despăgubiri cu titlu de prejudiciu către societatea menționată.

Active fixe de natura construcțiilor (din evidența fostei societăți comerciale ISPAT Siderurgica SA Hunedoara), cu o valoare totală de inventar de 277 mii lei, care figurează în Anexa nr. 27 la *HG nr. 1705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, cu modificările și completările ulterioare, ca având titular AAAS, nu au fost evidențiate în patrimoniul instituției. Pentru aceste active, AAAS nu s-a înscris ca proprietar tabular în cartea funciară a statului român.

Recomandări:

- ☞ analiza cauzelor care au determinat plata cu întârziere a obligațiilor contractuale față de SC „Dac Air” SA, întârziere ce a atras obligarea instituției, prin sentințe judecătorești, la plata unor despăgubiri cu titlu de prejudiciu, și, în funcție de rezultatele analizei, stabilirea întinderii prejudiciului creat AAAS, precum și dispunerea tuturor măsurilor legale de recuperare;
- ☞ clarificarea situației activelor fixe ce s-au aflat în evidența fostei societăți comerciale ISPAT Siderurgica SA Hunedoara, care figurează în Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului ca având titular AAAS și, pe cale de consecință:
 - reflectarea acestor bunuri în patrimoniul instituției, în conformitate cu prevederile legale;
 - promovarea procedurilor legale necesare înscrierii AAAS în Cartea funciară a statului român ca proprietar tabular pentru aceste active fixe.

Opinia de audit

Având în vedere rezultatele misiunii de audit financiar și măsurile dispuse prin decizii ale Curții de Conturi, ca urmare a abaterilor constatate în anii precedenți măsuri care nu au fost duse la îndeplinire de AAAS, se concluzionează că situațiile financiare pe anul 2016 ale AAAS nu oferă o imagine fidelă și reală sub toate aspectele semnificative a activelor, a poziției financiare, precum și a performanței financiare și a rezultatului patrimonial, astfel că a fost exprimată o **opinie contrară**.

Follow-up

Referitor la măsurile dispuse de Curtea de Conturi pentru înlăturarea abaterilor constatate ca urmare a misiunilor de audit financiar efectuate în anii precedenți s-a constatat:

- înregistrarea în evidența contabilă a unor obligații în sumă de 14.240 mii lei, stabilite în sarcina instituției prin hotărâri judecătorești, operațiune ce a avut ca impact reflectarea corespunzătoare a acestora în situațiile financiare ale instituției;

→ neducerea la îndeplinire a unor măsuri dispuse anterior, constatându-se menținerea următoarelor abateri:

- nefinalizarea implementării standardelor de control intern;
- neconcordanța între evidența contabilă și cea operativă cu privire la valoarea participațiilor AAAS la societățile comerciale din portofoliu. Valoarea estimată a abaterii, la data de 31.12.2016, era de 74.951 mii lei;
- deficiențe privind urmărirea încasării drepturilor de creanță rezultate în urma acordării unor credite de restructurare;
- neregularizarea unor creanțe bancare preluate în temeiul *OG nr. 61/2000 privind finalizarea procesului de restructurare a SC BRCE – BANCOREX SA și fuziunea prin absorbție a acestei bănci cu SC BCR SA*. Valoarea estimată a abaterii este de 19.635 mii lei, reprezentând creanțele bancare aflate în sarcina a 16 debitori pentru care nu există titlu de creanță;
- menținerea în evidența AAAS a unor creanțe ce reprezintă obligații bugetare datorate de debitori care au beneficiat de scutire la plată în baza unor acte normative speciale. Valoarea estimată a abaterii este de 1.777 mii lei, reprezentând creanțe fiscale neregularizate;
- menținerea în evidența AAAS a unor creanțe ce reprezintă obligații către CNAS, datorate de debitori care au beneficiat de scutire la plată în baza unor acte normative speciale. Valoarea estimată a abaterii este de 10.840 mii lei, reprezentând creanțe neregularizate;
- nefinalizarea/neexecutarea în termenul legal a procedurii de executare silită pentru recuperarea creanțelor bancare deținute la un număr de 131 de debitori. Valoarea estimată a abaterii este de 56.817 mii lei;
- deficiențe privind înregistrarea și urmărirea recuperării creanțelor AAAS rezultate din vânzarea de acțiuni. Valoarea estimată a abaterii este de 4.138 mii lei;
- neurmărirea recuperării, în condițiile prevăzute de lege, a drepturilor de creanță ale AAAS, reprezentând dividende corespunzătoare unui număr de 78 de debitori. Valoarea estimată a abaterii este de 1.008 mii lei;
- neurmărirea recuperării, în condițiile prevăzute de lege, a drepturilor de creanță ale AAAS, înscrise în categoria debitorilor diverși, aferente unui număr de doi debitori. Valoarea estimată a abaterii este de 467 mii lei;
- neprezentarea spre aprobare Consiliului de Supraveghere și Îndrumare a propunerii privind regularizarea unor diferențe dintre valoarea înregistrată în contabilitate și valoarea tranzacționată a unor creanțe, ca urmare a procesului de valorificare a acestora (cesionarea creanțelor). Valoarea estimată a abaterii este de 322.536 mii lei;
- menținerea unor bunuri din patrimoniul instituției în folosința altor entități, bunuri ce au fost transmise în baza unor contracte de comodat, a căror durată a încetat, fără a se întreprinde toate demersurile legale necesare pentru recuperarea lor;
- necunoașterea situației exacte referitoare la înscrierea AAAS în tabloul definitiv al creditorilor la societățile pentru care instanța a decis intrarea în faliment și la societățile radiate din evidențele Registrului Comerțului;
- aprobarea scăderii din evidența AAAS a unor creanțe în valoare totală de 430 mii lei, fără a fi efectuată o analiză a măsurilor întreprinse în termenul de prescripție pentru încasarea lor, precum și a cauzelor care au condus la imposibilitatea recuperării acestora;
- deficiențe cu privire la înscrierea în Cartea funciară a statului român a unor imobile din patrimoniul public și privat al statului;
- nefinalizarea valorificării rezultatelor inventarierii portofoliului de creanțe al AAAS.

Rezultatele activității de verificare a modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii în urma acțiunilor de control efectuate în domeniul privatizării:

→ implementarea unor măsuri dispuse de Curtea de Conturi, ce au avut ca efect:

- obținerea de către Departamentul pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului (DPAPS) a unui număr de 8.750 de acțiuni în valoare totală de 87 mii lei la SC Uzina Mecanică Drăgășani SA, ca urmare a majorării de către societatea privatizată a capitalului social cu valoarea suprafeței de teren de 851 mp, aferent obiectivului „Atelier Școală”, deținut în administrare la momentul privatizării;
- obligarea în instanță a cumpărătorului Societății Comerciale Electrica Oltenia SA la plata de penalități și dobânzi către SAPE SA, în sumă totală de 6.158 mii euro, ca urmare a nerespectării clauzelor din contractul de vânzare-cumpărare acțiuni al societății;

→ neimplementarea unor măsuri dispuse anterior prin decizii, ca urmare a unor controale efectuate pe tema privatizării, conform competențelor Curții de Conturi, la Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului, la Agenția Domeniilor Statului, la Oficiul Participațiilor Statului și Privatizării în Industrie (actual DPAPS), la Direcția Generală Privatizare și Administrare a Participațiilor Statului în Energie (DGPAPSE), direcție din cadrul Ministerului Energiei, și la SC Electrica SA (la

care, în acest moment, participațiile statului sunt administrate de Societatea de Administrare a Participațiilor în Energie SA – (SAPE), constatându-se în principal:

- nefinalizarea de către societățile comerciale privatizate a procesului de obținere a certificatelor de proprietate pentru terenurile aflate în administrare la momentul privatizării, iar, pe cale de consecință, nemajorarea capitalului social al societăților cu valoarea acestora și netransmiterea către entitatea cu atribuții în domeniul privatizării a pachetului de acțiuni aferent;
 - existența unor divergențe între Direcția Generală Privatizare și Administrare a Participațiilor Statului în Energie din cadrul Ministerului Energiei și cumpărătorul acțiunilor societății SC Petrom SA cu privire la modul de stabilire a valorii terenurilor pentru care s-au obținut certificate de atestare a dreptului de proprietate, cu a căror valoare urmează să se majoreze capitalul social al societății, acțiunile aferente urmând a fi transmise instituției cu atribuții în domeniul privatizării;
 - existența unor divergențe între Societatea de Administrare a Participațiilor în Energie SA și SC Electrica SA cu privire la beneficiarul certificatelor de proprietate obținute pentru terenurile aflate în administrarea societăților de distribuție a energiei electrice la momentul privatizării acestora;
 - neclarificarea situației unor active, denumite „Active de bază”, reprezentând rețele de distribuție și stații de reglare, înscrise în contractul de privatizare a SC Distrigaz Nord SA Târgu-Mureș;
 - nefinalizarea efectuării demersurilor legale necesare clarificării de către părți a modului de îndeplinire a obligațiilor asumate prin clauza „Aspecte privind tarifele”, din contractul pentru privatizarea SC Distrigaz Sud SA București și din contractul pentru privatizarea SC Distrigaz Nord SA Târgu-Mureș, privind aplicarea, pentru prima perioadă de reglementare, a unei reduceri de 15% asupra tarifului de distribuție a gazelor naturale stabilit de Autoritatea de Reglementare (abatere identificată în cazul ambelor contracte de privatizare);
 - nefinalizarea unor litigii între entitatea cu atribuții în domeniul privatizării și cumpărătorii unor acțiuni la societăți comerciale, litigii aflate pe rolul instanțelor din țară sau internaționale;
 - derularea unor acțiuni în instanțele judecătorești, promovate de către SAPE SA, în vederea recuperării prejudiciilor produse prin neurmărirea respectării clauzelor în cazul contractelor de privatizare a societăților de distribuție a energiei electrice;
 - în cazul măsurilor dispuse ca urmare a constatării nerespectării clauzelor privind asigurarea protecției sociale, menținerea obiectului de activitate al societăților comerciale, protecția mediului, clauze pentru a căror nerespectare nu sunt prevăzute sancțiuni în contractele de privatizare, Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului a emis proceduri de monitorizare a clauzelor, pe care însă nu le-a implementat. În cazul obligațiilor de mediu, Autoritatea invocă și inactivitatea instituțiilor competente pe care le-a sesizat;
 - desfășurarea greoaie a măsurilor de inventariere, clarificare și urmărire a recuperării unor drepturi de creanță rezultate din derularea contractelor de privatizare, precum și din acordarea de-a lungul timpului, de către Fondul Proprietății de Stat, a unor credite pentru restructurare;
 - abordarea unor proceduri neadecvate în vederea ducerii la îndeplinire a măsurilor de stabilire a întinderii prejudiciilor (și de recuperare a lor), produse ca urmare a neaplicării de către persoanele cu atribuții a sancțiunilor prevăzute în contractele de privatizare pentru cazurile de nerespectare de către cumpărătorii de acțiuni a obligațiilor asumate prin contracte, fapt ce a avut ca efect tergiversarea ducerii la îndeplinire a acestor măsuri, astfel:
 - cu ocazia verificării efectuate la DPAPS, privind stadiul implementării unor măsuri dispuse prin decizie, s-a constatat că instituția a pierdut un drept de creanță în valoare de 308 mii euro (1.384 mii lei) prin nepunerea în executare, în termenul legal, a unei sentințe civile din anul 2009. Creanța reprezenta penalități datorate de cumpărătorii Societății Comerciale Uzina Mecanică Drăgășani SA pentru nerespectarea clauzei privind investițiile. Prescrierea a fost constatată de instanță în anul 2016, în urma contestării de către cumpărători, pe motiv de prescripție, a punerii în executare, în anul 2015, a titlului executoriu reprezentat de sentința civilă menționată;
 - cu ocazia verificării efectuate la ADS privind stadiul implementării unor măsuri dispuse prin decizie s-a constatat pierderea de către ADS a unui proces promovat împotriva unor salariați în vederea recuperării unui prejudiciu (produs ca urmare a pierderii prin prescripție a unui drept de creanță în sumă de 1.890 mii lei), pe motivul întemeierii pretențiilor pe răspunderea civilă delictuală și nu pe răspunderea patrimonială a salariaților.
- nestabilirea întinderii prejudiciului și neluarea măsurilor pentru recuperarea acestuia de la persoanele răspunzătoare, situație în care Curtea de Conturi a sesizat organele de urmărire penală competente cu privire la existența unor indicii de săvârșire a infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 64 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată. Este cazul DPAPS, unde nu s-au luat măsuri pentru recuperarea prejudiciului creat OPSPI, prin pierderea în instanță, ca urmare a prescrierii, respectiv a netemeinicii în condițiile prescrierii, a unui drept de creanță cumulat până la realizarea investițiilor, în sumă de 1.408 mii euro, reprezentând penalități în proporție de 30% din valoarea neinvestită și datorate de către cumpărătorii Societății Comerciale Uzina Mecanică Drăgășani SA.

Ministerul Fondurilor Europene (MFE) este instituție publică cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale în subordinea Guvernului, în perioada auditată (anul 2016) funcționând potrivit prevederilor *HG nr. 43/19.02.2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene*, cu modificările și completările ulterioare.

Începând cu data de 19.08.2016, în conformitate cu *OUG nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene*, MFE a preluat în subordine, de la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, activitatea, structura și personalul celor opt organisme intermediare regionale pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane și pentru Programul Operațional Capital Uman, organizate ca instituții cu personalitate juridică, precizate în Anexa nr. 3 la *HG nr. 581/10.08.2016 pentru modificarea și completarea HG nr. 43/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene*.

În perioada de derulare a misiunii de audit financiar, activitatea și personalul Ministerului Fondurilor Europene au fost preluate de către Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE), conform art. 12 alin. (1) din *OUG nr. 1/2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, înființat prin reorganizarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, activitatea și atribuțiile noului minister fiind reglementate de *HG nr. 15/12.01.2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE)*.

Observațiile Curții de Conturi

În situațiile financiare încheiate la data de 31.12.2016 nu au fost reflectate:

- obligațiile de plată ale MFE, stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, în valoare estimată de 2.327 mii euro, respectiv de 2.789 mii lei;
- suma de 108 mii lei, reprezentând obligații de plată comunicate prin somații succesive, pentru care s-a instituit poprire pe contul ministerului.

S-au înregistrat eronat în evidența contabilă obligații de plată în sumă estimată de 224 mii lei.

Nu au fost calculate și solicitate penalitățile pentru întârzierea la plată a chiriei, conducând la neîncasarea sumei de 39 mii lei, din cauză că nu a fost încheiat cu OIR POS Mediu Cluj-Napoca un contract de închiriere pentru ocuparea unui spațiu.

Acțiunea de inventariere a patrimoniului la finele anului 2016 nu a respectat întocmai prevederile legale în domeniu, cu această ocazie constatându-se neutilizarea „Sistemului software de inventariere a tuturor bunurilor de natura mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar”, în valoare de 77 mii lei, achiziționat în anul 2015.

În patrimoniul MFE a fost menținut nejustificat un bun imobil din domeniul public al statului, în valoare de 128.561 mii lei, care nu se mai află în administrarea sa, constatându-se și nerespectarea termenului legal pentru semnarea protocolului de predare-primire a unor spații și bunuri mobile.

De asemenea, în evidența contabilă a MFE nu a fost înregistrată contravaloarea *Proiectului cu măsurile necesare pentru înlăturarea efectelor evenimentului din 3.01-4.01.2015 și punerea în siguranță*, în conformitate cu prevederile legale în domeniu a imobilului, în sumă de 42 mii lei, preluat de la Ministerul Justiției.

Ca urmare a nerespectării termenelor de depunere a cererilor de rambursare, în cadrul POAT, conform prevederilor din decizia de finanțare, au fost înregistrate întârzieri în recuperarea sumelor suportate de la bugetul de stat, în sumă estimată la 35.384 mii lei.

Recomandări:

- ☞ efectuarea unei analize în vederea întocmirii unei situații centralizatoare a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, prin care s-au stabilit obligații de plată în sarcina MFE și dispunerea efectuării înregistrării acestora în evidența contabilă, după caz. De asemenea, raportat la procedurile interne existente la nivelul MDRAPFE, efectuarea unei analize în ceea ce privește necesitatea elaborării și implementării unei proceduri de sistem/operaționale sau a actualizării, în cazul în care aceasta există, referitoare la evidențierea și valorificarea hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, prin care vor fi stabilite structurile cu atribuții de executare și înregistrare în evidența contabilă, de întocmire și actualizare periodică a situației centralizatoare, care să permită reflectarea fidelă a valorilor acestora în situațiile financiare;
- ☞ înregistrarea în evidența contabilă a obligațiilor de plată care decurg din dosarul de executare silită și a somațiilor de plată aferente, pentru neachitarea obligațiilor de plată, ca urmare a ocupării unui spațiu de către OIR POS Mediu Cluj-Napoca în perioada 1.01.2016-27.09.2016, în lipsa unui angajament legal, precum și efectuarea unei analize pentru identificarea cauzelor și împrejurărilor care au condus la întocmirea dosarului de executare silită, care au generat și calculul de penalități pentru întârzierea la plată a chiriei datorate, stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestuia;
- ☞ efectuarea unei analize a procesului de inventariere și scoatere din funcțiune a mijloacelor fixe și de declasare a obiectelor de inventar, desfășurată de MFE pentru anul 2016, în vederea identificării cauzelor care au condus la abaterile identificate și

dispunerea de măsuri în consecință, pentru aplicarea și respectarea prevederilor legale incidente inventarierii și scoaterii din funcțiune a mijloacelor fixe și declarării obiectelor de inventar.

Opinia de audit

Ținând cont de efectele denaturărilor semnalate și de faptul că situațiile financiare, în ansamblul lor, nu prezintă fidel performanța financiară a Ministerului Fondurilor Europene la 31.12.2016, precum și de celelalte informații referitoare la activitatea desfășurată în perioada auditată, echipa de audit a exprimat **opinie contrară**.

Pentru valorificarea constatărilor înscrise în actele de control întocmite a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsurile pe care conducerea MDRAPFE trebuie să le ducă la îndeplinire în vederea înlăturării abaterilor constatate, precum și pentru intrarea în legalitate.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU RESTITUIREA PROPRIETĂȚILOR

Autoritatea Națională Pentru Restituirea Proprietăților (ANRP) este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului și sub coordonarea prim-ministrului, prin Cancelaria Prim-Ministrului, și își desfășoară activitatea în baza *HG nr. 572/2013 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților*.

ANRP coordonează și monitorizează procesul de restituire a proprietăților preluate în mod abuziv în perioada regimului totalitar comunist, asigură Secretariatul Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor (CNCI), entitate fără personalitate juridică care emite deciziile de despăgubire a persoanelor fizice și juridice îndreptățite, care au formulat cereri în temeiul legilor fondului funciar și a *Legii nr. 10/2001*. De asemenea, asigură funcționarea Comisiei speciale de retrocedare care soluționează cererile depuse de cultele religioase și de comunitățile minorităților naționale. ANRP validează sau invalidează hotărârile prin care comisiile constituite la nivel județean și în municipiul București propun acordarea de despăgubiri persoanelor care și-au abandonat, ca urmare a stării de război, bunuri în foste teritorii românești: Cadrilater, Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța.

Autoritatea acționează pe bază de autonomie funcțională și decizională, independent de alte autorități și instituții publice.

Observațiile Curții de Conturi

Din verificarea modului de calcul a contribuției datorate pentru persoanele cu handicap neîncadrate de către ANRP s-a constatat faptul că, în perioada noiembrie 2016-februarie 2017, numărul mediu lunar de angajați, element de calcul pentru determinarea fondului pentru persoane cu handicap neîncadrate, a fost stabilit în mod eronat, rezultând astfel o obligație de plată neachitată la bugetul de stat în sumă de 5 mii lei.

La nivelul ANRP, ca urmare a încheierii contractelor cu RA-APPS în condiții dezavantajoase pentru entitate, nu este asigurată buna gestiune financiară bazată pe aplicarea principiilor economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice.

Recomandări:

- ☞ conducerea ANRP va dispune măsurile legale care se impun în vederea efectuării unei analize, în cadrul termenului de prescripție, cu privire la modul de calcul și virare la bugetul de stat a contribuției datorate de entitate pentru persoanele cu handicap neangajate. În funcție de rezultatele verificărilor se va proceda la virarea către bugetul de stat a diferențelor rezultate sau la regularizarea acestora, după caz;
- ☞ conducerea ANRP va întreprinde toate demersurile legale care să conducă la diminuarea semnificativă a costurilor serviciilor de transport auto de persoane și a celor privind prestările de servicii din contractele încheiate cu RA-APPS.

Față de aspectele constatate a fost exprimată **o opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

A fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire în vederea înlăturării abaterilor constatate.

ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Academia Oamenilor de Știință din România (AOSR) este instituție de interes public, cu personalitate juridică, autonomă, continuator și unicul legatar al Academiei de Științe din România (care a funcționat în perioada 1936-1948) și al Asociației Oamenilor de Știință din România, schimbarea titulaturii în Academia Oamenilor de Știință din România având loc în anul 1996.

AOSR reprezintă un for național de consacrare științifică, apolitic, care reunește personalități reprezentative ale științei și, potrivit *Legii nr. 31/2007 privind reorganizarea și funcționarea Academiei Oamenilor de Știință din România*, își desfășoară activitatea prin filialele teritoriale organizate în principalele centre științifice și culturale ale țării, unități fără personalitate juridică, în subordinea entității funcționând și Centrul de Cercetări Avansate.

AOSR are ca principale atribuții conceperea, promovarea, dezvoltarea, sprijinirea și protejarea științei sub toate formele, acțiunile și metodele directe, indirecte sau adiacente, inclusiv fundamentarea și întocmirea documentației în vederea recomandării membrilor săi titulari pentru a deveni candidați la titlul de membru al Academiei Române. Pentru realizarea obiectivelor și atribuțiilor sale, AOSR a derulat programe și proiecte de cercetare aprobate de Adunarea Generală.

Observațiile Curții de Conturi

S-a constatat că, în anul 2016, valoarea bunurilor aparținând domeniului public al statului primite în administrare nu a fost reflectată corespunzător în contul „*Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului*”. Astfel, ca urmare a acțiunii de reevaluare, AOSR nu a înregistrat corect diferența de 352 mii lei, rezultată din reevaluarea unui teren (255 mii lei) și a imobilului în care își desfășoară activitatea (97 mii lei). Diferența din reevaluare a fost înregistrată în timpul misiunii de audit, prin majorarea valorii fondului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului.

Opinia de audit

Echipa de audit a formulat o **opinie contrară** asupra situațiilor financiare întocmite și raportate de către AOSR la data de 31.12.2016, deoarece valoarea cumulată a erorilor identificate depășește pragul de semnificație stabilit în etapa de planificare a misiunii de audit financiar.

MINISTERUL TURISMULUI

Ministerul Turismului (MT) a fost înființat în baza prevederilor OUG nr. 1/4.01.2017 pentru stabilirea unor măsuri în domeniul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin preluarea structurilor și a activității Autorității Naționale pentru Turism (ANT) și prin preluarea activităților și a structurilor de specialitate din domeniul turismului de la Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

La această entitate s-a efectuat o **misiune de audit de conformitate (control)**, ce a privit activitatea desfășurată de către Autoritatea Națională pentru Turism, având ca obiectiv principal fundamentarea aspectelor constatate în cadrul acțiunii *Auditul performanței fondurilor alocate prin bugetul Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României pentru perioada 2013-2015*, efectuată în anul 2016.

Observațiile Curții de Conturi

La Ministerul Turismului au fost constatate abateri și deficiențe, care au vizat plata nelegală a unor cheltuieli pentru servicii de promovare a brandului turistic național și pentru lucrări de investiții neexecutate, neurmărirea respectării clauzelor contractuale și neperceperea de majorări de întârziere și daune-interese, utilizarea ineficientă a unor fonduri bănești pentru participarea ANT la târguri de turism organizate în afara țării, precum și existența unor stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă.

Astfel, au fost efectuate plăți în sumă estimată de 498 mii lei, pentru lucrări de investiții neexecutate (în cadrul proiectului de investiții în turism „Schi în România”), prin acceptarea includerii atât în oferta tehnico-economică (anexă la Contractul de lucrări), cât și în Situația de plată a unui articol de lucrări pentru care nu au fost nominalizate materialele, cantitățile și prețul unitar al acestora.

Totodată, au fost efectuate plăți nelegale din fonduri alocate de la bugetul de stat, în sumă de 1.420 mii lei, pentru servicii de promovare a brandului turistic național prin intermediul unor tour-operatori germani, respectiv pentru servicii decontate la valori mai mari decât cele din devizul-ofertă; servicii decontate fără documente, care să certifice prestarea lor (1.087 mii lei); servicii decontate fără respectarea clauzelor contractuale (326 mii lei), iar pentru neexecutarea obligațiilor asumate prin contract, de către prestator, s-a constatat necalcularea și neîncasarea unor penalități de întârziere (54 mii lei).

Nu s-a urmărit respectarea clauzelor contractuale, întrucât recepția serviciilor nu s-a efectuat în funcție de *ratingurile* (audiențele transmisiunilor) înregistrate de postul de televiziune, așa cum s-a stabilit în contract, ceea ce a condus la efectuarea de plăți, în sumă de 240 mii lei, din fonduri alocate de la bugetul de stat, pentru servicii nerecepționate în condițiile stabilite în contract. Totodată, pentru neexecutarea obligațiilor asumate prin contract de către prestator, entitatea nu a urmărit încasarea majorărilor de întârziere și nu a pretins daune-interese.

Au fost utilizate ineficient fondurile bănești alocate de la bugetul de stat, în sumă de:

- 362 mii lei, prin achiziția de produse (mesh-uri) la prețuri supraevaluate, respectiv la prețuri mai mari decât cele practicate de același furnizor, în contracte similare derulate cu ANT sau decât cele existente pe piață;
- 583 mii lei, pentru participarea ANT la târguri de turism organizate în afara țării, prin achiziția de bunuri (mobiliu, obiecte promoționale/servicii) la prețuri supraevaluate, respectiv la prețuri mai mari decât cele practicate de același furnizor, în același an, în contracte similare derulate cu ANT sau decât cele existente pe piață. Astfel, pentru participarea ANT la diverse târguri de turism organizate în afara țării, deși conceptul standului a fost asemănător, iar achiziția de servicii s-a efectuat, în cele mai multe cazuri, de la același prestator și în același an, prețurile la care s-au contractat și decontat

serviciile au fost diferite de la un contract la altul, în unele cazuri de cel puțin 2 ori mai mari. În cazul târgurilor de turism organizate în străinătate, pentru care ANT a achiziționat, pe lângă serviciile de amenajare și decorare a standului României, și servicii de realizare a unor materiale și obiecte promoționale, entitatea nu a solicitat, iar prestatorul nu a prezentat, documentele justificative, care să ateste realitatea achiziției la nivelul sumelor decontate.

S-a constatat existența de stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă în valoare estimată de 4.095 mii lei, din care stocuri în valoare de 3.719 mii lei ce provin din anul 2007, în condițiile în care o parte dintre ele nu mai pot fi folosite, întrucât au fost recepționate cu greșeli de editare, a apărut uzura fizică sau informația din aceste materiale de promovare și-a pierdut actualitatea, apărând uzura morală.

În cadrul acestor stocuri s-a constatat existența de materiale pentru promovare: hărți (649.044 de bucăți, în valoare totală de 1.298 mii lei), Album Săpânța, editat în limbile: română, chineză, spaniolă, olandeză, idiș, italiană, rusă, poloneză (40.625 de bucăți, în valoare totală de 1.421 mii lei); Album Săpânța, editat în limbile: română, franceză, germană, arabă, japoneză, maghiară (22.572 de bucăți, în valoare totală de 790 mii lei); Album Biserici de lemn (266 de bucăți, în valoare totală de 68 mii lei); Broșură ofertă generală (23.760 de bucăți, în valoare totală de 96 mii lei); Broșură Muntenia și Oltenia (16.820 de bucăți, în valoare totală de 44 mii lei), alte broșuri, în valoare totală de 121 mii lei, achiziționate anterior anului 2013 și aflate în stoc.

Nu a fost organizată contabilitatea garanțiilor ce trebuiau constituite de către prestator în baza contractelor de prestări servicii, situație care a dus la necunoașterea valorii garanției de bună execuție constituită pe fiecare contract în parte.

În privința respectării prevederilor legale privind justificarea avansurilor de trezorerie acordate și, după caz, restituirea sumelor neconsumate s-a constatat că entitatea avea înregistrate avansuri în sumă de 153 mii lei, din care 22 mii lei acordate unor foști angajați ai entității, dar nejustificate.

Recomandări:

☞ extinderea verificărilor asupra:

- contractelor de finanțare a proiectelor de investiții în turism în vederea identificării și a altor cazuri de lucrări de investiții, pentru care au fost angajate și/sau acceptate la plată lucrări neexecutate;
- contractelor de prestări servicii derulate în vederea identificării garanțiilor de bună execuție ce trebuiau a fi constituite în baza acestora, a garanțiilor evidențiate în contabilitate, a garanțiilor neconstituite și/sau neevidențiate în contabilitate, iar pentru cazurile identificate se va proceda la constituirea acestora și/sau la evidențierea distinctă în contabilitate;
- derulării contractelor având ca obiect prestarea serviciilor de promovare a brandului de turism „România” în vederea identificării și a altor cazuri de servicii recepționate în alte condiții decât cele stabilite prin contract, de servicii de promovare decontate la valori mai mari decât cele stabilite în devizul ofertă, a unor servicii decontate prestatorului în lipsa unor documente care să certifice prestarea lor, a unor servicii neexecutate în condițiile stabilite în contracte, pentru care nu au fost calculate și recuperate penalități contractuale;
- contractelor de servicii încheiate pentru organizarea participării la diverse târguri de turism organizate în afara țării în vederea identificării și a altor cazuri de bunuri/servicii angajate la prețuri supraevaluate.

Pentru cazurile constatate se va proceda la stabilirea întinderii prejudiciului produs ca urmare a plăților efectuate, la înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite, la recuperarea acestora în condițiile legii și virarea lor la bugetul de stat, inclusiv a accesoriilor calculate în condițiile legii.

☞ analiza stocurilor fără mișcare sau cu mișcare lentă, aflate în gestiune, în vederea stabilirii componenței pe vechimi, a stocurilor necesare pentru desfășurarea activității și a stocurilor care nu mai sunt necesare, pentru care se impune valorificarea acestora în condițiile legii;

☞ dispunerea de măsuri privind justificarea avansurilor acordate și restituirea sumelor necheltuite la termenele stabilite.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate în timpul acțiunii de control, a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse 10 măsuri, conducerea Ministerului Turismului formulând *Contestație* împotriva a trei măsuri, care a fost respinsă prin *Încheiere de Comisia de soluționare a contestațiilor*.

Auditul performanței privind gestionarea fondurilor alocate prin bugetul Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României pentru perioada 2013-2015

Obiectivul general

Obiectivul principal al misiunii de audit îl constituie examinarea, independentă din punct de vedere al eficienței, eficacității și economicității, a utilizării fondurilor alocate prin bugetul Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României, din perspectiva analizării impactului obținut față de impactul scontat și a identificării cauzelor care au condus la eventuale nerealizări.

Constatări și concluzii

Anterior anului 1989, România a reprezentat o destinație turistică importantă pentru piața est-europeană, fiind promovate cu precădere produsele turistice de litoral și balneare, programele și circuitele culturale, precum și mănăstirile din nordul Moldovei și din Bucovina. În timp, oferta turistică românească nu s-a adaptat schimbărilor și nu și-a valorificat potențialul, devenind neatractivă și necompetitivă pe piața internațională. Ponderea veniturilor din turism în produsul intern brut (PIB) al României a manifestat o tendință de scădere în perioada 2008-2010, pentru ca din anul 2011 să apară o tendință de creștere, ajungând în anul 2013 la nivelul de 1,929%, puțin peste nivelul de 1,901% înregistrat în 2008.

Raportat la ponderea veniturilor din turism în PIB, România deține aproximativ 47% din media înregistrată în cele 34 de țări membre ale OECD, la nivelul anului 2014, ponderi mai reduse existând doar în trei state (Canada, Danemarca și Luxemburg). Sectorul turismului poate avea un impact real asupra economiei naționale, însă fără implicarea tuturor factorilor decidenți, atât din domeniul turismului, cât și din sectoarele adiacente care participă în mod indirect la dezvoltarea acestui sector și fără stabilirea unor strategii și politici comune între aceste sectoare, nu se poate realiza performanță în acest domeniu.

La nivel național, în perioada auditată, numărul de unități de cazare nou înființate a crescut cu 30% în zona montană și cu 28% în zona Deltei Dunării. Totodată, și numărul turiștilor sosiți în structurile de primire turistică a crescut în anul 2015, față de anul 2013, atât cel al turiștilor români, cu 23,5%, cât și cel al turiștilor străini, cu 30%.

În ceea ce privește indicii de utilizare a capacităților de cazare turistică, în perioada 2013-2015 s-a constatat creșterea gradului de ocupare a structurilor de primire turistică (de la 25,1%, în anul 2013, la 28,7%, în anul 2015). În cadrul acestora, creșteri semnificative au înregistrat hotelurile (de la 31,7% la 36,2%) și hotelurile apartament (de la 19,9% la 46,7%). În scopul protecției turiștilor, oferirii, comercializării serviciilor și a pachetelor de servicii turistice, precum și al creării de produse turistice pe teritoriul României, în perioada auditată s-au aflat în derulare 3.236 de licențe de turism acordate agențiilor de turism.

În ceea ce privește evoluția numărului de turiști beneficiari de acțiuni turistice organizate de agențiile de turism, în perioada 2013-2015 se constată atât o creștere cu peste 24% a numărului de turiști români și străini care au beneficiat de servicii turistice pe teritoriul României, cât și o creștere cu peste 21% a numărului de turiști români care au călătorit în afara teritoriului țării.

Referitor la măsurile de protecție a turiștilor, adoptate de agențiile de turism, s-a constatat că, deși conform prevederilor art. 10 alin. 5 din *HG nr. 1267/2010* este interzisă desfășurarea de activități turistice specifice agențiilor de turism de către operatorii economici cu licența de turism expirată sau fără deținerea poliței valabile de asigurare privind asigurarea rambursării cheltuielilor de repatriere și/sau a sumelor achitate de turiști pentru achiziționarea serviciilor/pachetelor de servicii turistice, în cazul insolvenței sau a falimentului agenției de turism, la nivelul ANT nu a existat o evidență a polițelor de asigurare încheiate de agențiile de turism posesoare de licență în turism.

Este de notorietate faptul că, în anul 2016, două importante agenții de turism (Genius Travel SRL – Dosar nr. 31700/3/2016 și Marea Comtur SRL – Dosar nr. 4272/97/2016) au solicitat instanțelor de judecată deschiderea procedurilor de insolvență, mii de turiști fiind puși în pericol de a-și pierde sumele de bani achitate pentru pachetele turistice.

Din punct de vedere al existenței unor strategii în turism s-a constatat faptul că, atât anterior, cât și în timpul perioadei auditate, ANT nu a elaborat și nu a supus aprobării Guvernului României o Strategie de dezvoltare a turismului pe termen mediu și lung. În anul 2007, Guvernul României a stabilit că este necesară elaborarea unui Master Plan al dezvoltării turismului pentru a pune bazele implementării unei abordări durabile a dezvoltării turismului din România. Astfel, a fost elaborat Master Planul pentru turismul național al României 2007-2026, care, până la data finalizării misiunii de audit, nu a fost aprobat printr-o hotărâre de Guvern.

Deși ANT are atribuții în gestionarea patrimoniului turistic în ceea ce privește atestarea, evidențierea și monitorizarea valorificării și protejării patrimoniului turistic, nu se cunoaște patrimoniul turistic al României, ca urmare a faptului că ANT nu a întocmit metodologia de înscriere, atestare și criteriile de evidențiere a patrimoniului turistic și, implicit, nu a emis certificate de atestare a acestuia.

Referitor la finanțarea activităților desfășurate de ANT, în perioada 2013-2015 au fost alocate fonduri de 112.225 mii lei (reprezentând 0,03% din cheltuielile totale aprobate prin Legea bugetului de stat) pentru derularea a două Programe (*Programul multianual de marketing și promovare turistică* și *Programul multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice*), pentru care au fost efectuate plăți de 89.652 mii lei, rezultând un grad de execuție de cca 80%, astfel:

- organizarea și participarea la manifestări expoziționale interne/externe, precum: târguri (28.665 mii lei), promovarea turismului prin campanii TV, radio și on-line (25.752 mii lei) și organizarea de evenimente și misiuni (15.915 mii lei);
- servicii tipografice, studii și servicii de consultanță (643 mii lei) și pentru finanțarea proiectelor de investiții în turism (900 mii lei).

În ceea ce privește modul în care au fost efectuate angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor din fonduri publice, în perioada 2013-2015, pentru derularea celor două programe, s-a constatat faptul că situațiile financiare anuale nu oferă o imagine fidelă și reală a operațiunilor economico-financiare efectuate, respectiv au fost constatate diferențe de 4.020 mii lei între plățile efectuate de ANT și plățile raportate în situațiile financiare.

Din perspectiva nevoilor de dezvoltare și finanțare a sectorului au rezultat următoarele:

- un grad redus de absorbție a fondurilor europene, respectiv de circa 39%, calculat ca raport între sumele autorizate până la data finalizării misiunii de audit, în cuantum de 128.225 mii lei, și sumele alocate acestei operațiuni, respectiv 75 milioane euro (echivalentul a 330 milioane lei, la un curs de schimb de 4,4 lei/euro);
- gradul ridicat de reziliere a unor contracte de finanțare, în sensul că din cele 25 de contracte de finanțare semnate cu MDRAP, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional 2007-2013, în perioada 2013-2015, un număr de 16 contracte de finanțare în valoare totală de 64.420 mii lei au fost reziliate, iar cauzele au fost: gradul redus de realizare (sub 50%), depunerea cu întârziere a proiectelor, întârzierea finalizării achizițiilor prevăzute în proiect, respectiv perioade insuficiente pentru implementarea acestuia.

Raportat la modul în care au fost organizate acțiunile de promovare a turismului românesc în cadrul manifestărilor expoziționale, din analiza tarifelor practicate de operatorii economici care amenajează și decorează standurile naționale la manifestările expoziționale s-a constatat acceptarea de către ANT a unor tarife supraevaluate. Dacă ANT a alocat un buget mai mare pentru organizarea unei manifestări, operatorii au majorat prețurile produselor/serviciilor în funcție de buget, fără a avea o justificare economică. Concluzia este că tarifele sunt stabilite în funcție de bugetul alocat de ANT, și nu pe baza costurilor reale.

Așadar, sumele destinate activității de promovare a turismului românesc prin participarea ANT la diverse târguri de turism organizate în afara țării nu au fost utilizate în mod eficient, întrucât, în unele situații, achiziția de servicii privind amenajarea/dotarea standurilor expoziționale s-a realizat la prețuri supraevaluate, iar, în cazul achizițiilor de materiale promoționale, decontarea s-a realizat fără documente justificative.

În ceea ce privește alocarea fondurilor de la bugetul de stat pentru realizarea unor acțiuni de promovare și publicitate cu rol de creștere a notorietății destinațiilor și produselor turistice românești prin intermediul unor personalități recunoscute la nivel național și internațional din diferite domenii de activitate, se remarcă ineficiența alocării de fonduri, unele proiecte inițiate de ANT, ce urmau a fi finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională, neatingându-și scopul.

În ceea ce privește promovarea brandului turistic național cu ocazia promovării unor evenimente ce au avut loc în perioada 2013-2014, achiziția unor servicii s-a realizat fără o fundamentare riguroasă, iar decontarea lor s-a efectuat fără respectarea clauzelor contractuale și la prețuri supraevaluate, respectiv la prețuri mai mari decât prețurile practicate de același furnizor sau decât cele existente pe piață, ceea ce arată utilizarea ineficientă a fondurilor pentru promovarea brandului turistic național.

Referitor la materialele de promovare ale turismului național s-a remarcat existența unor stocuri de materiale fără mișcare cu o vechime mai mare de trei ani, în valoare de 4.671 mii lei, constând, în principal, în hărți, broșuri și albume. O parte dintre acestea fie au fost recepționate cu greșeli de editare, fie informația cuprinsă în cadrul lor și-a pierdut actualitatea.

În cazul proiectelor de investiții în turism, prin *HG nr. 1762/2006 privind alocarea unor sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului*, s-a alocat suma de 20.600 mii lei pentru realizarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice. Deși au trecut aproximativ 10 ani de la data aprobării actului normativ, pentru șase obiective de investiții (16,6%) nu au fost realizate studiile de fezabilitate și proiectele tehnice.

Prin *HG nr. 120/2010 privind aprobarea Listei cuprinzând programele și proiectele de investiții în turism și a surselor de finanțare a documentațiilor tehnice și a lucrărilor de execuție a programelor și obiectivelor de investiții în turism*, cu modificările și completările ulterioare, s-au aprobat 186 de proiecte de investiții în turism. Instituțiile abilitate au fost interesate mai mult de aprobarea de noi obiective de investiții și mai puțin de continuarea și finalizarea celor aprobate/începute anterior. Astfel că, la data finalizării raportului de audit, 118 proiecte de investiții în turism, reprezentând cca 63% din totalul de 186 de proiecte aprobate prin hotărârile de Guvern emise anterior, nu au fost începute, autoritățile publice locale cărora le-au fost repartizate neluând nicio măsură pentru realizarea acestora.

Cât despre finanțarea acestor proiecte în turism, deși la art. 3 din *HG nr. 120/2010* s-a prevăzut că sumele de la bugetul de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții în turism se alocă către bugetele locale, în completarea surselor proprii ale acestora, în perioada 2009-2015, plățile efectuate de la bugetul de stat au reprezentat 71,49% (779.336 mii lei) din totalul plăților efectuate pentru derularea contractelor de lucrări aferente proiectelor de investiții în turism, în timp ce ponderea plăților efectuate de la bugetele locale a fost de 28,51% (310.827 mii lei).

Deși majoritatea lucrărilor de investiții au fost începute în perioada 2009-2011, la finele anului 2015 doar aproximativ 47% (490.542 mii lei) din valoarea contractată, de 1.041.446 mii lei, a fost decontată societăților care au încheiat contracte de execuție lucrări cu unitățile administrativ-teritoriale.

În ceea ce privește derularea contractelor de investiții în turism, ca urmare a efectuării unor misiuni de audit/control la nivelul unităților administrativ-teritoriale s-au constatat abateri de la legalitate și regularitate, care au generat efectuarea de plăți suplimentare de 43.911 mii lei.

Modul de urmărire a realizării lucrărilor aferente obiectivelor de investiții a scos în evidență lipsa monitorizării anuale a lucrărilor de investiții aflate în curs de execuție, precum și a proiectelor de investiții în turism finalizate, deși, potrivit *HG nr. 9/2013*, ANT are atribuții în monitorizarea investițiilor pentru proiectele din domeniile sale de activitate, pe care ministerul le finanțează în vederea atingerii scopului pentru care au fost aprobate.

Din cele 109 centre naționale de informare și promovare turistică finalizate în perioada 2012-2015, consiliile locale și județene au solicitat la ANT acreditarea pentru doar 32 de centre.

La nivelul ANT nu există un sistem de evaluare a activității derulate de birourile de promovare turistică din străinătate, respectiv nu au fost stabilite criterii de performanță, astfel că nu este posibil să se determine eficacitatea activității acestora. Referitor la utilizarea plajelor în scop turistic, deși dispozițiile legale prevăd utilizarea lor de către operatori economici care dețin autorizație turistică, ANT nu a urmărit și verificat dacă toți operatorii economici care au avut închiriate sectoare de plaje au avut și autorizație turistică pentru utilizarea lor.

În ceea ce privește atestarea ca stațiune turistică a unor localități, doar Primăria Comunei Sucevița a depus o documentație completă, fiind în curs de elaborare un proiect de hotărâre de Guvern privind atestarea ca stațiune turistică de interes național a comunei Sucevița, județul Suceava.

Recomandări:

- ☞ elaborarea condițiilor și criteriilor de autorizare pentru toate formele de structuri de primire turistică definite la art. 2 din OG nr. 58/1998, precum și inițierea de măsuri, în limita competențelor stabilite prin actele normative, care să conducă la definirea și clasificarea structurilor de primire turistică printr-o hotărâre de Guvern;
- ☞ elaborarea și implementarea unor proceduri interne privind evidența tuturor polițelor de asigurare pe care agențiile de turism au obligația să le încheie pentru a-și desfășura activitatea în conformitate cu prevederile legale în vigoare;
- ☞ dispunerea de măsuri care să conducă la elaborarea Strategiei de dezvoltare a turismului pe termen mediu și lung, a Master Planului pentru dezvoltarea turismului balnear și a Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului în România, precum și a aprobării acestora prin hotărâri ale Guvernului, precum și elaborarea și aprobarea Strategiei calității serviciilor turistice din România, precum și a Strategiei turismului cultural;
- ☞ gestionarea în mod eficient a patrimoniului turistic al României, în sensul întocmirii metodologiei de înscriere, atestare și a criteriilor de evidențiere a patrimoniului turistic și, implicit, emiterea de certificate de atestare a patrimoniului turistic;
- ☞ angajarea, lichidarea și ordonanțarea, în condițiile legii, a cheltuielilor din fonduri publice, precum și dispunerea de măsuri pentru identificarea și eliminarea cauzelor care au generat neconformitățile prezentate referitoare la diferențele constatate între plățile efectuate de ANT și cele raportate în situațiile financiare;
- ☞ identificarea cauzelor care au generat înregistrarea unui grad redus de absorbție a fondurilor nerambursabile și dispunerea de măsuri care să conducă la creșterea gradului de absorbție, având în vedere necesitatea finanțării acestui sector;
- ☞ elaborarea și implementarea unor proceduri operaționale privind modul de stabilire a valorii estimate a contractelor de servicii de amenajare standuri expoziționale și a unor proceduri operaționale privind modul de decontare a materialelor și obiectelor promoționale care sunt distribuite la manifestările expoziționale de turism;
- ☞ întreprinderea de măsuri, în limita competențelor stabilite prin actele normative, care să conducă la crearea cadrului legal privind stabilirea cheltuielilor eligibile ce pot fi efectuate pentru realizarea acțiunilor de promovare și publicitate cu rol în creșterea notorietății destinațiilor și produselor turistice românești prin intermediul unor personalități recunoscute la nivel național și internațional, din diferite domenii de activitate;
- ☞ extinderea verificărilor asupra activității de realizare a materialelor de promovare în vederea identificării cazurilor în care din fondurile alocate pentru aceste activități au fost decontate produse (hărți, albume, broșuri etc.) care au fost recepționate cu greșeli de editare sau care au fost achiziționate în cantități supradimensionate și nedistribuite și dispunerea de măsuri conform atribuțiilor și competențelor stabilite de lege pentru cazurile constatate;
- ☞ monitorizarea permanentă (inclusiv cu deplasări la fața locului) a lucrărilor de investiții în infrastructura turistică, aflate în curs de execuție, precum și a proiectelor de investiții finalizate, în vederea îndeplinirii scopului pentru care au fost aprobate;
- ☞ instituirea unui sistem de evaluare a activităților derulate de birourile de promovare din străinătate, respectiv stabilirea unor criterii de performanță pentru evaluarea activităților desfășurate de aceste structuri, astfel încât să poată fi cuantificate rezultatele obținute, raportat la resursele utilizate;
- ☞ dispunerea de măsuri privind încheierea unui protocol cu Administrația Națională „Apele Române” privind schimbul de date și informații referitoare la contractele de închiriere/concesiune a sectoarelor de plajă, în vederea identificării operatorilor care au avut/au încheiate contracte de concesiune/inchiriere a sectoarelor de plajă fără a deține autorizație turistică pentru utilizarea lor. Pentru cazurile identificate se recomandă să se dispună măsuri conform atribuțiilor și competențelor stabilite de lege, inclusiv de constatare a contravențiilor și de aplicare a sancțiunilor.

Raportul este publicat pe site-ul Curții de Conturi, www.curteadeconturi.ro, la secțiunea *Publicații, Rapoarte de audit încheiate în urma misiunilor efectuate din proprie inițiativă, domeniul „Managementul entităților publice”*.

Audit public extern

Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7

Auditul public extern asupra Contului general al datoriei publice a statului pe anul 2016

Auditul financiar s-a efectuat asupra Contului general anual al datoriei publice pe anul 2016 elaborat de MFP, ca anexă la Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, având următoarea structură:

- Contul general anual al datoriei publice guvernamentale directe la data de 31 decembrie 2016
- Situația garanțiilor guvernamentale la data de 31 decembrie 2016
- Contul datoriei publice locale directe la data de 31 decembrie 2016
- Situația garanțiilor locale la data de 31 decembrie 2016

În anul 2016, conform raportărilor la Eurostat (*Institutul European de Statistică*), datoria publică raportată la produsul intern brut (PIB) a atins un nivel de **37,6%**, nivel care ne situează între primele cinci state membre cu cea mai scăzută datorie publică în PIB. În același timp, România a înregistrat un deficit de **3%** din PIB, atingând limita maximă prevăzută în Tratatul de la Maastricht, care ne situează printre ultimele patru state din cele 28 de state membre cu cel mai mare deficit în PIB, alături de Marea Britanie, Franța și Spania.

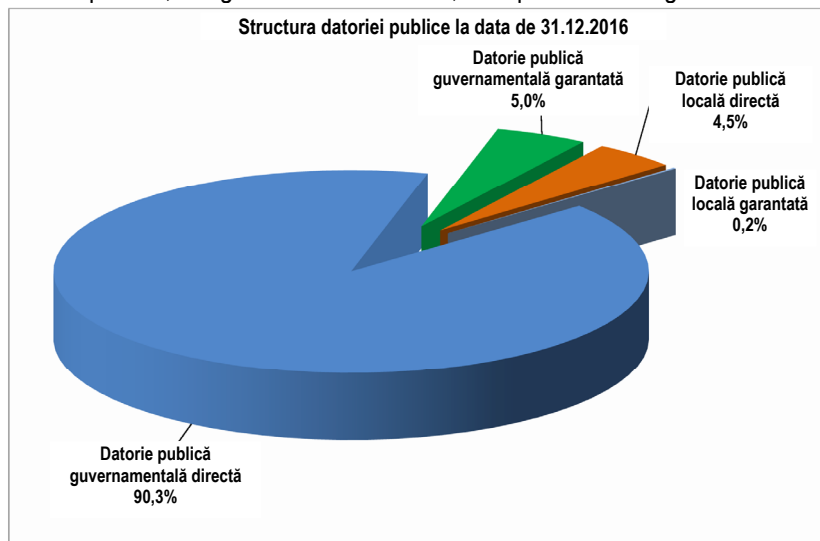
La data de 31.12.2016, conform MFP, datoria publică a României a fost în valoare totală de 339.523 milioane lei (74.766,7 milioane euro), în creștere cu 7,5% față de datoria publică a României înregistrată la data de 31.12.2015.

Indicatorul datoriei publice raportat la produsul intern brut în anul 2016 prezintă un nivel de 44,5% (calculat în conformitate cu prevederile legislației naționale), în creștere comparativ cu anul 2015, an în care s-a înregistrat o ușoară scădere a acestui indicator.

Conform prevederilor legale în vigoare, datoria publică a României este structurată astfel:

- *datoria publică guvernamentală*, structurată la rândul său pe două componente, respectiv *datoria publică guvernamentală directă* și *datoria publică guvernamentală garantată*;
- *datoria publică locală*, structurată la rândul său pe două componente, respectiv *datoria publică locală directă* și *datoria publică locală garantată*.

Schematic, structura datoriei publice, înregistrată la 31.12.2016, este prezentată în graficul următor:

Grafic nr. 9 – Structura datoriei publice, înregistrată la 31.12.2016

Situația datoriei publice a României la data de 31.12.2016, raportată de MFP, în baza prevederilor *OUG nr. 64/2007*, cu modificările și completările ulterioare, se prezintă astfel:

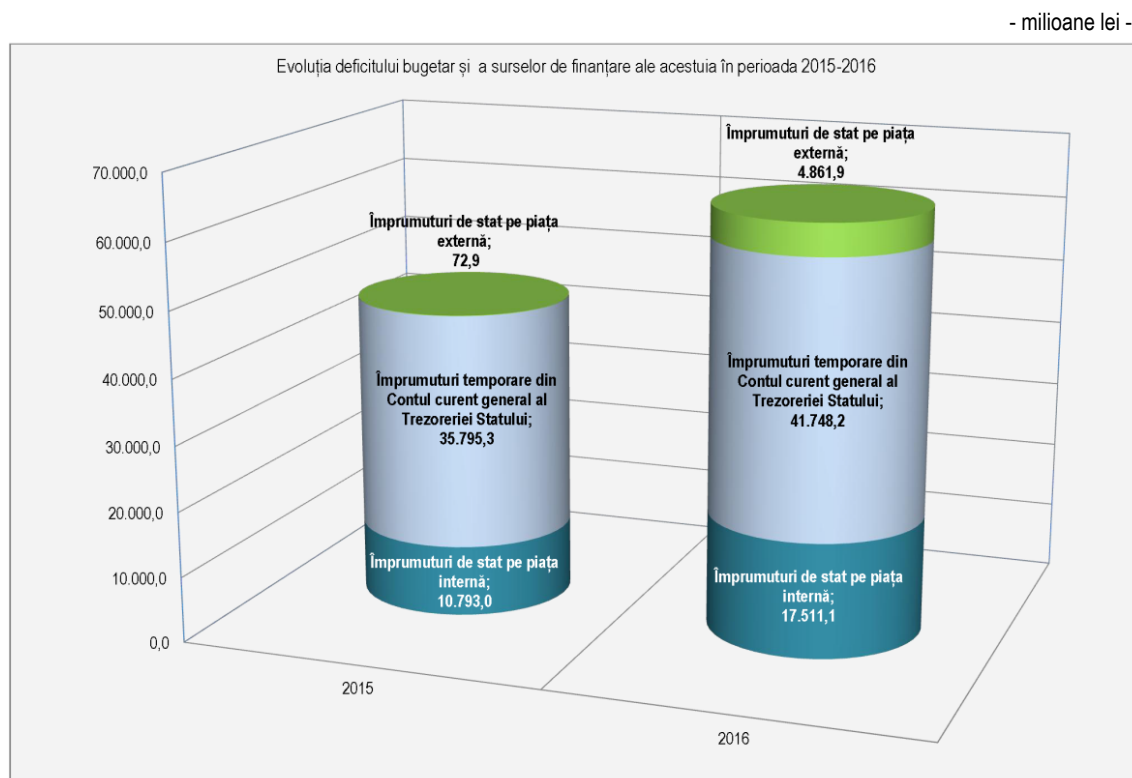
Datoria publică	Datoria publică la 31.12.2015		Datoria publică la 31.12.2016		Pondere datorie publică la 31.12.2016 (%)
	(mil. lei)	(mil. euro) ⁴	(mil. lei)	(mil. euro) ⁵	
Datoria publică guvernamentală directă	283.579,5	62.676,4	306.440,5	67.481,6	90,3
Datorie publică guvernamentală garantată	15.563,1	3.439,7	17.041,6	3.752,7	5,0
Total datorie publică guvernamentală	299.142,6	66.116,1	323.482,1	71.234,3	95,3
Datoria publică locală directă	16.185,2	3.577,2	15.446,0	3.401,4	4,5
Datorie publică locală garantată	606,0	134,0	594,9	131,0	0,2
Total datorie publică locală	16.791,2	3.711,2	16.040,9	3.532,4	4,7
Total datorie publică	315.933,8	69.827,3	339.523,0	74.766,7	100,0

Tabel nr. 12 – Situația datoriei publice a României la data de 31.12.2016, raportată de MFP

Așa cum rezultă din datele prezentate, în anul 2016, ponderea cea mai mare în datoria publică a României a deținut-o datoria publică guvernamentală directă (90,3%), urmată de datoria publică guvernamentală garantată (5,0%), de datoria publică locală directă (4,5%) și de datoria publică locală garantată, cu o pondere de doar 0,2%.

Creșterea datoriei publice cu 7,5% în anul 2016, față de anul 2015, a fost determinată, în principal, de *datoria angajată pentru acoperirea necesităților de finanțare a deficitului bugetar, de refinanțarea datoriei publice guvernamentale și de consolidarea rezervei financiare în valută la dispoziția Trezoreriei Statului*.

Grafic, evoluția surselor de finanțare ale deficitului bugetar în perioada 2015-2016 este reprezentată astfel:

Grafic nr. 10 – Evoluția surselor de finanțare ale deficitului bugetar în perioada 2015-2016

Ca și în anii precedenți, în anul 2016, în totalul surselor de finanțare a deficitului bugetar a scăzut ponderea împrumuturilor de stat de pe piața internă și externă, respectiv a surselor de finanțare definitivă a deficitul bugetului de stat, și a crescut cea a împrumuturilor temporare din Contul curent general al Trezoreriei Statului.

Astfel, la finele anului 2016, mai mult de jumătate din valoarea deficitului bugetar cumulat (41.748,2 milioane lei) nu a fost finanțat definitiv, iar aceasta depășește valoarea deficitului bugetului de stat pe anul 2016 (28.325,8 milioane lei).

Comparativ cu anul 2016, rezerva financiară în valută la dispoziția MFP a scăzut cu 18,7% (de la 22.149,65 milioane lei la 17.999,5 milioane lei), iar deficitul bugetar în anul 2016 a crescut cu 32,1% (de la 21.448,2 milioane lei la 28.325,8 milioane lei).

Evoluția serviciului datoriei publice și a cheltuielilor Bugetului general consolidat în perioada 2014-2016 se prezintă astfel:

⁴ Curs la 31.12.2015= 4,5245 lei/euro

⁵ Curs la 31.12.2016= 4,5411 lei/euro

Anul	Serviciul datoriei publice	PIB	Ponderea serviciului datoriei publice în PIB (%)	Cheltuieli Buget general consolidat	Ponderea serviciului datoriei publice în totalul cheltuielilor Bugetului general consolidat (%)
1	2	3	4=2/3	5	6=2/5
2014	60.237,9	666.637,3 ⁶	9,0	225.808,1	26,7
2015	63.469,6	712.832,3 ⁷	8,9	243.426,0	26,1
2016	64.250,9	761.474,0 ⁸	8,4	242.016,3	26,5

Tabel nr. 13 – Evoluția serviciului datoriei publice și a cheltuielilor Bugetului general consolidat în perioada 2014-2016

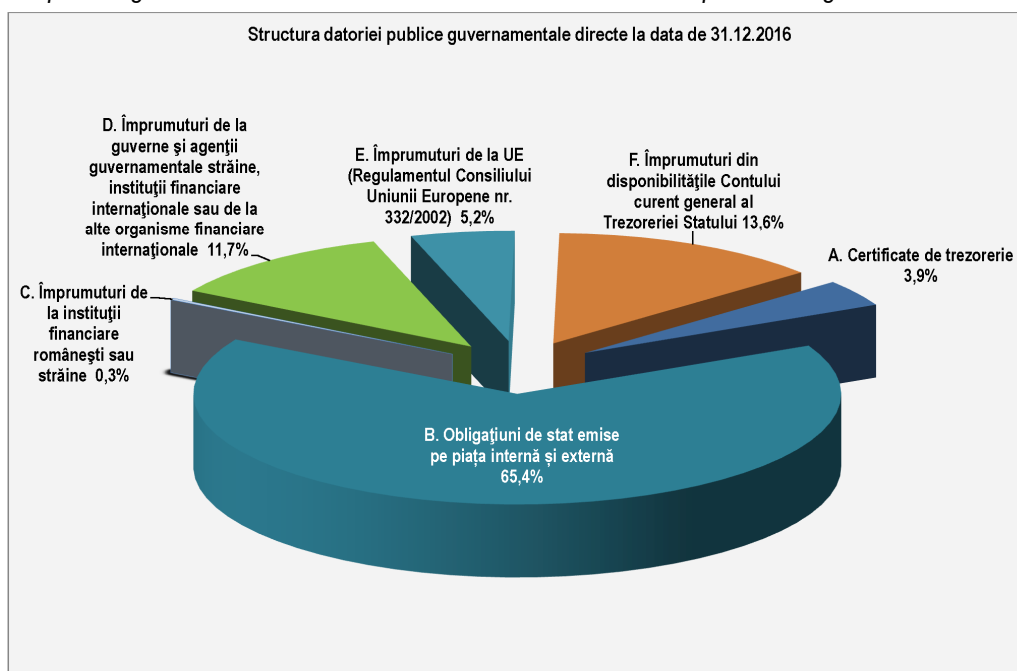
În raport cu PIB, serviciul datoriei publice a scăzut în anul 2016, față de anul 2014, de la 9,0% la 8,4%, în timp ce în raport cu totalul cheltuielilor Bugetului general consolidat a înregistrat o fluctuație, acesta scăzând în anul 2015 de la 26,7% la 26,1% și crescând în anul 2016 la 26,5%.

Observațiile Curții de Conturi

I. Din analiza **datoriei publice guvernamentale** a României, structurată pe cele două componente ale sale, așa cum s-a menționat mai sus, au rezultat următoarele aspecte principale:

A. referitor la datoria publică guvernamentală directă aferentă anului 2016, MFP a raportat în „Contul general anual al datoriei publice guvernamentale la data de 31.12.2016” un sold al datoriei publice guvernamentale directe în creștere cu 8,1% față de cel de la finele anului 2015, ajungând la valoarea de 306.440,5 milioane lei (67.481,6 milioane euro), cu cea mai mare pondere în datoria publică a României (90,3%).

Structura datoriei publice guvernamentale directe la data de 31.12.2016 este reprezentată grafic astfel:

Grafic nr. 11 – Structura datoriei publice guvernamentale directe la data de 31.12.2016

Având în vedere faptul că emisiunile de obligațiuni dețin o pondere de 65,4% în datoria publică guvernamentală directă, iar costurile anuale aferente emisiunilor de obligațiuni reprezintă 84,5% din costurile anuale aferente instrumentelor de datorie publică guvernamentală directă, rezultă că acest instrument de datorie a avut în anul 2016 cele mai mari costuri.

Din totalul tragerilor efectuate în anul 2016 din împrumuturile acordate pentru finanțarea proiectelor, în valoare de 55,3 milioane euro și 442,7 milioane yeni, o sumă semnificativă (53,7 milioane euro) a fost utilizată pentru consolidarea rezervei financiare în valută.

Deși în anul 2016 au fost alocate fonduri la titlul „Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă”, în proporție de 27,2% (650,7 milioane lei) din necesarul solicitat de ordonatorii principali de credite (2.395,6 milioane lei), acestea au fost cheltuite în procent de numai 84,5% (549,6 milioane lei), cu impact asupra realizării obiectivelor de investiții prioritare pentru economia românească.

⁶ Produsul intern brut – PIB date semidefinite pentru anul 2014, potrivit http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/pib/pib_anual/pib_2014r_semidef.pdf

⁷ Produsul intern brut – PIB estimat pentru anul 2015, potrivit http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/pib/a15/pib_tr4r2015_2.pdf

⁸ Produsul intern brut – PIB estimat pentru anul 2016, potrivit publicația „Euro area and EU28 government deficit at 1,5% and 1,7% of GDP respectively Government debt at 89,2% and 83,5%” din 24 aprilie 2017 (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data>)

B. referitor la datoria publică guvernamentală garantată, MFP a raportat în „Contul general anual al datoriei publice la data de 31.12.2016” un sold al datoriei publice guvernamentale garantate în sumă de 17.041,6 milioane lei (3.752,8 milioane euro), cu o pondere de 5% în datoria publică a României.

În anul 2016, MFP a efectuat plăți, în calitate de garant, din fondul de risc afectat Programului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii în sumă de 0,2 milioane lei, reprezentând 46,5% din încasările aferente anului menționat.

De asemenea, în anul 2016, MFP, în calitate de garant, a efectuat plăți din fondul de risc în sumă de 65,7 milioane lei (cu 3,5% peste încasările aferente anului 2016) pentru:

- SC Electrocentrale București (21,4 milioane lei);
- un împrumut contractat de UATJ Suceava și alte localități din județ (19,7 milioane lei);
- Complexul Energetic Hunedoara (24,6 milioane lei).

Pe fondul unui management ineficient și al unor abateri de la cadrul legal aplicabil în gestionarea și utilizarea fondurilor provenite din împrumuturi, implementarea proiectelor înregistrează slabe performanțe și se desfășoară cu dificultate și întârzieri, obiectivele proiectelor nefiind realizate în termenii și condițiile stabilite inițial prin acordurile de împrumut. Ca urmare, nu rezultă îmbunătățiri privind implementarea reformelor structurale în sectoarele economice cheie.

În raportul de audit întocmit sunt prezentate constatările cu privire la datoria publică guvernamentală, rezultate din misiunile de audit de conformitate (control) efectuate de către Curtea de Conturi la entitățile beneficiare în anul 2017, respectiv la:

- *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA - CNAIR SA;*
- *Ministerul Culturii și Identității Naționale;*
- *Compania Națională de Investiții - CNI;*
- *Agenția Națională de Administrare Fiscală - ANAF.*

La Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA (CNAIR SA)

CNAIR SA este persoană juridică română, de interes strategic național, sub autoritatea Ministerului Transporturilor. Instituția desfășoară, în principal, activități de interes public național în domeniul administrării drumurilor naționale și autostrăzilor, pe bază de gestiune economică și autonomie financiară.

Principalele aspecte constatate cu privire la utilizarea fondurilor provenite din *Împrumutul BERD nr. 33.391*, aprobat prin *Legea nr. 210/2006* pentru finanțarea „Proiectului de construcție a variantei de ocolire a municipiului Constanța” (Lucrările de reabilitare a 10 poduri importante/strategice în județul Constanța), sunt prezentate în continuare.

Au fost efectuate plăți nelegale aferente Contractului de servicii de consultanță pentru proiectarea și supervizarea execuției lucrărilor de reabilitare a 10 poduri în zona Dobrogea, încheiat între CNAIR SA și Louis Berger Group, Inc., în sumă de 0,026 milioane euro, reprezentând remunerația acordată expertului în securitatea și sănătatea muncii, pentru perioada februarie 2011-februarie 2012, în condițiile în care în Anexa C la Contractul de consultanță și în Caietul de sarcini, această funcție nu a fost inclusă/solicitată, și în sumă de 0,001 milioane euro, reprezentând diferența de ajustare a plăților contractuale ca urmare a folosirii incorecte a indicelui de ajustare folosit ca referință.

Actualizarea bugetului Proiectului aflat în derulare a fost efectuată prin amendamente la Acordul de împrumut (AI), dar fără a fi amendat corespunzător cu modificările efectuate și Acordul de împrumut Subsidiar (AIS).

Au fost efectuate angajamente legale în sumă de 9,8 milioane euro, peste limita fondurilor aprobate pentru realizarea obiectivului de investiții „Reabilitarea a 10 poduri importante/strategice în județul Constanța”.

Deși achizițiile și atribuirea contractelor au fost realizate având la bază „no objection”-ul băncii finanțatoare, acestea au fost efectuate fără a se ține cont de existența fondurilor alocate prin bugetul proiectului.

Au fost efectuate plăți fără respectarea obligației de a angaja și utiliza bugetul proiectului numai în limita prevederilor și destinațiilor aprobate (0,3 milioane euro), în condițiile în care pentru serviciile de consultanță Partea B-1, conform prevederilor Acordului de împrumut și Acordului de împrumut subsidiar, nu au fost alocate fonduri aferente contribuției locale (5,8 milioane euro), în condițiile în care pentru lucrările privind reabilitarea celor 10 poduri dobrogene nu au fost suplimentate fondurile aferente contribuției locale.

Nu au fost repartizate costurile de consultanță și supervizare pe fiecare dintre cele 10 poduri reabilite aferente proiectului finanțat din fondurile BERD, având în vedere că valoarea fiecărui obiectiv de investiție reprezintă valoarea tuturor cheltuielilor efectuate pentru realizarea aceluși obiectiv de investiție.

Nu au fost respectate prevederile legale referitoare la inventarierea anuală a patrimoniului entității, în sensul că în perioada 2012-2016 nu au fost inventariate:

- materialele depozitate pe șantierul de la podul Agigea, care au fost achiziționate în avans de către constructorul Bilfinger Berger Baugesellschaft MBH Wien, Sucursala București, în valoare de 0,03 milioane euro;

- materialele rezultate în urma dezmembrării, pe parcursul realizării obiectivului de investiții „Reabilitarea a 10 poduri importante/strategice în zona Dobrogea”.

De asemenea, nu a fost înregistrat în evidența contabilă avansul acordat Constructorului pentru achiziționarea materialelor ce au fost depozitate pe șantier și nu a fost asigurată o evidență clară și exactă a repartizării plăților pe categorii de valută din Împrumutul BERD, respectiv pe euro și lei.

Nu au fost respectate principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice provenite din fondurile Împrumutului BERD, prin derularea ineficientă a contractelor, întrucât nu s-a realizat în integralitate obiectivul de investiții „Reabilitarea a 10 poduri importante/strategice în zona Dobrogea”, la data auditului nefiind reabilitate decât 3 poduri din cele 10, precum și prin efectuarea de angajamente legale și plăți peste limita fondurilor aprobate.

Recomandări

Conducerea Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA va dispune măsurile necesare pentru:

- ☞ realizarea integrală a obiectivelor proiectului finanțat din fondurile provenite din Împrumutul BERD nr. 33.391/2006 pentru finanțarea lucrărilor de reabilitare a 10 poduri importante/strategice în județul Constanța;
- ☞ recuperarea sumelor achitate nelegal, pentru perioada februarie 2011-februarie 2012, drept remunerație pentru expertul în securitatea și sănătatea muncii, la care se vor adăuga foloasele necuvenite calculate până la data recuperării acestora; recalcularea și recuperarea sumelor achitate în plus ca urmare a aplicării incorecte a indicelui de ajustare folosit ca referință, la care vor fi calculate foloase necuvenite până la data recuperării integrale a acestora;
- ☞ actualizarea bugetului proiectului, astfel încât acesta să reflecte valoarea reală și exactă a valorii investițiilor efectuate pentru realizarea proiectului, precum și respectarea prevederilor legale și a etapelor stabilite în procesul de angajament legal în vederea evitării unor astfel de abateri;
- ☞ amendarea AI/AIS, astfel încât aceste modificări să reflecte situația reală și exactă a contribuției locale pe categorii de cheltuieli, inclusiv a majorării costului proiectului;
- ☞ elaborarea/actualizarea unei proceduri operaționale cu privire la procedura de atribuire a contractelor în cadrul proiectelor finanțate din fonduri rambursabile, prin care să se asigure încadrarea în fondurile alocate pentru realizarea proiectului prin Planul de finanțare, aprobat prin Acordul de împrumut/Acordul de împrumut subsidiar;
- ☞ ținerea evidenței reale a sumelor cheltuite din fondurile destinate finanțării proiectului, iar solicitarea prin legi anuale ale bugetului de stat să fie efectuată pentru sume care sunt cuprinse în Planul de finanțare pe categorii de cheltuieli și de surse;
- ☞ stabilirea valorii exacte a costului serviciilor de consultanță și supervizare, precum și repartizarea acestora pentru fiecare dintre cele 10 poduri, astfel încât atât valoarea obiectivelor de investiții finalizate, cât și valoarea obiectivelor de investiții în curs de execuție să reflecte realitatea cheltuielilor efectuate pentru realizarea acestora;
- ☞ elaborarea unei proceduri operaționale cu privire la repartizarea tuturor cheltuielilor efectuate pentru fiecare obiectiv de investiție în parte;
- ☞ efectuarea unei analize, la nivelul CNAIR SA, asupra materialelor rezultate din dezmembrarea obiectivelor de investiții la care au fost efectuate lucrări de reabilitare/reparații și demararea procedurilor de valorificare a acestor materiale;
- ☞ asigurarea unei evidențe clare și exacte a repartizării plăților pe categorii de valută din împrumutul BERD, respectiv pe euro și lei.

În **concluzie**, au fost înregistrate slabe performanțe în implementarea Proiectului BERD nr. 33.391 cu privire la obiectivul de investiții „Reabilitarea a 10 poduri importante/strategice în județul Constanța”.

A fost emisă decizie, prin care au fost dispuse 14 măsuri, pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

Ca urmare a verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizie s-a constatat că au fost duse la îndeplinire două măsuri, șase măsuri au fost duse parțial la îndeplinire, iar șase măsuri nu au fost duse la îndeplinire.

La Ministerul Culturii și Identității Naționale

Principalele aspecte constatate cu privire la utilizarea fondurilor provenite din *Împrumutul BDCE 1562 aprobat prin HG nr. 191/2007 pentru finanțarea „Proiectului privind reabilitarea monumentelor istorice din România”*, sunt următoarele:

- Unitatea de Management a Proiectului (UMP) din Ministerul Culturii a efectuat plăți nelegale, reprezentând:
 - contravaloarea organizării de șantier, acceptată la plată prin justificarea pe bază de lucrări suplimentare aferente lucrărilor de consolidare și restaurare la Corpurile C, C1, C2 ale clădirii Muzeului Țăranului Român;
 - cheltuieli care trebuiau suportate de antreprenor, constând în probe și încercări pentru verificarea lucrărilor executate, în conformitate cu prevederile contractuale.

În perioada 2013-2014, fondurile primite sub forma alocațiilor bugetare anuale pentru titlul „Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă”, în sumă totală de 10,2 milioane lei, nu au fost repartizate în totalitate pe categorii de cheltuieli, pe fiecare proiect în parte, astfel încât plățile efectuate să se poată urmări sub aspectul încadrării în limitele creditelor bugetare aprobate, potrivit destinațiilor stabilite prin bugetul aprobat anual.

UMP a evaluat ofertele de execuție lucrări, acordând 20% criteriului de atribuire „durata de execuție” a lucrărilor, în condițiile în care se cunoștea faptul că lucrările de restaurare necesită pentru executare perioade mult mai mari. Totodată, UMP a evaluat și acceptat prețuri diferite la aceleași articole din devize de lucrări, la obiective licitate în aceeași perioadă, respectiv octombrie 2012.

De asemenea, UMP:

- a prelungit termenul de finalizare a executării lucrărilor prevăzut în contract, de la 8 luni la 37 luni, prin încheierea a trei acte adiționale, cu toate că lucrările erau finalizate în proporție de 97% după doar 15 luni, la data încheierii Actului adițional nr. 1;
- nu a verificat valorile aferente lucrărilor suplimentare pentru realizarea obiectivului Opera Națională București, cuprinse în Borderoul centralizat al situațiilor de lucrări – situație finală și valoarea cumulată a situațiilor lunare de lucrări executate, rezultând diferențe în sumă de 0,3 milioane euro;
- a acceptat la plată cantități de materiale suplimentare cu prețuri care nu au fost ofertate prin deviz, în valoare de 2 milioane euro, reprezentând 20% din valoarea totală a contractului de execuție, fără a verifica existența documentelor justificative care trebuiau prezentate de contractant (facturi, tarife etc. de la cel puțin trei agenți economici), pentru prețurile unitare noi, valabile în luna execuției lucrărilor.

Datele raportate către MFP prin Situațiile anuale privind execuția bugetară sunt diferite față de cele înregistrate în balanțele analitice anuale de verificare întocmite de UMP.

În contextul în care într-o perioadă de 10 ani de la data aprobării Acordului de împrumut și până la data de 31.12.2016 s-a renunțat la realizarea a 30% din obiectivele aprobate inițial, gradul de utilizare al fondurilor alocate din împrumut pentru realizarea Proiectului privind reabilitarea monumentelor istorice a fost de 76,6%.

Recomandări

Conducerea Ministerului Culturii și Identității Naționale va dispune măsurile necesare în vederea:

- ☞ recuperării sumelor reprezentând contravaloarea:
 - aferentă lucrărilor de organizare de șantier plătită pe baza situației de lucrări din luna octombrie 2016;
 - lucrărilor suplimentare cu probele și încercări, plătită prin situațiile de lucrări din lunile iulie-august 2016;
- ☞ elaborării bugetelor de cheltuieli anuale pe fiecare proiect în parte, potrivit destinațiilor stabilite prin acordurile de finanțare, astfel încât să poată fi urmărită încadrarea plăților efectuate în limitele creditelor bugetare aprobate;
- ☞ actualizării procedurii operaționale cu privire la:
 - stabilirea ponderii factorilor de evaluare („Prețul ofertei”, „Durata de execuție a lucrărilor” etc.) în funcție de amploarea și complexitatea lucrărilor ce urmează a fi executate;
 - evaluarea ofertelor, respectiv a prețurilor în cazul în care un ofertant participă la mai multe licitații desfășurate în aceeași perioadă;
- ☞ recepționării lucrărilor executate;
- ☞ analizării cauzelor și împrejurărilor prin care s-au încheiat Actele adiționale nr. 2 și 3 la Contractul nr. 7/2013 de execuție a lucrărilor de refacere, reamenajare, dotări și îmbunătățire a funcționalității Operei Naționale București și luarea măsurilor legale ce se impun în vederea recuperării eventualelor prejudicii; efectuării unei acțiuni de audit de specialitate având ca obiectiv verificarea notelor de comandă suplimentară și realitatea lucrărilor executate în cadrul Contractului nr. 7/2013 de execuție a lucrărilor de refacere, reamenajare, dotări și îmbunătățire a funcționalității Operei Naționale București și luarea măsurilor legale în vederea recuperării eventualelor prejudicii rezultate;
- ☞ raportării către MFP și către banca finanțatoare a datelor reale și corecte, referitoare la cheltuielile efectuate;
- ☞ asigurării coordonării implementării și urmăririi financiare și fizice a proiectului, astfel încât să se încadreze în resursele financiare și termenul de finalizare a proiectului agreeat cu BDCE și să realizeze toate obiectivele stabilite în cadrul proiectului.

Având în vedere faptul că la 31 decembrie 2016 suma rămasă de tras din Împrumutul BDCE era de 18,2 milioane euro, reprezentând 23,4% din valoarea împrumutului, și faptul că procedura de licitație durează peste 6 luni, *există riscul ca suma să nu acopere realizarea lucrărilor pentru obiectivele din programul de achiziții, iar durata de execuție a lucrărilor să depășească data de finalizare a proiectului (până la 31 decembrie 2018).*

Curtea de Conturi a emis decizie, prin care au fost dispuse nouă măsuri, pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

La Compania Națională de Investiții SA (CNI SA)

Compania desfășoară activități de interes public sau social în scopul obținerii de venituri pentru acoperirea cheltuielilor de organizare și funcționare a societății, precum și activități de investiții pentru realizarea construcțiilor.

Principalele aspecte constatate cu privire la utilizarea fondurilor provenite din *Împrumutul BDCE 1568*, aprobat prin *Legea nr. 224/2007* pentru finanțarea „Proiectului Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a

stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori” sunt următoarele:

- CNI SA a înregistrat și utilizat în circuitul economic al entității venituri necuvenite în sumă de 1,5 milioane lei, reprezentând dobânzi bonificate la disponibilitățile provenite din transferul alocațiilor bugetare, care erau destinate efectuării cheltuielilor de administrare a proiectului, respectiv venituri realizate din vânzarea caietelor de sarcini, care nu au fost virate la bugetul de stat la momentul obținerii lor;
- cheltuielile de administrare aferente proiectului au fost suportate din cota de administrare percepută de către CNI SA din fondurile aferente finanțării lucrărilor de bază, și nu din alocațiile bugetare destinate acoperirii acestor cheltuieli, așa cum prevedea Acordul-cadru de împrumut ratificat prin *Legea nr. 224/2007*, înregistrându-se un efort financiar suplimentar pe seama bugetului de stat în sumă de 4,9 milioane lei;
- achizițiile de bunuri și servicii efectuate pentru administrarea proiectului nu au avut ca referință reglementările legale în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, ci numai procedurile interne ale CNI SA;
- în perioada 2007-2016, raportările transmise lunar la MFP au fost efectuate în mod eronat, la calcularea echivalentului în euro a tranzacțiilor utilizându-se cursul valutar BNR valabil în ultima zi a perioadei raportate, și nu cel valabil pentru ziua în care s-a efectuat operațiunea, conform prevederilor Acordului de împrumut subsidiar, rezultând o diferență de 1,3 milioane euro. CNI nu a respectat cerințele de raportare privind datoria publică, reglementate de *OMEF nr. 1059/2008*, în sensul că nu a defalcat sumele cheltuite în cadrul titlului 65 „Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă” după natura acestora, pe categorii de cheltuieli, raportând aceste cheltuieli în sumă globală.

Recomandări:

- ☞ virarea la bugetul de stat a sumelor reprezentând dobânzi bancare acordate din disponibilitățile provenite din alocații bugetare până la sfârșitul proiectului, a veniturilor realizate din vânzarea caietelor de sarcini, precum și efectuarea corecțiilor necesare în evidența contabilă a CNI SA pe seama rezultatului raportat;
- ☞ la finalizarea proiectului se va stabili diferența între cota de administrare încasată de către CNI și cheltuielile de administrare, iar în situația în care cota de administrare încasată va excede cheltuielile de administrare efective, această diferență se va rambursa la bugetul de stat;
- ☞ efectuarea achizițiilor de bunuri și servicii în scopul administrării proiectului cu respectarea reglementărilor legale privind achizițiile publice;
- ☞ corectarea Anexei nr. 2 pentru luna decembrie a fiecărui an din perioada 2007-2016, dar și pentru fiecare lună din anul curent 2017 până la zi, precum și retransmiterea acestora la MFP.

A fost emisă decizie, prin care au fost dispuse patru măsuri, pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

La Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)

ANAF este organizată și funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Finanțelor Publice, finanțată din bugetul de stat. Agenția asigură administrarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor venituri bugetare date prin lege în competența sa, aplicarea politicii și reglementărilor în domeniul vamal și exercitarea atribuțiilor de autoritate vamală, precum și controlul operativ și inopinat privind prevenirea, descoperirea și combaterea oricăror acte și fapte care au ca efect evaziunea fiscală și fraudă fiscală și vamală, precum și a altor fapte date prin lege în competența sa.

Principalele aspecte constatate cu privire la utilizarea fondurilor provenite din *Împrumutul BIRD 8261-RO*, aprobat prin *Legea nr. 212/2013* pentru finanțarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale”, sunt următoarele:

Referitor la Contractul de consultanță având ca obiect „Definirea, integrarea și implementarea Proiectului RAMP/CS/1” au fost constatate următoarele abateri:

- a fost decontată în mod nelegal suma de 0,4 milioane lei, ca urmare a aplicării necorespunzătoare a prevederilor contractuale;
- documentația de atribuire, precum și cea de evaluare a ofertelor, au fost întocmite în mod necorespunzător;
- au fost efectuate cheltuieli ineficiente în sumă de 0,1 milioane lei, rezultate din decontarea unor livrabile, care, nemaifiind necesare, au fost eliminate prin încheierea Amendamentului nr. 1 la contract.

La nivelul ANAF nu au fost inițiate operațiunile de inventariere a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor ANAF la data de 31.12.2016 și, implicit, nici a celor achiziționate în cadrul Proiectului de modernizare a administrației fiscale, în situațiile financiare fiind astfel prezentate elemente patrimoniale incerte, neconfirmate prin inventariere.

Din verificarea procedurii de atribuire a contractului având ca obiect „Servicii de consultanță pentru modernizarea administrației fiscale în concordanță cu cele mai bune practici internaționale în domeniu” s-a constatat fundamentarea nerealistă a achiziției, neurmărirea încadrării valorii contractului încheiat în valoarea estimată, precum și efectuarea de negocieri formale, care nu sunt în concordanță cu principiile de eficiență, eficacitate și economicitate în utilizarea fondurilor publice. Valoarea

abaterilor constatate a fost de 0,2 milioane euro, reprezentând depășirea valorii estimate pentru achiziția serviciilor de consultanță individuală în administrația fiscală și de 0,03 milioane euro, reprezentând majorarea costului remunerațiilor.

Din verificarea procedurii de atribuire a contractului având ca obiect „Servicii de consultanță în achiziții IT” s-a constatat fundamentarea nerealistă a achiziției, supraevaluarea costului estimat al contractului, aplicarea necorespunzătoare a prevederilor ghidului BIRD, precum și efectuarea de negocieri formale, care nu sunt în concordanță cu principiile de eficiență, eficacitate și economicitate în utilizarea fondurilor publice. Valoarea abaterilor constatate a fost de 0,2 milioane euro, reprezentând valoarea cu care trebuia ajustat costul estimat al contractului ca urmare a diminuării cu șapte luni a bugetului de timp alocat.

Din verificarea procedurii de atribuire a contractului de achiziție de bunuri în vederea îmbunătățirii rețelei IT pentru centrele de date s-a constatat, ca urmare a fundamentării nerealiste a costului estimat al achiziției și a modului necorespunzător de întocmire a specificațiilor tehnice, că atribuirea contractului s-a realizat la o valoare mai mare cu suma de 0,4 milioane euro față de costul estimat.

Recomandări:

- ☞ conducerea ANAF va dispune luarea măsurilor legale ce se impun în vederea recuperării sumelor plătite în mod nelegal ca urmare a aplicării necorespunzătoare a prevederilor contractului având ca obiect „Definirea, integrarea și implementarea Proiectului RAMP/CS/1”;
- ☞ analiza modului de derulare a procedurii de achiziție și de atribuire a contractului și dispunerea măsurilor legale ce se impun;
- ☞ luarea măsurilor legale ce se impun în vederea organizării și finalizării operațiunilor de inventariere a patrimoniului ANAF;
- ☞ aplicarea corespunzătoare a prevederilor Ghidului Băncii Mondiale privind selecția și angajarea consultanților și asigurarea eficienței, economicității și eficacității achizițiilor efectuate;
- ☞ fundamentarea realistă a costului estimat al achiziției, întocmirea corespunzătoare a documentației de atribuire și urmărirea încadrării în valoarea estimată în vederea asigurării eficienței, economicității și eficacității fondurilor publice utilizate.

În concluzie, pe fondul unui management inefficient și al unor abateri de la cadrul legal aplicabil în gestionarea și utilizarea fondurilor provenite din Împrumutul BIRD 8261-RO, implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale” se desfășoară cu dificultate, obiectivele proiectului (Creșterea eficacității și eficienței în colectarea taxelor, impozitelor și contribuțiilor sociale, Creșterea conformării fiscale și Reducerea poverii asupra contribuabililor pentru asigurarea conformării) nefiind realizate în termenii și condițiile stabilite inițial prin Acordul de împrumut.

A fost emisă decizie, prin care au fost dispuse patru măsuri, pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

Ca urmare a acțiunilor de control efectuate la cele patru entități beneficiare de finanțări rambursabile au rezultat abateri în valoare totală de 17 milioane lei și 18,01 milioane euro, din care prejudicii în sumă totală de 1,8 milioane lei și 0,04 milioane euro.

*

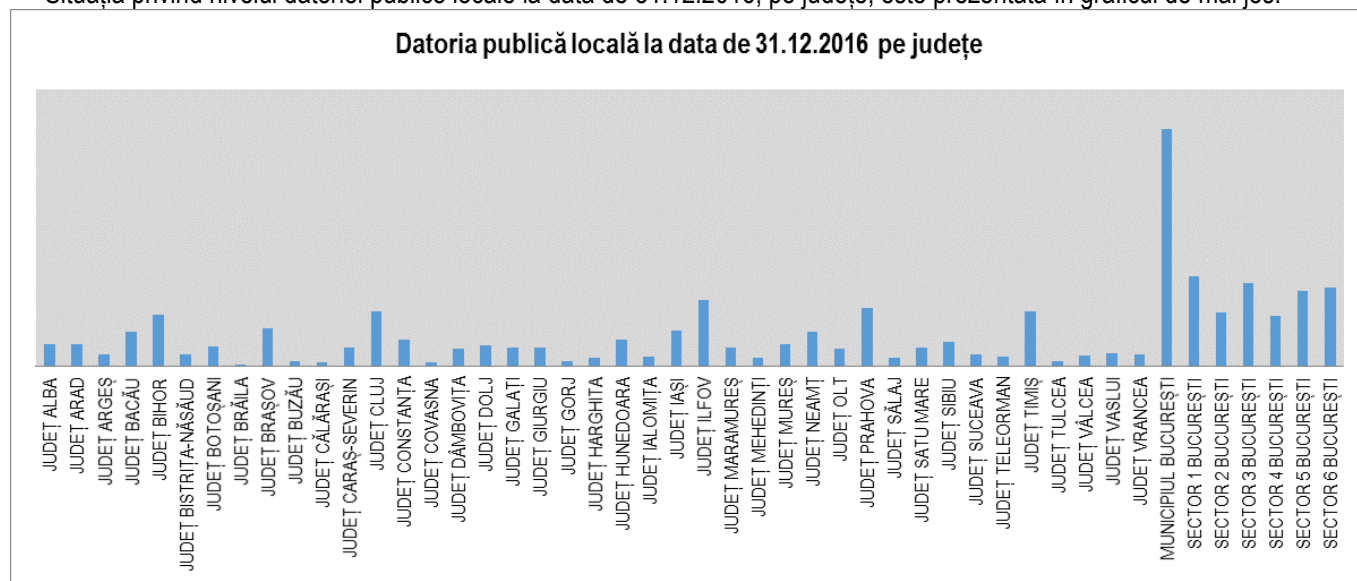
*

*

II. Din analiza **datoriei publice locale** a României, înregistrată în anul 2016, structurată pe cele două componente ale sale, rezultă că aceasta a fost în sumă totală de 16.040,9 milioane lei (3.532,4 milioane euro), înregistrând o scădere cu **4,5%** față de soldul anului 2015, și cuprinde:

- A. datoria publică locală directă**, în sumă de 15.446,1 milioane lei (3.401,4 milioane euro), în scădere cu 4,6% față de soldul anului precedent;
- B. datoria publică locală garantată**, în sumă de 594,9 milioane lei (131,0 milioane euro), în scădere cu 1,8% față de soldul anului precedent.

Situația privind nivelul datoriei publice locale la data de 31.12.2016, pe județe, este prezentată în graficul de mai jos:

Grafic nr. 12 – Situația privind nivelul datoriei publice locale la data de 31.12.2016, pe județe

La nivel teritorial a fost efectuată acțiunea cu tema „Controlul legalității contractării sau garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale”, care a avut ca scop evidențierea modului în care a fost respectată legalitatea și regularitatea cu privire la activitățile de contractare, garantare, utilizare și rambursare a finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

În acțiunile realizate de către structurile teritoriale ale Curții de Conturi au fost analizate 65 de unități administrativ-teritoriale (UAT) și a fost vizat modul de contractare, garantare, utilizare și rambursare a finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale, rezultând următoarele:

A. *Abateri de la legalitate și regularitate care au determinat producerea de prejudicii* în sumă totală de 12,1 milioane lei, la care au fost calculate foloase necuvenite în sumă totală de 0,2 milioane lei, dintre care exemplificăm:

- din verificările efectuate la UAT Sector 1 s-a constatat nerespectarea principiului economicității prin neutilizarea împrumutului în sumă de 22.624 mii euro, pentru care s-a efectuat tragerea integrală la data de 24.08.2015, cu consecința plății unor dobânzi, respectiv înregistrarea diferențelor de curs valutar nefavorabile, în sumă totală de 4.248 mii lei;
- la UATC Tămășeu, județul Bihor au fost identificate situații în care au fost acceptate la plată și decontate cantități de lucrări neexecutate sau cantități de lucrări mai mari decât cele real executate pentru obiectivul de investiții „Elaborare proiect tehnic și lucrări de execuție, pentru proiectul FEADR, măsura 125, intitulat – Modernizare drumuri agricole de exploatare, comuna Tămășeu, județul Bihor”. Valoarea estimativă a plăților nelegale este de 160 mii lei, valoare stabilită pe baza cantităților de lucrări neexecutate, dar acceptate la plată și a costurilor estimative unitare pe fiecare categorie de lucrări. Aferent plăților nelegale au fost calculate beneficii nerealizate în sumă de 24 mii lei;
- la UATC Vorona, județul Botoșani s-au constatat abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea de prejudicii în derularea obiectivului de investiții Campus școlar - Liceul Tehnologic „Ștefan cel Mare și Sfânt”, realizat în baza unui contract de lucrări finanțat dintr-un împrumut contractat cu Ministerul Finanțelor Publice, respectiv au fost efectuate:
 - plăți nelegale reprezentând lucrări neexecutate de către constructor (glafuri, strat termoizolant, transport materiale), în valoare de 128 mii lei (124 mii lei plăți nelegale efectuate din împrumutul contractat și 4 mii lei dobânzi aferente), pentru care au fost calculate de către entitate, în timpul controlului, majorări de întârziere în sumă totală de 13 mii lei;
 - plăți nelegale către constructor pentru lucrări neexecutate, precum și pentru diferențe de preț decontate în plus la materialele puse în operă (stâlpi iluminat), în sumă totală de 37 mii lei (36 mii lei plăți nelegale efectuate din împrumutul contractat și 1 mie lei dobânzi aferente), pentru care au fost calculate de către entitate majorări de întârziere în sumă totală de 3 mii lei.

De asemenea, UATC Vorona a menținut nejustificat în contul de trezorerie și a rambursat/restituit către MFP suma de 768 mii lei, trasă din împrumutul acordat de acesta în temeiul prevederilor OUG nr. 46/2015, sumă care nu se mai putea utiliza potrivit destinației din cauza punerii în funcțiune a investiției.

- UATO Fierbinți-Târg, județul Ialomița a acceptat și decontat la plată situații de lucrări majorate în mod nelegal, deoarece actualizarea la inflație a acestora s-a făcut utilizându-se indicele prețurilor de consum, în condițiile în care prin contractul de lucrări s-a convenit ca actualizarea să se facă pe baza indicelui general de cost în construcții, ceea ce a condus la efectuarea de plăți nelegale în sumă de 776 mii lei, la care se adaugă majorări de întârziere în valoare de 74 mii lei, calculate în temeiul art. 73¹ din Legea nr. 500/2002.

- *UATC Șoimuș, județul Hunedoara* a decontat lucrări în valoare de 1.535 mii lei, în condițiile în care documentele care atestă lucrările executate și serviciile prestate nu au fost vizate pentru „Bun de plată” de ordonatorul de credite, așa cum prevede legea, iar actele justificative anexate facturii prezentate au fost întocmite fără respectarea dispozițiilor legale, în sensul că Notele de lucrări suplimentare și notele de renunțare la anumite lucrări nu au fost certificate/semnate de către proiectant și nu au fost aprobate de către autoritatea contractantă.

Valoarea estimată a prejudiciului este de 1.535 mii lei, reprezentând contravaloarea lucrărilor decontate fără a avea la bază documente justificative, întocmite în conformitate cu dispozițiile legale.

B. Abateri de la legalitate și regularitate care nu au determinat producerea de prejudicii, estimate la 196,2 milioane lei, dintre care exemplificăm:

- *UATM Dorohoi, județul Botoșani* nu a reevaluat în moneda națională obligațiile de plată reprezentând împrumutul în valută contractat de la Banca Europeană de Investiții, nu a înregistrat în evidența contabilă și nu a raportat prin situațiile financiare influențele, în sumă de 1.105 mii lei, generate de cursul de schimb;
- *UATC Tisău, județul Buzău* nu a rambursat integral sau parțial către Ministerul Finanțelor Publice contravaloarea împrumutului acordat de minister în sumă de 658 mii lei (sumă utilizată din valoarea totală de 721 mii lei împrumut acordat), cu toate că în cursul anului 2015 a încasat de la Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) ajutor financiar nerambursabil în suma de 669 mii lei, din care din fonduri europene suma de 478 mii lei, iar 191 mii lei de la bugetul de stat, reprezentând restituire contravaloare TVA aferentă cheltuielilor eligibile, conform art. 18¹ din OUG nr. 74/2009;
- *UATC Poieni, județul Cluj* a contractat un împrumut în valoare de 6.895 mii lei, pentru asigurarea prefinanțării/cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, fără a înscrie împrumutul în Registrul de evidență a datoriei publice locale și fără a raporta lunar date referitoare la împrumut, către Ministerul Finanțelor Publice;
- *UATM Cluj-Napoca, județul Cluj* nu a înregistrat în contabilitate dobânzile aferente creditelor pe termen lung aflate în derulare, în sumă de 110.764 mii lei. Entitatea nu a reflectat în soldul contului „Dobânzi aferente împrumuturilor interne și externe contractate de autoritățile administrației publice locale” dobânda datorată pentru împrumuturile aflate în derulare, conform graficelor de rambursare;
- *UATC Eșelnița, județul Mehedinți* nu a înregistrat corect datoriile privind valoarea totală a ratelor, astfel că ratele scadente achitate, în sumă de 545 mii lei, nu au fost înregistrate în debitul contului „Împrumuturi interne și externe contractate de autoritățile administrației publice locale”, analitice 1 și 2, acestea fiind înregistrate eronat în debitul contului „Cheltuieli privind dobânzile”. Totodată, în conturile de execuție ale bugetului local, încheiate la data de 31.12.2015 și 31.12.2016, entitatea a raportat eronat la capitolul „Tranzacții privind datoria publică și împrumuturi”, titlul „Dobânzi” suma de 568 mii lei, și nu la capitolele de cheltuieli unde au fost utilizate titlul „Rambursări de credite”.

Concluziile Curții de Conturi

Referitor la datoria publică s-a constatat că nu au fost respectate prevederile *Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale*, revizuită pentru perioada 2015-2017 în ceea ce privește emiterea certificatelor de trezorerie pe termen scurt (la trei luni) în scopul administrării lichidităților.

Procesul de contractare a împrumuturilor angajate de la instituțiile financiare internaționale se realizează în perioade lungi de timp, cu consecințe directe în implementarea proiectelor prioritare pentru economia românească, cum ar fi nerespectarea graficului de realizare a proiectelor sau anularea împrumuturilor, cum s-a constatat în cazul următoarelor două proiecte:

- durată îndelungată privind aranjamentele financiare pentru Acordul-cadru de împrumut în scopul finanțării *Proiectului privind construcția de locuințe pentru persoanele/famiiliile tinere din România destinate închirierii*, în valoare de 175 milioane euro, care a generat întârzieri în derularea perioadei de implementare a proiectului, respectiv 2016-2020;
- anularea împrumutului în valoare de 465 milioane euro, acordat României de către Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru finanțarea *Proiectului de modernizare a metroului din București – etapa a V-a, magistrala 5 Drumul Taberei-Pantelimon, tronsonul Universitate-Pantelimon*, ratificat prin *Legea nr. 33/2013* (BEI 8018), ca urmare a faptului că nu s-au efectuat trageri în perioada 2013-2016.

Datele evidențiate în *Subregistrul datoriei publice guvernamentale garantate - Legi speciale, OUG nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului „Prima casă”* sunt incomplete, în sensul că nu reflectă situația tuturor obligațiilor financiare ale statului rezultate din derularea acestui program. Având în vedere că în timpul acțiunii de audit financiar, entitatea a luat măsuri de remediere a abaterii, echipa de auditori publici externi nu a mai formulat recomandări.

În Contul general anual al datoriei publice garantate – *Situația garanțiilor guvernamentale la data de 31.12.2016, cap. I. Garanții guvernamentale acordate în baza legilor speciale – OUG nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului „Prima casă”,* au fost incluse la coloana 3 (Intrări) și promisiunile de garantare emise de către FNGC IMM SA în anul 2016, majorându-se astfel obligațiile statului român și soldul garanțiilor.

În *Situația garanțiilor guvernamentale la data de 31.12.2016, cap. II. Alte garanții guvernamentale*, a fost menținută o garanție la un împrumut, al cărui termen de rambursare era data de 30.09.1996, deși aceasta întrunea condițiile de scoatere din evidență.

În ceea ce privește datoria publică locală s-a constatat că soldul datoriei publice locale directe la 31.12.2016, în valoare de 15.446,06 milioane lei, a fost majorat în mod eronat cu suma de 0,35 milioane lei, valoarea corectă a acestuia fiind de 15.445,71 milioane lei, iar serviciul datoriei publice locale directe la 31.12.2016, în valoare de 3.396 milioane lei, a fost majorat în mod eronat cu suma de 1,64 milioane lei, valoarea corectă a acestuia fiind de 3.394,4 milioane lei.

Recomandări

Conducerea Ministerului Finanțelor Publice va dispune măsurile legale ce se impun pentru:

- ☞ corectarea soldului datoriei publice guvernamentale garantate la 31.12.2016 din Contul general anual al datoriei publice garantate – *Situația garanțiilor guvernamentale la data de 31.12.2016, cap. I. Garanții guvernamentale acordate în baza legilor speciale, OUG nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării programului „Prima casă”, precum și cu contravaloarea promisiunilor de garantare acordate de FNGCIMM SA în anii precedenți și care sunt evidențiate în sold la data de 1.01.2016;*
- ☞ corectarea soldului datoriei publice locale la 31.12.2016 cu suma de 354 mii lei din *Anexa nr. 12 – Contul datoriei publice locale directe la data de 31.12.2016*, anexă la Contul general al datoriei publice la 31.12.2016, precum și corectarea sumelor aferente serviciului datoriei publice locale directe la 31.12.2016;
- ☞ corelarea acțiunilor întreprinse cu cele stabilite în *Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale*, revizuită pentru perioada 2016-2018, respectiv în Programul indicativ de emisiuni de titluri de stat, în vederea reflectării realității condițiilor de piață și/sau a necesităților de finanțare;
- ☞ actualizarea Anexei „*Politica de îmbunătățire a administrării lichidităților și măsurile ce urmează a fi luate*” din *Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale* pe termen mediu, în vederea atragerii de resurse financiare și pentru realizarea obiectivului de reducere a riscului de refinanțare;
- ☞ încheierea amendamentului cu privire la anularea Contractului de finanțare încheiat cu Banca Europeană de Investiții, conform art. 6 alin. 2 din *Legea nr. 33/2013 privind ratificarea Contractului de finanțare dintre România și Banca Europeană de Investiții, aferent Proiectului de modernizare a metroului din București - etapa a V-a, magistrala 5 Drumul Taberei-Pantelimon, tronsonul Universitate-Pantelimon*, semnat la București la 16 decembrie 2011;
- ☞ monitorizarea împrumuturilor contractate, astfel încât să se realizeze reducerea riscurilor aferente portofoliului datoriei publice guvernamentale în activitatea de administrare a datoriei publice, având în vedere că Ministerul Finanțelor Publice este singurul administrator al datoriei publice guvernamentale, directă și garantată, în lei și în valută, și monitorizează factorii care pot influența condițiile derulării eficiente și în siguranță a operațiunilor specifice, în scopul finanțării a unor programe/proiecte sau a altor necesități prioritare pentru economia românească;
- ☞ includerea unor prevederi referitoare la amendarea acordurilor de împrumut/contractelor de finanțare în conținutul Procedurii operaționale privind contractarea datoriei publice guvernamentale de la instituțiile financiare internaționale și/sau bănci de dezvoltare/cooperare internaționale în scopul finanțării deficitului bugetului de stat și/sau refinanțării datoriei publice;
- ☞ efectuarea unei analize cu privire la modul de funcționare a aplicației *Registrul datoriei publice* pentru a lua măsurile necesare în vederea reflectării cu acuratețe a operațiunilor efectuate, precum și pentru evitarea unor erori;
- ☞ efectuarea demersurilor necesare pentru scoaterea din evidența tehnico-operativă și contabilă a contravalorii garanției acordate la un împrumut al cărui termen de rambursare era data de 30.09.1996;
- ☞ monitorizarea datelor referitoare la dobânzi și comisioane și corelarea lor cu tragerile și ratele de capital, precum și prelucrarea informațiilor privind situațiile/raportările transmise de autoritățile administrației publice locale în vederea furnizării de date reale și exacte privind datoria publică locală.

Rezultatele analizei Contului general anual al datoriei publice pe anul 2016 au determinat emiterea unei **opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**. Pentru remedierea abaterilor înscrise în raportul de audit a fost emisă o decizie, prin care au fost dispuse șapte măsuri, pe care conducerea entității trebuie să le ducă la îndeplinire.

Concluzia generală rezultată ca urmare a efectuării misiunii de audit financiar la Ministerul Finanțelor Publice constă în faptul că, pentru Contul general anual al datoriei publice pe anul 2016, măsurile dispuse prin decizie au vizat corectarea:

- soldului datoriei publice guvernamentale garantate, ca urmare a introducerii eronate în contul datoriei publice a sumei de 442,86 milioane lei;
- soldului datoriei publice locale la 31 decembrie 2016, ca urmare a majorării soldului datoriei publice locale în mod eronat cu suma de 0,35 milioane lei.

Audit public extern

Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7

Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016

CASA NAȚIONALĂ DE PENSII PUBLICE

Casa Națională de Pensii Publice (CNPP) administrează și gestionează sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, precum și sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale și își desfășoară activitatea sub autoritatea Ministerului Muncii și Justiției Sociale. Are în subordine casele județene de pensii și Casa de Pensii a Municipiului București, denumite case teritoriale de pensii, care sunt servicii publice descentralizate și Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă (INEMRCM).

CNPP este acționar unic al Societății Comerciale de Tratatment Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă (TBRCM SA).

În anul 2017 s-au desfășurat misiuni de audit financiar la CNPP și la un număr de 17 case teritoriale de pensii, precum și o acțiune de control tematic la SC TBRCM SA.

Conform datelor din Contul de execuție centralizat întocmit de Casa Națională de Pensii Publice, execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la data de 31.12.2016 cuprinde:

a) *veniturile și cheltuielile asigurărilor sociale de stat;*

b) *veniturile și cheltuielile sistemului de asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale.*

Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2016, derulat prin Casa Națională de Pensii Publice, se prezintă după cum urmează:

- milioane lei -

Denumire indicator	Buget definitiv	Execuție	Execuție/Buget %
1	2	3	4(3/2)
Venituri totale, din care:	52.510	52.468	99,92
Venituri ale sistemului public de pensii	52.149	52.099	99,90
Venituri ale sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	361	369	102,21
Cheltuieli totale, din care:	52.253	52.196	99,89
Cheltuieli ale sistemului public de pensii	52.149	52.099	99,90
Cheltuieli ale sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	104	97	93,26
Excedent/Deficit, din care:	257	272	105,83
Excedent/Deficit al sistemului public de pensii	-	-	-
Excedent al sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	257	272	105,83

Tabel nr. 14 – Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2016, derulat prin Casa Națională de Pensii Publice

Potrivit datelor prezentate prin Contul de execuție al bugetului asigurărilor sociale de stat centralizat întocmit de către Casa Națională de Pensii Publice la data de 31.12.2016 se constată că au fost realizate venituri în sumă de 52.468 milioane lei (care includ și subvențiile acordate de la bugetul de stat, în sumă de 15.097 milioane lei) și cheltuieli în sumă de 52.196 milioane lei.

Din veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, veniturile sistemului public de pensii au o pondere de 99,30%, iar diferența de 0,70% este reprezentată de veniturile sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

În mod similar, cheltuielile sistemului public de pensii dețin o pondere însemnată de 99,81% din cheltuielile totale, iar cheltuielile sistemului pentru accidente de muncă și boli profesionale reprezintă diferența de 0,19%.

Execuția veniturilor Bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, derulate prin CNPP, se prezintă astfel:

- milioane lei -

Denumire indicator	Prevederi bugetare inițiale	Prevederi definitive	Drepturi constatate	Încasări realizate	Grad de realizare față de drepturi constatate (%)	Stingeri pe alte căi decât încasări	Drepturi constatate de încasat	Execuție față de prevederi bugetare inițiale (%)	Execuție față de prevederi bugetare definitive (%)
1	2	3	4	5	6(5/4)	7	8 (4-5-7)	9(5/2)	10(5/3)
Venituri totale, din care:	52.599	52.510	78.946	52.468	66	9.929	16.549	100	100
Venituri curente, din care:	38.150	36.783	60.651	37.464	62	6.653	16.534	98	102
Venituri din contribuții de asigurări sociale datorate de angajatori, din care:	26.523	25.917	39.571	26.305	66	622	12.644	99	101
Contribuții asigurări sociale de stat	26.189	25.567	38.877	25.948	67	616	12.313	99	101
Contribuții asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale	334	350	694	357	51	6	331	107	102
Venituri din contribuții de asigurări sociale datorate de asigurați	11.520	10.726	20.592	11.012	53	6.005	3.575	96	103
Venituri nefiscale	107	140	488	147	30	26	315	137	105
Subvenții de la bugetul de stat	14.449	15.727	15.599	15.097	97	502	-	104	96
Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	-	-	18	-	-	3	15	-	-
Sume în curs de distribuție	-	-	2.678	(93)	-3	2.771	-	-	-

Tabel nr. 15 – Execuția veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, derulate prin CNPP

Subvenția primită de la bugetul de stat în anul 2016 a fost în sumă de 15.097 milioane lei, ceea ce reprezintă 29% din veniturile sistemului public de pensii, prin urmare mai mică cu 18% față de subvenția primită anul precedent de la bugetul de stat, care a fost de 18.364 milioane lei.

Din analiza datelor prezentate anterior rezultă că s-au realizat venituri totale la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de 52.468 milioane lei, ce reprezintă doar 66% din totalul drepturilor constatate, în sumă de 78.946 milioane lei, în scădere ușoară față de anul trecut, când încasările au fost de 70%.

În condițiile în care, din veniturile totale, în sumă de 52.468 milioane lei, scădem subvenția primită de la bugetul de stat, prin bugetul MMJS, în sumă de 15.097 milioane lei, rezultă că veniturile efectiv încasate în anul 2016 de către CNPP la bugetul asigurărilor sociale de stat au fost de numai 37.464 milioane lei (în creștere cu aproape 3% față de încasările efective din anul precedent), acoperind numai 72% din volumul plăților efectuate în anul 2016 cu sistemul public de pensii, care au fost în sumă de 52.099 milioane lei.

Potrivit datelor raportate prin Contul de execuție centralizat al CNPP, gradul de încasare a veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat provenind din contribuții a fost de numai 62%, cauza principală fiind gradul scăzut de colectare a acestor venituri de către ANAF, reprezentat de contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de către angajatori și asigurați. Astfel, din totalul contribuțiilor datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 60.163 milioane lei, în anul 2016 s-a încasat efectiv numai suma de 37.317 milioane lei. Dintre contribuțiile totale datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, cel mai scăzut grad de colectare l-au avut contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de asigurați (doar de 53%).

La finele anului 2016 existau în sold venituri neîncasate provenind din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă totală de 16.219 milioane lei, din care contribuțiile angajatorului erau în sumă de 12.644 milioane lei (78%), iar diferența în sumă de 3.575 milioane lei (22%) reprezintă contribuția asiguraților.

În cota de contribuție individuală de asigurări sociale de stat sunt incluse și sumele virate de către CNPP la fondul de pensii administrat privat, care în perioada 2014-2016 au crescut de la un an la altul, acestea fiind de 3.799 milioane lei în anul 2014, de 4.936 milioane lei în anul 2015 și de 5.883 milioane lei în anul 2016.

În perioada 2014-2016, contribuțiile la fondurile de pensii administrate privat s-au virat de către CNPP la nivelul sumelor declarate de către angajatori și reținute de la angajați, fără ca la nivelul CNPP să existe o evidență a sumelor efectiv încasate din contribuțiile asiguraților, în condițiile în care gradul de încasare a acestora a fost de circa 60%. Aceasta înseamnă că, anual, fondurile de pensii administrate privat au încasat și diferența de 40%, care efectiv nu a fost virată de către angajatori.

În anul 2016, CNPP a încheiat execuția bugetului asigurărilor sociale de stat cu excedent în sumă de 272 milioane lei, provenind exclusiv din excedentul sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, unde nivelul veniturilor încasate a depășit nivelul cheltuielilor efectuate.

Excedentul cumulat la finele anului 2016 la acest buget, în sumă de 4.808 milioane lei, se compune din suma de 4.536 milioane lei, reprezentând excedentul la finele anului 2015 la acest buget, la care se adaugă excedentul anului 2016, în sumă de 272 milioane lei.

În ultimii trei ani, cheltuielile anuale au fost în medie de 98 milioane lei, în timp ce veniturile au fost în medie de 343 milioane lei anual, rezultând că din sumele încasate anual la acest buget se cheltuie circa o treime (29%).

În aceste condiții, considerăm că s-ar impune modificarea legislației existente pentru a oferi posibilitatea utilizării excedentului la fondul de accidente de muncă și boli profesionale pentru acoperirea deficitului la sistemul public de pensii, care este subvenționat de la bugetul de stat.

➤ În cadrul misiunii de audit de la nivelul **Casei Naționale de Pensii Publice (CNPP)**⁹ s-au verificat și 25 de case teritoriale de pensii, iar diferența de 17¹⁰ case teritoriale de pensii s-au verificat de către camerele de conturi teritoriale.

Observațiile Curții de Conturi

Au fost efectuate plăți nelegale în sumă de:

- 3.886 mii lei, reprezentând pensii anticipate, anticipate parțial, de invaliditate gradul I, II și III, încasate de beneficiarii de drepturi din sistemul public de pensii, care au realizat în același timp și venituri din salarii, venituri din drepturi de autor sau drepturi conexe și venituri din desfășurarea activității în baza contractelor/convențiilor încheiate potrivit Codului Civil, peste limita legală (CNPP și CJP: Arad, Bihor, București, Călărași, Covasna, Dâmbovița, Iași, Maramureș, Mureș, Prahova, Sibiu și Vâlcea). În timpul auditului au fost analizate și clarificate cazuri în sumă de 368 mii lei;
- 753 mii lei, cu titlu de pensie de invaliditate de gradul I și gradul II, pensie anticipată și anticipată parțială, încasate de beneficiarii de drepturi din sistemul public de pensii, care au realizat concomitent venituri din activități economice/profesionale mai mari de patru ori decât câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat (CJP: Bihor, Mureș și Olt);
- 227 mii lei, din bugetul caselor județene de pensii, reprezentând indemnizație de însoțitor acordată unor beneficiari, în condițiile în care aceștia au fost internați în centre de asistență socială/într-o unitate medicală sau au primit asistent personal/indemnizație lunară acordată de la bugetele locale, situații în care dreptul trebuia suspendat (CJP: Bihor, Galați, Maramureș, Mureș și Sibiu).

S-au acordat drepturi de pensii ulterior datei decesului beneficiarilor, în sumă estimată la 352 mii lei, și nu a încetat plata drepturilor de pensii începând cu luna următoare decesului, deși pentru acești beneficiari casele teritoriale de pensii au plătit ajutoare de deces și dețineau informații cu privire la acești pensionari (CNPP și la CJP: Galați, Ilfov, Prahova și Vâlcea).

Unele servicii, reprezentând garanție echipamente hardware pentru sistemul informatic integrat ORIZONT, în sumă estimată la 560 mii lei, s-au plătit nejustificat, întrucât furnizorul serviciilor a înlocuit, pe tot parcursul anului 2016, doar un singur echipament defect în sumă de 11 mii lei, în condițiile în care la nivelul CNPP există și direcție de specialitate cu atribuții în acest sens.

S-au identificat nereguli la inventarierea patrimoniului la finele anului 2016, reprezentând bunuri lipsă, în sumă estimată la 173 mii lei, care figurează pe listele de inventariere, dar au fost constatate ca fiind lipsă în gestiune cu ocazia verificării faptice a acestora în timpul auditului.

S-au înregistrat plăți nelegale de drepturi de pensii în sumă de 73 mii lei, întrucât s-au valorificat eronat unele documente justificative aflate la dosarul persoanelor beneficiare (CJP Bihor). Totodată, s-au decontat unele lucrări neexecutate, incluse în situațiile de plată, și unele tarife orare de manoperă mai mari decât cele practicate de executantul lucrărilor, în sumă de 51 mii lei (CJP: Bihor și Maramureș).

S-au găsit neconcordanțe, în sumă de 66.667 mii lei, între sumele reprezentând creanțele de încasat (evidența sintetică) la bugetul asigurărilor sociale de stat, raportate prin contul de execuție, și sumele raportate de către autoritățile fiscale privind aceste creanțe (evidența analitică) la finele anului 2016 (CJP: Călărași și Ilfov).

În evidența contabilă a fost menținută eronat suma de 1.502 mii lei, reprezentând contribuții de asigurări sociale achitate în avans de către asigurați în baza contractelor de asigurare, a unor creanțe ale bugetului asigurărilor sociale de stat și a unor debite scăzute din evidență, fapt ce a condus la denaturarea datelor reflectate în situațiile financiare (CJP: Galați, Hunedoara și Ilfov).

Nu au fost urmărite contractele de mentenanță încheiate de către unele case teritoriale de pensii privind sistemul informatic MERCUR, utilizat de acestea pentru stabilirea și plata pensiilor comunitare, pentru care s-a plătit în anul 2016 suma de 476 mii lei, întrucât peste jumătate din casele teritoriale de pensii au încheiat separat contracte de prestări servicii, iar celelalte au utilizat sistemul informatic fără a plăti servicii de mentenanță.

La finele anului 2016, CNPP a virat în plus către Bugetul general consolidat suma de 333 mii lei, pentru care nu există obligații de plată cuprinse în declarațiile fiscale obligatorii, prin formularul „Declarație privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, a impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate”.

Au fost raportate eronat unele datorii în sumă de 296 mii lei, reprezentând drepturi de pensie neridicate, pentru care dreptul beneficiarilor de a solicita plata sumelor s-a prescris (CJP: Galați și Sibiu).

Procedurile de executare silită a creanțelor bugetului asigurărilor sociale de stat, în sumă de 96 mii lei, nu au fost aplicate în

⁹ La nivelul CNPP s-au verificat 25 de case teritoriale de pensii: Alba, Argeș, Bacău, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brașov, Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Cluj, Constanta, Dolj, Gorj, Harghita, Ialomița, Mehedinți, Neamț, Satu Mare, Sălaj, Suceava, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vrancea.

¹⁰ La nivelul camerelor de conturi s-au verificat 17 case teritoriale de pensii: Arad, Bihor, București, Călărași, Covasna, Dâmbovița, Galați, Giurgiu, Hunedoara, Iași, Ilfov, Maramureș, Mureș, Olt, Prahova, Sibiu, Vâlcea.

totalitate în cadrul termenului de prescripție (*CJP: Dâmbovița, Hunedoara, Ilfov, Maramureș, Olt și Vâlcea*).

Unele venituri la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă estimată la 74 mii lei, reprezentând contribuție individuală la biletele de tratament balnear neîncasată de la pensionarii care au beneficiat de aceste bilete, nu au fost realizate, întrucât pentru unii dintre beneficiari nu s-au luat în calculul contribuției și veniturile din salarii realizate de aceștia (*CNPP și la CJP: Bihor, București, Dâmbovița, Galați, Mureș și Olt*). În timpul auditului s-au emis decizii de debit și s-a încasat o parte din sumă.

Nu a fost înregistrată aplicația informatică MERCUR în patrimoniul CNPP, aplicație al cărei server cu baza de date este la sediul central al CNPP, aceasta fiind utilizată de toate casele teritoriale de pensii pentru stabilirea și plata pensiilor comunitare. Activele fixe necorporale reprezentate de aplicații informatice de concepție proprie, create și dezvoltate de angajații CNPP în vederea derulării activității specifice, nu au fost inventariate, evaluate și înregistrate în patrimoniul instituției.

Situația bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare la unele dintre entitățile subordonate CNPP conține unele nereguli, dintre care enumerăm:

- unele dintre imobilele deținute de două case teritoriale de pensii nu au fost reevaluate la termenele legale;
- între evidența financiar-contabilă și documentele justificative care atestă situația juridică a unui imobil aflat în administrarea unei case teritoriale de pensii sunt neconcordanțe;
- nu au fost înregistrate în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară toate elementele patrimoniale de natura activelor corporale, deținute de entități (*CJP: Galați, Iași*).

Nu au fost respectate prevederile legale privind inventarierea anuală a patrimoniului, astfel:

- unele bunuri primite de la terți, reprezentând mijloace fixe și obiecte de inventar, nu au fost înregistrate în conturi speciale;
- unele active fixe și obiecte de inventar casate, care figurează ca fiind scoase din evidența financiar-contabilă sintetică și analitică, au fost menținute în gestiune;
- nereguli privind modul de organizare, desfășurare, efectuare și finalizare a inventarierii anuale a patrimoniului.

Nu au fost respectate de către Comisia centrală de contestații, care funcționează în cadrul CNPP, prevederile legale cu privire la soluționarea contestațiilor formulate de către titulari asupra deciziilor de pensie, în termenul legal de 45 de zile de la data înregistrării acestora la casa teritorială de pensii emitentă, întrucât:

- s-a depășit termenul de soluționare a contestațiilor formulate, ajungându-se la intervale de timp destul de mari, în unele cazuri de aproximativ 5 ani;
- există diferențe între raportările existente la nivelul serviciului specializat din cadrul CNPP și raportul generat de aplicația informatică privind evidența contestațiilor primite și a celor rămase de soluționat.

Unele case teritoriale de pensii din subordinea CNPP nu au soluționat cererile depuse de către solicitanți pentru stabilirea drepturilor de pensii în cadrul termenului legal de 45 de zile, întrucât în cazul a două case teritoriale de pensii analizate (*CJP: Cluj și Satu Mare*) s-au identificat depășiri ale termenului legal de soluționare a cererilor depuse de către pensionari.

Abateri similare s-au identificat de către camerele de conturi teritoriale și la *CJP: Bihor și Covasna*.

Sistemul de control intern nu funcționează în conformitate cu prevederile legale, fiind identificate următoarele deficiențe: nu sunt elaborate proceduri de control intern la nivelul tuturor structurilor funcționale din cadrul entității, sunt identificate parțial riscurile majore; procedurile implementate nu acoperă prevenirea tuturor riscurilor, nu sunt actualizate procedurile privind achizițiile publice, sistemul nu a fost adaptat la dimensiunea, complexitatea, numărul de salariați și mediul specific entității (*CJP: Vâlcea, Călărași, Prahova și Bihor*).

Recomandări

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor prezentate anterior au vizat, în principal, intrarea în legalitate, recuperarea prejudiciilor, virarea la buget a sumelor pe măsura recuperării, reevaluarea la termenele legale a imobilelor deținute, soluționarea cererilor de pensionare/contestațiilor în termenul legal, inventarierea anuală a patrimoniului conform cadrului legal.

Conducerea entității a prezentat un singur punct de vedere divergent față de abaterile prezentate anterior, reprezentanții CNPP menționând faptul că entitatea are un sistem informatic complex/performant, însă nu are personal IT calificat.

Opinia de audit

Întrucât valoarea prejudiciilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul asigurărilor sociale de stat este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, deoarece la nivelul CNPP, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori și al recuperării unor prejudicii.

Pentru remedierea deficiențelor identificate a fost emisă decizie, prin care s-au dispus 14 măsuri. Conducerea CNPP a formulat contestație împotriva uneia dintre măsuri, care a fost respinsă de către Comisia de soluționare a contestațiilor, aceasta fiind contestată în instanță.

Follow-up

Ca urmare a receptivității și preocupării conducerii entității s-a înregistrat un grad relativ ridicat de implementare a măsurilor dispuse prin decizii de către Curtea de Conturi, acesta fiind de 40%, în condițiile recuperării în perioade mai lungi de timp a sumelor de la beneficiari, întrucât aceasta este supusă limitărilor legale, respectiv reținerea a 1/3 din drepturile cuvenite lunar.

S-a îmbunătățit activitatea entității verificate din punct de vedere al evidenței financiar-contabile, fiscale și al sistemului informațional, prin implementarea unor măsuri prin care s-a asigurat:

- analizarea periodică a datelor transmise de către unitățile din subordine privind contribuțiile încasate în contul unic, nedistribuite, cu ocazia centralizării acestora în situațiile financiare, în vederea aplicării unitare a prevederilor legale și raportării aceluiași date în toate anexele la situațiile financiare încheiate la finele exercițiului financiar;
- raportarea corectă prin situațiile financiare centralizate a datoriei reprezentând drepturi neridicate, pentru care dreptul beneficiarilor de a le solicita s-a prescris;
- înregistrarea în patrimoniul entității ca active necorporale a plăților aferente pentru dezvoltarea programului informatic ORIZONT;
- reflectarea corectă, prin situațiile financiare, a studiilor efectuate la obiectivele de investiții, care nu se mai realizează de către casele teritoriale de pensii;
- îmbunătățirea activității CNPP privind executarea silită a debitelor prin coordonarea unităților subordonate în realizarea tuturor etapelor de executare silită;
- modificarea Declarației 112 „Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate” prin Ordinul comun nr. 1024/1582/934/2017, în care sunt cuprinse propunerile formulate de către CNPP cu privire la declararea nominală a ajutoarelor de deces acordate de angajatori.

S-a constatat îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor entităților prin adoptarea unor măsuri concretizate în:

- actualizarea cotelor de repartizare a cheltuielilor între cele două bugete gestionate de către CNPP, astfel încât fiecare din cele două bugete să îi fie repartizate cheltuielile efective, pentru evitarea efectuării de plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat, care este subvenționat de la bugetul de stat, în favoarea fondului pentru accidente de muncă și boli profesionale care înregistrează excedent.

S-au obținut unele rezultate economico-financiare mai bune prin virarea unor sume însemnate la bugetul asigurărilor sociale de stat ca urmare a recuperării parțiale a:

- unor drepturi acordate nelegal sub formă de pensii, precum și regularizarea cu Bugetul general consolidat a sumelor plătite în plus cu titlu de contribuție la asigurările sociale de sănătate și impozit pe venit;
- unor sume acordate necuvenit sub forma scutirilor de la plata taxei de abonament telefonic lunar, acordate ulterior datei decesului beneficiarilor.

Controlul modului de gestionare a bazelor de tratament balnear la Societatea Comercială de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă „TBRCM” SA București

SC TBRCM SA este organizată și funcționează potrivit *HG nr. 1469/2002*, cu modificările și completările ulterioare, ca societate pe acțiuni, acționar unic fiind CNPP. Societatea are în structură 13 sucursale, unități fără personalitate juridică.

Observațiile Curții de Conturi

Preluarea eronată din balanțele de verificare întocmite la finele anilor 2014 și 2015 ca solduri inițiale în balanțele de verificare la finele anului 2015, respectiv 2016, a condus la apariția unor diferențe între soldurile finale din anul precedent și soldul inițial din anul curent.

A fost raportată eronat în situațiile financiare ale societății la finele anului 2016 suma de 574 mii lei în contul „*Imobilizări corporale în curs de execuție*”, aferentă sucursalei Buziaș, în condițiile în care obiectivul de investiții a fost recepționat definitiv în luna februarie a anului 2016, operațiune corectată în timpul acțiunii.

De asemenea, s-a raportat eronat, la finele anului 2016, suma de 471 mii lei, prin nerespectarea funcțiunii contului contabil în care s-a reflectat această sumă, reprezentând indemnizații pentru concedii medicale plătite salariaților societății, nerecuperate de la casa de asigurări de sănătate, din care pentru suma estimată de 203 mii lei termenul legal de prescripție s-a împlinit la finele exercițiului financiar al anului 2016. În timpul acțiunii s-a încasat suma de 46 mii lei și s-a solicitat confirmarea sumelor rămase de încasat la finele anului 2017.

Nu s-au realizat venituri în sumă de 477 mii lei, ca urmare a faptului că unele dintre sucursalele societății au încheiat contracte de parteneriat privind tratamentul balnear fără analizarea cotelor de venituri și a tarifelor pe baza cărora s-au încasat

veniturile aferente fiecărui partener. În timpul controlului s-a elaborat și aprobat *Procedura de sistem privind externalizarea serviciilor de cazare, masă și tratament balnear*, dar aceasta cuprinde un număr mai mic de proceduri decât cele efectuate.

Recomandări

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor prezentate anterior au vizat, în principal, intrarea în legalitate, reanalizarea modului de determinare a cotelor de venituri aferente sucursalelor societății și diverselor entități care au încheiat contracte de parteneriat pentru activitatea de tratament balnear, astfel încât sucursalele societății să încaseze toate veniturile rezultate din această activitate, reflectarea corespunzătoare a creanțelor de încasat de la casa de asigurări de sănătate, corespunzător funcțiunii contabile a contului.

Pentru remedierea deficiențelor identificate a fost emisă decizie, prin care s-au dispus șapte măsuri.

Audit public extern

Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7

Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor fondurilor speciale pe anul 2016

1.5.1. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) asigură coordonarea, îndrumarea și controlul activității unităților din subordine în scopul aplicării unitare a legislației în domeniul specific de activitate și al realizării atribuțiilor ce le revin acestora, potrivit legii.

Misiunea de audit financiar a Contului de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016 s-a desfășurat la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și la 15 agenții județene pentru ocuparea forței de muncă.

Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj cuprinde:

- veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor pentru șomaj;
- veniturile și cheltuielile Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale.

Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, derulat prin ANOFM, se prezintă după cum urmează:

- milioane lei -

Denumire indicator	Buget definitiv	Execuție	Execuție/Buget (%)
1	2	3	4(3/2)
Venituri totale, din care:	1.911	1.984	104
Venituri ale sistemului de asigurări pentru șomaj	1.609	1.668	104
Venituri ale Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale	302	316	105
Cheltuieli totale, din care:	1.110	1.008	91
Cheltuieli ale sistemului de asigurări pentru șomaj	1.072	978	91
Cheltuielile Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale	38	30	79
Excedent/Deficit, din care:	801	976	122
Excedent al sistemului de asigurări pentru șomaj	537	690	128
Excedent al Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale	264	286	108

Tabel nr. 16 – Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, derulat prin ANOFM

Potrivit datelor prezentate prin Contul de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj centralizat, întocmit de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă la data de 31.12.2016, se constată ca au fost realizate venituri în sumă de 1.984 milioane lei și cheltuieli de 1.008 milioane lei (cumulat pentru sistemul de asigurări pentru șomaj și pentru Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale).

În indicatori sintetici, **Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj** pe anul 2016 se prezintă astfel:

- milioane lei -

Denumire indicator	Prevederi bugetare inițiale	Prevederi definitive	Drepturi constatate	Încasări realizate	Grad de realizare față de drepturi constatate (%)	Stingeri pe alte căi decât încasări	Drepturi constatate de încasat	Execuție față de prevederi bugetare inițiale (%)	Execuție față de prevederi bugetare definitive (%)
1	2	3	4	5	6=5/4	7	8 =4-5-7	9=5/2	10=5/3
Venituri totale, din care:	1.894	1.911	4.560	1.984	44	135	2.441	105	104
Contribuții de asigurări, din care:	1.883	1.890	4.282	1.894	44	65	2.323	101	100
Contribuțiile angajatorilor, din care:	1.104	1.110	3.194	1.102	35	59	2.033	100	99
- contribuții de asigurări pentru șomaj	810	812	2.730	790	29	57	1.883	98	97
- contribuția la Fondul de garantare	294	298	464	312	67	2	150	106	105
Contribuțiile asiguraților	779	780	1.088	792	73	6	290	102	102
Venituri nefiscale	11	21	199	25	13	64	110	227	119
Subvenții de la bugetul de stat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sume primite de la UE în contul plăților efectuate	-	-	79	65	82	6	8	-	-

Tabel nr. 17 – Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016

Potrivit aceluiași date raportate prin Contul de execuție centralizat al ANOFM, gradul de încasare al veniturilor la bugetul asigurărilor pentru șomaj provenind din contribuții a fost de numai 44%, cauza principală fiind gradul scăzut de colectare a acestor venituri de către ANAF, reprezentat de contribuțiile de asigurări pentru șomaj datorate de către angajatori și asigurați. Astfel, din totalul contribuțiilor datorate la bugetul asigurărilor pentru șomaj, în sumă de 4.282 milioane lei, în anul 2016 s-a încasat efectiv doar suma de 1.894 milioane lei. Dintre contribuțiile totale datorate bugetului asigurărilor pentru șomaj, cel mai scăzut grad de colectare l-au avut contribuțiile de asigurări pentru șomaj datorate de angajatori (doar 35%).

La finele anului 2016 existau în sold venituri neîncasate provenind din contribuții la bugetul asigurărilor pentru șomaj în sumă totală de 2.323 milioane lei, din care contribuțiile angajatorului erau în sumă de 2.033 milioane lei (87%), diferența în sumă de 290 milioane lei (13%) reprezentând contribuția asiguraților.

Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj s-a încheiat cu un excedent aferent anului 2016 în sumă de 976 milioane lei, provenind din excedentul înregistrat din execuția bugetului de asigurări pentru șomaj, în sumă de 690 milioane lei, și din excedentul fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, în sumă de 286 milioane lei. Excedentul cumulat la finele anului 2016 la bugetul fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale în sumă de 2.135 milioane lei se compune din suma de 1.849 milioane lei, reprezentând excedentul la finele anului 2015 la acest buget, la care se adaugă excedentul anului 2016, în sumă de 286 milioane lei.

În ultimii trei ani, cheltuielile anuale la acest buget au fost în medie de 26 milioane lei, în timp ce veniturile au fost în medie de 284 milioane lei anual, rezultând că din sumele încasate anual se cheltuiesc numai 9%, astfel că pentru diferența necheltuită de 91% s-ar putea identifica și alte destinații. În acest context, considerăm că s-ar impune modificarea legislației existente în sensul de a crea posibilitatea utilizării excedentului înregistrat la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale pentru acoperirea unui eventual deficit la bugetul asigurărilor pentru șomaj.

➤ În timpul misiunii de audit de la nivelul **Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM)**¹¹ s-au verificat și 27 de agenții județene pentru ocuparea forței de muncă, iar diferența de 15¹² agenții județene s-a verificat de către camerele de conturi teritoriale.

Observațiile Curții de Conturi

S-au efectuat plăți nelegale reprezentând indemnizații de șomaj și venituri de completare, acordate unor beneficiari de drepturi din bugetul asigurărilor pentru șomaj, care au realizat concomitent și venituri incompatibile cu drepturile primite din acest buget, în sumă de:

- 841 mii lei, pentru beneficiarii care au realizat în aceeași perioadă și venituri din activități autorizate mai mari decât indicatorul social de referință (ANOFM și la AJOFM: Alba, Argeș, Bistrița-Năsăud, Buzău, Caraș-Severin, Cluj, Harghita, Mehedinți, Prahova, Satu Mare, Suceava și Teleorman);
- 1.153 mii lei, acordate unor beneficiari care au încasat simultan și venituri declarate de angajatori din contracte individuale de muncă (ANOFM și la AJOFM: Argeș, Buzău, București, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Dolj, Prahova și Suceava);
- 361 mii lei, care privește beneficiarii care au primit concomitent și pensii pentru limită de vârstă, anticipată, de invaliditate sau pensie de urmaș (ANOFM și la AJOFM: Alba, Brăila, Buzău, București, Cluj, Teleorman, Prahova și Suceava);

¹¹ La nivelul ANOFM s-au verificat 27 de agenții județene pentru ocuparea forței de muncă: Arad, Bacău, Bihor, Botoșani, Brașov, București, Călărași, Constanța, Covasna, Dâmbovița, Galați, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Iași, Maramureș, Mureș, Neamț, Olt, Sălaj, Sibiu, Timiș, Tulcea, Vaslui, Vâlcea, Vrancea.

¹² La nivelul camerelor de conturi teritoriale s-au verificat 15 agenții județene pentru ocuparea forței de muncă: Alba, Argeș, Bistrița-Năsăud, Brăila, București, Buzău, Caraș-Severin, Cluj, Dolj, Harghita, Mehedinți, Prahova, Satu Mare, Suceava, Teleorman.

- 347 mii lei, pentru beneficiarii care erau și absolvenți de liceu și care au fost admiși și înscriși la cursurile unei unități de învățământ superior în anul universitar 2016-2017 (ANOFM și la AJOFM: Alba, Argeș, Brăila, Caraș-Severin, Cluj, Prahova și Suceava);
- 47 mii lei, aferente unor beneficiari care, în același timp, au încasat de la bugetul de stat și indemnizația pentru creșterea copilului (ANOFM și la AJOFM: Alba, Prahova și Satu Mare);
- 36 mii lei, acordate unor beneficiari care, în același timp, au încasat subvenții/prime de încadrare chiar dacă nu au fost menținute raporturile de muncă conform prevederilor legale sau unor persoane care figurau ca fiind decedate (AJOFM: Alba, Bistrița-Năsăud, Dolj, Harghita și Mehedinți).

În timpul auditului au fost emise decizii de debit în valoare de 776 mii lei, din care s-a recuperat suma de 400 mii lei, rămânând de recuperat suma de 376 mii lei.

Au fost raportate eronat, prin situațiile financiare centralizate ale bugetului asigurărilor pentru șomaj la finele anului 2016, suma estimată la 1.035 mii lei, ca fiind „Subvenții”, deși reprezenta prestări de servicii efectuate de către diverși furnizori, precum și suma de 18.222 mii lei, ca transferuri între instituții publice, cu toate că reprezenta subvenții acordate unor unități aflate în subordine, pentru completarea veniturilor proprii.

S-a înregistrat și menținut eronat, la finele anului 2016, în contul „Disponibil pentru sume de mandat și sume în depozit”, suma de 3.857 mii lei, primită din Elveția fără a fi virată la Bugetul general consolidat. Suma reprezintă contribuții de șomaj pentru lucrătorii români care au desfășurat activitate în acest stat și care nu au dreptul la prestații de șomaj în Elveția, conform reglementărilor Comisiei Europene.

Nu s-au realizat venituri, în sumă estimată la 403 mii lei, ca urmare a neconstituirii de depozite la termen din disponibilul existent în contul deschis la Trezoreria Statului la finele anului 2015, provenind din excedentul bugetului asigurărilor pentru șomaj.

În timpul auditului s-a transmis către Ministerul Finanțelor Publice „*Convenția privind constituirea de depozite din disponibilitățile înregistrate de către bugetul asigurărilor pentru șomaj ...*” în vederea analizării acesteia.

De asemenea, nu s-au realizat venituri în sumă estimată la 34 mii lei, cuvenite bugetului asigurărilor pentru șomaj și provenite din prescrierea dreptului la acțiune pentru drepturile de asigurări de șomaj neridicate de către beneficiari la unele dintre agențiile teritoriale de șomaj, ca urmare a nevirării de către acestea la termen. În timpul auditului s-a virat la bugetul de stat suma de 34 mii lei, reprezentând drepturi neridicate prescrise.

La AJOFM Teleorman nu au fost aplicate toate procedurile de executare silită pentru creanțele datorate bugetului asigurărilor pentru șomaj aflate în cadrul termenului legal de prescripție.

Nu au fost inventariate unele mijloace fixe date în folosință gratuită Ministerului Educației Naționale, în sumă estimată la 3.032 mii lei, și nu a fost confirmată existența faptică a acestor bunuri pe liste de inventariere la finele anului 2016.

S-a raportat eronat, prin situațiile financiare centralizate la finele anului 2016, suma de 330 mii lei, reprezentând cheltuieli de personal ca fiind ale bugetului asigurărilor pentru șomaj, cu toate că acestea erau aferente salariaților care administrau bugetul Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, ca parte componentă a bugetului asigurărilor pentru șomaj.

S-a constatat că un teren din domeniul public al statului, aflat în administrarea ANOFM, nu a fost reevaluat la termenele legale, deoarece evaluatorul imobilului compus din teren și construcții nu a luat în calcul și terenul pe care este situată construcția. În timpul auditului s-a reevaluat terenul, stabilindu-se valoarea de 59 mii lei, care s-a înregistrat în evidența financiar-contabilă.

Au mai fost constatate nereguli privind modul de efectuare a inventarierii patrimoniului la finele anului 2016 constând, în principal, în următoarele: bunuri date în folosință altor entități și neconfirmarea faptică de către entitățile care utilizează aceste bunuri, diferențe între valoarea bunurilor predate conform actelor de predare și valoarea înscrisă în listele de inventariere, menținerea acestora în folosință gratuită deși actele juridice de predare au expirat la finele anului 2016. În timpul auditului s-a emis de către președintele ANOFM un ordin, prin care s-a nominalizat o comisie care să analizeze și să clarifice deficiențele referitoare la inventariere.

Recomandări

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor prezentate anterior au vizat intrarea în legalitate, recuperarea prejudiciilor, virarea sumelor la buget pe măsura recuperării, atragerea de venituri la bugetul asigurărilor pentru șomaj, reevaluarea la termenele legale a imobilelor deținute, efectuarea inventarierii patrimoniului conform cadrului legal, analiza disponibilităților aflate în conturile de disponibil la finele anului.

Opinia de audit

Întrucât valoarea prejudiciilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul asigurărilor pentru șomaj este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, deoarece la nivelul ANOFM, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori și al recuperării unor prejudicii.

Pentru remedierea deficiențelor identificate a fost emisă decizie, prin care s-au dispus 9 măsuri, iar conducerea ANOFM nu a formulat contestație împotriva măsurilor dispuse.

Follow-up

Ca urmare a receptivității și preocupării conducerii entității, s-a înregistrat un grad ridicat de implementare a măsurilor dispuse prin deciziile Curții de Conturi, acesta fiind de 38% și ca urmare a recuperării în perioade mai lungi de timp a sumelor de la beneficiari, întrucât aceasta este supusă limitărilor legale, respectiv doar 1/3 din drepturile cuvenite lunar.

S-a constatat îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor entităților prin adoptarea unor măsuri concretizate în:

- introducerea anumitor restricții în ceea ce privește accesul angajatorilor la subvenții din bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru angajarea persoanelor fizice-șomeri cu vârsta de peste 45 ani, prin adoptarea OUG nr. 60/2016, aprobată prin Legea nr. 172/2017, care a modificat Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- nominalizarea unui serviciu distinct din cadrul entității cu atribuții în urmărirea debitelor, prin modificarea Regulamentului de organizare și funcționare al ANOFM, aprobat prin ordin al președintelui ANOFM.

S-au obținut unele rezultate economico-financiare mai bune prin:

- virarea excedentului execuției bugetare la bugetul asigurărilor pentru șomaj, întrucât acesta nu a fost utilizat pentru a diminua subvenția primită de la bugetul de stat;
- virarea unor sume însemnate la bugetul asigurărilor pentru șomaj ca urmare a recuperării unui volum important din debitele provenite din indemnizații de șomaj și venituri de completare.

1.5.2. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate pe anul 2016

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE

Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) este instituția publică autonomă, de interes național, cu personalitate juridică, care administrează și gestionează sistemul de asigurări sociale de sănătate, în vederea aplicării politicilor și programelor Guvernului în domeniul sanitar.

Curtea de Conturi a efectuat o misiune de audit financiar asupra Contului de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS) pentru anul 2016, care s-a desfășurat la CNAS și la trei case de asigurări de sănătate județene (*Bistrița-Năsăud, Brașov, Timiș*) și o acțiune de verificare a modului de fundamentare și utilizare a fondurilor pentru servicii medicale acordate de medicii de familie, decontate din FNUASS în perioada 2014-2016, care s-a desfășurat la CNAS și la 19 case de asigurări de sănătate județene (*Arad, Argeș, Bacău, Brăila, Brașov, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mureș, Prahova, Satu Mare, Suceava, Teleorman, Vrancea, CASMB*).

Contul de execuție pentru venituri al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate întocmit la data de 31.12.2016 se prezintă astfel:

- milioane lei -

Denumire indicator	Prevederi bugetare inițiale	Prevederi bugetare definitive	Drepturi totale constatate	Încasări realizate	Grad de realizare față de drepturi constatate (%)	Stingeri pe alte căi decât încasări	Drepturi constatate de încasat	Grad de realizare față de prevederile inițiale (%)	Grad de realizare față de prevederile definitive (%)
0	1	2	3	4	5=4/3	6	7=3-4-6	8=4/1	9=4/2
VENITURI TOTALE (I+II+III)	26.352	26.712	33.430	24.985	74,74	88	8.357	94,81	93,53
I. Venituri curente, din care:	24.221	24.321	31.083	22.699	73,03	88	8.296	93,72	93,33
1. Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	2.816	2.816	1.354	1.349	99,63	1	4	47,90	47,90
2. Contribuții de asigurări de sănătate	21.377	21.450	29.672	21.294	71,76	87	8.291	99,61	99,27
Contribuțiile angajatorilor	10.323	10.233	15.100	10.238	67,80	47	4.815	99,18	100,05
Contribuțiile asiguraților	11.054	11.217	14.572	11.056	75,87	40	3.476	100,02	98,56
3. Venituri nefiscale	28	55	57	56	98,25	0	1	200	101,82
II. Subvenții, din care:	2.131	2.391	2.347	2.286	97,40	0	61	107,27	95,61
1. Subvenții de la bugetul de stat	1.974	2.228	2.168	2.158	99,54	0	10	109,32	96,86
2. Subvenții de la alte administrații	157	163	179	128	71,51	0	51	81,53	78,53
III. Sume primite de la UE	0	0	0	0	-	0	0	-	-

Tabel nr. 18 – Contul de execuție pentru venituri al bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate întocmit la data de 31.12.2016

Veniturile realizate în anul 2016 au fost în valoare de 24.985 milioane lei și reprezintă 93,53% față de prevederile definitiv aprobate. Media lunară a încasărilor în anul 2016 a fost de 2.082 milioane lei, însă gradul de realizare a veniturilor Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate este în realitate de doar 74,74% față de totalul drepturilor constatate în anul 2016.

Față de drepturile totale de creanță ale FNUASS în valoare de 33.430 milioane lei, veniturile încasate în anul 2016 au fost în valoare de 24.985 milioane lei, 88 milioane au fost stinse pe alte căi, ceea ce a rămas de încasat la data de 31.12.2016 fiind venituri în valoare de 8.357 milioane lei.

Din cele prezentate în tabelul anterior rezultă faptul că la fundamentarea bugetului FNUASS pentru anul 2016 nu au fost avute în vedere toate veniturile cuvenite acestui fond, prevederile bugetare definitive în sumă de 26.712 milioane lei fiind cu 6.718 milioane lei mai mici decât totalul drepturilor constatate, în sumă de 33.430 milioane lei.

Din totalul veniturilor, ponderea cea mai mare o au *veniturile curente* în valoare de 22.699 milioane lei, respectiv 90,85%. La acest indicator sunt cuprinse contribuțiile angajatorilor și contribuțiile angajaților (93,81% din veniturile curente), în sumă de 10.238 milioane lei și, respectiv, 11.056 milioane lei. Gradul de colectare a acestor venituri față de drepturile constatate a fost de doar 67,80% pentru veniturile din contribuțiile angajatorilor și de doar 75,87% pentru veniturile din contribuțiile angajaților.

Subvențiile la FNUASS încasate în anul 2016, în sumă de 2.286 milioane lei, reprezintă 9,15% din totalul veniturilor realizate, din care:

- subvenții de la bugetul de stat, în sumă de 2.158 milioane lei, reprezentând contribuții de asigurări de sănătate pentru pensionari, șomeri, persoane care execută o pedeapsă privativă de libertate sau arest preventiv;
- subvenții de la alte administrații, în sumă de 128 milioane lei, reprezentând sume alocate din veniturile proprii ale MS.

Situația încasărilor la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate în anul 2016, comparativ cu anul 2015, se prezintă în felul următor:

- milioane lei -			
Indicatori	2015	2016	2016/2015 (%)
Venituri totale, din care:	23.317	24.985	107,15
Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii	1.623	1.349	83,12
Contribuții de asigurări de sănătate	19.435	21.294	109,57
Venituri nefiscale	28	56	200,00
Total subvenții, din care:	2.230	2.286	102,51
- Subvenții de la bugetul de stat	2.079	2.158	103,80
- Subvenții de la alte administrații	151	128	84,77
Sume primite de la UE	0,06	0	0,00

Tabel nr. 19 – Situația încasărilor la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate în anul 2016, comparativ cu anul 2015

Din datele înscrise în tabelul de mai sus rezultă că, deși veniturile totale încasate în anul 2016 au crescut, comparativ cu anul 2015, cu 1.668 milioane lei (7,15%), de la 23.317 milioane lei la 24.985 milioane lei, această creștere a veniturilor încasate la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate a fost determinată, în principal, de creșterea cu 9,57% a contribuțiilor de asigurări de sănătate, respectiv de la 19.435 milioane lei la 21.294 milioane lei (cu 1.859 milioane lei).

Încasările din alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii au scăzut cu 274 milioane lei, de la 1.623 milioane lei la 1.349 milioane lei, respectiv cu 16,88%.

Execuția Cheltuielilor – Contul de execuție pentru cheltuieli al bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate întocmită la data de 31.12.2016 se prezintă astfel:

- milioane lei -									
Denumirea indicatorilor	Credite bugetare inițiale	Credite bugetare definitive	Angajamente bugetare	Angajamente legale	Plăți efectuate	Angajamente legale de plătit	Cheltuieli efective	Execuție bugetară față de credite inițiale (%)	Execuție bugetară față de credite definitive (%)
0	1	2	3	4	5	6	7	8=5/1	9=5/2
CHELTUIELI TOTALE (A+B)	26.352	26.712	26.144	29.113	26.106	3.007	25.930	99,07	97,73
A. Sănătate	24.792	25.064	24.496	27.466	24.459	3.007	24.269	98,66	97,59
1. Cheltuieli curente	24.788	25.060	24.492	27.462	24.455	3.007	24.203	98,66	97,59
Cheltuieli de personal	177	177	176	162	162	0	172	91,53	91,53
Bunuri și servicii	24.606	24.587	24.027	27.011	24.004	3.007	23.742	97,55	97,63
Proiecte cu fonduri UE	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobânzi	5	4	1	1	1	0	1	20	25
Transferuri între unități ale administrației publice	0	290	286	286	286	0	286	-	98,62
Alte cheltuieli	0	2	2	2	2	0	2	-	100,00
2. Cheltuieli de capital	4	4	4	4	4	0	66	100,00	100,00
B. Cheltuieli pentru asigurări și asistență socială	1.560	1.648	1.648	1.647	1.647	0	1.661	105,57	99,94

Tabel nr. 20 – Execuția Cheltuielilor – Contul de execuție pentru cheltuieli al bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate întocmită la data de 31.12.2016

Analiza cheltuielilor din Contul de execuție al bugetului FNUASS în anul 2016 relevă următoarele:

- creditele bugetare aprobate definitiv pentru anul 2016 au fost de 26.712 milioane lei, din care cea mai mare parte au fost alocate pentru capitolul „Sănătate”, respectiv 25.064 milioane lei, reprezentând 93,83% din totalul acestora. Plățile efectuate au fost în sumă de 26.106 milioane lei, reprezentând 97,73% din totalul creditelor definitiv aprobate;
- creditele bugetare inițiale aprobate pentru bunuri și servicii, în valoare de 24.606 milioane lei, au fost cu 19 milioane lei mai mari decât creditele bugetare definitiv aprobate, în valoare de 24.587 milioane lei. Cea mai mare pondere în aceste cheltuieli o dețin cheltuielile cu medicamentele și serviciile medicale, decontate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate furnizorilor de servicii medicale.

Cheltuielile pentru sănătate:

- milioane lei -

Denumirea indicatorilor	Credite bugetare inițiale	Credite bugetare definitive	Angajamente bugetare	Angajamente legale	Plăți efectuate	Angajamente legale de plătit	Cheltuieli efective	Execuție bugetară față de credite inițiale (%)	Execuție bugetară față de credite definitive (%)
0	1	2	3	4	5	6	7	8=5/1	9=5/2
A. Sănătate	24.792	25.064	24.496	27.466	24.459	3.007	24.269	98,66	97,59
1. Administrația centrală	97	80	74	59	58	1	106	59,79	72,5
2. Servicii publice descentralizate	255	477	472	471	472	0	492	185,10	98,95
3. Total cheltuieli pentru materiale și prestări servicii cu caracter medical, din care:	24.440	24.507	23.950	26.936	23.929	3.006	23.671	97,91	97,64
Produce farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale	10.345	10.063	9.520	11.212	9.517	1.695	9.144	92,00	94,57
Servicii medicale în ambulatoriu	3.011	3.182	3.176	3.444	3.167	276	3.225	105,18	99,53
Servicii de urgență prespitalicești și transport sanitar	36	36	36	40	36	4	36	100,00	100,00
Servicii medicale în unități sanitare cu paturi	10.592	10.594	10.586	11.593	10.578	1.015	10.633	99,87	99,85
Îngrijiri medicale la domiciliu	61	57	57	72	56	16	58	91,80	98,25
Prestații medicale acordate în baza documentelor internaționale	395	575	575	575	575	0	575	145,57	100,00

Tabel nr. 21 – Cheltuieli la capitolul „Sănătate” din Contul de execuție al FNUASS

Din analiza datelor înscrise în Contul de execuție al FNUASS la partea de cheltuieli, rezultă că, la capitolul „Sănătate”, creditele bugetare aprobate definitiv au fost în sumă de 25.064 milioane lei, iar plățile efectuate au fost în valoare de 24.459 milioane lei, gradul de realizare fiind de 97,59%.

Creditele bugetare la capitolul „Sănătate” se prezintă astfel:

- creditele bugetare aprobate definitiv pentru administrarea fondului au fost în valoare de 80 milioane lei, iar plățile efectuate au fost de 58 milioane lei, gradul de realizare fiind de 72,5%;
- creditele bugetare aprobate definitiv atât pentru materiale și prestări servicii cu caracter medical, cât și pentru serviciile publice descentralizate au fost în valoare de 24.984 milioane lei, iar plățile efectuate la aceste categorii au fost în valoare de 24.400 milioane lei, gradul de realizare fiind de 97,66%.

Din plățile cu *materialele și prestările de servicii cu caracter medical*, în sumă de 24.400 milioane lei, ponderea acestora în anul 2016, pe domenii de asistență medicală, se prezintă, astfel:

- pentru serviciile medicale în unități sanitare cu paturi 43,35%
- pentru produse farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale 39,00%
- pentru serviciile medicale în ambulatoriu 12,98%
- pentru prestații medicale acordate în baza documentelor internaționale 2,36%
- plățile pentru îngrijiri la domiciliu 0,23%
- pentru servicii de urgență prespitalicești și transport sanitar 0,15%

Observațiile Curții de Conturi

La Casa Națională de Asigurări de Sănătate

CNAS nu a monitorizat și nu a verificat modalitatea de înregistrare și raportare de către CAS județene a serviciilor medicale spitalicești realizate peste valorile care au fost contractate în anul 2016, în sumă de 65.487 mii lei. Nu s-au făcut demersurile necesare pentru eliminarea unor neconcordanțe între evidența din Sistemul Informatic Unic Integrat (SIUI) și evidența financiar-contabilă a CAS județene cu privire la valoarea cererilor de restituire pentru concedii și indemnizații suportate din FNUASS, depuse de către angajatori în sumă de 125.883 mii lei.

Nu au fost evidențiate și urmărite de către CNAS toate veniturile de încasat din contribuția CLAWBACK și din contribuțiile datorate pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat, datorate de către deținătorii autorizațiilor de punere pe piață (DAPP)

sau de către reprezentanții legali ai acestora, în sumă de 357.143 mii lei. De asemenea, CNAS nu a întreprins toate demersurile legale în vederea notificării unor deținători ai autorizației de punere pe piață (DAPP) sau reprezentanți legali ai acestora, care aveau obligația plății contribuției CLAWBACK la valoarea consumului de medicamente aprobat și nu a monitorizat în mod corespunzător raportările transmise de CAS privind consumul de medicamente suportate din FNUASS și bugetul Ministerului Sănătății, conform prevederilor legale în vigoare, în sumă de 5.426 mii lei.

CNAS nu a monitorizat și nu a controlat modul de aplicare a dispozițiilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor cu bunuri și servicii în cadrul contractelor încheiate de CAS județene cu furnizorii de servicii medicale și produse farmaceutice. În timpul auditului a fost calculat un prejudiciu în sumă de 5.292 mii lei, pentru:

- validarea și decontarea nelegală, în anul 2016, a unor:
 - prescripții medicale cu compensare de 90% din prețul de referință al medicamentelor, acordate unor persoane care nu se încadrau în categoria „*pensionari cu venituri numai din pensii de până la 700 lei/lună*”;
 - prescripții medicale cu compensare de 100% din prețul de referință al medicamentelor pentru categoria de asigurați „*veterani*”, în condițiile în care persoanele respective nu dețineau legal această calitate;
 - servicii raportate de furnizorii de servicii medicale pentru persoane decedate, precum și prescrierea și/sau eliberarea de medicamente pe numele unor persoane decedate;
 - medicamente și servicii de spitalizare de zi, care au fost prescrise, respectiv raportate pentru pacienți internați în regim de spitalizare continuă, la data prescrierii medicamentelor și/sau efectuării serviciilor;
- validarea nelegală, respectiv eliberarea de medicamente pe numele unor persoane pentru care comisiile de specialitate din cadrul CJAS nu au aprobat inițierea sau continuarea tratamentului;
- validarea eronată prin SIUI a unor prescripții de medicamente compensate, care au fost eliberate pentru categoria de asigurați „*PLDIR*” – plăți directe și „*LIBER*” – profesii liberale, pe numele unor persoane fizice care nu dețineau legal această calitate;
- validarea nelegală prin SIUI a unor prescripții de medicamente de care beneficiază asigurații, în tratamentul ambulatoriu al unor grupe de boli, fără respectarea protocolului terapeutic, de către medici de altă specializare decât cea menționată în protocol pentru „*Boala cronică de rinichi – faza predializă*”;
- neluarea măsurilor legale de către conducerea CAS cu privire la verificarea realității serviciilor de urgență prespitalicești și transport sanitar care au fost decontate furnizorilor privați (CASMB).

Totodată, prevederile OMFP nr. 2861/2009 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, la data de 31.12.2016, nu s-au respectat în totalitate.

La nivelul caselor de asigurări de sănătate județene

Nu au fost reflectate corect în evidența contabilă operațiunile derulate prin intermediul contului „*Decontări din operații în curs de clarificare*”, reprezentând valoarea sumelor solicitate de angajatori care depășește suma contribuțiilor datorate de aceștia în luna respectivă, care se recuperează din bugetul FNUASS din creditele bugetare prevăzute cu această destinație, în sumă de 77 mii lei. De asemenea, nu s-au respectat în totalitate prevederile legale privind efectuarea inventarierii anuale a patrimoniului, și nu s-a efectuat reevaluarea terenului evidențiat în contul „*Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul privat al statului*” (CAS Timiș).

Sanctiunea de diminuare a valorii de contract cu 1%, stabilită furnizorilor de servicii medicale, nu este corectă, întrucât aceștia nu au fost la prima abatere de această natură (CAS Bistrița-Năsăud).

Au fost decontate nelegal:

- prescripții medicale cu compensare de 90% din prețul de referință al medicamentelor unor persoane care nu se încadrau în categoria „*pensionari cu venituri numai din pensii de până la 700 lei/lună*”, în sumă de 82 mii lei (CAS: Bistrița-Năsăud și Timiș);
- servicii medicale paraclinice raportate pentru pacienți internați în spital la data efectuării serviciului, precum și unele investigații recomandate care au fost raportate ca fiind efectuate de la data externării până la data expirării termenului de valabilitate a biletului de trimitere, deși nu au fost efectuate în ambulatoriu anterior internării, în sumă de 34 mii lei (CAS Brașov);
- medicamente compensate (sublistele A și B), cu regim de compensare de 100% din prețul de referință, pentru persoane cu handicap, veterani și revoluționari, în condițiile în care aceștia nu se încadrau în această categorie, în valoare de 759 mii lei (CAS: Bistrița-Năsăud, Brașov și Timiș);
- medicamente și servicii medicale prescrise, respectiv raportate pentru pacienți internați în regim de spitalizare continuă la data prescrierii medicamentelor și/sau efectuării serviciilor, în sumă de 23 mii lei (CAS Bistrița-Năsăud);
- servicii și/sau medicamente raportate în afara perioadei de validare, în sumă de 189 mii lei (CAS Timiș);
- servicii medicale de spitalizare continuă în sumă de 406 mii lei, în condițiile în care furnizorii de servicii au raportat spre decontare date care nu au fost puse în concordanță cu datele înscrise în Foile de Observație Clinică Generală (FOCG) sau date eronate cu privire la calitatea de asigurat a pacienților (CAS Bistrița-Năsăud);

- servicii de dializă încheiate de către CJAS Timiș cu un furnizor privat de servicii care a raportat spre decontare un număr de 1.465 de ședințe de servicii de dializă (dializă peritoneală și hemodializă), în valoare de 727 mii lei, efectuate pentru pacienți pentru care nu au fost raportate date și în Registrul renal român.

La CAS Timiș s-a mai constatat că nu au fost respectate prevederile legale privind recuperarea sumelor constatate de Serviciul de Control, reprezentând prejudicii/plăți nelegale, inclusiv accesoriile calculate asupra debitelor, în sumă de 788 mii lei.

Recomandări:

La nivelul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate:

- ☞ înregistrarea, conform prevederilor legale, a valorii serviciilor medicale spitalicești raportate, care exced valoarea contractelor încheiate cu unitățile sanitare; elaborarea unei proceduri operaționale unitare privind monitorizarea serviciilor peste valoarea contractelor încheiate cu unitățile sanitare; inițierea unei propuneri de modificare legislativă în sensul revizuirii contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, astfel încât valoarea contractelor de servicii de spitalizare să nu mai fie limitată în funcție de numărul de paturi și să poată fi majorată cu ocazia rectificărilor bugetare, după o analiză prealabilă și un control asupra serviciilor raportate;
- ☞ analizarea cauzelor și împrejurărilor care au determinat neînregistrarea sumelor aferente cererilor de restituire în Sistemul Informatic Unic Integrat, precum și luarea măsurilor necesare în vederea înregistrării acestora în SIUI;
- ☞ întreprinderea demersurilor necesare în vederea completării/modificării protocolului încheiat între CNAS și MFP – ANAF, atât în vederea transmiterii către CNAS a situației, detaliată pe plătitori, pentru sumele declarate/plătite de către DAPP sau reprezentanții legali ai acestora, cu titlu de contribuții care se fac venit la FNUASS, cât și a transmiterii de CNAS către ANAF a informațiilor/actelor administrative prin care s-au stabilit sau în baza cărora sunt stabilite obligații cu titlu de contribuții, care se fac venit la bugetul FNUASS;
- ☞ identificarea DAPP, cărora le aparține valoarea consumului de medicamente care nu a fost transmisă în vederea stabilirii, declarării și plății contribuției, astfel încât veniturile la bugetul FNUASS să nu fie diminuate;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului reprezentând cheltuieli cu bunuri și servicii decontate nelegal de către CAS județene, ca urmare a validării de servicii și prescripții medicale fără respectarea prevederilor legale în vigoare, și recuperarea acestuia în integralitate;
- ☞ respectarea prevederilor legale privind efectuarea inventarierii patrimoniului.

La nivelul caselor de asigurări de sănătate județene:

- ☞ reflectarea reală în evidența contabilă a operațiunilor derulate prin intermediul contului „Decontări din operații în curs de clarificare”, reprezentând valoarea sumelor solicitate de angajatori, care depășesc suma contribuțiilor datorate de aceștia în luna respectivă, care se recuperează din bugetul FNUASS din creditele bugetare prevăzute cu această destinație;
- ☞ respectarea în totalitate a prevederilor legale privind efectuarea inventarierii anuale a patrimoniului, precum și efectuarea reevaluării terenurilor aparținând domeniului privat al statului;
- ☞ aplicarea corespunzătoare a sancțiunii furnizorilor de servicii medicale care nu au fost la prima abatere prin diminuarea corespunzătoare a valorilor de contract, potrivit prevederilor legale și contractuale;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia în integralitate pentru cheltuielile cu bunuri și servicii decontate nelegal ca urmare a validării și decontării:
 - unor prescripții medicale și medicamente cu compensare, a unor servicii paraclinice pentru pacienții internați, precum și a medicamentelor și serviciilor medicale care au fost prescrise, respectiv raportate pentru pacienții internați în regim de spitalizare continuă la data prescrierii medicamentelor și/sau efectuării serviciilor;
 - serviciilor medicale de spitalizare continuă, pentru care furnizorii de servicii au raportat spre decontare date care nu au fost puse în acord cu datele înscrise în Foile de observație clinică generală (FOCG) sau date eronate cu privire la calitatea de asigurat a pacienților;
 - serviciilor de dializă (dializă peritoneală și hemodializă) efectuate pentru pacienți pentru care nu au fost raportate date și în Registrul renal român.
- ☞ respectarea prevederilor legale privind recuperarea sumelor constatate de Serviciul de control, reprezentând prejudicii/plăți nelegale, inclusiv accesoriile calculate asupra debitelor.

Opinia de audit

La nivelul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate a fost formulată **opinie contrară** asupra situațiilor financiare pe anul 2016, atât pentru valoarea cumulată a erorilor/abaterilor de la legalitate și regularitate, care se situează peste pragul de semnificație, cât și pentru natura și contextul constatărilor.

Controlul privind fundamentarea și utilizarea fondurilor pentru servicii medicale acordate de medicii de familie, decontate în perioada 2014-2016

Observațiile Curții de Conturi

La Casa Națională de Asigurări de Sănătate

Din analiza datelor raportate prin Sistemul Informatic Unic Integrat (SIUI) de către un număr de 23 de case de asigurări de sănătate județene selectate în eșantion s-au constatat următoarele:

- validarea și decontarea sumei de 856 mii lei pentru medicamente înscrise în Sublista C, Secțiunea C1 – DCI-uri corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații în tratamentul ambulatoriu al unor grupe de boli în regim de compensare de 100% din prețul de referință, cod – „G25 – Boala cronică de rinichi-faza predializă”, fără respectarea protocolului terapeutic;
- nerespectarea condițiilor acordării pachetului de bază de servicii medicale în ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile paraclinice, prin validarea eronată în SIUI și decontarea nejustificată în anul 2016 a unor prescripții ale medicilor de familie pentru investigații paraclinice a căror prescriere era strict de competența medicilor de specialitate, în valoare de 360 mii lei;
- validarea nelegală, în anul 2016, prin SIUI, a unor prescripții de medicamente compensate, care au fost eliberate pentru categoria de asigurați „PLDIR” – plăți directe și „LIBER” – profesii liberale pe numele unor persoane fizice care nu dețineau legal această calitate, în valoare de 89 mii lei;
- validarea și decontarea nelegală în anul 2016 a unor:
 - prescripții medicale cu compensare de 100% din prețul de referință al medicamentelor pentru asigurați veterani, în condițiile în care persoanele respective nu dețineau legal această calitate, în sumă de 77 mii lei, precum și a unor prescripții medicale cu compensare de 90% din prețul de referință al medicamentelor, în cadrul Programului social al Guvernului, în sumă de 39 mii lei;
 - servicii medicale raportate de medicii de familie pe numele unor pacienți internați în aceeași perioadă în spitale în regim de spitalizare continuă, în sumă de 14 mii lei;
 - prescripții de medicamente eliberate de către furnizorii de produse farmaceutice pe numele unor persoane decedate, în sumă de 14 mii lei;
- necalcularea conform prevederilor legale, în perioada 2014-2016, a dobânzilor/penalităților de întârziere, în valoare de 149 mii lei, aferente sumelor constatate de către structurile de control din cadrul CASJ, ca fiind încasate necuvenit de furnizorii de servicii medicale și medicamente;
- neurmărirea corespunzătoare a modului de implementare a măsurilor dispuse prin rapoartele de control întocmite de structurile cu atribuții de control de la nivelul CJAS;
- în perioada 1.01.2015-31.12.2016, dosarul electronic de sănătate (DES) nu a fost utilizat și/sau completat în totalitate de către toți furnizorii de asistență medicală primară (medici de familie) aflați în relație contractuală cu CASJ, prin furnizarea de informații corespunzătoare în DES pentru toți asigurații cărora le-au fost asigurate servicii medicale.

La nivelul caselor de asigurări de sănătate județene:

- CAS Vrancea nu a elaborat și implementat procedurile de lucru pentru monitorizarea sistematică, operativă și eficientă a modului de respectare de către medicii de familie a protocoalelor terapeutice, inclusiv notificarea/avertizarea prealabilă a acestora cu privire la interdicțiile de prescriere pentru categoriile de medicamente incluse și la modificările intervenite în aceste protocoale;
- nerealizarea controalelor planificate pentru anul 2016, respectiv neverificarea unor cabinete medicale încă de la data înființării acestora, precum și neimplementarea tuturor măsurilor dispuse prin rapoartele de control și recuperarea sumelor imputate (CAS: Arad, Gorj, Ilfov);
- nu au fost calculate și încasate penalitățile de întârziere datorate de furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru sumele încasate necuvenit din bugetul FNUASS, stabilite prin actele de control întocmite de către CAS Suceava;
- validarea și decontarea nelegală de servicii medicale prescrise de către medicii de familie, prin nerespectarea protocoalelor terapeutice, a căror prescriere era de competența medicilor de specialitate, în sumă de 14.958 mii lei (CAS: Arad, Brăila, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Gorj, Ialomița, Prahova, Suceava, Vrancea și CASMB);
- plăți nelegale, reprezentând contravaloare tarif pe persoană asigurată/per capita, prin acordarea eronată de sporuri corespunzător criteriului „Posibilități de sprijin în furnizarea de servicii medicale”, în sumă de 109 mii lei (CAS Suceava);

- decontarea necuvenită a sumei de 336 mii lei, prin majorarea necorespunzătoare a plății aferente listei de capacitate, ca urmare a încadrării eronate a cabinetelor medicale corespunzătoare condițiilor în care își desfășoară activitatea medicii de familie (CAS: *Prahova, Ialomița*);
- validarea și decontarea nelegală a unor:
 - prescripții medicale cu compensare de 50%, 90% sau 100% din prețul de referință al medicamentelor pentru persoane care nu dețineau legal această calitate (persoane cu handicap, asigurați persoane beneficiare de ajutor social, asigurați revoluționari, asigurați veterani de război, asigurați șomeri), în sumă de 6.541 mii lei (CAS: *Arad, Argeș, Buzău, Brașov, Brăila, Călărași, Cluj, Gorj, Ialomița, Mureș, Prahova, Satu Mare, Teleorman, Vrancea*);
 - servicii medicale duble, care au fost raportate ca fiind prestate în aceeași zi și pentru același asigurat, în sumă de 48 mii lei (CAS: *Buzău, Cluj și Vrancea*);
 - servicii medicale prin nerespectarea condițiilor privind pachetul de bază în ambulatoriul de specialitate pentru specialități paraclinice, investigații paraclinice a căror prescriere era de competența medicilor de specialitate, în sumă de 520 mii lei (CASMB);
- decontarea nelegală a unor servicii de consultații la domiciliu acordate de către medici de familie asiguraților, persoane instituționalizate în centre din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în sumă de 20 mii lei (CAS *Suceava*);
- decontarea de servicii medicale și medicamente unor persoane care au fost menținute eronat în lista medicilor de familie, respectiv persoane private de libertate, în condițiile în care aceste persoane nu mai se aflau în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor (CAS *Ialomița*);
- validarea și decontarea unor prescripții de medicamente eliberate de furnizorii de produse farmaceutice, plata unor servicii medicale și eliberarea de medicamente pe numele unor persoane decedate, în sumă de 143 mii lei (CAS: *Argeș, Brașov, Constanța, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mureș, Prahova, Suceava și Teleorman*);
- validarea și decontarea unor prescripții medicale cu compensare de 90% din prețul de referință al medicamentelor, pentru asigurați pensionari cu pensii de până la 700 lei, dar care realizează venituri din salarii sau alte venituri din activități independente, chirii, dividende, dobânzi, în sumă de 1.395 mii lei (CAS: *Arad, Argeș, Bacău, Brașov, Brăila, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mureș, Prahova, Satu Mare, Suceava, Teleorman*);
- validarea și decontarea unor prescripții și servicii medicale prestate de medicii de familie pe perioada în care persoanele beneficiare erau spitalizate în regim de spitalizare continuă, în sumă de 1.090 mii lei (CAS: *Arad, Argeș, Bacău, Brăila, Brașov, Călărași, Cluj, Constanța, Gorj, Ialomița, Ilfov, Mureș, Prahova, Satu Mare, Suceava, Teleorman, Vrancea*);
- simultaneitatea programului de lucru declarat de medicii de familie care figurează, în același timp, și ca angajați la DGASPC (CAS *Suceava*).

Recomandări:

La nivelul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate:

- ☞ monitorizarea și controlul modului de aplicare de către CAS județene a dispozițiilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor cu servicii de asistență medicală primară în cadrul contractelor încheiate de către acestea cu furnizorii de servicii de asistență medicală primară;
- ☞ asigurarea funcționalității SIUI, astfel încât să se asigure validarea și decontarea serviciilor medicale și medicamentelor cu respectarea tuturor prevederilor legale și sesizarea tuturor cazurilor care pot conduce la validări eronate;
- ☞ verificarea și identificarea în baza de date SIUI a serviciilor medicale și medicamentelor validate eronat ca urmare a modificării calității/categoriei de asigurat sau a altor condiții, în conformitate cu actualizările efectuate de CNAS în baza protocoalelor încheiate cu diverse instituții (ANAF, CNPAS etc.) pentru perioada cuprinsă între data la care s-au produs modificările și până la data actualizării bazei de date de către CNAS;
- ☞ elaborarea unor proceduri/reguli referitoare la validarea corespunzătoare a valorii punctajului realizat de către medicii de familie pentru asigurații înscrși în lista nominală, în perioada pentru care aceștia solicită la decontare sume calculate pe bază de tarif per capita;
- ☞ realizarea unor verificări informatice în vederea detectării erorilor referitoare la persoanele asigurate înscrise pe lista medicilor de familie (persoane decedate, persoane aflate pe lista nominală a mai multor medici de familie, persoane care nu mai au domiciliul în România etc.);
- ☞ extinderea verificărilor în termenul legal de prescripție, stabilirea întinderii prejudiciului reprezentând cheltuieli cu bunuri și servicii decontate nelegal de către CAS județene ca urmare a validării de servicii și prescripții medicale fără respectarea prevederilor legale în vigoare; recuperarea prejudiciului astfel determinat și perceperea de dobânzi și penalități de întârziere

aplicabile pentru veniturile bugetare, calculate pentru perioada de când s-a produs prejudiciul și până se recuperează sumele, potrivit art. 73^A1 din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, cu modificările și completările ulterioare;

- ☛ monitorizarea și controlul modului de stabilire și recuperare a sumelor încasate necuvenit din FNUASS de către furnizorii de servicii medicale, în cadrul rapoartelor de control întocmite; elaborarea unei proceduri centralizate cu privire la modul de stabilire și recuperare a sumelor accesorii (dobânzi/penalități) pentru sumele constatate ca fiind încasate necuvenit din FNUASS de către furnizorii de servicii medicale, în cadrul rapoartelor de control întocmite;
- ☛ monitorizarea corespunzătoare a activității de control efectuate de structurile de specialitate din cadrul CASJ;
- ☛ asigurarea funcționalității și implementarea la nivelul CASJ a unor instrumente care să permită monitorizarea și controlul modului de completare de către furnizorii de servicii medicale a Dosarului Electronic de Sănătate al pacientului.

La nivelul caselor de asigurări de sănătate județene:

- ☛ elaborarea și implementarea de proceduri de lucru pentru monitorizarea sistematică, operativă și eficientă a modului de respectare de către medicii de familie a protocoalelor terapeutice, inclusiv notificarea/avertizarea prealabilă a acestora cu privire la interdicțiile de prescriere pentru categoriile de medicamente incluse și la modificările intervenite în aceste protocoale;
- ☛ realizarea controalelor planificate anual, inclusiv verificarea cabinetelor medicale, precum și implementarea tuturor măsurilor dispuse prin rapoartele de control și recuperarea sumelor imputate;
- ☛ calcularea și încasarea penalităților de întârziere datorate de furnizorii de servicii medicale și medicamente pentru sumele încasate necuvenit din bugetul FNUASS, stabilite prin actele de control întocmite de către CAS județene;
- ☛ stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia în integralitate pentru cheltuielile cu bunuri și servicii decontate nelegal ca urmare a validării și decontării: serviciilor medicale prescrise de către medicii de familie prin nerespectarea protocoalelor terapeutice a căror prescriere era de competența medicilor de specialitate; prescripțiilor medicale cu compensare de 50%, 90% sau 100% din prețul de referință al medicamentelor, serviciilor medicale duble pentru care au fost raportate ca fiind prestate în aceeași zi pentru același asigurat; serviciilor de consultații la domiciliu acordate asiguraților; serviciilor medicale și medicamentelor unor persoane care au fost menținute eronat în lista medicilor de familie în perioada 2014-2016, respectiv persoane private de libertate; prescripțiilor și serviciilor medicale prestate de medicii de familie în perioada în care persoanele beneficiare erau spitalizate în regim de spitalizare continuă;
- ☛ extinderea verificărilor în termenul legal de prescripție, stabilirea întinderii prejudiciilor și recuperarea acestora și perceperea de dobânzi și penalități de întârziere aplicabile pentru veniturile bugetare, calculate pentru perioada de când s-a produs prejudiciul și până se recuperează sumele, potrivit art. 73^A1 din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, cu modificările și completările ulterioare.

Audit public extern

Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7

Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome pe anul 2016

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) a fost înființată în baza art. 1 din OUG nr. 29/1998, în prezent funcționând în baza OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 160/2012, potrivit căreia ANRE are statut de autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar.

Finanțarea ANRE este asigurată integral din venituri proprii (tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, contribuții anuale percepute operatorilor economici reglementați din sectorul energiei electrice și termice și al gazelor naturale, precum și din fonduri acordate de organisme internaționale), instituția fiind independentă decizional, organizatoric și funcțional.

În anul 2017, la ANRE s-a desfășurat acțiunea de audit financiar asupra Contului anual de execuție a bugetului de stat pentru anul 2016.

Observațiile Curții de Conturi

Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a efectuat cheltuieli (cu combustibil și alte cheltuieli), pentru care nu s-a făcut dovada că sunt strict legate de activitatea instituției și că s-au efectuat cu respectarea dispozițiilor legale. Astfel, cele 35 de autoturisme aflate în dotare au fost repartizate, în principal, pe persoane, motivat de faptul că entitatea nu dispune de un spațiu de parcare a autoturismelor după programul de lucru și în weekend-uri și are angajați doar 4 șoferi, fapt ce a condus la imposibilitatea gestionării modului de folosire a autoturismelor de către persoanele cărora le-au fost repartizate, foile de parcurs nefiind completate cu informații care să certifice utilizarea autoturismelor în scopul activității specifice desfășurate de ANRE, iar în cazul a 3 persoane cu funcții de conducere din cadrul entității s-a constatat că autoturismele repartizate au fost utilizate și în perioade în care acestea se aflau în concediu de odihnă.

De asemenea, s-a mai constatat existența, la data de 31.12.2016, a unor stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă, cu o vechime cuprinsă între 1-3 ani, constând, în principal, din materiale consumabile-furnituri de birou și alte materiale consumabile.

Recomandări:

- ☞ extinderea verificărilor asupra tuturor foilor de parcurs completate pentru autoturismele din dotarea ANRE, a cheltuielilor înregistrate cu acestea, în vederea identificării și a altor cazuri de cheltuieli (cu combustibil și alte cheltuieli) care nu au fost efectuate strict legat de activitatea instituției și cu respectarea dispozițiilor legale, iar pentru cazurile identificate se vor dispune măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului ca urmare a plăților efectuate pentru astfel de cheltuieli, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora;
- ☞ stabilirea stocurilor (cantitativ și valoric) care nu mai sunt necesare desfășurării activității și valorificarea acestora, precum și a stocurilor cu termen de valabilitate expirat, pentru care se vor dispune măsuri de recuperare, în condițiile legii.

Opinia de audit

Ținând cont de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, precum și de valoarea totală a abaterilor identificate, s-a exprimat o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

Pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate constatate a fost emisă decizie, prin care au fost dispuse măsuri pentru stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia, precum și pentru intrarea în legalitate.

Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) este autoritate administrativă autonomă de specialitate, cu personalitate juridică, independentă și autofinanțată, exercitându-și atribuțiile prin preluarea și reorganizarea atribuțiilor și prerogativelor Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM), Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor (CSA) și Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP), în baza *OUG nr. 93/2012* aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 113/2013*.

ASF exercită atribuții de autorizare, reglementare, supraveghere și control asupra:

- a) intermediarilor de operațiuni cu instrumente financiare; societăților de servicii de investiții financiare; organismelor de plasament colectiv; societăților de administrare a investițiilor; consultantilor de investiții financiare; piețelor de instrumente financiare; operatorilor de piață și de sistem; depozitarilor centrali; caselor de compensare-decontare; contrapărților centrale; operațiunilor de piață; emitenților de valori mobiliare; Fondului de compensare a investitorilor; altor persoane fizice sau juridice;
- b) societăților comerciale de asigurare, de asigurare-reasigurare și de reasigurare, a societăților mutuale, denumite în continuare asigurători, respectiv reasigurători, precum și a intermediarilor în asigurări, supravegherea asigurătorilor și reasigurătorilor care își desfășoară activitatea în sau din România, supravegherea activității intermediarilor în asigurări și reasigurări, precum și a altor activități în legătură cu acestea;
- c) sistemului de pensii private;
- d) tuturor entităților, instituțiilor, operatorilor de piață și emitenților de valori mobiliare, precum și operațiunilor și instrumentelor financiare reglementate de legislația secundară, emisă anterior de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, în sprijinul și pentru implementarea legislației primare aferente pieței financiare.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat misiunea de audit financiar asupra contului de execuție și a situațiilor financiare pentru perioada 1.01.2016-31.12.2016.

Observațiile Curții de Conturi

Referitor la modul de stabilire, recunoaștere și urmărire a încasării veniturilor s-au constatat:

- neînregistrarea sau înregistrarea cu întârziere, în evidența contabilă a unor dobânzi și penalități aferente anului 2016, provenind din neplata taxei de funcționare, de către brokerii de asigurare;
- inițierea cu întârziere a demersurilor legale pentru recuperarea obligațiilor de plată restante, în sumă de 1.159 mii lei, precum și a majorărilor și penalităților aferente acestora, în sumă de 93 mii lei (la data de 31.12.2016), de la entitățile supravegheate/controlate, care nu și-au achitat la timp sumele datorate către ASF;
- cuprinderea, în unele decizii de sancționare cu amendă emise de ASF, a unor dispoziții eronate referitoare la modul de plată a amenzii. Valoarea estimată a abaterii pentru eșantionul verificat este de 60 mii lei, reprezentând sume cuvenite bugetelor locale și recunoscute în mod eronat în contabilitatea ASF.

În legătură cu modul de efectuare a unor înregistrări în evidența contabilă au reieșit următoarele nereguli:

- înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor cheltuieli efectuate cu plata unor servicii poștale, precum și cu serviciile de mentenanță aferente unor imprimante, în sumă de 48 mii lei;
- neînregistrarea unor bunuri în evidența contabilă, la momentul transferului dreptului de proprietate.

În derularea activității de achiziții publice s-a constatat acceptarea unei scrisori de garanție bancară, prin care se acoperă doar obligațiile unui membru al asocierii, și nu obligațiile asocierii firmelor cu care ASF a încheiat un contract comercial, precum și lipsa unor prevederi contractuale cu privire la mecanismul de monitorizare a valorii garanției de bună execuție a contractului, în cazul în care aceasta se constituie în altă valută decât cea prevăzută în contract.

În ceea ce privește plata drepturilor de natură salarială s-a constatat efectuarea unei plăți nelegale către un salariat, în valoare de 9 mii lei, reprezentând drepturi bănești calculate eronat pentru zilele de concediu de odihnă neefectuate.

Măsuri luate de entitate

Au fost recuperate debite de la unele dintre entitățile supravegheate/controlate, în valoare totală de 158 mii lei.

Recomandări:

- ☞ respectarea prevederilor legale în ceea ce privește modul de calcul și de înregistrare în evidența contabilă a veniturilor din dobânzi și penalități de întârziere;
- ☞ inițierea demersurilor pentru recuperarea obligațiilor de plată restante, precum și a majorărilor și penalităților aferente acestora;
- ☞ respectarea prevederilor cuprinse în reglementările interne ale ASF privind înregistrarea în evidența contabilă și monito-

- rizarea modului de încasare a amenzilor stabilite prin deciziile de sancționare emise de ASF; dispunerea măsurilor necesare pentru restituirea sumelor încasate în mod eronat de către ASF;
- ☞ verificarea scrisorilor de garanție bancară în vigoare și dispunerea măsurilor necesare pentru realizarea condițiilor care să asigure acoperirea obligațiilor furnizorilor, conform termenilor și condițiilor contractelor comerciale în susținerea cărora s-au emis;
 - ☞ reglarea cu bugetul statului/bugetul asigurărilor sociale a sumelor plătite în mod eronat de ASF ca urmare a calculului și plății eronate a drepturilor bănești cuvenite pentru zilele de concediu de odihnă neefectuate; stabilirea întinderii prejudiciului creat ASF și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestuia.

Opinia de audit

Având în vedere constatările din verificarea efectuată, precum și faptul că ASF nu a dus la îndeplinire în totalitate măsurile dispuse prin deciziile emise în perioada 2013–2015, a fost exprimată o **opinie contrară**.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU ADMINISTRARE ȘI REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) a fost înființată ca autoritate publică autonomă cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii și funcționând în baza *OUG nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații* aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 113/2010*, cu rol de punere în aplicare a politicii naționale în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor audiovizuale și al serviciilor poștale, inclusiv prin reglementarea pieței și reglementarea tehnică în aceste domenii.

În anul 2017, la ANCOM s-a efectuat acțiunea de control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.

Observațiile Curții de Conturi

În anul 2016, ANCOM a contractat *Servicii de consultanță pentru verificarea situației privind costurile, veniturile și capitalul angajat aferente furnizării serviciilor din sfera serviciului universal, ce stau la baza cererii de compensare a costului net al furnizării serviciului universal aferent anului 2015 și servicii de consultanță suport pentru decizia de compensare a costului net (suma și modalitățile de compensare)*, cu toate că entitatea dispunea de cadrul legal și organizatoric necesar realizării acestor activități.

În perioada 2014-2016 s-au efectuat plăți nelegale în sumă de 1.967 mii lei (sume nete plus contribuții și impozite aferente), ce reprezintă compensații bănești acordate în baza contractelor colective de muncă, respectiv:

- diferențe între salariul de bază individual avut și indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de un an, respectiv 2 ani, pe o perioadă de un an din durata concediului pentru creșterea copilului;
- diferențe între salariul de bază individual și indemnizația legală acordată pe durata concediului de maternitate.

ANCOM a efectuat plăți nelegale, în perioada 2014-2016, prin acordarea unor premii „pentru realizări deosebite în activitate”, în valoare totală estimată de 1.508 mii lei (din care 1.230 mii lei, sume brute și 278 mii lei, contribuții ale angajatorului), neprevăzute în contractele colective de muncă încheiate de entitate.

În perioada 2012-2016, ANCOM nu a realizat venituri din tariful de monitorizare, estimate la suma de 324.842 mii lei, ce reprezintă, conform *OUG nr. 22/2009*, sursă de finanțare a activității, tariful de monitorizare fiind perceput pentru activitatea de supraveghere și control în domeniul comunicațiilor electronice și al serviciilor poștale, desfășurată de entitate, prin aplicarea formulei de calcul prevăzute în legislația privind comunicațiile electronice.

De menționat că, la data de 31.12.2016, ANCOM a înregistrat un excedent în sumă de 777.143 mii lei, rezultat din reportarea succesivă a excedentelor înregistrate în anii precedenți.

Recomandări:

- ☞ elaborarea, aprobarea și implementarea unei proceduri operaționale cu privire la contractarea de servicii de consultanță care exced competențelor personalului ANCOM și care să reglementeze, dar fără a se limita la acestea, identificarea tuturor activităților care exced competențele personalului instituției și care necesită consultanță externă, fundamentarea tehnică și judicioasă din punct de vedere economic a necesității achiziționării unor astfel de servicii de consultanță, delimitarea activităților desfășurate de personalul ANCOM de cele realizate de consultant în cazul conlucrării în cadrul unor echipe mixte, precum și modul de valorificare a rezultatului serviciilor de consultanță;
- ☞ efectuarea unei analize în vederea identificării cauzelor care au condus la acordarea de sume drept compensații, fără bază legală, precum și premii peste cuantumul premiilor de performanță aprobate, contrar prevederilor Contractului Colectiv de Muncă, dispunând măsuri pentru elaborarea și implementarea unor proceduri operaționale privind evaluarea performanțelor personalului, în concordanță cu prevederile CCM; stabilirea întinderii prejudiciului reprezentând sume acordate pentru

rezultate deosebite, neprevăzute în CCM și dispunerea de măsuri pentru recuperarea acestuia, inclusiv a dobânzilor și penalităților/majorărilor de întârziere, după caz, aplicabile pentru veniturile bugetare;

☞ analiza posibilității de revizuire a actelor normative de către instituțiile abilitate, inclusiv Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Finanțelor Publice, cu privire la:

- modul de stabilire, percepere și încasare a tarifului de monitorizare, raportat la activitatea de reglementare și monitorizare a ANCOM și a costurilor ocazionate de aceasta, precum și efectuarea demersurilor legale în vederea modificării formulei de calcul, astfel încât sursa de venituri să fie efectivă și determinată independent de alte venituri și rezultate reportate de entitate;
- stabilirea unei destinații în valorificarea sumelor provenite din excedentul înregistrat, cu păstrarea independenței ANCOM în vederea asigurării imparțialității deciziilor, pentru ducerea la îndeplinire a obiectivelor și atribuțiilor legale.

Audit public extern

Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea	Secțiunea
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7

SOCIETĂȚI BANCARE ȘI DE ASIGURĂRI

COMPANIA DE ASIGURĂRI-REASIGURĂRI EXIM ROMÂNIA SA

Compania de Asigurări-Reasigurări EXIM România SA (denumită în continuare Compania) s-a constituit ca o entitate specializată în asigurarea riscurilor financiare atât pentru operațiunile de export, cât și pentru operațiunile comerciale interne, fiind organizată ca societate pe acțiuni, în conformitate cu prevederile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și ale Legii nr. 32/2000 privind activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări, cu modificările și completările ulterioare.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat acțiunea de control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.

Observațiile Curții de Conturi

Nu s-a constituit provizion pentru acoperirea eventualelor efecte ale unui litigiu aflat în derulare cu FCV Broker, în condițiile în care, prin Hotărârea nr. 54/27.03.2014, Consiliul de Supraveghere al Companiei a decis: „încetarea subscrierilor pe teritoriul Italiei și concentrarea businessului pe segmentele pentru care a fost constituită societatea”, respectiv rezilierea contractului încheiat între Companie și FCV Broker. Mai mult, Colegiul Arbitral din Roma a emis o hotărâre privind obligarea Companiei la plata unei despăgubiri în sumă de 2.100 mii euro, iar în legătură cu cererea de apel formulată de Companie la Tribunalul din Roma, avocații entității au estimat un risc mediu de pierdere.

Nu s-a efectuat înscrierea la masa credală în vederea recuperării sumei datorate de un debitor din regres, constatându-se, fie că nu au fost parcurse căile legale de acțiune în vederea recuperării creanței, fie că acțiunile au fost efectuate tardiv.

De asemenea, a fost efectuată plata despăgubirii aferente unui dosar de daună, în condițiile existenței unor neconcordanțe între formularul de avizare și documentele existente la dosar, în ceea ce privește data producerii evenimentului asigurat.

Plata la bugetul de stat a TVA aferente unor achiziții de servicii intracomunitare a fost efectuată cu întârziere.

Recomandări:

- ☞ analiza aspectelor constatate și constituirea provizionului aferent valorii estimate a posibilei pierderi ce poate rezulta din litigiul derulat între Companie și FCV Broker și stabilirea, după caz, a eventualelor efecte ale înregistrării acestor modificări în evidența contabilă a entității;
- ☞ dispunerea măsurilor necesare în vederea inventarierii tuturor debitorilor din regrese aflați în evidența entității, identificarea eventualelor cazuri similare cu cel prezentat și efectuarea înregistrărilor corespunzătoare în evidența contabilă a entității;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciului creat Companiei și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestuia, în cazul neîncasării creanței de la debitorul în regres, ca urmare a neaplicării sau aplicării tardive a procedurilor legale de recuperare a acesteia, precum și în cazul plății nelegale a despăgubirii aferente dosarului de daună menționat;
- ☞ stabilirea întinderii eventualului prejudiciu creat Companiei prin plata nelegală a despăgubirii aferente dosarului de daună și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestuia, după caz;
- ☞ inventarierea tuturor deconturilor de TVA întocmite de entitate în perioada 2015-2016, identificarea cazurilor similare cu cel constatat și depunerea deconturilor rectificative aferente; înregistrarea în condițiile legii și plata în contul bugetului de stat a debitorilor accesorii datorate pentru neplata la termen a TVA; stabilirea întinderii prejudiciului creat ca urmare a plății debitorilor accesorii datorate pentru nevirarea la termen a obligației fiscale principale și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestuia.

Follow-up

Ducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi prin decizia emisă în anul 2015 a avut ca impact asupra activității Companiei:

- îmbunătățirea activității din punct de vedere al evidenței financiar-contabile, prin cunoașterea și respectarea prevederilor legale privind înregistrarea operațiunilor specifice;
- reglarea situației fiscale a entității verificate;
- efectuarea demersurilor privind recuperarea unor cheltuieli efectuate fără respectarea prevederilor legale, reprezentând penalități aferente unor taxe și impozite aferente bugetului de stat;
- plata către bugetul de stat a unor dobânzi de întârziere aferente impozitului plătit de nerezidenți și TVA.

SOCIETATEA COMERCIALĂ CEC BANK SA

SC CEC BANK SA este cea mai veche instituție bancară din România și unul dintre cele mai cunoscute branduri românești, cu o vechime de 153 de ani, fiind prima instituție de credit din România – Casa de Depuneri și Consemnațiuni, ulterior numită Casa de Economii și Consemnațiuni.

SC CEC BANK SA este o bancă comercială universală deținută de statul român, care oferă clienților produse și servicii diverse, urmărind cu precădere finanțarea IMM-urilor, a agriculturii, a administrațiilor publice locale, precum și a acelor proiecte care, prin natura lor, contribuie la dezvoltarea economică, la crearea și menținerea locurilor de muncă.

În anul 2017, la această entitate s-a efectuat acțiunea de control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor.

Observațiile Curții de Conturi

Întârzierea înființării popririi asupra disponibilităților aflate în contul unui client, constatându-se că sumele de bani din contul debitorului au fost indisponibilizate de către bancă cu 11 zile mai târziu decât prevedea legislația în vigoare, motiv pentru care suma de 72 mii lei, rămasă de recuperat, a fost suportată de CEC Bank SA.

Necalcularea, nereținerea și neplata la bugetul de stat, la termenul prevăzut de lege, a impozitului datorat de nerezidenți pentru veniturile impozabile obținute în România.

Recomandări:

- ☞ stabilirea întinderii eventualelor prejudicii create băncii și, după caz, dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestora în cazul întârzierii înființării popririi asupra disponibilităților aflate în contul unui client;
- ☞ stabilirea întinderii prejudiciilor create băncii ca urmare a deficiențelor privind modul de calcul și de plată a obligațiilor către bugetul de stat și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestora.

Follow-up

Ducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi prin deciziile emise în perioada 2013-2015 a avut ca impact asupra activității Companiei:

- îmbunătățirea activității entității verificate din punct de vedere al evidenței financiar-contabile, prin prevederea în fișele posturilor a unor sarcini privind reconcilierea situației reflectate în fișa fiscală cu datele din evidența contabilă a Băncii;
- recuperarea unor cheltuieli efectuate fără respectarea prevederilor legale, în sumă de 41 mii lei, reprezentând sume debitate neautorizat și comisioane/taxe aferente acestora;
- recuperarea sumei de 871 mii lei, în cazul SC Maeclo SRL, reprezentând garanții executate ale FNGCMM, precum și valorificarea garanțiilor și a altor bunuri mobile aparținând terților;
- recuperarea sumei de 279 mii lei de la bugetul de stat, reprezentând sume consemnate virate de Bancă în mod eronat;
- recuperarea sumei de 30 mii lei de la SC Software Electronic Automatics SEA SRL, reprezentând creanțe din chirii.

Capitolul

2

CURTEA DE CONTURI

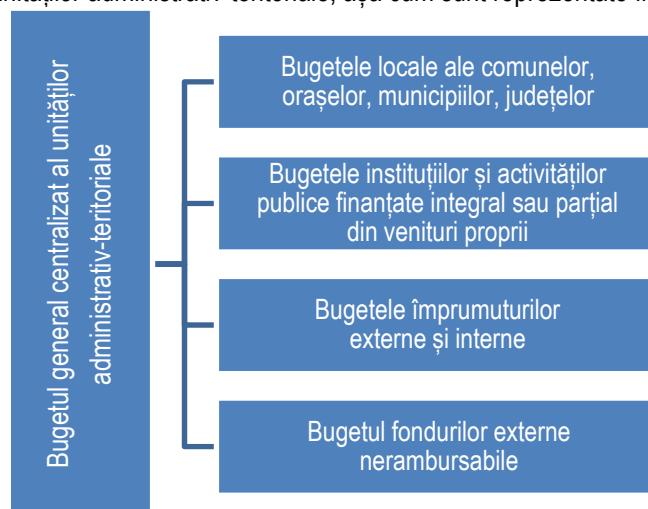
RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016

Acțiuni de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Sfera de cuprindere a acțiunilor de verificare la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Sectorul bugetelor unităților administrativ-teritoriale reprezintă o componentă importantă a administrației publice din România atât ca volum, dar și ca tipologie de funcționare și de administrare a resurselor publice.

Acțiunile camerelor de conturi la nivelul unităților administrativ-teritoriale au ca sferă de cuprindere bugetele componente ale Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, așa cum sunt reprezentate în figura de mai jos:

Potrivit Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, veniturile și cheltuielile bugetelor cumulate la nivelul unității administrativ-teritoriale alcătuiesc Bugetul general centralizat al unității administrativ-teritoriale (BGC), care, după consolidare, prin eliminarea transferurilor de sume dintre bugete, va reflecta dimensiunea efortului financiar public, în anul respectiv, în unitatea administrativ-teritorială, precum și starea de echilibru sau dezechilibru.

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale reprezintă o componentă importantă a sistemului Bugetului general consolidat (BGC), ponderea veniturilor și cheltuielilor BGC în BGC în anul 2016 prezentându-se astfel:

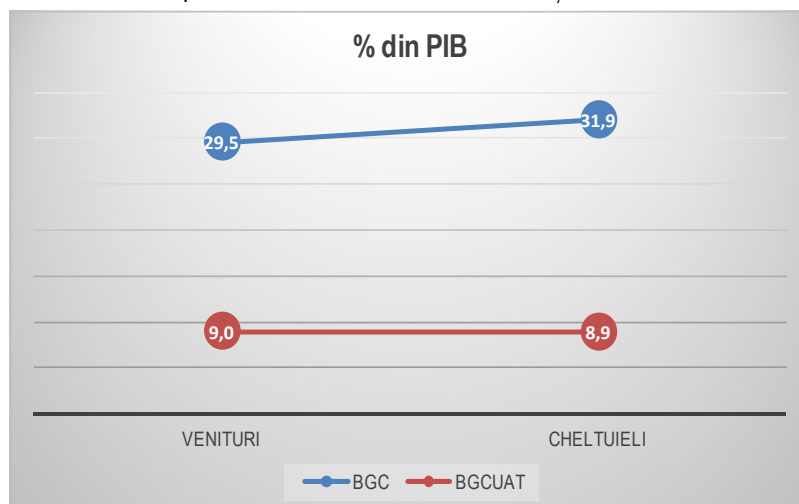
Indicatori	Buget general consolidat	% din PIB	Buget general centralizat al unităților administrativ-teritoriale	% din PIB	% BGC în BGC
Venituri					
- milioane lei	223.722	29,5	68.315	9,0	30,5
- milioane euro ^{*)}	49.062		14.981		
Cheltuieli					
- milioane lei	242.016	31,9	67.794	8,9	28,0
- milioane euro ^{*)}	53.074		14.867		

Tabel nr. 1 – Veniturile și cheltuielile BGC și BGCUT în anul 2016

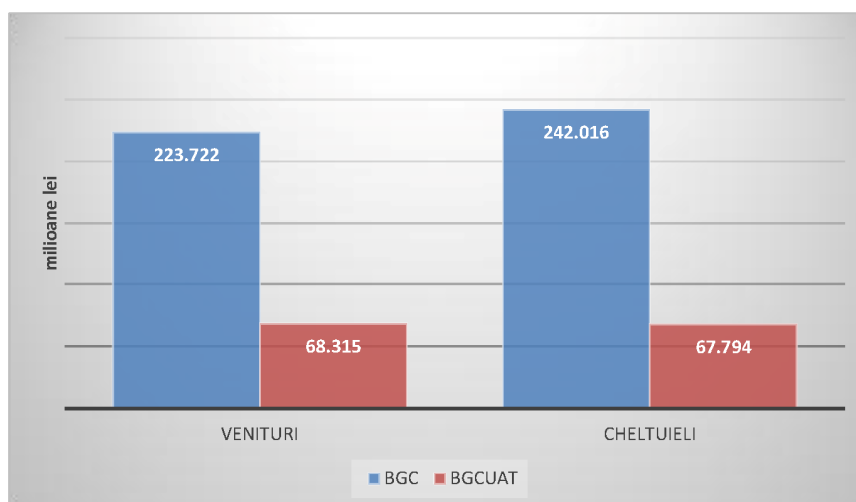
Datele sunt preluate de pe site-ul MFP, secțiunea Buget de stat/Informații execuție bugetară.

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de 4,56 lei/euro. Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Proiecția principalilor indicatori macroeconomici pentru perioada 2017-2021, noiembrie 2017 (Prognoza de toamnă 2017)

După bugetul de stat, BGCUT este a doua mare componentă a BGC, veniturile situându-se la 30,5% din total venituri, iar cheltuielile la 28,0% din total cheltuieli. Ca pondere în PIB, atât veniturile, cât și cheltuielile BGCUT reprezintă circa 9%.

Grafic nr. 1 – Ponderea în PIB a veniturilor și cheltuielilor BGC și BGCUT în anul 2016

Grafic nr. 2 – Quantumul veniturilor și cheltuielilor BGC și BGCUT în anul 2016

1. Execuția de ansamblu a Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2016

Sinteza veniturilor și cheltuielilor elementelor componente ale Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUT) pentru anul 2016, comparativ cu anul 2015, este prezentată în tabelul de mai jos:

- milioane lei -

Nr. crt.	Bugete	Venituri (încasări)	Cheltuieli (plăți)	Excedent/Deficit
1.	Bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, județelor			
	- Anul 2015	61.463	59.048	2.415
	- Anul 2016	59.518	56.285	3.233
	- % 2016 față de 2015	96,8	95,3	133,9
2.	Bugetele instituțiilor și activităților publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii			
	- Anul 2015	11.461	11.330	131
	- Anul 2016	13.072	12.870	202
	- % 2016 față de 2015	114,1	113,6	154,2
3.	Bugetele împrumuturilor externe și interne			
	- Anul 2015		4.750	-4.750
	- Anul 2016		1.486	-1.486
	- % 2016 față de 2015		31,3	31,3
4.	Bugetul fondurilor externe nerambursabile			
	- Anul 2015	73	49	24
	- Anul 2016	86	85	1
	- % 2016 față de 2015	117,8	173,5	-
5.	Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (după operațiunile de ajustare și consolidare)			
	- Anul 2015	71.713	72.477	-764
	- Anul 2016	68.315	67.794	521
	- % 2016 față de 2015	95,3	93,5	-

Tabel nr. 2 – Evoluția componentelor Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale în perioada 2015-2016

Datele sunt preluate din situațiile financiare consolidate furnizate de MFP și de pe site-ul MFP, secțiunea Execuții bugetare.

Conform datelor de execuție pe anul 2016, BGCUT a înregistrat un excedent de 521 milioane lei, în comparație cu anul 2015, când acest buget a înregistrat un deficit de 764 milioane lei. Acest lucru se explică prin faptul că, pe de o parte, bugetele locale au înregistrat un excedent mai mare în anul 2016 cu 818 milioane lei, iar, pe de altă parte, cheltuielile din împrumuturi au scăzut cu 68,7%, astfel încât deficitul indus de aceste cheltuieli a fost semnificativ mai mic.

Veniturile și cheltuielile BGCUT în anul 2016 au fost mai mici față de anul 2015, înregistrând la venituri o scădere cu 4,7%, iar la cheltuieli cu 6,5% față de anul anterior. Scăderea la venituri este localizată la bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, județelor, fiind de 1.945 milioane lei, respectiv de 3,2% față de anul 2015 și se datorează, în special, diminuării cu 66,5% a sumelor rambursate de UE în contul plăților efectuate ca urmare a faptului că perioada de eligibilitate a proiectelor cu finanțare din fonduri europene din cadrul financiar 2007-2013 s-a încheiat în anul 2015 și execuția acestora a fost reflectată până la sfârșitul anului 2015, iar demararea proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2014-2020 a fost încă în faza de debut.

Evoluții pozitive a înregistrat execuția bugetelor instituțiilor și activităților publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii, veniturile înregistrând o creștere de 114,1%, iar cheltuielile o creștere de 113,6% față de anul 2015. Din totalul veniturilor

acestor bugete, 10.119 milioane lei sunt venituri proprii, din care 8.741 milioane lei sunt venituri aferente unităților sanitare care provin din contractele încheiate cu casele de asigurări de sănătate și direcțiile de sănătate publică, iar 2.953 milioane lei provin din subvenții acordate din bugetele locale și alte bugete, pentru completarea veniturilor proprii.

În ceea ce privește cheltuielile din împrumuturi, acestea s-au realizat în sumă de 1.356 milioane lei din credite interne și în sumă de 130 milioane lei din credite externe. Tragerile autorizate a fi efectuate în anul 2016 s-au încadrat în plafonul anual de 1.200 milioane lei, aprobat prin *Legea nr. 338/2015 și Hotărârea Guvernului nr. 250/2015 privind aprobarea limitelor anuale, aferente anilor 2015, 2016 și 2017 pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate și pentru tragerile din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de unitățile administrativ-teritoriale*. De asemenea, au fost contractate împrumuturi din venituri din privatizare în sumă de 324 milioane lei, destinate finalizării proiectelor finanțate din fondurile Uniunii Europene aferente perioadei de programare 2007-2013.

Bugetul fondurilor externe nerambursabile se situează pe o linie constantă, veniturile și cheltuielile fiind la același nivel, ambele înregistrând creșteri față de anul 2015. Astfel, veniturile au crescut cu 17,8%, iar cheltuielile cu 73,5% față de anul 2015, sumele reflectate în acest buget fiind aferente unor proiecte implementate cu finanțare din fonduri nerambursabile.

Deși bugetele locale au înregistrat un excedent semnificativ la sfârșitul anului 2016, totuși arieratele la nivelul administrației publice locale au crescut de la 72,9 milioane lei, la finele anului 2015, la 178,2 milioane lei, la finele anului 2016, lucru care creează o presiune asupra bugetului anului următor.

Evoluția sintetică a execuției veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale în anul 2016

Din datele prezentate mai sus reiese că cele mai importante resurse ale administrației publice locale se derulează, cu preponderență, prin bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor.

Construcția și evoluția bugetelor locale pe anul 2016 a fost influențată de adoptarea unor acte normative cu impact semnificativ asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, cele mai importante măsuri fiind cele care au vizat majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din unitățile sanitare, majorarea cu 15% a salariilor pentru personalul din sistemul de învățământ, majorarea cu 12% a salariilor pentru personalul din instituțiile publice de subordonare locală, majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din sistemul de asistență socială, inclusiv a indemnizațiilor persoanelor cu handicap, asigurarea diferențelor salariale cuvenite personalului didactic conform prevederilor *Legii nr. 85/2016 pentru personalul didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011*, respectiv tranșa I, și sumele necesare plăților aferente personalului deja pensionat și plata integrală a celor care se pensionează în anul curent.

Execuția veniturilor bugetelor locale

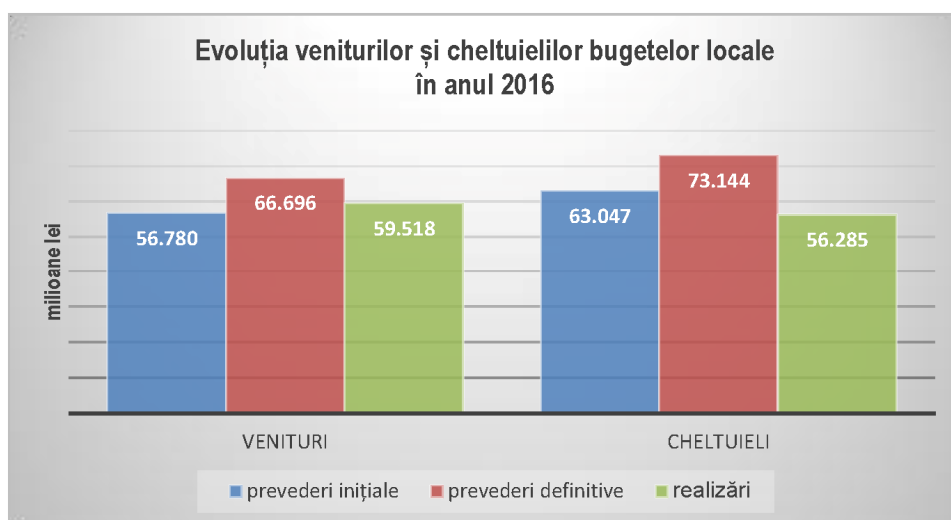
Așa cum relevă analiza execuției bugetare pe anul 2016, capacitatea autorităților administrației publice locale de a preziona bugetul și de a avea o execuție liniară este încă influențată semnificativ de resursele alocate de la bugetul de stat sub forma sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată și a subvențiilor primite prin bugetele diverselor ministere, alocarea acestora fiind de asemenea condiționată de disponibilitatea resurselor bugetului de stat.

- milioane lei -

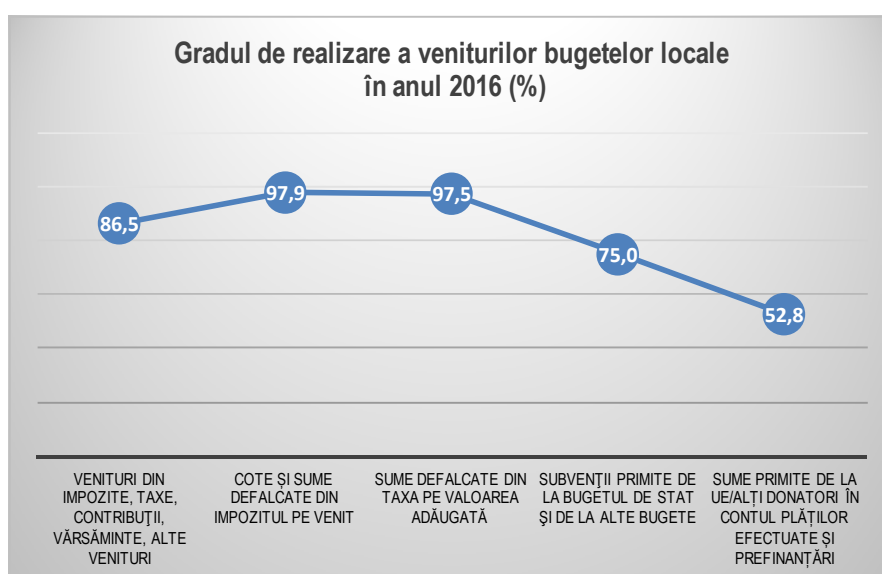
Nr. crt.	Indicatori bugetari	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Realizări	%	%
		1	2	3	4=3/1	5=3/2
A.	TOTAL VENITURI (1+2+3+4+5)	56.780	66.696	59.518	104,8	89,2
1.	Venituri din impozite, taxe, contribuții, vărsăminte, alte venituri	10.475	11.478	9.927	94,8	86,5
2.	Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	17.786	18.301	17.923	100,8	97,9
	<i>Subtotal venituri proprii (1+2)</i>	<i>28.261</i>	<i>29.779</i>	<i>27.850</i>	<i>98,5</i>	<i>93,5</i>
3.	Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	17.650	21.048	20.520	116,3	97,5
4.	Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete	7.732	12.479	9.358	121,0	75,0
5.	Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	3.137	3.390	1.790	57,1	52,8
B.	TOTAL CHELTUIELI	63.047	73.144	56.285	89,3	77,0
C.	EXCEDENT/DEFICIT	-6.267	-6.448	3.233	-	-

Tabel nr. 3 – Structura și evoluția resurselor bugetelor locale în anul 2016

Așa cum se poate vedea din tabelul de mai sus, atât veniturile, cât și cheltuielile bugetelor locale în anul 2016 au fost mult supraestimate, nivelul realizat al acestora situându-se cu mult sub prevederile definitive. Astfel, în execuție, veniturile au fost cu 7.178 milioane lei mai mici decât prevederile definitive, în timp ce cheltuielile s-au realizat cu 16.859 milioane lei mai puțin decât cheltuielile planificate. Analizând în structura veniturilor gradul de realizare a acestora, se observă că cea mai mare nerealizare se datorează evoluției sumelor atrase din fonduri europene, care s-au situat la 52,8% din estimările prognozate, precum și subvențiilor primite de la bugetul de stat, care s-au utilizat numai în proporție de 75%, cele mai mari nerealizări fiind la subvențiile acordate pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală, prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (-2.338 milioane lei).

Grafic nr. 3 – Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale în anul 2016

Grafic nr. 4 – Gradul de realizare a veniturilor bugetelor locale în anul 2016

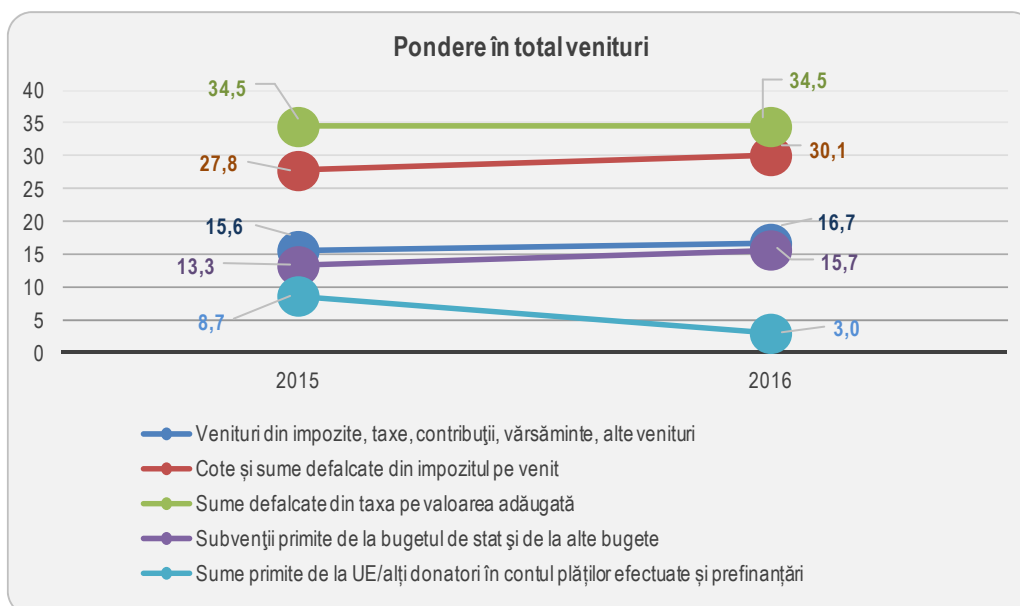
Comparativ cu anul 2015, veniturile bugetelor locale în anul 2016 au fost mai mici cu 3,2% pe ansamblu, scădere influențată de sumele primite de la UE, însă veniturile proprii, constituite din venituri din impozite, taxe, contribuții, vărsăminte, alte venituri, cote și sume defalcate din impozitul pe venit au crescut în termeni nominali cu 4,3%. Gradul de autonomie locală și implicit finanțarea unei colectivități teritoriale este direct proporțional cu ponderea veniturilor proprii în raport cu alte tipuri de resurse financiare ale bugetelor locale. Se remarcă astfel creșterea ponderii veniturilor proprii în total venituri cu 3,3 puncte procentuale, de la 43,5% la 46,8%.

- milioane lei -

Nr. crt.	Categorii de venituri	2015	% din total	2016	% din total	% 2016/2015
1.	Venituri din impozite, taxe, contribuții, vărsăminte, alte venituri	9.586	15,6	9.927	16,7	103,6
2.	Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	17.113	27,9	17.923	30,1	104,7
	<i>Subtotal venituri proprii (1+2)</i>	26.699	43,5	27.850	46,8	104,3
3.	Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	21.226	34,5	20.520	34,5	96,7
4.	Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete	8.193	13,3	9.358	15,7	114,2
5.	Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	5.345	8,7	1.790	3,0	33,5
	TOTAL VENITURI (1+2+3+4+5)	61.463	100,0	59.518	100,0	96,8

Tabel nr. 4 – Evoluția resurselor bugetelor locale în perioada 2015-2016

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată, deși sunt mai mici cu 706 milioane lei față de anul 2015, se mențin la același nivel ca pondere în total venituri, respectiv 34,5%, în timp ce subvențiile primite de bugetele locale au crescut cu 1.165 milioane lei în anul 2016, respectiv cu 2,4 puncte procentuale în total venituri, comparativ cu anul 2015.

Grafic nr. 5 – Ponderea categoriilor de resurse ale bugetelor locale în total venituri în anul 2016

Structura surselor de finanțare a bugetelor locale relevă aceeași tendință manifestată și în anii anteriori, respectiv dependența bugetelor locale de resursele alocate de la bugetul de stat sub forma sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată și a subvențiilor primite prin bugetele diverselor ministere, care au ca principal obiectiv corectarea unor dezechilibre care intervin pe plan local, atât vertical (nivelul impozitelor și taxelor locale nu acoperă cheltuielile necesare furnizării serviciilor publice), dar și orizontal, deoarece nu toate colectivitățile locale se descurcă financiar la fel, deși au obligația de a oferi servicii echivalente din punct de vedere calitativ și cantitativ.

Execuția cheltuielilor bugetelor locale

Cheltuielile bugetelor locale au totalizat, în anul 2016, 56.285 milioane lei, prezentând un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 77,0%. Principalele categorii de cheltuieli au înregistrat următoarele evoluții din punct de vedere al gradului de realizare a programului anual: cheltuielile de personal – 95,6%, cheltuielile cu bunuri și servicii – 77,2%, subvențiile – 96,1%, transferurile – 86,8%, proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile – 40,7%, cheltuieli de capital – 56,1%. Cea mai mare imprecizie a previzionării cheltuielilor se înregistrează la cheltuielile care vizează finanțarea unor proiecte fie din surse externe nerambursabile, fie din surse naționale.

- milioane lei -

Categorii de cheltuieli	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Realizări	%	%
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Cheltuieli de personal	17.394	18.930	18.106	104,1	95,6
Bunuri și servicii	12.887	15.253	11.770	91,3	77,2
Dobânzi	680	619	525	77,2	84,8
Subvenții	1.784	2.363	2.272	127,4	96,1
Fonduri de rezervă	251	234	-	-	-
Transferuri	9.383	10.990	9.534	101,6	86,8
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	4.092	4.237	1.726	42,2	40,7
Cheltuieli de capital	14.383	18.300	10.268	71,4	56,1
Operațiuni financiare	2.193	2.218	2.084	95,0	94,0
TOTAL CHELTUIELI (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	63.047	73.144	56.285	89,3	77,0

Tabel nr. 5 – Structura și evoluția cheltuielilor bugetelor locale în anul 2016

Comparativ cu anul 2015, cheltuielile bugetelor locale au scăzut cu 4,7%, scădere determinată în principal de execuția cheltuielilor aferente proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, influențată de tranziția la un nou cadru financiar.

În structură, cele mai mari creșteri față de anul 2015 s-au înregistrat la operațiuni financiare +162,3% (datorită scadenței rambursării creditelor contractate de autoritățile locale), cheltuieli de capital +123,8%, transferuri +111,3%, subvenții +108,8%, cheltuieli de personal +107,2%.

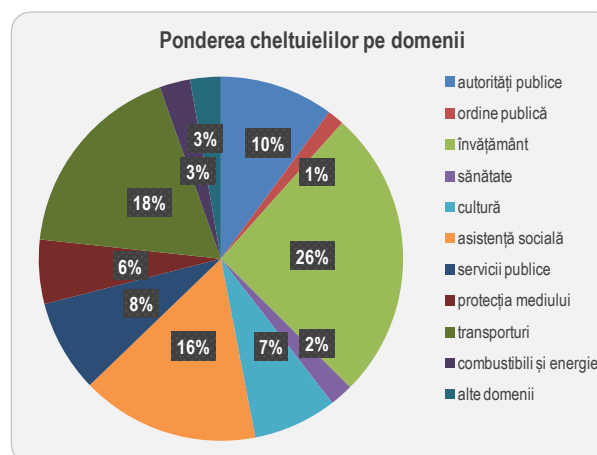
Cheltuielile de personal continuă să dețină ponderea cea mai ridicată în totalul cheltuielilor bugetelor locale, respectiv 32,2%, înregistrând o creștere a ponderii în total cheltuieli față de anul 2015 cu 3,6 puncte procentuale, fiind influențate de creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, precum și de majorarea drepturilor salariale pentru unele categorii de personal bugetar. Acestea sunt urmate de cheltuielile cu bunuri și servicii, cu o pondere de 20,9%, și de cheltuielile de capital, care reprezintă 18,2% din totalul cheltuielilor, având și cea mai mare creștere a ponderii în total cheltuieli față de anul 2015, respectiv cu 4,2 puncte procentuale.

- milioane lei -

Categorii de cheltuieli	2015	% din total	2016	% din total	% 2016/2015
Cheltuieli de personal	16.893	28,6	18.106	32,2	107,2
Bunuri și servicii	12.004	20,3	11.770	20,9	98,1
Dobânzi	545	0,9	525	0,9	96,3
Subvenții	2.088	3,5	2.272	4,0	108,8
Transferuri	8.563	14,5	9.534	17,0	111,3
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	9.377	15,9	1.726	3,1	18,4
Cheltuieli de capital	8.294	14,0	10.268	18,2	123,8
Operațiuni financiare	1.284	2,3	2.084	3,7	162,3
TOTAL CHELTUIELI (1+2+3+4+5+6+7+8)	59.048	100,0	56.285	100,0	95,3

Tabel nr. 6 – Evoluția cheltuielilor bugetelor locale în perioada 2015-2016

În ceea ce privește repartizarea fondurilor pe principalele domenii, cele mai mari ponderi au fost direcționate către capitolul învățământ (25,9%), transporturi (17,9%), asigurări și asistență socială (15,8%), autorități publice și acțiuni externe (10,1%), servicii publice (8,2%). Această distribuție a cheltuielilor reflectă, în fapt, domeniile majore pentru care autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure finanțarea, prioritar fiind domeniile sociale, respectiv învățământul preuniversitar și asistența socială, precum și domeniile de infrastructură, în speță transporturile și serviciile de dezvoltare publică, de asemenea asigurarea serviciilor suport ale aparatului administrativ al primăriilor.

Grafic nr. 6 – Pondere sumelor pe domenii în total cheltuieli în anul 2016

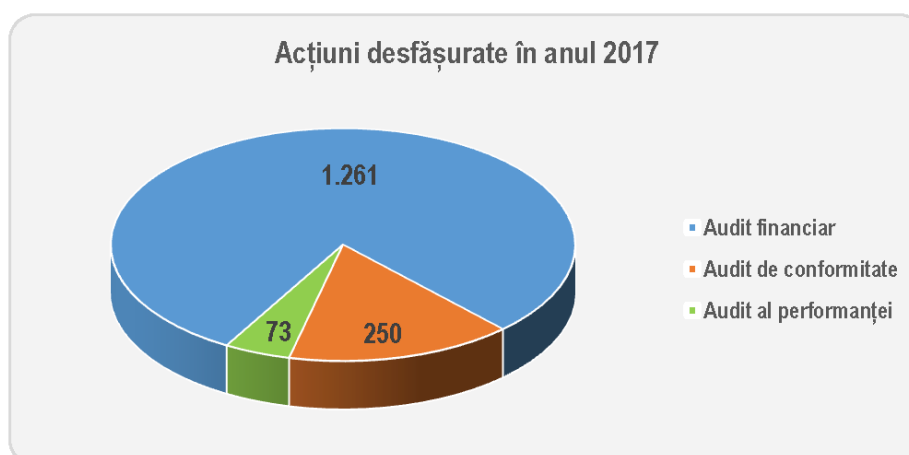
2. Prezentarea rezultatelor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Obiectivele principale ale acțiunilor de audit desfășurate de camerele de conturi, în baza competențelor și atribuțiilor stabilite de lege, s-au concretizat, la nivel local, în verificarea formării, administrării și întrebunțării resurselor financiare ale unităților administrativ-teritoriale, precum și în verificarea administrării patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, cu respectarea principiilor legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

La nivelul unităților administrativ-teritoriale, potrivit Programului de activitate al Curții de Conturi pe anul 2017, au fost efectuate **1.584 de acțiuni**, dintre care **1.261 de acțiuni de audit financiar** asupra situațiilor financiare încheiate la finele anului 2016 (79,6%), **73 de acțiuni de audit al performanței**, corespunzătoare celor **15 teme de audit al performanței** incluse în **Programul de activitate pe anul 2017 (4,6%)** și **250 de acțiuni de audit de conformitate (15,8%)**.

	TOTAL ACȚIUNI	din care:		
		Audit financiar	Audit de conformitate	Audit al performanței
Acțiuni desfășurate în anul 2017	1.584	1.261	250	73
% din total acțiuni	100	79,6	15,8	4,6

Tabel nr. 7 – Număr de acțiuni desfășurate în anul 2017 la nivelul unităților administrativ-teritoriale

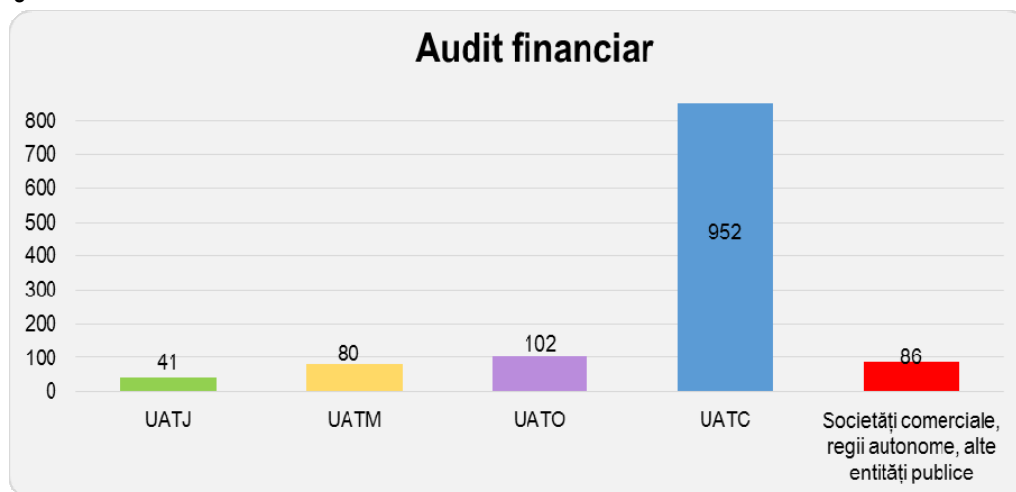
Grafic nr. 7 – Acțiunile desfășurate în anul 2017 la unitățile administrativ-teritoriale

Pe tip de entitate, camerele de conturi au realizat, în anul 2017, acțiuni de audit la unități administrativ-teritoriale ale județelor (UATJ), municipiilor (UATM), orașelor (UATO) și comunelor (UATC), precum și la societăți comerciale, regii autonome, alte entități publice, după cum urmează:

Tip entități	Audit financiar	Audit de conformitate	Audit al performanței
UATJ	41	0	1
UATM	80	5	17
UATO	102	2	14
UATC	952	30	25
Societăți comerciale, regii autonome, alte entități publice	86	213	16
TOTAL	1.261	250	73

Tabel nr. 8 – Realizarea acțiunilor de audit pe tipuri de entități

Repartiția acțiunilor de audit financiar, reprezentând 79,6% din totalul acțiunilor realizate, pe fiecare tip de unitate entitate, este reprezentată grafic astfel:

Grafic nr. 8 – Realizarea acțiunilor de audit financiar pe tipuri de entități

În urma acțiunilor de control/audit efectuate de camerele de conturi au fost întocmite următoarele **acte de control/audit**:

- ⇒ **1.247** de rapoarte de audit,
- ⇒ **227** de rapoarte de control,
- ⇒ **69** de rapoarte de audit al performanței,
- ⇒ **1.235** de procese-verbale de constatare,
- ⇒ **1.919** note de constatare,
- ⇒ **102** procese-verbale de constatare a contravențiilor, a încălcării obligațiilor și de aplicare a amenzii civile.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, **în urma valorificării constatărilor din actele de control au fost emise 1.158 de decizii**, prin care au fost dispuse **11.451 de măsuri** pentru remedierea abaterilor și neregulilor constatate.

Acțiunile efectuate la ordonatorii de credite ai bugetelor locale, precum și la regiile autonome și societățile comerciale de interes local au reliefat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri și nereguli care au generat neîncasarea unor venituri suplimentare cuvenite bugetelor publice, prejudicii, ori au influențat calitatea gestiunii economico-financiare a entității verificate, cuantificate valoric astfel:

	u.m.	Audit financiar	Audit de conformitate	Total acțiuni
Venituri	milioane lei	195,57	66,06	261,63
	milioane euro*	42,89	14,81	57,70
Prejudicii	milioane lei	405,66	25,44	431,10
	milioane euro*	88,96	5,58	94,54
Abateri financiar-contabile	milioane lei	5.921,83	1.415,23	7.337,06
	milioane euro*	1.298,65	310,36	1.609,00

Tabel nr. 9 – Evaluarea impactului financiar pe tipuri de acțiuni de audit

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de **4,56**.

Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Prognoza de toamnă, noiembrie 2017

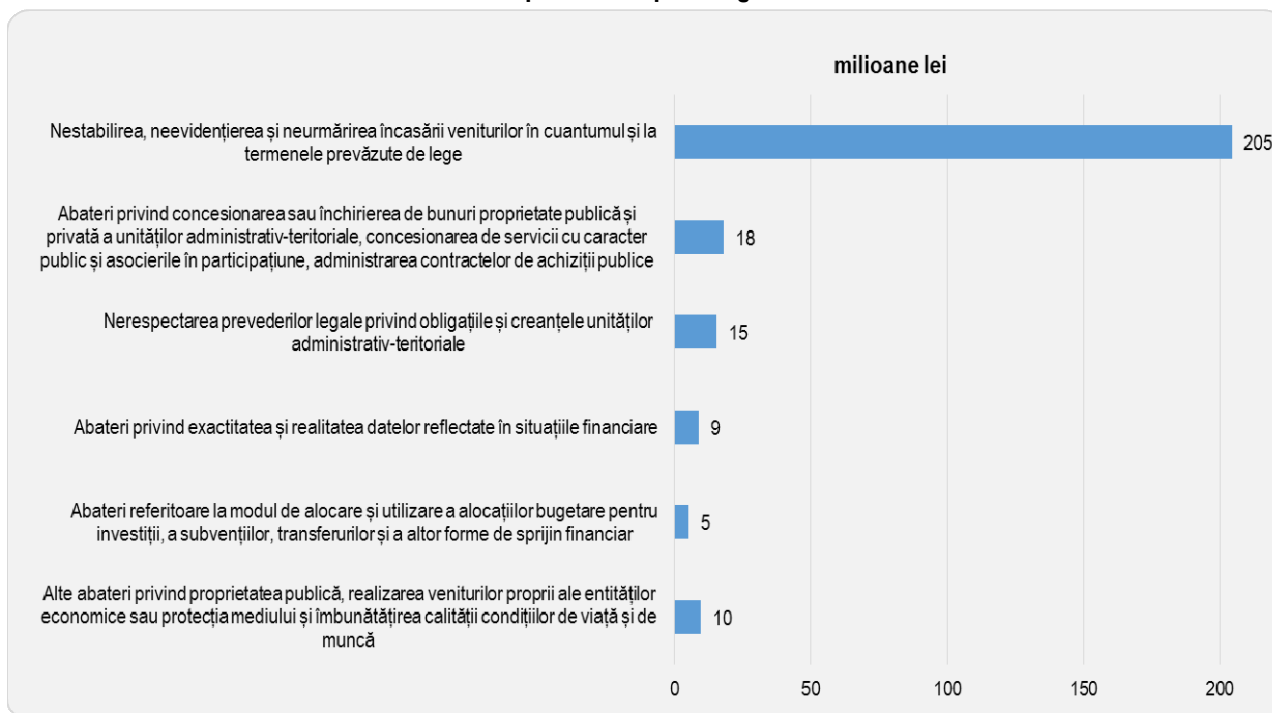
Sumele estimate ale abaterilor pe linia constatării și administrării veniturilor

În principal, pe linia constatării și administrării veniturilor au fost identificate 2.971 de cazuri de abateri, care au condus la nerealizarea unor venituri în sumă de 262 milioane lei.

Categorii de abateri	Număr cazuri	%	Estimări (mil. lei)	%
Venituri suplimentare	2.971	100,0	262	100,0
Nestabilirea, neevidențierea și neurmărirea încasării veniturilor în cuantumul și la termenele prevăzute de lege	2.374	79,9	205	78,2
Abateri privind concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a unităților administrativ-teritoriale, concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune, administrarea contractelor de achiziții publice	229	7,7	18	6,9
Nerespectarea prevederilor legale privind obligațiile și creanțele unităților administrativ-teritoriale	232	7,8	15	5,9
Abateri privind exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	36	1,2	9	3,3
Abateri referitoare la modul de alocare și utilizare a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor, transferurilor și a altor forme de sprijin financiar	5	0,2	5	2,0
Alte abateri privind proprietatea publică, realizarea veniturilor proprii ale entităților economice sau protecția mediului și îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă	95	3,2	10	3,7

Tabel nr. 10 – Frecvența și cuantumul abaterilor generatoare de venituri suplimentare

Veniturile suplimentare pe categorii de abateri

Grafic nr. 9 – Venituri suplimentare pe categorii de abateri

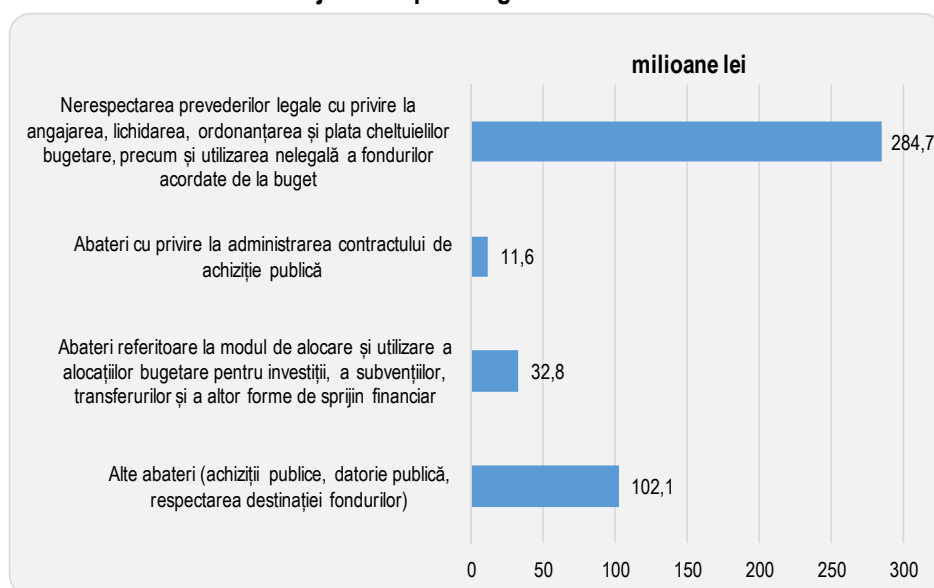
Sumele estimate ale abaterilor generatoare de prejudicii

Cele mai frecvente categorii de abateri și nereguli, care au determinat producerea de **prejudicii** prin cuantumul estimat al acestora, dar și prin faptul că, în ciuda faptului că sunt identificate de Curtea de Conturi an de an, continuă să se repete, s-au constatat într-un număr de 4.845 de cazuri și se referă, în principal, la:

Categorii de abateri	Număr cazuri	%	Estimări (milioane lei)	%
Prejudicii	4.845	100,0	431	100,0
Nerespectarea prevederilor legale cu privire la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare, precum și utilizarea nelegală a fondurilor acordate de la buget	3.566	73,6	284,7	66,0
Abateri cu privire la administrarea contractului de achiziție publică	114	2,4	11,6	2,7
Abateri referitoare la modul de alocare și utilizare a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor, transferurilor și a altor forme de sprijin financiar	80	1,7	32,8	7,6
Alte abateri (achiziții publice, datorie publică, respectarea destinației fondurilor)	1.085	22,4	102	23,7

Tabel nr. 11 – Frecvența și cuantumul abaterilor generatoare de prejudicii

Prejudiciile pe categorii de abateri

Grafic nr. 10 – Prejudicii pe categorii de abateri

Dintre acestea, cele mai relevante abateri generatoare de prejudicii, atât din punct de vedere al frecvenței (3.566 de cazuri din totalul de 4.845 al constatărilor, ceea ce reprezintă 73,6% din total), cât și din punct de vedere al impactului asupra bugetului (prejudicii estimate la 285 milioane lei, reprezentând 66% din volumul total al prejudiciilor constatate), se referă la nerespectarea reglementărilor legale în angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare, precum și la utilizarea nelegală a fondurilor acordate de la buget.

Pe categorii de cheltuieli, abaterile cauzatoare de prejudicii prezintă următoarea structură:

Categorii de cheltuieli	Estimări prejudicii (milioane lei)	% din total prejudicii
1. Cheltuieli de personal	89,0	20,6
2. Bunuri și servicii	170,5	39,5
3. Subvenții	7,6	1,8
4. Transferuri între unități ale administrației publice	2,7	0,6
5. Alte transferuri	27,0	6,3
6. Asistență socială	23,1	5,4
7. Alte cheltuieli	2,5	0,6
8. Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	2,2	0,5
9. Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă	2,0	0,5
10. Cheltuieli de capital	99,8	23,1
11. Dobânzi	0,1	0,0
12. Operațiuni financiare	4,6	1,1
Total prejudicii	431,1	100,0

Tabel nr. 12 – Prejudiciile pe naturi de cheltuieli

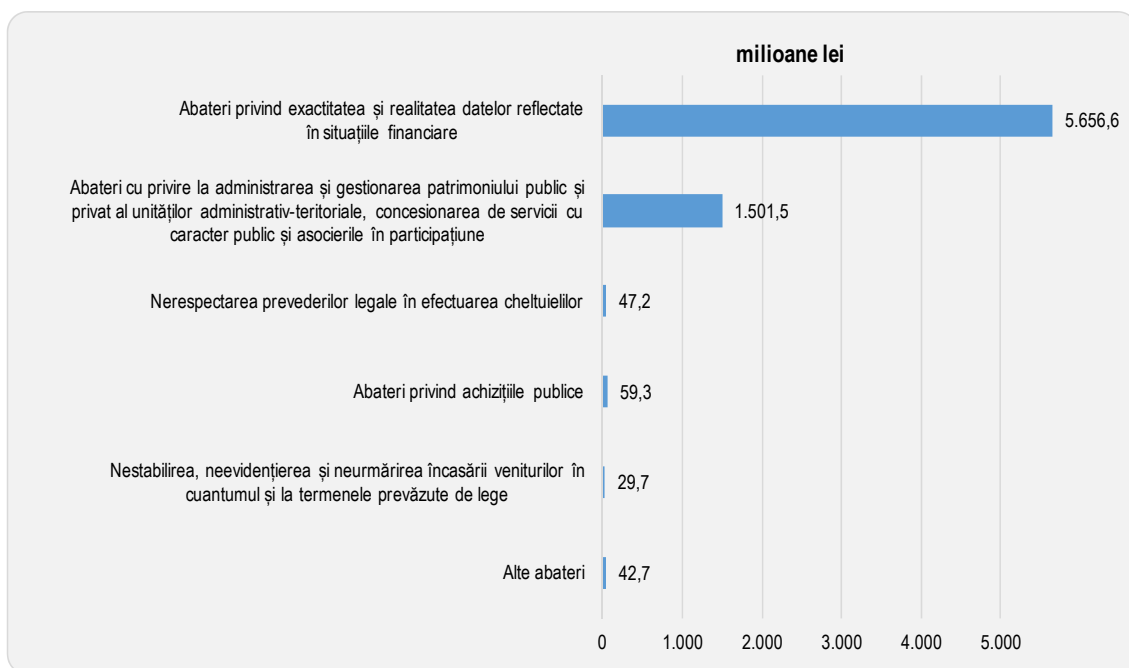
Sumele estimate ale abaterilor financiar-contabile care au afectat acuratețea situațiilor financiare

Abaterile clasificate ca abateri financiar-contabile, constatate într-un număr de 9.450 de cazuri, cu o valoare estimată de 7.337 milioane lei, provin, în principal, din erori de înregistrare în evidențele contabile, de patrimoniu sau fiscale, din neînregistrarea și neevaluarea unor active exprimate în unități convenționale, a căror corecție are ca efect reflectarea reală și exactă a unor operațiuni și bunuri patrimoniale în situațiile financiare anuale.

Cele mai frecvente categorii de abateri constatate sunt prezentate în tabelul următor:

Categorii de abateri	Număr cazuri	%	Estimări (milioane lei)	%
Abateri financiar-contabile	9.450	100,0	7.337	100,0
Abateri privind exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	3.486	36,9	5.656,6	77,1
Abateri cu privire la administrarea și gestionarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune	2.084	22,1	1.501,5	20,5
Nerespectarea prevederilor legale în efectuarea cheltuielilor	404	4,3	47,2	0,6
Abateri privind achizițiile publice	609	6,4	59,3	0,8
Nestabilirea, neevidențierea și neurmărirea încasării veniturilor în cuantumul și la termenele prevăzute de lege	1.110	11,7	29,7	0,4
Alte abateri	1.757	18,6	42,7	0,6

Tabel nr. 13 – Frecvența și cuantumul abaterilor financiar-contabile

Grafic nr. 11 – Principalele categorii de abateri financiar-contabile cuantificabile

3. Sinteză constatărilor și concluziilor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Obiectivele abordate în cadrul acțiunilor de audit financiar și de conformitate, potrivit Regulamentului privind desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități se referă la formarea și utilizarea resurselor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, utilizarea alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor, transferurilor și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale; situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale de către instituțiile publice, regiile autonome și societățile comerciale, precum și concesionarea sau închirierea de bunuri care fac parte din proprietatea publică sau privată.

Acțiunile de audit financiar au vizat, în principal, situațiile financiare din punct de vedere al exactității, realității și conformității cu cadrul general de raportare financiară aplicabil, respectarea legalității și regularității tranzacțiilor economice în execuția bugetară a veniturilor și cheltuielilor, precum și administrarea patrimoniului public și privat în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate.

Acțiunile de audit al performanței au urmărit dacă se asigură o bună gestiune financiară a fondurilor publice utilizate pentru realizarea programelor/proiectelor sau activităților instituțiilor publice finanțate din bugetele locale, din punct de vedere al economiilor realizate în gestionarea fondurilor, al eficacității și eficienței utilizării resurselor alocate.

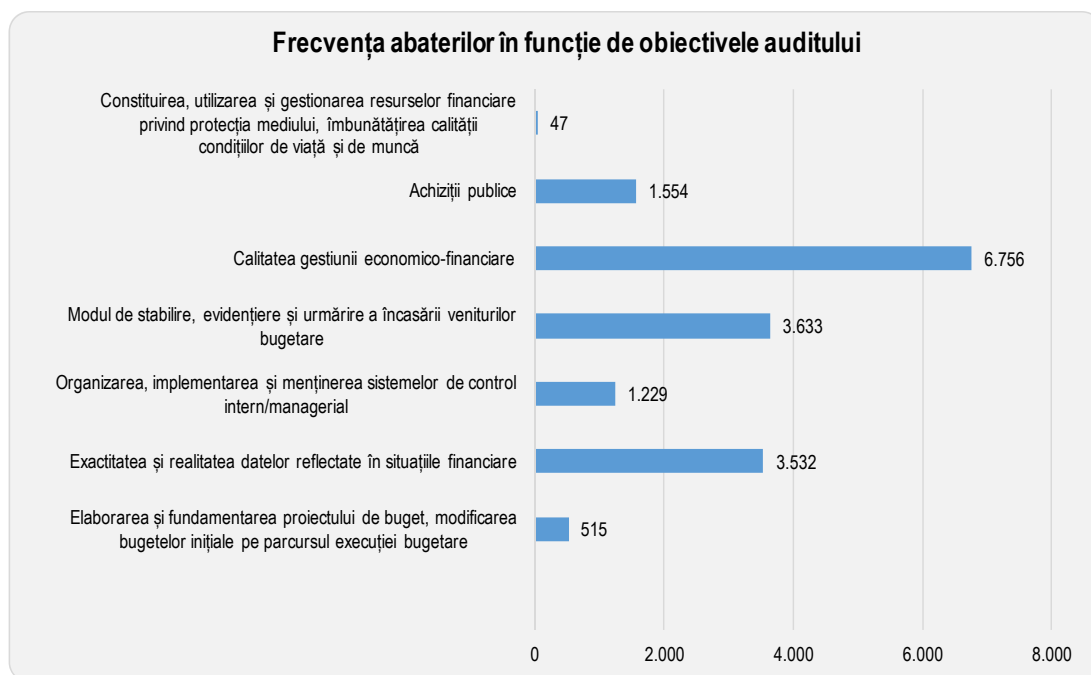
Prin acțiunile de audit de conformitate (control) s-a urmărit dacă operațiunile economice derulate la nivelul unei entități respectă, sub toate aspectele semnificative, cadrul juridic și cadrul de regularitate care le sunt aplicabile.

Concomitent, s-a urmărit ca prin măsurile stabilite în sarcina entităților publice supuse acțiunilor de control/audit, să se asigure maximizarea impactului cu privire la creșterea responsabilității manageriale în utilizarea și administrarea fondurilor publice, precum și respectarea disciplinei financiar-contabile și fiscale, în vederea consolidării capacității instituționale a Curții de Conturi, în concordanță cu cerințele standardelor internaționale de audit și a celor mai bune practici în acest domeniu.

Cu ocazia verificărilor desfășurate, urmărind obiectivele de audit stabilite, au fost identificate 17.266 de cazuri de abateri, nereguli și/sau erori care, structurate pe obiective, se prezintă astfel:

Obiective	Număr cazuri	%	Valoarea abaterilor care au generat:		
			Venituri	Prejudicii	Nereguli
			- milioane lei -		
Total	17.266	100,0	261,6	431,1	7.337,1
Elaborarea și fundamentarea proiectului de buget, modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare	515	3,0	0,3	0	42,0
Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	3.532	20,5	8,7	1,4	5.656,6
Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de control intern/managerial	1.229	7,1	0	0	0,5
Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare	3.633	21,0	204,6	7,9	29,7
Calitatea gestiunii economico-financiare	6.756	39,1	44,4	336,8	1.548,8
Achiziții publice	1.554	9,0	2,5	82,1	59,3
Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă	47	0,3	1,1	2,9	0,2

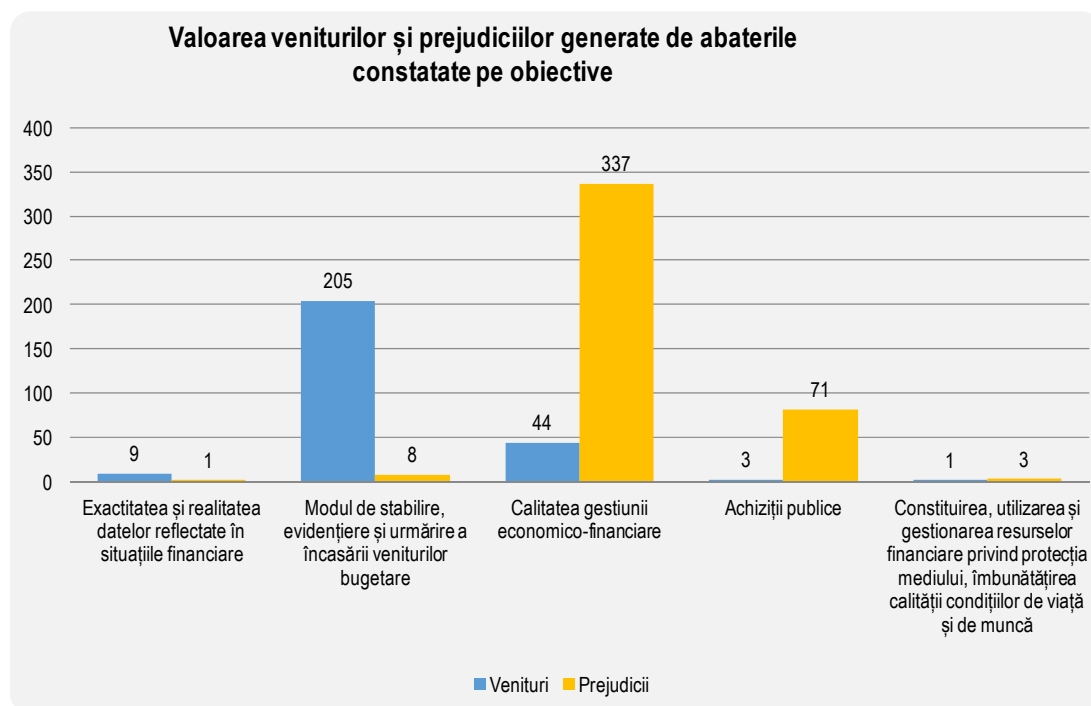
Tabel nr. 14 – Frecvența și cuantumul abaterilor structurate pe obiective

Grafic nr. 12 – Frecvența abaterilor în funcție de obiectivele auditului

Din reprezentarea grafică de mai sus se observă că la obiectivul „*Calitatea gestiunii economico-financiare*” s-au înregistrat cele mai multe abateri (6.756 de cazuri), urmat de obiectivul „*Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare*” (3.633 de cazuri) și de obiectivul „*Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare*” (3.532 de cazuri).

Cuantificate valoric, pe obiective, abaterile constatate au reliefat nestabilirea și neîncasarea unor venituri potențiale de 262 milioane lei, generarea unor prejudicii de 431 milioane lei, precum și erori de înregistrare în evidențele contabile, de patrimoniu sau fiscale, neînregistrarea și neevaluarea unor active, a căror valoare a fost estimată la 7.337 milioane lei.

Grafic nr. 13 – Valoarea veniturilor și prejudiciilor generate de abaterile constatate pe obiectivele auditului

Așa după cum relevă graficul de mai sus, abaterile generatoare de venituri suplimentare s-au înregistrat, în principal, la obiectivul „*Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare*” (205 milioane lei), iar abaterile care au determinat producerea de prejudicii sunt localizate, cu precădere, la obiectivul „*Calitatea gestiunii economico-financiare*” (337 milioane lei).

Structurate pe obiectivele specifice urmărite în acțiunile de verificare, auditorii publici externi au consemnat în rapoartele întocmite disfuncționalități la nivelul unităților administrativ-teritoriale, identificând și cauzele care determină producerea abaterilor de la legalitate și regularitate. În continuare le prezentăm pe cele mai semnificative dintre acestea:

Elaborarea și fundamentarea proiectului de buget pe anul 2016, precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse bugetului aprobat

În rapoartele de audit financiar întocmite la unitățile administrativ-teritoriale au fost consemnate 515 nereguli și abateri financiare cu privire la elaborarea, fundamentarea și autorizarea proiectelor de buget pe anul 2016, cu o valoare cuantificabilă de 42,3 milioane lei.

Sintetic, abaterile constatate se prezintă astfel:

Categorii de abateri	Număr abateri	Suma (milioane lei)
Nepublicarea în presa locală, pe pagina de internet a instituției sau afișarea la sediul autorității administrației publice a proiectului de buget local	44	0
Nefundamentarea veniturilor proprii pentru anul curent cel mult la nivelul realizărilor din anul precedent, în situația în care gradul de realizare a veniturilor proprii programate în ultimii doi ani este mai mic de 97% pe fiecare an	30	2,1
Nerespectarea cerințelor de aprobare și prezentare a investițiilor în proiectul de buget, în baza programului de investiții publice	33	2,1
Introducerea în programul de investiții publice a unor obiective care nu au la bază documentații tehnico-economice sau pentru care nu s-au asigurat sursele de finanțare	21	1,4
Neestimarea veniturilor la nivelul lor real, bazate pe constatarea, evaluarea și inventarierea materiei impozabile și a bazei de impozitare	125	0
Neconstituirea fondului de rezervă bugetară	55	2,5
Inexistența creditelor de angajament pentru acțiunile multianuale	8	4,0
Alte abateri de la prevederile legale privind elaborarea proiectului anual de buget (cuprinderea în buget a unor elemente de cheltuieli fără bază legală, lipsa fundamentărilor privind necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor, neprezentarea spre analiză și aprobare a execuției bugetare ș.a.)	199	30,2
Total obiectiv	515	42,3

Tabel nr. 15 – Frecvența și impactul abaterilor la obiectivul care vizează elaborarea și fundamentarea proiectului de buget

În aceste condiții, situațiile financiare întocmite de respectivele entități auditate, la care s-au consemnat abaterile constatate, nu asigură informații reale cu privire la execuția bugetelor de venituri și cheltuieli. De asemenea, nu s-a realizat redimensionarea creditelor bugetare în funcție de încasările realizate pentru a se evita angajarea de cheltuieli care nu au asigurată sursa de finanțare, fapt ce a condus la creșterea la nivelul unităților administrativ-teritoriale a plăților restante și arieratelor.

Abaterile menționate s-au datorat nerespectării normelor legale privind elaborarea și fundamentarea proiectelor bugetelor locale, neaplicării corespunzătoare a principiilor și regulilor bugetare în elaborarea proiectului de buget, neasigurării transparenței informațiilor de interes public, precum și neimplicării personalului de specialitate în elaborarea și prezentarea spre aprobare autorităților deliberative a situațiilor financiare.

Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

În cadrul verificărilor efectuate asupra situațiilor financiare ale entităților din sfera unităților administrativ-teritoriale cuprinse în Programul anual de activitate pe anul 2017 au fost identificate deficiențe în ceea ce privește modul de organizare și conducere a contabilității în conformitate cu prevederile legale, reflectarea în situațiile financiare a operațiunilor economice, de organizare, efectuare și valorificare a activității de inventariere și reevaluare, ș.a., fapt care a condus la nereflexarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2016, fiind consemnat un număr de 3.532 de abateri, cu o sumă estimată a erorilor de 5.666,7 milioane lei.

În principal, neregulile financiar-contabile constatate se referă la cazuri în care bunurile imobile, clădiri și terenuri, care constituie domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale nu au fost înregistrate în evidența contabilă și tehnico-operativă, iar conducerea entităților nu a luat măsuri pentru înscrierea dreptului de proprietate în Cartea funciară, fiind invocate costurile ridicate ale acestei operațiuni; neînregistrarea în conturile corespunzătoare de imobilizări corporale a bunurilor imobile realizate din investițiile finalizate și recepționate; neînregistrarea în contabilitate a provizioanelor pentru drepturile de natură salarială stabilite prin hotărârile judecătorești definitive și executorii; înregistrări contabile eronate, neconforme cu reglementările contabile în vigoare.

Detalierea constatărilor pe categorii de abateri se prezintă sintetic astfel:

Categorii de abateri	Număr abateri	Suma (milioane lei)
Abateri legate de organizarea și neconducerea contabilității în conformitate cu prevederile legale	1.081	561,5
Abateri legate de înregistrarea veniturilor și cheltuielilor pe structura clasificăției bugetare	349	93,4
Abateri legate de organizarea și ținerea la zi a evidenței patrimoniului, conform prevederilor legale	1.353	4.412,7
Abateri legate de concordanța datelor înregistrate în evidența tehnico-operativă cu cele din evidența financiar-contabilă și cu cele preluate în bilanțele de verificare și înscrise în situațiile financiare	335	435,8
Abateri legate de reflectarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile și conturile anuale de execuție bugetară	327	145,0
Abateri legate de încheierea exercițiului bugetar și prezentarea situațiilor financiare	74	16,3
Abateri privind controlul arieratelor	13	2,0
Total obiectiv	3.532	5.666,7

Tabel nr. 16 – Frecvența și impactul abaterilor la obiectivul care vizează exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

Cauzele abaterilor care au avut ca efect denaturarea datelor și informațiilor cuprinse în situațiile financiare întocmite de entitățile verificate sunt determinate de:

- ✎ existența unor carențe în pregătirea profesională a personalului din aparatul de specialitate al autorităților administrației publice locale, în special de la nivelul comunelor, generate, de regulă, de neîndeplinirea de către unitatea administrativ-teritorială, în calitate de angajator, a obligației legale de a asigura participarea la programe de formare profesională pentru toți salariații, potrivit prevederilor Codului muncii;
- ✎ numărul insuficient de angajați cu atribuții în domeniul financiar-contabil la nivelul unor unități administrativ-teritoriale, în special la comune, și supraîncărcarea cu sarcini a personalului existent în cadrul compartimentelor financiar-contabilitate ale acestora;
- ✎ nerespectarea dispozițiilor legale din domeniile financiar, contabil și fiscal, în unele cazuri fiind încheiate angajamente legale fără avizele compartimentelor de specialitate și fără viza de control financiar preventiv;
- ✎ nerespectarea disciplinei bugetare și evitarea aplicării dispozițiilor legale în ceea ce privește investițiile publice prin angajarea și efectuarea unor cheltuieli privind achiziția de bunuri, servicii și lucrări de natura cheltuielilor de capital, plătite de la titlul II „Bunuri și servicii”;
- ✎ nefinalizarea operațiunilor privind recepția și neînregistrarea în evidența contabilă și în evidența tehnico-operativă a bunurilor, lucrărilor și serviciilor rezultate în urma derulării investițiilor;
- ✎ efectuarea formală a operațiunii de inventariere a unor elemente patrimoniale (active fixe corporale, active fixe în curs de execuție, datorii către furnizori și diverși creditori) ori nefinalizarea inventarierii tuturor elementelor patrimoniale și nestabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale unității administrativ-teritoriale;
- ✎ utilizarea unor aplicații/programe informatice care nu permit verificarea operativă a concordanței informațiilor privind drepturile constatate și încasările realizate înregistrate în evidența fiscală cu informațiile din evidența contabilă sintetică a creanțelor și a veniturilor bugetare;
- ✎ neefectuarea de către personalul din aparatul de specialitate al unor autorități ale administrației publice locale a unor operațiuni privind încheierea execuției bugetare, prevăzute de reglementările contabile aplicabile, înainte de elaborarea și prezentarea situațiilor financiare anuale.

Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele stabilite de lege

În principal, în cadrul acestui obiectiv s-au avut în vedere următoarele:

- ❖ modul de stabilire a impozitelor și taxelor locale, precum și a celorlalte venituri aflate în competența de administrare a organelor fiscale locale, respectiv a structurilor de specialitate din cadrul autorităților administrației publice locale cu atribuții de administrare a creanțelor fiscale, în concordanță cu dispozițiile legii și ale hotărârilor adoptate de consiliul local;
- ❖ respectarea reglementărilor contabile aplicabile, privind înregistrarea în evidența contabilă sintetică și în evidența fiscală analitică pe plătitori a drepturilor constatate și a veniturilor încasate din impozite și taxe locale, pe subdiviziunile clasificăției bugetare, potrivit bugetului aprobat și normelor metodologice elaborate de Ministerul Finanțelor Publice;
- ❖ modul de urmărire a încasării veniturilor bugetului unității administrative-teritoriale, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, precum și identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora.

În urma verificării obiectivelor specifice de audit au fost identificate 3.633 de abateri de la legalitate și regularitate, privind modul de stabilire și de încasare a impozitelor, taxelor și a altor venituri cuvenite bugetelor locale, în limita termenului legal de prescripție, care au pentru unitățile administrativ-teritoriale auditate următoarele consecințe:

- ♦ generează drepturi constatate și venituri suplimentare cuvenite bugetelor locale estimate, în sumă de 204,6 milioane lei;
- ♦ determină nereguli în activitatea financiar-contabilă prin neînregistrarea în evidența contabilă sintetică a veniturilor și neprezentarea în situațiile financiare pentru anul 2016 a unor drepturi constatate, în sumă de 29,7 milioane lei;
- ♦ cauzează prejudicii în sumă de 7,9 milioane lei ca urmare a prescripției dreptului unor unități administrativ-teritoriale de a cere executarea silită a debitorilor.

Categorii de abateri	Număr abateri	Suma (milioane lei)
Impozitul și taxa pe clădiri nu au fost stabilite în cuantumul legal, înregistrate în evidența fiscală și contabilă, urmărite și încasate.	343	38,4
Impozitul și taxa pe teren nu au fost stabilite în cuantumul legal, înregistrate în evidența fiscală și contabilă, urmărite și încasate.	120	4,2
Impozitul pe mijloace de transport nu a fost stabilit în cuantumul legal, înregistrat în evidența fiscală și contabilă, urmărit și încasat.	200	14,9
Taxa pentru eliberarea autorizației de foraje/excavări necesare studiilor geotehnice, ridicărilor topografice, exploatărilor de cariere, balastierelor, sondelor de gaze și petrol nu au fost stabilite, evidențiate, urmărite, încasate.	31	9,4
Taxe pentru eliberarea avizelor și autorizațiilor nu au fost stabilite, înregistrate în evidența fiscală și contabilă, urmărite și încasate.	195	2,0
Nu a fost stabilită, înregistrată în evidența fiscală și contabilă, urmărită și încasată taxa pe clădiri și terenuri concesionate, închiriate, date în administrare ori în folosință persoanelor fizice și juridice.	326	8,6
Neregularizarea taxelor pentru eliberarea autorizațiilor de construire la terminarea lucrărilor sau la expirarea termenului de executare din autorizațiile de construire, în funcție de valoarea reală a construcțiilor.	156	2,1
Nu au fost respectate prevederile legale privind acordarea și aplicarea facilităților fiscale.	53	5,2
Nu a fost respectat regimul juridic al instituirii, stabilirii, înregistrării în evidența fiscală și contabilă, urmăririi, încasării și utilizării taxelor speciale.	70	4,4
Păgubirea bugetelor locale prin pierderile patrimoniale provenite din neurmărirea veniturilor în termenele legale de prescripție.	161	8,2
Nu au fost efectuate inspecții fiscale și nu au fost aplicate măsuri de executare silită conform prevederilor legale și normelor de aplicare a acestora.	567	10,9
Alte abateri referitoare la modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetului local, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege.	1.411	133,9
Total obiectiv	3.633	242,2

Tabel nr. 17 – Frecvența și impactul abaterilor la obiectivul care vizează modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare

Printre **cauzele** identificate, care au determinat abaterile descrise mai sus, menționăm:

- ✎ neinventarierea și neevaluarea corectă a materiei impozabile, deși aceste operațiuni trebuie efectuate în mod obligatoriu *înaintea elaborării proiectelor bugetelor locale*, în scopul fundamentării părții de venituri a acestora; de multe ori, previzionarea veniturilor este o operațiune formală, care se bazează pe încasările din anul anterior, la care se adaugă, eventual, rata anuală a inflației;
- ✎ neaplicarea prevederilor legale din Codul fiscal de către personalul din compartimentele de specialitate cu privire la schimbul de informații între instituții pentru identificarea masei impozabile și stabilirea situației fiscale reale a contribuabililor;
- ✎ neinventarierea/inventarierea formală a conturilor de creanțe, care a condus la prescrierea unora dintre sumele de încasat și la prejudicierea bugetului local cu aceste sume;
- ✎ insuficiența personalului sau a personalului bine pregătit, cu atribuții pe linia administrării veniturilor bugetare, atât din punct de vedere al stabilirii obligațiilor datorate de contribuabili, cât și al urmăririi și încasării acestora; așa după cum s-a menționat, în cazul majorității unităților administrativ-teritoriale la care s-au realizat misiuni de audit s-au constatat deficiențe pe linia organizării și desfășurării activității de colectare a creanțelor cuvenite bugetului local; de asemenea, în cazul unităților administrativ-teritoriale comunale lipsește cu desăvârșire activitatea de inspecție fiscală;
- ✎ chiar dacă există baze de date cu persoane fizice/juridice deținătoare de bunuri impozabile, de multe ori nu există o colaborare intrainstituțională între compartimente pentru valorificarea informațiilor deținute (compartimentul de urbanism, registrul agricol, compartimentul de evidență fiscală și cel contabil);
- ✎ implementarea programelor asistate pe calculator privind evidența și urmărirea încasării veniturilor aferente bugetului local este nesatisfăcătoare, iar, în unele cazuri, asemenea aplicații lipsesc cu desăvârșire sau nu sunt utilizate la nivelul potențialului real. Există încă unități administrativ-teritoriale unde situațiile fiscale sunt întocmite manual, generând un risc ridicat de erori de calcul și de evidență;
- ✎ slabă implicare a ordonatorilor de credite în organizarea și desfășurarea procesului de colectare a impozitelor și taxelor locale, referitor la stabilirea de atribuții precise, pe persoane, precum și monitorizarea realizării lor, consiliile locale rezumându-se la adoptarea de hotărâri cu privire la impozitele și taxele de încasat la bugetul local, fără a stabili indicatori de performanță cu privire la colectarea sumelor la buget și fără a monitoriza această activitate;
- ✎ neaplicarea tuturor procedurilor și măsurilor de executare silită pentru încasarea obligațiilor bugetare restante, în condițiile în care gradul de conformare voluntară a scăzut de la an la an, iar, în unele cazuri, volumul sumelor restante a ajuns sau chiar depășește bugetul anual al unității administrativ-teritoriale.

Calitatea gestiunii economico-financiare

Asigurarea integrității patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, utilizarea fondurilor publice potrivit scopului, obiectivelor și atribuțiilor acestor entități, cu respectarea principiilor legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității, sunt principalele obiective urmărite în cadrul acțiunilor de audit și control, având totodată cel mai semnificativ impact asupra utilizatorilor de informații financiar-bugetare.

În cadrul acestui obiectiv s-a pus un accent deosebit pe modul cum au fost gestionate mijloacele materiale și bănești, în concordanță cu scopul și atribuțiile entității auditate, fiind identificate 6.756 de abateri de la legalitate și regularitate, care au pentru unitățile administrativ-teritoriale auditate următoarele efecte:

- producerea de prejudicii patrimoniale în sumă totală de 336,8 milioane lei;

- diminuarea veniturilor cuvenite bugetelor locale în sumă de 44,4 milioane lei;
- neînregistrarea în evidența contabilă sintetică a veniturilor și reprezentarea în situațiile financiare pentru anul 2016 a unor elemente patrimoniale în sumă de 1.548,8 milioane lei.

În cadrul acestui obiectiv au fost auditate următoarele:

- ☞ efectuarea inventarierii și a reevaluării tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidența contabilă a rezultatelor acestora, precum și înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară; asigurarea integrității bunurilor patrimoniale;
- ☞ modul de aplicare a prevederilor legii privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, precum și a reglementărilor privind inventarierea bunurilor din domeniul public al unităților administrativ-teritoriale;
- ☞ constituirea și utilizarea fondurilor pentru desfășurarea de activități conform scopului, obiectivelor și atribuțiilor prevăzute în actele normative prin care a fost înființată entitatea;
- ☞ angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare conform reglementărilor legale și în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită;
- ☞ acordarea și utilizarea, conform destinațiilor stabilite, a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor și transferurilor, precum și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale;
- ☞ formarea și gestionarea datoriei publice, contractarea împrumuturilor, rambursarea ratelor scadente ale acestora și plata dobânzilor aferente;
- ☞ obligațiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale, precum și plata acestora;
- ☞ vânzarea, transmiterea fără plată și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri;
- ☞ planificarea, atribuirea și derularea contractelor de achiziții publice.

Cele mai semnificative abateri de la legalitate și regularitate cuantificabile identificate sunt prezentate în cele ce urmează, succint, structurate pe categorii de obiective de audit specifice.

Categorii de abateri	Numărul abaterilor	Suma (milioane lei)
Abateri de la legalitate și regularitate generatoare de prejudicii	3.729	336,8
Efectuarea de cheltuieli neprevăzute de legislația în vigoare sau angajate fără respectarea prevederilor legale (cheltuieli de personal, cheltuieli de investiții, cheltuieli cu reparații curente, cheltuieli pentru activități sportive etc.)	943	117,9
Efectuarea de cheltuieli cu bunuri, servicii și lucrări fără contraprestație ca urmare a nerespectării prețurilor, cantităților, articolelor din oferte sau fără documente justificative legal întocmite	808	57,0
Abateri legate de acordarea și utilizarea, conform destinațiilor stabilite, a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor și transferurilor, precum și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale	80	32,8
Efectuarea de cheltuieli pentru activități care nu au legătură cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute de actele normative de înființare	221	19,7
Abateri privind creanțele și obligațiile statului și ale UAT-urilor	15	8,1
Alte abateri privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare	1.662	101,3
Abateri de la legalitate și regularitate generatoare de venituri suplimentare	539	44,4
Abateri legate de inventarierea și evaluarea bunurilor din domeniul public	12	4,6
Abateri privind creanțele și obligațiile statului și ale UAT-urilor, precum și plata acestora, creanțe și datorii raportate prin bilanț și celelalte anexe ale situațiilor financiare	232	15,4
Abateri legate de vânzarea, transmiterea fără plată și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale, concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune	225	17,4
Alte abateri legate de nerespectarea prevederilor legale privind constituirea și utilizarea alocațiilor bugetare	70	7,0
Nereguli financiar-contabile cuantificabile	518	1.548,8
Neefectuarea inventarierii și a reevaluării tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidența contabilă a rezultatelor acestora, precum și înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară; asigurarea integrității bunurilor patrimoniale	169	1.435,1
Abateri legate de acordarea și utilizarea conform destinațiilor stabilite a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor și transferurilor, precum și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale	40	33,7
Abateri legate de angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare conform reglementărilor legale și în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită, precum și alte abateri	136	17,6
Abateri legate de formarea și gestionarea datoriei publice, situația garanțiilor guvernamentale pentru credite interne și externe, contractarea împrumuturilor, rambursarea ratelor scadente ale acestora și plata dobânzilor aferente	22	7,0
Abateri privind obligațiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale, precum și plata acestora, creanțe și datorii raportate prin bilanț și celelalte anexe ale situațiilor financiare	70	39,2
Abateri legate de vânzarea, transmiterea fără plată și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a UAT-urilor, concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune	40	9,3
Abateri legate de respectarea de către entitatea auditată a principiilor economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale	41	6,9
Alte abateri necuantificabile	1.970	
Total obiectiv	6.756	1.930,0

Tabel nr. 18 – Frecvența și impactul abaterilor la obiectivul care vizează calitatea gestiunii economico-financiare

Principalele cauze care au condus la săvârșirea abaterilor ce au afectat calitatea gestiunii economico-financiare sunt:

- ✎ neimplementarea unor mecanisme de control intern pentru protejarea eficientă a activelor entității, inclusiv prin efectuarea corespunzătoare a lucrărilor de inventariere, evaluare și reevaluare a patrimoniului;
- ✎ un management defectuos și inefficient al cheltuielilor publice prin nerespectarea procedurilor privind parcurgerea celor patru faze ale execuției bugetare a cheltuielilor publice, respectiv angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata; nerespectarea separării atribuțiilor și responsabilităților în procesul bugetar, mai ales la nivelul comunelor, unde este încadrat un număr redus de personal;
- ✎ neexaminarea corespunzătoare a documentelor justificative, aferente operațiunilor și tranzacțiilor economice, cu consecințe asupra utilizării legale a fondurilor publice;
- ✎ neorganizarea unor sisteme de monitorizare a achizițiilor publice prin implementarea unor proceduri operaționale elaborate pe etape, începând de la planificarea achizițiilor și până la atestarea realizării acestora în condițiile prevăzute în contracte, cu stabilirea de responsabilități clare și concrete pentru fiecare etapă parcursă;
- ✎ neurmărirea, prin contractele încheiate, a responsabilizării inspectorilor de șantier/consultanților pentru atestarea unor lucrări de investiții nerealizate de executanți potrivit cerințelor cantitative și/sau calitative din documentația tehnică;
- ✎ interpretarea eronată a dispozițiilor legale privind salarizarea personalului din domeniul bugetar; stabilirea de către autoritățile publice locale a unor drepturi bănești, în baza unor hotărâri/acorduri/contracte colective de muncă, în virtutea principiilor „autonomiei locale”;
- ✎ insuficiența personalului cu o pregătire profesională adecvată, mai ales în domeniul achizițiilor publice; lipsa programelor de pregătire profesională pentru acest personal, justificată prin insuficiența fondurilor.

Planificarea achizițiilor publice, atribuirea, executarea și administrarea contractelor de achiziție publică în condițiile prevăzute de reglementările legale aplicabile

În cadrul acestui obiectiv s-au urmărit, în principal, următoarele aspecte:

- ▶ planificarea achiziției publice, pregătirea procedurii de achiziție publică, organizarea procedurii de atribuire și atribuirea contractului de achiziție publică;
- ▶ executarea, monitorizarea implementării și administrarea contractului de achiziție publică.

Prin verificarea obiectivelor specifice de audit au fost identificate 1.554 de abateri de la legalitate și regularitate prezentate succint în cele ce urmează, care au condus atât la identificarea de venituri suplimentare cuvenite bugetelor locale de 2,5 milioane lei, la stabilirea de prejudicii, în sumă de 82,1 milioane lei, cât și la nereguli financiar-contabile, cuantificate la 59,3 milioane lei.

Cele mai semnificative abateri constatate la acest obiectiv sunt sintetizate astfel:

Categorii de abateri	Număr abateri	Suma (mil. lei)
Abateri legate de planificarea/pregătirea procedurii de achiziție publică	202	2,9
Abateri legate de inițierea, lansarea, organizarea, derularea procedurii și atribuirii contractului/acordului-cadru	134	2,5
Abateri legate de executarea și monitorizarea implementării contractului/acordului-cadru	1.052	121,5
Abateri legate de administrarea contractului de achiziție publică	166	17,0
Total obiectiv	1.554	143,9

Tabel nr. 19 – Frecvența și impactul abaterilor la obiectivul care vizează achizițiile publice

S-au constatat frecvente cazuri de nerespectare a prevederilor legale privind achizițiile publice de servicii și lucrări de investiții, cu consecințe negative pe linia asigurării eficienței, economicității și eficacității achizițiilor efectuate de unitățile administrativ-teritoriale.

În cadrul abaterilor constatate, faptele cele mai frecvente se referă la:

- ◆ neîntocmirea programului anual al achizițiilor publice în structura reglementată;
- ◆ neaplicarea corespunzătoare a procedurii legale de atribuire a contractelor de achiziții publice de bunuri și lucrări;
- ◆ nerespectarea regulilor de estimare a valorii contractelor și de selectare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție;
- ◆ neconstituirea și/sau neînregistrarea garanțiilor de bună execuție;
- ◆ subcontractarea integrală a unor lucrări de investiții în condițiile în care oferta nu a fost însoțită de lista subcontractanților;
- ◆ modificarea prevederilor inițiale ale contractului de achiziție publică fără a respecta prevederile legale (extinderea termenului prevăzut în contract; modificarea specificațiilor tehnico-economice după atribuirea contractului; acceptarea creșterilor de preț nu în funcție de inflație, ci pe baza unei documentații depuse de constructor);
- ◆ majorarea nejustificată a valorii contractului de lucrări prin încheierea de acte adiționale pentru lucrări suplimentare apărute pe parcurs, stabilite peste cantitățile necesare executării obiectivului;
- ◆ încheierea unor contracte incomplete, care nu includ toate prevederile din caietul de sarcini care a stat la baza legislației.

Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă

În exercițiul bugetar 2016, resursele financiare alocate pentru protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de muncă și de viață au fost reduse ca valoare.

Majoritatea unităților administrativ-teritoriale nu au acordat importanța cuvenită protecției mediului și îmbunătățirii condițiilor de muncă și viață ale cetățenilor, nefiind elaborate strategii și programe privind protecția mediului, de altfel structura organizatorică a acestora nu cuprinde structuri cu atribuții în domeniul protecției mediului, nu au angajat personal de specialitate, iar fișele de post ale angajaților nu cuprind atribuții în ceea ce privește mediul (gestionare deșeurilor, raportări etc.).

O problemă de actualitate o reprezintă colectarea, transportul, prelucrarea și depozitarea deșeurilor.

Abaterile constatate la acest obiectiv, în număr de 47 și în sumă de 4,2 milioane lei, se referă, în principal, la colectarea, transportul, prelucrarea și depozitarea deșeurilor, la faptul că nu au fost achitate la Fondul de Mediu sumele reprezentând obligația datorată pentru neîndeplinirea obiectivului anual de reducere cu 15% a cantităților de deșeurilor eliminate prin depozitare.

Recomandări formulate de structurile Curții de Conturi

Recomandările, formulate de echipele de audit în rapoartele întocmite, au vizat în special măsurile ce trebuie luate de entități pentru înlăturarea neregulilor și abaterilor constatate, măsuri care, de altfel, au făcut obiectul deciziilor emise de structurile Curții de Conturi, din care exemplificăm:

- ♦ elaborarea unor bugete realiste, fundamentate pe baza unor resurse reale, stabilite în urma inventarierii materiei impozabile, prin care se identifică veniturile proprii cuvenite unităților administrativ-teritoriale;
- ♦ fundamentarea și aprobarea, prin bugetele unităților administrativ-teritoriale, doar a cheltuielilor care respectă prevederile legale în vigoare;
- ♦ înregistrarea în contabilitate a tuturor operațiunilor de intrare sau ieșire de bunuri, cum sunt: terenurile din patrimoniul public și privat, obiectivele de investiții finalizate și recepționate, creanțele, obligațiile ș.a.;
- ♦ implicarea mai susținută a ordonatorilor principali de credite ai bugetelor locale în organizarea și îmbunătățirea sistemelor de control, inclusiv în ceea ce privește auditul intern pentru a preîntâmpina producerea deficiențelor și corectarea în timp util a acestora atât la ordonatorii principali, cât și la entitățile din subordine;
- ♦ îmbunătățirea activității de evaluare, urmărire și încasare a veniturilor cuvenite bugetelor locale, rezultate din: impozit pe clădiri, taxa pe teren, taxe pentru eliberarea autorizațiilor de construire, redevențe, chirii, accesorii calculate pentru neplata la termen a obligațiilor bugetare și extrabugetare;
- ♦ efectuarea acțiunii de inventariere în conformitate cu normele legale în vigoare, în care să fie cuprinse toate elementele de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii;
- ♦ gestionarea corespunzătoare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, precum și a drepturilor și obligațiilor cu caracter patrimonial;
- ♦ instruirea comisiilor de inventariere și supravegherea de către ordonatorii de credite a realizării la termen a inventarierii, valorificarea rezultatelor inventarierii, analizarea, clarificarea și înregistrarea acestora în contabilitate, în condițiile prevederilor legale;
- ♦ respectarea prevederilor legale privind achizițiile publice de servicii și lucrări de investiții, asigurarea unei politici concurențiale de achiziție care să permită obținerea unui preț corect practicat pe piață, asigurarea eficienței, eficacității și economicității achizițiilor efectuate;
- ♦ respectarea principiilor de eficiență și eficacitate a cheltuielilor de funcționare și întreținere a entităților publice;
- ♦ stabilirea întinderii prejudiciilor create prin plățile efectuate fără justificare legală și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestora conform prevederilor art. 33(3) din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată.

Prin recomandările transmise s-a urmărit înlăturarea neregulilor, dar entitățile publice locale trebuie să acorde în continuare maximă atenție constatărilor și recomandărilor formulate de Camera de Conturi, cu accent pe măsurile de prevenire, astfel încât riscul de apariție a unor noi nereguli financiar-contabile și abateri față de prevederile imperative ale actelor normative să fie cât mai redus.

Prin misiunile de audit/control efectuate, structurile Curții de Conturi au urmărit responsabilizarea factorilor de decizie în gestionarea fondurilor publice la nivelul unităților administrativ-teritoriale pentru asigurarea unui management financiar solid.

Entitățile publice locale trebuie să aibă permanent în vedere importanța consolidării managementului financiar în cadrul unităților administrativ-teritoriale, un management orientat spre rezultate și performanță, sarcină ce revine atât managerilor, cât și personalului din entitățile publice, adică celor care gestionează fondurile publice și care administrează patrimoniul public.

4. Impactul implementării măsurilor dispuse prin decizii

Măsurile dispuse prin deciziile emise de structurile Curții de Conturi pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate identificate de auditorii publici externi trebuie să constituie pentru autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice locale instrumentele prin care să-și îmbunătățească activitatea privind formarea și administrarea resurselor financiare ale sectorului public, să crească performanța utilizării acestora și să aducă un plus de valoare în ceea ce privește managementul financiar.

Cu prilejul verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii sau de implementare a recomandărilor s-au evaluat efectele economico-financiare și organizatorico-funcționale produse în activitatea entităților ca urmare a acțiunilor desfășurate de structurile Curții de Conturi, stabilindu-se în mod concret dacă măsurile au fost sau nu implementate, precum și dacă măsurile dispuse au condus la realizarea impactului estimat, respectiv de îmbunătățire a:

- o managementului pentru realizarea obiectivelor entității;
- o activității entității verificate din punct de vedere al evidenței financiar-contabile și fiscale, al sistemului informațional, al resurselor umane;
- o rezultatelor economico-financiare, creșterii economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului.

În general, s-a constatat că, la nivelul entităților verificate, conducerea și personalul manifestă receptivitate atât pentru clarificarea cauzelor și a împrejurărilor care au generat abaterile de la legalitate și regularitate consemnate în rapoartele de audit/control, cât și pentru stabilirea măsurilor pentru înlăturarea consecințelor abaterilor și prevenirea apariției acestora în viitor, fie în timpul misiunii de audit, fie ulterior, prin implementarea măsurilor dispuse prin decizie.

Cu toate acestea, au fost multe cazuri în care gradul de conformare a conducătorilor entităților verificate pentru punerea în execuție a deciziilor emise sau pentru implementarea recomandărilor formulate este redus, aceștia fiind interesați într-o mică măsură de remedierea deficiențelor constatate, aspect rezultat tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a contesta parțial sau integral deciziile, chiar dacă în procesul de conciliere au fost de acord cu constatările reținute.

Acțiunile de audit/control realizate au evidențiat, în multe cazuri, că măsurile dispuse prin decizie, pentru remedierea deficiențelor constatate în perioadele anterioare, nu au avut eficiența dorită, continuându-se practica în utilizarea neperformantă a banilor publici sau pentru același gen de cheltuieli care s-a dovedit a fi neconformă cu prevederile legale.

De asemenea, în ceea ce privește ducerea la îndeplinire a măsurilor din decizii referitoare la încasarea impozitelor și taxelor locale și de aplicare a măsurilor de executare silită se constată neimplicarea suficientă a ordonatorilor principali de credite de la nivelul unităților administrativ-teritoriale, îndeosebi la comune, prin nestabilirea de persoane cu atribuții precise în organizarea și desfășurarea procesului de colectare a impozitelor și taxelor locale, situație care, coroborată cu fenomenul fluctuației personalului de specialitate și cu neimplicarea persoanelor cu atribuții în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor de serviciu, a condus la repetarea multora dintre abaterile constatate în anii anteriori referitor la acest domeniu.

Astfel, la unele entități se constată, în mod repetat, aceleași categorii de deficiențe, nereguli, abateri de la legalitate și regularitate, lucru ce demonstrează că sunt implementate în mod formal măsurile dispuse cu privire la:

- o conducerea contabilității elementelor patrimoniale, a veniturilor și a cheltuielilor entităților publice;
- o organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv-propriu și a controlului intern/managerial;
- o stabilirea/colectarea unor venituri cuvenite bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale;
- o inventarierea, reevaluarea și amortizarea patrimoniului entităților publice;
- o gestionarea și administrarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale;
- o respectarea procedurilor reglementate pentru efectuarea achizițiilor publice.

Deși prin măsurile dispuse privind organizarea și implementarea controlului intern managerial se creează premisele pentru a preveni și detecta fraudele și erorile prin elaborarea unor proceduri formalizate pe categorii de activități, identificarea riscurilor în toate compartimentele entității, instituirea sistemelor proprii de control managerial în vederea îmbunătățirii calității managementului entității, ordonatorii de credite nu percep importanța și nu consideră aceste aspecte prioritare.

Astfel, implementarea controlului intern managerial este tratată ca o simplă formalitate, în multe cazuri elaborarea procedurilor operaționale fiind externalizată către terțe persoane juridice, condiții în care procedurile întocmite nu corespund necesităților și condițiilor reale existente în entități, fără a constitui astfel un instrument util în desfășurarea activității, generând în condițiile prezentate doar costuri suplimentare.

Totodată, se remarcă și lipsa de intervenție a autorităților sesizate, în special a consiliilor locale în cazul unităților administrativ-teritoriale, deși un exemplar din decizie și din raportul de follow-up le sunt transmise pentru a dispune urmărirea modului de ducere la îndeplinire a măsurilor stabilite de Curtea de Conturi. Cele mai importante cauze ale neimplementării (totale sau parțiale) unora dintre măsurile dispuse de structurile Curții de Conturi pot fi sintetizate astfel:

- o nerecuperarea integrală a prejudiciilor ca urmare a acțiunilor aflate pe rolul instanțelor, acțiuni formulate fie de conducerile unităților, fie de debitori, sau ca urmare a recuperării eșalonate, pe perioade mai mari de timp, a acestor sume;
- o pronunțarea falimentului în cazul unor entități debitoare;
- o neluarea de către conducerile entităților de măsuri care să conducă în mod real la recuperarea prejudiciilor;
- o nefinalizarea măsurilor luate cu privire la organizarea/implementarea sistemelor de control intern/managerial;
- o neasigurarea cadrului organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern;
- o neluarea măsurilor organizatorice necesare pentru realizarea operațiunilor de inventariere a întregii mase impozabile prin punerea de acord a evidențelor cadastrale, a celor din registrul agricol etc. cu documentele de evidență fiscală;
- o lipsa personalului de specialitate, în special la nivelul comunelor, care să asigure încasarea creanțelor restante datorate bugetului local prin utilizarea tuturor formelor de executare silită prevăzute de lege;
- o neorganizarea sau organizarea defectuoasă a lucrărilor de inventariere a patrimoniului, în special a investițiilor în curs de execuție și/sau nevalorificarea rezultatelor acestor operațiuni;
- o nefinalizarea operațiunilor de actualizare, evaluare/reevaluare și atestare a tuturor bunurilor din domeniul public sau privat al unității administrativ-teritoriale.

Analiza neregulilor/abaterilor de la legalitate și regularitate constatate la nivelul unităților administrativ-teritoriale indică faptul că acestea vor putea fi limitate și eliminate în viitor numai în măsura în care managementul practicat la nivelul fiecărei entități publice locale se va orienta spre respectarea reglementărilor legale ce definesc atribuțiile specifice ale autorităților publice locale în domeniul fundamentării, elaborării, aprobării și executării bugetelor locale, al gestionării patrimoniului public și privat al acestora și spre principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în privința valorificării resurselor materiale, umane, financiare și informaționale de care dispun.

Concluzii

În sinteză, concluziile desprinse în urma analizei constatărilor înscrise în rapoartele de audit/control întocmite la nivelul unităților administrativ-teritoriale se referă la următoarele:

- ✚ Există încă o fundamentare nerealistă a veniturilor înscrise în bugetele unităților administrativ-teritoriale, în special a veniturilor proprii din impozite, taxe și alte venituri. Nu există o preocupare pentru inventarierea și evaluarea masei impozabile anterior elaborării proiectului de buget local, pentru fundamentarea corectă a acestuia. Veniturile proprii sunt fie sub-evaluate, în scopul de a solicita și primi resurse de la nivel central, fie sunt supraevaluate, ca motiv de aprobare și includere în buget a unor prevederi mai mari, care să acopere un volum mai mare de angajamente legale pentru exercițiul financiar în curs, cu riscul înregistrării de pierderi la finele anului.
- ✚ Gradul de acoperire a cheltuielilor din venituri proprii (inclusiv cote defalcate din impozitul pe venit) se menține la un nivel scăzut pe ansamblul bugetelor locale, de până la 40% din total; cu toate acestea, autoritățile administrației publice locale nu folosesc pârghiile puse la dispoziție de lege pentru colectarea veniturilor de la contribuabili. Consecința directă a acestei atitudini este neasigurarea resurselor de finanțare a acțiunilor prevăzute prin buget și chiar prejudicierea bugetului local prin prescrierea dreptului de a mai acționa pentru recuperarea creanțelor bugetare restante. Aceste aspecte se regăsesc an de an, iar sumele neîncasate în termenele legale de la contribuabili se acumulează și se transformă în pagube pentru bugetul local.
- ✚ Se mențin multe dintre deficiențele cu impact negativ asupra utilizării și administrării fondurilor publice și patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, constatate și în anii anteriori:
 - plăți fără contraprestații, în special în cazul lucrărilor pentru obiective de investiții, dar și al altor tipuri de cheltuieli, mai ales pentru prestările de servicii;
 - acceptarea la plată a unor situații de lucrări care conțin cantități mai mari decât cele efectiv executate la anumite articole de cheltuieli; acceptarea la decontare a unor documente care nu conțin informațiile necesare pentru a certifica realitatea sumelor solicitate; decontarea de mai multe ori a unor servicii, acestea fiind cuprinse în situații de lucrări succesive;
 - neluarea măsurilor de protejare a activelor și de asigurare a integrității patrimoniului prin neefectuarea corespunzătoare a lucrărilor de inventariere, evaluare/reevaluare a bunurilor; deși primarii ar trebui să fie cei dintâi interesați în cunoașterea și protejarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, de cele mai multe ori operațiunile de inventariere se realizează superficial, fără respectarea normelor legale și fără o monitorizare corespunzătoare din partea conducerii; în aceeași măsură se remarcă și lipsa de implicare a autorităților deliberative, care, potrivit legii administrației publice locale, au atribuții precise cu privire la administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale.
- ✚ Multe dintre abateri nu ar fi fost posibile dacă la nivelul conducerilor entităților s-ar fi înțeles importanța elaborării, proiectării și implementării unui sistem de control intern operațional și eficient, care ar putea elimina sau diminua semnificativ riscul de erori, pierderi, fraude, iregularități etc. Deși s-au înregistrat unele progrese în această direcție, acestea se referă mai ales la

partea formală, de constituire a grupurilor de lucru și de elaborare a unor proceduri operaționale pentru o parte dintre activitățile desfășurate. Aceste activități sunt lipsite de eficacitate prin nediseminarea către salariați și neimplementarea în practică a procedurilor operaționale elaborate.

Plecând de la aceste constatări, se poate concluziona că activitatea la nivelul autorităților administrației publice locale necesită, în general, să fie îmbunătățită în două direcții principale:

- îmbunătățirea activității de stabilire, constatare, control, urmărire și încasare a impozitelor și taxelor locale, precum și a oricăror altor venituri ale unităților administrativ-teritoriale;
- întărirea controlului cheltuielilor și crearea condițiilor pentru creșterea eficienței utilizării fondurilor publice în finanțarea cheltuielilor publice.

Din această perspectivă, rolul acțiunilor de audit/control efectuate de structurile Curții de Conturi, dar și obiectivele entităților publice trebuie să se interfezeze și să conveargă spre același interes comun care vizează îmbunătățirea managementului financiar la nivelul unităților administrativ-teritoriale, respectiv:

Rolul Curții de Conturi:	Obiectivele entităților auditate:
- să evalueze acuratețea și veridicitatea datelor din conturile de execuție bugetară și alte date financiare; - să detecteze neregulile care implică utilizări incorecte ale fondurilor publice și să identifice slăbiciunile controalelor administrative, care pot afecta integritatea entității verificate și implementarea eficace a deciziilor de politică bugetară și a altor decizii de politică; - să identifice cazurile de risipă și ineficiență care, odată corectate, pot permite o mai judicioasă utilizare a resurselor bugetare disponibile; - să furnizeze analize și evaluări privind rezultatele programelor/proiectelor/activităților, ca bază pentru viitoarele ajustări aduse legilor, politicilor și alocărilor bugetare.	- să-și îmbunătățească sistemele de control intern/managerial; - să acorde atenție într-o măsură mai mare și în mod special acelor domenii de cheltuieli pentru care auditul continuă să identifice un nivel ridicat de eroare; - să-și creeze pe de-o parte un sistem eficient și transparent de fundamentare a necesarului de resurse financiare, iar pe de altă parte, de repartizare și alocare a acestora, pe destinații; - să implementeze sisteme de monitorizare și evaluare a funcționării aparatului administrativ și serviciilor publice de interes local; - să dezvolte sisteme de măsurare a performanței și a calității furnizării serviciilor publice.

*
* *

Pentru acțiunile desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, Curtea de Conturi va publica pe pagina oficială Rapoartele privind finanțele publice locale pe anul 2016, întocmite la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, cu prezentarea principalelor constatări și concluzii rezultate din verificarea conturilor de execuție bugetară pe anul 2016 la nivelul unităților administrativ-teritoriale verificate în anul 2017. Informații privind publicarea acestor rapoarte și modalitatea de accesare a acestora vor fi transmise tuturor autorităților publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, prin intermediul camerelor de conturi.

Capitolul

3

CURTEA DE CONTURI

RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016

Evaluarea sistemului de control intern managerial

Evaluarea sistemului de control intern managerial la entitățile auditate

I. Introducere

Controlul intern managerial este un proces ce se referă la organizarea, politicile și procedurile aplicate de o entitate pentru a se asigura că programele guvernamentale ating rezultatele dorite, că resursele utilizate pentru realizarea acestor programe sunt în concordanță cu misiunea și obiectivele entității, că bunurile sunt protejate împotriva pierderilor, fraudei și gestionării incorecte și că se obțin, se mențin, se raportează și se utilizează, la timp, informații fiabile necesare în procesul luării deciziilor.

Este responsabilitatea conducerii unei entități publice de a stabili, dezvolta și monitoriza sistemele de control intern. Auditul intern este o parte integrantă a sistemului de control intern și joacă un rol esențial în evaluarea sistemelor de control din cadrul entității.

În preambulul Declarației de la Lima se menționează, în mod explicit, că un obiectiv superior și inerent al unei Instituții Supreme de Audit (SAI) ar trebui să fie dezvoltarea unei bune gestiuni financiare. Secțiunea 1 a Declarației prevede că auditul nu este un scop în sine, ci o parte indispensabilă a unui sistem de reglementare ce are menirea de a descoperi abaterile de la standardele acceptate și încălcări ale principiilor legalității, eficienței, eficacității și economiei gestiunii financiare, suficient de devreme pentru a face posibilă luarea unor măsuri corective în cazuri individuale, pentru a-i face pe cei responsabili să își asume răspunderea, pentru a obține despăgubiri sau pentru a lua măsuri de prevenire, ca astfel de abateri să nu se mai întâmple.

Din tratate, acorduri interinstituționale, Declarația și Regulamentul financiar reiese că o regulă importantă a UE o constituie un management financiar solid și eficient în execuția bugetului. În cadrul acordurilor de parteneriat, guvernele țărilor candidate și Comisia au convenit asupra necesității de a institui un control adecvat la toate nivelurile lanțului de control intern, precum și de audit extern.

Pentru o Instituție Supremă de Audit este deosebit de important ca sistemul de control intern să fie eficient, deoarece:

a) poate anticipa și preveni erorile și omisiunile, fraudă și neregulile, încă dintr-o fază incipientă, mai rapid decât o poate face auditul extern, și

b) fiabilitatea și eficacitatea sistemelor de control intern pot economisi resursele SAI.

Cum poate fi încurajată dezvoltarea unui control intern de către Curtea de Conturi?

Mandatul legal al unei Instituții Supreme de Audit trebuie să includă responsabilitatea de a efectua audituri și de a se concentra asupra calității sistemelor de control intern. Este esențial pentru o Instituție Supremă de Audit să aibă o poziție activă cu privire la rolul pe care îl poate și intenționează să îl joace pentru a-și desfășura activitatea în conformitate cu bunele practici europene.

Acest rol ar putea fi jucat în moduri diferite, cum ar fi:

a) elaborarea de teste sistematice și specifice și evaluări ale fiabilității și eficacității sistemelor de control intern, iar pentru asta se recomandă:

- în cadrul auditului, să se concentreze asupra evaluării calității sistemelor de control, în locul analizei tranzacțiilor individuale;
- să includă recomandări în rapoarte privind implementarea și performanța sistemelor de control intern și de audit intern;
- să introducă o modalitate mai cooperantă de implementare a recomandărilor, inclusiv prin discuții cu entitățile auditate privind propriile standarde de control intern;

b) stabilirea unei legi care să prevadă responsabilitatea conducerii pentru crearea, menținerea și dezvoltarea unui sistem eficient de control intern, rolul principal al SAI fiind acela de a testa funcționarea sa în următoarele moduri:

- prin participarea la elaborarea și promulgarea standardelor de control intern (de exemplu, prin furnizarea de avize privind reglementările financiare);
- prin colaborarea în diferite tipuri de activități de dezvoltare, cum ar fi elaborarea unor îndrumări diferite în domeniul auditului (planificare, colectare de probe, raportare etc.) și dezvoltarea de programe de formare pentru auditorii interni sau invitarea acestora la cursurile de formare proprii ale SAI;

c) verificarea faptului că SAI are dreptul de a accesa planurile și rapoartele structurilor de audit intern și că acestea pot fi utilizate în planificarea auditului de către SAI. Curtea de Conturi poate fi împuternicită:

- să încurajeze actele de coordonare a planurilor și armonizarea criteriilor între organismele de audit intern și cele de audit extern;
- să evalueze calitatea auditului intern;
- să stabilească cooperarea în activitatea de audit efectivă;

d) să joace un rol activ prin monitorizarea implementării la nivel național a acordului de parteneriat și, în executarea bugetului UE, prin implicarea în verificarea (testarea) procedurilor aplicabile utilizării acestor fonduri, certificări ale rapoartelor naționale etc.

Scopul tuturor activităților legate de sistemele de control intern ar trebui să fie furnizarea de recomandări și informații către manageri responsabili, care să le permită acestora să își îndeplinească mai eficient obligațiile. Prin urmare, este necesar ca recomandările formulate să identifice, în mod clar, problema sau eșecul sistemului, precum și entitatea și procedurile în cauză.

Se recomandă evaluarea și raportarea periodică a controlului intern. Urmărirea observațiilor anterioare permite Instituțiilor Supreme de Audit să analizeze îmbunătățirile aduse sistemului de control și modul de aplicare a recomandărilor auditurilor anterioare.

Apelând la măsuri de gestionare a riscurilor, entitățile publice pot aplica măsuri de control eficiente raportate la cost, fără să aglomereze organizația sau să afecteze eficiența. Astfel de măsuri ar trebui să întărească, în primul rând, angajamentul de integritate și să nu îi sufoce pe angajați cu prea multe cerințe, proceduri sau documente de completat.

La nivel internațional, în anul 2017, Comitetul de Sponsorizare a Organizațiilor Comisiei Treadway – COSO a actualizat Cadrul Enterprise Risk Management (Managementul riscurilor entității), aducând precizări suplimentare referitoare la importanța managementului riscului în planificarea strategică și la modul în care această gestionare trebuie să se regăsească la nivelul întregii entități, deoarece riscul influențează strategia și performanța la nivel de departamente și de activități.

Referitor la anul 2016, cadrul legislativ național ce reglementează sistemul de control intern managerial a fost modificat prin *Ordinul secretarului general al Guvernului (OSGG) nr. 200 din 26 februarie 2016 privind modificarea și completarea OSGG nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern/manAGERIAL al entităților publice*, precum și prin elaborarea OSGG nr. 201 din 26 februarie 2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la entitățile publice.

Prin actualizarea OSGG nr. 400/2016 se continuă sublinierea rolului managementului, al conducătorilor entităților în implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial, a rolului Comisiei de monitorizare, ca structură cu atribuții în vederea monitorizării, coordonării și îndrumării metodologice a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, precum și importanța procesului de gestionare a riscurilor, în acest sens constituindu-se o echipă de gestionare a riscurilor (EGR).

Managerii sunt responsabili pentru proiectarea, implementarea, monitorizarea și îmbunătățirea sistemului de control intern și a managementului riscului. Răspunderea managerială este stabilită prin cadrul legislativ, iar un sistem de control intern, adecvat entității, dă asigurări managerului că obiectivele sunt îndeplinite, că raportările financiare sunt reale și fidele, că activitățile se desfășoară cu respectarea principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate și că este respectat cadrul normativ aferent.

OSGG nr. 201/2016 stabilește cadrul metodologic atât pentru coordonarea sistemelor de implementare și dezvoltare a controlului intern managerial, cât și pentru supravegherea procesului de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial (SCIM) în cadrul entităților publice.

Direcția de control intern managerial și relații interinstituționale (DCIMRI) din cadrul Secretariatului General al Guvernului (SGG) desfășoară activități de reglementare în domeniu, respectiv de implementare și dezvoltare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite, prin misiuni de verificare și îndrumare metodologică a procesului de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial din cadrul entităților publice.

În domeniul controlului intern managerial, SGG, prin DCIMRI, are următoarele funcții:

- a) de reglementare a politicii în domeniul sistemului de control intern managerial;
- b) de coordonare, în vederea armonizării activităților în procesul implementării și dezvoltării SCIM;
- c) de supraveghere a activității de verificare a realității și exactității raportărilor transmise și a activității de îndrumare metodologică pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial;
- d) de verificare pentru monitorizarea veridicității raportărilor entităților publice în procesul de evaluare a stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial;
- e) de îndrumare metodologică pentru asigurarea consilierii personalului entităților publice în procesul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial pe parcursul derulării misiunilor de verificare și îndrumare metodologică.

În acest domeniu, Secretariatul General al Guvernului, prin DCIMRI, reglementează și elaborează politicile, coordonează cadrul de reglementare și revizuieste standardele de control intern managerial, în concordanță cu principiile bunelor practici europene și internaționale în domeniu.

În acest sens, în anul 2017, SGG, prin DCIMRI, a lansat proiectul *Consolidarea implementării standardelor de control intern managerial la nivel central și local*, implementat în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Scopul acestui proiect este de a crește capacitatea administrativă la nivelul autorităților publice centrale și locale prin dinamizarea, dezvoltarea și implementarea SCIM, inclusiv prin îmbunătățirea competențelor personalului în desfășurarea activităților specifice SCIM.

Sistemul de control intern managerial, prin cele 16 standarde prezentate în Codul controlului intern managerial, reprezintă un instrument al managementului și, pentru orice conducător de entitate, SCIM trebuie să reprezinte o prioritate, pentru că prin implementarea acestui sistem se poate obține o asigurare rezonabilă că obiectivele entității, precum și obligațiile legate de raportare și de conformare sunt îndeplinite.

Tonul dat de conducere este extrem de important, îndrumările și directivele managementului facilitând atingerea scopurilor. De asemenea, controalele trebuie să vizeze riscurile identificate, să fie adaptate specificului entității, culturii sale organizaționale, activităților sale. Modul de abordare al implementării standardelor de control intern poate varia în funcție de mărimea și complexitatea entității, dar aceste standarde sunt valabile pentru toate entitățile publice și trebuie implementate în funcție de specific.

În procesul de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial, entitățile publice, în conformitate cu prevederile OSGG nr. 400/2015, parcurg o serie de etape și elaborează anumite documente, după cum urmează:

II. Scurtă prezentare a competențelor Curții de Conturi în acest domeniu

Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, la art. 42 precizează următoarele:

„(1) În îndeplinirea atribuțiilor pe care i le conferă legea, Curtea de Conturi mai are următoarele atribuții:

a) să evalueze activitatea de control financiar propriu și de audit intern a persoanelor juridice controlate;

b)

c) să ceară și să utilizeze, pentru exercitarea funcțiilor sale de control și de audit, rapoartele celorlalte organisme cu atribuții de control financiar, fiscal, de audit intern și inspecție bancară;

d).....

(2) *Persoanele juridice supuse controlului Curții de Conturi sunt obligate să transmită acesteia, până la sfârșitul trimestrului I pentru anul precedent, Raportul privind desfășurarea și realizarea programului de audit intern.*

(3) *Curtea de Conturi va dezvolta colaborarea cu structurile de audit intern de la nivelul persoanelor juridice, în vederea asigurării complementarității și a creșterii eficienței activității de audit”.*

Având în vedere aceste precizări legislative, în activitățile specifice pe care le desfășoară la entitățile publice, prin structurile sale, Curtea de Conturi a României procedează la evaluarea sistemului de control intern și a activității de audit intern de la nivelul acestora pentru a analiza capacitatea sistemului de control intern de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile semnificative care pot să apară în cadrul activității desfășurate de entitatea supusă auditului, luând în considerare și rezultatele activității compartimentului de audit intern al entității auditate, dacă este cazul.

Informațiile obținute ca urmare a evaluării controlului intern/managerial sunt utilizate de către auditorii publici externi ca probe de audit pentru stabilirea riscurilor existente în respectivele entități și pentru o analiză generală asupra modului în care au fost gestionate fondurile alocate.

În evaluarea sistemului de control intern managerial, Curtea de Conturi urmărește verificarea implementării, de către entitate, a standardelor de control intern, analiză făcută pe cele cinci elemente-cheie ale controlului intern, respectiv:

- *mediul de control* (organizare, managementul resurselor umane, etică, deontologie și integritate, modul în care conducerea alocă sau își asumă responsabilitățile și răspunderea etc.);
- *performanțe și managementul riscului* (fixarea obiectivelor, planificare, programare și monitorizarea performanțelor, procesul de evaluare a riscului de către entitate);
- *activități de control* (documentarea procedurilor, continuitatea operațiunilor, separarea atribuțiilor, supraveghere etc.);
- *informarea și comunicarea* (crearea unui sistem informațional adecvat și a unui sistem de rapoarte privind execuția planului de management, a bugetului, a utilizării resurselor, precum și a gestionării documentelor);
- *evaluare și audit* (dezvoltarea capacității de evaluare a controlului intern managerial în scopul asigurării continuității procesului de perfecționare a acestuia).

Prin analizele efectuate și recomandările făcute entităților, Curtea de Conturi contribuie la conștientizarea rolului controlului intern managerial în buna funcționare a entităților, generând noi măsuri de implementare a SCIM și de evoluție, de la un an la altul, a gradului de conformare cu cadrul legislativ aplicabil domeniului.

III. Principalele constatări

Curtea de Conturi, prin activitatea sa specifică, evaluează procesul de implementare a standardelor de control intern de către entități și face recomandări pentru îmbunătățirea acestei activități legate de proiectarea și implementarea defectuoasă sau incompletă a controlului intern. Prin punerea în practică a recomandărilor formulate, entitățile și-au îmbunătățit gradul de implementare a SCIM și de atingere a obiectivelor aferente unui bun sistem de control intern, prin:

- ⇒ o funcționare eficientă și eficace a entității (utilizarea conformă a resurselor, protejarea de pierderi);
- ⇒ informații externe și interne fiabile;
- ⇒ conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne.

Ca urmare a misiunilor de audit și de control efectuate, entitățile au luat măsuri, în unele cazuri operativ, chiar în timpul verificărilor, pentru remedierea deficiențelor constatate și pentru o mai bună performanță a sistemului de control intern.

Se constată însă că atitudinea managerilor în implementarea recomandărilor formulate an de an este subiectivă, fiind întâlnite următoarele două situații:

- ⇒ managerii conștientizează că prin punerea în practică a recomandărilor Curții de Conturi, cu referire la sistemul de control intern, vor avea un instrument de management util, care să îi ajute la o bună gestionare a fondurilor publice, existând, astfel, entități care își dezvoltă, an de an, sistemul de control intern, iar această dezvoltare se reflectă în performanța managementului;
- ⇒ atitudinea atât a managerilor, cât și cea a angajaților este una subiectivă, recomandările fiind duse la îndeplinire formal sau selectiv, înlăturând doar anumite probleme semnalate, fără o preocupare reală în sensul implementării mecanismelor de control.

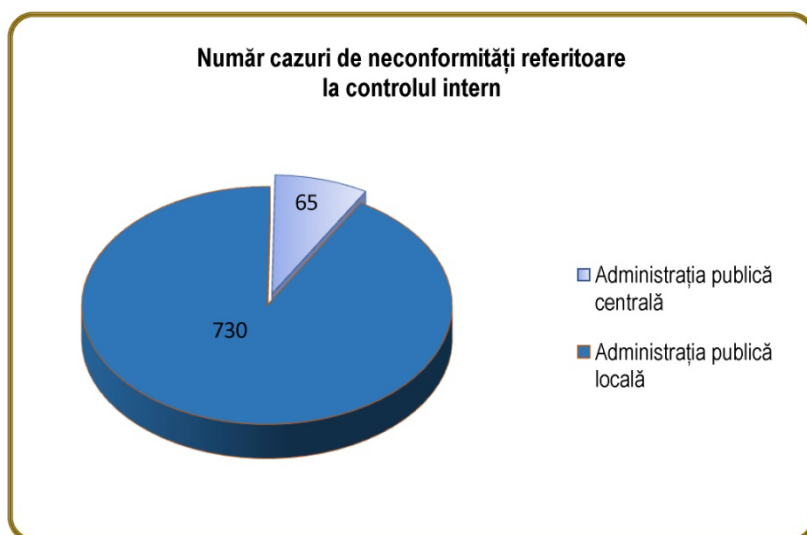
Din analiza modului de implementare a SCIM la nivelul ordonatorilor de la nivel central și de la nivel teritorial se constată că pentru entitățile de mici dimensiuni, această implementare se realizează cu dificultăți, cel mai adesea este formală, personalul și managerii nu înțeleg suficient rolul sistemului de control intern și nici nu sunt suficient de pregătiți în domeniu, se încearcă respectarea cerințelor legislative printr-o proiectare a SCIM la nivelul entităților (de ex.: elaborarea Codului etic sau achiziționarea unor proceduri de la diverși furnizori), dar, în practică, nu se ajunge și la implementare (Codul etic nu este cunoscut de angajați, nu este desemnat un consilier de etică, nu există niciun caz de constatare a neregulilor și de luare de măsuri, procedurile nu sunt cunoscute de angajați, nu sunt utilizate etc.).

Ca o concluzie generală, deși se depun eforturi pentru implementarea adecvată a sistemului de control intern managerial, acesta este, deocamdată, un proces care mai necesită eforturi susținute, trebuie îmbunătățit modul de verificare pe verticală a procesului de implementare a sistemului de control intern managerial, iar ordonatorul principal de credite trebuie să coopereze mai mult cu entitățile din subordine pentru a exista o abordare unitară.

Din verificările efectuate de către Curtea de Conturi cu privire la respectarea prevederilor legale referitoare la sistemul de control intern managerial au reieșit câteva aspecte semnificative, dintre care menționăm:

- ▶ procesul de implementare a standardelor de control intern este, la majoritatea entităților, în desfășurare, întâmpinându-se dificultăți în implementarea *Standardelor 8 – Managementul riscurilor* și *16 – Auditul intern*;
- ▶ la nivelul entităților, în general, este constituită Comisia de monitorizare, conform *OSGG nr. 400/2015*, dar nu întotdeauna activitatea comisiei este vizibilă, nu sunt stabilite atribuții pentru toți membrii comisiei cu privire la sistemul de control intern managerial, nu se organizează ședințe și, în continuare, se întâlnesc și cazuri în care nu este constituită această comisie (în special la entități de mici dimensiuni);
- ▶ s-a constituit, într-o mai mică măsură, și Echipa de gestionare a riscurilor (EGR), dar, deocamdată, activitatea acestei comisii nu are un impact practic în dezvoltarea SCIM, ci pare să fie o activitate care duce la o birocratizare suplimentară;
- ▶ procesul de management al riscurilor se desfășoară într-un ritm mai lent, cauzat de complexitatea acestei activități, care presupune identificarea riscurilor, în strânsă legătură cu activitățile din cadrul obiectivelor specifice, evaluarea riscurilor, stabilirea măsurilor de gestionare, monitorizarea implementării măsurilor de control, precum și revizuirea periodică a riscurilor;
- ▶ procedurile operaționale nu sunt actualizate, nu sunt emise pentru toate activitățile specifice, nu sunt respectate sau utilizate în activitățile curente ale entităților;
- ▶ activitatea de perfecționare profesională pe domeniul specific controlului intern și auditului intern este, în continuare, la un nivel redus, fără să devină un instrument care să aducă plus valoare activității entității;
- ▶ sunt numeroase cazuri în care nu au fost stabilite funcțiile sensibile din cadrul entității sau funcțiile considerate ca fiind expuse la corupție;
- ▶ nu întotdeauna sunt stabiliți indicatori de performanță în vederea evaluării gradului de realizare a obiectivelor entității.

În rapoartele de audit/control încheiate de auditorii publici externi pe parcursul anului 2017 (informații introduse în aplicația informatică) s-a consemnat un număr de 795 de cazuri de neconformități referitoare la diferite aspecte ale controlului intern, apreciind că organizarea și/sau implementarea controlului intern managerial nu s-a efectuat, de către toate instituțiile publice, în conformitate cu prevederile legale.

Grafic nr. 1 – Numărul cazurilor de neconformități referitoare la controlul intern

Dacă la nivelul administrației publice centrale se constată un număr redus de cazuri de neconformități referitoare la controlul intern (65, conform graficului anterior), la nivelul administrației publice locale numărul este mult mai mare (730 de cazuri), ordonatorii de credite dintr-un număr însemnat de județe nedisponând toate măsurile necesare pentru elaborarea/ implementarea unui sistem de control intern managerial conform cu prevederile legale.

Ca parte a procesului de audit, în vederea emiterii unei opinii asupra situațiilor financiare auditate, în urma evaluării SCIM, auditorii publici externi exprimă un nivel de încredere asupra capacității sistemului de control intern de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile semnificative care pot să apară în cadrul activității desfășurate de entitatea supusă auditului. Cel mai frecvent,

pentru sistemele de control intern au fost stabilite nivele de încredere scăzute sau medii ca urmare a faptului că testele efectuate au arătat carențe ale controalelor implementate, sistemele de control intern fiind parțial conforme sau neconforme.

Evaluarea sistemului de control intern managerial la nivelul administrației publice centrale

Prezentăm, în continuare, câteva aspecte relevante pentru stadiul organizării și implementării sistemului de control intern managerial la o parte din instituțiile publice de nivel central, desprinse din verificările efectuate de către Curtea de Conturi.

Ministerul Finanțelor Publice

La nivelul MFP, sistemul de control intern este bine proiectat și implementat, sunt implementate toate cele 16 standarde de control intern și sunt stabilite obiective generale atât la nivelul MFP, cât și la nivelul entităților publice aflate în subordine: ANAF, Comisia Națională de Prognoză (CNP) și Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP).

La nivelul direcțiilor din cadrul MFP au fost stabilite/actualizate obiectivele specifice, în conformitate cu actele normative în vigoare, în cadrul ședințelor EGR, iar acestea sunt cuprinse în rapoartele semestriale de monitorizare a performanțelor cu termene de realizare și indicatori de rezultat/performanță.

Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial este aprobat atât la MFP, cât și la entitățile subordonate, sunt elaborate și aprobate proceduri operaționale (instrucțiuni de lucru) aferente activităților procedurale identificate.

Ministerul Afacerilor Externe

MAE prezintă un SCIM parțial implementat, o serie de standarde de control intern fiind parțial implementate, astfel:

- ⇒ *Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini:* fișele posturilor nu sunt actualizate, sarcinile personalului nu sunt clar formulate și strâns relaționate cu obiectivele postului, nu au fost identificate funcțiile sensibile și funcțiile considerate ca fiind expuse, în mod special la corupție, și nu a fost stabilită o politică adecvată de gestionare a personalului care ocupă astfel de funcții;
- ⇒ *Standardul 7 – Monitorizarea performanțelor:* nu s-a asigurat monitorizarea performanțelor pentru fiecare obiectiv și activitate, prin intermediul unor indicatori cantitativi și calitativi relevanți, inclusiv cu privire la economicitate, eficiență și eficacitate;
- ⇒ *Standardul 8 – Managementul riscului:* deși a fost elaborat Registrul riscurilor, nu a fost efectuată revizuirea și raportarea periodică a situației riscurilor, evaluarea riscurilor, prin măsurarea probabilității de apariție și a impactului asupra îndeplinirii obiectivelor, în cazul în care acestea se materializează;
- ⇒ *Standardul 9 – Proceduri:* au fost identificate 603 activități procedurabile, pentru care au fost elaborate și aprobate 451 de proceduri;
- ⇒ *Standardul 11 – Continuitatea activității:* în cadrul entității publice nu au fost identificate principalele amenințări cu privire la continuitatea derulării proceselor și activităților și nu s-au luat măsurile corespunzătoare pentru ca activitatea acesteia să poată continua în orice moment, în toate împrejurările și în toate planurile, indiferent care ar fi natura unei perturbări majore;
- ⇒ *Standardul 15 – Evaluarea sistemului de control intern managerial:* nu a existat o colaborare între membrii Comisiei de monitorizare cu privire la implementarea sistemului de control intern managerial în cadrul MAE, astfel încât să ofere date și informații corecte necesare conducerii entității. În acest sens nu s-au prezentat documente privind activitatea desfășurată de Comisia de monitorizare în anul 2016.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale

În cursul anului 2016, la nivelul ministerului, în colaborare cu Banca Mondială și Secretariatul General al Guvernului, a fost elaborat Planul strategic instituțional, în care sunt definite direcțiile prioritare de activitate și obiectivele fiecărui domeniu de politică publică. Structurile din aparatul central și din subordinea ministerului au reprezentanți nominalizați în Grupul de suport tehnic (GST) și Grupul de management (GM), grupuri responsabile de gestionarea SCIM.

Registrul riscurilor este actualizat anual, fiind înscrise 176 de riscuri, programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial cuprinde, în mod distinct, acțiuni de perfecționare profesională a personalului de conducere, execuție și a auditorilor interni, sunt elaborate 152 de proceduri pentru 188 de activități identificate ca fiind procedurabile, au fost stabiliți, la nivelul aparatului central, 492 de indicatori asociați obiectivelor generale și specifice elaborate de către entitate.

Referitor la implementarea standardelor de control intern managerial s-a constatat că nu au fost implementate în totalitate standardele prevăzute de cadrul legal, în sensul că, spre exemplu, *Standardul 16 – Auditul intern* nu a fost implementat la nivelul a trei entități subordonate, iar *Standardul 9 – Proceduri* a fost parțial implementat la trei entități subordonate.

Casa Națională de Pensii Publice

La nivelul aparatului propriu al CNPP, cât și la nivelul celor 43 de unități subordonate există o structură cu atribuții de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a sistemului de control intern managerial.

CNPP și unitățile subordonate și-au inventariat activitățile procedurabile, rezultând un număr de 115 activități procedurabile la nivelul aparatului central și un număr de 8.679 de activități procedurabile la nivelul unităților subordonate CNPP.

CNPP și entitățile subordonate nu au implementat în totalitate standardele prevăzute de Codul controlului intern managerial (de exemplu, *Standardul 3 – Competența, performanța* nu a fost implementat de către trei entități, *Standardul 5 – Obiective*, *Standardul 7 – Monitorizarea performanțelor*, *Standardul 8 – Managementul riscului* și *Standardul 9 – Proceduri* au fost parțial implementate de către patru entități și neimplementate de către o entitate, iar *Standardul 16 – Auditul intern* a fost parțial implementat de către o entitate și neimplementat de către nouă entități).

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială

La nivelul ANPIS și a agențiilor teritoriale, până la data de 31.12.2016 au fost identificate:

- 3 obiective generale la ANPIS și 126 de obiective generale la nivelul agențiilor teritoriale;
- 5 activități procedurabile la ANPIS și un număr de 2.215 la agențiile teritoriale;
- 12 proceduri elaborate de către ANPIS și 2.841 de către agențiile teritoriale;
- 213 indicatori de performanță asociați obiectivelor specifice, elaborați de către ANPIS și 3.780 de indicatori la nivelul agențiilor teritoriale;
- 49 de riscuri înregistrate în Registrul Riscurilor de către ANPIS și 1.344 de riscuri înregistrate la nivelul agențiilor teritoriale.

ANPIS are un Cod de etică și conduită profesională, însă nu a fost elaborat un Ghid de aplicare a acestuia și nici o procedură de implementare sau un program de instruire a angajaților, care să aibă la bază Codul de etică. Este desemnat consilierul de etică, dar acesta nu a întocmit, în cursul anului 2016, documente care să reflecte acordarea de consultanță și asistență în respectarea normelor de conduită sau monitorizarea aplicării prevederilor Codului etic și de integritate, în cadrul ANPIS și nici nu au fost efectuate instruirii în domeniul eticii.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

La nivelul ANOFM, sistemul de control intern managerial al agenției, la data de 31.12.2016, a fost apreciat ca fiind parțial conform cu standardele cuprinse în Codul controlului intern managerial, iar, la nivelul ordonatorilor terțari de credite subordonați, 46 de entități au sisteme conforme, pe când cinci entități au sisteme parțial conforme.

În cazul aparatului propriu al ANOFM se evidențiază un grad de conformitate al SCIM de 68,75%, întrucât sunt implementate 11 standarde din cele 16 prevăzute de normele legale în vigoare.

Nu a fost identificată/raportată nicio funcție sensibilă, nici la nivelul aparatului propriu, nici la nivel teritorial.

La ANOFM aparat propriu, pentru cele 158 de activități procedurabile inventariate au fost elaborate 132 de proceduri operaționale, dar lista cu toate activitățile procedurabile, pentru care trebuiau emise și implementate proceduri operaționale, nu a fost actualizată în anul 2016. Nu există o procedură de management al riscurilor, a fost elaborată numai o procedură de întocmire a registrului riscurilor.

Ministerul Sănătății

La nivelul Ministerului Sănătății există organizat un sistem de monitorizare pe verticală a modului de implementare și funcționare a sistemelor de control intern managerial la entitățile aflate în subordine, în conformitate cu prevederile OSGG nr. 400/2015.

De asemenea, este elaborat un Cod etic, dar încă nu a fost aprobat și adus la cunoștință salariaților MS, nu există proceduri interne cu privire la înregistrarea, analiza, verificarea, soluționarea și monitorizarea neregulilor/fraudelor și nici cu privire la gestionarea situațiilor de conflict de interese.

Prin Planul anual de perfecționare au fost stabilite tematici de curs, care cuprind și domeniul etic, dar nu a fost elaborată o procedură prin care personalul să fie obligat să depună, periodic sau în anumite situații, declarații privind cunoașterea și conformitatea cu principiile și valorile etice. Cu toate că există o procedură de protejare a avertizorilor în interes public, aceasta nu a fost încă aprobată, deși în cadrul entității au existat cazuri în care persoane din afara entității sau din interiorul acesteia au sesizat încălcarea normelor de natură etică de către personalul entității.

În vederea creșterii nivelului de conștientizare a principiilor și valorilor etice, precum și pentru evaluarea respectării acestora, în cadrul entității, în anul 2016 a fost aprobată *Metodologia privind identificarea și managementul riscurilor de corupție la nivelul spitalelor publice, al direcțiilor de sănătate publică și al structurilor ministerului sănătății*, precum și *Procedura operațională privind implementarea metodologiei de identificare a riscurilor și vulnerabilităților la corupție*, procedură operațională în curs de revizie la data efectuării controlului.

La nivelul unităților sanitare cu paturi este implementat *Mecanismul de feedback al pacientului*, în baza *Ordinului privind aprobarea implementării mecanismului de feedback al pacientului în spitalele publice*.

Nerespectarea cerințelor generale de implementare a standardelor de control intern managerial s-a constatat și la următoarele structuri: *Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, SAJ: Cluj, Prahova, Satu Mare, Dolj, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București, DSP Bihor, Institutul de Psihiatrie Socola Iași, DSP Arad, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Stei, Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-Napoca, DSP Neamț, Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Spitalul de Psihiatrie Zam, Agenția Națională de Transplant București, Institutul Inimii de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Niculae Stăncioiu” Cluj, Spitalul de Psihiatrie Poiana Mare, Spitalul de Psihiatrie Zam, Academia de Științe Medicale.*

Casa Națională de Asigurări de Sănătate

La CNAS a fost actualizată componența Comisiei de monitorizare în anul 2016, dar nu a fost desemnat secretarul Comisiei și nici nu au fost prezentate documente din care să reiasă că președintele Comisiei de monitorizare a emis ordinea de zi a ședințelor, a asigurat conducerea ședințelor și/sau a elaborat minutele ședințelor/hotărârile Comisiei.

Nu toate procedurile operaționale existente la nivelul CNAS sunt actualizate/revizuite periodic (ex.: procedurile operaționale privind derularea procedurilor de achiziție publică) și nu sunt elaborate următoarele proceduri: procedura de sistem privind elaborarea Registrului de riscuri, proceduri privind negocierea competitivă, proceduri operaționale pentru gestionarea în mod corespunzător a situațiilor de conflict de interese, procedura operațională de protejare a avertizorilor de interes public etc.

Este completat Registrul riscurilor pentru fiecare direcție/serviciu/compartiment din cadrul CNAS, însă nu și Registrul riscurilor centralizat la nivelul întregii entități. La nivel teritorial au fost identificate, înregistrate și raportate 8.806 riscuri, în timp ce la nivelul CNAS au fost raportate 235 de riscuri.

A fost elaborată o procedură privind managementul riscurilor la nivelul CNAS, *PS – 05 Managementul Riscului*, dar aceasta nu a fost actualizată.

La nivelul CNAS există organizat un sistem de monitorizare pe verticală a modului de implementare a sistemelor de control managerial la entitățile aflate în subordine. Fiecare casă de asigurări de sănătate teritorială are implementate sisteme de control intern și raportează la CNAS modul de dezvoltare al acestora.

În anul 2016 nu au fost aprobate *Lista funcțiilor sensibile* și nici *Lista persoanelor care ocupă funcțiile sensibile*. Deși a fost înființată funcția de consilier etic, personalul nu este instruit periodic în privința modului de aplicare a reglementărilor în domeniul eticii și nici nu au fost efectuate acțiuni de instruire a personalului în acest domeniu.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

La administrația centrală a MADR au fost raportate ca fiind parțial implementate *Standardul 9 – Proceduri, Standardul 11 – Continuitatea activității, Standardul 13 – Gestionarea documentelor și Standardul 14 – Raportarea contabilă și financiară*. Au fost înregistrate 3.922 de riscuri, dintre care 109 la nivelul aparatului propriu și 3.813 la nivelul instituțiilor subordonate. Registrul riscurilor este în curs de actualizare la nivelul entității centrale și al entităților aflate în subordine.

La data de 31.12.2016, gradul de conformitate a SCIM (la nivel centralizat) cu standardele de control intern managerial se prezenta astfel:

- 68 de entități cu sistem conform;
- 94 de entități cu sistem parțial conform;
- 1 entitate cu sistem neconform.

Nu au fost aplicate și implementate integral măsurile prevăzute de *OSGG nr. 400/2015* la următoarele *Direcții Agricole Județene: Arad, Argeș, Bistrița-Năsăud, Brașov, Constanța, Cluj, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Iași, Ilfov, Mureș, Neamț, Timiș și Vâlcea*.

Ministerul Energiei

La nivelul Ministerului, SCIM este parțial implementat, fiind constatate următoarele:

- nu au fost stabiliți indicatori de performanță care să măsoare realizarea obiectivelor generale și specifice;
- nu a fost întocmit Registrul riscurilor pentru anul 2016 la nivelul tuturor compartimentelor din ME, care să cuprindă obiectivele/activitățile, descrierea riscurilor, probabilitatea și impactul acestora, instrumentele de control managerial, termene, și nu au fost numiți responsabili în gestionarea riscurilor;
- nu există proceduri, reguli cu privire la înregistrarea, expedierea, redactarea, clasificarea, îndosărirea și păstrarea documentelor (măsuri de securitate pentru protejarea documentelor împotriva distrugerii, furtului, cunoașterea de către salariați a reglementărilor privind accesul la documente clasificate, proceduri privind păstrarea/arhivarea documentelor);
- nu a fost elaborat Planul de implementare a măsurilor de control privind gestionarea riscurilor (rapoartele privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor la nivelul compartimentelor, care să cuprindă numărul de riscuri tratate și nesoluționate, măsurile de control implementate sau în curs de implementare și eventualele revizui ale evaluării riscurilor);

- acțiunile de perfecționare profesională, atât pentru personalul de conducere, cât și pentru cel de execuție, nu au fost evidențiate distinct în Programul de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial al ME;
- nu există proceduri interne privind accesul la informații de interes public, un sistem eficient de comunicare internă și externă, informări referitoare la progresele înregistrate cu privire la dezvoltarea sistemului de control intern, un sistem de raportare adecvat privind realizarea obiectivelor entității, modul de păstrare a documentelor;
- nu au fost elaborate toate procedurile scrise pentru activitățile procedurabile identificate în cadrul entității, acestea fiind doar în curs de elaborare (procedură de cercetare disciplinară a angajaților, procedură de protejare a avertizorilor în interes public);
- nu a fost înființat un sistem de raportare a realizării indicatorilor/obiectivelor specifice, prin care să se realizeze funcția de monitorizare, care să semnaleze managementului de linie și celui superior orice posibilitate de deraiere de la realizarea obiectivelor, pentru a împiedica producerea riscurilor la care sunt expuse activitățile, pentru a atenua efectele unor evenimente neprevăzute (*Standardul 10 – Monitorizarea performanțelor*);
- nu există un sistem eficient de comunicare internă și externă, astfel încât conducerea și salariații să își poată îndeplini în mod eficace și eficient sarcinile, iar informațiile să ajungă complete și la timp la utilizatori.

Ministerul Transporturilor

În ceea ce privește evaluarea sistematică și monitorizarea riscurilor, la nivelul Ministerului este în curs de avizare *Raportul final privind managementul riscurilor*, iar la nivelul entităților aflate în subordine, conform raportărilor semestriale/anuale, din cele 28 de unități subordonate MT, doar o unitate (*Agencia de Investigare Feroviară – AGIFER*) nu a procedat la analiza riscurilor.

Registrul riscurilor a fost completat în conformitate cu *Procedura de sistem privind managementul riscurilor*, cod PS-02, iar la nivelul entităților publice aflate în subordine, conform raportărilor semestriale/anuale, 27 de entități au completat Registrul riscurilor, cu excepția entității AGIFER, menționată și anterior.

În ceea ce privește organizarea, la nivelul ordonatorului principal de credite, a unui sistem de monitorizare pe verticală a modului de implementare și funcționare a sistemelor de control intern managerial, la entitățile aflate în subordine a fost elaborată și aprobată *Procedura de sistem privind reglementarea acțiunilor de monitorizare, coordonare și îndrumare pe verticală a modului de implementare a sistemelor de control managerial la unitățile aflate în subordinea MT*, cod PS-18.

În timpul misiunii de audit desfășurate, entitatea a luat măsuri suplimentare pentru implementarea SCIM. Astfel, pentru *Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini* au fost actualizate/identificate și inventariate funcțiile sensibile/considerate ca fiind în mod special expuse la fenomene de corupție, iar Comisia de monitorizare a avizat documentul *Inventarul funcțiilor sensibile/considerate ca fiind în mod special expuse la fenomene de corupție*.

Pentru *Standardul 5 – Obiective* au fost actualizate obiectivele specifice, iar Comisia de monitorizare a avizat documentul *Obiective generale. Obiective specifice/activități și indicatori de performanță sau de rezultat* a fost aprobat de ministrul transporturilor. Pentru *Standardul 7 – Monitorizarea performanțelor* au fost actualizați indicatorii cantitativi și calitativi asociați obiectivelor specifice.

Pentru entitățile din subordinea MT, referitor la modul de implementare a controlului intern au fost făcute următoarele aprecieri:

- ⇒ a fost stabilit nivel de încredere ridicat în sistemul de control intern al entității în cazul unei instituții publice (*Scoala Superioară de Aviație Civilă*);
- ⇒ a fost stabilit nivel de încredere mediu în sistemul de control intern al entității, în cazul a nouă instituții publice (*Aeroclubul României, Agenția de Investigare Feroviară – AGIFER, Autoritatea Feroviară Română – AFER, Autoritatea Rutieră Română – ARR, Centrul de Investigații și Analiză pentru Siguranța Aviației Civile – CIAS, Centrul Național de Calificare și Instruire Feroviară – CENAFER, Clubul Sportiv Rapid, Autoritatea Metropolitană de Transport București, Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier*);
- ⇒ a fost stabilit nivel de încredere scăzut în sistemul de control intern al entității, în cazul a două instituții publice (*Autoritatea Navală Română și Spitalul Clinic CF Constanța*).

Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier

La ISCTR, instituție publică sub coordonarea Ministerului Transporturilor, au fost stabilite obiectivele generale, aplicabile atât la nivel central, cât și la nivel teritorial, precum și cele specifice, este elaborat Codul etic și s-a realizat informarea salariaților cu privire la prevederile acestuia, prin e-mail, sub semnătură sau cursuri. Au existat 10 cazuri în care persoane din afara entității sau din interiorul acesteia au sesizat încălcarea normelor de natură etică de către personalul angajat, precum și 23 de cazuri de încălcare a normelor de conduită etică și profesională de către personalul entității. Dintre acestea, 12 cazuri de abatere disciplinară au fost soluționate cu „avertisment scris”, un caz cu reținere de 5% din salariu, trei cazuri nu au fost soluționate, iar șapte cazuri au fost considerate ca fiind neîntemeiate.

S-a constatat implementarea parțială/neimplementarea standardelor: 2 – *Atribuții, funcții, sarcini*, 3 – *Competență, performanță*, 11 – *Continuitatea activității* și 7 – *Monitorizarea performanțelor*.

Ministerul Educației Naționale

Au fost identificate 161 de activități procedurabile (încadrate în obiective), pentru care au fost stabiliți indicatori de performanță și identificate riscurile asociate acestor activități, dar au fost elaborate și aprobate doar 140 de proceduri, reprezentând 86,96% din numărul activităților procedurabile.

MEN are 274 de entități subordonate, iar la 252 dintre acestea au fost identificate 11.693 de activități procedurabile, iar până la finele anului 2016 au fost formalizate 11.195 de proceduri, reprezentând 95,74% din numărul total al activităților procedurabile.

Nu au fost identificate funcțiile sensibile la MEN și nu au fost solicitate informații despre stabilirea funcțiilor sensibile de la entitățile subordonate. Codul de etică profesională a fost elaborat și se află pe circuitul adoptării prin ordin de ministru.

La finele anului 2016, în Registrul riscurilor au fost identificate și înregistrate 108 riscuri asociate activităților, iar pentru cele 252 de entități subordonate, care au raportat aceste informații, au fost identificate și înregistrate 14.830 de riscuri asociate activităților.

MEN nu a elaborat o procedură privind managementul riscurilor, în conformitate cu actele normative specifice și nici nu a solicitat informații de la entitățile subordonate, cu privire la implementarea standardului de management al riscurilor.

Din analiza rapoartelor asupra sistemelor de control intern/managerial transmise ordonatorului principal de credite de către ordonatorii secundari și terțiari rezultă că:

- 33 de entități au sisteme conforme;
- 216 entități au sisteme parțial conforme;
- 2 entități au sisteme neconforme.

Nerespectarea prevederilor OG nr. 119/1999, republicată și actualizată, și ale OSGG nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește implementarea unui sistem de control intern capabil să detecteze și să preîntâmpine apariția riscurilor a fost constatată și la *Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Iași, la Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București, la Universitatea de Medicină și Farmacie Craiova, la Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București, la Universitatea „Valahia” din Târgoviște.*

Ministerul Culturii și Identității Naționale

Sistemul de control intern managerial organizat la nivelul entității este parțial implementat, cu nouă standarde implementate și șapte standarde parțial implementate, și fără progrese notabile în implementarea SCIM față de anul precedent. S-a constatat că indicatorii de performanță pentru activitățile desfășurate de entitate în vederea monitorizării eficacității și atingerii obiectivelor la nivelul ordonatorului principal de credite nu sunt actualizați, indicatorii fiind stabiliți la nivelul anului 2014. Nu a fost aprobat *Programul de dezvoltare a sistemelor de control intern managerial*, iar riscurile identificate la nivelul ordonatorului principal de credite, în anul 2013, nu au mai fost evaluate și nu s-a realizat o monitorizare periodică a acestora.

Nu au fost stabilite funcțiile sensibile la nivelul tuturor ordonatorilor secundari/terțiari de credite din subordinea MCIN, iar la nivelul entității nu sunt stabilite proceduri de delegare a responsabilității.

Ordonatorul principal de credite monitorizează modul de implementare a sistemelor de control managerial la nivelul entităților din subordine prin raportările transmise periodic de acestea.

Din analiza rapoartelor asupra sistemului de control intern managerial, transmise ordonatorului principal de credite de către ordonatorii secundari și terțiari de credite direct subordonați, a rezultat că:

- 35 de entități au sistemul conform;
- 53 de entități au sistemul parțial conform;
- 4 entități au sistemul neconform.

Din verificările efectuate se concluzionează că sistemul de control intern managerial nu este implementat corespunzător de către managementul entității și nu sunt create premisele unei asigurări rezonabile cu privire la atingerea obiectivelor în condiții de eficiență și eficacitate a funcționării și de respectare a legilor și regulamentelor.

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

La nivelul MP-PÎCCJ au fost constituite comisii/grupuri de lucru cu atribuții de monitorizare, coordonare și îndrumare metodică, cu privire la sistemele proprii de control intern managerial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. A fost elaborat și aprobat *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* pentru anul 2016, pentru minister, inclusiv la nivelul entităților subordonate.

S-au elaborat 68 de proceduri operaționale pentru tot atâtea activități procedurabile identificate, iar la nivelul entităților din subordine, 2.915 proceduri pentru un număr de 2.041 de activități procedurabile. Procedura de sistem privind managementul riscurilor la nivelul MP-PÎCCJ este în curs de aprobare.

În ultimii trei ani au existat nouă cazuri de încălcare a normelor de conduită etică și profesională în cadrul entității, pentru care s-au aplicat următoarele sancțiuni: diminuarea drepturilor salariale, mustrare scrisă, iar o sesizare a fost clasată.

La data de 31 decembrie 2016, 43 de entități din subordine aveau sisteme conforme, 17 sisteme parțial conforme, iar la nivelul MP-PÎCCJ, aparat central, sistemul de control intern managerial este parțial conform, 8 standarde fiind implementate și 8 parțial implementate.

În perioada efectuării misiunii de audit, entitatea a înregistrat progrese în implementarea standardelor de control intern managerial, în sensul că au fost elaborate proceduri care au dus la implementarea totală a *Standardelor 4 – Structura organizatorică* și *8 – Managementul riscului*, astfel: au fost desemnați responsabili cu riscurile la nivelul compartimentelor, au fost întocmite Registrele de riscuri pe compartimente, urmând ca datele să fie centralizate și elaborat Registrul de riscuri pe entitate, au fost întocmite *Procedura privind elaborarea registrului de riscuri* și *Procedura privind elaborarea procedurilor operaționale și de sistem* în cadrul MP-PÎCCJ, a fost elaborat *Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare* și *Regulamentul de organizare și funcționare a echipei de gestionare a riscurilor*.

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților

În vederea realizării indicatorilor de performanță stabiliți pentru activitățile desfășurate în ANRP și în scopul monitorizării eficacității și atingerii obiectivelor, în anul 2016, președintele instituției, ordonator principal de credite, a emis un ordin cu privire la constituirea Comisiei privind monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării sistemului de control intern managerial și a fost constituită Echipa de gestionare a riscurilor la nivelul ANRP.

Registrul riscurilor a fost completat în conformitate cu procedura de sistem privind managementul riscurilor.

ANRP a elaborat proceduri operaționale și de sistem cu privire la managementul riscurilor și cu privire la monitorizarea performanțelor activității proprii, pe baza indicatorilor de rezultat/performanță. În anul 2016, la nivelul ANRP nu s-a întocmit un Plan anual de perfecționare profesională.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Din analiza efectuată s-a constatat că sistemul de control intern, deși proiectat, necesită îmbunătățiri, fiind parțial implementat, sunt identificate doar o parte a riscurilor semnificative, iar procedurile aprobate nu acoperă suficient prevenirea tuturor riscurilor.

Nu sunt elaborate proceduri scrise pentru toate activitățile procedurabile identificate în cadrul entității (doar pentru 39% dintre acestea), iar, în cadrul instituției, sistemul de control intern managerial furnizează doar parțial conducerii o asigurare rezonabilă că fondurile publice gestionate au fost utilizate în condiții de legalitate, regularitate, eficacitate, eficiență și economicitate.

Nu au fost implementate integral toate standardele conform OSGG nr. 400/2015.

Societatea Română de Televiziune

La SRTv nu s-au respectat întru totul reglementările legale cu privire la organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern. Astfel, Registrul riscurilor nu este actualizat pentru anul 2016, procedurile operaționale au fost realizate în procent de numai 42,5% din totalul activităților procedurabile inventariate de entitate, în condițiile în care entitatea nu și-a inventariat toate activitățile, mai mult de jumătate dintre acestea fiind nerealizate.

Cu privire la acest aspect, Curtea de Conturi a constatat nerealizarea și neactualizarea unor proceduri referitoare la:

⇒ angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor din fonduri publice (alocații bugetare), procedura existentă fiind în vigoare din 16.09.2009;

⇒ modul de derulare a achizițiilor, în special pentru cele ce nu se derulează cu respectarea prevederilor legislației în vigoare privind achizițiile publice;

⇒ organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale;

⇒ modul de elaborare și fundamentare a bugetului de venituri și cheltuieli, inclusiv al celui având ca sursă alocații bugetare, de la nivelul fiecărei structuri componente a organigramei entității și până la elaborarea proiectului de buget și aprobarea acestuia, modul de rectificare/modificare și aprobare a acestora, monitorizarea execuției bugetului etc.;

⇒ modul de organizare, estimare, evidență, înregistrare contabilă etc. a producției TV, a producției de decoruri, costume etc., entitatea neavând organizată în acest sens contabilitate de gestiune;

⇒ urmărirea modului de derulare a contractelor până la finalizarea acestora;

⇒ aprobarea listei cu *Alte cheltuieli de investiții*;

⇒ modalitatea de derulare a operațiunilor de punere la dispoziția unor terți a spațiilor aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea SRTv;

⇒ stabilirea clară a situațiilor în care se poate încheia un contract pentru plata unor drepturi de autor, cu un salariat propriu;

⇒ organizarea activității de administrare a bunurilor din domeniul public al statului, care va cuprinde referiri, dar fără a se limita la următoarele: asigurarea, evidența și gestionarea actelor de proprietate/administrare, circuitul documentelor, actualizarea valorii bunurilor, încheierea actelor cadastrale și a cărții funciare, gestionarea cu celeritate a tuturor modificărilor constatate etc.

Standardele neimplementate la nivelul entității sunt: 2 – *Atribuții, funcții, sarcini*, 7 – *Monitorizarea performanțelor*, 9 – *Proceduri*, iar standardele parțial implementate sunt: 5 – *Obiective*, 6 – *Planificare*, 10 – *Supraveghere*, 13 – *Gestionarea documentelor*.

Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor Împotriva Regimului Comunist Instaurat în România în perioada 1945-1989

S-a constatat funcționarea necorespunzătoare a controlului intern managerial, cauzată de acțiunea concertată a unor factori perturbatori, precum:

- fluctuația personalului, în general a factorilor de conducere (ex.: secretar de stat, secretar general etc.), aspect care a generat blocarea activității pe anumite paliere;
- acțiunile/inacțiunile personalului de execuție din cadrul instituției în raport cu atribuțiile repartizate, care trebuiau stabilite de conducere prin fișa postului;
- capacitatea instituțională redusă, în principal în cadrul Departamentului juridic, în raport cu numărul proceselor aflate pe rolul instanțelor de judecată, în care instituția are calitatea de pârât;
- disfuncții ale fluxului informațional și ale circuitului documentelor.

Disfuncționalități privind organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de control intern/managerial s-au constatat și la entități, precum: *Ministerul Tineretului și Sportului, Academia Română, Compania Națională de Căi Ferate „CFR” SA, Regia Autonomă Registrul Auto Român, Regia Autonomă Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Consiliul Economic și Social, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor Împotriva Regimului Comunist Instaurat în România în perioada 1945-1989, Societatea Română de Radiodifuziune, Agenția Națională de Transplant, Autoritatea Metropolitană de Transport București, Societatea Comercială SC Electrificare CFR SA, Institutul „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), Consiliul Național al Audiovizualului, Institutul Diplomatic Român, Autoritatea de Supraveghere Financiară.*

Evaluarea sistemului de control intern managerial la nivelul administrației publice locale

La nivelul entităților din administrația publică locală, în special UATC-uri, se constată că activitatea de control intern nu este percepută ca un instrument managerial utilizat pentru a furniza o asigurare rezonabilă că obiectivele entității sunt îndeplinite, iar resursele umane și financiare sunt bine folosite.

Ca urmare a recomandărilor Curții de Conturi, de respectare a Codului controlului intern managerial al entităților publice, se constată un progres în proiectarea și implementarea SCIM la nivelul unităților administrativ-teritoriale, doar că, până în prezent, acest proces nu își îndeplinește rolul în mod eficient. De multe ori, sistemul este proiectat sub forma elaborării unor documente și proceduri, dar care nu sunt folosite și nici cunoscute îndeajuns de către angajați, Registrul riscurilor este completat formal, nu sunt implementate controale pentru prevenirea și detectarea fraudelor și erorilor. Există doar parțial o separare a atribuțiilor angajaților, respectiv atribuțiile de aprobare, control și înregistrare a operațiunilor economice, acest lucru datorându-se personalului redus ca număr, comparativ cu structura activităților desfășurate în cadrul entității.

În cele mai multe cazuri nu există un sistem de monitorizare pe verticală, organizat la nivelul ordonatorului principal, care să urmărească modul de implementare a sistemelor de control managerial la entitățile aflate în subordine/sub coordonare.

În continuare sunt entități unde nu a fost constituită, prin dispoziție emisă de conducătorul entității, Comisia de monitorizare cu rol în implementarea controlului intern sau, în entitățile în care este constituită, nu există un Regulament de organizare și funcționare a acesteia, nu au fost actualizate: componența comisiei, fișele posturilor membrilor comisiei, nu s-au organizat ședințe de lucru, nu s-au emis rapoarte.

Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial care conține obiective, acțiuni, responsabilități și termene nu este actualizat, situație întâlnită la numeroase UATC-uri.

Standardul de etică este implementat cel mai adesea formal, fără o orientare reală spre valori etice și de integritate, fără emiterea unor rapoarte de monitorizare a respectării normelor de conduită la nivelul entității publice, întocmite de consilierul de etică sau procese-verbale de constatare a neregulilor și luarea de măsuri.

S-au întâlnit și cazuri în care managementul entității a stabilit obiective generale și specifice, prin *Strategia de dezvoltare durabilă a unității administrativ-teritoriale*, dar nu a stabilit indicatori de performanță pentru activitățile desfășurate în vederea monitorizării eficienței, eficacității și economicității acestora.

În ceea ce privește managementul riscurilor, verificările efectuate arată că acest proces se desfășoară anevoios la nivelul administrației publice locale, că nu există o preocupare reală pentru identificarea și evaluarea riscurilor semnificative, ce pot afecta realizarea obiectivelor stabilite sau pentru implementarea măsurilor de gestionare a riscurilor, nefiind elaborată o procedură de sistem privind managementul riscurilor, Registrul riscurilor este completat formal sau nu există.

Procedurile operaționale de lucru pe activități sunt elaborate formal, nu sunt actualizate și nu sunt puse în practică în vederea protejării entității împotriva fraudelor, pierderilor, neregularităților și erorilor.

Neimplementarea corespunzătoare a SCIM de către entitățile administrației publice locale conduce la o eficacitate scăzută, deoarece sistemul nu garantează conformitatea operațiunilor efectuate de entități cu reglementările și normele interne, conducând la abateri de la legalitate și regularitate, erori, nereguli cu impact semnificativ asupra patrimoniului public sau privat ori asupra contului de execuție a bugetelor acestora.

Implementarea și dezvoltarea unor controale interne eficiente ar putea asigura capacitatea entităților publice de a avea mecanisme adecvate de gestionare și protejare a fondurilor publice, lucru care se reflectă în legătura de cauzalitate directă între modul de proiectare și/sau funcționare a controalelor interne și abaterile de la disciplina bugetară, economică și financiar-contabilă, constatate în activitatea desfășurată de entitățile publice, așa după cum se subliniază și în rapoartele de audit întocmite la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

IV. Constatări privind auditul public intern

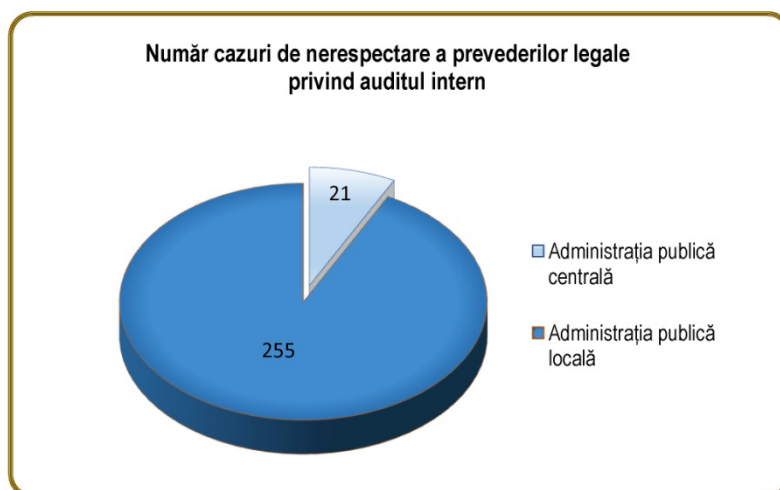
Conform *Standardului 16 – Auditul intern*, entitatea publică înființează sau are acces la o capacitate de audit competentă, care are în structura sa auditori competenți, a căror activitate se desfășoară, de regulă, conform unor programe bazate pe evaluarea riscurilor, prin această funcție asigurându-se evaluarea independentă și obiectivă a sistemului de control intern managerial al entității publice și contribuind, de asemenea, la obținerea unei asigurări cu privire la procesul de management al riscurilor, de control și de conducere (guvernanță).

Compartimentul de audit public intern urmărește, prin intermediul opiniilor și recomandărilor formulate, să ajute entitatea publică în ansamblu și structurile sale:

- să gestioneze mai bine riscurile și să asigure o mai bună monitorizare a conformității cu regulile și procedurile existente;
- să asigure o mai bună administrare și păstrare a patrimoniului;
- să asigure o evidență contabilă și un management informatic fiabile și corecte;
- să îmbunătățească calitatea managementului, a controlului și auditului intern;
- să îmbunătățească eficiența și eficacitatea operațiilor.

Activitatea de audit intern la nivelul entităților verificate este asigurată, preponderent, prin compartimente care funcționează, de regulă, cu doi auditori și mai puțin prin birouri, servicii sau direcții, această formă de organizare nepermițând însă posturi de conducere, ceea ce înseamnă o mai slabă exercitare a funcției de audit intern și un rol mai puțin pregnant în mediul de activitate al unei entități.

Verificările efectuate de Curtea de Conturi, ce au vizat exercițiul financiar al anului 2016, au evidențiat un număr de 276 de abateri/neconformități privind auditul public intern, dintre care 21 aparțin entităților din administrația publică centrală, iar 255 aparțin entităților din administrația publică locală, cu următoarea reprezentare grafică:

Grafic nr. 2 – Numărul cazurilor de nerespectare a prevederilor legale privind auditul intern

Constatări privind auditul public intern la administrația publică centrală

Pentru exemplificare, fără a reprezenta o clasificare în funcție de volumul și importanța neregulilor, prezentăm în continuare o parte dintre constatările Curții de Conturi referitoare la funcția de audit intern la entitățile verificate.

ANAF – Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili

Activitatea de audit public intern s-a desfășurat fără respectarea cerințelor prevăzute de *Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern*, respectiv auditarea tuturor activităților cuprinse în sfera auditului public intern, cel puțin o dată la trei ani, precum și auditarea anuală a activităților care prezintă în mod constant riscuri ridicate. Cauzele le reprezintă cuprinderea în Organigrama DGAMC a unui număr insuficient de auditori, ca urmare a reorganizării ANAF.

Senatul României

S-au constatat disfuncționalități în activitatea Compartimentului de audit public intern, constatându-se o implicare foarte redusă a acestei structuri în activitatea economico-financiară a Senatului României, în condițiile în care aceasta este o entitate de dimensiuni mari ca buget, număr de personal, structură eterogenă, cheltuieli de natură economică diferită, patrimoniu diversificat, normative proprii pentru unele cheltuieli sau acțiuni, venituri proprii, achiziții multiple de bunuri/servicii/lucrări (investiții) prin proceduri de achiziții publice sau cumpărări directe, debitori în urmărire/litigii.

Totodată, în ultimii ani, Curtea de Conturi a formulat o serie de recomandări, pe care Compartimentul de audit intern din cadrul Senatului, conform *Legii nr. 672/2002*, republicată, trebuie să le aibă în vedere la elaborarea Proiectului planului multianual, respectiv a Proiectului planului anual de audit public intern.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale

Compartimentul de audit public intern de la nivel central a funcționat, în anul 2016, în subordinea directă a ministrului muncii și justiției sociale, exercitând o funcție distinctă și independentă de activitățile ministerului.

Potrivit Raportului pentru anul 2016 privind activitatea de audit public intern, din numărul total de 188 de entități (atât ministerul, cât și entitățile subordonate/sub autoritate), doar 164 de entități au organizat auditul intern, iar dintre acestea, din totalul de 165 de posturi aferente, doar 134 de posturi au fost ocupate, gradul de ocupare fiind de 81%.

Organizarea auditului s-a realizat prin compartiment propriu la un număr de 153 de entități, inclusiv ministerul, și prin organul ierarhic superior la un număr de 11 instituții (nouă instituții din subordinea ANOFM și două instituții din subordinea Inspecției Muncii).

La un număr de 24 de entități nu a fost organizat auditul intern, ponderea cea mai mare o deține ANPIS (21 de unități subordonate – 87,5%), urmată de CNPP (trei unități subordonate – 12,5%). De asemenea, s-a remarcat că la nivel teritorial, cu unele excepții, structurile de audit public intern funcționează cu un singur post de auditor alocat.

Casa Națională de Pensii Publice

Activitatea de audit public intern se desfășoară în cadrul Compartimentului de audit public intern din cadrul CNPP, cu un număr de doi auditori, în timp ce la majoritatea caselor teritoriale de pensii, conform organigramei pe anul 2016, aprobată de președintele CNPP, activitatea de audit public intern este organizată sub forma unui compartiment funcțional, cu un post de auditor public intern. Un număr de nouă unități subordonate nu au auditori angajați (*CTP Bacău, Brașov, Caraș-Severin, Mureș, Prahova, Suceava, Tulcea, Vaslui, INEMRCM*), iar trei case teritoriale nu au posturi de auditori (*CTP Bistrița-Năsăud, Buzău, Sibiu*), activitatea de audit fiind asigurată de către organul ierarhic superior (Compartimentul de audit public intern din cadrul CNPP).

În anul 2016 a fost efectuat un audit de sistem privind evaluarea stadiului de implementare a sistemului de control intern managerial, inclusiv a procedurilor formalizate pe activități la nivelul CNPP și al unităților subordonate.

Se concluzionează că obiectivul general al auditului public intern, în cadrul CNPP și al entităților subordonate, respectiv îmbunătățirea managementului acestora, nu poate fi atins întrucât activitățile de asigurare, care ar trebui să furnizeze o evaluare independentă a proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernanță, precum și activitățile de consiliere, care ar trebui să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei, nu pot fi realizate în totalitate, din cauza faptului că nouă unități subordonate nu au auditori angajați, iar trei case teritoriale nu au posturi de auditori.

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială

Pentru anul 2016, prin Planul anual de audit public intern al ANPIS au fost stabilite cinci misiuni de audit public intern, respectiv:

1. auditarea situațiilor financiare la 31.12.2015 în cadrul ANPIS;
2. auditarea activității de inspecție socială privind exercitarea controlului asupra modului de stabilire a beneficiilor sociale și de acordare a serviciilor sociale la AJPIS Ilfov;
3. auditarea activității resurselor umane, gestionarea acestora și controlul intern al acestei activități în cadrul ANPIS;
4. auditarea activității achizițiilor publice de produse și servicii;
5. auditarea procesului și a stadiului de implementare a sistemelor de control intern/manAGERIAL la AJPIS Ilfov.

Principalele constatări rezultate ca urmare a misiunilor de audit intern privind domeniul financiar-contabil au privit, după cum urmează:

- la nivelul ANPIS:
 - înscrierea neconformă a operațiunilor de încasări și plăți în Registrul de casă, neconcordanțe în înregistrările filei de registru cu viramentele la bugetul de stat și înregistrări contabile;
 - virarea cu întârziere la bugetul de stat a sumelor încasate din drepturi acordate necuvenit;
 - pentru persoanele operate în programul informatic SAFIR nu au fost transferate cu ordin de plată și sumele provenite din mandate neachitate, denaturând situația transmisă electronic în comparație cu soldurile contabile;
 - efectuarea cu întârziere de viramente la bugetul de stat reprezentând sume de mandat care au împlinit termenul legal de prescripție de trei ani.

▪ la nivelul AJPIS-urilor verificate:

- nu au fost inventariate soldurile conturilor de debitori și creditori;
- creditorii proveniți din beneficii de asistență socială nu au fost inventariați conform punctului 28 din *OMFP nr. 2861/2009*;
- nu au fost efectuate verificări nominale ale creditorilor proveniți din beneficii de asistență socială din cauza faptului că la nivel de AJPIS nu există o evidență și o bază de date a creditorilor, iar sumele extrase din SAFIR/Rapoarte/Fișa Creditorilor nu corespunde cu valorile creditorilor din evidența contabilă;
- nu se efectuează o analiză și verificare lunară a sumelor neachitate privind beneficiile sociale pentru care sunt menționate motivele: „persoană decedată sau refuză primirea”, pentru a se constata dacă sunt sau nu sume cuvenite;
- beneficiile sociale nu au fost lichidate în baza centralizatoarelor colective întocmite de compartimentul de specialitate, conform *OMFP nr. 1792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale*.

La AJPIS, ca urmare a misiunilor de audit intern în domeniul IT, s-a evidențiat că:

- nu toate calculatoarele au parole de acces pe conturile de utilizator, ci doar cele care sunt înregistrate în domeniul de rețea;
- în listele de plăți generate de SAFIR există situații în care denumirea ori numărul unor oficii poștale sunt greșite, deoarece importul unei baze de date de la poștă nu se poate realiza pentru că nu funcționează modulul de importuri de recartări;
- există erori la D112 inițială, cazuri de dubluri de dosare, cazuri în care apar pe declarație copii sub 18 ani, care sunt, conform prevederilor legale, asigurați ai Sistemului național de sănătate;
- aplicația SAFIR generează situații privind evidența debitorilor și a creditorilor, care depind de momentul generării, ceea ce duce la multe neconcordanțe între evidența analitică și cea sintetică.

În urma misiunilor de audit intern în domeniul juridic, la AJPIS au fost constatate următoarele:

- Registrul de evidență a citațiilor nu a fost completat corespunzător;
- existența unor citații emise care nu au fost înregistrate în Registrul de citații și nici în Registrul de intrare-ieșire corespondență;
- Registrul de petiții nu este completat corespunzător și nu cuprinde toate petițiile, iar unele dintre acestea au fost înregistrate în Registrul de intrare-ieșire corespondență;
- procedurile specifice care reglementează activitatea juridică nu au fost revizuite.

Pe domeniul funcțiilor specifice Agenției, din misiunile de audit au reieșit:

▪ la nivelul ANPIS:

- fișele de post aferente inspectorilor sociali, la nivelul AJPIS, nu specifică exercitarea atribuției „*constată și sancționează neîndeplinirea măsurilor dispuse în urma activității de inspecție socială*”;
- gestionarea defectuoasă a măsurilor dispuse în procesele-verbale de control prin nerespectarea etapelor procesului de monitorizare;
- neefectuarea de verificări ale modului în care entitățile inspectate au îndeplinit măsurile înscrise în procesele-verbale de control, pentru remedierea deficiențelor constatate, neurmărirea de către echipa de inspecție a termenelor de realizare a măsurilor până la implementarea completă a acestora.

▪ la nivelul AJPIS:

- neoperarea în SAFIR a dispoziției conducătorului Direcției generale sau hotărârea Comisiei pentru protecția copilului ori a instanței de judecată, în vederea prelungirii măsurii de plasament;
- nu au fost extinse verificările prin suprapunerea bazei de date a Agenției cu bazele de date ale instituțiilor cu care sunt încheiate protocoale de colaborare.

Ca urmare a desfășurării misiunii cu tema „*Auditarea activității de încasări și plăți, a evidenței și monitorizării debitorilor și creditorilor în aplicația informatică SAFIR, desfășurate în cadrul activității AJPIS Teleorman*”, s-a evidențiat:

- înscrierea neconformă a operațiunilor de încasări și plăți în Registrul de casă, neconcordanțe în înregistrările filei de registru cu viramentele la bugetul de stat și înregistrări contabile;
- identificarea lunară a menținerii soldului de casă zilnic al sumelor încasate din drepturi necuvenite acordate beneficiarilor de beneficii de asistență socială;
- virarea la bugetul de stat a sumelor încasate din drepturi acordate necuvenit s-a efectuat cu întârziere;
- depășirea plafonului de casă prin menținerea în sold a sumelor încasate ce se făceau venit la bugetul de stat;
- neoperarea zilnică a Registrului de casă în contabilitate;
- sumele încasate ca acordate necuvenit din beneficii de asistență socială sunt înregistrate în contabilitate cumulat la sfârșitul lunii pentru fiecare beneficiu;

- nu au fost emise proceduri proprii de stabilire și/sau alocare de numere ori serii pentru formularele financiar-contabile ce se utilizează în activitatea de casierie în cadrul AJPIS Teleorman.

Ca urmare a desfășurării misiunii cu tema „*Auditarea activității de inspecție socială privind exercitarea controlului asupra modului de stabilire a beneficiilor sociale și de acordare a serviciilor sociale la AJPIS Ilfov*” s-au constatat:

- neefectuarea de verificări a modului în care entitățile inspectate au îndeplinit măsuri înscrise în procesele-verbale de control pentru remedierea deficiențelor constatate, neurmărirea de către echipa de inspecție a termenelor de realizare a măsurilor până la implementarea completă a acestora;
- gestionarea defectuoasă a măsurilor dispuse în procesele-verbale de control prin nerespectarea procesului de monitorizare;
- identificarea unor măsuri neîndeplinite în cadrul termenului de realizare înscris în procesul-verbal de control.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Analiza activității Compartimentului de audit intern al entității a condus la concluzia că acesta nu furnizează informații credibile și utile în acțiunea de audit financiar a Curții de Conturi, deoarece, în anul 2016, la nivelul Compartimentului de audit organizat în cadrul ANOFM, aparat central, nu au fost derulate misiuni de audit privind procesul bugetar, activitățile financiar-contabile, achizițiile publice, sistemul IT și activitatea juridică.

Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI)

Conform Normelor specifice privind exercitarea activității de audit public intern, în cadrul MCSI sunt prevăzute două posturi pentru Compartimentul de audit, un post de coordonator de compartiment și un post de auditor principal. Până la data de 30.06.2016, postul de auditor principal a fost vacant, iar la concursul organizat în luna mai nu s-a prezentat niciun candidat. În a doua jumătate a anului, postul a fost ocupat prin detașarea unei persoane de la ANAF, dar, în perioada în care și-a desfășurat activitatea, aceasta a participat la acțiunile de control desfășurate de Compartimentul control la CN „Poșta Română” SA (CNPR), la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică (ICI) și la CERT-RO, potrivit ordinelor ministrului comunicațiilor și societății informaționale.

Se constată o subdimensionare a compartimentului, ceea ce determină o funcție de audit slăbită, incapabilă să contribuie la atingerea obiectivelor.

De asemenea, în această situație există pericolul neîndeplinirii tuturor prevederilor legale, cum ar fi, spre exemplu, cea referitoare la auditarea tuturor activităților la un interval de trei ani, cu atât mai mult cu cât personalul din cadrul Compartimentului de audit constituit la nivelul ministerului asigură, în mod individual, auditarea CERT și ICI sau efectuează acțiuni de audit la alte entități aflate în subordinea MCSI, în colaborare cu auditorii interni din cadrul acestora.

Ministerul Sănătății, unități sanitare din subordine

S-a constatat nerespectarea prevederilor legale privind auditul public intern la: *Institutul Oncologic „Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu” București, Spitalul Clinic Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași, Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București.*

Ministerul Educației Naționale

Activitatea de audit public intern în cadrul MEN se desfășoară în baza *Normelor metodologice proprii privind organizarea și exercitarea activității de audit public intern*, aprobate prin *Ordinul nr. 5281/2003*. Aceste norme au fost actualizate în timpul misiunii de audit financiar efectuate de Curtea de Conturi, conform prevederilor *HG nr. 1086/2013* și transmise la Ministerul Finanțelor Publice – UCAAPI, spre avizare.

În ceea ce privește activitatea de planificare a misiunilor de audit s-a procedat la întocmirea, aprobarea și revizuirea, pe parcursul anului, de către conducerea entității, a Planului multianual pentru perioada 2016-2018 și a Planului anual de audit public intern pentru anul 2016, însă la fundamentarea acestuia nu s-a ținut cont nici de evaluarea riscurilor asociate diferitelor activități sau operațiuni, și nici de vulnerabilitățile semnalate de actele de control întocmite de Curtea de Conturi și de recomandările formulate.

În ceea ce privește activitatea desfășurată de Compartimentul de audit intern din cadrul MEN, prin acțiunile derulate în cursul anului 2016 nu au fost acoperite toate riscurile semnalate de actele de control ale Curții de Conturi și nu a fost oferită conducerii ministerului o asigurare rezonabilă cu privire la activitatea acestuia.

Din totalul de 143 de instituții aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea Ministerului Educației Naționale, activitatea de audit public intern a fost organizată la 90 de instituții și s-a exercitat în doar 83 de instituții.

Așa cum reiese din discuțiile purtate cu reprezentanții MEN, activitatea de audit public intern necesită îmbunătățiri majore în asigurarea și consilierea efectuate potrivit prevederilor legale, cu scopul de a furniza conducerii ministerului o evaluare independentă a proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernare, astfel încât să adauge plusvaloare activității entității.

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București

Compartimentul de audit public intern constituie o structură distinctă în organigrama instituției, cu două posturi de auditori, subordonată direct rectorului. S-a constatat că auditorii publici interni nu au participat la cursuri de pregătire profesională, instruirea personalului de specialitate realizându-se exclusiv prin studiu individual.

În cursul anului 2016 au fost planificate cinci misiuni de audit, însă niciuna dintre acestea nu a vizat o evaluare a sistemului de control intern al instituției, cu scopul de a stabili dacă acesta funcționează eficient și eficace și pentru a formula recomandări necesare pentru corectarea acestora.

În ceea ce privește misiunile organizate asupra activității specifice UMF, respectiv „*Auditarea încasărilor și legalitatea documentelor pe baza cărora s-au efectuat cazările în căminele studențești din UMF*” și „*Auditarea încasării taxelor de școlarizare, de admitere, de licență și a celorlalte categorii de taxe aprobate*”, nu au fost analizate performanțele criteriilor stabilite pentru atingerea obiectivelor și realizarea sarcinilor entității publice și nu au fost evaluate rezultatele obținute, nefiind apreciat și gradul de conformitate cu obiectivele stabilite. Aceste misiuni au analizat doar modul în care au fost înregistrate veniturile în evidența contabilă.

Ministerul Energiei

În cadrul Ministerului funcționează Compartimentul de audit intern, structură prevăzută cu un număr de patru posturi, respectiv trei auditori interni și un coordonator. Pentru asigurarea exercitării activității de audit intern în conformitate cu prevederile legale au fost elaborate și aprobate *Normele metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern* și *Carta auditului intern*, aprobate de ministru prin *Ordin* și înregistrată la UCAAPI.

Activitatea de audit public intern s-a desfășurat conform *Planului multianual de audit public intern pentru perioada 2016-2018*, aprobat de ministrul energiei, dar nu au fost auditate toate activitățile desfășurate de către Ministerul Energiei, respectiv: sistemul contabil și fiabilitatea acestuia, sistemul de luare a deciziilor; sistemele de conducere și control, precum și riscurile asociate unor astfel de sisteme.

Cauza acestei abateri constă în faptul că resursa de personal existentă la nivelul structurii de audit intern din cadrul Ministerului Energiei nu este suficient dimensionată, astfel încât să asigure acoperirea sferei auditabile în termen de trei ani, în conformitate cu prevederile art. 15 din *Legea nr. 672/2002*, republicată.

Ministerul Culturii și Identității Naționale

Potrivit organigramei entității, activitatea de audit a fost organizată sub forma unui compartiment, conceput ca o structură distinctă și independentă, subordonată direct ministrului culturii, ceea ce corespunde prevederilor art. 12 alin.1 din *Legea nr. 672/2002*, republicată.

La nivelul ordonatorului principal de credite, activitatea de audit public intern se desfășoară în cadrul Biroului de audit public intern, pentru care au fost prevăzute un post de conducere (neocupat) și cinci posturi de execuție (dintre care patru ocupate), în actuala structură nefiind asigurată activitatea de supervizare a misiunilor de audit public intern.

La nivelul entităților din subordinea MCIN (90 de instituții), gradul de organizare a auditului intern este de 34%, astfel că la nivelul a 59 de instituții subordonate MCIN nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege privind bugetul și numărul de personal pentru asigurarea activității de audit public intern.

În cursul anului 2016 s-au efectuat misiuni de audit la 11 entități din subordinea MCIN, care nu au organizat activitatea de audit public intern (10 direcții județene pentru cultură și RADEF), Biroul de audit public intern, organizat la nivelul ordonatorului principal de credite, asigurând, conform *Planului multianual*, misiuni de audit la nivelul a 75-80% dintre entitățile din subordine, dar fără a asigura acoperirea tuturor activităților prevăzute de art. 15 din *Legea nr. 672/2002*.

La nivelul MCIN, toți auditorii interni au participat, în cursul anului 2016, la cursuri de perfecționare.

Activitatea de audit public intern s-a desfășurat în conformitate cu Planul multianual întocmit, avându-se în vedere și recomandările formulate de auditorii publici externi ai Curții de Conturi, ca urmare a derulării misiunilor de audit financiar/control la nivelul ordonatorului principal de credite și a entităților din subordine.

În cursul anului 2016 nu au fost desfășurate misiuni de evaluare a gradului de implementare a sistemului de control intern.

Se concluzionează că structura de audit, în actuala organizare, nu oferă o asigurare rezonabilă privind realizarea obiectivelor și a atribuțiilor pe care le are. Astfel, structura de audit nu poate constitui un sprijin pentru managementul de top în evaluarea riscurilor la care se supune activitatea entității și nu contribuie semnificativ la îmbunătățirea sistemului de control intern managerial.

Ministerul Transporturilor și entități subordonate

La Ministerul Transporturilor s-a constatat că, deși în cursul exercițiului bugetar 2016 s-a derulat un buget mai mare de 2 miliarde lei, nu s-a constituit Comitetul de audit intern, prevăzut de art. 9 din *Legea nr. 672/2002*, republicată.

La Autoritatea Metropolitană de Transport București nu a fost elaborat *Planul anual de audit public intern* și nu s-au efectuat misiuni de audit intern în exercițiul financiar 2016.

La Autoritatea Navală Română s-au constatat neorganizarea corespunzătoare a structurii de audit intern și nedispunerea de măsuri pentru înlăturarea deficiențelor identificate ca urmare a misiunii de audit intern.

La ISCTR nu au fost respectate prevederile legale referitoare la obligativitatea realizării unei pregătiri profesionale de minimum 15 zile pe an, de către fiecare auditor intern al instituției publice.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), unități subordonate

Nu a fost instituit cadrul organizatoric și funcțional necesar exercitării activității de audit public intern la *Direcțiile Agricole Județene (DAJ): Arad, Bacău, Iași (la care nu au mai fost desfășurate activități de audit din anul 2010), Mureș, Olt, Timiș și Vaslui* și nu au fost dispuse măsuri privind înlăturarea deficiențelor identificate de structura de audit intern din cadrul MADR (*DAJ Constanța*).

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților

În cadrul Compartimentului audit public intern din cadrul ANRP, în perioada 2014-2015 nu au fost efectuate misiuni de audit specifice entității, întrucât postul prevăzut în organigramă a fost ocupat temporar, pentru o perioadă de numai 10 zile. Acesta s-a ocupat definitiv începând cu data de 23.03.2016, ulterior structura fiind completată cu încă un post de auditor.

În anul 2016, activitatea acestui compartiment a constat în elaborarea și supunerea spre aprobare a documentelor care stau la baza efectuării activității de audit public intern, și anume:

- au fost elaborate *norme metodologice proprii* și *Carta auditului intern*, avizate de către UCAAPI în iunie 2016;
- a fost elaborat și aprobat Planul multianual de audit intern pentru următorii trei ani (2017-2019);
- a fost elaborat și aprobat Planul anual de audit public intern pentru anul 2017.

Pentru anul 2016 a fost efectuată o misiune de audit ad-hoc, finalizată cu Raport public intern avizat de președintele ANRP. În primul trimestru al anului 2017 a fost evaluat gradul de implementare a sistemului de control managerial în entitate.

SC CEC BANK SA

Nu s-au aplicat toate prevederile legale privind organizarea activității de audit intern, iar banca nu a solicitat avizarea de către UCAAPI a normelor interne privind organizarea auditului intern, precum și a numirii/destituirii conducătorului Compartimentului de audit intern.

Totodată, nu a fost efectuată o evaluare externă a funcției de audit intern, cel puțin o dată la cinci ani, așa cum stabilesc prevederile Standardelor Internaționale pentru Practica Profesională a Auditului Intern.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

În anul 2016, conform Raportului de audit intern, au fost efectuate doar misiuni de asigurare prin aplicarea unui audit bazat pe evaluarea regularității și conformității operațiunilor, precum și pe formularea de recomandări privind creșterea gradului de adecvare a controalelor interne, fiind necesare creșterea rolului de consiliere a auditului intern, precum și orientarea misiunilor de audit intern către un audit de performanță.

Constatări privind auditul public intern la administrația publică locală

La nivelul unităților administrativ-teritoriale, funcția de audit intern nu își îndeplinește rolul stabilit prin lege și nu funcționează ca un instrument menit să aducă valoare și să îmbunătățească activitățile entităților publice, să aibă un rol în evaluarea și îmbunătățirea eficienței și eficacității managementului riscului, controlului și proceselor de guvernanță.

Cadrul organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern nu este, în continuare, creat, numeroase UATC-uri nu dispun de un compartiment de audit propriu, fie prin necuprinderea în organigramă și statul de funcții a postului de auditor intern, fie prin neocuparea prin concurs a postului deja existent (circa 170 de cazuri de neorganizare a funcției de audit dintre entitățile auditate în anul 2016). Această situație arată că managerii UAT-urilor nu acordă suficientă atenție funcției de audit intern, neînțelegând rolul și necesitatea acestei activități în cadrul entităților publice.

Deseori, chiar și la UAT-uri mai mari, care au compartiment de audit public intern, nu s-a acoperit întreaga activitate a instituției, iar la selectarea misiunilor incluse în plan nu s-a avut în vedere o evaluare a riscurilor asociate diverselor categorii de operațiuni economice, derulate la nivelul acestora, astfel că nu au fost auditate categorii importante de operațiuni economice, cum ar fi: cheltuieli de personal, cheltuieli de capital, transferurile efectuate către alte entități, programele naționale: „Cornul și laptele” și „Încurajarea consumului de fructe”, care dețin o pondere însemnată în total execuție bugetară și pentru care există riscul producerii de erori, care pot conduce la raportarea, în situațiile financiare anuale, a unor date neconforme cu realitatea.

De asemenea, s-au întâlnit și cazuri când auditorul intern a fost utilizat în activități care se situează în afara perimetrului care delimitează activitatea de audit, respectiv elaborarea și implementarea sistemelor de control intern, CFP, controale tematice, contrar prevederilor legale.

Ca urmare a recomandărilor făcute de Curtea de Conturi, pentru respectarea legii cu privire la organizarea structurii de audit public intern, un număr însemnat de UATC-uri au apelat la sistemul de cooperare, prin acord-cadru de cooperare încheiat între

entități și Asociația Comunelor din România – ACoR, filiale județene, ca și structură asociativă, dar se constată că această activitate nu se realizează la un nivel satisfăcător, în multe cazuri realizându-se o singură misiune de audit într-un an, nu se auditează activitățile și operațiunile patrimoniale cu un grad ridicat de risc și nu se urmărește implementarea recomandărilor, astfel încât această activitate să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei la nivel local.

La nivelul unor UATC-uri, activitatea de audit intern a fost organizată prin încheierea de contracte de prestări servicii cu terțe firme autorizate să desfășoare activități de expertiză contabilă și audit, contrar prevederilor *Legii nr. 672/2002*, modificată de *OUG nr. 26/2012*, care nu a mai permis acest mod de organizare.

V. Constatări privind controlul financiar preventiv

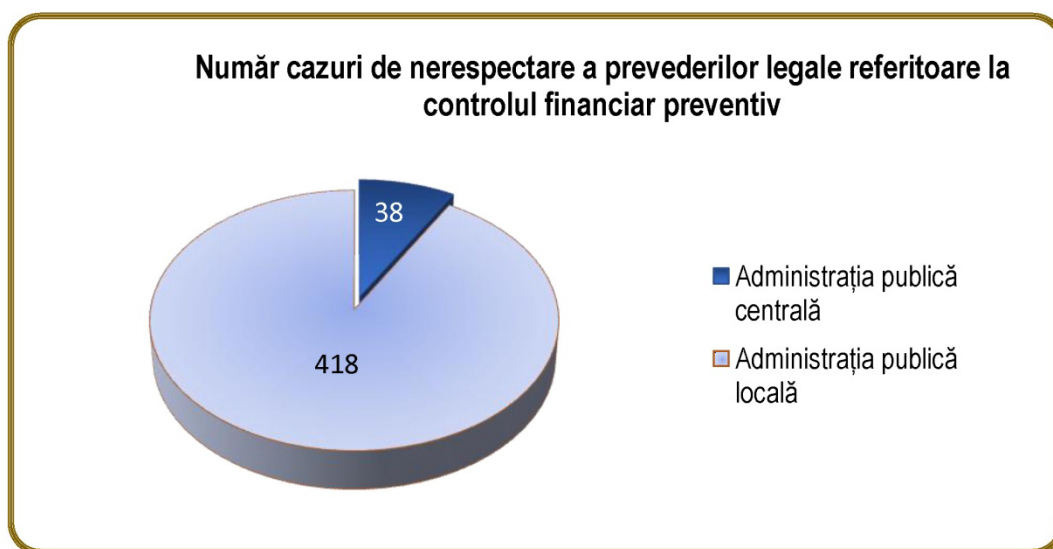
Componentă a controlului intern managerial, controlul financiar preventiv are menirea de a verifica, în mod regulat, proiectele de operațiuni stabilite prin normele legale, din punct de vedere al legalității și regularității și încadrării în limitele creditelor bugetare sau creditelor de angajament, după caz, stabilite potrivit legii.

Prin verificările efectuate de Curtea de Conturi sunt evidențiate numeroase încălcări ale prevederilor *OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, republicată și actualizată*, care au ca efect administrarea fondurilor publice în mod neeconomic, ineficient și lipsit de eficacitate, ca urmare a neutilizării reglementărilor interne și a procedurilor de control intern.

Dintre acestea menționăm:

- ⇒ exercitarea controlului financiar preventiv propriu (CFPP) s-a efectuat fără să fie reorganizat/exercitat potrivit *OMFP nr. 923/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv și a Codului specific de norme profesionale pentru persoanele care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu*;
- ⇒ activitatea de CFPP se realizează deficitar, în sensul că nu au fost supuse acordării vizei de CFPP angajamentele legale și nici operațiunile generatoare de venituri;
- ⇒ Registrul privind operațiunile prezentate la viza de control financiar preventiv nu este întocmit și completat la zi, nu cuprinde toate proiectele supuse vizei CFP;
- ⇒ au fost aprobate, de către conducătorii entităților, unele proiecte de operațiuni pentru care nu s-a acordat viza de control financiar preventiv;
- ⇒ controlul financiar preventiv se exercită în mod formal, fiind acordate vize pe proiecte de operațiuni care nu respectă cerințele de legalitate, realitate și regularitate;
- ⇒ acordarea vizei de control financiar preventiv propriu s-a efectuat de persoane ce au și atribuții privind aprobarea plății, fapt ce conduce la nerespectarea principiului separării atribuțiilor, contrar prevederilor *OG nr. 119/1999*;
- ⇒ nu s-a aplicat viza de control financiar preventiv pe angajamentele legale, prin care se creează obligații de plată pe seama fondurilor publice.

Urmărind asigurarea îndeplinirii obiectivelor generale și menținerea, la un nivel considerat acceptabil, a riscurilor asociate structurilor, programelor, proiectelor sau operațiunilor, Curtea de Conturi a constatat un număr total de 456 de abateri de la cadrul legal ce reglementează controlul financiar preventiv, dintre care 38 de abateri la administrația publică centrală și 418 la administrația publică locală, prezentate grafic astfel:

Grafic nr. 3 – Numărul cazurilor de nerespectare a prevederilor legale referitoare la controlul financiar

Constatări privind controlul financiar preventiv la administrația publică centrală

Pentru exemplificare prezentăm în continuare observațiile Curții de Conturi referitoare la încălcarea prevederilor legale referitoare la controlul financiar preventiv la următoarele entități publice:

Ministerul Transporturilor

La MT nu a fost evaluată activitatea persoanelor care au exercitat controlul financiar preventiv propriu cu acordul entității publice care a emis acordul de numire, nerespectându-se prevederile OG nr. 119/1999 și ale OMFP nr. 923/2014. În timpul controlului, entitatea auditată a prezentat acordul Ministerului Finanțelor Publice – Direcția generală de control financiar preventiv, privind evaluarea activității persoanelor care au desfășurat activitatea de CFPP în cadrul Ministerului Transporturilor.

S-a constatat, de asemenea, că persoanele care exercită controlul financiar preventiv propriu sunt implicate, prin sarcinile de serviciu, în efectuarea operațiunilor supuse controlului financiar preventiv propriu. Prin nesepararea atribuțiilor persoanelor care au acordat viza CFPP, în conformitate cu legislația în vigoare, managementul entității nu a asigurat monitorizarea operațiunilor derulate pe seama fondurilor publice.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), unități subordonate

La Direcțiile Agricole Județene (DAJ) au fost constatate următoarele:

- controlul financiar preventiv propriu nu a fost exercitat asupra tuturor operațiunilor cuprinse în normele legale în vigoare și în cadrul general al operațiunilor supuse CFPP (DAJ Brașov și Satu Mare);
- nu a fost actualizată Decizia privind organizarea și exercitarea CFPP, în conformitate cu prevederile OMFP nr. 923/2014 și ale Codului specific de norme profesionale pentru persoanele care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu, la DAJ Hunedoara;
- nu au fost detaliate, prin liste de verificare (check-lists), obiectivele verificării pentru fiecare operațiune și nu este elaborat/întocmit cadrul specific al operațiunilor supuse CFPP pentru entitatea publică, iar operațiunile efectuate și documentele întocmite în cadrul entității nu au fost supuse vizei de control financiar preventiv propriu (DAJ Iași);
- nu a fost actualizat cadrul organizatoric privind exercitarea controlului financiar preventiv propriu cu ocazia încetării raporturilor de serviciu ale uneia dintre persoanele desemnate în acest sens (DAJ Vrancea).

Ministerul Afacerilor Externe

Referitor la modul de organizare și exercitare a controlului financiar preventiv propriu, în anul 2016 s-au constatat următoarele:

- pentru personalul cu atribuții în domeniul financiar-contabil, încadrat la misiunile diplomatice/oficiile consulare ale României în străinătate, nu au fost emise acte de numire, de către conducătorul entității, conform modelului din Anexa nr. 1.2. la Normele metodologice, iar ștampila prin care se aplică viza de control financiar preventiv nu cuprinde titularul vizei, respectiv numărul sigiliului deținut de persoana desemnată;
- la nivelul reprezentanțelor diplomatice, activitatea de CFPP s-a desfășurat în baza unor norme elaborate și aprobate în anul 1998, care nu au fost actualizate odată cu schimbările legislative incidente controlului financiar preventiv;
- la nivelul misiunilor și institutelor culturale nu au fost stabilite proiectele de operațiuni supuse controlului financiar preventiv, documentele justificative și circuitul acestora, în conformitate cu prevederile legale;
- au fost identificate documente care au stat la baza plăților efectuate (facturi), fără a fi vizate pentru control financiar preventiv sau pentru care viza a fost exercitată în mod formal, în sensul că acele documente nu au fost semnate de persoanele responsabile cu exercitarea CFPP, contrar prevederilor OMFP nr. 1792/2002, punctul 4;
- au fost identificate state de plată vizate pentru control financiar preventiv propriu de aceeași persoană care le-a întocmit și a făcut plata, contrar prevederilor pct 4.2. din Normele metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv aprobate prin OMFP nr. 923/2014.

Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier

Persoanele desemnate prin decizii de către conducătorul ISCTR, cu atribuții în acordarea vizei de CFPP, nu au efectuat verificarea privind punerea în rezervă a creditelor bugetare, prin întocmirea propunerii de angajare a unei cheltuieli și a angajamentului bugetar la nivelul obligațiilor financiare care au rezultat din angajamentul legal, nerespectându-se prevederile OMFP nr. 923/2014 de aprobare a Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv, republicat, ale OMFP nr. 1792/2002 și ale Procedurii privind acordarea vizei de control financiar preventiv.

Regia Autonomă „Autoritatea Aeronautică Civilă Română”

Conducătorul entității nu a dispus elaborarea de norme specifice de control financiar preventiv, în conformitate cu legislația în vigoare. S-a constatat nerespectarea prevederilor legale referitoare la separarea atribuțiilor de exercitare a controlului finan-

ciar preventiv propriu de atribuțiile privind efectuarea operațiunilor supuse controlului financiar preventiv propriu de către persoanele desemnate în acest sens.

Conform prevederilor din deciziile de numire ale persoanelor desemnate să exercite activitatea de control financiar preventiv propriu, în cadrul Autorității Aeronautice Civile Române, acestea au avut competențe de acordare a vizei CFPP pentru toate operațiunile prevăzute în cadrul general, fără limită valorică, iar în Fișele de post, pe lângă atribuțiile de exercitare și acordare a CFPP, au fost prevăzute și atribuții în efectuarea operațiunilor supuse controlului financiar preventiv, contrar prevederilor legale în domeniu.

În timpul controlului au fost actualizate numirile persoanelor cu atribuții în exercitarea controlului financiar preventiv propriu și au fost stabilite limitele de competență ale persoanelor desemnate pentru avizarea proiectelor de operațiuni supuse CFPP, dar entitatea verificată nu a prezentat și fișele de post actualizate ale persoanelor desemnate cu exercitarea controlului financiar preventiv, privind separarea atribuțiilor acestora.

Constatări privind controlul financiar preventiv la administrația publică locală

La nivelul unităților administrativ-teritoriale au fost constatate o serie de deficiențe, dintre care enumerăm:

- ⇒ neimplementarea cerințelor de separare a atribuțiilor de control de cele de efectuare a plăților, operațiunile de angajare, ordonanțare și plată în numerar a unor cheltuieli materiale fiind vizate pentru control financiar preventiv de aceeași persoană;
- ⇒ nu se stabilesc proiectele de operațiuni supuse controlului financiar preventiv propriu, particularizate, dezvoltate și actualizate în conformitate cu specificul entităților, precum și limitele de competență în exercitarea controlului financiar preventiv propriu;
- ⇒ nu se elaborează graficul privind circuitul documentelor și nu sunt detaliate, prin liste de verificare (check-lists), obiectivele supuse verificării pentru fiecare operațiune economică;
- ⇒ modul de organizare și exercitare a controlului financiar preventiv propriu nu respectă întru totul prevederile legale, mai ales pe cele ale OMFP nr. 923/2014;
- ⇒ nu au fost supuse controlului financiar preventiv propriu toate proiectele de operațiuni care fac obiectul acestei activități (operațiuni de casă, contracte economice pentru achiziții de bunuri și servicii, contracte de arendă etc.);
- ⇒ acordarea vizei de CFPP pentru proiecte de operațiuni care nu respectă cerințele legale în integralitate (control de legalitate, regularitate, bugetar) și procedura de control sau fără să existe documente justificative care să ateste legalitatea operațiunii (situații de lucrări lipsă, situații de lucrări neconfirmate, lucrări nerecepționate, lipsa notelor de intrare-recepție a bunurilor achiziționate și bonurilor de consum, decontarea unor servicii în baza unor facturi în copie);
- ⇒ Registrul privind operațiunile prezentate la viza de control financiar preventiv nu există sau nu cuprinde toate documentele prezentate la viza de control financiar preventiv;
- ⇒ nu s-a efectuat evaluarea activității persoanelor care desfășoară activitatea de control financiar preventiv propriu de către conducătorul entității publice.

VI. Recomandări formulate de Curtea de Conturi

O primă recomandare a Curții de Conturi se referă la cadrul legislativ, întrucât actualizarea OSGG nr. 400/2015 prin OSGG nr. 200/2016 a condus la creșterea semnificativă a numărului de documente obligatorii în domeniul controlului intern managerial, generând un risc de birocratizare în acest domeniu prin elaborarea de documente în detrimentul aplicării mai practice a principiilor de control intern.

De asemenea, se constată faptul că anumite aspecte privind controlul intern managerial nu sunt explicite, generând interpretare, dificultate sau chiar imposibilitatea aplicării în practică de către entitățile publice.

Astfel, ar trebui clarificate:

- ☞ componența Comisiei de monitorizare, întrucât prevederea conform căreia aceasta „cuprinde conducătorii de compartimente din structura organizatorică” nu este practică și rezonabilă în cadrul entităților publice mari, cu multe compartimente în structura organizatorică și situate în locații diferite;
- ☞ rolul auditorului intern în cadrul Comisiei de monitorizare și a Echipei de gestionare a riscurilor;
- ☞ dacă este, într-adevăr, necesară și utilă Echipa de gestionare a riscurilor, care, prin componența sa, se suprapune, cu excepția președintelui, cu Comisia de monitorizare;
- ☞ Metodologia de management al riscului este apreciată de Curtea de Conturi ca fiind excesiv de birocrată, presupunând prea multe documente și parcurgerea unui număr mare de pași;
- ☞ este necesară definirea și clarificarea termenilor de funcții sensibile și funcții expuse la corupție, pentru că textul OSGG nr. 200/2016 creează confuzie;

- ☞ în textul actului normativ ar fi utile precizări suplimentare pentru entitățile mici, care dispun de resurse financiare și umane insuficiente, pentru a face mai facil și mai atractiv, pentru managerii acestor instituții, procesul de implementare a standardelor de control intern;
- ☞ modul de evaluare a implementării SCIM ar putea fi reconsiderat, actualul model neoferind o imagine fidelă a funcționării sistemului de control intern la nivelul unei entități.

Revizuirea cadrului legislativ ar trebui să urmărească simplificarea/scăderea numărului de documente, pentru că actuala formă impune un consum însemnat de resurse în sectorul public (pentru elaborarea a numeroase documente privind controlul intern managerial), cu o utilitate scăzută din punct de vedere practic.

La nivelul entităților verificate, prin rapoartele întocmite și deciziile emise, Curtea de Conturi a subliniat carențele implementării sistemului de control intern managerial și a dispus măsuri pentru remediere, a arătat legătura de cauzalitate dintre slaba funcționare a controalelor entității și deficiențele constatate în activitatea entității respective, subliniind rolul pe care sistemul de control intern îl are în prevenirea, detectarea și corectarea erorilor/abaterilor semnificative, astfel încât obiectivele entității să fie îndeplinite.

Recomandările formulate de către Curtea de Conturi pentru implementarea SCIM au vizat:

📄 Organizarea SCIM, din punct de vedere administrativ și organizatoric, prin:

- ☞ constituirea, prin decizie, a Comisiei de monitorizare și a Echipei de gestionare a riscurilor (EGR) și funcționarea lor, dovedită prin minute sau procese-verbale ale ședințelor;
- ☞ emiterea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare și a EGR;
- ☞ elaborarea, actualizarea și respectarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern managerial;
- ☞ actualizarea fișelor de post și înscrierea atribuțiilor referitoare la implementarea și dezvoltarea SCIM;
- ☞ elaborarea Programului de pregătire profesională a personalului în domeniul sistemului de control intern managerial și punerea în practică a acestuia, pentru a avea o resursă umană profesionistă și bine instruită în domeniul controlului intern.

📄 Parcurgerea etapelor specifice de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial:

- ☞ stabilirea obiectivelor generale, specifice și a activităților, precum și a riscurilor;
- ☞ elaborarea indicatorilor de performanță;
- ☞ stabilirea activităților procedurabile;
- ☞ elaborarea procedurilor de sistem și a celor operaționale.

📄 Implementarea standardelor de control intern managerial prin:

- ☞ elaborarea documentelor și a proceselor-verbale necesare implementării standardelor, prin analiza, pentru fiecare standard în parte, a fișelor de standard adaptate specificului entității;
- ☞ implicarea activă a conducerii și a altor persoane competente în procesul de implementare a standardelor, printr-o atitudine care să promoveze rolul și necesitatea controlului intern în buna funcționare a entității;
- ☞ implementarea *Standardului 16 – Auditul intern* și valorificarea acestei funcții prin crearea compartimentului în organigramă, încadrarea pe post a persoanelor competente, realizarea misiunilor de audit și dispunerea, de către conducătorul entității, a măsurilor necesare eliminării punctelor slabe constatate de misiunile de auditare.

📄 Implementarea metodologiei de management al riscului prin:

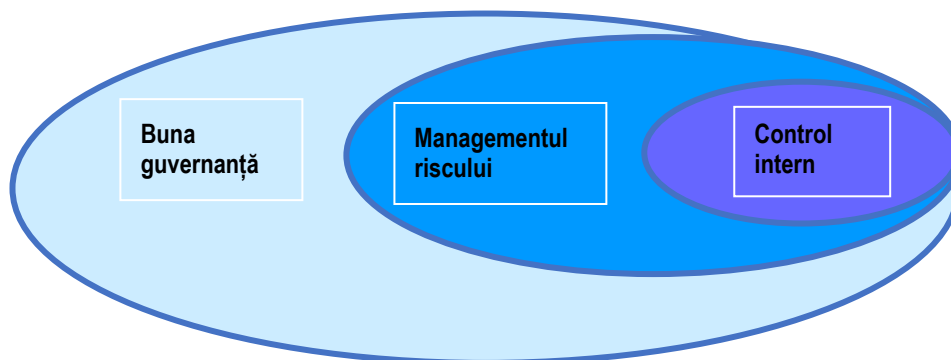
- ☞ completarea Formularului de alertă la risc;
- ☞ completarea Registrului de riscuri la nivelul compartimentelor și centralizat la nivelul entității;
- ☞ întocmirea Planului de implementare a măsurilor de control la nivelul entității publice;
- ☞ elaborarea procedurii de sistem (PS) privind managementul riscurilor.

📄 Întocmirea documentelor de evaluare internă și raportare, și anume:

- ☞ Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial;
- ☞ Situația centralizatoare privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, Capitolul I Informații generale (semestrial și anual);
- ☞ Situația centralizatoare privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la data 31.12.20XX – Capitolul II *Stadiul implementării standardelor de control intern managerial*, conform rezultatelor autoevaluării la data de 31.12.20XX (anual);
- ☞ Raport asupra sistemului de control intern managerial, la data de 31.12.20XX.

VII. Concluzii generale

Trei componente ar trebui să fie în atenția managerilor din sectorul public: buna guvernare, controlul intern și managementul riscului, deoarece între acestea există o strânsă legătură, așa cum se poate vedea și în imaginea următoare:

Buna guvernare vizează atingerea obiectivelor entităților din sectorul public, acționând, tot timpul, în interesul cetățenilor. O bună gestionare a riscurilor face ca obiectivele să fie atinse, în timp ce se respectă principiile de economicitate, eficiență, etică și conformitate. Sistemul de control intern sprijină entitățile în atingerea obiectivelor prin gestionarea riscurilor, în timp ce se respectă cadrul legislativ aplicabil, regulamentele și politicile organizației.

Funcția de audit intern ar trebui valorificată mai mult de manageri, ca fiind o funcție ce aduce plus valoare entităților prin recomandările efectuate, astfel că managerii ar trebui să fie interesați de buna funcționare a acestei activități și de maximizarea rezultatelor ei.

Reiterăm rolul deosebit de important pe care îl are și răspunderea managerială, care derivă din responsabilitatea conducătorului entității pentru toate cele cinci componente ale controlului intern managerial în sectorul public: mediul de control, performanțe și managementul riscului, activități de control, informarea și comunicarea, evaluare și audit.

De altfel, prin *Raportul anual al entității publice asupra stadiului implementării SCIM*, managerul își asumă oficial responsabilitatea managerială cu privire la sistemul de control intern managerial implementat în entitate.

Prin activitățile specifice și prin recomandările formulate, Curtea de Conturi urmărește implementarea, la nivelul entităților din sectorul public, a principiilor de control intern managerial și conștientizarea ordonatorilor de credite despre beneficiul adus entităților de o analiză corespunzătoare a riscurilor, ca activitate orientată spre atingerea obiectivelor.

Capitolul

4

CURTEA DE CONTURI

RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016

Auditul public extern desfășurat de Autoritatea de Audit

Introducere

Autoritatea de Audit este organizată și funcționează la nivel național în cadrul Curții de Conturi a României conform *Legii nr. 200/2005 privind aprobarea OUG nr. 22/2005 pentru completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi* și este singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern în conformitate cu legislația europeană și națională asupra fondurilor nerambursabile puse la dispoziție de Uniunea Europeană României.

Fondurile europene nerambursabile alocate în prezent României de Uniunea Europeană sunt destinate în principal implementării la nivel național a obiectivelor Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, fiind urmărite obiectivele privind coeziunea economică, socială și teritorială, dezvoltarea durabilă a zonelor rurale și maritime și managementul sustenabil al resurselor naturale, integrarea migranților și consolidarea securității interne a Uniunii Europene.

În conformitate cu metoda execuției partajate a bugetului Uniunii Europene, statele membre și Comisia Europeană au responsabilitatea comună a gestiunii și controlului programelor în funcție de atribuțiile specifice prevăzute de cadrul de reglementare aplicabil fondurilor. În acest context, statele membre asigură configurarea și funcționarea propriilor sisteme de management și control pe baza normelor specifice fondurilor, îndeplinind sarcinile de gestiune, control și audit, iar, la rândul ei, Comisia Europeană se asigură că sistemele de gestiune și control instituite la nivel național respectă cerințele aplicabile și că acestea funcționează în mod eficace pe durata utilizării fondurilor.

În arhitectura sistemelor de management și control naționale, Autoritatea de Audit trebuie să efectueze auditul public extern al fondurilor în conformitate cu standardele internaționale de audit și să transmită anual Comisiei Europene o opinie de audit asupra modului de gestionare a asistenței financiare nerambursabile primite de România din partea Uniunii Europene.

Prin poziționarea Autorității de Audit în cadrul Curții de Conturi a României – Instituția Supremă de Audit, s-a asigurat o independență instituțională deplină în raport cu autoritățile naționale implicate în managementul asistenței financiare nerambursabile alocate României și aflate în subordinea Guvernului. Independența deplină a Curții de Conturi a României este statuată și garantată de art. 140 din Constituția României.

Rolul Autorității de Audit în cadrul sistemului de management și control al fondurilor nerambursabile primite de la Uniunea Europeană

Autoritatea de Audit își desfășoară activitatea în baza cerințelor stabilite prin regulamentele europene specifice fondurilor auditate și a prevederilor specifice stabilite prin *Legea nr. 94/1992*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În cadrul acțiunilor sale de audit public extern, Autoritatea de Audit evaluează, în principal, dacă sistemele de management și control instituite la nivel național pentru gestionarea asistenței nerambursabile respectă criteriile de acreditare/desemnare, dacă aceste sisteme funcționează eficace, dacă cheltuielile solicitate la rambursare Comisiei Europene sunt corecte și tranzacțiile aferente sunt legale și regulamentare, iar conturile prezintă o imagine corectă și fidelă a operațiunilor financiar-contabile. Pentru fondurile destinate agriculturii, Autoritatea de Audit are rol de organism de certificare și emite un certificat privind integralitatea, acuratețea și veridicitatea conturilor agențiilor de plăți.

Munca de audit se finalizează anual prin emiterea unei opinii de audit care reprezintă o asigurare rezonabilă cu privire la funcționarea sistemelor de management și control, legalitatea și regularitatea operațiunilor, precum și cu privire la integralitatea, acuratețea și veridicitatea informațiilor prezentate în conturi.

Opinia de audit este emisă în baza rezultatelor tuturor activităților de audit și a evaluării caracterului generalizat al erorii prin compararea acestuia cu pragul de semnificație stabilit în planificarea auditului și al cărui nivel acceptat de către Comisia Europeană este de 2% din valoarea cheltuielilor declarate. Dincolo de acest prag, rata de eroare este considerată semnificativă.

Rapoartele de audit emise de Autoritatea de Audit reprezintă un mijloc cuprinzător, obiectiv și credibil, prin care entitățile auditate sunt informate cu privire la deficiențele existente la nivelul lor și, totodată, reprezintă un instrument adecvat, prin care sunt prezentate măsurile corective pe care entitățile auditate trebuie să le întreprindă astfel încât sistemele proprii de management și control să funcționeze conform seturilor de reguli instituite prin cadrul de reglementare aplicabil la nivelul Uniunii Europene.

Recomandările formulate de auditori nu au doar un **rol de corectare a neregulilor identificate**, ci au și un **important rol preventiv**, pentru ca entitatea auditată să poată evita în viitor repetarea unei deficiențe prin instituirea acelor măsuri menite să conducă la consolidarea mediului de control intern și la creșterea disciplinei financiare la nivelul entității.

Aplicate cu rigoare și la timp, recomandările Autorității de Audit contribuie pe termen lung la reducerea erorilor ce pot apărea în utilizarea fondurilor puse la dispoziție de Uniunea Europeană și, în egală măsură, la îmbunătățirea performanței generale a sistemului național de management și control al fondurilor europene nerambursabile alocate României și creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile publice.

Exercițiul financiar 2016 a fost marcat la nivel național de eforturile autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile UE de a finaliza la timp obligațiile ce revin statelor membre pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013 în cazul fondurilor structurale, coeziune și pescuit, fiind primul exercițiu de închidere parcurs de România de la aderarea sa la Uniunea Europeană.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale în cadrul acestui proces de închidere, Autoritatea de Audit a desfășurat 29 de acțiuni de audit, în urma cărora au fost elaborate nouă rapoarte finale de control, în conformitate cu programul de activitate aprobat de conducerea Autorității de Audit și în conformitate cu strategiile de audit aprobate de Comisia Europeană.

În procesul de programare a acțiunilor de audit s-a ținut cont de obligațiile Autorității de Audit privind încheierea perioadei de programare 2007-2013, fiind stabilite obiective specifice în cadrul misiunilor de audit de încheiere a acestora.

Din totalul de 51 de rapoarte de audit/finale de control, 40 de rapoarte de audit/finale de control au vizat perioada de programare 2007-2013, 10 rapoarte de audit au fost încheiate pentru perioada de programare 2014-2020 ca urmare a verificării criteriilor de desemnare a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare alocate pentru această perioadă, precum și pentru verificarea sistemelor de management și control și a cheltuielilor declarate CE, iar o acțiune de audit de follow-up a vizat fondurile de preaderare PHARE.

Acțiunile de audit derulate de Autoritatea de Audit au vizat:

■ *pentru perioada de programare 2007-2013:*

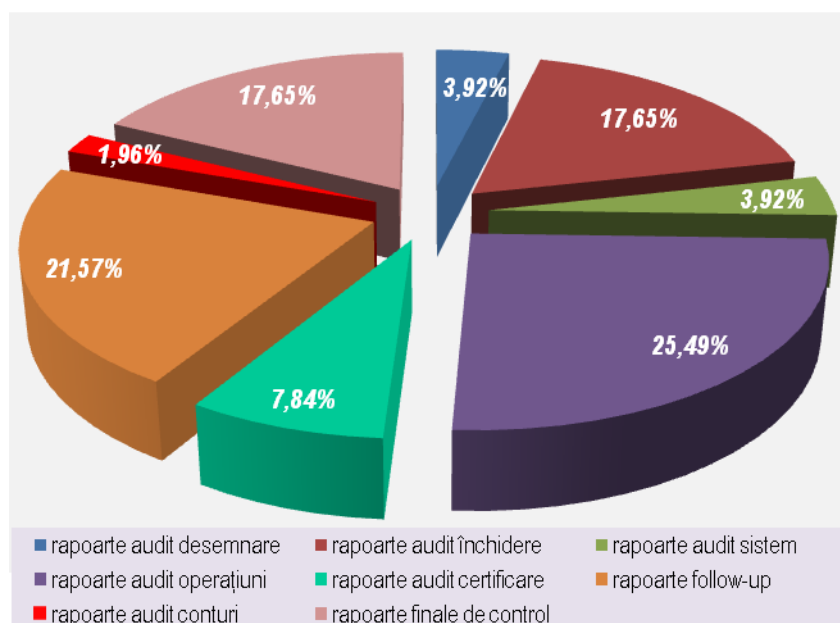
- obținerea unei asigurări rezonabile că tranzacțiile care stau la baza declarațiilor transmise Comisiei Europene sunt legale și regulamentare, asigurare obținută ca urmare a verificărilor bazate pe un eșantion reprezentativ al cheltuielilor declarate în cazul a șapte programe operaționale finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune, al Programului Operațional pentru Pescuit și al Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia;
- urmărirea modului de implementare, de către entitățile auditate, a recomandărilor formulate de către Autoritatea de Audit în cadrul misiunilor anterioare, precum și a recomandărilor formulate de ECA și CE pentru închiderea programelor operaționale;
- obținerea unei asigurări rezonabile privind certificarea cheltuielilor declarate în cadrul Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova și Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre;
- obținerea unei asigurări rezonabile că situația cheltuielilor incluse în aplicația finală de plată reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operațional, că cererea de plată a soldului participării Uniunii Europene în cadrul programului este justificată și că tranzacțiile subiacente acoperite de situația finală a cheltuielilor sunt legale și regulamentare.

De asemenea, pentru perioada de programare 2007-2013 au fost elaborate și nouă rapoarte finale de control pentru PO Regional (POR), POS Mediu (POS M), POS Transport (POS T), POS Creșterea Competitivității Economice (POS CCE), PO Asistență Tehnică (PO AT), POS Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), PO Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA), PO pentru Pescuit (POP) și Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria, precum și un raport anual de control pentru Programul operațional comun România-Ucraina.

■ *o acțiune de audit de follow-up a vizat fondurile de preaderare PHARE 2005, 2006 și Facilitatea de Tranziție,*

■ *pentru perioada de programare 2014-2020:*

- obținerea unei asigurări rezonabile privind veridicitatea, integralitatea și exactitatea conturilor Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), care trebuie transmisă Comisiei Europene și buna funcționare a procedurilor de control intern și pentru Programele Naționale privind Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (FAMI) și Fondul pentru Securitate Internă (FSI);
- obținerea unei asigurări rezonabile că sistemele de management și control funcționează eficace în cazul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia;
- obținerea unei asigurări rezonabile că tranzacțiile care stau la baza declarațiilor transmise Comisiei Europene sunt legale și regulamentare, asigurare obținută ca urmare a verificărilor bazate pe un eșantion reprezentativ al cheltuielilor declarate în cazul Programelor Naționale privind Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (FAMI) și Fondul pentru Securitate Internă (FSI);
- obținerea unei asigurări rezonabile privind atât funcționarea sistemului de management și control, cât și legalitatea și regularitatea cheltuielilor suportate din asistența financiară acordată din Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE) pentru remedierea efectelor inundațiilor din anul 2014;
- obținerea unei asigurări rezonabile privind îndeplinirea criteriilor de desemnare stabilite prin Anexa XIII la Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de către autoritățile naționale responsabile cu gestionarea fondurilor nerambursabile alocate în perioada de programare 2014-2010 pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia și pentru Programul Operațional pentru Ajustarea Persoanelor Defavorizate.

Grafic nr. 1 – Structura rapoartelor de audit încheiate de Autoritatea de Audit în perioada de raportare pe tipuri de misiuni

Așa cum rezultă din graficul prezentat mai sus, cele mai multe rapoarte de audit au vizat auditul de operațiuni (25,49% din totalul misiunilor), auditul de follow-up (21,57% din total) și, în contextul procesului de închidere a programelor operaționale, auditul de închidere și rapoartele finale de control (21,57% din total).

În cadrul acestor acțiuni au fost auditate peste 600 de entități (publice și private) și au fost verificate 1.152 de cereri de rambursare/plată din fondurile europene și un număr de peste 798 de proceduri de achiziție. Valoarea totală a cheltuielilor auditate a fost în valoare de 5.741.117 mii lei, fiind identificate nereguli cu impact financiar în valoare de 244.413 mii lei.

- mii lei -

Program/Fond	Cheltuieli certificate și declarate CE, din care a fost extras eșantionul	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
1	2	3	4=5+6	5	6
Perioada de programare 2007-2013	18.593.383	5.441.502	240.733	124.189	116.544
Perioada de programare 2014-2020	9.523.248	299.615	3.680	22	3.658
TOTAL	28.116.631	5.741.117	244.413	124.211	120.202

Tabel nr. 1 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul cheltuielilor declarate în anul 2016

4.1. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2007-2013

Pentru perioada de programare 2007-2013, din totalul cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 18.593.383 mii lei, Autoritatea de Audit a verificat cheltuieli în sumă totală de 5.441.502 mii lei, respectiv 29,26%, fiind identificate nereguli cu impact financiar în valoare de 240.733 mii lei.

- mii lei -

Program/Fond	Cheltuieli certificate și declarate CE, din care a fost extras eșantionul	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
1	2	3	4=5+6	5	6
Instrumente structurale	18.249.688	5.269.002	231.570	123.296	108.274
Fondul European pentru Pescuit	218.956	115.697	9.159	889	8.270
Cooperare Teritorială Europeană	124.739	56.803	4	4	0
TOTAL	18.593.383	5.441.502	240.733	124.189	116.544

Tabel nr. 2 – Cheltuielile declarate CE din care a fost extras eșantionul, cheltuielile auditate și impactul financiar stabilit în cheltuielile auditate¹

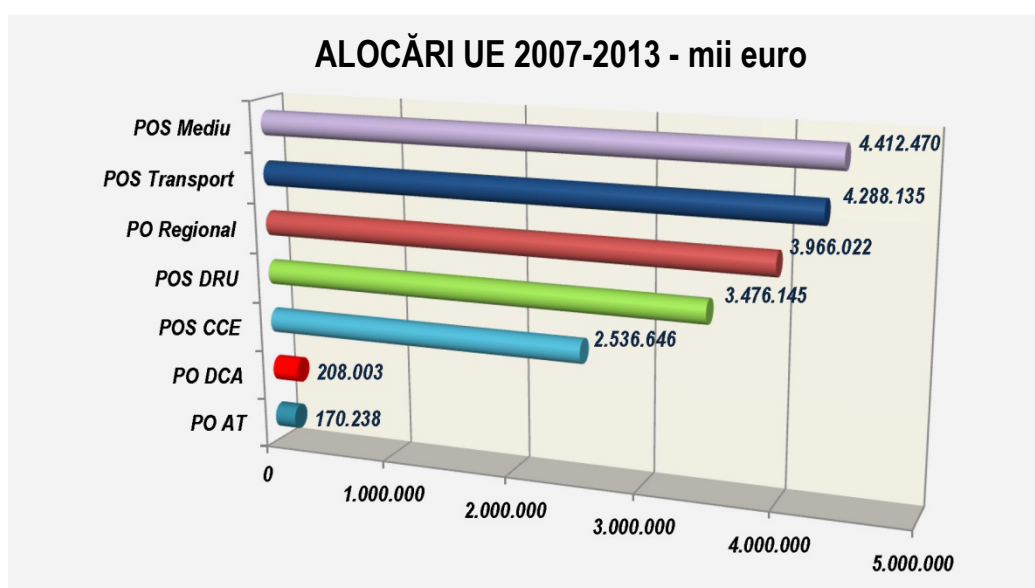
¹ **Notă:** Pentru conversia în lei a valorii cheltuielilor exprimate în euro și pentru neregulile cu impact financiar aferente, prezentate mai sus, în cazul programelor operaționale de cooperare teritorială și altor categorii de fonduri a fost utilizat cursul inforeuro din luna decembrie 2016: 1 euro = 4,5172 lei.

4.1.1. PROGRAME OPERAȚIONALE finanțate prin Fondul European de Dezvoltare Regională Fondul de Coeziune Fondul Social European

În cadrul Obiectivului Convergență, pentru perioada de programare 2007-2013, România a beneficiat de asistență financiară nerambursabilă din partea Comisiei Europene în sumă de 19.057.659 mii euro, respectiv 86.087.256 mii lei.

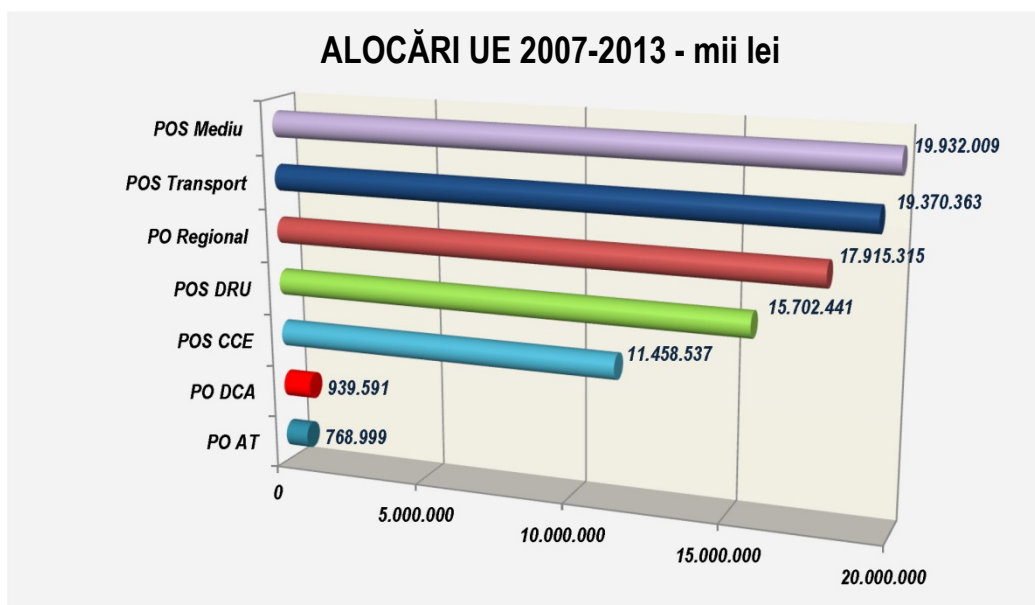
Din această alocare au fost finanțate șapte programe operaționale, respectiv:

- PO Regional (POR), finanțat din FEDR;
- POS Creșterea Competitivității Economice (POS CCE), finanțat din FEDR;
- PO Asistență Tehnică (POAT), finanțat din FEDR;
- POS Mediu (POS M), finanțat din FEDR și FC;
- POS Transport (POS T), finanțat din FEDR și FC;
- POS Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), finanțat din FSE;
- PO Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA), finanțat din FSE.

Grafic nr. 2.1 – Alocarea financiară a UE la nivelul programelor operaționale

Mai jos se regăsește reprezentarea grafică a echivalentului în monedă națională a acestei alocări.

Grafic nr. 2.2 – Alocarea financiară a UE la nivelul programelor operaționale

Stadiul implementării programelor operaționale finanțate din fondurile structurale și de coeziune

Potrivit informațiilor publicate de Ministerul Fondurilor Europene (MFE) la data de 31.12.2016, stadiul implementării programelor operaționale se prezintă după cum urmează:

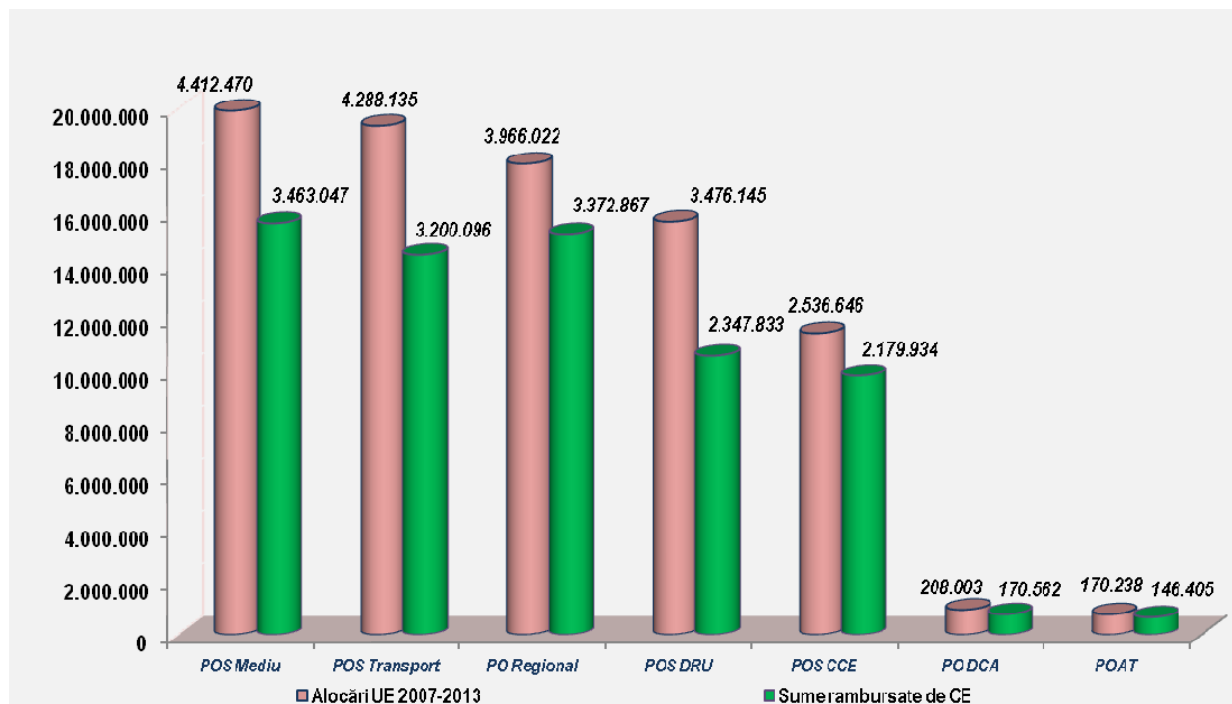
- mii lei -

Program operațional	Alocări UE 2007-2013		Avans transferat de CE pentru perioada 2007-2013 (Prefinanțări)		Sume rambursate de CE		Sume rambursate de CE/ Alocare UE 2007-2013	Total sume transferate de CE (prefinanțări + sume rambursate)		Total sume transferate de CE/ Alocarea UE 2007/2013
	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei	%	mii euro	mii lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8=7/3*100	9	10	11=10/3*100
POS M	4.412.470	19.932.009	520.776	2.352.449	3.463.047	15.643.276	78,48	3.983.823	17.995.725	90,29
POS T	4.288.135	19.370.363	525.616	2.374.313	3.200.096	14.455.474	74,63	3.725.712	16.829.787	86,88
POR	3.966.022	17.915.315	335.342	1.514.807	3.372.867	15.235.915	85,04	3.708.209	16.750.722	93,50
POS CCE	2.536.646	11.458.537	229.880	1.038.414	2.179.934	9.847.198	85,94	2.409.814	10.885.612	95,00
PO AT	170.238	768.999	15.321	69.208	146.405	661.341	86,00	161.726	730.549	95,00
POS DRU	3.476.145	15.702.441	451.899	2.041.318	2.347.833	10.605.631	67,54	2.799.732	12.646.950	80,54
PO DCA	208.003	939.591	27.040	122.145	170.562	770.463	82,00	197.602	892.607	95,00
TOTAL	19.057.659	86.087.256	2.105.874	9.512.654	14.880.744	67.219.298	78,08	16.986.618	76.731.952	89,13

Tabel nr. 3 – Stadiul implementării programelor operaționale la 31.12.2016²

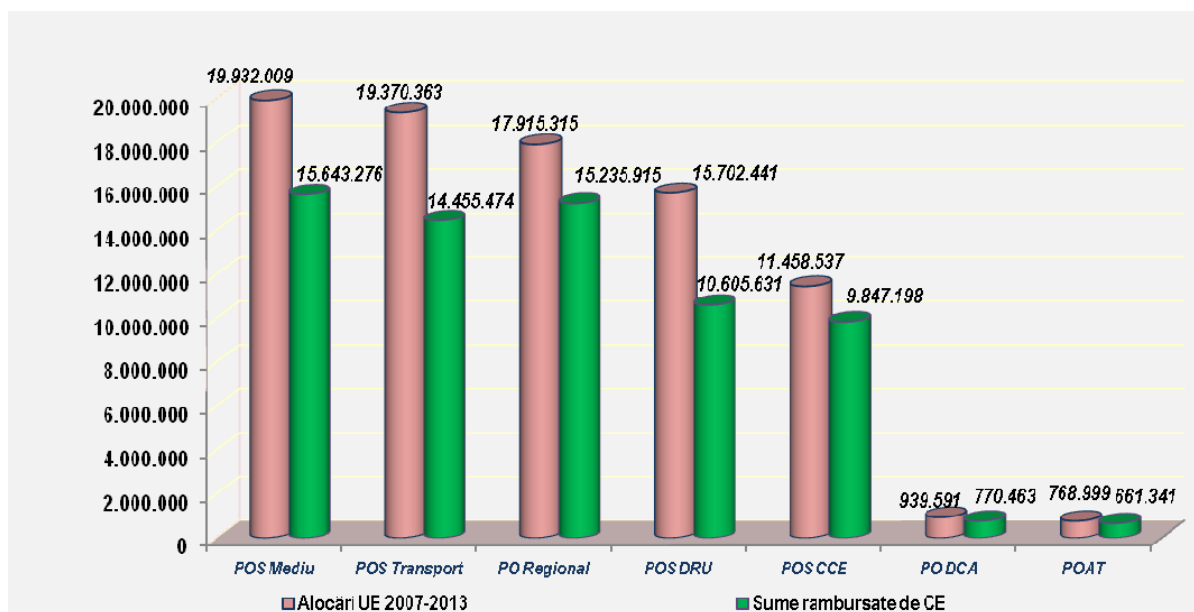
La data de 31.12.2016, sumele rambursate de către Comisia Europeană pentru programele operaționale (fără prefinanțare) au înregistrat un total de **14.880.744 mii euro**, respectiv **67.219.298 mii lei**, reprezentând **78,08%** din totalul alocărilor. La aceasta se adaugă sumele provenind din prefinanțarea acordată la nivel de program operațional, rezultând un total al sumelor transferate de Comisia Europeană către România pentru perioada 2007-2013 în valoare de **16.986.618 mii euro**, respectiv **76.731.952 mii lei**, reprezentând **89,13%** din totalul sumelor alocate.

Reprezentarea grafică a datelor din tabelul anterior se regăsește mai jos:

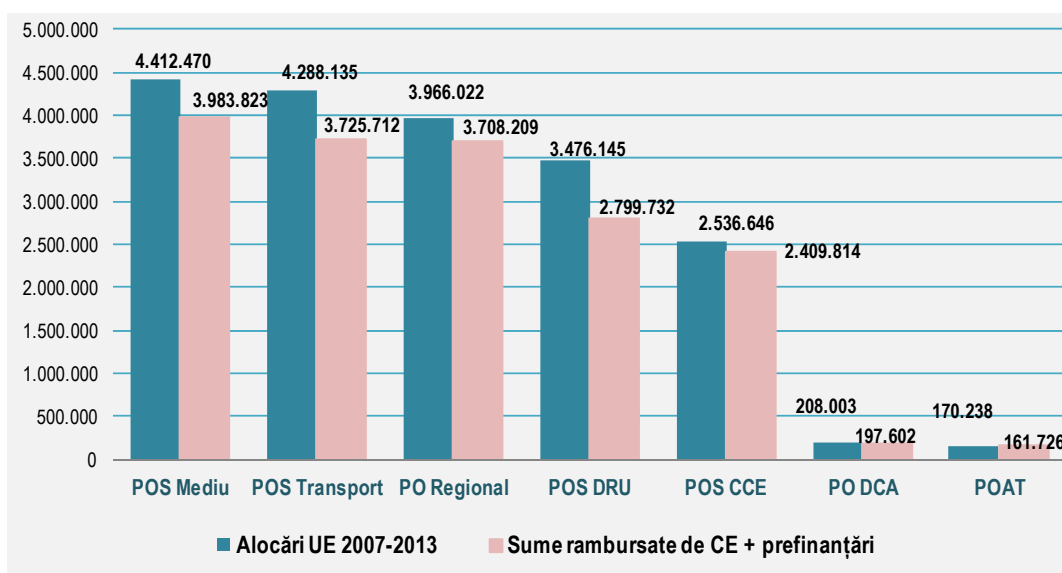

Grafic nr. 3.1 – Alocări UE 2007-2013, sume rambursate de CE la nivelul programelor operaționale în mii euro

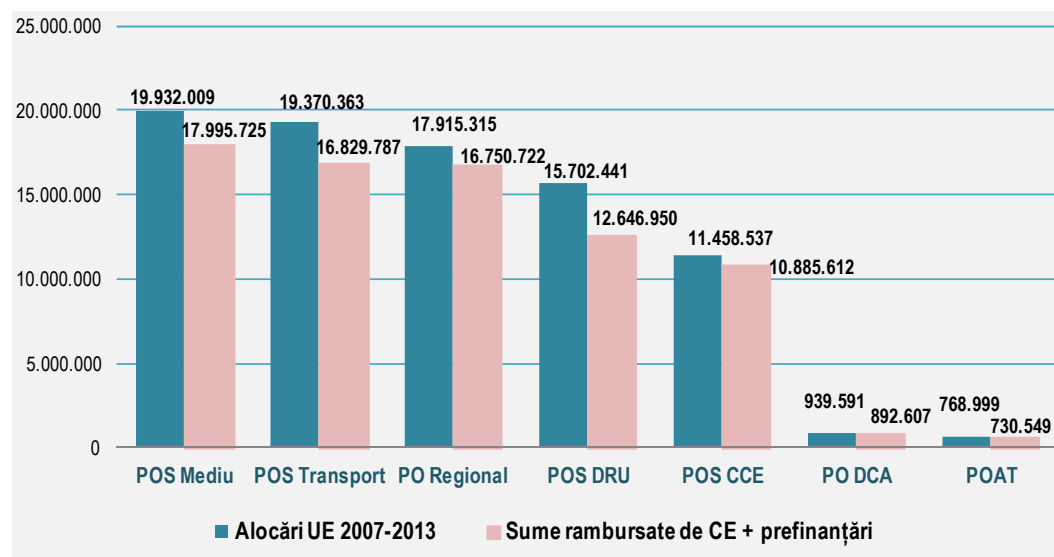
² Sursa: Ministerul Fondurilor Europene (MFE), curs inforeuro decembrie 2016: 1 euro = 4,5172 lei

Grafic nr. 3.2 – Alocări UE 2007-2013, sume rambursate de CE la nivelul programelor operaționale în mii lei

Grafic nr. 4.1 – Alocări UE 2007-2013, sume transferate de CE la nivelul programelor operaționale (rambursări+prefinanțări) în mii euro

Grafic nr. 4.2 – Alocări UE 2007-2013, sume transferate de CE la nivelul programelor operaționale (rambursări+prefinanțări) în mii lei

Auditul fondurilor structurale și de coeziune

Obligațiile Autorității de Audit, rezultate din prevederile art. 62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC), au vizat, în principal, realizarea de acțiuni de audit de sistem și acțiuni de audit de operațiuni desfășurate pe bază de eșantion reprezentativ din cheltuielile declarate. Stabilirea eșantionului de cheltuieli ce au fost verificate s-a realizat conform ghidurilor elaborate în acest sens de către Comisia Europeană, pe baze statistice, cu ajutorul unor aplicații informatice dedicate, ceea ce asigură selectarea complet aleatoare a cererilor de rambursare/cererilor de plată/proiectelor declarate Comisiei, ce urmează a fi verificate. Selecția eșantioanelor pe baze statistice asigură, totodată, și reprezentativitatea erorii la nivelul întregii populații auditate (totalitatea cheltuielilor declarate Comisiei Europene pe parcursul unui exercițiu financiar/contabil).

- mii lei -

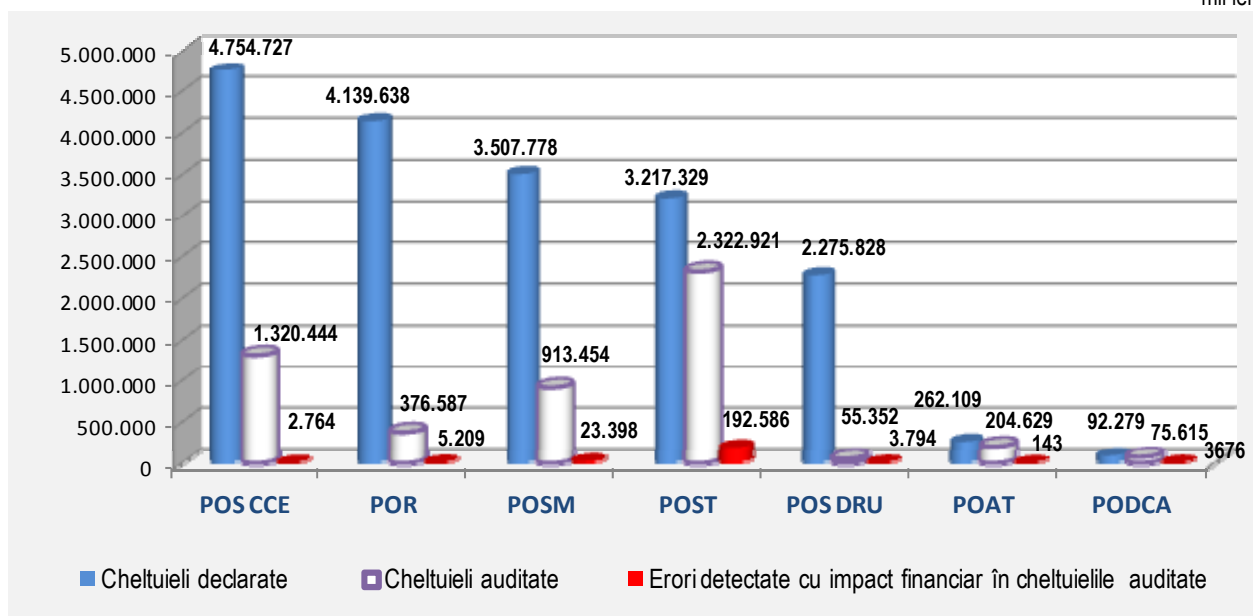
Program operațional	Cheltuieli certificate declarate CE în anul 2016, din care a fost extras eșantionul	Cheltuieli auditate – Total	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
1	2	3	4=5+6	5	6
POS Mediu	3.507.778	913.454	23.398	2.484	20.914
POS Transport	3.217.329	2.322.921	192.586	120.252	72.334
PO Regional	4.139.638	376.587	5.209	341	4.868
POS Creșterea Competitivității Economice	4.754.727	1.320.444	2.764	0	2.764
PO Asistență Tehnică	262.109	204.629	143	6	137
POS DRU	2.275.828	55.352	3.794	75	3.719
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	92.279	75.615	3.676	138	3.538
TOTAL	18.249.688	5.269.002	231.570	123.296	108.274

Tabel nr. 4 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul celor 7 programe operaționale finanțate din FEDR, FSE și FC

Valoarea totală a neregulilor cu impact financiar în cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2016, cuprinse în verificări, cumulată la nivelul celor șapte programe operaționale finanțate din FEDR, FSE și FC, a fost de 231.570 mii lei, reprezentând 4,39% din valoarea totală a cheltuielilor verificate și 1,27% din valoarea cheltuielilor declarate în anul 2016.

Grafic, totalul cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016 la nivelul programelor operaționale cu finanțare din instrumente structurale, supuse auditului de operațiuni, comparativ cu cheltuielile auditate și impactul total, pe fiecare program operațional, se prezintă astfel:

- mii lei -

Grafic nr. 5 – Cheltuielile declarate CE în anul 2016, supuse auditului, cheltuielile auditate și impactul financiar total al neregulilor în cheltuielile auditate la nivelul celor șapte programe operaționale finanțate din FEDR, FSE și FC

Tipologia neregurilor detectate cu ocazia efectuării misiunilor de audit de operațiuni

Neregulile detectate în urma efectuării misiunilor de audit de operațiuni se pot clasifica în două categorii majore:

1) Nerespectarea prevederilor legale/procedurale aplicabile achizițiilor efectuate de beneficiari

Pentru cheltuielile declarate în cadrul unui proiect, Autoritatea de Audit se asigură că procedurile de achiziție care stau la baza acestor cheltuieli au fost derulate în conformitate cu prevederile legislației în materia achizițiilor. În acest sens, în cadrul unei misiuni de audit sunt verificate documentele existente la dosarul achiziției și, în funcție de tipologia, gravitatea și numărul abaterilor constatate pentru fiecare procedură în parte, se recomandă Autorităților de Management aplicarea de corecții financiare în conformitate cu prevederile OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, modificată și completată cu prevederile OUG nr. 47/2014 și HG nr. 519/2014, act normativ armonizat cu prevederile de Decizia Comisiei C(2013) 9527/19.12.2013.

În urma verificărilor efectuate de către auditori la nivelul celor șapte programe operaționale a fost recomandată aplicarea de corecții financiare pentru încălcarea normelor în materie de achiziții, în sumă de 123.296 mii lei, cu impact în cheltuielile declarate CE în anul 2016.

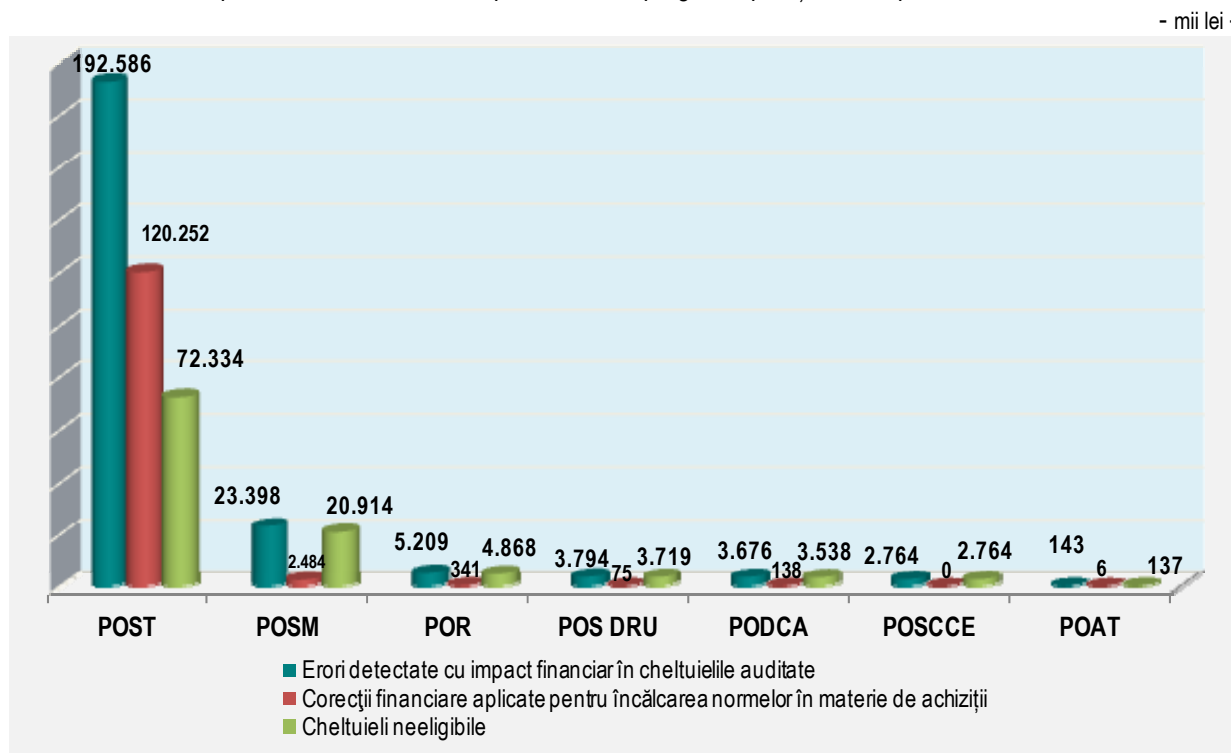
Valoarea cea mai mare a corecțiilor financiare cu impact în cheltuielile declarate, recomandate de către Autoritatea de Audit în urma misiunilor de audit de operațiuni derulate în perioada de raportare, s-a înregistrat la nivelul POS Transport, unde au fost stabilite corecții financiare cu impact în cheltuielile auditate, în sumă de 120.252 mii lei.

2) Nerespectarea cerințelor de eligibilitate a cheltuielilor solicitate la rambursare de către beneficiarii de fonduri

În urma verificărilor efectuate de către auditori la nivelul celor șapte programe operaționale au fost detectate și nereguli datorate nerespectării cerințelor de eligibilitate a cheltuielilor pe diferite domenii, altele decât încălcarea normelor în materie de achiziții.

Suma totală a acestei categorii de nereguli, cumulată pentru cele șapte programe operaționale, este de 108.274 mii lei. Valoarea cea mai mare a cheltuielilor neeligibile s-a înregistrat la nivelul POS Transport, în sumă de 72.334 mii lei, și la nivelul POS Mediu s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 20.914 mii lei.

Grafic, valoarea corecțiilor financiare, precum și valoarea cheltuielilor neeligibile cu impact în cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2016, supuse verificărilor de audit, pentru fiecare program operațional, se prezintă astfel:

Grafic nr. 6 – Nereguli totale identificate în cheltuielile auditate, detaliate pe domeniul achizițiilor publice și pe alte domenii decât achizițiile publice

Auditul de închidere a fondurilor structurale și de coeziune

Potrivit art. 4 din HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007-2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea de Audit efectuează auditul de închidere, elaborează raportul final de control și declarația de închidere a programului în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile. Potrivit art. 62 alin. 1

lit. e) din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006, Autoritatea de Audit prezintă Comisiei Europene raportul final de control și declarația de închidere până la 31 martie 2017.

Astfel, în cursul trimestrului I 2017, Autoritatea de Audit a finalizat activitățile de audit, vizând procesul de închidere a programelor operaționale 2007-2013, asigurând transmiterea rapoartelor finale de control și a declarațiilor de închidere în termenul prevăzut de regulamentele europene, pentru toate programele operaționale supuse procedurilor de închidere.

În continuare sunt prezentate la nivel de program operațional/fond rezultatele verificărilor de audit cu prezentarea celor mai importante aspecte constatate.

Facem mențiunea că exemplele prezentate au caracter ilustrativ, încercând să evidențieze tipurile de erori detectate de către auditori, fiind selectate, cu prioritate, cele care au avut un impact financiar semnificativ. Nominalizarea unor proiecte sau beneficiari în cadrul acestor exemple nu înseamnă în mod obligatoriu că situațiile prezentate caracterizează proiectele sau conduita generală a respectivului beneficiar sau că nu pot să se regăsească și la nivelul altor proiecte/beneficiari. Pe baza exemplelor furnizate nu se pot formula concluzii cu privire la beneficiarii respectivelor proiecte, dincolo de sfera constatării respective.

4.1.1.1. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL MEDIU

Finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională

Obiectivul general al POS Mediu a constat în îmbunătățirea standardelor de mediu și de viață ale populației, vizând, în principal, respectarea acquis-ului comunitar de mediu și implementarea angajamentelor asumate de România în Capitolul de Aderare 22-Mediu.

Prin POS Mediu s-a urmărit reducerea decalajelor dintre infrastructurile de mediu din România și Uniunea Europeană, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Implementarea programului trebuie să se concretizeze în servicii publice mai eficiente și mai performante, legate de furnizarea apei potabile, canalizării și încălzirii în sistem centralizat, cu luarea în considerare a principiului dezvoltării durabile și a principiului „poluatorul plătește”.

Conform datelor publicate de MFE la data de 31.12.2016, sumele rambursate de Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 78,48% din alocarea financiară aferentă perioadei de programare 2007-2013.

În perioada de referință, la nivelul POS Mediu a fost desfășurată o misiune de audit de operațiuni, fiind auditate cheltuielile declarate în anul 2016, în sumă de 3.507.778 mii lei. Eșantionul auditat a cuprins un număr de 73 de cereri de rambursare în valoare de 913.454 mii lei, ceea ce reprezintă 26,04% din totalul cheltuielilor declarate. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în sumă de 23.398 mii lei, cauzate de abateri de la prevederile legislației europene și/sau naționale în domeniul achizițiilor publice, în sumă de 2.484 mii lei, și efectuarea, decontarea și certificarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 20.914 mii lei.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POSM	3.507.778	913.454	23.398	2.484	20.914

Table nr. 5 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POS Mediu în perioada de referință

Constatări din auditul de operațiuni

Verificările efectuate la nivelul entităților auditate au condus la identificarea unor nereguli în derularea anumitor proceduri de achiziție, precum și a unor cazuri de nerespectare a cerințelor de eligibilitate a cheltuielilor.

În ceea ce privește **abaterile de la normele de achiziție publică** se poate sintetiza următoarea cazuistică:

- ⇒ nerespectarea principiului transparenței și/sau al tratamentului egal și/sau al nediscriminării;
- ⇒ reducerea nejustificată a perioadei cuprinse între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și data-limită de depunere a ofertelor;
- ⇒ utilizarea unor criterii de evaluare și selecție restrictive, disproporționate sau irelevante;
- ⇒ atribuirea contractului unor ofertanți, a căror ofertă nu a îndeplinit integral criteriile de evaluare și selecție;
- ⇒ atribuirea contractului prin procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, fără să fie îndeplinite condițiile legale aplicării acestei proceduri și cu depășirea pragului valoric de 50% din valoarea contractului inițial.

În acest sens exemplificăm:

- în cadrul proiectului „Reabilitarea siturilor contaminate istoric din activitățile miniere-Zona Vest 2 și Zona Nord 2” – beneficiar Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, pentru atribuirea contractului „Lucrări de închidere și ecologizare a iazului Bloaja, din cadrul minei Băiuț, județul Maramureș” s-au constatat abateri de la prevederile legislației aferente achizițiilor publice prin:

- reducerea nejustificată a perioadei cuprinse între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și data-limită de depunere a ofertelor ca urmare a publicării unui anunț de intenție, fără respectarea prevederilor art. 75 alin. (3) din *OUG nr. 34/2006*;
- identificarea unor cerințe de calificare și selecție restrictive, referitoare la capacitatea tehnică a ofertanților, fiind astfel încălcate prevederile art. 188 alin. (3) lit. a) din *OUG nr. 34/2006* și, implicit, ale art. 2 alin. (1) lit. a) din *OUG nr. 34/2006*, referitoare la promovarea concurenței între operatorii economici;
- având în vedere cele două deficiențe identificate și consemnate la punctele de mai sus, s-a propus aplicarea unei corecții financiare de 10% din valoarea contractului, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în valoare de 1.777 mii lei.

În cazul aceluiași proiect, în urma verificării contractului „Lucrări de închidere și ecologizare a minei Brad, județul Hunedoara, etapa I, iaz de decantare Ribița Curteni și Rovina – execuție canal de scurgere a apelor între picheții 11 - Pfl - iaz Rovina – Tărățel”, s-a constatat atribuirea acestui contract prin procedura de negociere, fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, fără a fi îndeplinite condițiile legale pentru aplicarea acestei proceduri și cu depășirea pragului valoric de 50% din valoarea contractului inițial, încălcându-se astfel principiul transparenței prevăzut de art. 2 alin. (2) și art. 47 din *OUG nr. 34/2006*. A fost aplicată o corecție financiară de 100% din valoarea contractului, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 402 mii lei;

- În cadrul proiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Argeș” – beneficiar Compania Apă Canal 2000 SA Pitești, în urma verificării procedurii de achiziție publică derulate pentru atribuirea contractului de lucrări „Reabilitarea și extinderea conductelor de aducțiune, rețelei de distribuție și rețelei de canalizare în aglomerarea Pitești, localitatea Ștefănești parțial”, s-a constatat neîndeplinirea uneia dintre condițiile minime de calificare de către ofertantul câștigător, respectiv deținerea de atestate/certificate/agremente tehnice pentru subtraversări de cursuri de apă și încălcarea principiului tratamentului egal, fiind astfel încălcate prevederile *OUG nr. 34/2006*, respectiv ale art. 2 alin. (2) lit. b).

S-a recomandat aplicarea unei corecții de 5% din valoarea contractului, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 64 mii lei.

În ceea ce privește respectarea **cerințelor de eligibilitate a cheltuielilor** au fost identificate nereguli care pot fi sintetizate astfel:

- ⇒ cheltuieli neeligibile reprezentând servicii prestate și plătite fără respectarea în integralitate a prevederilor contractuale, având drept consecință neîndeplinirea în totalitate a obiectivelor specifice prevăzute în proiect;
- ⇒ lucrări executate în cadrul contractului, care nu au fost prevăzute în Cererea de finanțare a proiectului aprobată de CE, respectiv în Contractul de finanțare;
- ⇒ decontarea unor cheltuieli suplimentare față de cele prevăzute în contracte sau prin ordinele de modificare aprobate;
- ⇒ lucrări suplimentare care nu corespund prevederilor contractuale inițiale și care nu respectă prevederile *Ordinului Ministerului Economiei și Finanțelor, Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1415/3399/2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul POS Mediu 2007-2013, cu modificările și completările ulterioare*;
- ⇒ efectuarea de cheltuieli neeligibile cu încălcarea prevederilor Ghidului Solicitantului aplicabil sesiunii 4 de proiecte – Axa 4 POS Mediu;
- ⇒ efectuarea de cheltuieli neeligibile reprezentând calculul eronat al regularizării cotelor legale datorate Inspectoratului de Stat în Construcții.

În acest sens exemplificăm:

- În cadrul proiectului „Cadru instituțional modular de procesare a informației vehiculate prin intermediul Programului Operațional Sectorial Mediu”, beneficiar AM POS Mediu, în urma verificărilor privind eligibilitatea cheltuielilor din contractul de achiziție de servicii s-au identificat cheltuieli neeligibile reprezentând servicii prestate și plătite, fără respectarea în integralitate a prevederilor contractuale și, implicit, fără îndeplinirea obiectivelor specifice prevăzute în proiect, în sumă de 19.105 mii lei;
- În cadrul proiectului „Reabilitarea și extinderea sistemelor de apă și canalizare în județul Brașov” – beneficiar SC Compania Apă Brașov SA, în urma verificărilor privind eligibilitatea cheltuielilor din contractul „Reabilitarea și extinderea rețelelor de distribuție și a sistemului de canalizare, inclusiv stații de pompare apă uzată în Codlea și Moieciu”, cu ocazia verificărilor s-a constatat efectuarea de cheltuieli neeligibile în sumă de 723 mii lei și generate de lucrări executate care nu au fost prevăzute în Studiul de Fezabilitate aprobat de CE, respectiv în Contractul de finanțare, și de lucrări suplimentare pentru desfacerea și refacerea sistemului rutier din localitatea Codlea, cheltuieli care nu corespund prevederilor contractuale inițiale și care, totodată, nu respectă prevederile *OMFP, MMDD nr. 1415/3399/2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul POS Mediu*;
- În cadrul proiectului „Îmbunătățirea stării de conservare a biodiversității Parcului Național Piatra Craiului prin conștientizare, informare, vizitare și monitorizare”, beneficiar RNP Romsilva – Administrația Parcului Național Piatra Craiului RA, în urma

verificării contractului „Lucrări construcții pentru finalizarea Centrului de vizitare al Parcului Național Piatra Craiului și construirea Punctului de informare din masivul Piatra Craiului, Zona Curmătura, 1400 m altitudine”, au fost identificate cheltuieli neeligibile în sumă de 30 mii lei, ocazionate de amenajarea spațiului destinat cazării la Punctul de Informare Curmătura, neeligibile conform Ghidului Solicitantului aplicabil sesiunii 4 de proiecte – Axa 4 POS Mediu;

■ În cadrul proiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș”, beneficiar SC Compania Aquaserv SA Târgu Mureș, s-a constatat efectuarea de cheltuieli neeligibile în cadrul contractului „Construirea unei noi stații de epurare în Luduș și reabilitarea stației de epurare din Iernut”, în sumă de 13 mii lei, reprezentând calculul eronat al regularizării cotelor legale datorate Inspectoratului de Stat în Construcții.

Recomandări

☞ Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat AM POS Mediu luarea măsurilor de stabilire și recuperare a debitelor, conform prevederilor *OUG nr. 66/2011*, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, Autoritatea de Certificare și Plată va deduce din aplicația finală de cheltuieli sumele aferente neregulilor constatate.

Pentru toate constatările au fost stabilite termene de implementare.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii a fost analizat punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

Raportul final de audit prezintă constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea modului de implementare de către Autoritatea de Management POS Mediu a recomandărilor formulate ca urmare a misiunilor de audit de sistem și operațiuni din perioada 2009-2016 și neimplementate la data Raportului anual de control 2015 a rezultat că, dintr-un total de 248 de recomandări, 162 de recomandări au fost implementate și 86 de recomandări sunt parțial implementate.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În cazul unui proiect au fost constatate indicii privind suspiciuni de fraudă în ceea ce privește decontarea unor cheltuieli reprezentând servicii prestate fără respectarea în integralitate a prevederilor contractuale.

Autoritatea de Audit a sesizat Departamentul pentru Lupta Antifraudă cu privire la aspectele constatate în vederea investigării acestora.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POSM în anul 2016, în sumă de 3.507.778 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 23.398 mii lei.

4.1.1.2. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL TRANSPORT

Finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională

Obiectivul general al POS Transport a constat în promovarea unui sistem de transport durabil în România, care să faciliteze transportul pentru persoane și mărfuri în condiții de siguranță, rapid și eficient, cu un nivel de servicii la standarde europene, la nivel național, european, între și în cadrul regiunilor din România, precum și implementarea angajamentelor asumate de România în Capitolul de Aderare 9 – Transport. Obiectivul POS Transport a constat în reducerea decalajelor dintre infrastructurile de transport din România și Uniunea Europeană, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

Conform datelor publicate de MFE la data de 31.12.2016, sumele rambursate de Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 74,63% din alocarea financiară aferentă perioadei de programare 2007-2013.

În perioada de referință, la nivelul POS Transport au fost desfășurate două misiuni de audit de operațiuni pentru verificarea cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 3.217.329 mii lei, verificări finalizate cu un raport de audit de operațiuni.

Eșantionul auditat a cuprins un număr de 40 de cereri de rambursare în valoare de 2.322.921 mii lei, ceea ce reprezintă 72,20% din totalul cheltuielilor declarate.

În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în sumă de 192.586 mii lei, cauzate de abateri de la prevederile legislației europene și/sau naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 120.252 mii lei și efectuarea, decontarea și certificarea unor cheltuieli neeligibile, în sumă de 72.334 mii lei.

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POST	3.217.329	2.322.921	192.586	120.252	72.334

Tabel nr. 6 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POST

În ceea ce privește **neregulile identificate în derularea unor proceduri de achiziție**, cazuistica acestora poate fi sintetizată după cum urmează:

- ⇒ încălcarea principiilor nediscriminării, tratamentului egal și transparenței;
- ⇒ impunerea, prin documentația de atribuire a unor cerințe tehnice excesive și discriminatorii, a unor cerințe de calificare nelegale și nerelevante, cu caracter restrictiv;
- ⇒ modificarea termenelor, fără publicarea de erate;
- ⇒ atribuirea unor lucrări suplimentare contractorului inițial în lipsa unor circumstanțe imprevizibile și fără a derula o procedură competitivă de achiziție de lucrări;
- ⇒ atribuirea unor lucrări prin proceduri de cerere de ofertă prin divizarea artificială a contractelor de lucrări;
- ⇒ acceptarea de către autoritatea contractantă a unei oferte care nu a îndeplinit o cerință de calificare.

În acest sens exemplificăm:

- 📖 în cazul proiectului „Reabilitarea căii ferate București-Constanța, secțiunile București Nord - București Băneasa și Fetești-Constanța” – cinci loturi de lucrări, proiect retrospectiv – beneficiar CNCF CFR SA, s-a constatat încălcarea principiilor nediscriminării și tratamentului egal prevăzute de art. 10 din Directiva CE nr. 17/2004, prin impunerea în cadrul criteriilor de calificare generale a unor cerințe de calificare având caracter restrictiv, referitoare la solicitarea unui număr minim de contracte, precum și la impunerea atât a unui nivel valoric, cât și a unui nivel cantitativ pentru dovedirea experienței similare. De asemenea, a fost identificat și un caz de impunere prin documentația de atribuire a unor cerințe tehnice excesive și discriminatorii. Pentru aceste nereguli s-a propus aplicarea unei corecții financiare de 25% din valoarea contractelor pentru loturile 2 și 4, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 76.614 mii lei;
- 📖 în cazul proiectelor „Reabilitare DN1C/DN19, Baia Mare-Livada, km 155+125 - km 200+170; DN 1C, Livada-Halmeu, km 200+170 - km 216+630; DN19, Satu Mare-Livada, km 135+000-km150+000”, „Reabilitare DN1H, Zalău-Răstoci, km 75+446-km 128+823”, „Reabilitare DN1C Dej-Baia Mare, km 61+500 - km 147+990” – proiecte retrospective - beneficiar CNAIR SA (fost CNADNR SA), s-au identificat deficiențe privind modificarea termenului de depunere a aplicațiilor de mai multe ori, fără publicarea unor erate la anunțul de participare, fiind încălcate prevederile art. 2 din Directiva CE nr. 18/2004; nedetalierea adecvată a cerințelor de calificare în cadrul invitației la precalificare, fiind încălcate prevederile art. 44 alin. (2) din Directiva CE nr. 18/2004 și publicarea de informații contradictorii în anunțul de participare față de documentul prin care operatorii economici au fost invitați să depună ofertă în a doua etapă a procedurii, fiind nerespectate prevederile art. 2 din Directiva CE nr. 18/2004. Pentru deficiențele constatate, Autoritatea de Audit a recomandat aplicarea de corecții financiare în sumă de 25.508 mii lei;
- 📖 în cadrul proiectului „Lărgire la patru benzi de circulație a DN 73 între km 7+000 – km 11+100 și drum de legătură cu DN 73D” – beneficiar CNAIR SA (fost CNADNR SA), s-au atribuit lucrări suplimentare contractorului inițial în lipsa unor circumstanțe imprevizibile și fără a derula o procedură competitivă de achiziție de lucrări, fiind aplicată o corecție financiară de 100% pentru nerespectarea prevederilor art. 31 pct. 1b), pct. 4a) și pct. 4b) al Directivei CE nr. 18/2014 privind procedura de negociere fără publicare. Suplimentar, au mai fost identificate categorii de lucrări care au fost atribuite prin proceduri de cerere de ofertă, divizându-se artificial contractele de lucrări, fiind aplicată o corecție financiară suplimentară de 20% față de corecția stabilită de AM POST de 5%. Impactul financiar al acestor corecții financiare în cheltuielile declarate în anul 2016 a fost de 18.054 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de transport public de călători cu metroul pe Magistrala 2 Berceni - Pipera” – beneficiar SC METROREX SA, au fost identificate nereguli în procedura de achiziție a contractului de servicii. Astfel, s-a constatat faptul că autoritatea contractantă a acceptat o ofertă care nu a îndeplinit o cerință de calificare, respectiv ofertantul câștigător nu a făcut dovada îndeplinirii obligațiilor de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat, la termenul stabilit în Fișa de date, oferta fiind de fapt inacceptabilă. Nu s-au respectat prevederile art. 36 alin. (1) lit. b) din HG nr. 925/2006, cu modificările și completările ulterioare. S-a recomandat aplicarea unei corecții financiare suplimentare de 5% față de corecția stabilită de AM POST de 5%. Impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 a fost de 23 mii lei.

În ceea ce privește **respectarea cerințelor de eligibilitate a cheltuielilor** au fost identificate nereguli, care pot fi sintetizate astfel:

- ⇒ lipsa documentelor justificative care să susțină realitatea, legalitatea și eligibilitatea cheltuielilor;
- ⇒ cheltuieli neeligibile incluse eronat în declarația de cheltuieli;
- ⇒ categorii de lucrări neexecutate și cerute la rambursare;

- ⇒ categorii de lucrări executate fără respectarea cerințelor beneficiarului și fără existența autorizației de construire;
- ⇒ cheltuieli nedatorate, dar decontate antreprenorului.

În acest sens exemplificăm:

- 📖 în cadrul proiectului „Reabilitarea căii ferate București-Constanța, secțiunile București Nord-București Băneasa și Fetești-Constanța” – cinci loturi de lucrări, proiect retrospectiv – beneficiar CNCF CFR SA, în cazul a trei contracte de lucrări s-a constatat certificarea și declararea către CE a unor cheltuieli neeligibile în valoare de 47.921 mii lei, reprezentând lucrări pentru care nu au fost prezentate documente justificative care să susțină realitatea, legalitatea și eligibilitatea cheltuielilor, impactul asupra cheltuielilor incluse în eșantion fiind de 15.081 mii lei. De asemenea, în cadrul contractului „Lucrări la linia de contact, protecția instalațiilor din cale și vecinătate, energo-alimentare și dotări tehnologice” au fost incluse eronat în declarația de cheltuieli articole neeligibile în sumă de 480 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Reabilitare DN1C Dej-Baia Mare, km 61+500 - km 147+990” – proiect retrospectiv – beneficiar CNAIR SA (fost CNADNR SA), la nivelul contractului 6R10 „Proiectarea și executarea lucrărilor de reabilitare a DN1C, Dej-Baia Mare, km 61+500 - km 147+990”, s-a constatat că lucrările de relocare și protejare a utilităților pe traseul DN1C au fost decontate fără prezentarea documentelor justificative probante pentru fiecare linie bugetară decontată din graficul de plăți al contractului, rezultând cheltuieli neeligibile în sumă de 6.442 mii lei. De asemenea, au fost identificate categorii de lucrări neexecutate, dar incluse în prețul global plătit antreprenorului, în valoare de 7.997 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Reabilitare și modernizare suprafețe de mișcare și extindere aerogară la Aeroportul Satu Mare” – beneficiar RA Aeroport Satu Mare, au fost înregistrate cheltuieli neeligibile ocazionate de furnizarea de piese de schimb cuprinse în cadrul contractului „Proiectare și execuție: Reabilitare și modernizare suprafețe de mișcare și extindere aerogară la Aeroportul Satu Mare”, în valoare de 164 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov-Simeria, componentă a coridorului Pan-European IV, pentru a asigura circulația trenurilor cu o viteză de 160 km/h, tronsonul Sighișoara-Coșlariu” – beneficiar CNCF CFR SA, la nivelul contractului „Execuția lucrărilor de construcții și instalații (exclusiv ERTMS3, GSM-R4, centralizare electronică) Secțiunea 2: Coșlariu-Sighișoara, tronsonul Sighișoara-Ațel” au fost decontate cheltuieli neeligibile nedatorate antreprenorului, reprezentând lucrări neexecutate în cadrul contractului, plata unor lucrări pentru care nu au fost prezentate documente suport corespunzătoare. În cadrul contractului „Execuția lucrărilor de construcții și instalații (exclusiv ERTMS, GSM-R, centralizare electronică) Secțiunea 2: Coșlariu-Sighișoara, tronsonul Micăsasa-Coșlariu” au fost constatate cheltuieli neeligibile nedatorate și decontate antreprenorului. Impactul acestor nereguli asupra cheltuielilor incluse în eșantion este în valoare de 81 mii lei.

Recomandări

- ☞ Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat AM POS Transport luarea măsurilor de stabilire și recuperare a debitelor, conform prevederilor OUG nr. 66/2011, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, Autoritatea de Certificare și Plată va deduce din declarația finală de cheltuieli sumele aferente neregulilor constatate.

Punctul de vedere al entității auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitățile auditate, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctele de vedere ale acestora și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor. Raportul final de audit prezintă constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea modului de implementare de către Autoritatea de Management POS Transport a recomandărilor formulate ca urmare a misiunilor de audit de sistem și operațiuni din perioada 2009-2016 și neimplementate la data Raportului anual de control 2015 a rezultat că, dintr-un total de 150 de recomandări, 118 recomandări au fost implementate, 26 de recomandări sunt parțial implementate și șase recomandări sunt neimplementate.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În perioada de referință a fost notificat DLAF pentru două proiecte aparținând aceluiași beneficiar, fiind identificate aspecte precum atribuirea defectuoasă a lucrărilor fără a se derula o procedură competitivă de achiziție și prin divizarea artificială a contractelor de lucrări, declararea de către ofertantul câștigător a unor informații necorespunzătoare adevărului în conținutul ofertei, suspiciuni în materia conflictului de interese.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS Transport în anul 2016, în sumă de 3.217.329 mii lei au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 192.586 mii lei.

³ ERTMS – European Railway Traffic Management System

⁴ GSM-R – Global System for Mobile Communications – Railway

4.1.1.3. PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională

Obiectivul general al Programului Operațional Regional (POR) îl reprezintă sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a regiunilor României, corespunzător nevoilor lor și resurselor specifice, prin concentrarea asupra polilor urbani de creștere, îmbunătățirii condițiilor infrastructurii și ale mediului de afaceri, pentru a face din regiunile României, în special cele rămase în urmă, locuri mai atractive pentru a le locui, vizita, investi și munci.

În cazul POR, conform datelor publicate de Ministerul Fondurilor Europene, la data de 31.12.2016, sumele rambursate de Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 85,04% din alocările aferente perioadei 2007-2013.

Auditul de operațiuni a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în perioada 1.01.2016-5.08.2016, în sumă de 4.139.638 mii lei, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt corecte, legale și regulamentare.

Eșantionul de proiecte auditat a cuprins un număr de 80 de cereri de rambursare, cu o valoare a cheltuielilor verificate de 376.587 mii lei, reprezentând 9,10% din totalul cheltuielilor declarate în anul 2016.

Impactul financiar total al neregulilor care a vizat cheltuielile verificate a fost în sumă totală de 5.209 mii lei, reprezentând decontarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile în sumă de 4.868 mii lei și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 341 mii lei.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POR	4.139.638	376.587	5.209	341	4.868

Tabel nr. 7 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POR

Principalele constatări din auditul de operațiuni

În ceea ce privește **aplicarea prevederilor legislației comunitare și/sau naționale în domeniul achizițiilor publice sau prevederile instrucțiunilor AM privind achizițiile** au fost constatate abateri, pentru care au fost stabilite corecții financiare la valoarea contractelor în sumă de 2.991 mii lei, din care suma de 341 mii lei este aferentă cheltuielilor declarate în anul 2016, prin cererile de rambursare auditate.

Verificările asupra procedurilor de achiziție derulate de entitățile auditate au condus la identificarea unor **abateri de la respectarea normelor de achiziții**, a căror cauzistică poate fi sintetizată după cum urmează:

- ⇒ specificații tehnice discriminatorii prin stabilirea de norme tehnice prea specifice, care restrâng accesul ofertanților;
- ⇒ încălcarea principiului tratamentului egal în procesul de evaluare a ofertelor depuse în cadrul unei proceduri de achiziție având ca efect atribuirea contractului către oferta care a propus prețul cel mai ridicat;
- ⇒ lucrări suplimentare decontate fără desfășurarea unei proceduri legale de achiziție și fără ca aceste lucrări să fie justificate de cauze imprevizibile sau situații de urgență.

În acest sens exemplificăm:

📄 pentru proiectul cu titlul „Reabilitare traseu de drum județean Baia Sprie (DN18)-Cavnic (DJ184)-Ocna Șugatag (DJ109F)-Călinești (DJ185)-Bârsana (DJ185)”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Județul Maramureș, din verificarea procedurii de atribuire a contractului de execuție lucrări s-a constatat încălcarea principiului tratamentului egal în procesul de evaluare a ofertelor depuse în cadrul procedurii de achiziție, în sensul că autoritatea contractantă a apreciat diferit numărul suficient de muncitori necesari pentru execuția lucrării, în diferite oferte. Acest fapt a avut ca efect atribuirea contractului către ofertantul care a propus prețul cel mai ridicat, fiind încălcate prevederile art. 2 alin. (2) din *OUG nr. 34/2006*, precum și ale art. 34 alin. (3) art. 36 alin. (2), lit. a), art. 37 alin. (1) și art. 81 din *HG nr. 925/2006*. Impactul abaterii a fost cuantificat ca diferență între oferta câștigătoare și prețul ofertei respinse prin încălcarea principiului tratamentului egal, respectiv suma de 135 mii lei, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 23 mii lei.

Referitor la modul de respectare a **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor** au fost constatate cheltuieli neeligibile în sumă de 4.868 mii lei.

Verificările asupra condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor au condus la identificarea unor nereguli a căror cauzistică poate fi sintetizată după cum urmează:

- ⇒ decontarea unor sume reprezentând cheltuieli cu lucrări și dotări care nu respectă prețurile din oferta depusă;
- ⇒ decontarea unor lucrări care au fost realizate cu alte tipuri de materiale decât cele prevăzute în proiectul tehnic, caietul de sarcini și oferta câștigătoare;
- ⇒ plata cheltuielilor decontate în plus față de valoarea lucrărilor subcontractate;

⇒ cheltuieli pentru echipamente care nu se regăsesc în lista de cheltuieli eligibile în cadrul contractului de furnizare.

În acest sens exemplificăm:

- 📖 pentru proiectul cu titlul „Dezvoltarea turismului de agrement prin crearea complexului wellness termal Nymphaea”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Municipiul Oradea, s-a constatat decontarea unor cheltuieli neeligibile reprezentând sume aferente unor lucrări și dotări din spațiile destinate alimentației publice, articole care nu respectă prețurile din oferta depusă, materiale nepuse în operă la data de 31.12.2015 și dotări de specialitate de natura obiectelor de inventar. Valoarea cheltuielilor neeligibile este de 2.739 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „Modernizare drum acces pentru integrarea în circuitul turistic european a cetăților dacice din Munții Orăștiei”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Județul Hunedoara, au fost identificate cheltuieli neeligibile reprezentând lucrări decontate, care au fost realizate cu alte tipuri de materiale decât cele prevăzute în proiectul tehnic, caietul de sarcini și oferta câștigătoare, fără ca această modificare să fi fost justificată de necesitățile obiective ale proiectului, ceea ce conduce la neconformitatea lucrărilor realizate în aceste condiții, valoarea cheltuielilor neeligibile fiind de 705 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „O clădire de patrimoniu – muzeu pentru mileniul III”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Județul Suceava, în cazul contractului de lucrări s-au constatat cheltuieli neeligibile de natura obiectelor de inventar, precum și cheltuieli aferente unei aplicații de contorizare convorbire, care nu se regăsește în *Ordinul comun al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și locuințelor nr. 144/2008 și ministrului economiei și finanțelor nr. 580/2008*, cu modificările și completările ulterioare, suma neeligibilă aferentă cheltuielilor declarate fiind de 208 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „Înființare centru îngrijire corporală”, beneficiar SC ALEX & DIANA PARTY SRL, în urma verificărilor efectuate asupra documentelor care au stat la baza încadrării solicitantului în categoria micro-întreprinderilor au rezultat suspiciuni privind nerespectarea condițiilor de acordare a ajutorului de stat, valoarea cheltuielilor neeligibile fiind de 207 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „Realizarea parcului municipal Ploiești Vest, inclusiv a căilor de acces și a rețelelor edilitare specifice – Parc Municipal Ploiești Vest”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Municipiul Ploiești, au fost solicitate la rambursare, în cadrul contractului de lucrări, cheltuieli plătite în plus față de valoarea lucrărilor subcontractate în valoare de 165 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „Ambulatoriu de Specialitate Obstetrică și Ginecologie Cuza Vodă Iași”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Județul Iași, din verificarea cererii finale de rambursare a rezultat că au fost autorizate cheltuieli reprezentând echipamente care nu se regăsesc în lista de cheltuieli eligibile în cadrul contractului de furnizare, în valoare de 158 mii lei fără TVA;
- 📖 pentru proiectul cu titlul „Parc regional de agrement turistic și sportiv Cornișa Botoșani”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Municipiul Botoșani, din verificarea sumelor solicitate la decontare au fost identificate cheltuieli neeligibile reprezentate de sume aferente contribuției CAS datorate de angajator, calculată la un procent eronat, respectiv 20,80% față de 15,80%, stabilit începând cu 1 octombrie 2014, conform *Legii nr. 123/2014 pentru modificarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal*. Suma neeligibilă aferentă cheltuielilor declarate este de 31 mii lei;
- 📖 în cadrul proiectului cu titlul „Dezvoltarea transportului ecologic în municipiul Craiova”, beneficiar Unitatea Administrativ-Teritorială – Municipiul Craiova, s-a constatat decontarea unor cheltuieli reprezentate de cantități de lucrări care, potrivit prevederilor bugetului proiectului, erau încadrate în categoria cheltuielilor neeligibile, fiind cuantificat un impact financiar în valoare de 28 mii lei cu TVA.

Recomandări

- ☞ Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat AM POR dispunerea, în conformitate cu prevederile *OUG nr. 66/2011*, cu modificările și completările ulterioare, a măsurilor privind constatarea cheltuielilor neeligibile și recuperarea creanțelor bugetare și a accesoriilor aferente.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

Raportul final de audit prezintă recomandările, măsurile corective propuse și termenul de implementare a acestora.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea modului de implementare de către Autoritatea de Management POR și Organismele Intermediare POR a recomandărilor formulate ca urmare a misiunilor de audit de sistem și de operațiuni din perioada 2009-2016 și neimplementate la data Raportului anual de control 2015 a rezultat că, dintr-un total de 213 recomandări, 35 de recomandări au fost implementate, 157 de recomandări sunt parțial implementate și 21 de recomandări sunt neimplementate.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În urma verificărilor efectuate în cadrul auditului de operațiuni pentru POR, au fost identificate suspiciuni de fraudă în cazul a cinci proiecte. O suspiciune a avut ca obiect procedura de atribuire a contractului de lucrări, două au vizat nerespectarea principiului buneii gestiuni financiare în etapa de evaluare tehnico-financiară a proiectelor, în timp ce o altă suspiciune a avut ca obiect cheltuieli

neeligibile reprezentând lucrări decontate care au fost realizate cu alte tipuri de materiale decât cele prevăzute în proiectul tehnic, caietul de sarcini și oferta câștigătoare, fără ca această modificare să fi fost justificată de necesitățile obiective ale proiectului. O altă suspiciune a vizat indicatori de fraudă în atribuirea unui contract de proiectare și a unui contract de lucrări în cadrul unui proiect.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POR în anul 2016 în sumă de 4.139.638 mii lei au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 5.209 mii lei.

4.1.1.4. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională

Obiectivul general al Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE) este creșterea productivității întreprinderilor românești în conformitate cu principiile unei dezvoltări durabile și reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul UE.

În cazul POSCCE, conform datelor publicate de MFE la data de 31.12.2016, sumele rambursate de Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 85,94% din alocarea financiară aferentă perioadei de programare 2007-2013.

Auditul de operațiuni s-a realizat prin intermediul a două misiuni și a vizat cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2016.

În anul 2016, pentru POS CCE au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 4.754.727 mii lei. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins 104 cereri de rambursare ale beneficiarilor cu o valoare a cheltuielilor declarate de 1.320.444 mii lei, ceea ce reprezintă 27,77% din cheltuielile auditate în anul 2016.

În urma verificărilor efectuate cu ocazia misiunilor de audit derulate în perioada de raportare s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile auditate în anul 2016 în sumă de 2.764 mii lei. Principalele constatări au vizat abateri privind efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POSCCE	4.754.727	1.320.444	2.764	0	2.764

Tabel nr. 8 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POS CCE

Principalele constatări

În urma verificărilor efectuate cu ocazia misiunilor de audit derulate în perioada de raportare s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile auditate în anul 2016 în sumă de 2.764 mii lei.

În urma verificărilor efectuate au rezultat deficiențe cu privire la respectarea **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor** în sumă de 2.764 mii lei, din care se exemplifică:

- 📖 în cadrul proiectului „Creșterea competitivității firmei ATLAS APLIANCE SOLUTIONS SRL”, beneficiar SC ATLAS APLIANCE SOLUTIONS SRL, s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 733 mii lei, reprezentând diferența dintre intensitatea maximă a ajutorului de stat acordat în mod eronat (59,91%) și cel convenit de fapt (50%), deoarece, la data acordării finanțării nerambursabile din POS CCE, beneficiarul a fost încadrat greșit în categoria întreprinderilor mijlocii, în condițiile în care acesta se încadra în categoria întreprinderilor mari;
- 📖 în cadrul proiectului „Dezvoltarea infrastructurii de cercetare-dezvoltare a societății Centrul de Diagnostic și Tratament Provița SRL (CERPROVITA)”, beneficiar SC Centrul de Diagnostic și Tratament Provița SRL, s-au constatat cheltuieli neeligibile:
 - în sumă de 541 mii lei, reprezentând active corporale care nu pot fi încadrate în categoria „instalații, echipamente și instrumente independente pentru cercetare” și care nu contribuie la dezvoltarea infrastructurii de cercetare (ex.: troler lenjerie, mese instrumentar, paturi de salon și noptiere aferente, cărucior de urgență și tratament, cărucior de medicație, targă transport pacienți cu stativ);
 - în sumă de 394 mii lei, reprezentând contravaloarea unor lucrări decontate din linia bugetară „Diverse și Necuprinse”, precum și contravaloarea unor cheltuieli aferente întocmirii documentației Detalii de execuție (DDE) și As Built, fără documente justificative care să ateste executarea acestora;
- 📖 în cadrul proiectului „Centru de cercetare și dezvoltare în silvicultură”, beneficiar Ocolul Silvic de Regim Gheorgheni SA, s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 389 mii lei, reprezentând rambursarea contravalorii unor echipamente furnizate la prețuri excesive, care depășesc cu mult prețurile pieței, nerespectând astfel principiul bunei gestiuni financiare a fondurilor europene (ex.: imprimantă – preț/bucată conform contract de furnizare: 23 mii lei – preț/bucată piață: 0,83 mii lei);

- În cadrul proiectului „Modernizarea activității SC OLIMP-IMPEX SRL”, beneficiar SC OLIMP-IMPEX SRL, s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 313 mii lei, reprezentând diferența dintre intensitatea ajutorului de stat acordat în mod eronat (70%) și cel cuvenit (60%) pentru echipamentele achiziționate, deoarece beneficiarul era la data acordării finanțării, întreprindere mijlocie legată, pentru care intensitatea maximă a ajutorului de stat nu poate depăși 60%;
- În cadrul proiectului „Achiziționare stație de sortare și echipamente necesare în activitatea de extracție a pietrișului și nisipului la SC LAURENTIU H SRL în vederea creșterii competitivității firmei”, beneficiar SC LAURENTIU H SRL, s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 203 mii lei, reprezentând achiziția unui activ neprevăzut inițial în cererea de finanțare și pentru a cărui rambursare s-au utilizat sume realocate din categoria costurilor neeligibile (diferențe de curs valutar);
- În cadrul proiectului „Dezvoltare durabilă a OCT TRANS SRL”, beneficiar SC OCT TRANS SRL, s-au constatat cheltuieli neeligibile în sumă de 134 mii lei, rezultate în urma nerespectării cerințelor privind asigurarea unei bune gestiuni financiare prin respingerea nejustificată a ofertantului cu prețul cel mai scăzut, invocându-se motivul că acesta nu a îndeplinit cerințele caietului de sarcini, deși oferta a fost conformă cu toate cerințele stabilite prin documentația de atribuire și în unele privințe fiind superioară ofertei câștigătoare.

Recomandări

- ☛ Pentru deficiențele identificate în urma verificării cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016, Autoritatea de Audit a recomandat AM POSCCE dispunerea, în conformitate cu prevederile *OUG nr. 66/2011* cu modificările și completările ulterioare, a măsurilor privind constatarea cheltuielilor neeligibile și recuperarea creanțelor bugetare și a accesoriilor aferente.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor. Raportul final de audit prezintă constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea modului de implementare de către Autoritatea de Management POS CCE și Organismele Intermediare POS CCE a recomandărilor formulate anterior a rezultat faptul că din 174 de recomandări formulate și rămase în monitorizare 31 de recomandări sunt implementate, 129 sunt parțial implementate și 14 recomandări sunt neimplementate. La nivelul AM, din totalul de 73 de recomandări rămase în monitorizare, 12 sunt implementate, 53 sunt parțial implementate și 8 neimplementate. Din cele două recomandări formulate la nivelul fostului OI IMM și transferate la AM/ADR, rămase în monitorizare, una este implementată, iar cealaltă a fost implementată parțial. La nivelul OI-urilor POS CCE, din totalul de 99 de recomandări rămase în monitorizare 18 sunt implementate, 75 sunt parțial implementate și șase neimplementate.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În cazul POSCCE, în urma verificărilor efectuate, Autoritatea de Audit a înaintat către Departamentul pentru Lupta Antifraudă trei sesizări pentru cheltuielile efectuate în cazul a trei proiecte, la nivelul cărora au fost identificați indicatori de fraudă cu privire la plata unor lucrări care nu se regăsesc faptic la locul investiției, emiterea și decontarea unor facturi pentru echipamente IT cu prețuri excesive, care depășesc cu mult prețurile pieței, precum și cu privire la respingerea nejustificată a ofertantului cu prețul cel mai scăzut, care propunea și un timp de răspuns mai avantajos decât cel menționat în oferta câștigătoare.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS CCE în anul 2016 în sumă de 4.754.727 mii lei au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 2.764 mii lei.

4.1.1.5. PROGRAMUL OPERAȚIONAL ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională

Obiectivul general al Programului Operațional Asistență Tehnică (POAT) este de a asigura sprijinul necesar procesului de coordonare și de a contribui la implementarea și absorbția eficace, eficientă și transparentă a instrumentelor structurale în România.

În cazul POAT, conform datelor publicate de MFE, sumele rambursate de Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 86% din alocarea financiară aferentă perioadei de programare 2007-2013.

Auditul de operațiuni a vizat cheltuielile declarate Comisiei Europene în perioada 1 ianuarie 2016-5 august 2016. În anul 2016, pentru POAT au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 262.109 mii lei. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins 31 de cereri de rambursare ale beneficiarilor cu o valoare a cheltuielilor declarate de 204.629 mii lei, ceea ce reprezintă 78,07% din cheltuielile declarate în anul 2016.

În urma verificărilor efectuate cu ocazia misiunilor de audit s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile auditate în anul 2016 în sumă de 143 mii lei, reprezentând cheltuieli neeligibile în sumă de 137 mii lei și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 6 mii lei.

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POAT	262.109	204.629	143	6	137

Tabel nr. 9 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POAT

Principalele constatări

În ceea ce privește **respectarea condițiilor de eligibilitate** conform prevederilor legislației naționale și europene, în urma efectuării verificărilor de audit s-au constatat nereguli în sumă de 137 mii lei, din care se exemplifică astfel:

■ În cadrul proiectului „Sprijin pentru factorii implicați în gestionarea instrumentelor structurale în vederea optimizării sistemului de achiziții publice”, derulat de către beneficiarul Agenția Națională pentru Achiziții Publice, prin declararea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 103 mii lei, ca urmare a nerealizării obiectivului proiectului, respectiv dintr-un total de 15.000 de bucăți realizate din ghidul de bune practici privind achizițiile în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale au fost diseminate 7.150 de bucăți.

În urma verificărilor realizate la nivelul POAT asupra **procedurilor de achiziție derulate de entitățile auditate**, au fost aplicate corecții financiare în sumă de 6 mii lei.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat:

- ☛ cuantificarea de către AM POAT a impactului nerealizării obiectivului proiectului conform propriei metodologii de lucru și dispunerea, în conformitate cu prevederile *OUG nr. 66/2011* cu modificările și completările ulterioare, a măsurilor privind constatarea cheltuielilor neeligibile și recuperarea creanțelor bugetare și a accesoriilor aferente;
- ☛ luarea măsurilor care se impun la nivelul ACP conform prevederilor *OUG nr. 66/2011*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul neinclunderii în Aplicația de Plată finală către CE a sumelor neeligibile identificate.

Punctul de vedere al entităților auditate

Raportul final de audit cuprinde constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea modului de implementare de către Autoritatea de Management POAT a recomandărilor formulate anterior a rezultat faptul că din patru recomandări formulate și rămase în monitorizare, trei recomandări sunt implementate și una este parțial implementată.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POAT în anul 2016, în sumă de 262.109 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 143 mii lei.

4.1.1.6. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE Finanțat din Fondul Social European

Obiectivul general al Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) este dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă.

În cazul POS DRU, conform datelor publicate de Ministerul Fondurilor Europene, la data de 31.12.2016, sumele rambursate de către Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 67,54%, raportat la alocările aferente perioadei 2007-2013.

Audit de operațiuni

Auditul operațiunilor a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2016 în sumă de 2.275.828 mii lei sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt corecte, legale și regulamentare. Eșantionul de cheltuieli auditate a cuprins un număr de 30 de cereri de rambursare, cu o valoare a cheltuielilor declarate de 55.352 mii lei, reprezentând 2,43% din totalul cheltuielilor certificate în perioada 1.01-5.08.2016.

În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile declarate CE în anul 2016, în sumă de 3.794 mii lei, reprezentând efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile în sumă de 3.719 mii lei și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor în sumă de 80 mii lei, din care suma de 75 mii lei este aferentă cheltuielilor declarate în anul 2016.

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
POSDRU	2.275.828	55.352	3.794	75	3.719

Tabel nr. 10 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POSDRU

Având în vedere specificul modului de implementare a schemei de ajutor de minimis „Dezvoltarea economiei sociale – continuarea sprijinului pentru înființarea și dezvoltarea de structuri sociale”, respectiv includerea în buget de către beneficiarii proiectelor a ajutorului de minimis pentru înființarea structurilor de economie socială și acordarea de avansuri acestor structuri nou create, din verificările efectuate în cadrul misiunii de audit s-au constatat deficiențe în justificarea acestor avansuri. Astfel, în plus față de cheltuielile neeligibile menționate mai sus au fost constatate erori în sumă de 1.940 mii lei, provenind din deficiențe cu impact financiar constatate la nivelul structurilor de economie socială, reprezentând, în principal, ajutoare de minimis acordate structurilor de economie socială, nejustificate prin cheltuieli efectuate până la finele perioadei de eligibilitate sau cheltuieli neeligibile efectuate din subvențiile primite, care nu au impact pe cererile de rambursare din eșantion.

Principalele constatări rezultate din auditul operațiunilor

În ceea ce privește **respectarea de către beneficiarii de fonduri a prevederilor legislației aplicabile în domeniul achizițiilor publice sau a prevederilor instrucțiunilor AM privind achizițiile** au fost constatate abateri în cazul a cinci proiecte cuprinse în eșantion, pentru care au fost stabilite corecții financiare la valoarea contractelor în sumă de 80 mii lei, din care suma de 75 mii lei este aferentă cheltuielilor declarate în anul 2016, prin cererile de rambursare auditate.

Abaterile de la respectarea legislației comunitare și/sau naționale în domeniul achizițiilor publice au vizat următoarele aspecte:

- ⇒ divizarea unor achiziții în scopul evitării derulării unor proceduri competitive;
- ⇒ utilizarea unor criterii de calificare și selecție restrictive sau a unor specificații tehnice de natură să restricționeze participarea ofertanților;
- ⇒ declararea câștigătoare a unei oferte neconforme;
- ⇒ derularea unor achiziții fără asigurarea unui grad adecvat de publicitate sau tratament egal.

Dintre acestea se exemplifică:

📖 în cadrul proiectului „De ce, cum și ce învăț?”, beneficiarul Inspectoratul Școlar Județean Alba nu a respectat prevederile legale în domeniul achizițiilor publice la atribuirea unor contracte de furnizare produse, fiind încălcat principiul transparenței și publicității prin efectuarea unor achiziții directe a produselor pe parcursul implementării proiectului, achiziții care însumate depășesc pragul de 30.000 de euro, prag până la care se puteau achiziționa direct produse sau servicii, conform art. 19 din OUG nr. 34/2006. În acest caz nu au fost respectate prevederile art. 23, art. 25 alin. (1) din OUG nr. 34/2006, art. 4 din Contractul de finanțare, cap. 3.1.3. din Ghidul solicitantului – condiții generale 2015, art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007. Corecția financiară totală aplicată contractelor este în sumă de 36 mii lei, aferentă cheltuielilor solicitate în cererea de rambursare auditată;

📖 în cadrul proiectului „Calitate și leadership pentru învățământul superior românesc”, beneficiarul Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării nu a respectat prevederile legale în domeniul achizițiilor prin divizarea valorii estimate la achiziționarea unor servicii. Din verificarea efectuată s-a constatat că beneficiarul, în calitate de autoritate contractantă, a divizat achiziția de servicii tipărire broșuri în mai multe achiziții diferite, deși acestea aveau același scop. Astfel, prin achiziționarea unor servicii din cadrul proiectului în mod direct, beneficiarul nu a asigurat respectarea principiilor și regulilor impuse de legislația în domeniu, respectiv obligația aplicării unei proceduri de atribuire competitive. În acest caz nu au fost respectate prevederile art. 2 alin. (1), art. 23, art. 25 alin. (1) din OUG nr. 34/2006, art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 14.1. din Ghidul solicitantului – condiții speciale, art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007. Corecția financiară totală aplicată contractelor este în sumă de 23 mii lei, aferentă cheltuielilor solicitate în cererea de rambursare auditată;

📖 în cadrul proiectului „Și noi avem dreptul la muncă!” partenerul Asociația ECO-ENERGY nu a respectat prevederile legale în domeniul achizițiilor, fiind acceptat un contractor a cărui ofertă era neconformă. Din analiza documentelor de calificare depuse de ofertantul declarat câștigător s-a constatat că:

- acesta nu a demonstrat îndeplinirea cerințelor minime solicitate prin documentația pentru ofertanți cu privire la „Situația personală a candidatului/ofertantului”, respectiv „Capacitatea de exercitare a activității profesionale” prin prezentarea certificatului ANAF care nu era valabil, aspect ce nu a fost sesizat de comisia de evaluare și, în consecință, nu au fost solicitate alte clarificări/completări ale documentelor de calificare și selecție;
- oferta nu corespundea cerințelor din documentația de atribuire pentru acordarea contractului de servicii de organizare evenimente, în sensul că sala oferită pentru evenimentul de lansare a filmului documentar nu are dotările prevăzute în documentația de atribuire.

În acest caz nu au fost respectate prevederile art. 4 din Contractul de finanțare, capitolul VII, etapa a 2-a, lit. b) din OMFE nr. 1120/2013, art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007. Corecția financiară totală aplicată contractelor este în sumă de **12 mii lei** aferentă cheltuielilor solicitate în cererea de rambursare auditată.

Referitor la modul de respectare a **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor**, în cazul a 27 de proiecte au fost constatate cheltuieli neeligibile în sumă totală de 3.719 mii lei, din care se exemplifică:

- ⇒ efectuarea unor cheltuieli de tip FEDR pentru achiziții de bunuri sau echipamente care nu au fost utilizate în cadrul proiectului sau care nu respectă principiul managementului financiar riguros;
- ⇒ efectuarea unor cheltuieli pentru amenajarea unor locații care nu au legătură cu proiectul;
- ⇒ efectuarea unor cheltuieli pentru structuri de economie socială care nu au funcționat;
- ⇒ cheltuieli decontate pentru produse/servicii achiziționate ulterior datei finalizării proiectului sau ulterior datei finale de eligibilitate (31.12.2015);
- ⇒ cheltuieli generale de administrație decontate fără respectarea procentului stabilit prin decizia de alocare;
- ⇒ în cazul unui număr de șapte proiecte s-a constatat decontarea unor cheltuieli neeligibile reprezentând:
 - contravaloarea salariilor acordate membrilor echipei de management/implementare prin încălcarea prevederilor Ghidului Solicitantului – Condiții Generale, ale Cererii de finanțare cu privire la încadrarea experților în conformitate cu cerințele de experiență profesională specifică atribuțiilor din proiect și art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007;
 - cheltuieli de personal efectuate fără respectarea obligațiilor contractuale sau fără a se lua în calcul numărul de ore prestate;
 - cheltuieli de deplasare pentru care nu au fost prezentate documente justificative adecvate sau care nu respectă principiul unui management financiar riguros.

Astfel, exemplificăm:

📖 în cadrul proiectului „Valorificarea oportunităților de inserție pe piața muncii pentru grupurile vulnerabile, prin integrarea în Întreprinderi Sociale VALORIS”, beneficiar Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București, s-a constatat decontarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 1.985 mii lei, reprezentând:

- cheltuieli în sumă de 1.374 mii lei, efectuate pentru înființarea și dezvoltarea a două structuri de economie socială, care nu respectă principiul managementului financiar riguros, având în vedere că cele două structuri înființate nu au desfășurat activități potrivit obiectului de activitate și în conformitate cu planul de afaceri asumat la depunerea cererii de finanțare;
- cheltuieli în sumă de 611 mii lei, reprezentând sume plătite cu titlu de subvenție structurilor de economie socială înființate în cadrul proiectului și nerecuperate ca urmare a neutilizării integrale a sumei acordate sub formă de subvenție;

S-a reținut nerespectarea prevederilor art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 3.1.3 „Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor” din Ghidul solicitantului – Condiții generale 2014 aprobat prin Ordinul ministrului fondurilor europene nr. 836/1.08.2014, art. 1 alin. (4) lit. d) și art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale, art. 34 alin. 2 din Regulamentul CE nr. 1083/2006 și art. 9 pct. 1 și art. 11 alin. (4) din Instrucțiunea AM nr. 107/2015.

📖 în cadrul proiectului „Universitate pentru viitor în societatea comunicării”, beneficiar *Universitatea din București*, s-a constatat decontarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 1.683 mii lei, reprezentând:

- cheltuieli în sumă de 504 mii lei, reprezentând cheltuieli cu salariile, pentru care nu au fost prezentate documente justificative adecvate și care nu respectă principiul unui management financiar riguros, având în vedere utilizarea eficientă a fondurilor și un raport optim cost-rezultate. În plus față de aspectul menționat, s-a constatat și decontarea contravalorii unor salarii solicitate în cadrul a două proiecte în baza aceluiași document. În acest caz nu au fost respectate prevederile: art. 30 alin. (1) și art. 126 alin. (2) lit. f) din Regulamentul Consiliului nr. 966/2012, art. 14 alin. (1), art. 60 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, art. 2 din HG nr. 759/2007, art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 4.3.1, pct. 4.3.4 din Ghidul Solicitantului – Condiții generale 2009, Anexa 1 a Instrucțiunii AMPOSDRU nr. 43/9.03.2011;
- cheltuieli neeligibile în sumă de 498 mii lei, reprezentând contravaloarea achiziției de echipamente tip FEDR, care nu au fost prevăzute în cererea de finanțare, care nu au fost utilizate în proiect și pentru care s-au constatat încălcări ale legislației naționale privind achizițiile publice. Nu au fost respectate prevederile: art. 30 alin. (1) și art. 126 din Regulamentul Consiliului nr. 966/2012, art. 14 alin. (1), art. 34 alin. (2), art. 60 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, art. 1 alin. (4) lit. d), art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007, pct. 4.3.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții Generale, art. 4 din Contractul de finanțare, art. 2 alin. (1), art. 23, art. 25 alin. (1) din OUG nr. 34/2006;
- cheltuieli în sumă de 74 mii lei, reprezentând cheltuieli cu deplasările pentru care nu au fost prezentate documente justificative, pe baza cărora cheltuielile să poată fi auditate. Au fost încălcate prevederile: art. 126, alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 966/2012, art. 1 alin. (4) litera d), art. 2 din HG nr. 759/2007, art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 4.3.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții generale 2009, Anexa 1 a Instrucțiunii AMPOSDRU nr. 43/9.03.2011;

- cheltuieli în sumă de 30 mii lei, reprezentând cheltuieli generale de administrație solicitate de către doi parteneri în proiect, pentru care nu au fost prezentate documente justificative pe baza cărora cheltuielile să poată fi auditate. S-a reținut încălcarea prevederilor: art. 1 alin. (4) lit. c), art. 2, art. 5 alin. (1) din HG nr. 759/2007, art. 4 din Contractul de finanțare, art. 8.15 din Instrucțiunea nr. 103/18.03.2015, pct. 4.3.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții generale 2009;
 - dezvoltarea în cadrul proiectului a unei platforme pentru care nu au fost obținute probe privind funcționarea și utilizarea acesteia. S-a reținut încălcarea prevederilor: art. 1 alin. 4 litera d), art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007, art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 4.3.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții Generale, art. 126, alin. (2) din Regulamentul UE nr. 966/2012;
 - validarea de către AM a cererii de rambursare finală fără aplicarea reducerii procentuale aferente nerealizării integrale a indicatorilor tehnici prevăzuți în cererea de finanțare și a neîndeplinirii obiectivului proiectului. Din verificările efectuate s-a constatat că la plata finală nu s-a ținut cont de îndeplinirea parțială a indicatorilor proiectului și de faptul că grupul-țintă al proiectului (studenți) nu a beneficiat de rezultatele proiectului. S-a reținut încălcarea următoarelor prevederi legale și contractuale: pct. 4.3.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții Generale, art. 4, art. 17 alin. (4) din Contractul de finanțare, art. 6 alin. (4) și alin. (5) din OUG nr. 66/2011, art. 5 din HG nr. 875/2011, art. 2 alin. (1) litera c) și d) din HG nr. 759/2007.
- 📖 În cadrul proiectului „Echilibru Social prin Economie Socială”, beneficiar *Fundația Aequilibrium* și structurile de economie socială înființate de acesta, s-a constatat decontarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 1.128 mii lei, reprezentând:
- contravaloarea unor servicii/produse în sumă de 892 mii lei (servicii de marketing, de curățenie, achiziții bunuri), plătite de către unele structuri de economie socială în conturi de escrow deschise de furnizori la o bancă comercială sau achitate în avans, care nu au fost prestate/furnizate și recepționate de către structurile de economie socială până la data finalizării perioadei de implementare a proiectului și a perioadei de eligibilitate, respectiv 31.12.2015. S-a reținut încălcarea prevederilor art. 2 alin. (2), art. 3 alin. (6) și alin. (8) și art. 4 din Contractul de finanțare, pct. 4.4.1. din Ghidul Solicitantului – Condiții Specifice, cap. V.5.2, pct. 17 din Contractul de subvenție, art. 2 alin. (1) din HG nr. 759/2007, art. 1 alin. (4) lit. a) din HG nr. 678/2015, art. 56 din Regulamentul (UE) nr. 1083/2006, art. 126 alin. 2, lit. a) din Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 966/2012, art. 9 pct. 1 din Instrucțiunea AM nr. 107/2015;
 - cheltuieli neeligibile în sumă de 219 mii lei, determinate de depășirea procentului de cheltuieli de tip FEDR, respectiv 17,54%, rezultat la finalul proiectului, față de 15%, prevăzut în contractul de finanțare. Nu s-a asigurat respectarea prevederilor legale și contractuale;
 - cheltuieli în sumă de 17 mii lei, reprezentând contravaloarea unui produs pentru care nu se poate demonstra realitatea livrării, respectiv a recepției acestuia;
- 📖 decontarea de către beneficiarul Asociația EURO Brăila SM în cadrul proiectului „Învață cu noi să devii antreprenor!” a unor cheltuieli neeligibile în sumă totală de 52 mii lei, reprezentând:
- 44 mii lei, cheltuieli de personal, a căror plată a fost efectuată fără respectarea prevederilor legale naționale în domeniul finanțelor publice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea cheltuielilor instituțiilor publice în cazul contractelor de muncă ale ordonatorilor de credite;
 - 3 mii lei, cheltuieli salariale acordate peste plafonul tarifar orar stabilit prin Ghidul Solicitantului – Condiții Generale versiunea august 2014, pentru nivelul de experiență profesională specifică deținut;
 - 3 mii lei, reprezentând contravaloarea serviciilor de închiriere spațiu contractate, decontate ca urmare a acceptării unei oferte peste valoarea estimată a achiziției.

De asemenea, în cazul proiectelor „Valorificarea oportunităților de inserție pe piața muncii pentru grupurile vulnerabile, prin integrarea în Întreprinderi Sociale VALORIS” – beneficiar Direcția Generală de Asistență Socială București și „Echilibru Social prin Economie Socială”, beneficiar *Fundația Aequilibrium*, s-a constatat că structurile de economie socială nu au respectat obligația privind menținerea locurilor de muncă nou create în perioada de sustenabilitate, respectiv a numărului de persoane angajate aparținând grupurilor vulnerabile. În aceste situații nu au fost respectate prevederile art. 11 alin. (4) din Instrucțiunea AM POSDRU nr. 107/11.05.2015 și art. 25 alin. (1) din OUG nr. 77/2014.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat AM POSDRU și OI Centrale și Regionale POSDRU:

- ☞ dispunerea, în baza prevederilor OUG nr. 66/2011, cu modificările și completările ulterioare, a măsurilor privind:
 - ⇒ aplicarea corecțiilor financiare pentru contractele în cazul cărora au fost constatate deficiențe în derularea procesului de achiziție, precum și a măsurilor privind constatarea și recuperarea sumelor neeligibile și a accesoriilor aferente; verificarea existenței unor situații similare celor identificate în cheltuielile declarate de beneficiari pe toată perioada de implementare a proiectelor; identificarea, cuantificarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile efectuate;
 - ⇒ constatarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile solicitate la rambursare pe întreaga durată de implementare a proiectelor pentru structurile de economie socială;

- ⇒ constatarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile rezultate din depășirea procentului de cheltuieli FEDR din contractul de finanțare;
 - ⇒ deducerea cheltuielilor neeligibile individuale din cheltuielile declarate Autorității de Certificare și Plată în vederea retragerii acestora din cheltuielile declarate Comisiei Europene.
- ☞ verificarea îndeplinirii de către structurile de economie socială înființate în cadrul proiectului a obligației menținerii locurilor de muncă nou create cel puțin 12 luni după finalizarea proiectului, obligație stipulată în contractele de subvenție și aplicarea, după caz, a corecțiilor financiare stabilite prin Instrucțiunea AM nr. 107/11.05.2015.

Punctul de vedere al entității auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor. Raportul final de audit prezintă constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În urma celor trei misiuni de urmărire a evaluării stadiului de implementare a recomandărilor formulate de către Autoritatea de Audit în cadrul auditurilor de operațiuni și de sistem anterioare a rezultat că, la nivelul POSDRU, din totalul de 403 recomandări rămase deschise, un număr de 219 recomandări au fost considerate, în relația cu CE, închise, iar 184 de recomandări au rămas deschise.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS DRU în anul 2016, în sumă de 2.275.828 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 3.794 mii lei.

4.1.1.7. PROGRAMUL OPERAȚIONAL DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Finanțat din Fondul Social European

Obiectivul general al Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA) este de a contribui la crearea unei administrații publice eficiente, în beneficiul socio-economic al societății românești.

În cazul PO DCA, conform datelor publicate de Ministerul Fondurilor Europene, la data de 31.12.2016, sumele rambursate de către Comisia Europeană (fără prefinanțare) au reprezentat 82% raportat la alocările aferente perioadei 2007-2013.

Audit de operațiuni

Auditul de operațiuni a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 92.279 mii lei, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt legale și regulamentare. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins un număr de 52 de cereri de rambursare cu o valoare a cheltuielilor de 75.615 mii lei, reprezentând 81,94% din totalul cheltuielilor certificate în anul 2016.

În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu un impact financiar total de 3.676 mii lei, reprezentând efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile, în sumă de 3.538 mii lei, și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice, în sumă de 138 mii lei.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
PO DCA	92.279	75.615	3.676	138	3.538

Tabel nr. 11 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul PODCA

Constatări din auditul operațiunilor

În ceea ce privește **respectarea prevederilor legislației în domeniul achizițiilor**, în cazul a trei proiecte s-au constatat deficiențe pentru care s-a recomandat aplicarea de corecții financiare în valoare totală de 185 mii lei, din care suma de 139 mii lei este aferentă eșantionului auditat.

Abaterile de la normele legale în materia achizițiilor publice au vizat aspecte precum: nerespectarea principiilor transparenței și/sau a tratamentului egal la atribuirea contractelor de servicii, respectiv ofertantul nu a făcut dovada îndeplinirii cerințelor privind experiența și competențele profesionale.

☞ Astfel, la derularea procedurii pentru achiziționarea pe loturi a serviciilor de formare profesională a personalului de specialitate, în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MECS prin implementarea managementului strategic și îmbunătățirea leadership-ului”, având ca beneficiar Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, s-a constatat atribuirea contractului unui operator economic care nu a demonstrat îndeplinirea tuturor cerințelor privind experiența și capacitatea profesională a personalului de specialitate propus pentru îndeplinirea contractului. Au fost încălcate prevederile

art. 2, art. 16, art. 35 din *OUG nr. 34/2006* și art. 2 alin. (1) litera d) din *HG nr. 759/2007*. Potrivit *OUG nr. 47/26.06.2014 privind modificarea și completarea OUG nr. 66/2011*, respectiv *HG nr. 519/2014*, s-a stabilit o corecție de 5% din valoarea contractului de servicii, respectiv 85 mii lei fără TVA, din care suma de 85 mii lei este aferentă eșantionului auditat;

📖 În cazul proiectului „Creșterea calității sistemului educațional preuniversitar din România prin implementarea de instrumente moderne de management și monitorizare”, având ca beneficiar Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în cadrul procedurii pentru achiziționarea pe loturi a serviciilor de organizare evenimente s-au constatat următoarele deficiențe: nerespectarea principiilor transparenței și al tratamentului egal, atât prin neanunțarea tuturor elementelor ofertelor în cadrul ședinței de deschidere, cât și prin respingerea unei oferte cu un preț aparent neobișnuit de scăzut, respectiv prin respingerea unei oferte care îndeplinea cerințele minime aplicabile.

Astfel au fost încălcate prevederile art. 2, art. 16, art. 35 din *OUG nr. 34/2006* și art. 2 alin. (1) litera d) din *HG nr. 759/2007*. Potrivit *OUG nr. 47/26.06.2014 privind modificarea și completarea OUG nr. 66/2011*, respectiv *HG nr. 519/2014*, s-a stabilit o corecție financiară de 10% din valoarea contractului de servicii, respectiv 66 mii lei fără TVA, din care suma de 40 mii lei este aferentă eșantionului auditat.

📖 În cazul proiectului „Eficientizarea procesului administrativ din Sectorul 3 – E-PAS 3”, beneficiar Consiliul local al Sectorului 3, din verificarea modului de derulare a procedurii de atribuire a contractului ce are ca obiect prestarea de servicii de organizare cursuri de formare profesională în cadrul a 35 de sesiuni de instruire s-a constatat nerespectarea principiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) din *HG nr. 925/2006*, respectiv utilizarea eficientă a fondurilor în procesul de atribuire, promovarea concurenței între operatorii economici, garantarea nediscriminării, recunoașterea reciprocă și tratamentul egal al operatorilor economici, după cum urmează:

- oferta singurului participant la procedura de atribuire a fost declarată admisă și câștigătoare în condițiile în care nu îndeplinea toate cerințele minime din caietul de sarcini, referitoare la obiectul principal de activitate sau experiența generală și specifică a formatorilor;
- cerințe privind experiența generală și specifică, fără legătură cu capacitatea și experiența formatorilor pentru a susține cursurile respective, care doar restrâng concurența;
- la evaluarea ofertei, autoritatea contractantă nu a ținut cont de criteriile de selecție stabilite pentru experiența generală și specifică a formatorilor, considerându-le îndeplinite, deși din documentele analizate nu rezultă acest fapt.

În conformitate cu pct. B) din Anexa la *HG nr. 519/2014*, în cazul contractelor pentru care aplicarea directivelor din domeniul achizițiilor publice nu este obligatorie sau este parțial obligatorie și se constată abateri de la aplicarea prevederilor legislației naționale în domeniul achizițiilor publice, autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene/structurile de control aplică reducerile procentuale/corecțiile financiare prevăzute la lit. A). Având în vedere faptul că serviciile achiziționate se încadrează în Anexa 2B din *OUG nr. 34/2006*, iar valoarea acestora este sub pragul de 130.000 de euro, a fost stabilită o corecție financiară de 10% din valoarea eligibilă a contractului de prestări servicii, respectiv 34 mii lei fără TVA, din care suma de 13 mii lei este aferentă eșantionului auditat.

Referitor la modul de respectare a **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor** s-a constatat că au fost solicitate la rambursare și validate cheltuieli în valoare totală de 3.538 mii lei, care nu respectă regulile și cerințele de eligibilitate din *HG nr. 759/2007* sau regulamentele comunitare.

Astfel:

📖 În cazul proiectului „Îmbunătățirea procesului decizional la nivelul Ministerului Tineretului și Sportului – Inovație și învățare”, având ca beneficiar Ministerul Tineretului și Sportului, nu s-a obținut o asigurare rezonabilă că au fost atinse obiectivul și scopul acestuia, asumate de beneficiar prin cererea de finanțare.

Beneficiarul și-a propus, potrivit obiectivului general al proiectului, dezvoltarea și implementarea unei soluții informatice moderne, care să asigure îmbunătățirea procesului decizional și întărirea capacității operative, scopul proiectului fiind eficientizarea proceselor de lucru și a fluxurilor de documente atât la nivel central, cât și la nivelul unităților teritoriale, în vederea creșterii performanței proceselor de planificare și monitorizare a activităților, precum și îmbunătățirii procesului decizional.

Din verificarea procedurii de achiziție derulate pentru atribuirea contractului și a cheltuielilor solicitate la rambursare s-au constatat mai multe deficiențe:

- descrierea neclară a obiectului contractului sau a cerințelor sistemului integrat;
- utilizarea unor cerințe restrictive;
- declararea drept câștigătoare a unei oferte care nu îndeplinește toate cerințele/criteriile de calificare;
- nedeclararea conflictelor de interese, divulgarea datelor referitoare la licitații, manipularea prețurilor;
- facturarea globală de către furnizor a produselor și serviciilor achiziționate, fapt ce a condus, pe de o parte, la înregistrarea corespunzătoare în contabilitatea beneficiarului a activelor fixe corporale și necorporale, și, pe de altă parte, la solicitarea la rambursare a cheltuielilor fără încadrarea corespunzătoare a acestora pe linii bugetare, pentru a se putea urmări decontarea lor în limita bugetului aprobat prin cererea de finanțare;

- facturarea unor cheltuieli pentru servicii pentru care, din documentele prezentate, nu rezultă realitatea prestării acestora;
- deficiențe privind funcționarea/utilizarea modulelor sistemului integrat.

Pentru deficiențele constatate în procesul de derulare a procedurii de achiziție au fost încălcate următoarele prevederi legale: *OUG nr. 34/2006*: art. 2, art. 35, art. 178 alin. (2), art. 179 alin. (1) și alin. (2), *HG nr. 925/2006*: art. 7, art. 8, art. 36 alin. (1), art. 37 alin. (1), art. 81, art. 82 alin. (1); *OUG nr. 47/26.06.2014*, partea I, litera A).

Prin modul de evidențiere în contabilitate a bunurilor achiziționate nu au fost respectate prevederile art. 13 alin. (1) din *Legea contabilității nr. 82/1991*, precum și cele ale pct. 1.1.1. și pct. 1.2.1. Cap. din *Ordinul MFP nr. 1917/2005*; *Ordinul MFP nr. 2634/2015*: Anexa 2, Grupa a II-a Mijloace fixe.

De asemenea, pentru deficiențele prezentate nu au fost respectate următoarele prevederi legale și contractuale: art. 6 alin. (1), art. 8 alin. (7), art. 13 alin. (6), (7) și art. (8) din Contractul de finanțare, art. 2 alin. 1 din *HG nr. 759/2007*, art. 14 alin. (1), art. 60 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, art. 30 alin. (1) și art. 126 alin. (2) din Regulamentul Consiliului nr. 966/2012, art. 6 alin. (4) și alin. (5) din *OUG nr. 66/2011*, art. 5 din *HG nr. 875/2011*, art. 1 alin. (4) litera d) din *HG nr. 759/2007* și art. 1 din *Ordinul MAI nr. 712/2009*.

Având în vedere multitudinea deficiențelor constatate și gravitatea acestora, nu s-a obținut o asigurare rezonabilă că a fost atins indicatorul de rezultat privind implementarea instrumentului integrat, fapt ce afectează toate cheltuielile declarate CE pe acest proiect. Impactul financiar a fost stabilit în sumă de 3.288 mii lei.

De asemenea, au fost identificate situații în care aplicațiile IT dezvoltate în cadrul a două proiecte auditate nu erau funcționale sau erau parțial operaționale, nefiind obținută o asigurare rezonabilă privind sustenabilitatea acestora.

Spre exemplu:

prin proiectul „Elaborarea și implementarea unui sistem integrat de management al activităților și documentelor din cadrul Ministerul Sănătății și instituțiilor subordonate în scopul îmbunătățirii eficacității organizaționale”, având ca beneficiar Ministerul Sănătății Publice, s-a prevăzut dezvoltarea unei soluții informatice pentru managementul documentelor și de optimizare a fluxurilor informaționale. Pe parcursul misiunii de audit pe teren, din verificarea efectuată s-au constatat anumite disfuncționalități și deficiențe – cum ar fi de exemplu: acordarea de drepturi, roluri și permisiuni inadecvate în sistem, dificultăți de natură administrativă (sediu inadecvat, lipsă personal, echipamente etc.) întâmpinate de beneficiar în ceea ce privește asigurarea monitorizării și administrării continue a sistemului de Colectare date medicale, lipsa datelor la nivel național necesare rulării sistemului informatic – nu sunt înrolate în sistem toate entitățile medicale care sunt furnizoare de date, nefuncționarea modulului de petiții on-line, comparativ cu specificațiile asumate de către prestator.

Nu au fost respectate următoarele prevederi contractuale: art. 2 alin. (3) din Contractul de finanțare și Secțiunea 2.9. Sustenabilitate din cadrul cererii de finanțare, anexă la Contractul de finanțare.

în cazul proiectului „Creșterea calității sistemului educațional preuniversitar din România prin implementarea de instrumente moderne de management și monitorizare”, beneficiar Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, s-a urmărit implementarea unui sistem informatic care să asigure fluxuri informaționale între toate instituțiile autorităților publice implicate la nivel central și local în sistemul educațional. În urma verificărilor efectuate s-au constatat anumite deficiențe de ordin tehnic la nivelul a patru module ale sistemului, cu impact asupra bunei funcționalități a acestuia, lipsa datelor la nivelul anumitor module, precum și deficiențe generate de integrarea defectuoasă cu Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR). Nu au fost respectate următoarele prevederi contractuale: art. 2 alin. (3) din Contractul de finanțare și Secțiunea 2.9. Sustenabilitate din cadrul cererii de finanțare, anexă la Contractul de finanțare.

Pentru aceste proiecte nu a fost obținută o asigurare rezonabilă că sistemele informatice elaborate în cadrul proiectelor sunt utilizate în integralitate în conformitate cu scopul pentru care a fost finanțat.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate în urma auditului de operațiuni, Autoritatea de Audit a recomandat AM PO DCA:

- dispunerea măsurilor prevăzute de *OUG nr. 66/2011* în vederea aplicării corecțiilor financiare în cazul contractelor atribuite fără respectarea prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice, precum și pentru constatarea cheltuielilor neeligibile, recuperarea creanțelor și a accesoriilor aferente și deducerea acestora din cheltuielile declarate Autorității de Certificare și Plată în vederea deducerii din cheltuielile declarate Comisiei Europene, precum și, după caz, verificarea eligibilității cheltuielilor decontate beneficiarilor în celelalte cereri de rambursare depuse în cadrul proiectelor;
- verificarea modului în care aplicațiile IT finanțate prin proiectele auditate sunt utilizate în perioada de sustenabilitate și luarea măsurilor care se impun după caz.

Punctul de vedere al entității auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor. Raportul final de audit cuprinde constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În urma celor două misiuni de urmărire a evaluării stadiului de implementare a recomandărilor formulate de către Autoritatea de Audit în cadrul auditurilor de operațiuni și de sistem anterioare a rezultat că la nivelul PODCA au rămas deschise 21 de recomandări, acestea fiind evaluate ca parțial implementate.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru PO Dezvoltarea Capacității Administrative în anul 2016 în sumă de 92.279 mii lei au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 3.676 mii lei.

4.1.2. Auditul de închidere privind fondurile structurale și de coeziune

Obiectivul general al auditului de închidere l-a reprezentat obținerea unei asigurări rezonabile că situația finală a cheltuielilor reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operațional, că cererea de plată a soldului participării comunitare în cadrul programului este justificată și că tranzacțiile subiacente acoperite de situația finală a cheltuielilor sunt legale și regulamentare. Conform precizărilor Comisiei Europene, acolo unde au existat cheltuieli noi în Declarația finală de cheltuieli, care nu au fost declarate Comisiei Europene și care, prin urmare, nu au făcut obiectul auditului de operațiuni, s-a aplicat raționamentul profesional cu privire la întinderea și materialitatea limitării ariei de cuprindere a auditului de închidere și în ceea ce privește impactul asupra opiniei de audit la închidere.

Obiectivele specifice ale auditului au inclus:

- obținerea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că Autoritatea de Management/organismele intermediare și Autoritatea de Certificare și Plată au desfășurat corespunzător activitățile aferente procesului de închidere, astfel încât să existe suficiente informații fiabile pentru furnizarea avizului Autorității de Audit;
- obținerea unei asigurări rezonabile privind corespondența informațiilor financiare, inclusiv informațiile privind neregulile din cadrul Raportului final de implementare cu cele din Declarația finală de cheltuieli și Cererea de plată finală;
- obținerea unei asigurări rezonabile asupra fiabilității și caracterului complet al Declarației anuale privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs și care nu pot fi recuperate (Anexa XI la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006);
- obținerea unei asigurări rezonabile privind valabilitatea Cererii de plată a soldului, precum și a legalității și a faptului că tranzacțiile subiacente acoperite de Declarația finală de cheltuieli sunt legale și regulamentare.

În cadrul misiunii de audit pe teren, pentru fiecare PO au fost examinate versiunile inițiale și revizuite ale Declarației finale de cheltuieli, ale Aplicației de plată a soldului final, ale Raportului final de implementare și ale Declarației finale privind sumele retrase, recuperate, în curs de recuperare și care nu mai pot fi recuperate (Anexa XI din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006), inclusiv documentele suport. De asemenea, la nivelul Autorității de Audit a fost elaborat și transmis Raportul final de control, în termenul stabilit de art. 62 alin. 1 lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Pentru obținerea unei asigurări rezonabile în ceea ce privește obiectivul general și obiectivele specifice ale auditului, în cadrul misiunii de audit de închidere au fost examinate, în principal:

a) Declarația finală de cheltuieli și Aplicația de plată a soldului final

La nivelul Autorității de Management s-a verificat, printre altele, dacă aceasta:

- ⇒ a realizat verificările de management corespunzătoare;
- ⇒ s-a asigurat că Declarația finală de cheltuieli pentru program a fost și poate fi reconciliată cu înregistrările din sistemul contabil pentru program și că există o pistă de audit adecvată până la nivelul beneficiarului final, atât pentru fondurile din partea Uniunii, cât și pentru fondurile naționale;

La nivelul Autorității de Certificare s-a verificat, în principal, dacă aceasta:

- ⇒ a elaborat Cererea de plată a soldului final și Declarația finală de cheltuieli în conformitate cu articolul 78 din Regulamentul general (CE) nr. 1083/2006;
- ⇒ s-a asigurat că toate erorile/neregulile au fost corectate și că recomandările și constatările auditurilor au fost puse în aplicare în integralitate.

b) Cheltuielile care intră sub incidența art. 95 din Regulamentul (UE) nr. 1083/2006 și art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011

S-a verificat încadrarea corectă a cheltuielilor suspendate în categoriile de cheltuieli pentru care există suspiciuni de neregulă și fraudă (transmise la DLAJ, DNA, ANI, OLAF etc.) aflate în investigație, contestații administrative, cauze pe rolul instanțelor judecătorești (art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011). Verificările Autorității de Audit au vizat atât corectitudinea sumelor, cât și obținerea de asigurări și probe privind îndeplinirea condițiilor specifice de încadrare a cheltuielilor în aceste categorii.

c) Cheltuielile afectate de hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea beneficiarilor

S-au verificat cheltuielile incluse în Declarația finală de cheltuieli, reprezentând debite anulate prin hotărâri judecătorești definitive cu pronunțare pe fondul cauzei, dacă această situație a existat. Pentru hotărârile judecătorești definitive în favoarea beneficiarului s-a verificat existența legăturii între decizia instanței și speța care a stat la baza emiterii titlului de creanță, faptul că decizia finală a fost emisă pe motive de fond și nu de formă și că în categoria cheltuielilor eligibile au fost încadrate numai acele sume pentru care beneficiarul a câștigat în instanță.

d) Raportul final de implementare

Au fost realizate verificări cu privire la informațiile financiare și reconcilierea acestora cu informațiile din Declarația finală de cheltuieli transmisă de ACP.

e) Proiecte funcționale/fazate/nefuncționale/generatoare de venituri

A fost verificată corectitudinea încadrării proiectelor într-una dintre următoarele categorii: proiecte funcționale, proiecte fazate-majore, proiecte fazate-nemajore, proiecte nefuncționale, proiecte generatoare de venituri.

Astfel, în cursul misiunii de audit de închidere, în cadrul programului operațional finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională, au fost auditate 450 de proiecte, iar în ceea ce privește Fondul Social European au fost auditate 82 de proiecte.

f) Anexa XI la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 – Declarația anuală privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs și care nu pot fi recuperate

Din Anexa XI la Regulamentul CE nr. 1828/2006 a fost selectat un eșantion de elemente din sume recuperate și sume în curs de recuperare. S-a verificat prin eșantionul de proiecte selectat, dacă toate debitele înregistrate în registrul debitorilor au fost recuperate în mod corespunzător, inclusiv penalitățile aferente.

Verificările realizate au vizat, în principal:

- ⇒ acuratețea înregistrărilor (datele înregistrate în sistemul contabil al Autorității de certificare și incluse în Anexa XI sunt corecte prin natura lor, adică acestea corespund unei corecții eficace a unei nereguli, iar, în cazul unor sume nerecuperabile, acestea sunt sprijinite de o decizie a conducerii și de o documentație care să dovedească diligența conducerii în ceea ce privește urmărirea recuperării, iar suma înregistrată corespunde corecției stabilite);
- ⇒ exhaustivitatea înregistrărilor (toate neregulile identificate și validate privind cheltuielile declarate Comisiei sunt înregistrate și prezentate în mod corespunzător în Anexa XI, fără să existe o supradecларare sau o subdeclarare a acestora).

g) Corectarea erorilor/neregulilor rezultate din verificările de management și verificările efectuate de autoritatea de certificare, precum și cele rezultate în urma auditurilor naționale și comunitare ale AA, CE și ECA

S-a testat pe bază de eșantion dacă debitele provenite fie din verificările de management și ale autorității de certificare, fie în urma recomandărilor Autorității de Audit, Comisiei Europene, Curții de Conturi Europene, desfășurate pe întreaga perioadă de programare 2007-2013, au fost înregistrate în Registrul debitorilor și au fost recuperate în mod corespunzător.

h) Alte aspecte verificate în cadrul auditului de închidere în funcție de specificul programului operațional

- obiective suplimentare

În cadrul programelor care au avut stabilite **obiective suplimentare** de realizat, Autoritatea de Audit a verificat modul cum au fost finalizate aceste obiective, respectiv gradul de realizare a acestora. Un astfel de obiectiv suplimentar a fost stabilit în cazul **POS Mediu**. Prin urmare, în cadrul misiunii de audit de închidere s-a urmărit modul de îndeplinire a măsurilor corective și preventive recomandate de DG REGIO ca urmare a verificărilor efectuate într-o misiune de audit anterioară. În vederea verificării gradului de îndeplinire a măsurilor corective și preventive recomandate de DG REGIO, respectiv a obținerii asigurării rezonabile că sistemul de management și control poate preveni și detecta deficiența privind divizarea artificială a contractelor de achiziție publică, **Autoritatea de Audit a verificat** un număr de 18 contracte aferente unui număr de cinci proiecte, **nefiind identificate deficiențe**.

- ajutor de stat și instrumente financiare

■ ajutor de stat

În cadrul misiunii de audit de închidere a POSCCE, Autoritatea de Audit a verificat modul de îndeplinire a condițiilor prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 pentru proiectele pentru care au fost acordate avansuri prin intermediul unui eșantion de 8 proiecte în valoare de 140.389 mii lei.

■ instrumente financiare

În contextul perioadei de programare 2007-2013 au fost utilizate finanțări prin intermediul instrumentelor de inginerie financiară în cadrul programelor operaționale POSCCE.

Astfel, în cadrul auditului de închidere a POS CCE, Autoritatea de Audit a verificat și modul în care cheltuielile incluse în declarațiile de cheltuieli către CE în perioada 2009-2016, reprezentând tranșele aferente Fondului de participare JEREMIE, au fost utilizate efectiv pentru scopurile stabilite conform Acordului de finanțare încheiat în 2008 între Guvernul României și FEI, cu modificările ulterioare.

De menționat este faptul că în cadrul misiunilor de închidere derulate la nivelul celor șapte programe operaționale, PO Regional (POR), POS Mediu (POS M), POS Transport (POS T), POS Creșterea Competitivității Economice (POS CCE), PO Asistență Tehnică (PO AT), POS Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), PO Dezvoltarea Capacității Administrative (PO DCA), valoarea eșantionului auditat a fost de 2.788.660 mii lei, în contextul în care valoarea totală a cheltuielilor declarate de autoritățile de management în versiunea inițială a Declarației finale de cheltuieli s-a situat la 7.231.682 mii lei.

- mii lei -

AUDITUL DE ÎNCHIDERE			
Program operațional	Cheltuieli declarate de AM în Declarația finală de cheltuieli	Eșantion de audit	Cheltuieli declarate CE în Aplicația finală de plată transmisă CE prin SFC2007 (cumulat pentru perioada de programare 2007-2013) ⁵
POS Mediu	1.253.817	706.424	17.916.347
POS T	690.851	530.551	16.740.937
POR	1.653.317	667.543	18.536.462
POSCCE	674.240	120.270	18.508.024
POS DRU	2.911.244	716.377	14.948.012
PO DCA	45.826	45.826	1.030.821
POAT	2.387	1.669	921.893
TOTAL	7.231.682	2.788.660	88.602.496

Tabel nr. 12 – Cheltuieli auditate în auditul de închidere și valoarea cheltuielilor declarate CE în Aplicația finală de plată transmisă CE

Deficiențele identificate în urma verificărilor efectuate au fost comunicate autorităților responsabile (AM, AC) în scopul remedierii și, luând în considerare și poziția acestora față de recomandările Autorității de Audit, au fost avute în vedere la stabilirea opiniei.

Raportul final de control și Declarația de închidere

În urma finalizării misiunii de audit de închidere, la nivelul fiecărui PO a fost elaborat **Raportul final de control** în baza art. 62 alin. 1 lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Raportul final de control a reflectat practic o sinteză a rezultatelor activității de audit înscrise în rapoartele de audit privind:

- ⇒ auditul de sistem ce acoperă funcționarea sistemului de management și control;
- ⇒ auditul operațiunilor pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în anii 2015 și 2016;
- ⇒ auditul de evaluare a modalității de implementare a recomandărilor formulate în cadrul misiunilor de audit de sistem și operațiuni, precum și în cadrul misiunilor de audit desfășurate de DG Regio și Curtea Europeană de Conturi;
- ⇒ auditul desfășurat de Autoritatea de Audit în scopul pregătirii Declarației de închidere.

În ceea ce privește domeniul de aplicare al auditului și impactul asupra opiniei de audit, pe baza raționamentului profesional, Autoritatea de Audit a limitat aria de întindere a auditului de închidere, după caz, în funcție de existența următoarelor situații:

- ⇒ cheltuieli incluse în Declarația finală de cheltuieli, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni (cheltuieli noi);
- ⇒ cheltuieli aflate sub incidența art. nr. 95 din Regulamentul general nr. 1083/2006, respectiv a articolului nr. 57⁷ din OUG nr. 66/2011, reprezentând operațiuni suspendate din cauza unei proceduri judiciare aflate în desfășurare sau a unui recurs administrativ cu efect suspensiv (cheltuieli suspendate);
- ⇒ cheltuieli aferente recomandărilor rămase neimplementate de către AM.

La nivelul rapoartelor finale de control aferente celor șapte PO finanțate din FC, FSE, FEDR, cheltuielile totale care au reprezentat limitarea ariei auditului (cheltuieli noi, cheltuieli suspendate, impactul recomandărilor neimplementate), ce au condus la emiterea unei opinii calificate, s-au situat la valoarea de **8.006.110 mii lei**, așa cum este prezentat în continuare:

⁵ Pentru transformarea sumelor în lei pentru cheltuielile declarate CE la data transmiterii pachetului de închidere s-a utilizat cursul inforeuro din luna martie 2017: 1 euro = 4,5129 lei.

- mii lei -

Program operațional	Obiective specifice verificate pentru închiderea PO aferente 2007-2013				Opinia de audit	Valoarea totală a limitării ariei de audit, care a condus la opinia calificată
	Evaluarea gradului de adecvare a activităților desfășurate de AM/OI/AC în procesul de închidere pentru furnizarea de informații fiabile necesare emiterii avizului de către AA	Correspondența informațiilor financiare, inclusiv privind neregulile, din Raportul final de implementare cu cele din Declarația finală de cheltuieli și Cererea de plată finală	Fiabilitatea și caracterul complet al Anexei XI la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 – Declarația anuală privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs care nu pot fi recuperate	Valabilitatea Cererii de plată a soldului, precum și a legalității și regularității tranzacțiilor subiacente acoperite de Declarația finală de cheltuieli		
POS Mediu	✓	✓	✓	✓	Opinie calificată (cu rezerve)	1.412.939
POS T	✓	✓	✓	✓		941.581
POR	✓	✓	✓	✓		1.658.330
POS CCE	✓	✓	✓	✓		883.534
POS DRU	✓	✓	✓	✓		3.065.663
PO DCA	✓	✓	✓	✓		42.580
POAT	✓	✓	✓	✓		1.483
TOTAL						8.006.110

Tabel nr. 13 – Aspecte verificate în cursul misiunilor de închidere a PO 2007-2013

Limitarea ariei de audit se referă la cheltuielile noi cuprinse în Aplicația finală de plată, la cheltuielile suspendate conform art. 95 din Regulamentul CE nr. 1083/2006 și la cele din sumele rămase nerecuperate, aferente unor recomandări neimplementate conform tabelului de mai jos:

- mii lei -

Program operațional	Limitarea ariei de audit			TOTAL
	Cheltuieli noi	Cheltuieli suspendate conf. art. 95 din Reg. (CE) 1083/2006	Impactul recomandărilor neimplementate	
POS Mediu	618.616	794.323	0	1.412.939
POS T	171.914	769.667	0	941.581
POR	346.556	1.306.178	5.596	1.658.330
POSCCE	480.163	372.620	30.751	883.534
POS DRU	2.462.988	602.675	0	3.065.663
PO DCA	2.899	39.681	0	42.580
POAT	0	857	626	1.483
TOTAL	4.083.136	3.886.001	36.973	8.006.110

Tabelul nr. 14 – Limitarea ariei de audit

Rapoartele finale de control și declarațiile de închidere elaborate de Autoritatea de Audit au fost transmise către Comisia Europeană prin SFC2007, în termenul stabilit prin regulamentele comunitare, respectiv 31.03.2017, împreună cu aplicațiile finale de plată și rapoartele finale de implementare, constituind „pachetul de închidere” a programelor operaționale.

4.1.3. Fonduri destinate agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului

4.1.3.1. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT (FEP)

Auditul de operațiuni

Fondul European pentru Pescuit este instrumentul financiar al Uniunii Europene pentru sectorul pescuitului. Scopul FEP este acela de a sprijini sectorul pescuitului în atingerea obiectivelor stabilite prin reforma Politicii Comune de Pescuit (PCP).

Obiectivele generale ale Fondului European pentru Pescuit vizează:

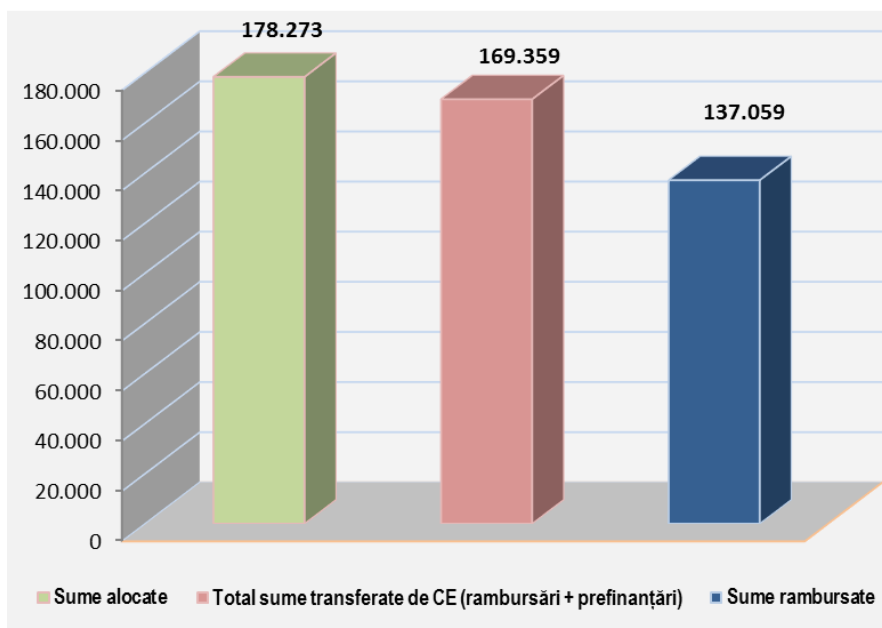
- dezvoltarea competitivității și a durabilității sectorului piscicol primar;
- dezvoltarea pieței pentru produsele sectorului piscicol;
- susținerea dezvoltării durabile a zonelor pescărești și îmbunătățirea calității vieții în aceste zone;
- susținerea unei implementări adecvate a programului operațional în cadrul Politicii Comune pentru Pescuit.

La 31.12.2016, stadiul implementării programului se prezintă după cum urmează:

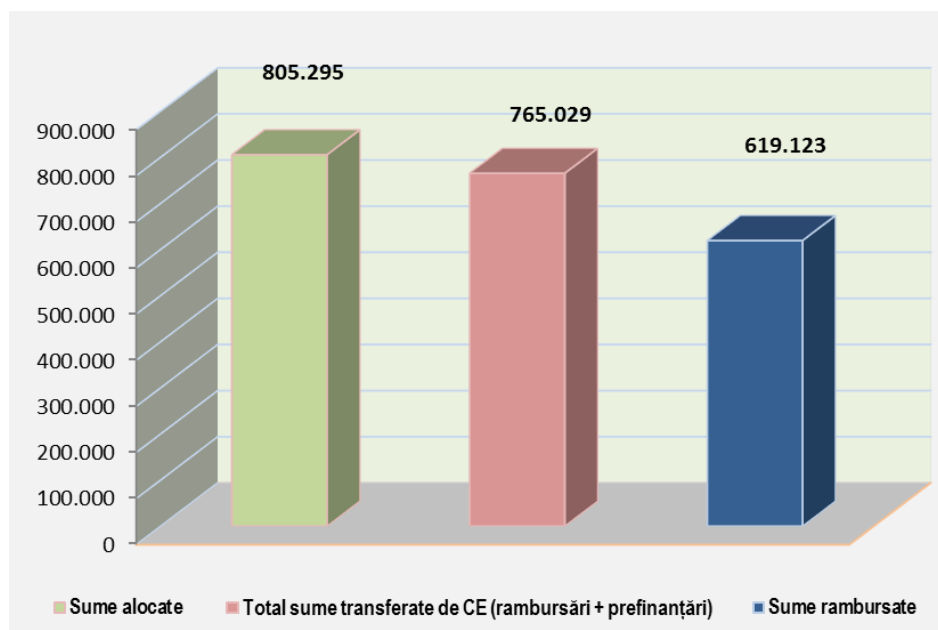
Program operațional	Alocări UE 2007-2013		Avans transferat de CE pentru perioada 2007-2013 (Prefinanțări)		Sume rambursate de CE		Sume rambursate de CE/Alocarea UE 2007-2013	Total sume transferate de CE (prefinanțări + sume rambursate)		Total sume transferate de CE/Alocarea UE 2007-2013
	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei	%	mii euro	mii lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8=7/3*100	9	10	11=10/3*100
POP	178.273	805.295	32.300	145.906	137.059	619.123	76,88	169.359	765.029	95,00

Tabel nr. 15 – Stadiul implementării programelor operaționale la 31.12.2016⁶

⁶ Sursa: Ministerul Fondurilor Europene (MFE), curs inforeuro decembrie 2016: 1 euro = 4,5172 lei

Grafic nr. 7.1. – Sumele alocate, cheltuielile rambursate și totalul sumelor transferate de CE în perioada 2007-2013, în mii euro

Grafic nr. 7.2. – Sumele alocate, cheltuielile rambursate și totalul sumelor transferate de CE în perioada 2007-2013, în mii lei

În ceea ce privește auditarea Fondului European pentru Pescuit, în perioada de raportare a fost finalizată o misiune de audit operațiuni, care a avut ca obiectiv auditarea pe bază de eșantion reprezentativ a cheltuielilor declarate CE în anul 2016.

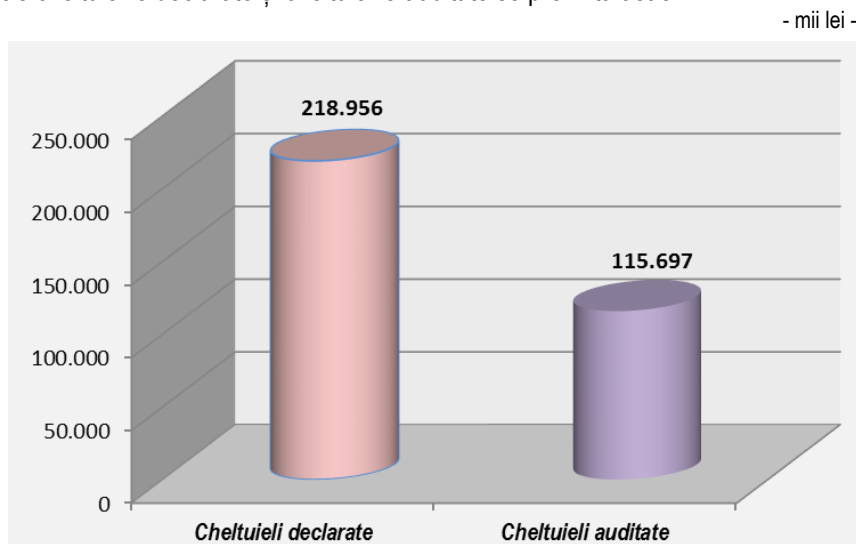
- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
FEP	218.956	115.697	9.159	889	8.270

Tabel nr. 16 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul POP

În perioada de referință, pentru Programul Operațional Pescuit au fost auditate cheltuieli declarate Comisiei Europene, în sumă de 218.956 mii lei. Eșantionul auditat a cuprins 98 de cereri de rambursare ale beneficiarilor cu o valoare a cheltuielilor declarate Comisiei Europene de 115.697 mii lei, ceea ce reprezintă 52,86% din cheltuielile certificate pentru anul 2016. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu un impact financiar în sumă de 9.159 mii lei. Principalele constatări rezultate în urma verificărilor efectuate au vizat abateri de la prevederile legislației europene și/sau naționale în domeniul achizițiilor în sumă 889 mii lei și efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile, în sumă de 8.270 mii lei.

Graficul situației dintre cheltuielile declarate și cheltuielile auditate se prezintă astfel:

Grafic nr. 8 – Cheltuielile auditate din totalul cheltuielilor declarate CE în anul 2016 privind FEP

Principalele constatări în auditul de operațiuni

În ceea ce privește **aplicarea prevederilor legislației comunitare și/sau naționale în domeniul achizițiilor** au fost constatate abateri pentru care au fost aplicate corecții, dintre care se exemplifică:

- 📖 în cadrul proiectului „Înființare unitate procesare pește”, beneficiar SC MAGIC TIC-TAC SRL, în cazul unui contract de furnizare produse și execuție lucrări s-a constatat nerespectarea prevederilor *Instrucțiunii privind procedura de achiziții aplicată beneficiarilor privați*, întrucât a fost modificat prin act adițional unul dintre factorii de evaluare a ofertelor (durata de execuție), fiind încălcate prevederile documentației de atribuire, în sensul că prelungirea duratei de execuție a depășit durata maximă prevăzută. Pentru deficiențele identificate a fost propusă aplicarea unei corecții financiare de 25% din valoarea contractului, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 594 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Creșterea capacității de producție a păstrăvului de consum prin construirea de noi ferme”, beneficiar SC SERVICIILE COMERCIALE ROMÂNE SA, în ceea ce privește atribuirea unor contracte de servicii de consultanță și achiziție bunuri nu au fost respectate prevederile instrucțiunilor emise de AM POP aplicabile beneficiarilor privați referitor la asigurarea unui grad adecvat de publicitate și transparență. Pentru această abatere a fost propusă aplicarea unor corecții financiare de 25% din valoarea contractelor de achiziție în cauză, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 200 mii lei;
- 📖 în cadrul proiectului „Înființare unitate procesare pește”, beneficiar SC TRANS AUTORO SRL, în cazul unui contract de lucrări s-a constatat încălcarea prevederilor *Instrucțiunii privind procedura de achiziții aplicată beneficiarilor privați*, în urma modificării prin act adițional a duratei de execuție a contractului în condițiile în care aceasta a reprezentat unul dintre factorii de evaluare a ofertelor. Pentru deficiențele identificate a fost propusă aplicarea unei corecții financiare de 10% din valoarea contractului, impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 fiind în cuantum de 96 mii lei.

În ceea ce privește modul de respectare a **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor** au fost constatate abateri, dintre care se menționează:

- 📖 în cazul proiectului „Construire fermă piscicolă”, beneficiar SC INSTIRIG SA, s-a constatat încălcarea prevederilor legale în ceea ce privește demararea activității de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare pentru recuperarea sumelor plătite în cadrul proiectului, având în vedere deschiderea procedurii simplificate de insolvență și intrarea în faliment a beneficiarului. Impactul financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 a fost de 3.978 mii lei;
- 📖 în cazul proiectului „Bursa de Pește”, beneficiar Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, au fost constatate deficiențe precum:
 - autorizarea eronată la plată a unor cheltuieli reprezentând servicii dezvoltare aplicații informatice, executate în subantrepriză, contrar prevederilor art. 11 din *Hotărârea de Guvern nr. 442/2009* privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European pentru Pescuit prin Programul Operațional pentru Pescuit, actualizată. Impactul financiar stabilit în cererea de rambursare auditată a fost de 613 mii lei;
 - solicitarea și autorizarea eronată la plată a unor cheltuieli diverse și neprevăzute, în absența documentelor justificative prevăzute de legislația în domeniul autorizării executării lucrărilor de construcții și a legislației în domeniul achizițiilor publice, impactul financiar fiind de 550 mii lei;

- autorizarea eronată la plată a unor situații de lucrări, prin decontarea de două ori a acelorași cantități de lucrări, impactul financiar în cererile de rambursare auditate fiind de 58 mii lei;
 - autorizarea eronată la plată a unor cheltuieli în cuantum de 41 mii lei, aferente unor servicii de consultanță în domeniul achizițiilor, în cazul cărora s-a constatat nerezonabilitatea prețurilor serviciilor solicitate la decontare, precum și suspiciuni cu privire la derularea activităților;
 - decontarea necuvenită a sumei de 4 mii lei, reprezentând servicii neprestate.
- în cazul proiectului „Promovarea produselor pescărești”, beneficiar SC COMPLEX GRUP SRL, s-au constatat următoarele deficiențe:
- autorizarea eronată la plată a sumei de 666 mii lei în cadrul unui contract de furnizare materiale promoționale, reprezentând achiziția unor materiale promoționale prin subcontractarea în totalitate a obiectului contractului, contrar prevederilor art. 11 din HG nr. 442/2009;
 - în cazul unui contract de servicii de asigurare personal (promoteri) au fost identificate cheltuieli neeligibile în sumă de 50 mii lei, documentele justificative neprobând realitatea și legalitatea operațiunilor finanțate, precum și indicii privind existența unui posibil conflict de interese.

Recomandări

În ceea ce privește auditul de operațiuni, pentru neregulile identificate în urma misiunilor de audit au fost formulate recomandări în vederea aplicării de corecții financiare, potrivit prevederilor legale în vigoare și recuperării sumelor neeligibile plătite necuvenit.

Punctul de vedere al entităților auditate

Pe parcursul misiunii, deficiențele constatate au fost analizate cu reprezentanții entităților auditate, iar constatările preliminare și recomandările formulate au fost puse la dispoziția Autorității de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit (AM POP) și a Autorității de Certificare pentru formularea punctului de vedere, pe baza căruia au fost definitivate rapoartele de audit.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În ceea ce privește recomandările formulate prin rapoartele de audit de operațiuni precedente, din 22 de recomandări au fost implementate/închise trei recomandări, iar 19 recomandări sunt neimplementate/în curs de implementare (pentru 10 cazuri au fost demarate procedurile de constatare a debitelor și au fost emise titluri de creanță, două cazuri sunt fără impact financiar, aspectele semnalate fiind în stadiu de monitorizare până la soluționare).

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

Pentru Programul Operațional pentru Pescuit (POP), în urma verificărilor efectuate asupra cheltuielilor aferente anului 2016 nu au fost identificate cazuri care să facă obiectul sesizării Departamentului pentru Lupta Antifraudă.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Concluzia generală a misiunii de audit a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și prezentate Comisiei Europene pentru Programul Operațional pentru Pescuit în anul 2016, în sumă de 218.956 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 9.159 mii lei.

4.1.3.2. Auditul privind închiderea Programului Operațional pentru Pescuit

În perioada de raportare a fost derulată o misiune de audit de închidere fiind elaborate și transmise, în termenul prevăzut de regulamentele comunitare, respectiv 31.03.2017, Raportul final de control și Declarația de închidere.

Misiunea de audit pe teren s-a desfășurat la sediul Autorității de Management (AM) și la nivelul beneficiarilor finali selectați, la sediul Autorității de Certificare (AC) și la sediul Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri (FNGCIMM).

Pentru îndeplinirea obiectivelor specifice ale auditului, în cadrul misiunii de audit pe teren au fost examinate versiunile inițiale și revizuite ale Declarației finale de cheltuieli, ale Aplicației de plată a soldului final, ale Raportului final de implementare și ale Anexei X la Regulamentul (CE) nr. 498/2007 – Declarația finală privind sumele retrase, recuperate, în curs de recuperare și care nu mai pot fi recuperate, inclusiv documentele suport.

Cheltuielile certificate de ACP incluse în Aplicația finală de plată transmisă CE în cadrul pachetului de închidere, erau în sumă de **1.228.335 mii lei**⁷, reprezentând cheltuielile declarate cumulativ la nivelul programului operațional de la începutul perioadei de programare.

⁷ Pentru transformarea sumelor în lei s-a utilizat cursul de schimb inforeuro aferent lunii octombrie 2016, respectiv 4,4530 lei/euro.

Programul operațional	Cheltuieli declarate de AM în Declarația finală de cheltuieli	Eșantion de audit	Cheltuieli declarate CE în Aplicația finală de plată ⁸ , transmisă prin SFC2007 (cumulat pentru perioada de programare 2007-2013)
POP	81.865	25.295	1.228.335

Tabel nr. 17 – Cheltuielile declarate CE în proiectul inițial al Aplicației finale de plată la închiderea POP

Verificările preliminare au fost derulate pe bază de eșantion și au vizat, în principal, următoarele aspecte:

- cheltuielile declarate în versiunea inițială a Declarației de cheltuieli elaborate la nivelul AM, fiind selectat un eșantion în valoare de 25.295 mii lei;
- cheltuielile care intră sub incidența art. 95 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011;
- încadrarea proiectelor într-una dintre categoriile de proiecte funcționale/fazate/nefuncționale/generatoare de venituri, fiind selectate opt proiecte dintr-un număr total de 520, cuprinse în Aplicația finală de plată;
- modul în care sunt reflectate debitele în cadrul Anexei XI – Declarația anuală privind sumele retrase, recuperate, recuperările în curs și cele care nu pot fi recuperate;
- în cazul instrumentelor financiare, corectitudinea veniturilor schemei de garantare rezultate din dobânda generată de plasamentele realizate și a cheltuielilor înregistrate de gestionar, respectiv Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FNGCIMM – IFN SA), precum și corectitudinea soldului schemei de inginerie financiară, sumă ce a fost prevăzută în raportul de activitate la închiderea programului pentru „Schema de garantare a creditelor bancare pentru beneficiarii selectați ai POP 2007-2013”, transmis în octombrie 2016.

Raportul final de control și Declarația de închidere

Raportul final de control a fost elaborat în baza articolului 61 alin. 1 lit. (f) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 de către Autoritatea de Audit, care are responsabilitatea efectuării auditurilor de sistem, auditurilor de operațiuni și emiterii declarațiilor de închidere parțiale, după caz, și a celei de închidere, la sfârșitul perioadei de implementare.

Raportul final de control se referă la:

- ☐ activitatea de audit de sistem ce acoperă funcționarea sistemului de management și control stabilit pentru Programul Operațional pentru Pescuit;
- ☐ auditul operațiunilor pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în perioada 1.01.2015-30.06.2016;
- ☐ auditul desfășurat de Autoritatea de Audit în scopul pregătirii Declarației de închidere.

Cheltuielile declarate către CE în perioada 2015-2016 au fost de 276.420 mii lei, din care Autoritatea de Audit a auditat 166.681 mii lei, reprezentând 60,30%, fiind identificate erori în valoare de 11.397 mii lei⁹.

Pe baza Raportului final de control a fost emisă Declarația de închidere, cuprinzând o opinie cu rezerve datorată cazurilor de nereguli semnalate și limitării ariei de aplicare a auditului pentru suma de 129.730 mii lei, din care 7.628 mii lei reprezintă nereguli constatate în cadrul activităților de audit, iar 122.102 mii lei reprezintă limitarea ariei de audit.

Limitarea de arie este formată din cheltuieli declarate de AM ca fiind sub incidența art. 92 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1198/2006, respectiv a art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011 (84.206 mii lei), și cheltuieli noi incluse în Aplicația finală de plată, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni (37.896 mii lei)¹⁰.

4.1.4. Programe de cooperare și vecinătate

Pentru dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu comunitar, prin încurajarea cooperării și schimbului de bune practici între toate regiunile Uniunii Europene, în cadrul Obiectivului Cooperare Teritorială Europeană, pentru perioada de programare 2007-2013, România a asigurat gestionarea asistenței financiare nerambursabile din partea Comisiei Europene, în sumă de 259.272 mii euro, respectiv 1.171.184 mii lei. De asemenea, tot pentru aceeași perioadă de programare, în vederea asigurării dezvoltării cooperării între Uniunea Europeană și zona est-europeană, prin Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat, România a gestionat suma de 154.837 mii euro, respectiv suma de 699.430 mii lei.

Din suma de 414.109 mii euro, respectiv 1.870.614 mii lei sunt finanțate următoarele patru programe:

- Programul de cooperare transfrontalieră România-Bulgaria, finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională;
- Programul IPA de cooperare transfrontalieră România-Republica Serbia, finanțat din Instrumentul de Asistență pentru Preaderare;
- Programul operațional comun România-Ucraina-Republica Moldova, finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat;
- Programul operațional comun de cooperare în Bazinul Mării Negre, finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat.

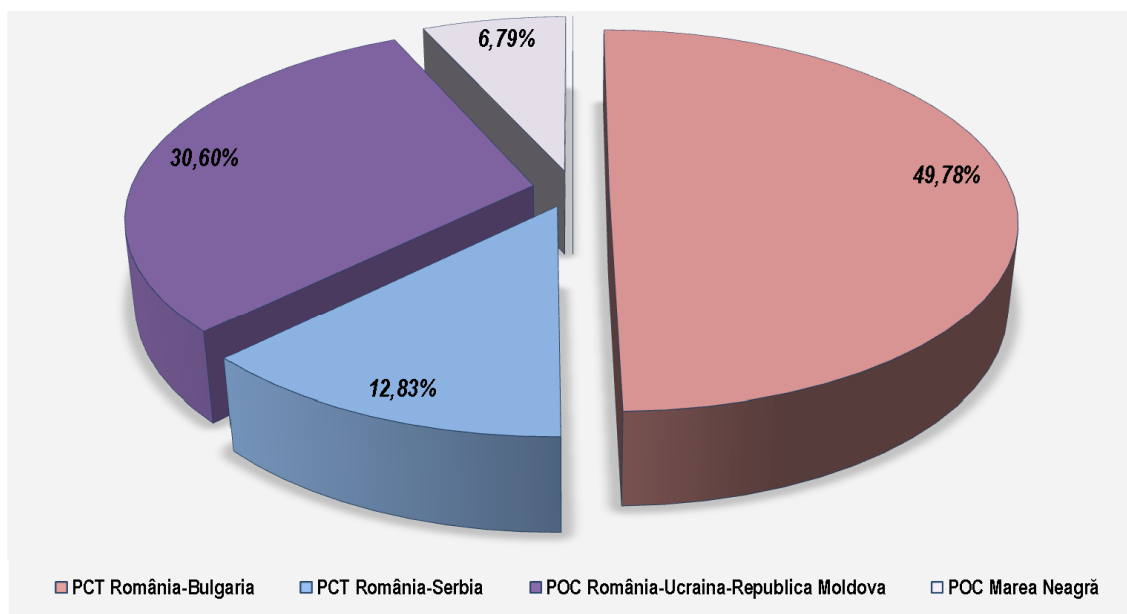
⁸ Pentru transformarea sumelor în lei pentru cheltuielile declarate CE s-a utilizat cursul de schimb inforeuro aferent lunii martie 2017: 1 euro = 4,5129 lei.

⁹ Pentru transformarea sumelor în lei s-a utilizat cursul de schimb inforeuro pentru luna decembrie 2016: 1 euro = 4,5172 lei.

¹⁰ Pentru transformarea sumelor în lei pentru cheltuielile declarate CE s-a utilizat cursul de schimb inforeuro pentru luna martie 2017: 1 euro = 4,5129 lei.

Mai jos este prezentată pentru perioada 2007-2013 alocarea financiară, în procente, la nivel de program:

- mii lei -

Grafic nr. 9 – Alocarea financiară pentru programele de cooperare teritorială europeană în perioada de programare 2007-2013

Stadiul implementării programelor de cooperare și vecinătate

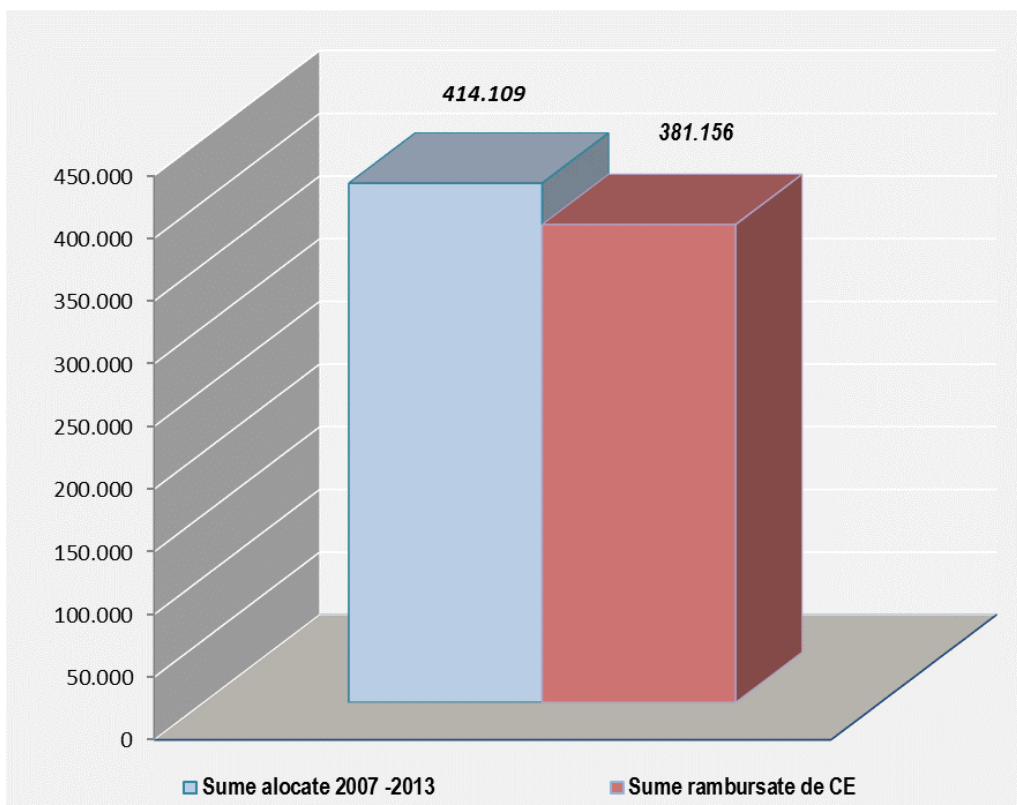
Potrivit informațiilor furnizate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, stadiul implementării programelor, la data de 31.12.2016, se prezintă după cum urmează:

- mii lei -

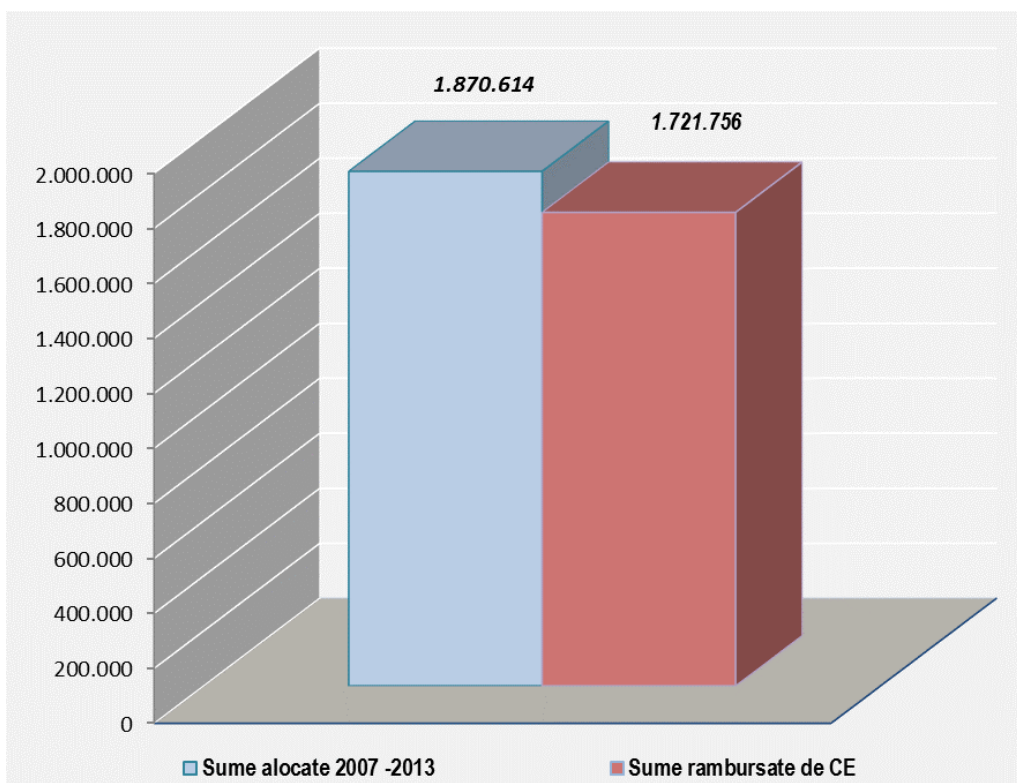
Program Operațional	ALOCĂRI UE 2007-2013		Sume plătite către beneficiari			Sume rambursate de CE		
			Sume plătite către beneficiari		%	Sume rambursate de CE		%
	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei		mii euro	mii lei	
1	2	3	4	5	$6=(5/3*100)$	7	8	$9=(8/3*100)$
PCT România-Bulgaria	206.155	931.245	190.983	862.710	92,64	195.848	884.683	95,00
PCT România-Serbia	53.117	239.939	46.955	212.106	88,40	50.461	227.942	95,00
POC România-Ucraina-Republica Moldova	126.718	572.411	105.394	476.087	83,17	111.864	505.312	88,28
POC Marea Neagră	28.119	127.019	22.684	102.469	80,67	22.983	103.819	81,74
TOTAL	414.109	1.870.614	366.016	1.653.372	88,39	381.156	1.721.756	92,04

Tabel nr. 18 – Stadiul implementării programelor de cooperare și vecinătate la data de 31.12.2016¹¹

¹¹ Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Grafic nr. 10.1. – Sumele alocate și sumele transferate de către Comisia Europeană în perioada 2007-2016, în mii euro

Grafic nr. 10.2. – Sumele alocate și sumele transferate de către Comisia Europeană în perioada 2007-2016, în mii lei

În perioada de referință, la nivelul programelor de cooperare teritorială și vecinătate au fost desfășurate patru misiuni de audit, dintre care o misiune de audit de închidere pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria, două misiuni de certificare a cheltuielilor și a veniturilor declarate pentru anul 2016 în cadrul Programelor Operaționale Comune de Cooperare România-Ucraina-Republica Moldova și Bazinul Mării Negre și o misiune de audit de operațiuni în cazul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia.

4.1.4.1. PROGRAMUL DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA-BULGARIA

Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
Auditul privind închiderea Programului Operațional România-Bulgaria

În perioada de raportare a fost derulată o misiune de audit de închidere, fiind elaborate și transmise în termenul prevăzut de regulamentele comunitare, respectiv 31.03.2017, Raportul final de control și Declarația de închidere.

Pentru îndeplinirea obiectivelor specifice auditului de închidere, în cadrul misiunii de audit pe teren au fost examinate versiunile inițiale și revizuite ale Declarației finale de cheltuieli, ale Aplicației de plată a soldului final, ale Raportului final de implementare și ale Anexei XI din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 – Declarația finală privind sumele retrase, recuperate, în curs de recuperare și care nu mai pot fi recuperate, inclusiv documentele suport.

Cheltuielile certificate de ACP, incluse în Aplicația finală de plată, au fost în sumă de 1.092.641 mii lei¹², reprezentând cheltuielile declarate cumulat la nivelul programului operațional de la începutul perioadei de programare.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate de AM în Declarația finală de cheltuieli	Eșantion de audit	Cheltuieli declarate CE în Aplicația finală de plată transmisă prin SFC2007 (cumulat pentru perioada de programare 2007-2013)
RO-BG	17.933	17.661	1.092.641

Tabel nr. 19 – Cheltuielile declarate CE în proiectul inițial al aplicației finale de plată la închiderea PO România-Bulgaria

Verificările preliminare au fost derulate pe bază de eșantion și au vizat, în principal, următoarele aspecte:

- cheltuielile declarate în versiunea inițială a Declarației de cheltuieli, fiind selectat un eșantion în valoare de 17.661 mii lei;
- cheltuielile care intră sub incidența art. 95 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011;
- încadrarea proiectelor într-una dintre categoriile proiecte funcționale/fazate/nefuncționale/generatoare de venituri, fiind selectate 10 proiecte dintr-un număr total de 30 cuprinse în Aplicația finală de plată;
- modul în care sunt reflectate debitele în cadrul Anexei XI – Declarația anuală privind sumele retrase, recuperate, recuperările în curs și cele care nu pot fi recuperate.

Raportul final de control și Declarația de închidere

Raportul final de control a fost elaborat în baza articolului 62 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 de către Autoritatea de Audit, care are responsabilitatea efectuării auditurilor de sistem, auditurilor de operațiuni și emiterii declarațiilor de închidere parțiale, după caz, și a celei de închidere.

Raportul final de control cuprinde sinteza activității de audit efectuate în perioada 1.07.2015-31.03.2017, respectiv:

- auditul privind implementarea recomandărilor rămase deschise din auditurile de sistem și auditurile de operațiuni precedente;
- auditul operațiunilor pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în perioada 1.01.2015-30.06.2016;
- auditul privind închiderea programului operațional.

Pe baza Raportului final de control a fost emisă Declarația de închidere cuprinzând o opinie cu rezerve datorată cazurilor de nereguli semnalate și limitării ariei de aplicare a auditului pentru suma de 41.619 mii lei, din care:

- 7.457 mii lei reprezintă nereguli constatate în cadrul activităților de audit;
- 34.162 mii lei reprezintă limitarea ariei de audit.

Limitarea de arie este formată din cheltuieli declarate de Autoritatea de Management ca fiind sub incidența art. 95 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006, respectiv a art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011 și cheltuieli noi, incluse în Aplicația finală de plată, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni.

Principalele aspecte rezultate din auditul de certificare a cheltuielilor și veniturilor

În cazul Programului Operațional Comun de Cooperare România-Ucraina-Republica Moldova, al Programului Operațional Comun de Cooperare Bazinul Mării Negre și al Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia au fost auditate cheltuieli în sumă de 56.803 mii lei, reprezentând 45,54% din totalul cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene, respectiv în sumă de 124.739 mii lei.

¹² Pentru transformarea sumelor în lei pentru cheltuielile declarate CE s-a utilizat cursul de schimb inforeuro pentru luna martie 2017: 1 euro = 4,5129 lei.

Program operațional	Cheltuieli certificate și declarate CE, din care a fost extras eșantionul	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
0	1	2	3=4+5	4	5
PO Comun de Cooperare România-Ucraina-Republica Moldova	76.200	28.700	0	0	0
PO Comun de Cooperare Bazinul Mării Negre	4.729	1.601	0	0	0
Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia	43.810	26.502	4	4	0
TOTAL	124.739	56.803	4	4	0

Tabel nr. 20 – Cheltuielile declarate CE din care a fost extras eșantionul, cheltuielile auditate și impactul financiar stabilit în cheltuielile auditate

4.1.4.2. PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN ROMÂNIA-UCRAINA-REPUBLICA MOLDOVA

Finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat

Obiectivul general al programului este acela de a îmbunătăți situația economică, socială și cea a mediului înconjurător în aria programului, în contextul unor granițe sigure, prin intensificarea contactelor dintre partenerii de pe fiecare parte a graniței. Acest scop va fi urmărit în spiritul parteneriatului și cooperării care încurajează activitățile și contactele transfrontaliere și aduce îmbunătățiri tangibile infrastructurii.

În perioada de raportare a fost derulată misiunea de certificare a cheltuielilor și a veniturilor declarate în Raportul anual de implementare pentru anul 2016 de către Autoritatea Comună de Management.

În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă totală de 76.200 mii lei. Eșantionul auditat a fost în valoare de 28.700 mii lei. Eșantionul auditat reprezintă 37,66% din cheltuielile declarate în anul 2016.

Obiectivele specifice ale auditului au constat în:

- ☐ verificarea veniturilor declarate la nivelul contului programului operațional;
- ☐ verificarea modului în care au fost realizate plățile de către Autoritatea Comună de Management către beneficiari, respectiv dacă acestea au la bază documente justificative și respectă prevederile legale europene și procedurale în vigoare;
- ☐ verificarea cheltuielilor de asistență tehnică declarate din punct de vedere al legalității și regularității, cu respectarea prevederilor art. 33 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 951/2007;
- ☐ verificarea modului de realizare a auditului de sistem de către serviciul de audit intern din cadrul Autorității Comune de Management și a modului de implementare a planului de audit al proiectelor;
- ☐ evaluarea sursei de finanțare pentru salariile angajaților Autorității Comune de Management și pentru cheltuielile specifice spațiilor de desfășurare a activităților în cadrul sediului Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene;
- ☐ verificarea modului de implementare a recomandărilor anterioare de audit.

Principalele constatări

- ☐ Din verificările efectuate asupra Raportului anual de implementare s-a constatat că anumiți indicatori de program nu au fost atinși la sfârșitul anului 2016, de exemplu: proiecte care influențează pozitiv mediul și dezvoltarea durabilă sau numărul persoanelor care au absolvit cursuri. Astfel, există riscul ca indicatorii proiectului să nu se realizeze până la finalul perioadei de implementare.

Recomandări

- ☐ ACM și BRCT vor lua măsuri pentru identificarea și monitorizarea proiectelor în curs de implementare, care pot influența îndeplinirea indicatorilor de realizat.

Punctul de vedere al entităților auditate

Recomandările au fost acceptate de către Autoritatea Comună de Management.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Cu privire la implementarea recomandărilor de audit formulate în rapoartele anterioare de audit, s-a constatat faptul că din șase recomandări rămase în implementare la data raportului de audit, două au fost implementate și patru sunt în curs de implementare, gradul de implementare a recomandărilor fiind de 50%.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

Nu este cazul.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Pe baza verificărilor efectuate, pentru perioada 1.01-31.12.2016 s-a obținut o asigurare rezonabilă că situațiile financiare pentru anul 2016 prezentate Comisiei Europene sunt corecte și prezintă cu fidelitate, în toate aspectele materiale, poziția financiară a Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 și, în consecință, că tranzacțiile de la baza lor sunt legale și corecte.

4.1.4.3. PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN DE COOPERARE ÎN BAZINUL MĂRII NEGRE

Finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat

Obiectivul global al programului este de a sprijini o dezvoltare economică și socială mai puternică în regiunile din bazinul Mării Negre, fundamentată pe parteneriate regionale solide și strânsă cooperare. Acest obiectiv se bazează pe promovarea dezvoltării locale, a valorilor locale comune, pe promovarea egalității de șanse, pe reducerea discriminărilor între sexe și valorizarea contribuției femeilor la dezvoltarea economică și socială, pe îmbunătățirea sustenabilității activităților în domeniul mediului înconjurător, îndeosebi a acelorora cu impact regional, precum și pe promovarea integrării culturale și a schimburilor reciproce între comunitățile din bazinul Mării Negre.

În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 4.729 mii lei. Eșantionul auditat a fost în valoare de 1.601 mii lei, respectiv 33,85% din cheltuielile declarate în anul 2016.

În perioada de raportare a fost derulată misiunea de certificare a cheltuielilor și a veniturilor declarate în Raportul anual de implementare pentru anul 2016 de către Autoritatea Comună de Management pentru Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013.

Obiectivele specifice ale auditului au constat în:

- ☐ verificarea veniturilor declarate la nivelul contului programului operațional;
- ☐ verificarea modului în care au fost realizate plățile de către Autoritatea Comună de Management către beneficiari, respectiv dacă acestea au la bază documente justificative și respectă prevederile legale europene și procedurale în vigoare;
- ☐ verificarea cheltuielilor de asistență tehnică declarate, din punct de vedere al legalității și regularității, cu respectarea prevederilor art. 33 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 951/2007;
- ☐ verificarea modului de realizare a auditului de sistem de către Serviciul de audit intern din cadrul Autorității Comune de Management și a modului de implementare a planului de audit al proiectelor;
- ☐ evaluarea sursei de finanțare pentru salariile angajaților Autorității Comune de Management și pentru cheltuielile specifice spațiilor de desfășurare a activităților în cadrul sediului MDRAPFE;
- ☐ verificarea modului de implementare a recomandărilor anterioare de audit.

Principalele constatări

- Din verificările efectuate asupra Registrului neregulilor și a Registrului debitorilor s-a constatat că există creanțe mai vechi, din care unele stabilite încă din 2015, nerecuperate încă, mai ales în cazul beneficiarilor/partenerilor din alte state.

Recomandări:

- Identificarea tuturor debitelor neîncasate la termen și transmiterea titlurilor executorii organelor fiscale competente potrivit prevederilor OUG nr. 66/2011, în vederea stingerii creanțelor bugetare rezultate din nereguli.

Punctul de vedere al entităților auditate

Recomandările au fost acceptate de către Autoritatea Comună de Management.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În ceea ce privește implementarea recomandărilor de audit formulate în rapoartele anterioare de audit extern s-a constatat faptul că din două recomandări rămase în implementare la data Raportului de audit, una a fost implementată și o recomandare va fi implementată în perioada următoare de programare, gradul de implementare a recomandărilor fiind de 50%.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

Nu este cazul.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Pe baza verificărilor efectuate s-a obținut o asigurare rezonabilă că situațiile financiare pentru anul 2016 prezentate Comisiei Europene sunt corecte și prezintă cu fidelitate, în toate aspectele materiale, poziția financiară a Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013 și, în consecință, că tranzacțiile de la baza lor sunt legale și corecte.

4.1.4.4. PROGRAMUL IPA DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA-SERBIA

În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă totală de **43.810 mii lei**. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins șase cereri de rambursare ale beneficiarilor cu o valoare a cheltuielilor declarate de **26.502 mii lei**, ceea ce reprezintă 60,50% din cheltuielile declarate în anul 2016.

În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile declarate CE în anul 2016, în sumă de **4 mii lei**.

Principalele constatări din auditul de operațiuni

Auditul de operațiuni a vizat cheltuielile declarate Comisiei Europene în perioada 1.01.2016-31.12.2016 în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia, cofinanțat din Instrumentul de Asistență pentru Preaderare.

În ceea ce privește respectarea **normelor aplicabile în domeniul achizițiilor** au fost constatate abateri pentru care Autoritatea de Audit a propus corecții financiare cu un impact financiar în cheltuielile declarate în anul 2016 în valoare de **4 mii lei**, reprezentând o corecție financiară de 10%, astfel:

⇒ în cazul proiectului „Joint management of the emergency situations in Caransebes-Juzno-Banatski cross-border area”, beneficiar UAT Municipiul Caransebeș, s-a constatat că pentru achiziționarea unor servicii de audit, autoritatea contractantă a utilizat criterii de calificare restrictive cu privire la experiența specifică în audit.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate, recomandările formulate de Autoritatea de Audit au vizat aplicarea și deducerea corecțiilor financiare din cadrul declarațiilor de cheltuieli de către Autoritatea de Management, precum și monitorizarea de către Autoritatea de Certificare a aplicării corecte a acestor proceduri în conformitate cu prevederile *OUG nr. 66/2011*, cu modificările și completările ulterioare.

Punctul de vedere al entităților auditate

Constatările și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunii de audit

În urma auditului de operațiuni s-a obținut o asigurare rezonabilă privind corectitudinea, legalitatea și regularitatea cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016, pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia, cu excepția sumei de **4 mii lei**.

4.2. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2014-2020

În cadrul misiunilor de audit privind perioada de programare 2014-2020, Autoritatea de Audit a efectuat 10 misiuni de audit, dintre care: două misiuni privind desemnarea autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020, două misiuni privind funcționarea eficace a sistemelor de management și control, trei misiuni privind auditul cheltuielilor declarate CE în anul 2016, două misiuni de certificare a cheltuielilor și o misiune privind auditul conturilor transmise CE.

Desemnarea autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020 la 31.12.2016

Cu privire la desemnarea autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020, obligațiile de audit ale Autorității de Audit privesc efectuarea auditului de desemnare în conformitate cu prevederile Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013 și 223/2014. Pentru a fi desemnată, o autoritate națională trebuie să îndeplinească toate criteriile de acreditare stabilite prin Anexa XIII la Regulamentul UE nr. 1303/2013, iar opinia de audit privind îndeplinirea acestor criterii de către Autoritatea de Management și Autoritatea de Certificare trebuie să fie una fără rezerve. Aceasta înseamnă că sistemul de management și control instituit la nivelul unui program operațional răspunde integral cerințelor stabilite la nivelul Uniunii Europene, iar autoritățile naționale responsabile cu gestionarea programului sunt pregătite din punct de vedere formal să gestioneze asistența financiară alocată prin programul operațional.

În cursul anului 2016 au fost finalizate două misiuni de audit de desemnare în cazul Programului Operațional România-Serbia și în cazul Programului Operațional pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate.

Pentru Programul Operațional România-Serbia, Autoritatea de Audit a emis o opinie fără rezerve.

În cazul Programului Operațional pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, concluzia generală formulată la nivelul sistemului de management și control a fost că sistemul instituit pentru perioada 2014-2020 este „conform”, cu paragraf de evidențiere.

Paragraful de evidențiere a vizat următoarele aspecte:

- ✓ sistemul informatic utilizat conform art. 32 alin. 2 lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 223/2014 pentru înregistrarea și alocarea în format electronic a datelor referitoare la fiecare operațiune, necesare pentru monitorizare, evaluare, gestiune financiară, verificare și audit, și anume SMIS-CSNR2, nu are dezvoltat un modul/o funcție pentru elaborarea conturilor. Din acest motiv, și datele privind conturile prezentate Comisiei din Anexa 1 din Regulamentul (UE) nr. 223/2014 nu se regăsesc în sistem;
- ✓ întocmirea conturilor prevăzute la art. 59 alin. 5 primul paragraf lit. a) din Regulamentul financiar (UE) nr. 966/2012 se realizează de către Autoritatea de Certificare cu ajutorul fișierelor Excel, conform procedurii prezentate în Descrierea sistemului de management și control.

Testarea funcționării efective a sistemului de management și control instituit pentru fiecare program operațional în parte se efectuează ulterior în cadrul auditului de sistem.

Auditul cheltuielilor declarate CE în exercițiul financiar 2016, pentru perioada de programare 2014-2020

Pentru perioada de programare 2014-2020, Autoritatea de Audit a verificat, în cadrul misiunilor de audit, cheltuieli certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016 în sumă de 299.615 mii lei, reprezentând 3,15% din totalul acestor cheltuieli, în sumă de 9.523.248 mii lei.

- mii lei -

Program/Fond	Cheltuieli certificate și declarate CE, din care a fost extras eșantionul	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
1	2	3	4=5+6	5	6
Fondurile pentru Agricultură	9.493.988	271.599	1.191	22	1.169
Alte fonduri	29.260	28.016	2.489	0	2.489
TOTAL	9.523.248	299.615	3.680	22	3.658

Tabel nr. 21 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul cheltuielilor declarate pentru perioada de programare 2014-2020

4.2.1. Fondurile pentru Agricultură

În vederea îndeplinirii obiectivelor Politicii Agricole Comune, pentru perioada de programare 2014-2020, România beneficiază de o asistență financiară nerambursabilă din partea Comisiei Europene în sumă de 86.602.872 mii lei.

Prin această alocare este asigurată finanțarea măsurilor de sprijin al fermierilor în cadrul sistemului de plăți directe, de reglementare și susținere a piețelor agricole și de informare și promovare a produselor agricole pe piețe terțe, prin intermediul Fondului European de Garantare Agricolă (FEGA), precum și a măsurilor care vizează dezvoltarea rurală în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR), prin intermediul Fondului European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Condiția esențială pentru absorbția fondurilor în cazul măsurilor/schemelor finanțate din FEADR și FEGA, pentru care plata ajutorului depinde în mod direct de suprafața de teren utilizată, o reprezintă constituirea la nivel național a Sistemului Integrat de Administrare și Control (IACS), prin intermediul căruia se asigură administrarea și controlul riguros al cererilor de plată ale beneficiarilor/fermierilor. Prin sistemul IACS sunt gestionate schemele de plată pe suprafață, respectiv: schema de plată unică pe suprafață (SAPS), plățile naționale directe complementare (CNDP), plăți pentru zone defavorizate (LFA), măsurile de agro-mediu, schema pentru culturi energetice, precum și plățile tranzitorii. Din aceste considerente, operațiunile care fac obiectul misiunilor de audit în cazul fondurilor pentru agricultură sunt grupate și analizate ca populații incluse în IACS și neincluse în IACS.

În anul 2016, nivelul rambursărilor Comisiei Europene pentru cheltuielile efectuate și declarate până la data de 15.10.2016, respectiv până la sfârșitul exercițiului financiar agricol, este în sumă de 8.992.986 mii lei, reprezentând un procent de 10,38% (fără prefinanțare) din valoarea totală a alocărilor aferente perioadei 2014-2020.

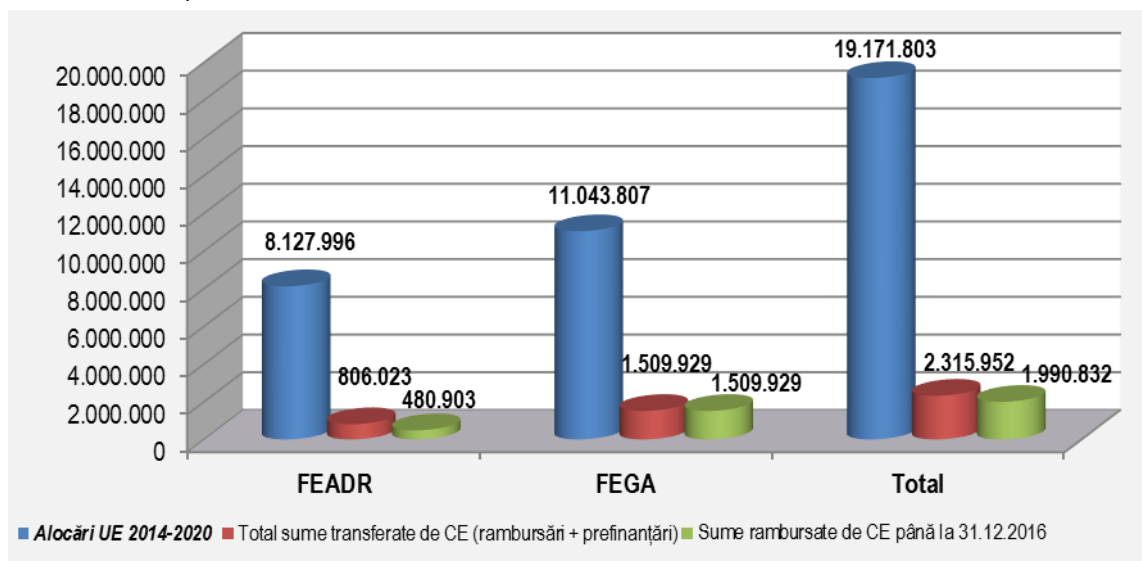
Situația pe cele două fonduri se prezintă astfel:

Program operațional	Alocări UE 2014-2020 cumulat contribuție CE		Prefinanțări		Sume rambursate de CE		Sume rambursate de la CE/ alocarea UE 2014-2020	Total sume transferate de CE (prefinanțări + sume rambursate)		Total sume transferate de CE/alocarea UE 2014-2020
	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei	mii euro	mii lei		mii euro	mii lei	
1	2	3	4	5	6	7	8=7/3*100	9	10	11=10/3*100
FEADR	8.127.996	36.715.784	325.120	1.468.632	480.903	2.172.335	5,92	806.023	3.640.967	9,92
FEGA	11.043.807	49.887.085	0	0	1.509.929	6.820.651	13,67	1.509.929	6.820.651	13,67
TOTAL	19.171.803	86.602.869	325.120	1.468.632	1.990.832	8.992.986	10,38	2.315.952	10.461.618	12,08

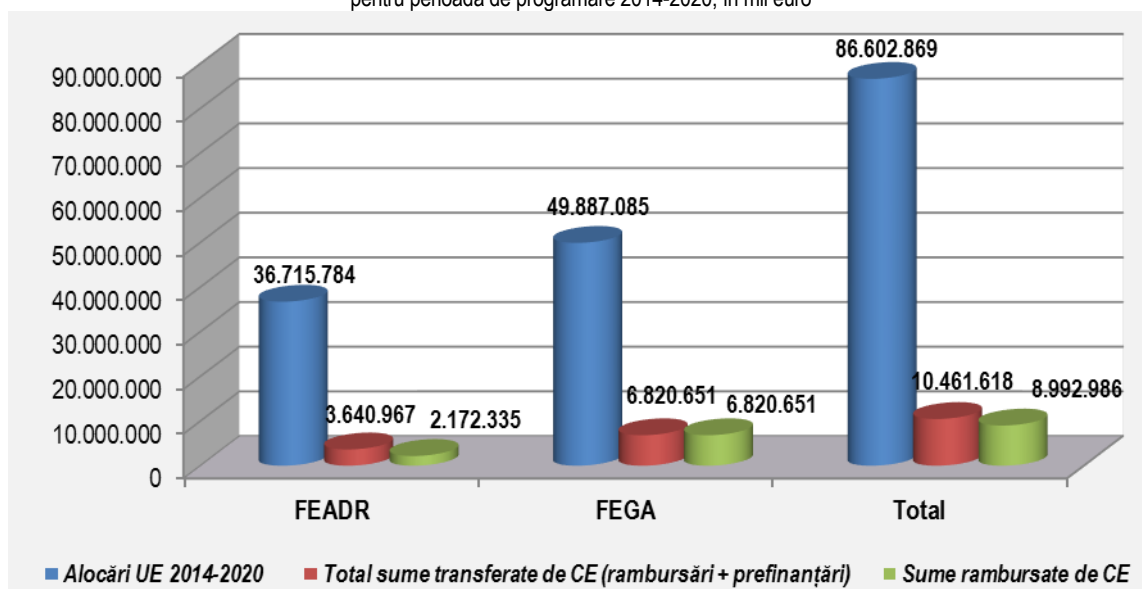
Tabel nr. 22 – Stadiul implementării FEADR și FEGA la 31.12.2016, în mii lei și mii euro¹³

¹³ Sursa: Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale. Sumele în lei au fost stabilite la cursul inforeuro din 31.12.2016 de 4,5172 lei/euro.

Grafic, situația cheltuielilor rambursate din totalul sumelor alocate României din FEADR și FEAGA pentru perioada de programare 2014-2020 se prezintă astfel:

Grafic nr. 11.1. – Sume alocate, cheltuieli rambursate și total sume transferate de CE din FEADR și FEAGA pentru perioada de programare 2014-2020, în mii euro

Grafic nr. 11.2. – Sume alocate, cheltuieli rambursate și total sume transferate de CE din FEADR și FEAGA pentru perioada de programare 2014-2020, în mii lei

În ceea ce privește activitatea de auditare a FEADR și FEAGA, în cursul anului 2016 au avut loc două misiuni de audit de certificare a conturilor anuale în conformitate cu cerințele articolului 9 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013, ale articolelor 5 și 7 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 908/2014 al Comisiei și cu standardele de audit internațional acceptate (IFAC).

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
FEADR	2.502.708	141.833	291	22	269
FEAGA	6.991.280	129.766	900	-	900
TOTAL	9.493.988	271.599	1.191	22	1.169

Tabel nr. 23 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul FEADR și FEAGA

4.2.1.1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), derulat prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), este reglementat prin Regulamentul CE nr. 1306/2013 și Regulamentul CE nr. 1305/2013 contribuind la îndeplinirea obiectivelor și implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR).

Din datele prezentate mai sus, rezultă că la 31.12.2016, alocările de la Comisia Europeană sunt de 36.715.785 mii lei, față de care au fost realizate rambursări de la Comisia Europeană în valoare de 2.172.337 mii lei, ceea ce reprezintă 5,92% din totalul alocărilor.

În perioada de referință, Autoritatea de Audit, în calitate de organism de certificare, a derulat o misiune de audit de certificare a conturilor FEADR pentru anul 2016, fiind efectuate verificări la nivel central, la fiecare dintre cele 8 centre regionale și 8 birouri județene ale Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), la nivelul a 24 de organisme delegate pentru schemele FEADR vizate de IACS, precum și la nivelul a 62 de beneficiari de fonduri.

Din cheltuielile declarate în anul 2016, în valoare de 2.502.708 mii lei, a fost extras un eșantion cuprinzând 245 de elemente aferente unui număr de 244 de dosare în valoare totală de 141.833 mii lei, reprezentând 5,67% din cheltuielile declarate.

Valoarea totală a erorilor identificate a fost în sumă de 291 mii lei, din care 22 mii lei reprezintă corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții, iar 269 mii lei reprezintă cheltuieli neeligibile¹⁴.

- mii lei -

Program Operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
FEADR	2.502.708	141.833	291	22	269

Tabel nr. 24 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul FEADR

Principalele constatări

Evaluarea mediului de control intern raportată la criteriile prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul (CE) nr. 907/2014

Dintre principalele constatări identificate pe elemente ale mediului de control intern, rezultate în urma verificărilor desfășurate, menționăm:

Ordonanțarea plăților – Controale administrative

Populația neinclusă în IACS

- ❏ în manualele de proceduri ale agenției nu sunt prevăzute verificări pentru situațiile în care Proiectul Tehnic nu este întocmit în totalitate conform cerințelor de conformitate și calitate impuse de OMADR nr. 863/2008 pentru aprobarea „Instrucțiunilor de aplicare a unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr. 28/2008 privind aprobarea conținutului cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții”. Atunci când omisiunile nu sunt modificări ale soluției tehnice, ci erori de calcul și omisiuni de proiectare, iar lucrările executate nu corespund cantitativ, calitativ și valoric cu oferta câștigătoare, aceste cheltuieli nu sunt eligibile și ar trebui să fie suportate de către proiectant/beneficiar;
- ❏ nu există prevederi procedurale clare pentru avizarea procedurilor de achiziții publice pentru beneficiarii privați ai PNDR, în ceea ce privește estimarea valorii supuse licitației (cheltuieli eligibile + neeligibile) și corelarea acestora cu bugetul indicativ al proiectului;
- ❏ nu sunt prevăzute suficiente verificări cu privire la ajutoarele de minimis primite pe parcursul unei perioade de trei ani fiscali, fie din surse ale bugetului Uniunii Europene, fie din surse ale bugetului de stat sau ale autorităților locale, existând riscul ca solicitantul să nu respecte plafonul legal de ajutor de minimis;
- ❏ nu sunt prevăzute în procedură suficiente verificări în legătură cu cazurile în care valoarea investiției de bază fundamentată în documentația tehnico-economică aferentă investițiilor publice (devizul general) nu se încadrează în prevederile HG nr. 363/2010 privind aprobarea standardelor de cost pentru obiective de investiții finanțate din fonduri publice, cu completările și modificările ulterioare, deși în Ghidul Solicitantului se precizează că „pentru justificarea rezonabilității prețurilor pentru lucrări, proiectantul va avea în vedere prevederile HG nr. 363/2010”.

Proceduri referitoare la datorii

- ❏ nerespectarea, în câteva cazuri, a termenelor-limită prevăzute de manualul de proceduri pentru realizarea sarcinilor de către cei implicați în procesul de constatare și urmărire a recuperării creanțelor bugetare, precum și neconcordanțe în ceea ce privește procentele de finanțare care figurează în titlul de creanță față de cele înregistrate în Registrul Debitorilor;
- ❏ registrele Excel utilizate de agenție nu oferă trasabilitate (nu oferă o pistă de audit corespunzătoare), prin care să se poată urmări și verifica fluxul înregistrărilor efectuate;
- ❏ încadrarea greșită în Registrul debitorilor ca neregulă a unei erori administrative.

Delegare

- ❏ la nivelul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), organism delegat al AFIR, nu au fost actualizate procedurile de lucru privind controalele la fața locului și nici prevederile acordului-cadru de delegare

¹⁴Sumele precizate în acest paragraf au fost transformate în lei folosind cursul inforeuro aferent lunii decembrie 2016 (4,5172 lei/euro).

(semnat în 2012) pentru implementarea Măsurii 215 „Plăți pentru bunăstarea animalelor”, astfel încât să se încadreze în prevederile PNDR 2014-2020;

- ❏ completarea necorespunzătoare a fișelor de inspecție de către inspectorii Direcției Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor (DSVSA) în ceea ce privește conformitatea animalelor verificate, nerespectându-se prevederile Manualului de efectuare a inspecțiilor în exploatațile nonprofesionale și comerciale, ceea ce a generat calculul unor sancțiuni eronate aplicate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) în sarcina fermierilor;
- ❏ la data efectuării verificărilor de către Organismul de Certificare, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Generală Păduri (MMAP – DGP) nu respecta anumite prevederi ale acordului de delegare încheiat cu AFIR, respectiv: nu elaborase proceduri de lucru în baza cărora să se realizeze activitățile de control delegate, nu adusese la cunoștință personalului Gărzilor Forestiere din teritoriu prevederile acestuia și nici nu instruisese personalul în vederea efectuării controalelor de specialitate delegate.

Rezultatele testelor de detaliu asupra tranzacțiilor operaționale și neoperaționale

Tranzacții operaționale

Dintre constatările rezultate în urma auditului menționăm:

Populația inclusă în IACS

- ❏ în cazul unui beneficiar persoană fizică nu a fost inclusă în calculele suprafeței eligibile solicitate la nivel de fermă o parcelă care se regăsea în declarația de suprafață anexată cererii unice, suprafața fiind susținută de documentele privind utilizarea legală a terenului, depuse la dosar. Impactul financiar stabilit a fost de 3 mii lei.

Populația neinclusă în IACS

- ❏ în cazul beneficiarului Comuna Chirpar, județul Sibiu, s-a constatat că nu a fost asigurată respectarea principiilor eficienței utilizării fondurilor publice și tratamentului egal la atribuirea unui contract de lucrări pentru proiectarea tehnică, asistența tehnică și execuția lucrării „Dezvoltarea comunei Chirpar prin modernizarea drumurilor, construirea sistemelor funcționale de apă și apă uzată, punerea în valoare a moștenirii culturale și înființarea unui centru pentru bătrâni”, din cauză că procedura de achiziție a fost afectată de încălcarea de către autoritatea contractantă a legislației naționale în domeniul achizițiilor publice prin utilizarea unor criterii de calificare restrictive. Impactul financiar stabilit a fost de 251 mii lei;
- ❏ în cazul beneficiarului Comuna Păuleni Ciuc, județul Harghita, la atribuirea acordului-cadru pentru servicii de consultanță pentru managementul proiectelor finanțabile din fonduri nerambursabile nu a fost asigurată respectarea principiilor eficienței utilizării fondurilor publice, transparenței și ale tratamentului egal, fiind încălcate de către autoritatea contractantă prevederile legislației naționale și comunitare în domeniul achizițiilor publice, prin: includerea în fișa de date a unor criterii minime de calificare restrictive sau insuficient detaliate, utilizarea unor factori de evaluare nelegali, care, în același timp, au fost și criterii minime de calificare, detalierea insuficientă a informațiilor din fișa de date în ceea ce privește modul de prezentare a ofertei, aceasta conducând la existența unor discrepanțe între ofertele prezentate și acordarea pe perioada evaluării ofertelor a unui avantaj evident în favoarea unui ofertant. Impactul financiar stabilit a fost de 35 mii lei.

Tranzacții neoperaționale

Dintre deficiențele identificate se exemplifică:

- ❏ în ceea ce privește cazurile de debite datorate sancțiunilor privind ecocondiționalitatea, penalitățile multianuale etc. au fost identificate situații de necorelare și necorespondență a soldului de închidere 2015, respectiv a soldului inițial din 2016, datorate unor sume recuperate în mod eronat de două ori, reflectării incorecte în evidența contabilă a diferențelor de schimb valutar aferente sancțiunilor multianuale. De asemenea, ca urmare a testelor de conformitate s-a constatat, în unele cazuri, că fișele de inspecție au fost completate eronat de către inspectorii DSVSA, nerespectându-se prevederile Manualului de efectuare a inspecțiilor în exploatațile nonprofesionale și comerciale, conform acordului de delegare privind verificarea respectării de către agricultori a cerințelor legale în materie de gestionare a bunelor condiții agricole și de mediu.

Constatări din evaluarea Declarației de gestiune

Verificările efectuate de Organismul de Certificare pentru evaluarea Declarației de gestiune, prin reefectuarea controalelor la fața locului asupra eșantioanelor selectate, au scos în evidență următoarele deficiențe:

Populația inclusă în IACS

- ⇒ în cazul unui beneficiar de ajutor pe Măsura 214 – Plăți de agro-mediu s-a constatat că acesta nu a îndeplinit criteriul general de eligibilitate, potrivit căruia plățile de agro-mediu pot fi acordate numai în cazul în care solicitantul este utilizatorul unei exploatații agricole, deoarece solicitantul nu a putut să facă dovada utilizării pajiștii prin pășunat în conformitate cu cerințele normelor de ecocondiționalitate privind Bunele Condiții Agricole și de Mediu (GAEC). Prin acest mod de lucru nu au fost respectate prevederile Manualului de procedură privind administrarea cererilor unice de plată pe suprafață pentru anul 2014, versiunea 12, fiind stabilit un impact de 8 mii lei.

Populația neinclusă în IACS

- ⇒ în cazul beneficiarului OUA Coțofenii din Față, județul Dolj, s-a constatat că solicitantul nu a respectat prevederile contractului de finanțare cu privire la obligația de a menține în funcțiune investiția realizată pe întreaga perioadă de valabilitate a contractului și de a demonstra utilitatea acesteia conform descrierilor formulate și angajamentelor asumate. A fost stabilit un impact financiar de 1.277 mii lei;
- ⇒ în cazul unui beneficiar persoană fizică autorizată au fost angajate cheltuieli reprezentând ajutor financiar nerambursabil în condițiile nerespectării prevederilor manualelor de proceduri, în următoarele împrejurări: terenul pe care urma să fie amplasată investiția era grevat de sarcini, beneficiarul nu a fost înregistrat în sistemul IACS al APIA, nu a fost depus raport de progres semestrial. A fost stabilit un impact financiar în sumă de 382 mii lei;
- ⇒ în cazul beneficiarului Comuna Rășinari, județul Sibiu, nu a fost asigurată respectarea principiului eficienței utilizării fondurilor publice, deoarece în cadrul procedurii de atribuire a unui contract de lucrări a fost modificată ierarhia ofertelor selectate prin aplicarea în etapa de licitație electronică a altor factori de evaluare și a altui algoritm de calcul decât cele prevăzute în documentația de atribuire, fapt ce a condus la atribuirea contractului de lucrări la un preț mai mare decât cel care ar fi rezultat din aplicarea corectă a algoritmului de calcul. Impactul financiar stabilit a fost în sumă de 121 mii lei;
- ⇒ în cazul beneficiarului Comuna Corcova, județul Mehedinți, s-a constatat că au fost solicitate la plată, în mod nejustificat, cheltuieli pentru lucrări neexecutate conform proiectului tehnic și materiale nefolosite în cadrul investiției. Impactul financiar a fost stabilit la nivelul sumei de 28 mii lei;
- ⇒ pentru un beneficiar Întreprindere Individuală au fost autorizate plăți aferente achiziției de lucrări și au fost plătite eronat beneficiarului cheltuieli incluse în acte adiționale la contractul inițial cu furnizorul de lucrări, fără ca acestea să fi fost avizate de serviciile corespunzătoare din cadrul agenției de plăți. Impactul financiar stabilit a fost de 26 mii lei.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate, principalele recomandări formulate de Autoritatea de Audit au vizat:

- ☞ actualizarea manualelor de proceduri în sensul completării prevederilor procedurale cu verificări/controale identificate ca fiind lipsă;
- ☞ respectarea termenelor prevăzute de proceduri;
- ☞ analizarea deficiențelor prezentate și luarea măsurilor necesare pentru corectarea acestora, jurnalizarea adecvată a operațiunilor cu asigurarea trasabilității și securității datelor;
- ☞ modificarea înregistrărilor neregulilor ca erori administrative în Registrul debitorilor;
- ☞ actualizarea acordurilor-cadru de delegare și a procedurilor de lucru specifice organismului delegat, aferente PNDR 2014-2020;
- ☞ revizuirea fișelor de inspecții, precum și reimportarea în aplicația informatică a APIA a informațiilor corecte;
- ☞ întărirea controalelor interne pentru a fi evitate decontările de cheltuieli nejustificate sau cele care, eligibile fiind, sunt diferite de sumele avizate în urma finalizării procedurilor de achiziții și revizuirea procedurilor de lucru în vederea asigurării unui număr suficient de controale necesare evitării plăților necuvenite;
- ☞ reanalizarea de către experții AFIR a documentelor pe baza cărora au fost acordate punctajele aferente selecției proiectelor, reverificarea condițiilor de eligibilitate specifice pentru toate perioadele de angajament, reanalizarea procedurilor de achiziții și a modului de avizare;
- ☞ luarea măsurilor în vederea stabilirii debitorilor și recuperarea acestora, precum și respectarea prevederilor procedurale.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitățile auditate, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acestora și măsurile propuse pentru implementarea lor.

Agentia de plată AFIR și Organismul Delegat APIA și-au însușit în cea mai mare parte aspectele prezentate de către Autoritatea de Audit. Astfel, au realizat propriile verificări, au întreprins demersurile necesare în vederea remedierii deficiențelor constatate, demarând, totodată, procedura de constituire și recuperare a sumelor acordate necuvenit.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În ceea ce privește recomandările formulate în cadrul rapoartelor aferente misiunilor de audit anterioare, dintr-un total de 69 de recomandări de importanță majoră și medie, 27 au fost implementate, 28 urmează să fie implementate și monitorizate în continuare și 14 sunt închise.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În ceea ce privește cazurile de nereguli care fac obiectul soluționării de către Departamentul pentru Lupta Antifraudă, pentru perioada analizată nu au fost identificate situații care să facă obiectul transmiterii către acest organism.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

În urma activității desfășurate, Organismul de Certificare a emis opinie fără rezerve asupra conturilor anuale, precum și o opinie fără rezerve cu paragraf de evidențiere asupra declarației de gestiune, determinată de faptul că în urma auditului nu s-a putut concluziona dacă statisticile de control elaborate în temeiul art. 9 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 809/2014 au fost corect colectate, pregătite și reconciliate de către AFIR și dacă există o pistă de audit suficientă și corectă pentru susținerea acestor date.

4.2.1.2. Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA), derulat prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) este reglementat prin Regulamentul CE nr. 1306/2013 și contribuie la îndeplinirea obiectivelor Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene (PAC).

Din datele prezentate mai sus rezultă că la 31.12.2016, alocările de la Comisia Europeană sunt de 49.887.087 mii lei, față de care au fost realizate rambursări de la Comisia Europeană în valoare de 6.820.653 mii lei, ceea ce reprezintă 13,67 % din totalul alocărilor.

Din cheltuielile declarate în anul 2016, în valoare de 6.991.280 mii lei, a fost extras un eșantion cuprinzând 341 de dosare în valoare totală de 129.766 mii lei, reprezentând 1,86% din cheltuielile declarate.

În urma testelor de detaliu efectuate au fost identificate erori în sumă totală de 900 mii lei, reprezentând cheltuieli neeligibile, din care 433 mii lei pentru tranzacțiile incluse în IACS și 467 mii lei pentru tranzacțiile neincluse în IACS.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
FEGA	6.991.280	129.766	900	-	900

Tabel nr. 25 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul FEAGA

Principalele constatări

Evaluarea mediului de control intern, raportat la criteriile prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul (CE) nr. 907/2014

Dintre principalele constatări identificate pe elemente ale mediului de control intern, rezultate în urma verificărilor desfășurate, menționăm:

Ordonanțarea plăților – Controale administrative

Populația inclusă în IACS

- pentru un număr de 11 fermieri s-a constatat că Agenția nu a operat în termen, în baza de date IACS, documentele anexate Cererii unice de plată. Prin urmare nu au fost respectate prevederile capitolului III.7 din Manualul de proceduri privind administrarea cererilor unice de plată pentru anul 2015, versiune 1.0 – *Operarea și verificarea în baza de date IACS a datelor din cererea unică de plată și din documentele aferente*;
- în cazul a doi fermieri, după analiza documentelor aflate la dosarul cererii de plată, a rezultat o diferență între suprafața din adeverință și declarația pe suprafață, care nu a fost justificată corespunzător. Astfel, nu au fost respectate prevederile Manualului de proceduri privind administrarea cererilor unice de plată pentru anul 2015, versiunea 1.0, subcapitolul III.8.4;
- în cazul unui fermier s-a constatat că toate documentele care atestă utilizarea/dreptul de utilizare a suprafețelor de teren pentru care se solicită sprijin sunt pe numele altei persoane (tatăl solicitantului de sprijin FEAGA), fapt ce contravine prevederilor procedurale ale Agenției și art. 5 lit. b (i) din OMADR nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.

Populația neinclusă în IACS

- în cazul măsurilor FEAGA non IACS, acordarea sprijinului comunitar s-a realizat de către APIA fără efectuarea verificărilor impuse de prevederile art. 60 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune, deoarece manualele de proceduri aferente schemelor non IACS nu au în cuprinsul lor reglementări cu trimitere la art. 60 din Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 și nici nu au definit sintagma „crearea de condiții artificiale”;
- Manualul de proceduri privind administrarea sistemului de licențe de import și garanții în sectorul zahăr, versiunea 5.0, nu a fost actualizat din anul 2010, în condițiile în care regulamentele europene au suferit modificări multiple, iar manualele de proceduri privind acordarea ajutoarelor în cadrul măsurilor de restructurare și reconversie viță-de-vie, precum și a măsurii de finanțare a

planurilor de recunoaștere pentru grupurile de producători din sectorul legume-fructe nu conțin prevederi referitoare la cursul de schimb care trebuie utilizat de beneficiari pentru înregistrarea operațiunilor economice efectuate în valută cu furnizorii externi, procedându-se în mod diferențiat prin utilizarea fie a cursului BNR din data emiterii facturii, fie a celui din data plății.

Proceduri contabile

- modulul SVAP al programului informatic de evidență financiar-contabilă a Agenției nu asigură reflectarea în evidența contabilă în euro a unor tipuri de operațiuni reflectate în lei, precum cele de retur de avans și operațiuni de plată a sentințelor civile reinstrumentate.

Pentru a fi asigurată raportarea corectă a acestor operațiuni în euro către CE a fost necesară adăugarea lor manuală și explicații separate. În plus, nici în sistemul IACS nu este prevăzut un modul pentru sentințele civile reinstrumentate și plătite, astfel încât acestea nu pot fi raportate în Tabela X, fapt ce conduce la sfârșitul fiecărui an financiar la apariția unor diferențe între Declarația anuală și Tabela X, ce necesită explicații suplimentare în tabelul de diferențe.

Proceduri referitoare la datorii

- cazuri de nerespectare a termenului de 45 de zile prevăzut în Manualul de proceduri privind calculul și aprobarea sumelor de plată, a sancțiunilor, a sumelor necuvenite pentru schemele/măsurile/plățile solicitate în cererea unică de plată;
- deficiențe în ceea ce privește gestionarea Registrului Debitorilor Europeni în conformitate cu prevederile Orientării (CE) nr. 1 privind auditul de certificare a conturilor FEGA/FEADR, datorate faptului că sunt identificate în fiecare an cazuri de nerespectare a termenelor de comunicare a titlurilor de creanță, situație cu implicații asupra recuperării debitelor, a calculului penalităților și a dobânzilor aferente, precum și situații de depășire a termenelor procedurale de evidențiere a operațiunilor de constatare, înregistrare și recuperare a debitelor;
- în cazul a 16 beneficiari s-a constatat o documentare superficială a dosarului de debit, procesele-verbale de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare nu conțin o prezentare explicită a verificărilor efectuate și constatărilor care au stat la baza concluziilor formulate, nefiind astfel asigurată o pistă de audit corespunzătoare. Prin acest mod de lucru nu au fost respectate prevederile Anexei nr. 4 la HG nr. 875 din 31 august 2011 (actualizată) pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, și nici prevederile Manualului de procedură privind constatarea, înregistrarea și urmărirea recuperării creanțelor bugetare.

Delegarea și conformitatea sistemului de control intern al ANSVSA cu criteriile de acreditare din Anexa I la Regulamentul delegat nr. 907/2014

- Regulamentul de organizare și funcționare emis de ANSVSA nu cuprinde în detaliu prevederi în legătură cu obligațiile ANSVSA ce decurg din Acordul de delegare încheiat între APIA și ANSVSA, în sensul că nu sunt specificate cerințele legale în materie de gestionare (SMR) din normele de ecocondiționalitate monitorizate de către nivelul central ANSVSA;
- ANSVSA nu a transmis către APIA rapoarte de sinteză/rapoarte proprii de activitate asupra controalelor efectuate, care să probeze activitatea desfășurată în calitate de organism delegat pentru verificarea respectării de către agricultori a cerințelor legale în materie de gestionare a bunelor condiții agricole și de mediu (GAEC);
- ANSVSA nu a furnizat probe de audit care să justifice modul de abordare a politicii posturilor sensibile pentru nivelul central și cel județean, iar personalul de la nivel central nu a participat la instruiți în domeniul fraudei, conform prevederilor de la pct. 1.B lit. iv din Anexa I la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei;
- la nivelul APIA Central nu există implementate controale interne, precum și o procedură proprie de monitorizare a organismului delegat ANSVSA, nu sunt întocmite liste de verificare/piste de audit a verificărilor pe care le realizează APIA în procesul de monitorizare a organismului delegat. De asemenea, în Acordul de delegare aplicabil campaniei 2015 nu a fost cuprinsă în obligațiile APIA funcția de revizuire a sarcinilor delegate ANSVSA, în conformitate cu Anexa I, pct.1 C.1. lit. vi din Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei;
- APIA nu a respectat termenul de transmitere a eșantioanelor de control la ANSVSA, respectiv de 50 de zile de la data depunerii pentru verificarea respectării de către agricultori a cerințelor legale în materie de gestionare.

Informare și comunicare: Securitatea sistemelor informatice

- acordurile de delegare ale Agenției de plăți (APIA) cu organisme delegate ANSVSA și ONVPV nu prevăd obligații pentru instituțiile implicate, în sensul organizării unui management al securității informațiilor ce sunt accesate interinstituțional;
- organisme delegate ANSVSA și ONVPV nu au elaborat și implementat reguli procedurale de gestiune a securității informației echivalent domeniilor corespunzătoare standardului ISO/IEC 27001:2013;
- Registrul Plantațiilor Viticole (RPV), gestionat de către ONVPV cu ajutorul sistemului informatic SINVV, conține informații referitoare la amplasarea plantațiilor viticole în format alfanumeric (descriptiv) și nu ca informație de geopoziționare vectorială, astfel nefiind asigurate condițiile existenței unei corelări a informației cu baza de date gestionată de APIA privind suprafețele agricole, bază ce conține informații de geopoziționare vectorială.

Rezultatele testelor de detaliu asupra tranzacțiilor operaționale și neoperaționale

Tranzacții operaționale

Dintre principalele constatări rezultate în urma verificărilor desfășurate menționăm:

Populația inclusă în IACS

- 📖 În cazul cererilor de plată depuse pe măsuri IACS de 17 beneficiari (14 persoane juridice și trei persoane fizice), verificările documentare sau la fața locului efectuate au evidențiat slăbiciuni în gestionarea sistemului de management și control IACS sau în respectarea și aplicarea de către inspectorii APIA a prevederilor procedurale în procesul de autorizare a cererilor de plată, pentru care a fost stabilit un impact financiar în sumă de **210 mii lei**, din care exemplificăm:
- în cazul a trei fermieri, procesele de control implementate de Agenție în sistemul IACS au funcționat defectuos, deoarece fermierii nu dețineau animale și nu au putut face dovada valorificării fânului cosit, fapt ce a generat în procesul de autorizare ca suprafața totală autorizată la plată să fie mai mare decât cea determinată în urma verificării pe teren, fie prin metoda clasică, fie prin teledetecție;
 - în cazul a cinci fermieri, Agenția a operat în mod eronat în sistemul informatic IACS suprafața declarată de fermier, deoarece nu a ținut cont de rezultatele verificărilor la fața locului unde inspectorii APIA au constatat fie că suprafața declarată a parcelei este mai mare decât suprafața confirmată, fie că anumite parcele nu prezintă activitate minimă agricolă sau că aceasta este mai mică de 0,3 ha;
 - în cazul a cinci fermieri – Agenția a autorizat și efectuat plăți fără a fi respectate/îndeplinite toate condițiile de eligibilitate solicitate de reglementările în vigoare, în sensul că s-au efectuat plăți pentru:
 - ⇒ parcele de teren a căror suprafață era mai mică decât „suprafața minimă” eligibilă de 0,3 ha;
 - ⇒ pentru parcele neutilizate;
 - ⇒ pentru parcele unde au fost constatate diferențe între declarația pe suprafață și documentele doveditoare privind utilizarea terenului;
 - ⇒ pentru o porțiune dintr-o parcelă pe care era instalată vegetație nedorită;
 - ⇒ pentru înscrierea eronată a unui contract de arendă cu poziție dublă atât în adeverința emisă de primărie, cât și în tabelul centralizator al documentelor doveditoare ale utilizării terenului etc.;
 - în cazul a patru beneficiari de finanțare FEAGA, ca urmare a verificărilor administrative s-a constatat că nu au fost prezentate documentele justificative prin care să se demonstreze că terenul se afla la dispoziția fermierului;
 - pentru doi fermieri beneficiari de finanțare s-au identificat autorizări la plată efectuate în mod eronat, în cazul unuia dintre fermieri pentru o diferență de suprafață de 0,74 ha față de măsurătoarea inițială realizată de inspectorii Agenției, iar în cazul celuilalt beneficiar pentru o parcelă pe care a fost identificată la fața locului altă cultură decât cea solicitată în cererea de plată;
- 📖 În cazul cererilor de plată depuse de șase fermieri, ca urmare a verificărilor pe teren și refacerii măsurătorilor la fața locului efectuate de inspectorii APIA utilizând metoda clasică sau teledetecția, au fost identificate, în cazul unor parcele, diferențe între suprafețele confirmate pentru plată de către APIA și cele confirmate pentru plată de Organismul de Certificare, ce au fost încadrate în categoria supradecarări, precum și nerespectarea unora dintre standardele de ecocondiționalitate, fapt ce a condus la aplicarea unor sancțiuni și/sau reducerea suprafeței determinate pentru plată. Prin acest mod de lucru nu au fost respectate prevederile art. 11 alin. (1), (4) și (5) din OMADR nr. 619/2015, cu modificările și completările ulterioare, fiind decontate cheltuieli neeligibile în sumă de 207 mii lei.

Populația neinclusă în IACS

- 📖 În cazul cererilor de plată depuse în vederea solicitării de ajutoare în cadrul Schemei de sprijin financiar pentru restructurare/reconversie a plantațiilor viticole, verificările documentare sau la fața locului efectuate au scos în evidență slăbiciuni în gestionarea sistemului de management și control al Agenției sau în respectarea și aplicarea de către inspectorii APIA a prevederilor procedurale în procesul de autorizare a cererilor de plată, din care exemplificăm:
- în cazul beneficiarului SC Vinicola Averești 2000 SA, verificările realizate au evidențiat o majorare nereală a costurilor efectuate și solicitate Agenției la decontare, întrucât:
 - cheltuielile de transport nu au fost justificate cu documente din care să rezulte cantitatea medie zilnică transportată și cantitatea de motorină alimentată la mijloacele de transport;
 - cheltuielile cu lucrările de pichetare a terenului și de întins și instalat sârma au fost dublate, fiind decontate atât cu zilieri, cât și cu terți pe bază de contract și prin faptul că a fost inclus în cheltuieli un consum mai mare de materiale decât cel efectiv realizat.

Prin acest mod de lucru nu au fost respectate prevederile art. 2.5 și 2.5.1 din Ordinul MADR nr. 247 din 23 aprilie 2008, privind aprobarea Normelor de aplicare a programelor de restructurare/reconversie a plantațiilor viticole, derulate cu sprijin comunitar pentru campaniile 2008/2009-2013/2014, fiind stabilite nereguli cu un impact financiar în sumă de 338 mii lei.

- în cazul beneficiarului de finanțare SC Bioterra Product SRL, în cadrul Schemei de sprijin financiar pentru restructurare/reconversie a plantațiilor viticole – Măsura II s-a constatat că procesele de control instituite prin Manualul de proceduri privind restructurarea și reconversia plantațiilor viticole, versiunea 7.0 au funcționat necorespunzător, în sensul că:
 - inspectorii Agenției au încheiat Proces-verbal de recepție cantitativă și calitativă finală pentru programele de reconversie a soiurilor și reamplasarea parcelelor, în condițiile în care solicitantul nu a demonstrat cu documente justificative achitarea integrală a facturilor;
 - inspectorii Agenției au efectuat controlul administrativ și au autorizat și plătit către beneficiar sprijinul integral aferent Măsurii II, în condițiile în care acesta trebuia diminuat cu costurile aferente facturilor neachitate.

Astfel, nu au fost respectate prevederile capitolului 2.5.1. din OMADR nr. 1763/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile de punere în aplicare a măsurii de restructurare/reconversie a plantațiilor viticole, eligibilă pentru finanțare în cadrul Programului Național de Sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014-2018, fiind identificate nereguli pentru care a fost stabilit un impact financiar în sumă de 47 mii lei.

Tranzacții neoperaționale

Dintre deficiențele identificate se exemplifică:

- În cazul unui fermier s-a constatat că nu exista concordanță între datele înscrise în Anexa III la Regulamentul (UE) nr. 908/2014 și datele din evidența APIA, în sensul că fermierul figura în Anexa III cu sume de recuperat la data de 15.10.2016, în valoare de 28 mii lei, în condițiile în care, în Jurnalul sancțiunilor multianuale din IACS, fermierul prezenta sold zero. În urma verificărilor suplimentare efectuate pentru a fi identificate toate cazurile de fermieri care se află în aceeași situație, prin reconcilierea datelor între registrele Agenției a fost stabilită o eroare cunoscută în sumă de (-) 938 mii lei. Prin acest mod de lucru nu au fost respectate prevederile art. 19 par. 3) din Regulamentul (UE) nr. 640/2014 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește Sistemul Integrat de Administrare și Control și condițiile pentru refuzarea sau retragerea plăților și pentru sancțiunile administrative aplicabile în cazul plăților directe, al sprijinului pentru dezvoltare rurală și al ecocondiționalității.

Constatări din evaluarea Declarației de gestiune

Verificările efectuate de Organismul de Certificare pentru evaluarea Declarației de gestiune, prin reefectuarea controalelor la fața locului asupra eşantioanelor selectate, au scos în evidență următoarele deficiențe:

Populația inclusă în IACS

- În cazul a 25 de fermieri, prin verificările documentare sau la fața locului efectuate de auditori s-au constatat slăbiciuni în respectarea și aplicarea de către inspectorii APIA a prevederilor reglementărilor naționale și comunitare, precum și a celor procedurale utilizate în procesul de autorizare a cererilor de plată:
 - diferențe în etapa de măsurare a suprafeței parcelelor supuse controlului la fața locului;
 - nerespectarea standardelor de ecocondiționalitate;
 - lipsa documentelor justificative care atestă identificarea fără echivoc a suprafețelor pentru care a fost solicitat sprijinul financiar FEAGA;
 - nerespectarea unor criterii de eligibilitate care au avut ca efect inadmisibilitatea cererii de sprijin etc. sau care au condus la reducerea suprafeței determinate pentru plată și implicit a sumei de plată înainte de aplicarea sancțiunilor;
 - au fost identificate cazuri de supradecarări sau subdecarări aleatorii pentru o suprafață de 703,52 ha, pentru care a fost stabilit un impact financiar în sumă de 1.053 mii lei.

Recomandări

- ☛ În ceea ce privește evaluarea mediului de control intern, raportat la criteriile prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul (UE) nr. 907/2014, Organismul de Certificare a formulat recomandări punctuale pentru fiecare constatare privind luarea măsurilor ce se impun în vederea remedierii deficiențelor identificate și, după caz, recuperarea sumelor neeligibile, din care menționăm:
 - instruirea periodică a personalului pentru a se asigura cunoașterea, implementarea operativă a ultimelor modificări și respectarea procedurilor de lucru;
 - completarea și actualizarea manualelor de proceduri în conformitate cu prevederile regulamentelor Uniunii Europene și ale legislației naționale în vigoare;
 - măsuri corespunzătoare de înregistrare electronică a datelor din cererile de plată;
 - remedierea situației intervenite în sistemul informatic de contabilitate prin asigurarea condițiilor pentru înregistrarea corespunzătoare, atât în lei, cât și în valută, a cazurilor particulare identificate;
 - în cazul funcțiilor delegate:

- luarea măsurilor ce se impun pentru întărirea controalelor în procesul de monitorizare și autorizare a cererilor de ajutor de către organismele semnatare ale acordului de delegare în conformitate cu prevederile standardului privind delegarea din Anexa I la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014;
- modificarea și completarea Manualului de procedură privind ecocondiționalitatea și a Acordului de delegare cu introducerea funcției de revizuire de către APIA a sarcinilor delegate;
- respectarea termenelor de transmitere a eșantioanelor de control către ANSVSA, în cazul procedurilor privind debitele;
- respectarea termenelor și a prevederilor manualelor de proceduri aprobate;
- analiza și întreprinderea măsurilor corespunzătoare de rezolvare a cazurilor vechi din modulul „Debtors”;
- gestionarea corespunzătoare a Registrului Debitorilor Europeni în conformitate cu prevederile regulamentelor Uniunii Europene, a legislației naționale și a orientărilor comisiei pentru a se asigura completitudinea și corectitudinea informațiilor înscrise, precum și respectarea termenelor de efectuare a verificărilor și de demarare a procedurilor de constatare, înregistrare și recuperare a debitelor;
- ☛ În cazul deficiențelor constatate ca urmare a efectuării testelor de detaliu asupra tranzacțiilor operaționale și neoperaționale realizate de APIA pentru exercițiul financiar al anului 2016 s-a recomandat Agenției:
 - să asigure gestionarea corectă a erorilor și clasificarea acestora conform prevederilor manualelor de proceduri;
 - să ia măsurile necesare pentru realizarea corespunzătoare a controalelor prevăzute în manualele de proceduri proprii, pentru reverificarea și reanalizarea aspectelor semnalate cu deficiențe;
 - să înregistreze și să recupereze debitele aferente sumelor plătite necuvenit.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitățile auditate, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctele de vedere ale acestora și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

În ceea ce privește evaluarea mediului de control intern, raportat la criteriile prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014, în general, cu unele excepții pentru care Agenția a dispus analiza aspectelor semnalate, reprezentanții APIA au agreeat recomandările Organismului de Certificare (OC), urmând ca odată cu efectuarea misiunilor de follow-up, Organismul de Certificare să analizeze măsurile de îmbunătățire întreprinse la nivelul Agenției.

Referitor la recomandările rezultate ca urmare a testelor de detaliu efectuate asupra tranzacțiilor operaționale și neoperaționale, Agenția analizează aspectele semnalate, însușindu-și în cea mai mare parte deficiențele prezentate de către Autoritatea de Audit, și inițiază demersurile necesare în vederea remedierii acestora.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

În materie de acreditare s-a observat că Agenția a luat unele măsuri pentru a asigura implementarea recomandărilor Organismului de Certificare. Astfel, pentru un număr total de 59 de recomandări formulate în cursul anului financiar 2015 și în anii precedenți, stadiul de implementare se prezintă astfel: un număr de 26 de recomandări au fost implementate, 14 recomandări sunt în curs de implementare, 16 recomandări sunt neimplementate și trei recomandări au fost închise. Toate cele 30 de constatări în curs de implementare și neimplementate vor fi monitorizate în continuare.

În materie de conformitate, analiza efectuată a pus în evidență faptul că Agenția de plată a întreprins, în general, măsuri pentru recuperarea sumelor neeligibile. Astfel că, din numărul total de 17 recomandări formulate în cursul anului financiar FEGA 2015, Agenția a implementat un număr de opt recomandări, șase recomandări sunt în curs de implementare și trei recomandări sunt neimplementate. Recomandările rămase neimplementate sau în curs de implementare vor fi monitorizate în continuare.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

- ☛ În cazul unui beneficiar de ajutor financiar în cadrul Schemei de sprijin destinat grupurilor de producători din sectorul legume-fructe, în urma verificării documentelor din dosarul cererii de plată și a documentelor transmise în timpul misiunii de audit de către beneficiar au rezultat suspiciuni în ceea ce privește calitatea de producător a administratorului societății și inadvertențe privind datele și documentele justificative de transfer a produselor către grupul de producători.
- ☛ Examinarea dosarului cererii de plată depuse de un beneficiar în cadrul Schemei de sprijin financiar pentru programe cu impact social – fructe (mere) în școli a evidențiat deficiențe constând în nerespectarea normelor referitoare la achizițiile publice privind modul de fundamentare a documentației de atribuire, în derularea procedurii de achiziție a contractului de prestări servicii pentru organizarea vizitelor elevilor la ferma de fructe și în nereguli în legătură cu derularea contractului de prestări servicii.
- ☛ În cazul unui beneficiar de finanțare FEGA, în cadrul Schemei de plată SAPS, verificările efectuate au scos în evidență suspiciunea de fraudă generată de semnarea abuzivă a unui Contract de închiriere pentru suprafețe de pajiști aflate în domeniul privat al comunei, de către viceprimar în numele primarului, fără a avea delegată această atribuție printr-o dispoziție emisă de ordonatorul de credite (primarul), conform prevederilor legale.

➤ Pentru un beneficiar de finanțare în cadrul Măsurii de restructurare și reconversie plantații viticole au fost constatate cheltuieli cu forța de muncă înscrise în Centralizatorul privind costurile efective solicitate la rambursare, ce nu au fost susținute de documente justificative conforme și care nu s-au încadrat în devizul general.

Toate cazurile menționate au fost transmise Departamentului pentru Lupta Antifraudă, cu solicitarea de efectuare a verificărilor de specialitate.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

În urma activității desfășurate, Organismul de Certificare a emis Agenției un aviz cu rezerve asupra conturilor anuale, determinat de faptul că în cadrul populației IACS au fost identificate posibile suspiciuni de fraudă, care ar putea genera o influență asupra conturilor anuale FEGA 2016 de până la 783 mii lei, în cazul în care autoritatea națională cu competență în domeniu confirmă aspectele semnalate.

În ceea ce privește opinia de audit asupra Declarației de gestiune, aceasta a fost fără rezerve cu paragraf de evidențiere a unor aspecte care subliniază necesitatea întăririi controlului intern în etapa de autorizare a cererilor de plată prin controale administrative și la fața locului, a realizării unei analize a deficiențelor identificate în sistemul de control intern care au generat deteriorarea semnificativă a ratei de eroare față de campania precedentă, revizuirea procesului de colectare și pregătire a raportărilor statistice în cazul schemelor de ajutoare IACS, astfel încât, în viitor, acestea să cuprindă informații exacte extrase din baza de date IACS și să reflecte în mod corespunzător toate controalele pe teren efectuate de Agenție, precum și ratele de control aferente.

4.2.2. Programe de cooperare și vecinătate

4.2.2.1. Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia

Obiectivul general al programului este de a realiza o dezvoltare economico-socială durabilă și echilibrată a regiunii de graniță România-Serbia, prin creșterea competitivității economice globale a acestei regiuni și prin îmbunătățirea calității vieții comunităților din zona de graniță a ambelor țări.

În perioada de raportare a fost efectuată o misiune de audit de sistem la nivelul Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia 2014-2020.

Principalele constatări din auditul de sistem

Cu ocazia verificărilor de audit specifice privind funcționarea sistemului de management și control s-a analizat, totodată, și dacă entitățile desemnate continuă să îndeplinească criteriile de desemnare prevăzute în Anexa XII din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, constatându-se că respectivele structuri continuă să îndeplinească aceste cerințe.

În urma analizei gradului de îndeplinire a cerințelor-cheie specifice pentru funcționarea sistemului s-au constatat, în principal, următoarele deficiențe la nivelul Autorității de Management:

- inexistența unui grad de încărcare formalizat al personalului;
- procedura operațională privind verificarea și autorizarea cheltuielilor nu prevede posibilitatea extinderii verificărilor în afara eșantionului selectat și asupra cheltuielilor de același tip din cererea în curs de verificare și/sau asupra cheltuielilor similare din alte cereri de rambursare, în funcție de tipul cheltuielilor neeligibile constatate;
- apelul de proiecte lansat în cadrul programului și procesul de evaluare și selecție derulat nu figurau în cadrul sistemului informatic Electronic Management System (eMS);
- nu sunt constituite proceduri cu privire la situațiile necesar a fi luate în considerare de către utilizatorii aplicației informatice pentru raportarea evenimentelor de securitate;
- personalul nu a beneficiat de cursuri de instruire/formare privind etica, integritatea și cultura antifraudă;
- procedurile operaționale privind elaborarea Declarației de management nu cuprind informațiile detaliate necesare în cadrul procesului de întocmire;
- inexistența măsurilor care să asigure excluderea din conturile anuale declarate către CE a tuturor cheltuielilor ce fac obiectul unei evaluări în derulare privind eligibilitatea acestora, respectiv a suspiciunilor de neregulă existente.

La nivelul Autorității Naționale din Republica Serbia s-a constatat separarea neadecvată a sarcinilor ce revin Coordonatorului Național IPA, Autorității Naționale și Ministerului Finanțelor Publice, fiind necesară, conform Acordului de Finanțare în vigoare, semnarea unui acord scris între instituțiile de mai sus, care să reglementeze implementarea IPA II conform unui management partajat. De asemenea, procedurile necesare implementării IPA II nu sunt încă aprobate și comunicate personalului.

La nivelul Unității de control de prim nivel pentru beneficiarii din Serbia, cu toate că personalul existent satisface nevoile operaționale curente, a fost identificat riscul ca personalul să nu facă față volumului de muncă preconizat în viitor. De asemenea, personalul care efectuează verificările de management nu posedă mijloacele de transport necesare efectuării verificărilor la fața locului.

Recomandări

Pentru deficiențele identificate, recomandările formulate de Autoritatea de Audit au vizat completarea și definitivarea cadrului structural și funcțional în scopul eliminării deficiențelor constatate.

Punctul de vedere al entităților auditate

Constatările și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunii de audit

Concluzia generală cu privire la evaluarea funcționării sistemului de management și control al Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia 2014-2020 este că „Funcționează. Sunt necesare unele îmbunătățiri”.

4.2.3. Alte fonduri

În perioada de raportare, Autoritatea de Audit a desfășurat șase misiuni de audit, care au vizat și alte fonduri alocate de Uniunea Europeană, respectiv prin Programul Național FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare”, Programul Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă” și Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene.

Pentru programele menționate mai sus, din totalul cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 29.260 mii lei, Autoritatea de Audit a verificat cheltuieli în sumă de 28.016 mii lei, reprezentând 95,75% din cheltuielile transmise Comisiei Europene în anul 2016.

- mii lei -

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
PN FAMI/FSI	9.457	9.457	151	-	151
FSUE	19.803	18.559	2.338	-	2.338
TOTAL	29.260	28.016	2.489	-	2.489

Tabel nr. 26 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul cheltuielilor declarate în anul 2016 pentru alte programe

4.2.3.1. Programul Național FAMI „Fondul Pentru Azil, Migrație și Integrare” și Programul Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă”

La nivelul Programului Național FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” (PN FAMI) și al Programului Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă” (PN FSI) s-au derulat următoarele misiuni de audit:

- o misiune de audit de operațiuni pentru exercițiul financiar 16.10.2015-15.10.2016, în cadrul Programului Național FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare”. Deoarece în cadrul Programului Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă” nu au existat cheltuieli declarate Comisiei Europene, Autoritatea de Audit nu a desfășurat un audit de operațiuni;
- o misiune de audit a conturilor pentru exercițiul contabil 16.10.2015-15.10.2016, al cărei obiectiv a fost acela de a obține o asigurare rezonabilă în vederea exprimării unei opinii cu privire la completitudinea, exactitatea și veridicitatea sumelor înscrise în conturile anuale ale Programelor Naționale FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” și FSI „Fondul pentru Securitate Internă”. Totodată, misiunea de audit a cuprins examinarea afirmațiilor din Declarația de gestiune pentru fiecare dintre cele două programe naționale, precum și a Rezumatului anual al rapoartelor finale de audit și al controalelor efectuate.

În cadrul misiunii de audit de operațiuni derulate în scopul auditării cheltuielilor declarate pentru exercițiul financiar 2016 (16.10.2015-15.10.2016) au fost supuse verificării cheltuielile incluse în cererea de plată anuală transmisă CE în sumă de 9.457 mii lei, acestea fiind auditate în totalitate. Cheltuielile supuse verificării au fost aferente unui număr de 18 proiecte, respectiv 21 de cereri de plată.

În urma verificărilor efectuate în cadrul auditului de operațiuni s-a constatat efectuarea unor cheltuieli neeligibile, în sumă de 151 mii lei, reprezentând cheltuielile autorizate la plată, fără a realiza o verificare a modului în care beneficiarul a realizat indicatorii raportați.

Program operațional	Cheltuieli declarate	Cheltuieli auditate	Erori detectate cu impact financiar în cheltuielile auditate	din care:	
				Corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții	Cheltuieli neeligibile
PN FAMI	9.457	9.457	151	-	151

Tabel nr. 27 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul FAMI și FSI

În cadrul auditului conturilor efectuat de către Autoritatea de Audit pentru exercițiul contabil 16.10.2015-15.10.2016 au fost avute în vedere următoarele aspecte:

Rezultatele auditului de operațiuni desfășurat la nivelul Autorității Delegate FAMI și a beneficiarilor de proiecte finanțate din PN FAMI.

În cadrul Programului Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă” pentru exercițiul contabil 16.10.2015-15.10.2016 nu au fost declarate cheltuieli Comisiei Europene.

În acest context, rezultatele auditului de operațiuni relevante pentru auditul conturilor se referă la:

- auditarea în totalitate (100%), pentru exercițiul contabil 16.10.201-15.10.2016, a populației formate dintr-un număr de 18 proiecte, respectiv 21 de cereri de plată, în sumă de 9.457 mii lei (din care 7.466 mii lei reprezintă finanțare CE);
- situarea sub pragul materialității a deficienței constatate de AA cu această ocazie;
- remedierea de către entitățile auditate a deficienței constatate.

Principalele constatări din auditul operațiunilor

În urma verificărilor efectuate asupra cererilor de plată autorizate și plătite în cadrul Programului Național FAMI, incluse în cererea de plată anuală ce va fi transmisă Comisiei Europene pentru exercițiul financiar auditat (16.10.2015-15.10.2016), a fost obținută o asigurare rezonabilă privind eligibilitatea cheltuielilor, în sumă de 9.457 mii lei, tranzacțiile care stau la baza acestora fiind corecte, legale și regulamentare, cu excepția sumei de 151 mii lei, reprezentând cheltuieli considerate neeligibile.

Această sumă reprezintă cheltuieli autorizate la plată în cadrul Cererii de plată finale, plătită de AD FAMI beneficiarului CNRR (Fundatia Consiliul Național Român pentru Refugiați) în cadrul proiectului „Asistență juridică specializată pentru solicitanții de azil din România”, fără a realiza o verificare a modului în care beneficiarul CNRR a realizat indicatorii raportați, astfel încât să se obțină o asigurare rezonabilă că datele raportate în Raportul tehnic final sunt corecte.

Principalele constatări din auditul conturilor

La nivelul Autorității Delegate FAMI – Inspectoratul General pentru Imigrări din cadrul Ministerului Afacerilor Interne au fost constatate următoarele deficiențe:

- la data misiunii de audit, la nivelul AD FAMI nu era aprobată monografia contabilă în cadrul căreia se prezintă pentru fiecare tip de operațiune gestionată de AD FAMI înregistrările contabile care trebuie efectuate;
- procedurile de lucru ale AD FAMI nu includ precizări referitoare la tratamentul sumelor nerecuperabile (parcursarea tuturor posibilităților de recuperare prevăzute de legislația națională, emiterea unei decizii la un nivel adecvat de management potrivit art. 266 din *Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală* din care să rezulte că au fost epuizate toate căile de recuperare a sumei respective, stabilirea surselor din care sunt suportate cheltuielile aferente sumelor nerecuperabile, modul în care acestea se raportează sau nu în cererile de fonduri anuale către CE).

La nivelul Autorității Delegate Financiare (ADF) – Direcția Generală Financiară din cadrul Ministerului Afacerilor Interne au fost constatate următoarele deficiențe:

- la data misiunii de audit, procedura ADF privind raportarea datelor contabile pentru întocmirea conturilor nu includea precizări legate de modalitatea în care sunt reflectate în conturile anuale:
 - ⇒ sumele recuperate, recuperabile și/sau retrase după încheierea anului financiar (15.10.N), dar înainte de 15.02.N+1 (data transmiterii Cererii de plată a soldului către CE), care sunt aferente unor plăți/cheltuieli efectuate în anul financiar N;
 - ⇒ sumele recuperate, recuperabile și/sau retrase după 15.02.N+1 (data transmiterii Cererii de plată a soldului către CE), care sunt aferente unor plăți/cheltuieli efectuate în anul financiar N și care au fost raportate în cererea de plată a soldului transmisă CE;
 - ⇒ eventualele sume constatate ca și nerecuperabile, aferente unor cheltuieli/plăți raportate în Cererea de plată a soldului transmisă CE în anii anteriori.

Ulterior misiunii de audit a conturilor, dintre cele trei constatări menționate mai sus, două au fost remediate.

Recomandări:

În cadrul auditului de operațiuni:

- ☞ deducerea conform prevederilor OUG nr. 66/2011, cu modificările și completările ulterioare, din cheltuielile declarate CE, a sumei de 151 mii lei, plătită necuvenit beneficiarului CNRR (Fundația Consiliul Național Român pentru Refugiați) și recuperarea sumei constatate ca fiind afectată de abatere;
- ☞ efectuarea de către AD FAMI a unei misiuni de verificare a gradului de realizare a tuturor indicatorilor raportați de beneficiarul CNRR în cadrul proiectului „Asistență juridică specializată pentru solicitanții de azil din România” și stabilirea impactului pe care gradul de realizare a indicatorilor îl are asupra sumelor solicitate de beneficiar în Cererea de plată finală, demarând procedura de recuperare a creanței și de asigurare a unei piste adecvate de audit.

Pentru toate aceste recomandări au fost stabilite termene de implementare.

În cadrul auditului conturilor:

- ☞ Pentru deficiențele constatate la nivelul entităților auditate au fost formulate recomandări care au vizat în principal revizuire, îmbunătățiri și completări ale procedurilor de lucru privind raportarea datelor contabile, astfel încât să se asigure întocmirea corectă, exactă și completă a conturilor anuale. Au fost stabilite termene clare în vederea remedierii aspectelor sesizate.

Punctul de vedere al entităților auditate

Deficiențele și recomandările au fost conciliate cu entitățile auditate, iar în cadrul procedurii contradictorii, a fost analizat punctul de vedere al acestora, documentele transmise, precum și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor. Rapoartele finale de audit cuprind constatările și recomandările rezultate în urma derulării procedurii de conciliere.

Stadiul și impactul recomandărilor formulate în precedentele misiuni de audit

Din verificarea efectuată s-a constatat că din totalul de 14 recomandări aflate în curs de implementare, șapte recomandări sunt implementate și șapte recomandări sunt în curs de implementare.

Cazuri transmise la Departamentul pentru Lupta Antifraudă

În ceea ce privește Programul Național FAMI „Azil, Migrație și Integrare”, precum și Programul Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă”, ca urmare a verificărilor efectuate nu au fost sesizate cazuri de fraudă.

Concluziile Autorității de Audit privind certificarea conturilor anuale ale Programului Național FAMI și Programului Național FSI

Pe baza concluziei rezultate din verificarea conturilor anuale aferente exercițiului contabil 16.10.2015-15.10.2016, precum și a concluziilor formulate cu ocazia misiunilor de audit de sistem, de operațiuni și de follow-up desfășurate anterior a fost obținută o asigurare rezonabilă cu privire la completitudinea, exactitatea și veridicitatea sumelor înscrise în conturile anuale ale Programelor Naționale FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” și FSI „Fondul pentru Securitate Internă”, ceea ce certifică faptul că informațiile aferente exercițiului financiar 16.10.2015-15.10.2016 sunt prezentate în mod adecvat, complet și exact.

4.2.3.2. Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE)

Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene reprezintă un instrument suplimentar care permite Uniunii să finanțeze acțiunile de prevenire a riscurilor și de reparare a infrastructurilor distruse de calamitățile naturale pentru a favoriza redemararea activității economice în regiunile sinistrate.

Uniunea Europeană a aprobat subvenții pentru România din Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene în sumă de 37.497 mii lei¹⁵, din care:

- ☐ 18.533 mii lei pentru finanțarea operațiunilor de urgență provocate de inundațiile din perioada 14-31 mai 2014 pe întreg teritoriul României;
- ☐ 18.964 mii lei pentru finanțarea operațiunilor de urgență provocate de inundațiile din perioada 28 iulie-jumătatea lunii august 2014 în Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia.

Potrivit prevederilor art. 8 alin. (1) și alin. (3) din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 2012/2002, cu modificările ulterioare, contribuția financiară din Fondul de Solidaritate se utilizează în termen de 18 luni de la data la care Comisia a plătit suma totală a asistenței.

Totodată, în termen de 6 luni de la expirarea termenului-limită, Autoritatea Coordonatoare și de Management are obligația transmiterii către Comisia Europeană a unui raport privind execuția contribuției financiare din fond, împreună cu o declarație care justifică cheltuielile, indicând orice altă sursă de finanțare primită pentru operațiunile în cauză, inclusiv rambursările din asigurări și despăgubiri obținute de la terți, raport însoțit de opinia emisă de Autoritatea de Audit în temeiul art. 8 alin. (3) din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 2012/2002, cu modificările ulterioare.

¹⁵ Sumă calculată la data transmiterii aplicațiilor la CE de către Guvernul României

Pentru fondurile alocate României din Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene, Autoritatea de Audit a desfășurat o misiune de audit de sistem și două misiuni de audit de operațiuni (câte o misiune de audit de operațiuni pentru fiecare situație de urgență în parte).

Obiectivul general în cadrul auditului operațiunilor a fost obținerea unei asigurări rezonabile privind atât funcționarea sistemului de management și control, cât și legalitatea și regularitatea cheltuielilor suportate din asistența financiară acordată din Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene.

Obiectivele specifice ale misiunilor de audit de operațiuni au fost stabilite avându-se în vedere îndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 5 alin. (5) din Regulamentul (CE) nr. 2012/2002, cu modificările ulterioare, pentru gestionarea operațiunilor sprijinite din fond și pentru controlul financiar al acestor operațiuni, respectiv:

- ❑ instituirea unui sistem de gestionare și de control și funcționarea acestuia, astfel încât să se asigure o utilizare eficientă și corectă a fondurilor, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare;
- ❑ implementarea în mod adecvat a acțiunilor finanțate;
- ❑ garantarea faptului că operațiunile finanțate se bazează pe documente justificative verificabile și sunt corecte și precise;
- ❑ prevenirea, depistarea și corectarea neregulilor și recuperarea plăților necuvenite, împreună cu dobânzile de întârziere, după caz.

În cadrul auditurilor de operațiuni au fost auditate cheltuieli în sumă de 18.559 mii lei, respectiv 93,71% din cheltuielile totale validate și decontate prin FSUE, în sumă de 19.803 mii lei.

- mii lei -

FSUE	Sume alocate	Sume validate/decontate	Cheltuieli auditate	Erori identificate
Inundațiile din perioada 14 – 31 mai 2014 pe întreg teritoriul României – Decizia C(2015) 5624/05.08.2015 ¹⁶	18.533	5.061	4.637	18
Inundațiile din perioada 28 iulie – jumătatea lunii august 2014 în regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia – Decizia C(2015) 5656/06.08.2015 ¹⁷	18.964	14.742	13.922	2.320
TOTAL	37.497	19.803	18.559	2.338

Tabel nr. 28 – Impactul financiar al neregulilor constatate în cheltuielile auditate la nivelul FSUE

a) Principalele constatări din auditul de sistem

În cadrul auditului sistemului privind funcționarea eficientă a sistemului de management și control pentru implementarea asistenței financiare acordate României din Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene, în urma verificărilor efectuate au fost constatate următoarele deficiențe:

- ❑ Autoritatea Coordonatoare și de Management nu a reglementat prin procedurile de lucru: modul de întocmire a Raportului final de implementare, respectiv: conținutul acestuia, modalitatea de agregare a datelor financiare, modalitatea prin care ACM verifică informațiile din Rapoartele finale de implementare transmise de autoritățile de implementare, persoanele responsabile cu întocmirea, avizarea și aprobarea acestuia etc.;
- ❑ decontarea integrală din FSUE a unor cheltuieli cu servicii de proiectare și taxa ISC, și nu proporțional cu cheltuielile aferente lucrărilor decontate din FSUE;
- ❑ efectuarea unor verificări insuficiente la nivelul autorităților de implementare pentru a se asigura de respectarea condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor solicitate la rambursare, respectiv verificarea achizițiilor publice din punct de vedere al corectitudinii derulării procedurilor de atribuire, verificarea situațiilor de lucrări și a înregistrării în contabilitatea beneficiarilor finali a cheltuielilor propuse spre decontare din FSUE;
- ❑ documentarea și consemnarea necorespunzătoare a verificărilor efectuate pentru a se asigura o pistă de audit privind aspectele constatate și verificările efectuate;
- ❑ reglementarea insuficientă prin procedura operațională privind implementarea FSUE a unor aspecte referitoare la verificarea eligibilității beneficiarilor, obligativitatea documentării metodei de eșantionare a proiectelor ce vor fi verificate în teren, a măsurilor luate în cazul constatării unor deficiențe cu impact financiar.

Recomandări

Principalele recomandări formulate pentru remedierea deficiențelor constatate au vizat următoarele:

- ☞ completarea procedurilor operaționale de la nivelul ACM cu prevederi referitoare la modalitatea de întocmire și verificare a Raportului final de implementare;
- ☞ dispunerea măsurilor privind constatarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile reprezentând contravaloare taxă ISC și servicii proiectare, care nu au fost decontate proporțional cu cheltuielile considerate eligibile din FSUE;

¹⁶ Sumele în lei au fost transformate la cursul de 4,4145 lei/euro

¹⁷ Sumele în lei au fost transformate la cursul de 4,4125 lei/euro.

- ☞ în contextul colectării de la Autoritățile de Implementare a informațiilor necesare elaborării Raportului final de implementare, ACM va urmări dacă verificările acestora au acoperit aspecte precum eligibilitatea beneficiarilor, păstrarea și arhivarea documentelor proiectului, cât și justificarea eșantioanelor extrase pentru verificare, măsurile luate în cazul constatării unor deficiențe cu impact financiar, pentru a asigura prezentarea corespunzătoare a informațiilor în acest raport;
- ☞ la stabilirea cadrului procedural pentru implementarea FSUE aferent următoarei aplicații privind finanțarea din fond, ACM va avea în vedere completarea procedurilor operaționale de la nivelul autorităților de implementare cu aspectele privind:
 - încadrarea în bugetul contractat al achizițiilor din cadrul proiectelor, verificarea achizițiilor publice din punct de vedere al corectitudinii derulării procedurilor de atribuire, verificarea situațiilor de lucrări și a înregistrării în contabilitatea beneficiarilor finali a cheltuielilor propuse spre decontare din FSUE;
 - documentarea corespunzătoare a verificărilor efectuate, completarea formularelor de verificare pentru toate achizițiile din cadrul proiectului.

b.1) Principalele constatări din auditul operațiunilor privind fondurile alocate FSUE prin Decizia C(2015)5624

Din subvenția alocată României din Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene prin Decizia C(2015) 5624 pentru finanțarea operațiunilor de urgență provocate de inundațiile din perioada 14-31 mai 2014 pe întregul teritoriu al României, în valoare de 18.533 mii lei, au fost validate/decontate cheltuieli în valoare totală de 5.061 mii lei.

În cadrul misiunii de audit de operațiuni derulată în scopul auditării legalității și regularității cheltuielilor suportate din asistența financiară acordată din Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene, eșantionul de operațiuni auditat a fost de 4.637 mii lei, reprezentând 91,64% din valoarea cheltuielilor decontate din FSUE de 5.061 mii lei.

În urma verificărilor efectuate au fost constatate următoarele deficiențe:

- 📄 decontarea sumei de 18 mii lei, reprezentând contravaloarea serviciilor de proiectare și organizare de șantier, care nu au fost decontate proporțional cu cheltuielile considerate eligibile pentru operațiunea finanțată din FSUE, situație constatată în cazul proiectului „*Reconstruire pod peste pârâul Otăsau, situat pe drumul de interes local Sat Văleni-124, comuna Păușești, județul Vâlcea*”.

Recomandări

- ☞ Recomandarea formulată pentru remedierea deficienței identificate vizează dispunerea măsurilor privind:
 - constatarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile decontate;
 - deducerea cheltuielilor neeligibile din sumele ce urmează a fi justificate CE prin Declarația de cheltuieli și Raportul privind execuția contribuției financiare din FSUE.

b.2) Principalele constatări din auditul operațiunilor privind fondurile alocate FSUE prin Decizia C(2015)5656

Misiunea de audit de operațiuni a fost derulată în scopul auditării legalității și regularității cheltuielilor suportate din asistența financiară acordată din Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene prin Decizia C(2015) 5656/5.08.2015 pentru finanțarea operațiunilor de urgență provocate de inundațiile din perioada 28 iulie-jumătatea lunii august 2014 în Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia.

Din subvenția alocată României din Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene în valoare de 18.964 mii lei au fost validate/decontate cheltuieli în valoare totală de 14.742 mii lei.

Valoarea totală a eșantionului a fost în sumă de 13.922 mii lei, reprezentând 94,44% din valoarea cheltuielilor decontate din FSUE de 14.742 mii lei.

Din verificările efectuate au fost constatate erori în eșantionul auditat, reprezentând cheltuieli neeligibile în sumă de 2.320 mii lei, de exemplu:

- 📄 cheltuieli aferente lucrărilor executate în sumă de 1.891 mii lei, pentru care nu s-a obținut asigurarea că lucrările decontate se încadrează în categoria de operațiuni eligibile pentru finanțare din FSUE, de readucere a infrastructurilor afectate de inundații la starea de dinaintea producerii acestora, deoarece nu s-a putut determina starea inițială a acestora înainte de producerea calamităților naturale, în cazul proiectului „*Regularizare pârâu Teslui și refacerea liniei de apărare pe sectorul Mischii-Teslui, județul Dolj*”;
- 📄 cheltuieli aferente unor lucrări neexecutate sau unor cantități nepuse în operă în sumă de 153 mii lei, în cazul proiectelor „*Regularizare pârâu Teslui și refacerea liniei de apărare pe sectorul Mischii-Teslui, județul Dolj*” și „*Amenajare hidro și refacere pod DN 7 km 159+017 și Consolidare și refacere parte carosabilă DN 7A km 55+800 – 55+900*”;
- 📄 contravaloarea serviciilor pentru elaborarea unui studiu de fezabilitate în sumă de 122 mii lei, întocmit fără respectarea legislației naționale cu privire la elaborarea documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, în cazul intervențiilor la construcțiile existente, afectate de dezastre naturale în cazul proiectului „*Regularizare pârâu Teslui și refacerea liniei de apărare pe sectorul Mischii-Teslui, județul Dolj*”;

☞ cheltuieli aferente unor lucrări de îmbunătățire a infrastructurilor afectate de inundații în sumă de 82 mii lei, în cazul proiectelor „Regularizare pârau Teslui și refacerea liniei de apărare pe sectorul Mischii-Teslui, județul Dolj, „Amenajare hidro și refacere pod DN 7 km 159+017” și „Refacere podeț casetat în satul Roșia, cătun Bucovi, comuna Alunu, județul Vâlcea, contrar prevederilor art. 3 paragraful 2 din Regulamentul CE nr. 2012/2002 potrivit cărora „... fondul poate contribui la cheltuielile generate de lucrările de refacere numai în limita costurilor estimate a fi necesare pentru readucerea la starea inițială”;

☞ cheltuieli în sumă de 69 mii lei, aferente unor lucrări care nu sunt cauzate de catastrofele naturale din perioada 28 iulie-jumătatea lunii august 2014 în cazul proiectului „Consolidare și refacere parte carosabilă DN 7A km 55+800 – 55+900”.

Recomandări

☞ Recomandarea formulată pentru remedierea deficienței identificate vizează dispunerea măsurilor privind:

- constatarea și recuperarea cheltuielilor neeligibile decontate;
- deducerea cheltuielilor neeligibile din sumele ce urmează a fi justificate CE prin Declarația de cheltuieli și Raportul privind execuția contribuției financiare din FSUE.

Punctul de vedere al entităților auditate

Constatările și recomandările au fost conciliate cu entitatea auditată, iar în cadrul procedurii contradictorii au fost analizate punctul de vedere al acesteia și măsurile propuse pentru implementarea recomandărilor.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit

Rezultatele misiunilor de audit vor fi avute în vedere la emiterea opiniei cu privire la legalitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate și, totodată, vor fi preluate de către Autoritatea Coordonatoare și de Management în Raportul de implementare.

Este de menționat faptul că urmare a solicitării Autorității Coordonatoare și de Management pentru FSUE, Comisia Europeană a aprobat extinderea termenului de finalizare a Raportului de implementare cu șase luni pentru înlocuirea cheltuielilor neeligibile stabilite în urma misiunilor de audit cu alte cheltuieli eligibile. Ulterior acestei etape vor fi planificate activități de audit de operațiuni pentru cheltuieli și se vor elabora Rapoartele finale de control și opinia de audit cu privire la cheltuielile declarate Comisiei Europene din FSUE.

4.3. Considerații finale și concluzii

Considerații generale cu privire la procesul de închidere a perioadei de programare 2007-2013

Exercițiul financiar 2016 a stat, în primul rând, sub semnul demarării și efectuării la nivel național a acțiunilor necesare în vederea închiderii perioadei de programare 2007-2013.

În acest context, Autoritatea de Audit a derulat la nivelul tuturor programelor operaționale mai multe acțiuni de audit pentru verificarea cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016 și pentru urmărirea stadiului de implementare a recomandărilor formulate cu ocazia misiunilor anterioare, fiind monitorizate în mod distinct acele recomandări formulate de către serviciile de audit ale Comisiei Europene și Curții Europene de Audit.

Alături de aceste misiuni au fost derulate misiuni propriu-zise având ca obiectiv închiderea perioadei de programare 2007-2013, fiind urmărite toate cerințele specifice stabilite la nivel european prin cadrul de reglementare și procedural instituit de către Comisia Europeană.

Procesul de închidere a programelor operaționale 2007-2013 s-a finalizat cu succes prin transmiterea către Comisia Europeană, în termenul limită de 31.03.2017, a tuturor pachetelor de documente prevăzute de regulamentele europene aplicabile.

Procesul de închidere a fost rezultatul unei activități decizionale și tehnice intense, presupunând eforturi deosebite din partea tuturor instituțiilor implicate, fiind necesară o continuă colaborare interinstituțională, inclusiv depășirea unor dificultăți punctuale, în special în ceea ce privește respectarea anumitor termene intermediare asumate la nivel intern pentru asigurarea circuitului unor documente de natură tehnică din cadrul setului de documente ce urma a fi transmis Comisiei Europene.

Principalele deficiențe rezultate din misiunile de audit ce au vizat închiderea perioadei de programare 2007-2013

Verificările efectuate de către Autoritatea de Audit au fost axate, în principal, pe urmărirea legalității și regularității cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016, precum și a unor obiective specifice în legătură directă cu procesul de închidere a perioadei de programare 2007-2013.

În ceea ce privește abaterile de la legalitatea și regularitatea cheltuielilor declarate CE pe parcursul anului 2016, în urma verificărilor efectuate se poate afirma că acestea, în general, au urmat o tipologie bine-cunoscută atât de autorități, cât și de beneficiarii de fonduri.

În consecință, o serie de nereguli ar fi putut fi prevenite dacă ar fi existat o abordare prudentială mai riguroasă atât din partea beneficiarilor fondurilor, cât și din partea autorităților naționale responsabile. În acest sens, controalele interne de la nivelul beneficiarilor, dar mai ales verificările de management de la nivelul autorităților însărcinate cu gestionarea fondurilor ar fi trebuit să asigure filtrarea tuturor acelor cheltuieli care nu respectă integral normele de legalitate și regularitate, astfel încât respectivele cheltuieli să fie eliminate de la declararea lor către Comisia Europeană.

Considerăm, totodată, că prevenirea erorilor se poate realiza și prin implementarea integrală și la timp a tuturor recomandărilor formulate de către Autoritatea de Audit cu ocazia misiunilor de audit precedente, astfel încât pe viitor, pe baza experienței anterioare, să se elimine situațiile ce pot conduce la deficiențe.

Neregulile aferente cheltuielilor declarate în cadrul proiectelor/tranzacțiilor operaționale

În urma misiunilor de audit derulate asupra cheltuielilor declarate CE în anul 2016 se remarcă recurența principalelor zone de risc deja cunoscute anterior, cum sunt:

 În ceea ce privește achizițiile publice:

- utilizarea de către beneficiari în procesul de achiziție a unor criterii de calificare restrictive, disproporționate sau irelevante de natură să limiteze competiția;
- divizarea unor achiziții în vederea eludării aplicării unei proceduri de achiziție competitive;
- modificarea informațiilor incluse în anunțul de participare fără publicarea unei erate;
- atribuirea contractului unor ofertanți, a căror ofertă nu a îndeplinit integral criteriile de calificare și selecție;
- crearea de obstacole în asigurarea unui cadru concurențial adecvat, prin neacordarea de timp suficient pentru întocmirea ofertelor;
- nerespectarea principiilor transparenței și/sau tratamentului egal și/sau nediscriminării.

 În ceea ce privește respectarea condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor:

- efectuarea unor cheltuieli de personal fără ca acestea să respecte prevederile cererii de finanțare sau fără ca activitatea să fie realizată corespunzător de către experți;
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la încadrarea în categoria IMM-urilor a unor beneficiari de finanțare;
- deficiențe cu privire la intensitatea unor ajutoare de stat acordate;
- achiziționarea unor echipamente diferite față de cele cuprinse în lista activelor corporale ce constituie anexă la contractul de finanțare;
- decontarea echipamentelor la un preț diferit față de cel ofertat inițial;
- decontarea unor cheltuieli pentru parteneri de proiect neeligibili;
- realizarea unor cheltuieli cu încălcarea principiului unui management financiar riguros;
- efectuarea unor cheltuieli de tip FEDR care nu erau în conformitate cu prevederile cererii de finanțare sau pentru bunuri care nu erau necesare proiectului sau care nu au fost utilizate în scopul proiectului.

Pentru toate deficiențele identificate, Autoritatea de Audit a formulat recomandări în vederea corectării acestora, a recuperării sumelor plătite necorespunzător, dar și în sensul prevenirii producerii unor nereguli similare pe viitor, fiind stabilite, totodată, și termenele de implementare. Modul de implementare a acestor recomandări este monitorizat la nivelul Autorității de Audit conform procedurilor de lucru aprobate.

Deși s-au transmis în termen documentele de închidere privind perioada de programare 2007-2013, obligațiile autorităților naționale rămân în continuare deschise în raport cu Comisia Europeană până la plata soldului final.

Astfel, trebuie urmărite în continuare proiectele declarate ca fiind nefuncționale, al căror progres trebuie raportat Comisiei Europene timp de doi ani, din șase în șase luni, trebuie monitorizat atent stadiul cheltuielilor care se încadrează în prevederile art. 95 din Regulamentul nr. 1083/2006 și ale art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011 (transmise la DLAF, DNA, ANI, OLAF, aflate în investigație, contestații administrative, cauze pe rolul instanțelor judecătorești), fiind necesară comunicarea constantă a evoluției acestora către Comisia Europeană.

Considerații generale cu privire la perioada de programare 2014-2020

Pentru a putea utiliza corespunzător fondurile alocate României în bugetul UE pentru perioada 2014-2020 este necesar ca la nivelul statului membru să fie instituite sisteme de management și control conforme cu o serie de criterii de desemnare, care sunt specificate în regulamentele europene, iar procesul de desemnare a autorităților care asigură gestionarea asistenței financiare în perioada 2014-2020 este responsabilitatea deplină a fiecărui stat membru care își acreditează instituțiile naționale pe măsură ce acestea respectă integral cerințele de desemnare.

Scopul procedurii de desemnare este de a se obține o asigurare, încă de la începutul perioadei de programare, a faptului că autoritățile de management și de certificare dispun de structura necesară și adecvată care să le permită să își îndeplinească atribuțiile care le revin prin regulamente.

În esență, atunci când autoritățile naționale sunt pregătite pentru a fi desemnate, transmit către Autoritatea de Audit pachetul de documente pentru fiecare program operațional în parte, care cuprinde în principal o descriere a structurii și funcțiilor sistemului de management și control, precum și procedurile de lucru care stau la baza funcționării acestuia, inclusiv obligativitatea instituirii unui sistem pentru înregistrarea și stocarea în format electronic a datelor referitoare la fiecare operațiune, care sunt necesare pentru monitorizare, evaluare, gestiune financiară, verificare și audit, inclusiv datele privind participanții la operațiuni, după caz.

Autoritatea de Audit realizează, în conformitate cu standardele internaționale de audit, o evaluare a îndeplinirii de către autoritatea de certificare și autoritatea de management nominalizate pentru fiecare program operațional a criteriilor de desemnare aplicabile stabilite prin regulamentele europene.

În măsura în care Autoritatea de Audit emite o opinie de audit fără rezerve, ca urmare a auditului de desemnare, autoritățile naționale implicate sunt considerate ca fiind pregătite, iar Comisia Europeană este notificată de către statul membru cu privire la data și forma desemnării.

Statul membru, ulterior desemnării, demarează procedura de transmitere de cereri de plată intermediare în vederea rambursării de către Comisie a sumelor cheltuite de către statul membru anterior finalizării procesului de desemnare a autorităților responsabile.

În exercițiul financiar 2016 au existat întârzieri importante în procesul de desemnare a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare FESI în sensul că, la 31.12.2016, doar autoritățile responsabile de implementarea Programului România-Bulgaria erau desemnate.

Autoritatea de Audit nu avea la dispoziție, la sfârșitul anului 2016, documentații conforme și complete cu cerințele din Anexa XII la Regulamentul nr. 1303/2013, în vederea demarării/efectuării auditului de desemnare, conform art. 124 din Regulamentul nr. 1303/2013.

Cauze orizontale care au generat întârzieri în procesul de desemnare:

Printre principalele cauze care au contribuit la desemnarea cu întârziere a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020 menționăm:

1. Întârzieri în dezvoltarea sistemelor informatice MySMIS 2014/SMIS2014+

Dintre cele 12 module ale SMIS2014+ care se previzionează a fi dezvoltate, la data de 18.07.2016 nu erau finalizate decât 2. Pentru a accelera și controla mai bine dezvoltarea sistemului s-a recurs la următoarele schimbări de abordare a dezvoltării:

- focalizarea în primul rând pe dezvoltarea procedurilor operaționale, urmată de analiza de business orientată pe formularea unor specificații clare și coerente pentru dezvoltarea efectivă a sistemului, urmând ca la finalul dezvoltării să se facă o reajustare a procedurilor;
- introducerea conceptului de Sistem Minim Viabil, un sistem funcțional care să răspundă strict cerințelor necesare pentru desemnare, urmând ca module adiționale, dar neesențiale pentru desemnare să fie dezvoltate ulterior.

2. Concentrarea resurselor și atenției în principal pe creșterea absorbției pentru perioada 2007-2013

În acest exercițiu financiar, Autoritățile de Management au fost în primul rând preocupate de creșterea absorbției pentru perioada 2007-2013, fără a se mobiliza la fel de intens și asupra activităților de desemnare pentru perioada 2014-2020.

3. Întârzieri privind stabilirea rolului unor instituții în arhitectura sistemului de management și control

La nivel național au existat o serie de întârzieri decizionale cu privire la stabilirea rolului pe care anumite instituții naționale îl vor avea în cadrul noului sistem de management și control al fondurilor FESI.

Astfel au existat întârzieri cu privire la:

- clarificarea rolului ANAP în cadrul sistemului de management și control, atât în ceea ce privește verificările efectuate (ex-ante și ex-post), cât și în ceea ce privește implementarea unei abordări unitare pentru toate autoritățile de management;
- stabilirea cu întârziere a tuturor organismelor intermediare de la nivelul POCU, POC, POIM.

Aceste întârzieri care țin de configurarea sistemelor de management și control au generat întârzieri subsecvente în semnarea acordurilor de delegare Autoritate de Management – Organism Intermediar, în definitivarea procedurilor de lucru, în evaluarea acestor structuri care au rol de organisme intermediare de către AM.

4. Întârzieri în semnarea tuturor protocoalelor interinstituționale necesare pentru buna funcționare a sistemului în perioada 2014-2020

Semnarea cu întârziere a acestor documente a generat, la rândul său, întârzieri suplimentare în proiectarea corespunzătoare a unor mecanisme de lucru pe bază de termene agreeate reciproc și, implicit, în reflectarea acestora în procedurile interne la nivelul instituțiilor semnatare.

Concluzii

Anul 2016 și primul trimestru din anul 2017 au reprezentat pentru România prima experiență în ceea ce privește închiderea unei perioade bugetare de programare de la aderarea la Uniunea Europeană. Eforturile depuse de către toate autoritățile naționale implicate în acest proces au fost consistente, reușindu-se transmiterea la timp către Comisia Europeană a pachetelor de închidere pentru toate programele operaționale. Implicarea Autorității de Audit în acest proces a fost semnificativă, astfel, încă din anul 2015, Autoritatea de Audit a impulsionează autoritățile naționale din cadrul sistemului de management și control al fondurilor europene în stabilirea unui calendar inter-instituțional de lucru, care, ulterior, s-a transpus în *H.G. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007-2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit*. Deși pregătirile pentru acest proces au început devreme, finalizarea pachetului de închidere nu a fost lipsită de dificultăți, pentru unele programe operaționale, termenele asumate fiind constant decalate și depășite, numeroase versiuni ale aceluiași document fiind transmise Autorității de Audit, îngreunând foarte mult procesul de audit.

În urma acestei experiențe de parcurgere completă a unui ciclu bugetar de șapte ani în cadrul Uniunii Europene, autoritățile naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile au obligația valorificării tuturor învățăturilor care se pot desprinde la nivel național, identificarea cauzelor care au generat dificultăți în gestionarea acestor fonduri și luarea tuturor măsurilor necesare pentru a evita repetarea lor în actuala perioadă de programare 2014-2020.

Acest proces de valorificare a experienței anterioare este cu atât mai important cu cât o particularitate importantă a perioadei de programare 2014-2020 o reprezintă certificarea anuală a conturilor pentru toate programele finanțate din fonduri ale Uniunii Europene. Aceasta înseamnă că în fiecare an, la 15 februarie, se vor desfășura procese similare cu procesul de închidere finalizat la 31.03.2017, dar de anvergură mai mică, fiind necesară întărirea colaborării interinstituționale, astfel încât fiecare structură implicată să își poată desfășura activitatea într-un mod adecvat, cu respectarea termenului impus de către regulamentele UE tuturor statelor membre ale Uniunii Europene.

Deși în exercițiul financiar 2016 au fost desemnate autoritățile naționale doar la nivelul a două programe (POAD și România-Serbia), totuși lipsa desemnării autorităților nu a restricționat statul membru în a angaja și efectua cheltuieli din alocațiile aferente perioadei de programare financiară 2014-2020. Practic, au putut fi lansate cereri de propuneri de proiecte, au fost selectate proiecte care beneficiază de finanțare europeană și au fost efectuate plăți către beneficiarii acestor proiecte.

Întârzierile în procesul de desemnare au condus însă la imposibilitatea statului membru de a declara Comisiei Europene cheltuieli în vederea rambursării și, totodată, au avut ca efect decontarea pe plan intern a unor cheltuieli, fără să existe o asigurare că sistemul de management și control instituit funcționează corespunzător, existând astfel un risc mai ridicat de autorizare la plată a unor cheltuieli care nu respectă în totalitate cerințele de eligibilitate a cheltuielilor, ce poate avea consecințe negative asupra sumelor ce vor fi rambursate de către Comisia Europeană.

Trebuie menționat faptul că în cea de a doua parte a anului 2017, procesul de desemnare a fost finalizat pentru toate programele operaționale finanțate din fondurile europene structurale și de investiții, au fost transmise primele aplicații de plată către Comisia Europeană și au fost rambursate primele sume din alocarea financiară aflată la dispoziția României.

În vederea evitării riscului de repetare în ciclul bugetar 2014-2020 a unor deficiențe similare sau chiar identice cu cele din perioada de programare anterioară este necesară creșterea capacității sistemului de gestionare de a implementa metode și practici, inclusiv pe baza experienței anterioare, în scopul prevenirii și detectării cât mai devreme a unor erori. Instituirea și derularea adecvată a unui proces intern de gestionare a riscurilor și de aplicare a unor strategii care să conducă la eliminarea/diminuarea apariției erorilor/deficiențelor se poate constitui într-o astfel de măsură.

La fel de importantă este și creșterea responsabilității tuturor celor care utilizează fonduri publice, atât de la nivelul autorităților de management, cât și de la nivelul beneficiarilor de fonduri. În acest sens, respectarea cu rigoare a regulilor aplicabile fondurilor, împreună cu întărirea disciplinei financiare pe toate palierele implicate în utilizarea și controlul fondurilor puse la dispoziție de Uniunea Europeană, asigură, de asemenea, prevenirea producerii unor erori/nereguli în utilizarea fondurilor.

CURTEA DE CONTURI
RAPORTUL PUBLIC PE ANUL 2016

ANEXE

SITUAȚIE
privind execuția bugetară a ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat,
auditați de Curtea de Conturi a României în anul 2017

- mii lei -

Nr. crt.	Autorități și instituții publice, ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat	Credite bugetare inițiale 2016	Credite bugetare definitive 2016	Plăți efectuate 2016	% față de prevederi/credite inițiale	% față de prevederi/credite definitive
0	1	2	3	4	5	6
1	ADMINISTRAȚIA PREZIDENȚIALĂ					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	56.309	50.249	48.238	85,67	96,00
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	53.155	47.405	45.681	85,94	96,36
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	600	622	607	101,17	97,59
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	2.554	2.222	1.950	76,35	87,76
2	SENATUL ROMÂNIEI					
	TOTAL GENERAL	166.663	151.913	146.789	88,08	96,63
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	166.663	147.313	142.240	85,35	96,56
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0	4.600	4.549	0,00	98,89
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	165.919	151.169	146.293	88,17	96,77
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	165.919	146.569	141.744	85,43	96,71
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0	4.600	4.549	0,00	98,89
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	744	744	496	66,67	66,67
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	744	744	496	66,67	66,67
3	CAMERA DEPUTAȚILOR					
	TOTAL GENERAL	361.507	336.561	306.305	84,73	91,01
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	360.807	324.601	295.069	81,78	90,90
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	700	11.960	11.236	1.605,14	93,95
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	340.772	315.826	294.877	86,53	93,37
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	340.272	304.066	283.641	83,36	93,28
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	500	11.760	11.236	2.247,20	95,54
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	20.735	20.735	11.428	55,11	55,11
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	20.535	20.535	11.428	55,65	55,65
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	200	200	0	0,00	0,00
4	ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	93.138	82.340	81.982	88,02	99,57
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	100	30	24	24,00	80,00
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	90.738	82.310	81.958	90,32	99,57
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2.300	0	0	0,00	0,00
5	CURTEA CONSTITUȚIONALĂ					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	20.070	19.970	19.293	96,13	96,61
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	19.453	19.520	18.892	97,12	96,78
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	617	450	401	64,99	89,11
6	CONSILIUL LEGISLATIV					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	6.176	8.559	8.529	138,10	99,65
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	6.176	8.559	8.529	138,10	99,65
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0	0	0	0,00	0,00
7	CONSILIUL CONCURRENT					
	TOTAL GENERAL	55.805	50.075	46.320	83,00	92,50
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	55.805	50.075	46.320	83,00	92,50
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	55.805	47.235	46.166	82,73	97,74
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	55.805	47.235	46.166	82,73	97,74
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	0	2.840	154	0	5,42
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	0	2.840	154	0	5,42
8	AVOCATUL POPORULUI					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	10.400	14.003	13.819	132,88	98,69
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	10.400	14.003	13.819	132,88	98,69
9	CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	14.575	15.525	15.367	105,43	98,98
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	14.575	15.525	15.367	105,43	98,98
10	CONSILIUL NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI					
	TOTAL GENERAL	11.340	9.765	9.548	84,20	97,78
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	11.340	9.765	9.548	84,20	97,78
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	11.340	9.765	9.548	84,20	97,78
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	11.340	9.765	9.548	84,20	97,78
11	SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI					
	TOTAL GENERAL	832.791	966.019	925.679	111,15	95,82
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	328.869	306.624	288.197	87,63	93,99
	ÎNVĂȚĂMÂNT	5.293	3.793	3.454	65,26	91,06
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	467.079	613.533	598.435	128,12	97,54

0	1	2	3	4	5	6
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	14.100	19.683	13.363	94,77	67,89
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	17.450	22.386	22.230	127,39	99,30
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	820.508	950.417	916.051	111,64	96,38
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	316.586	295.978	278.674	88,02	94,15
	ÎNVĂȚĂMÂNT	5.293	3.793	3.454	65,26	91,06
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	467.079	613.533	598.435	128,12	97,54
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	14.100	14.727	13.258	94,03	90,03
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	17.450	22.386	22.230	127,39	99,30
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	11.552	15.473	9.552	82,69	61,73
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	11.552	10.517	9.447	81,78	89,83
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	0	4.956	105	0,00	2,12
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	731	129	76	10,40	58,91
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	731	129	76	10,40	58,91
12	MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE					
	TOTAL GENERAL	759.291	828.490	786.622	103,60	94,95
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	700.921	754.211	716.549	102,23	95,01
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	10.090	28.640	28.633	283,78	99,98
	ÎNVĂȚĂMÂNT	4.327	4.327	4.318	99,79	99,79
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	43.953	41.312	37.122	84,46	89,86
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	725.105	796.604	762.156	105,11	95,68
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	666.735	722.325	692.083	103,80	95,81
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	10.090	28.640	28.633	283,78	99,98
	ÎNVĂȚĂMÂNT	4.327	4.327	4.318	99,79	99,79
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	43.953	41.312	37.122	84,46	89,86
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	4.186	1.886	5	0,12	0,27
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	4.186	1.886	5	0,12	0,27
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	30.000	30.000	24.461	81,54	81,54
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	30.000	30.000	24.461	81,54	81,54
13	MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE, ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI FONDURILOR EUROPENE					
	TOTAL GENERAL	5.619.281	6.774.709	6.123.541	108,97	90,39
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	583.704	514.841	361.133	61,87	70,14
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	4.174.067	5.285.713	5.012.778	120,09	94,84
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	861.510	941.655	717.130	83,24	76,16
	CHELTUIELI DIN SUME RĂMASE NEUTILIZATE ÎN ANUL ANTERIOR	0	32.500	32.500	0,00	100,00
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	5.425.746	6.541.350	6.066.877	111,82	92,75
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	583.704	514.841	361.133	61,87	70,14
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	0	0	0	0,00	0,00
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	0	0	0	0,00	0,00
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	4.124.027	5.174.902	4.998.814	121,21	96,60
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	718.015	819.107	674.430	93,93	82,34
	CHELTUIELI DIN SUME RĂMASE NEUTILIZATE ÎN ANUL ANTERIOR	0	32.500	32.500	0,00	100,00
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	143.495	122.548	42.700	29,76	34,84
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	143.495	122.548	42.700	29,76	34,84
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	50.040	110.811	13.964	27,91	12,60
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	50.040	110.811	13.964	27,91	12,60
14	MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE					
	TOTAL GENERAL	3.746.374	3.470.171	3.365.432	89,83	96,98
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	2.700.314	2.547.985	2.461.751	91,17	96,62
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	1.037.306	913.259	897.616	86,53	98,29
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	0	0	0	0,00	0,00
	ALTE ACȚIUNI ECONOMICE	8.754	8.927	6.065	69,28	67,94
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	3.744.633	3.462.310	3.361.354	89,76	97,08
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	2.698.573	2.540.124	2.457.673	91,07	96,75
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	1.037.306	913.259	897.616	86,53	98,29
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	0	0	0	0,00	0,00
	ALTE ACȚIUNI ECONOMICE	8.754	8.927	6.065	69,28	67,94
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	1.673	7.793	4.035	241,18	51,78
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	1.673	7.793	4.035	241,18	51,78
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	68	68	43	63,24	63,24
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	68	68	43	63,24	63,24
15	MINISTERUL JUSTIȚIEI					
	TOTAL GENERAL	3.131.273	3.103.956	3.038.023	97,02	97,88
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	44.000	51.700	50.898	115,68	98,45
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	3.082.490	3.047.600	2.983.022	96,77	97,88
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	4.783	4.656	4.103	85,78	88,12
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	3.112.594	3.054.485	3.016.547	96,91	98,76
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	44.000	51.700	50.898	115,68	98,45
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	3.063.811	2.998.129	2.961.546	96,66	98,78

0	1	2	3	4	5	6
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	4.783	4.656	4.103	85,78	88,12
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	8.508	38.622	20.740	243,77	53,70
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	8.508	38.622	20.740	243,77	53,70
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	10.171	10.849	736	7,24	6,78
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	10.171	10.849	736	7,24	6,78
16	MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE					
	TOTAL GENERAL	11.230.284	11.310.764	10.738.323	95,62	94,94
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	3.622	2.267	2.225	61,43	98,15
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	3.112	3.478	3.436	110,41	98,79
	APĂRARE	7.647.906	7.541.965	6.982.809	91,30	92,59
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	384.430	362.351	361.446	94,02	99,75
	ÎNVĂȚĂMÂNT	251.803	281.553	280.026	111,21	99,46
	SĂNĂTATE	67.194	77.435	74.619	111,05	96,36
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	62.361	72.425	66.062	105,93	91,21
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2.809.337	2.922.466	2.922.069	104,01	99,99
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	519	519	315	60,69	60,69
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	0	46.305	45.316	0,00	97,86
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	10.348.097	10.621.970	10.582.924	102,27	99,63
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	3.622	2.267	2.225	61,43	98,15
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	3.112	3.478	3.436	110,41	98,79
	APĂRARE	6.772.069	6.859.683	6.829.260	100,84	99,56
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	384.418	362.339	361.446	94,02	99,75
	ÎNVĂȚĂMÂNT	251.556	281.286	279.984	111,30	99,54
	SĂNĂTATE	67.002	77.061	74.390	111,03	96,53
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	56.981	67.085	64.798	113,72	96,59
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2.809.337	2.922.466	2.922.069	104,01	99,99
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	0	46.305	45.316	0,00	97,86
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	882.187	688.794	155.399	17,62	22,56
	APĂRARE	875.837	682.282	153.549	17,53	22,51
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	12	12	0	0,00	0,00
	ÎNVĂȚĂMÂNT	247	267	42	17,00	15,73
	SĂNĂTATE	192	374	229	119,27	61,23
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	5.380	5.340	1.264	23,49	23,67
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	519	519	315	60,69	60,69
17	MINISTERUL AFACERILOR INTERNE					
	TOTAL GENERAL	11.693.997	11.743.502	11.538.036	98,67	98,25
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	476.494	417.048	394.468	82,79	94,59
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	8.160.432	8.478.275	8.352.942	102,36	98,52
	ÎNVĂȚĂMÂNT	143.281	130.162	129.230	90,19	99,28
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	32.649	34.998	34.821	106,65	99,49
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2.220.307	2.488.869	2.488.186	112,06	99,97
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	660.834	194.150	138.389	20,94	71,28
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	10.921.515	11.408.805	11.344.304	103,87	99,43
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	476.494	417.040	394.460	82,78	94,59
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	8.027.951	8.317.021	8.276.880	103,10	99,52
	ÎNVĂȚĂMÂNT	143.281	129.930	129.228	90,19	99,46
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	32.649	34.998	34.821	106,65	99,49
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2.220.307	2.488.869	2.488.186	112,06	99,97
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	20.833	20.947	20.729	99,50	98,96
	CREDITE EXTERNE	0	1.100	0	0	0,00
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	0	1.100	0	0	0,00
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	76.450	106.907	29.487	38,57	27,58
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	0	8	8	0,00	100,00
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	76.450	106.667	29.477	38,56	27,63
	ÎNVĂȚĂMÂNT	0	232	2	0,00	0,86
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	696.032	226.690	164.245	23,60	72,45
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	56.031	53.487	46.585	83,14	87,10
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	640.001	173.203	117.660	18,38	67,93
18	MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE					
	TOTAL GENERAL	33.172.935	35.990.159	35.291.984	106,39	98,06
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	14.449.438	15.727.097	15.096.960	104,48	95,99
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	18.723.497	20.263.062	20.195.024	107,86	99,66
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	33.166.902	35.981.904	35.290.768	106,40	98,08
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	14.449.438	15.727.097	15.096.960	104,48	95,99
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	18.717.464	20.254.807	20.193.808	107,89	99,70
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	5.792	7.149	1.088	18,78	15,22
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	5.792	7.149	1.088	18,78	15,22
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	241	1.106	128	53,11	11,57

0	1	2	3	4	5	6
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	241	1.106	128	53,11	11,57
19	MINISTERUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI					
	TOTAL GENERAL	445.356	451.300	394.656	88,62	87,45
	ÎNVĂȚĂMÂNT	76.422	72.808	66.807	87,42	91,76
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	343.934	349.492	299.255	87,01	85,63
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	25.000	29.000	28.594	114,38	98,60
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	329.556	335.426	315.375	95,70	94,02
	ÎNVĂȚĂMÂNT	76.422	72.734	66.749	87,34	91,77
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	228.134	233.692	220.032	96,45	94,15
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	25.000	29.000	28.594	114,38	98,60
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	74	58	0,00	78,38
	ÎNVĂȚĂMÂNT	0	74	58	0,00	78,38
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	115.800	115.800	79.223	68,41	68,41
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	115.800	115.800	79.223	68,41	68,41
20	MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE					
	TOTAL GENERAL	13.442.932	16.797.179	14.601.234	108,62	86,93
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0	0	0	0,00	0,00
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	20.000	10.000	6.147	30,74	61,47
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	13.326.306	16.730.553	14.542.946	109,13	86,92
	CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL ECONOMIC	96.626	56.626	52.141	53,96	92,08
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	5.347.112	7.536.248	6.945.509	129,89	92,16
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0	0	0	0,00	0,00
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	20.000	10.000	6.147	30,74	61,47
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	5.230.486	7.469.622	6.887.221	131,67	92,20
	CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL ECONOMIC	96.626	56.626	52.141	53,96	92,08
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	8.095.170	9.260.281	7.655.725	94,57	82,67
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	8.095.170	9.260.281	7.655.725	94,57	82,67
	CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL ECONOMIC	0	0	0	0,00	0,00
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	650	650	0	0,00	0,00
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	650	650	0	0,00	0,00
21	MINISTERUL MEDIULUI					
	TOTAL GENERAL	759.995	791.823	633.756	83,39	80,04
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	132.229	171.508	160.326	121,25	93,48
	PROTECȚIA MEDIULUI	478.797	455.187	343.028	71,64	75,36
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	49.710	49.710	49.222	99,02	99,02
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	99.259	115.418	81.180	81,79	70,34
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	704.195	691.367	588.432	83,56	85,11
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	132.229	171.508	157.562	119,16	91,87
	PROTECȚIA MEDIULUI	443.997	372.731	300.468	67,67	80,61
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	49.710	49.710	49.222	99,02	99,02
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	78.259	97.418	81.180	103,73	83,33
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	6.000	28.556	23.276	387,93	81,51
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	0	0	2.764	0,00	0,00
	PROTECȚIA MEDIULUI	6.000	28.556	20.512	341,87	71,83
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	49.800	71.900	22.048	44,27	30,66
	PROTECȚIA MEDIULUI	28.800	53.900	22.048	76,56	40,91
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	21.000	18.000	0	0,00	0,00
22	MINISTERUL TRANSPORTURILOR					
	TOTAL GENERAL	11.864.674	9.414.501	8.583.178	72,34	91,17
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	11	11	3	27,27	27,27
	SĂNĂTATE	25.452	41.312	33.301	130,84	80,61
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	8.755	8.803	8.772	100,19	99,65
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	244.168	444.168	437.886	179,34	98,59
	TRANSPORTURI	11.586.288	8.920.207	8.103.216	69,94	90,84
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	11.864.674	9.406.794	8.575.477	72,28	91,16
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	11	11	3	27,27	27,27
	SĂNĂTATE	25.452	41.312	33.301	130,84	80,61
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	8.755	8.803	8.772	100,19	99,65
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	244.168	444.168	437.886	179,34	98,59
	TRANSPORTURI	11.586.288	8.912.500	8.095.515	69,87	90,83
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	7.707	7.701	0,00	99,92
	TRANSPORTURI	0	7.707	7.701	0,00	99,92
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	0	0	0	0,00	0,00
	TRANSPORTURI	0	0	0	0,00	0,00
23	MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE					
	TOTAL GENERAL	10.589.701	10.849.306	8.245.819	77,87	76,00
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	2.211.159	1.919.510	1.811.035	81,90	94,35
	ÎNVĂȚĂMÂNT	8.325.167	8.872.906	6.379.791	76,63	71,90
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	43.075	46.590	46.495	107,94	99,80
	PROTECȚIA MEDIULUI	10.300	10.300	8.498	82,50	82,50

0	1	2	3	4	5	6
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	6.608.691	6.600.566	6.352.809	96,13	96,25
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	2.174.222	1.877.811	1.797.965	82,69	95,75
	ÎNVĂȚĂMÂNT	4.381.094	4.665.865	4.499.851	102,71	96,44
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	43.075	46.590	46.495	107,94	99,80
	PROTECȚIA MEDIULUI	10.300	10.300	8.498	82,50	82,50
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	177.400	220.130	40.527	22,84	18,41
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	600	5.362	3.976	662,67	74,15
	ÎNVĂȚĂMÂNT	176.800	214.768	36.551	20,67	17,02
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	3.803.610	4.028.610	1.852.483	48,70	45,98
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	36.337	36.337	9.094	25,03	25,03
	ÎNVĂȚĂMÂNT	3.767.273	3.992.273	1.843.389	48,93	46,17
24	MINISTERUL SĂNĂTĂȚII					
	TOTAL GENERAL	7.778.463	7.626.623	6.704.565	86,19	87,91
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	1.067.948	1.136.663	1.136.663	106,43	100,00
	SĂNĂTATE	6.002.465	5.611.910	4.770.675	79,48	85,01
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	706.000	876.000	796.757	112,86	90,95
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	2.050	2.050	470	22,93	22,93
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	6.391.282	6.200.669	5.855.130	91,61	94,43
	TRANSFERURI CU CARACTER GENERAL ÎNTRE DIFERITE NIVELURI ALE ADMINISTRAȚIEI	1.067.948	1.136.663	1.136.663	106,43	100,00
	SĂNĂTATE	4.617.334	4.188.006	3.921.710	84,93	93,64
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	706.000	876.000	796.757	112,86	90,95
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	6.218	44.991	21.468	345,26	47,72
	SĂNĂTATE	6.218	44.991	21.468	345,26	47,72
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	1.380.963	1.380.963	827.967	59,96	59,96
	SĂNĂTATE	1.378.913	1.378.913	827.497	60,01	60,01
	LOCUINȚE, SERVICII ȘI DEZVOLTARE PUBLICĂ	2.050	2.050	470	22,93	22,93
25	MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE					
	TOTAL GENERAL	773.261	587.893	506.590	65,51	86,17
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	773.261	587.893	506.590	65,51	86,17
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	757.261	540.796	491.312	64,88	90,85
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	757.261	540.796	491.312	64,88	90,85
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	3.797	3.520	0,00	92,70
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	0	3.797	3.520	0,00	92,70
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	16.000	43.300	11.758	73,49	27,15
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	16.000	43.300	11.758	73,49	27,15
26	MINISTERUL COMUNICAȚIILOR ȘI SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE					
	TOTAL GENERAL	425.541	498.505	26.433	6,21	5,30
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	1.892	1.703	1.647	87,05	96,71
	COMUNICAȚII	423.649	496.802	24.786	5,85	4,99
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	425.541	498.505	26.433	6,21	5,30
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	1.892	1.703	1.647	87,05	96,71
	COMUNICAȚII	423.649	496.802	24.786	5,85	4,99
27	MINISTERUL PUBLIC					
	TOTAL GENERAL	935.431	887.524	874.370	93,47	98,52
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	935.221	887.314	874.359	93,49	98,54
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	210	210	11	5,24	5,24
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	934.043	884.426	872.861	93,45	98,69
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	933.833	884.216	872.850	93,47	98,71
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	210	210	11	5,24	5,24
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	1.388	3.098	1.509	108,72	48,71
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	1.388	3.098	1.509	108,72	48,71
28	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE					
	TOTAL GENERAL	34.449	33.065	29.309	85,08	88,64
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	34.449	33.065	29.309	85,08	88,64
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	34.449	33.065	29.309	85,08	88,64
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	34.449	33.065	29.309	85,08	88,64
29	SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII					
	TOTAL GENERAL	1.850.905	1.887.566	1.883.135	101,74	99,77
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	1.381.513	1.392.765	1.388.412	100,50	99,69
	ÎNVĂȚĂMÂNT	25.615	24.458	24.449	95,45	99,96
	SĂNĂTATE	21.311	21.505	21.502	100,90	99,99
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	422.466	448.838	448.772	106,23	99,99
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	1.842.568	1.873.018	1.871.543	101,57	99,92
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	1.373.176	1.378.966	1.377.566	100,32	99,90
	ÎNVĂȚĂMÂNT	25.615	24.458	24.449	95,45	99,96
	SĂNĂTATE	21.311	20.756	20.756	97,40	100,00
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	422.466	448.838	448.772	106,23	99,99
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	5.793	10.859	10.479	180,89	96,50

0	1	2	3	4	5	6
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	5.793	10.110	9.733	168,01	96,27
	SĂNĂTATE	0	749	746	0,00	99,60
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	2.544	3.689	1.113	43,75	30,17
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	2.544	3.689	1.113	43,75	30,17
30	SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE					
	TOTAL GENERAL	272.510	278.100	276.377	101,42	99,38
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	271.710	277.420	275.765	101,49	99,40
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	800	680	612	76,50	90,00
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	269.910	275.500	274.313	101,63	99,57
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	269.110	274.820	273.701	101,71	99,59
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	800	680	612	76,50	90,00
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	2.600	2.600	2.064	79,38	79,38
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	2.600	2.600	2.064	79,38	79,38
31	SERVICIUL DE PROTECȚIE ȘI PAZĂ					
	TOTAL GENERAL	163.825	173.472	172.270	105,15	99,31
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	163.560	173.268	172.069	105,20	99,31
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	265	204	201	75,85	98,53
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	163.725	173.035	171.961	105,03	99,38
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	163.460	172.831	171.760	105,08	99,38
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	265	204	201	75,85	98,53
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	254	130	0,00	51,18
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	0	254	130	0,00	51,18
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	100	183	179	179,00	97,81
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	100	183	179	179,00	97,81
32	SERVICIUL DE TELECOMUNICAȚII SPECIALE					
	TOTAL GENERAL	274.289	295.368	293.801	107,11	99,47
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	273.089	294.128	292.570	107,13	99,47
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1.200	1.240	1.231	102,58	99,27
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	273.461	294.229	293.158	107,20	99,64
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	272.261	292.989	291.927	107,22	99,64
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1.200	1.240	1.231	102,58	99,27
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	828	1.139	643	77,66	56,45
	ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ	828	1.139	643	77,66	56,45
33	MINISTERUL ECONOMIEI					
	TOTAL GENERAL	632.853	585.310	403.289	63,73	68,90
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	152.501	158.556	132.132	86,64	83,33
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	20	0	0	0,00	0,00
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	210.850	168.869	130.612	61,95	77,35
	COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE	0	118	0	0,00	0,00
	INDUSTRIA EXTRACTIVĂ, PRELUCRĂTOARE ȘI CONSTRUCȚII	216.280	205.723	111.788	51,69	54,34
	ALTE ACȚIUNI ECONOMICE	53.202	52.044	28.757	54,05	55,26
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	554.344	506.801	402.008	72,52	79,32
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	152.501	158.556	132.132	86,64	83,33
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	20	0	0	0,00	0,00
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	210.850	168.869	130.612	61,95	77,35
	COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE	0	118	0	0	0
	INDUSTRIA EXTRACTIVĂ, PRELUCRĂTOARE ȘI CONSTRUCȚII	137.771	127.214	110.507	80,21	86,87
	ALTE ACȚIUNI ECONOMICE	53.202	52.044	28.757	54,05	55,26
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	78.509	78.509	1.281	1,63	1,63
	INDUSTRIA EXTRACTIVĂ, PRELUCRĂTOARE ȘI CONSTRUCȚII	78.509	78.509	1.281	1,63	1,63
34	MINISTERUL ENERGIEI					
	TOTAL GENERAL	443.678	690.247	438.220	98,77	63,49
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	29.309	22.413	20.580	70,22	91,82
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	0	0	0	0	0
	COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE	344.362	555.295	305.102	88,60	54,94
	INDUSTRIA EXTRACTIVĂ, PRELUCRĂTOARE ȘI CONSTRUCȚII	1.160	48.077	48.076	4.144,48	100,00
	CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL ECONOMIC	68.847	64.462	64.462	93,63	100,00
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	204.435	450.870	438.086	214,29	97,16
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	29.309	22.279	20.446	69,76	91,77
	ACȚIUNI GENERALE ECONOMICE, COMERCIALE ȘI DE MUNCĂ	0	0	0	0	0
	COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE	105.119	316.052	305.102	290,24	96,54
	INDUSTRIA EXTRACTIVĂ, PRELUCRĂTOARE ȘI CONSTRUCȚII	1.160	48.077	48.076	4.144,48	100,00
	CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL ECONOMIC	68.847	64.462	64.462	93,63	100,00
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	134	134	0,00	100,00
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	0	134	134	0,00	100,00
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	239.243	239.243	0	0,00	0,00
	COMBUSTIBILI ȘI ENERGIE	239.243	239.243	0	0,00	0,00
35	ACADEMIA ROMÂNĂ					
	TOTAL GENERAL	328.672	387.321	325.134	98,92	83,94
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	289.713	346.337	285.139	98,42	82,33

0	1	2	3	4	5	6
	SĂNĂTATE	34.870	36.891	36.467	104,58	98,85
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	3.269	3.273	2.753	84,22	84,11
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	820	820	775	94,51	94,51
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	241.856	267.831	242.612	100,31	90,58
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	203.947	227.897	203.252	99,66	89,19
	SĂNĂTATE	34.870	36.891	36.467	104,58	98,85
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	2.219	2.223	2.118	95,45	95,28
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	820	820	775	94,51	94,51
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	9.707	8.225	0,00	84,73
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	0	9.707	8.225	0,00	84,73
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	86.816	109.783	74.297	85,58	67,68
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	85.766	108.733	73.662	85,89	67,75
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	1.050	1.050	635	60,48	60,48
36	AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR					
	TOTAL GENERAL	653.993	686.716	638.039	97,56	92,91
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	653.993	686.716	638.039	97,56	92,91
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	645.125	675.125	629.966	97,65	93,31
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	645.125	675.125	629.966	97,65	93,31
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	921	697	0,00	75,68
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	0	921	697	0,00	75,68
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	8.868	10.670	7.376	83,18	69,13
	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PISCICULTURĂ ȘI VÂNĂTOARE	8.868	10.670	7.376	83,18	69,13
37	SECRETARIATUL DE STAT PENTRU RECUNOAȘTEREA MERITELOR LUPĂTORILOR ÎMPOTRIVA REGIMULUI COMUNIST INSTAURAT ÎN ROMÂNIA ÎN PERIOADA 1945-1989					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	3.189	2.925	2.045	64,13	69,91
	ASIGURĂRI ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	3.189	2.925	2.045	64,13	69,91
38	OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	15.788	13.969	13.936	88,27	99,76
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	15.788	13.969	13.936	88,27	99,76
39	OFICIUL REGISTRULUI NAȚIONAL AL INFORMAȚIILOR SECRETE DE STAT					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	10.755	10.059	9.977	92,77	99,18
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	10.755	10.059	9.977	92,77	99,18
40	CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII					
	TOTAL GENERAL	5.502	6.200	5.677	103,18	91,56
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	5.502	6.200	5.677	103,18	91,56
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	5.337	5.337	5.012	93,91	93,91
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	5.337	5.337	5.012	93,91	93,91
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	165	863	665	403,03	77,06
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	165	863	665	403,03	77,06
41	AGENȚIA NAȚIONALĂ DE PRESĂ AGERPRES					
	TOTAL GENERAL	23.130	23.246	20.383	88,12	87,68
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	23.130	23.246	20.383	88,12	87,68
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	20.130	20.130	18.115	89,99	89,99
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	20.130	20.130	18.115	89,99	89,99
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	3.000	3.116	2.268	75,60	72,79
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	3.000	3.116	2.268	75,60	72,79
42	INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN					
	TOTAL GENERAL	37.164	37.388	34.468	92,75	92,19
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	37.164	37.388	34.468	92,75	92,19
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	36.664	36.888	34.468	94,01	93,44
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	36.664	36.888	34.468	94,01	93,44
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	500	500	0	0,00	0,00
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	500	500	0	0,00	0,00
43	SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	192.948	192.948	192.842	99,95	99,95
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	192.948	192.948	192.842	99,95	99,95
44	SOCIETATEA ROMÂNĂ DE TELEVIZIUNE					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	135.898	127.114	124.685	91,75	98,09
	CULTURĂ, RECREERE ȘI RELIGIE	135.898	127.114	124.685	91,75	98,09
45	CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII					
	TOTAL GENERAL	110.509	114.273	104.032	94,14	91,04
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	77.654	81.116	71.950	92,65	88,70
	ÎNVĂȚĂMÂNT	32.855	33.157	32.082	97,65	96,76
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	102.919	103.193	100.008	97,17	96,91
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	70.143	70.449	67.995	96,94	96,52
	ÎNVĂȚĂMÂNT	32.776	32.744	32.013	97,67	97,77
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	2.126	5.616	2.392	112,51	42,59
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	2.047	5.203	2.323	113,48	44,65
	ÎNVĂȚĂMÂNT	79	413	69	0,00	16,71
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	5.464	5.464	1.632	29,87	29,87

0	1	2	3	4	5	6
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	5.464	5.464	1.632	29,87	29,87
46	AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	89.316	133.310	129.188	144,64	96,91
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	71.973	70.215	66.828	92,85	95,18
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	17.343	63.095	62.360	359,57	98,84
47	AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	3.256	4.851	4.766	146,38	98,25
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	3.256	4.851	4.766	146,38	98,25
48	CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	8.582	4.882	4.653	54,22	95,31
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	8.582	4.882	4.653	54,22	95,31
49	CONSILIUL NAȚIONAL DE SOLUȚIONARE A CONTESTAȚIILOR					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	10.717	11.297	11.074	103,33	98,03
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	10.717	11.297	11.074	103,33	98,03
50	AUTORITATEA PENTRU ADMINISTRAREA ACTIVELOR STATULUI					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	20.716	19.155	18.075	87,25	94,36
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	20.716	19.155	18.075	87,25	94,36
51	MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE, ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ȘI FONDURILOR EUROPENE – PENTRU ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE					
	TOTAL GENERAL	3.189.672	2.795.293	2.003.557	62,81	71,68
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	1.639.731	1.734.331	1.211.132	73,86	69,83
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	847	427	26	3,07	6,09
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	3.179.720	2.784.790	2.001.853	62,96	71,89
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	1.629.779	1.723.828	1.209.428	74,21	70,16
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	847	427	26	3,07	6,09
	PROTECȚIA MEDIULUI	1.549.094	1.060.535	792.399	51,15	74,72
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	551	349	0,00	63,34
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	0	551	349	0,00	63,34
	VENITURI PROPRII - TOTAL CHELTUIELI	9.952	9.952	1.355	13,62	13,62
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	9.952	9.952	1.355	13,62	13,62
52	AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU RESTITUIREA PROPRIETĂȚILOR					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	22.964	18.402	18.208	79,29	98,95
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	22.964	18.402	18.208	79,29	98,95
	ALTE SERVICII PUBLICE GENERALE	0	0	0	0,00	0,00
53	ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA					
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	6.404	7.394	7.161	111,82	96,85
	CERCETARE FUNDAMENTALĂ ȘI CERCETARE-DEZVOLTARE	6.404	7.394	7.161	111,82	96,85
54	MINISTERUL CONSULTĂRII PUBLICE ȘI DIALOGULUI SOCIAL					
	TOTAL GENERAL	9.000	3.034	2.454	27,27	80,88
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	9.000	3.006	2.434	27,04	80,97
	CHELTUIELI - BUGET DE STAT	9.000	3.006	2.434	27,04	80,97
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	9.000	3.006	2.434	27,04	80,97
	FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE	0	28	20	0,00	71,43
	AUTORITĂȚI PUBLICE ȘI ACȚIUNI EXTERNE	0	28	20	0,00	71,43

SITUAȚIE
privind numărul de entități verificate în anul 2017
– detaliere pe categorii de entități verificate –

STRUCTURA CURȚII DE CONTURI	CATEGORII DE ENTITĂȚI VERIFICATE											
	OPC	OSC	OTC	CN	SN	RA	RA interes local	SC	SC interes local	Socie- tăți bancare	Alte entități	Total
TOTAL APARAT CENTRAL	72	12	56	12	1	9	0	11	0	1	7	181
Camera de Conturi Alba	32	2	8				1	1	1		1	46
Camera de Conturi Arad	32	1	10						2		1	46
Camera de Conturi Argeș	39	1	29	1			1	2	6		1	80
Camera de Conturi Bacău	35	2	8	2			1		4		1	53
Camera de Conturi Bihor	42	3	15					1	3		1	65
Camera de Conturi Bistrița-Năsăud	27		9				5				2	43
Camera de Conturi Botoșani	31	2	6						4		1	44
Camera de Conturi Brăila	22	1	13				1		4		1	42
Camera de Conturi Brașov	25	1	20	1			2		6			55
Camera de Conturi București	7	7	93	2			1		3		4	117
Camera de Conturi Buzău	35	1	11						4		1	52
Camera de Conturi Călărași	24		9						3		1	37
Camera de Conturi Caraș-Severin	30		12				1		7		1	51
Camera de Conturi Cluj	32	2	15	2			1	2	4		1	59
Camera de Conturi Constanța	28	4	24	2				2	7		1	68
Camera de Conturi Covasna	28		9				1		5		1	44
Camera de Conturi Dâmbovița	36	1	8						5		1	51
Camera de Conturi Dolj	39	3	14	1	1		1		4		1	64
Camera de Conturi Galați	25	2	17	1		1			4		1	51
Camera de Conturi Giurgiu	26		7						2		1	36
Camera de Conturi Gorj	33	1	9						9		1	53
Camera de Conturi Harghita	31		8						4		1	44
Camera de Conturi Hunedoara	28	1	10					4	10		3	56
Camera de Conturi Ialomița	33	2	8						3		1	47
Camera de Conturi Iași	39	2	18		1			1	5			66
Camera de Conturi Ilfov	21		15						2		1	39
Camera de Conturi Maramureș	31	2	8				1		1		1	44
Camera de Conturi Mehedinți	33	1	8								1	43
Camera de Conturi Mureș	43		14						2		1	60
Camera de Conturi Neamț	30	2	9					1	1		1	44
Camera de Conturi Olt	41	2	6						2		1	52
Camera de Conturi Prahova	40	1	16		1			1	7			66
Camera de Conturi Sălaj	27	3	8						3		1	42
Camera de Conturi Satu Mare	25	1	9								1	36
Camera de Conturi Sibiu	27	2	11	2			5		6		1	54
Camera de Conturi Suceava	45	2	11				1		2		1	62
Camera de Conturi Teleorman	40	1	8						4		1	54
Camera de Conturi Timiș	40	1	19	2	1			1	8		1	73
Camera de Conturi Tulcea	21	2	10						5			38
Camera de Conturi Vâlcea	35	2	8					1	2		2	50
Camera de Conturi Vaslui	32	1	12						4		1	50
Camera de Conturi Vrancea	30	2	11								1	44
TOTAL CAMERE DE CONTURI	1.320	64	573	16	4	1	23	17	158	0	45	2.221
TOTAL GENERAL	1.392	76	629	28	5	10	23	28	158	1	52	2.402

SITUAȚIE
privind cuantificarea abaterilor constatate ca urmare a acțiunilor de verificare
desfășurate în anul 2017 și frecvența acestora
– detaliere pe bugete –

Nr. crt.	Buget	Obiective	Nr. cazuri	Venituri suplimentare	Plăți nelegale	Financiar-contabile
			mii lei		mii lei	mii lei
0	1	2	3	4	5	6
1	Bugetul de stat		2.770	669.625	91.862	31.408.716
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		29	0	0	127.256
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		503	8.555	42.053	20.666.344
	Abateri privind auditul public intern		168	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		898	642.188	3.323	1.769.204
	Calitatea gestiunii economico-financiare		1.050	16.453	43.744	8.839.638
	Achiziții publice		116	1.593	2.741	6.273
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă		5	836	0	0
	Abateri de la prevederile Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi		1	0	0	0
2	Credite interne		12	0	0	3.683
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		1	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		1	0	0	0
	Calitatea gestiunii economico-financiare		10	0	0	3.683
3	Credite externe		5	0	0	9.162
	Calitatea gestiunii economico-financiare		5	0	0	9.162
4	Bugetul asigurărilor sociale de stat		195	3.796	10.025	76.793
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		32	23	0	72.842
	Abateri privind auditul public intern		5	0	0	476
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		14	2.902	59	25
	Calitatea gestiunii economico-financiare		141	872	9.915	3.451
	Achiziții publice		3	0	51	0
5	Bugete locale		16.245	236.608	419.352	5.974.942
5.1	Bugete proprii ale județelor		546	16.714	28.058	376.782
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		13	0	33	18.170
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		105	10	0	331.783
	Abateri privind auditul public intern		34	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		38	12.004	0	154
	Calitatea gestiunii economico-financiare		271	4.676	25.009	9.960
	Achiziții publice		84	23	3.015	16.716
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă		1	0	0	0
5.2	Bugete proprii ale municipiilor		1.461	91.141	175.020	1.243.765
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		23	34	0	929
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		272	5.150	434	1.016.054
	Abateri privind auditul public intern		61	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		331	73.424	498	2.222
	Calitatea gestiunii economico-financiare		607	12.249	150.303	215.228
	Achiziții publice		159	285	21.946	9.149
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă		8	0	1.839	183

0	1	2	3	4	5	6
5.3 Bugete proprii ale orașelor			1.488	21.495	34.146	328.531
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		25	0	0	545
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		286	156	2	259.220
	Abateri privind auditul public intern		93	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		341	19.645	1.754	4.387
	Calitatea gestiunii economico-financiare		591	1.684	26.882	60.856
	Achiziții publice		150	9	5.508	3.523
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă		2	0	0	0
5.4 Bugete proprii ale comunelor			11.827	103.851	160.205	1.944.604
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		420	301	0	16.596
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		2.402	338	895	1.664.548
	Abateri privind auditul public intern		830	0	3	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		2.751	91.592	5.368	15.244
	Calitatea gestiunii economico-financiare		4.393	9.781	106.944	236.488
	Achiziții publice		1.000	1.625	45.919	11.701
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă		30	216	1.068	27
	Abateri de la prevederile Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi		1	0	7	0
5.5 Bugete ale instituțiilor publice finanțate parțial din bugetele locale			562	2.777	13.199	74.287
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		1	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		149	0	28	64.824
	Abateri privind auditul public intern		43	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		30	839	50	4
	Calitatea gestiunii economico-financiare		278	1.938	9.151	8.033
	Achiziții publice		61	0	3.971	1.426
5.6 Bugete ale instituțiilor publice finanțate integral din bugetele locale			361	632	8.724	2.006.973
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		2	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		101	0	0	1.989.114
	Abateri privind auditul public intern		38	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		12	1	0	37
	Calitatea gestiunii economico-financiare		174	29	7.675	4.161
	Achiziții publice		34	601	1.049	13.660
6 Bugetul asigurărilor pentru șomaj			65	29	2.472	26.925
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		1	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		5	0	0	23.479
	Abateri privind auditul public intern		2	0	0	0
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		5	24	0	415
	Calitatea gestiunii economico-financiare		52	4	2.472	3.032
7 Bugetul Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate			185	985	28.906	556.891
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare		1	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		5	0	0	548.634
	Abateri privind auditul public intern		10	0	0	1.885
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat		12	928	0	5.576
	Calitatea gestiunii economico-financiare		157	57	28.906	795
8 Bugetul împrumuturilor externe și interne			10	0	0	0
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare		1	0	0	0

0	1	2	3	4	5	6
	Abateri privind auditul public intern	2	0	0	0	
	Calitatea gestiunii economico-financiare	7	0	0	0	
9	Bugetul fondurilor externe nerambursabile	1	0	0	85	
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	1	0	0	85	
10	Bugete ale instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii	307	18.450	23.429	582.927	
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare	5	0	0	165	
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	106	13.550	0	387.204	
	Abateri privind auditul public intern	28	0	0	184	
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat	16	3.876	0	1.197	
	Calitatea gestiunii economico-financiare	105	1.025	19.409	191.786	
	Achiziții publice	47	0	4.020	2.391	
11	Venituri proprii ale instituțiilor publice	452	12.761	43.894	1.824.905	
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare	17	0	0	8.850	
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	115	1.384	787	174.834	
	Abateri privind auditul public intern	42	0	0	0	
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat	39	7.194	0	2.687	
	Calitatea gestiunii economico-financiare	195	4.181	41.032	66.691	
	Achiziții publice	44	1	2.075	1.571.843	
12	Venituri și cheltuieli ale persoanelor juridice fără scop patrimonial	19	17	67	399	
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	10	0	0	146	
	Abateri privind auditul public intern	2	0	0	0	
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat	1	0	0	253	
	Calitatea gestiunii economico-financiare	6	17	66	0	
13	Venituri și cheltuieli ale agenților economici	1.161	35.911	67.646	2.759.619	
	Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare	30	0	0	13.299	
	Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare	262	4.205	2.378	1.382.088	
	Abateri privind auditul public intern	169	0	0	474	
	Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat	137	8.033	590	10.613	
	Calitatea gestiunii economico-financiare	480	23.545	42.657	1.350.344	
	Achiziții publice	81	127	22.020	2.802	
	Constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă	2	0	0	0	
TOTAL GENERAL		21.427	978.183	687.652	43.225.046	

PROPUNERI privind îmbunătățirea cadrului legal

Nr. crt.	Inițiator/actul normativ de referință	Propuneri de modificare/completare	Motivare/comentariu														
0	1	2	3														
1.	Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare ANEXA 3 E. Praguri de informare și alertă E.1. Praguri de alertă pentru alți poluanți în afara ozonului Depășirea pragului de alertă trebuie înregistrată timp de 3 ore consecutiv, în puncte reprezentative pentru calitatea aerului pentru o suprafață de cel puțin 100 km² sau pentru o întreagă zonă sau aglomerare, oricare dintre acestea este mai mică. <table><tr><td>Poluant</td><td>Prag de alertă</td></tr><tr><td>Dioxid de sulf</td><td>500 mg/mc</td></tr><tr><td>Dioxid de azot</td><td>400 mg/mc</td></tr></table>	Poluant	Prag de alertă	Dioxid de sulf	500 mg/mc	Dioxid de azot	400 mg/mc	Punctul E.1., litera E din Anexa nr. 3 la Legea nr. 104/2011 se completează după cum urmează: E.1. Praguri de alertă pentru alți poluanți în afara ozonului Depășirea pragului de alertă trebuie înregistrată timp de 3 ore consecutiv, în puncte reprezentative pentru calitatea aerului pentru o suprafață de cel puțin 100 km² sau pentru o întreagă zonă sau aglomerare, oricare dintre acestea este mai mică. <table><tr><td>Poluant</td><td>Prag de alertă</td></tr><tr><td>Dioxid de sulf</td><td>500 mg/mc</td></tr><tr><td>Dioxid de azot</td><td>400 mg/mc</td></tr><tr><td>PM10 gravimetric</td><td>100 mg/mc</td></tr></table>	Poluant	Prag de alertă	Dioxid de sulf	500 mg/mc	Dioxid de azot	400 mg/mc	PM10 gravimetric	100 mg/mc	Avându-se în vedere prevederile Directivei 2008/50/CE, în care este prevăzut un prag de alertă și pentru concentrația de PM10 nefenometric, propunem completarea normei legale, în sensul introducerii unui prag de alertă și pentru concentrația de PM10 nefenometric, deoarece acest poluant este un indicator cu o influență majoră în creșterea calității condițiilor de viață și de muncă a populației.
Poluant	Prag de alertă																
Dioxid de sulf	500 mg/mc																
Dioxid de azot	400 mg/mc																
Poluant	Prag de alertă																
Dioxid de sulf	500 mg/mc																
Dioxid de azot	400 mg/mc																
PM10 gravimetric	100 mg/mc																
2.	Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare: ART. 14 (2) Structurile teritoriale ale autorității publice centrale pentru sănătate au următoarele responsabilități: a) participă la elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de calitate a aerului și a planurilor de acțiune pe termen scurt; b) în cazul în care sunt informate de către autoritatea publică teritorială pentru protecția mediului despre existența riscului de depășire a pragului de alertă și/sau a pragului de informare, evaluează în regim de urgență riscurile pentru sănătatea populației și propun măsuri imediate și preventive care trebuie luate pentru protecția sănătății populației, în general, și pentru protecția grupurilor sensibile, în special, inclusiv copii.	După litera b) alineatul (2) al articolului 14 se introduce litera c), cu următorul cuprins: c) efectuează cercetări/studii/analize privind relația dintre poluare și sănătate, la nivel județean.	Se are în vedere faptul că nici o altă instituție cu atribuții în domeniul monitorizării calității aerului nu efectuează astfel de cercetări. Scopul pentru care se face monitorizarea aerului este acela de îmbunătățire a calității vieții, respectiv a sănătății.														
3.	Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător cu modificările și completările ulterioare ART. 24 Titularul de activitate are următoarele atribuții și responsabilități: ... d) aplică măsurile de reducere a emisiilor de poluanți în aer, cuprinse în planurile de calitate a aerului; ... f) monitorizează emisiile de poluanți în aerul înconjurător, utilizând metodele și echipamentele stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi, și transmite rezultatele autorității publice teritoriale pentru protecția mediului.	Articolul 24, literele d) și f) se modifică, având următorul conținut: d) aplică măsurile de reducere a emisiilor de poluanți în aer, inclusiv cele olfactive, cuprinse în planurile de calitate a aerului și nu numai acestea; ... f) monitorizează emisiile de poluanți în aerul înconjurător, inclusiv pentru poluanți olfactivi, utilizând metodele și echipamentele stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi, și transmite rezultatele autorității publice teritoriale pentru protecția mediului;	Numeroase sesizări depuse de către populație în legătură cu poluarea atmosferei din punct de vedere al mirosului dezagreabil care provoacă disconfort, neexistând posibilitatea cuantificării acestui tip de poluare și nici legislație în vigoare pentru determinările olfactive.														
4.	Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare ART. 79 (3) Constituie contravenții și se sancționează cu amendă de la 500 lei la 2.000 lei, pentru persoane fizice, și de la 5.000 lei la 10.000 lei, pentru persoane juridice, nerespectarea următoarelor obligații: a) obligația titularului de activitate de a furniza autorităților competente informațiile solicitate pentru elaborarea inventarelor de emisii de poluanți atmosferici; b) obligația titularului de activitate de a informa autoritățile competente în cazul depășirii valorilor-limită de emisie, impuse prin actele de reglementare.	Alineatul (3) al articolului 79 din Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează: c) obligația titularului de activitate de a monitoriza nivelul emisiilor de poluanți și de a raporta, periodic, informațiile solicitate către autoritatea competentă, conform actelor de reglementare în baza cărora își desfășoară activitatea; d) obligația titularului de activitate care desfășoară una sau mai multe activități prevăzute în Anexa I la Regulamentul E-PRTR (HG nr. 140/2008), de a furniza autorităților competente informațiile solicitate pentru elaborarea Regulamentului E-PRTR; e) obligația operatorilor economici care desfășoară activitate în sectoarele/subsectoarele generatoare de emisii antropice din surse sau al reținerilor prin sechestrare a tuturor gazelor cu efect de seră (HG nr. 1570/2007, Anexele nr. 1-4), de a furniza autorităților competente informațiile solicitate pentru elaborarea Inventarului Național de GES.	Completarea este necesară deoarece, în lipsă de sancțiuni pentru neîndeplinirea obligației de raportare conform actelor de reglementare în baza cărora își desfășoară activitatea, agenții economici consideră aceasta ca fiind un drept și îl exercită benevol, cu implicații asupra denaturării datelor din Inventarul național al emisiilor de poluanți, din Inventarul Național de Emisii de Gaze cu Efect de Seră (GES) și Registrul European al Poluanților Emiși și Transferați (E-PRTR).														

0	1	2	3
5.	Legea nr. 126/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 33/2001 privind acordarea de rechizite școlare în anul școlar 2001-2002 ART. 5 (2) Cererea va fi însoțită de actele doveditoare privind venitul mediu net lunar pe membru de familie, realizat în luna iulie a anului respectiv.	Alineatul (2) al articolului 5 din Legea nr. 126/2002 pentru aprobarea OG nr. 33/2001 se modifică și se completează după cum urmează: (2) Cererea va fi însoțită de actele doveditoare privind venitul mediu net lunar pe membru de familie, realizat în luna iulie a anului respectiv declarația pe propria răspundere a reprezentantului legal al elevului, din care să reiasă: numărul membrilor familiei, veniturile nete ale fiecărui membru al familiei pe luna iulie a anului respectiv și venitul mediu net lunar pe membru de familie.	Având în vedere că în actul normativ nu se precizează care sunt documentele doveditoare privind venitul mediu net lunar pe membru de familie care trebuie să însoțească cererea. De multe ori, costul obținerii tuturor documentelor doveditoare prevăzute de Legea nr. 126/2002 este mai mare decât costul unui pachet de rechizite școlare. S-ar reduce atât volumul de documente ce trebuie gestionate și analizate de comisia de acordare a rechizitelor școlare la nivelul unității de învățământ, cât și costurile obținerii tuturor documentelor doveditoare privind veniturile.
6.	Legea nr. 146/2002 privind regimul juridic al fundațiilor județene pentru tineret și a municipiului București, cu modificările și completările ulterioare ART. 29 (1) La nivelul fiecărui județ, evaluarea, supravegherea și controlul activității fundației județene pentru tineret sau a municipiului București se exercită de către o comisie formată din câte un reprezentant al direcției pentru tineret și sport județene, respectiv a municipiului București, al prefectului, al consiliului județean, respectiv al Consiliului General al Municipiului București și al direcției generale a finanțelor publice județene.	Completarea art. 29 cu alin. (1¹), după alin. (1), cu următorul cuprins: (1¹) Comisia va fi convocată de către reprezentantul numit din partea prefectului.	Se impune completarea art. 29 cu un nou alineat, întrucât convocarea comisiei nu a fost reglementată.
7.	Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare ART. 174 Dobânzi (1) Dobânzile se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv.	Alineatul (1) al articolului 174 se modifică și se completează, astfel: (1) Dobânzile se calculează pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv. Dobânda nu poate depăși debitul.	Ar trebui să se prevadă termene de plată limitate, pentru ca actul normativ să nu vizeze creșterea veniturilor prin perceperea unor dobânzi pentru efectuarea cu întârziere a plăților, ci, mai degrabă, trebuie să urmărească minimizarea consecințelor de efectuare cu întârziere a plăților prin instituirea unor proceduri rapide și eficiente de executare silită a creanței.
8.	Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare ART. 183 Majorări de întârziere în cazul obligațiilor fiscale datorate bugetelor locale (1) Prin excepție de la prevederile art. 173 și 176, pentru neachitarea la termenul de scadență de către debitor a obligațiilor fiscale principale datorate bugetelor locale, se datorează după acest termen majorări de întârziere. (2) Nivelul majorării de întârziere este de 1% din cuantumul obligațiilor fiscale principale neachitate în termen, calculată pentru fiecare lună sau fracțiune de lună, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv.	Alineatul (2) al art. 183 din Legea nr. 207/2015 se completează astfel: (2) Nivelul majorării de întârziere este de 1% din cuantumul obligațiilor fiscale principale neachitate în termen, calculată pentru fiecare lună sau fracțiune de lună, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate, inclusiv. Majorările calculate nu pot depăși nivelul debitului.	Ca și în cazul dobânzilor prevăzute la art. 174 din Legea nr. 207/2015, ar trebui să se prevadă termene de plată limitate, pentru ca actul normativ să nu vizeze creșterea veniturilor prin perceperea unor dobânzi pentru efectuarea cu întârziere a plăților, ci, mai degrabă, trebuie să urmărească minimizarea consecințelor de efectuare cu întârziere a plăților prin instituirea unor proceduri rapide și eficiente de executare silită a creanței.
9.	Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare ART. 193 Garanții (11) Bunurile oferite drept garanție potrivit alin. (6) lit. c) și d) se evaluează de un expert evaluator independent, care întocmește un raport de evaluare. În cazul bunurilor imobile a căror valoare stabilită în raportul de evaluare este mai mare decât valoarea orientativă stabilită prin expertizele utilizate de camera notarilor publici, valoarea bunurilor se determină la nivelul valorii orientative stabilite prin expertiza întocmită de Camera notarilor publici. În cazul bunurilor mobile a căror valoare stabilită în raportul de evaluare este vădit disproporționată față de valoarea de piață a acestora, organul fiscal competent poate efectua o nouă evaluare, potrivit prevederilor art. 63. În acest caz, termenul de soluționare a cererii se prelungește cu perioada cuprinsă între data depunerii raportului de evaluare și data efectuării noii evaluări.	Alineatul (11) al art. 193 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală se completează după cum urmează: (11) Bunurile oferite drept garanție potrivit alin. (6) lit. c) și d) se asigură pe cheltuiela contribuabilului și se evaluează de un expert evaluator independent, care întocmește un raport de evaluare. Drepturile de despăgubire ce izvorăsc din polița de asigurare încheiată vor fi cesionate către ANAF. În cazul bunurilor imobile a căror valoare stabilită în raportul de evaluare este mai mare decât valoarea orientativă stabilită prin expertizele utilizate de Camera notarilor publici, valoarea bunurilor se determină la nivelul valorii orientative stabilite prin expertiza întocmită de Camera notarilor publici. În cazul bunurilor mobile a căror valoare stabilită în raportul de evaluare este vădit disproporționată față de valoarea de piață a acestora, organul fiscal competent poate efectua o nouă evaluare, potrivit prevederilor art. 63. În acest caz, termenul de soluționare a cererii se prelungește cu perioada cuprinsă între data depunerii raportului de evaluare și data efectuării noii evaluări.	Întrucât actuala reglementare nu este completă, în sensul că nu acoperă riscurile distrugerii bunurilor admise în garanție, există oricând pericolul ca sumele pentru care se acordă îlesnișurile la plată să rămână negarantate. Odată cu pierderea sau degradarea garanțiilor sunt diminuate drastic șansele recuperării debitorilor fiscale de la contribuabili în cazul în care aceștia nu își onorează obligațiile asumate din deciziile de acordare a îlesnișurilor la plată.

0	1	2	3
10.	Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare ART. 121 (2) Membrii birourilor electorale, statisticienii și personalul tehnic auxiliar, care au calitatea de angajat cu contract de muncă sau sunt numiți într-o funcție publică, se consideră detașați, pe perioada cât își desfășoară activitatea, la birourile electorale. Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare ART. 109 (2) Pe perioada cât funcționează birourile și oficiile electorale, membrii acestora, statisticienii, personalul tehnic auxiliar și operatorii de calculator se consideră detașați și primesc o indemnizație stabilită prin hotărâre a Guvernului, la propunerea AEP. Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ART. 45 Detașarea este actul prin care se dispune schimbarea temporară a locului de muncă, din dispoziția angajatorului, la un alt angajator, în scopul executării unor lucrări în interesul acestuia. (...)	Pentru a evita ambiguități sau confuzii de interpretare este necesară definirea clară a conceptului de „detașare” și a noțiunii de „indemnizație de detașare”, pentru personalul prevăzut la articolul 109, alin. (2) din Legea nr. 208/2015, context în care se propune înlocuirea noțiunii de „indemnizație de detașare” cu „compensație salarială”.	
11.	Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare ART. 121 (1) Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri mobile și imobile, altele decât cele prevăzute la art. 120 alin. (1), intrate în proprietatea acestora prin modalitățile prevăzute de lege. (2) Bunurile ce fac parte din domeniul privat sunt supuse dispozițiilor de drept comun, dacă prin lege nu se prevede altfel. (3) Donațiile și legatele cu sarcini pot fi acceptate numai cu aprobarea consiliului local sau, după caz, a consiliului județean, cu votul majorității consilierilor locali sau județeni, după caz, în funcție. (4) Schimbul de imobile din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale se face în condițiile legii, pe baza unui raport de evaluare, însoțit de consiliul local.	Articolul 121 se completează, după cum urmează: (1) Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri mobile și imobile, altele decât cele prevăzute la art. 120 alin. (1), intrate în proprietatea acestora prin modalitățile prevăzute de lege. (2) Bunurile ce fac parte din domeniul privat sunt supuse dispozițiilor de drept comun, dacă prin lege nu se prevede altfel. (3) Donațiile și legatele cu sarcini pot fi acceptate numai cu aprobarea consiliului local sau, după caz, a consiliului județean, cu votul majorității consilierilor locali sau județeni, după caz, în funcție, acestea intrând în fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice. 3.1 Fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice din administrația locală finanțată de la bugetele locale sau integral/parțial din venituri proprii și subvenții, reprezintă totalitatea clădirilor, terenurilor, primite prin donație sau legate de sarcini, după 1989. Orice clădire sau teren care face obiectul unei donații sau legat de sarcini și intră în proprietatea privată a instituției publice locale trebuie să aibă aprobarea organelor de conducere ale administrației locale, în funcție de subordonarea acestor instituții publice. Donațiile și legatele cu sarcini care aparțin instituțiilor publice cu finanțare integral sau parțial de la bugetul de stat, nu pot fi acceptate cu aprobarea autorităților deliberative, în patrimoniul entităților locale, acestea formând fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice din administrația de stat. (4) Schimbul de imobile din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale se face în condițiile legii, pe baza unui raport de evaluare, însoțit de consiliul local.	Se au în vedere următoarele: ➤ Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, cu modificările și completările ulterioare, nu definește bunurile care alcătuiesc proprietatea privată a instituțiilor publice din administrația centrală (stat) și locală, iar în ANEXA - LISTĂ cuprinzând unele bunuri care alcătuiesc domeniul public al statului și al unităților administrativ-teritoriale, la punctul I, II și III sunt redate cele care alcătuiesc domeniul public al statului, al județelor, respectiv al municipiilor, orașelor și comunelor; ➤ Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale este singurul act normativ care, la art. 121 alin. (3), face trimitere la donații și legatele cu sarcini, cu reluarea, în art. 119-123, a unor reglementări din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică; ➤ prin OMFP nr. 465/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice pentru întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2015, pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia, aprobate prin OMFP nr. 1.917/2005, precum și pentru modificarea și completarea altor norme metodologice în domeniul contabilității publice s-au introdus conturile sintetice de gradul II și III – 1020102 „Fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice” și 1040102 „Fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice din administrația

0	1	2	3
			locală”, fără ca acestea să fie definite; ➤ în Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la art. 553 se precizează că „sunt obiect al proprietății private toate bunurile de uz sau de interes privat aparținând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale”; ➤ lipsa de definire a celor două fonduri introduse în anul 2015 creează premisele interpretării că bunurile primite prin donație anterior anului 1989 (care în perioada 1998-2015 au fost reflectate în domeniile private ale statului sau UAT) sunt și pot fi tratate ca aparținând proprietății publice a instituției publice; ➤ neidentificarea unui act normativ în care să poată fi inserate concomitent cele două fonduri nou introduse (Legea nr. 213/1998 reglementează domeniul public, iar Legea nr. 215/2001 reglementează administrația publică locală). Ori, dacă legiuitorul ar permite o asemenea interpretare, definirea celor două fonduri și funcțiunile conturilor 1020102 „Fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice”, respectiv 1040102 „Fondul bunurilor care alcătuiesc proprietatea privată a instituției publice din administrația locală”, ar anula riscurile privind asigurarea integrității drepturilor patrimoniale (care se desprind din interpretarea pe care o dau instituțiile publice aflate în această situație) și, mai mult, ar clarifica ce a vrut să fie reglementat prin introducerea în plus a celor două conturi (ce n-au fost detaliate ca și conținut și funcțiune).
12.	LEGEA nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare ART. 114 (1) Asociațiile de dezvoltare intercomunitară pot decide desemnarea unui administrator public pentru gestionarea serviciilor de interes general care fac obiectul asocierii.	Alineatul (1) al articolului 114 se modifică și se completează, astfel: (1) Asociațiile de dezvoltare intercomunitară pot decide desemnarea au obligația desemnării unui administrator public pentru gestionarea serviciilor de interes general care fac obiectul asocierii.	Având în vedere că actualmente prevederile art. 114 nu sunt imperative, unitățile administrativ-teritoriale asociate nu se prevează de acestea. Ca atare, considerăm că se impune ca desemnarea administratorului public pentru gestionarea serviciilor de interes general care fac obiectul asocierilor să fie obligatorie, iar deliberativul să fie factorul decident în ceea ce privește procedurile specifice pentru recrutarea, numirea și eliberarea din funcție a acestuia.
13.	Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare ART. 399 Scutiri pentru produse energetice și energie electrică (1) Sunt scutite de la plata accizelor: k) orice produs energetic utilizat drept combustibil pentru încălzire de către spitale, sanatorii, aziluri de bătrâni, orfelinate și de alte instituții de asistență socială, instituții de învățământ și lăcașuri de cult.	Articolul 399 alineatul (1) lit. k) se completează astfel: k) orice produs energetic utilizat drept combustibil pentru încălzire de către spitale, sanatorii, aziluri de bătrâni, orfelinate și de alte instituții de asistență socială, instituții de învățământ și, lăcașuri de cult și complexe sportive naționale.	Motivarea are la bază reducerea cheltuielilor de întreținere a complexelor sportive naționale (dată fiind ponderea însemnată a cheltuielilor cu combustibilul în total cheltuieli), precum și abordarea unitară a acestor scutiri la plata accizelor.
14.	Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare ART. 465 (4) Pentru stabilirea impozitului/taxe pe teren, potrivit alin. (3) se folosesc sumele din tabelul următor, exprimate în lei pe hectar:	Alineatul (4) al articolului 465 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal se completează prin introducerea unei noi categorii de folosință a terenurilor, respectiv plaje litorale cu destinație turistică, unde valoarea de impozitare să fie diferită de 0.	În momentul de față, din cauza vidului legislativ, aceste terenuri sunt înregistrate în categoria de folosință „Teren neproductiv”, fapt ce duce la imposibilitatea stabilirii unei valori impozabile de către serviciile de impozite și taxe locale,

0	1	2	3																																																												
	<table><tr><td>Nr. crt.</td><td>Zona Categoria de folosință</td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr><tr><td>1</td><td>Teren arabil</td><td>28</td><td>21</td><td>19</td><td>15</td></tr><tr><td>2</td><td>Pășune</td><td>21</td><td>19</td><td>15</td><td>13</td></tr><tr><td>3</td><td>Fâneată</td><td>21</td><td>19</td><td>15</td><td>13</td></tr><tr><td>4</td><td>Vie</td><td>46</td><td>35</td><td>28</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>Livadă</td><td>53</td><td>46</td><td>35</td><td>28</td></tr><tr><td>6</td><td>Pădure sau alt teren cu vegetație forestieră</td><td>28</td><td>21</td><td>19</td><td>15</td></tr><tr><td>7</td><td>Teren cu ape</td><td>15</td><td>13</td><td>8</td><td>0</td></tr><tr><td>8</td><td>Drumuri și căi ferate</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>9</td><td>Teren neproductiv</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>	Nr. crt.	Zona Categoria de folosință	A	B	C	D	1	Teren arabil	28	21	19	15	2	Pășune	21	19	15	13	3	Fâneată	21	19	15	13	4	Vie	46	35	28	19	5	Livadă	53	46	35	28	6	Pădure sau alt teren cu vegetație forestieră	28	21	19	15	7	Teren cu ape	15	13	8	0	8	Drumuri și căi ferate	0	0	0	0	9	Teren neproductiv	0	0	0	0		în sarcina persoanelor juridice care le utilizează pentru obținerea de beneficii economice, în baza contractelor de închiriere încheiate cu Administrația Bazinală Dobrogea Litoral. Această situație este de natură să creeze un cadru juridico- economic discriminatoriu față de alți agenți economici care au în concesiune/inchiriere terenuri ce fac parte din domeniul public al statului. Aceasta situație poate fi susceptibilă a fi încadrată în categoria ajutorului de stat neautorizat.
Nr. crt.	Zona Categoria de folosință	A	B	C	D																																																										
1	Teren arabil	28	21	19	15																																																										
2	Pășune	21	19	15	13																																																										
3	Fâneată	21	19	15	13																																																										
4	Vie	46	35	28	19																																																										
5	Livadă	53	46	35	28																																																										
6	Pădure sau alt teren cu vegetație forestieră	28	21	19	15																																																										
7	Teren cu ape	15	13	8	0																																																										
8	Drumuri și căi ferate	0	0	0	0																																																										
9	Teren neproductiv	0	0	0	0																																																										
15.	Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare ART. 30 Taxe speciale pentru funcționarea unor servicii publice locale (1) Pentru funcționarea unor servicii publice locale, create în interesul persoanelor fizice și juridice, consiliile locale, județene și Consiliul General al Municipiului București, după caz, aprobă taxe speciale. (2) Cuantumul taxelor speciale se stabilește anual, iar veniturile obținute din acestea se utilizează integral pentru acoperirea cheltuielilor efectuate pentru înființarea serviciilor publice de interes local, precum și pentru finanțarea cheltuielilor curente de întreținere și funcționare a acestor servicii. (3) Prin regulamentul aprobat de autoritățile deliberative se vor stabili domeniile de activitate și condițiile în care se pot institui taxele speciale, modul de organizare și funcționare a serviciilor publice de interes local, pentru care se propun taxele respective. (4) Hotărârile luate de autoritățile deliberative, în legătură cu perceperea taxelor speciale de la persoanele fizice și juridice plătitoare, vor fi afișate la sediul acestora și publicate pe pagina de internet sau în presa. (5) Împotriva acestor hotărâri persoanele interesate pot face contestație în termen de 15 zile de la afișarea sau publicarea acestora. După expirarea acestui termen, autoritatea deliberativă care a adoptat hotărârea se întrunește și deliberază asupra contestațiilor primite. (6) Taxele speciale se fac venit la bugetul local și se încasează numai de la persoanele fizice și juridice care beneficiază de serviciile publice locale pentru care s-au instituit taxele respective.	Articolul 30 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale se completează prin introducerea unui nou alineat 6^1 după alin. (6), cu următorul cuprins: (6^1) Este interzisă finanțarea serviciilor publice locale pentru care s-au instituit taxe speciale, din alte surse de venit ale bugetului local în afara taxei speciale constituite cu această destinație, cu excepția cheltuielilor de dezvoltare a infrastructurii necesare serviciilor respective.	Conform constatărilor, unele unități administrativ-teritoriale au efectuat plăți pentru servicii de colectare și transport a gunoierului menajer prestate de operatori în beneficiul populației, deși au stabilit, înregistrat și încasat venituri din taxa specială pentru activitățile specifice serviciului public de salubritate într-un cuantum mult mai mic. Diferența neacoperită din taxa de salubritate a fost plătită de unitățile administrativ-teritoriale din celelalte surse de venit realizate la bugetul local, întrucât nu s-au stabilit aceste creanțe la un nivel necesar acoperirii cheltuielilor curente de întreținere și funcționare a acestor servicii, nu s-au încasat integral creanțele cuvenite unității administrativ-teritoriale și nu s-au colectat la bugetul local taxa de salubritate la nivelul prevăzut prin hotărârile adoptate de consiliul local, după caz. Însă, legislația specială din domeniu reglementează în mod clar că beneficiarii serviciilor publice suportă costul acestora: - art. 25 și art. 26 din Legea nr. 101/2006 a serviciului de salubritate a localităților, republicată, cu modificările și completările ulterioare - art. 1 alin. (4) lit. k) din Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „beneficiarul plătește”, - art. 21 (1) din Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „poluatorul plătește”.																																																												
16.	Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare ART. 51 Deschiderea de credite bugetare (3) Efectuarea cheltuielilor bugetare se face numai pe bază de documente justificative, care să confirme angajamentele contractuale, primirea bunurilor materiale, prestarea serviciilor, executarea de lucrări, plata salariilor și a altor drepturi bănești, plata obligațiilor bugetare, precum și a altor obligații.	Alineatul (3) al articolului 51 se modifică și se completează după cum urmează: (3) Efectuarea cheltuielilor bugetare se face numai pe bază de documente justificative, care să confirme angajamentele contractuale, primirea bunurilor materiale, prestarea serviciilor, executarea de lucrări realitatea prestării serviciilor și realitatea executării de lucrări, plata salariilor și a altor drepturi bănești, plata obligațiilor bugetare, precum și a altor obligații. Pentru verificarea realității prestărilor de servicii și a lucrărilor executate, executanții acestora au obligația să prezinte toate documentele care au stat la baza întocmirii situațiilor de plată. Se interzice efectuarea plăților aferente situațiilor de plată care nu au anexate documente justificative referitoare la cheltuielile efective.	Propunerea vizează clarificarea în lege a principiului bunei gestiuni financiare.																																																												
17.	Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare ART. 79 Legislația aplicată contravenției Contravențiilor prevăzute la art. 78 li se aplică	Articolul 79 se completează prin introducerea unui nou alineat, alin. (2), cu următorul conținut: Legislația aplicată contravenției (1) Contravențiilor prevăzute la art. 78 li se aplică prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al	Art. 13 alin. (1) din OG nr. 2/2001 prevede că „aplicarea sancțiunii amenzi contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei”, ori controalele Curții de Conturi se desfășoară																																																												

0	1	2	3
	prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29.	contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția art. 13 alin. (1) , 28 și 29. (2) Aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 3 ani de la data săvârșirii faptei.	șoară după închiderea exercițiilor financiare. În aceste cazuri, sancționarea contravențiilor prevăzute de Legea finanțelor publice locale nr. 273/2006 devine aproape imposibil de efectuat.
18.	Legea nr. 46/2008 privind Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare ART. 33 (2) Fondul de conservare și regenerare a pădurilor prevăzut la alin. (1) se constituie din următoarele resurse: ... c) 30% din cuantumul chiriei, pentru ocuparea temporară a terenurilor din fondul forestier proprietate publică a statului.	Se completează litera c) a alineatului (2) al art. 33 din Legea nr. 46/2008, astfel: c) 30% din cuantumul chiriei, pentru ocuparea temporară a terenurilor din fondul forestier proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale.	Se impune această modificare deoarece în practică există situații în care regiile publice locale realizează venituri din închirierea pentru ocuparea temporară a terenurilor din fondul forestier proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, cuantumul chiriei nefiind specificat ca sursă de constituire a fondului de conservare și regenerare a pădurilor.
19.	Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului, cu modificările și completările ulterioare ART. 49 (1) Ministerul Tineretului și Sportului exercită supravegherea și controlul tuturor structurilor sportive, potrivit prevederilor prezentei legi și regulamentului de aplicare a acesteia. (2) Prin delegare, acțiunea de supraveghere și control se poate exercita și de: a) direcțiile pentru tineret și sport județene, respectiv a municipiului București, pentru asociațiile și cluburile sportive din zona teritorială; (...)	Alineatul (2) al articolului 49 din Legea nr. 69/2000 a educației fizice și sportului se modifică după cum urmează: (2) Prin delegare , Acțiunea de supraveghere și control se poate exercită și de: a) direcțiile pentru tineret și sport județene, respectiv a municipiului București, pentru asociațiile și cluburile sportive din zona teritorială; (...)	Responsabilizarea direcțiilor pentru tineret și sport județene pentru supravegherea, îndrumarea și controlul structurilor sportive de pe raza teritorială. Se propune înlocuirea caracterului opțional cu unul imperativ.
20.	Legea nr. 82/1991 a contabilității, republicată, cu modificările și completările ulterioare ART. 42 (4) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de persoanele cu atribuții de inspecție fiscală și control financiar și de personalul altor direcții din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, stabilit prin ordin al ministrului finanțelor publice.	Alineatul (4) al art. 42 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, se completează după cum urmează: (4) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de către persoanele împuternicite din cadrul Curții de Conturi , de persoanele cu atribuții de inspecție fiscală și control financiar, precum și de personalul altor direcții din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, stabilit prin ordin al ministrului finanțelor publice.	Având în vedere atribuțiile Curții de Conturi, reglementate prin Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ceea ce privește auditarea situațiilor financiare, considerăm că se impune reglementarea prin act normativ a posibilității de sancționare, de către Curtea de Conturi, a faptelor a căror constatare intră în competența acesteia și constituie contravenție potrivit Legii contabilității nr. 82 din 24 decembrie 1991.
21.	HG nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare TITLUL IX Impozite și taxe locale CAP. II Impozitul pe clădiri și taxa pe clădiri SECȚIUNEA a 4-a Calculul impozitului pe clădirile nerezidențiale PCT. 39 (1) Rapoartele de evaluare se întocmesc de un evaluator autorizat în conformitate cu standardele de evaluare a bunurilor aflate în vigoare la data evaluării și reflectă valoarea clădirii la data de 31 decembrie a anului anterior anului de referință și nu se înregistrează în evidențele contabile.	Punctul 39 (1), Secțiunea a 4-a, Capitolul II, Titlul IX din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, aprobate prin HG nr. 1/2016, se completează după cum urmează: (1) Rapoartele de evaluare se întocmesc de un evaluator autorizat în conformitate cu standardele de evaluare a bunurilor aflate în vigoare la data evaluării și reflectă valoarea clădirii la data de 31 decembrie a anului anterior anului de referință și se înregistrează în evidențele contabile.	Pentru reflectarea reală în evidența contabilă a operatorilor economici este importantă această modificare, întrucât există riscul ca valoarea imobilelor reieșită ca urmare a întocmirii rapoartelor de reevaluare să nu se regăsească în evidența contabilă a acestora. Coroborând și cu faptul că „Rapoartele de evaluare în scopul stabilirii impozitului pe clădiri pot fi verificate de autoritățile locale în conformitate cu standardele de evaluare în vigoare la data evaluării”, acest fapt duce la îngreunarea activității organelor fiscale de stabilire, constatare, verificare, inspecție fiscală și colectare a impozitelor și taxelor locale, precum și la diminuarea veniturilor cuvenite bugetului local, deoarece, din practică, inspecția fiscală a constatat că societățile comerciale au reevaluat imobilele din patrimoniul prin diminuarea valorii acestora în decurs de un an, doar cu scopul de diminuare a obligațiilor către bugetul local, nemaexistând posibilitatea verificării acestor rezultate.
22.	HG nr. 1.705/2006 pentru aprobarea Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare	Articolul 8 din HG nr. 1705/2006 pentru aprobarea Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului se completează după cum urmează:	Constatându-se neconcordanțe între datele din evidența contabilă, raportate prin situațiile financiare anuale, și datele

0	1	2	3
	ART. 2 (1) Modificările intervenite în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului se aprobă în condițiile legii, prin acte normative adoptate în acest sens, inițiate de către ministere sau de alte organe de specialitate ale autorităților publice centrale, aflate în subordinea Guvernului, precum și de autorități administrative autonome și autoritățile administrației publice locale, prin MAI.* (2) Operarea modificărilor în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului se face prin sistemul securizat al MFP de către instituțiile prevăzute la alin. (1), în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1). (3) Operarea modificărilor în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului pentru bunurile aflate în administrarea autorităților administrației publice locale se face de către acestea, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1). (4) Accesarea sistemului informatic privind inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului se face prin personal de specialitate agreat în acest sens de către MFP. (5) Anual, până la data de 15 martie, instituțiile prevăzute la alin. (2) vor supune spre adoptare actele normative de modificare a Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, bunuri aflate în patrimoniul acestora sau al instituțiilor publice aflate în subordinea, coordonarea sau sub autoritatea lor, precum și pentru bunurile din domeniul public al statului aflate în administrarea autorităților administrației publice locale, ca urmare a constatării unor diferențe cu ocazia inventarierilor anuale efectuate. ART. 8 Ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și autoritățile publice centrale implicate vor lua măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei hotărâri.	ART. 8⁴¹ (1) Nerespectarea prevederilor art. 2 constituie contravenție, iar persoana fizică vinovată de aceasta se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei. (2) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de către persoane împuternicite în acest scop de Curtea de Conturi și Ministerul Finanțelor Publice, potrivit legii. (3) Contravențiilor prevăzute la alin. (1) le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare.	Înscrise în inventarul centralizat al bunurilor aparținând domeniului public al statului, atestat prin hotărâre de Guvern și pentru responsabilizarea persoanelor cu atribuții în actualizarea Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, recomandăm completarea normei legale, în sensul introducerii unui amendament, care să prevadă sancțiuni pentru persoanele vinovate de nerespectarea prevederilor legale privind modificarea Inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, bunuri aflate în patrimoniul acestora sau al instituțiilor publice din subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea lor.
23.	ORDINUL nr. 2.861/2009 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ANEXA 28. - (1) Creanțele și obligațiile față de terți sunt supuse verificării și confirmării pe baza extraselor soldurilor debitoare și creditoare ale conturilor de creanțe și datorii care dețin ponderea valorică în totalul soldurilor acestor conturi, potrivit "Extrasului de cont" (cod 14-6-3) sau punctajelor reciproce scrise. Nerespectarea acestei proceduri, precum și refuzul de confirmare constituie abateri de la prezentele norme și se sancționează potrivit legii.	Introducerea formularului „Extras de cont” (cod 14-6-3) și a modelului acestuia, prin preluarea celui de la OMFP nr. 1.753/2004, după cum urmează: EXTRAS DE CONT (Cod 14-6-3) 1. Servește la comunicarea și solicitarea de la debitor a sumelor pretinse, rămase neachitate, provenite din relații economico-financiare și ca instrument de conciliere prearbitrală. 2. Se întocmește în 3 exemplare de compartimentul financiar-contabil al unității beneficiare, pe baza datelor din contabilitatea analitică. 3. Circulă: - la conducătorul compartimentului financiar-contabil și conducătorul unității emitente, pentru semnare (toate exemplarele); - la unitatea debitoare (exemplarele 1 și 2), care restituie unității emitente exemplarul 2 semnat pe verso de conducătorul unității și conducătorul compartimentului financiar-contabil, pentru confirmarea debitului. Eventualele obiecții asupra sumelor prevăzute în extrasul de cont se consemnează într-o notă explicativă semnată de conducătorul unității și conducătorul compartimentului financiar-contabil, care se anexează la exemplarul 2 al extrasului de cont. 4. Se arhivează: - la compartimentul financiar-contabil al unității emitente (exemplarul 3, precum și exemplarul 2, după primirea confirmării); - la compartimentul financiar-contabil al unității debitoare (exemplarul 1). 5. Conținutul minimal obligatoriu de informații al formularului este următorul: - denumirea unității creditoare; - codul de identificare fiscală; - nr. de înmatriculare la Oficiul Registrului Comerțului;	Având în vedere că OMFP nr. 1.753/2004 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv a fost abrogat de art. 4 din OMFP nr. 2.861/2009, iar acesta din urmă nu cuprinde modelul și conținutul formularului „Extras de cont” (cod 14-6-3), se propune introducerea unui document de confirmare.

0	1	2	3
		- sediul (localitatea, strada, numărul); - județul; - contul; - banca; - denumirea formularului; - denumirea unității debitoare; - felul, numărul și data documentului; - explicații; - suma; - semnături: conducătorul unității, inclusiv ștampila, conducătorul compartimentului financiar-contabil.	
24.	ORDINUL nr. 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare ANEXA ART. 54 Pierdere valabilității autorizației de construire/desființare. Emiterea unei noi autorizații. (1) Autorizația de construire/desființare își pierde valabilitatea prin: a) neînceperea lucrărilor în termenul de valabilitate stabilit prin autorizația de construire/desființare ori nefinalizarea acestora conform duratei de execuție stabilite prin autorizație, dacă nu a fost solicitată prelungirea valabilității autorizației; b) nefinalizarea lucrărilor în termenul acordat ca prelungire a valabilității autorizației; c) modificarea condițiilor, datelor sau conținutului documentației care a stat la baza emiterii autorizației.	Introducerea, după alineatul (1) al articolului 54 din Ordinul nr. 839/2009 pentru aprobarea <i>Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții</i>, a unui nou alineat, alineatul (1[^]1), cu următorul cuprins: (1[^]1) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. b) se aplică următoarele reguli: - în termen de 15 zile de la data la care expiră termenul acordat ca prelungire a valabilității autorizației de construire/desființare, titularul acesteia trebuie să depună o declarație privind valoarea realizată a lucrărilor de construcție, la compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale; - până în cea de-a 15-a zi, inclusiv, de la data la care se depune situația finală privind valoarea lucrărilor de construcții, compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale are obligația de a stabili taxa datorată pe baza valorii reale a lucrărilor de construcție; - până în cea de-a 15-a zi, inclusiv, de la data la care compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale a comunicat valoarea stabilită pentru taxă, trebuie plătită orice diferență de taxă datorată de către persoana care a primit autorizația sau orice diferență de taxă care trebuie rambursată de autoritatea administrației publice locale.	În situațiile în care autorizația de construire/desființare își pierde valabilitatea, titularul autorizației trebuie să procedeze la regularizarea taxei de autorizare, astfel încât prin introducerea alineatului (1[^]1) obligația acestuia ar fi reglementată cu exactitate.

ISSN 1842 - 9394

Tipărit la C.N. "Imprimeria Națională"-S.A.

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

SINTEZA

RAPORTULUI
PUBLIC

PE ANUL 2016

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

SINTEZA
RAPORTULUI PUBLIC
pe anul 2016

DECEMBRIE 2017

NOTĂ

Sinteza Raportului public pe anul 2016 a fost analizată și aprobată de Plenul Curții de Conturi.

Reproducerea textului este interzisă.

Utilizarea datelor și informațiilor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

CURTEA DE CONTURI

Strada Lev Tolstoi nr. 22-24, sector 1,
București, cod 011948

Tel.: (+4) 021 3078731

Fax: (+4) 021 3078875

Website: www.curteadeconturi.ro

ROMÂNIA, București

Decembrie 2017

© Curtea de Conturi

ISSN 1842-9408 (versiune tipărită)

ISSN 2558-8176 (versiune online)

ISSN-L 1842-9408

CURTEA DE CONTURI

În temeiul prevederilor articolului 140 alineatul (2) din Constituția României, republicată, precum și ale articolelor 38 alineatul (1) și 58 litera m) din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată

Curtea de Conturi a elaborat și aprobat **SINTEZA RAPORTULUI PUBLIC** **PE ANUL 2016**

Documentele întocmite cu ocazia misiunilor de audit financiar, audit al performanței și ale controalelor tematice, însoțite de anexele acestora, au fost depuse/transmise entităților verificate pentru a proceda conform „Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități.”

Membrii Curții de Conturi:

Președinte: Mihai BUSUIOC

Vicepreședinți: Cosmin Vasile NICULA și Nicu MARCU

Consilieri de conturi: Marta AURONA PELEA, Dan FÎRȚESCU, Bogdan Nicolae STAN, Lucian NEGREA, Ioan HURJUI, Miron NICA, Vasile GHERASIM, Petru LAKATOS, Aurel DUMITRU, Attila DÉZSI,

Carmen Georgeta STĂNESCU, Ileana Manuela PIELEANU

Președinte Autoritatea de Audit: Lucian Dan VLĂDESCU

Vicepreședinți: Florin TUNARU și Ilie SÂRBU

Cuprins

Introducere	Prezentare generală	7
Capitolul 1	Auditul public extern la nivelul administrației publice centrale	17
	1.1. Auditul public extern asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat, asupra conturilor de execuție ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat, inclusiv entitățile aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea acestora	17
	1.2. Auditul public extern asupra Contului general al datoriei publice a statului pe anul 2016	28
	1.3. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016	31
	1.4. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor fondurilor speciale pe anul 2016	35
	1.5. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome pe anul 2016	43
	1.6. Auditul public extern la societăți bancare și de asigurări	44
Capitolul 2	Acțiuni de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale	45
Capitolul 3	Evaluarea sistemului de control intern managerial	55
Capitolul 4	Auditul public extern desfășurat de Autoritatea de Audit	58
Concluzie	Principalele cauze și consecințe ale abaterilor și deficiențelor constatate	69

Prezentare generală

Activitatea de audit/control desfășurată de Curtea de Conturi se concentrează pe: formarea și utilizarea corectă și eficace a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, evaluarea modului de implementare a controlului intern managerial, consolidarea bunei gestiuni financiare, executarea corespunzătoare a activităților administrative, precum și pe informarea autorităților publice și a publicului larg, prin întocmirea și furnizarea de rapoarte obiective.

Curtea de Conturi înaintează Parlamentului *Raportul public anual* și, prin camerele de conturi județene, autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale. Observațiile Curții de Conturi asupra conturilor de execuție ale bugetelor auditate, concluziile rezultate din controlul efectuat, precum și recomandările formulate și măsurile dispuse prin deciziile emise trebuie să fie un punct de reper în materie de execuție a bugetului, contribuind astfel la îmbunătățirea managementului financiar și a modului de implementare a bugetului României.

Recomandările formulate de Curtea de Conturi și măsurile dispuse prin deciziile emise de aceasta pentru înlăturarea abaterilor de la prevederile legale și normative în vigoare, a neregulilor și deficiențelor identificate de auditorii publici externi trebuie să constituie, pentru autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale și locale, instrumentele prin care acestea să-și îmbunătățească propria activitate de administrare a resurselor financiare ale sectorului public, să crească performanța utilizării acestora și să aducă un plus de valoare în ceea ce privește managementul financiar și gradul de mulțumire a cetățenilor.

Într-un context mai larg trebuie subliniată importanța activității de raportare a Curții de Conturi, ca parte integrantă a bunei guvernante, prin creșterea răspunderii și transparenței în cheltuirea banilor publici, activitate care face parte din larga arie conceptuală a finanțelor publice. Aceasta cuprinde atât pregătirea bugetului național prin politicile și calculele bugetare, aprobarea și execuția bugetară, trezoreria, managementul datoriei publice și fiscalitatea, achizițiile publice, contabilitatea consolidată, raportările financiare, controlul intern etc., cât și raportarea către legislativ a modului în care au fost utilizate resursele publice.

În structura Curții de Conturi este organizată și funcționează *Autoritatea de Audit* ca organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor europene nerambursabile, fiind singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern, în conformitate cu legislația europeană și națională asupra fondurilor europene.

În Raportul public pe anul 2016 sunt prezentate, într-o manieră sintetică, rezultatele misiunilor de audit public extern (financiar, de conformitate și al performanței) efectuate de Curtea de Conturi la entitățile din competență, cuprinse în programul pe anul 2017, inclusiv rezultatele auditului public extern efectuat de Autoritatea de Audit asupra fondurilor europene, care vizează exercițiul bugetar 2016.

1. Structura Raportului public pe anul 2016

Raportul este structurat în **patru capitole**, fiecare dintre acestea prezentând observațiile, concluziile, recomandările și măsurile specifice fiecărui segment de activitate, respectiv:

În **Capitolul 1**, Secțiunea 1.1., este prezentată o analiză a *Contului general anual de execuție a bugetului de stat*, iar pentru a ilustra sfera de cuprindere în auditul financiar a fondurilor publice alocate și utilizate de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, la Secțiunea 1.2. este prezentat *Auditul public extern la autoritățile și instituțiile publice din administrația publică centrală*. În această secțiune sunt prezentate observațiile și recomandările Curții de Conturi atât pentru entitățile ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat (autorități, ministere, agenții guvernamentale), cât și pentru entitățile aflate în subordine, sub coordonare sau sub autoritatea lor și care au fost auditate în anul 2017. În cadrul fiecărei astfel de entități sunt abordate toate tipurile de audit public extern efectuate în anul 2017.

Auditul financiar este activitatea Curții de Conturi, prin care, printr-o examinare obiectivă și independentă asupra situațiilor financiare, poate crește gradul de încredere a utilizatorilor în situațiile financiare ale entităților auditate.

În anul 2017, auditul financiar s-a desfășurat asupra următoarelor conturi anuale de execuție bugetară, la entitățile care, potrivit legii, sunt obligate să le întocmească, respectiv:

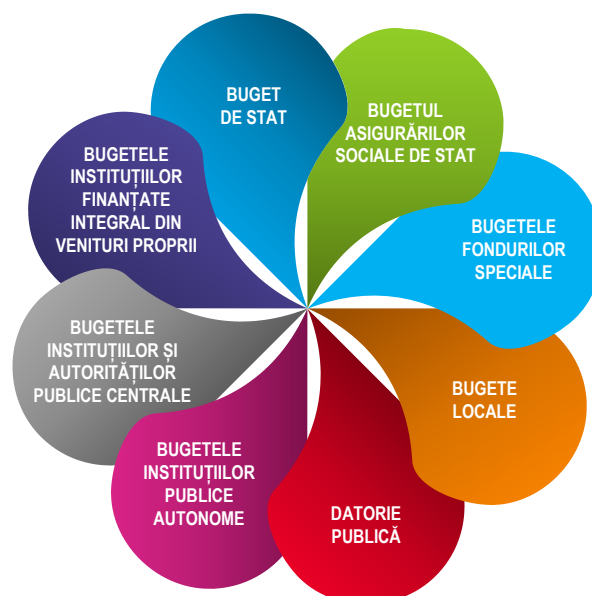

Figura nr. 1 – Conturi anuale de execuție bugetară auditate

În ultimii ani, în cazul unor instituții și autorități publice care au calitatea de ordonatori principali de credite ai bugetului de stat, situațiile financiare au înregistrat, în mod progresiv, o acuratețe îmbunătățită ca urmare a măsurilor dispuse prin decizii de Curtea de Conturi și a recomandărilor formulate, disponibilitatea acestor instituții și autorități de a le pune în aplicare fiind esențială.

Acest context a determinat exprimarea unei *opinii nemodificate (fără rezerve)* și emiterea certificatului de conformitate pentru instituțiile și autoritățile publice ale căror situații financiare au fost reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, iar patrimoniul public și privat a fost corect gestionat, numărul lor fiind în creștere de la un an la altul. Autoritățile și instituțiile care au primit certificat de conformitate sunt nominalizate în Secțiunea 1.2., acestea nemaifiind prezentate pe larg în Raport.

Au fost exprimate și *opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (opinie modificată)*, întrucât situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu cadrul general de raportare, prezentând însă unele denaturări care, analizate în mod individual și agregat, nu au constituit erori grave, cu impact semnificativ asupra situațiilor financiare, unele fiind remediate în timpul misiunii de audit financiar.

Totuși, la unele dintre instituțiile/autoritățile publice auditate s-au constatat abateri de la cadrul de reglementare legală, nereguli în gestionarea patrimoniului sau nerespectarea principiilor de eficiență, economicitate și eficacitate, care au afectat acuratețea datelor din situațiile financiare, astfel încât opinia exprimată a fost *opinie contrară*.

Ținând seama de aceste considerente, în Raportul public sunt prezentate constatările de la acele entități pentru care Curtea de Conturi a emis opinie modificată.

Pe lângă auditul financiar asupra conturilor de execuție bugetară prezentate în diagramă, Curtea de Conturi a realizat și misiuni de audit de conformitate (*control*) la operatori economici din sectorul guvernamental și la alte entități, precum și misiuni de audit al performanței în diverse domenii finanțate din fonduri publice.

Acțiunile de audit de conformitate (*control*), programate și desfășurate de Curtea de Conturi în anul 2017, la autorități și instituții ale administrației publice centrale, precum și la unități subordonate sau aflate sub coordonarea sau sub autoritatea acestora, la operatori economici din sectorul public și la alte entități, au avut ca teme principale:

Finanțe publice	ADMINISTRAREA VENITURILOR BUGETARE, EFECTUAREA CHELTUIELILOR, DATORIA PUBLICĂ GUVERNAMENTALĂ, DATORIA PUBLICĂ LOCALĂ, ADMINISTRAREA PATRIMONIULUI;
Sănătate	FUNDAMENTAREA ȘI UTILIZAREA FONDURILOR PENTRU SERVICII MEDICALE ACORDATE DE MEDICII DE FAMILIE, MODUL DE FORMARE ȘI UTILIZARE A VENITURILOR PROPRII OBTINUTE DIN PRESTĂRI SERVICII MEDICALE DE CĂTRE UNITĂȚILE SPITALICEȘTI DIN SUBORDINEA UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE;
Relația cu Parlamentul și cetățenii	VERIFICĂRI ÎN TEMEIUL HOTĂRĂRILOR CAMEREI DEPUTAȚILOR/SENATULUI; VERIFICĂRI ALE UNOR ASPECTE ÎNSCRISE ÎN SESIZĂRILE PRIMITE DE CURTEA DE CONTURI.

Figura nr. 2 – Domenii de audit de conformitate

În cadrul competențelor sale, Curtea de Conturi a programat și desfășurat în anul 2017 misiuni de **audit al performanței**, concentrându-se pe următoarele **domenii**:

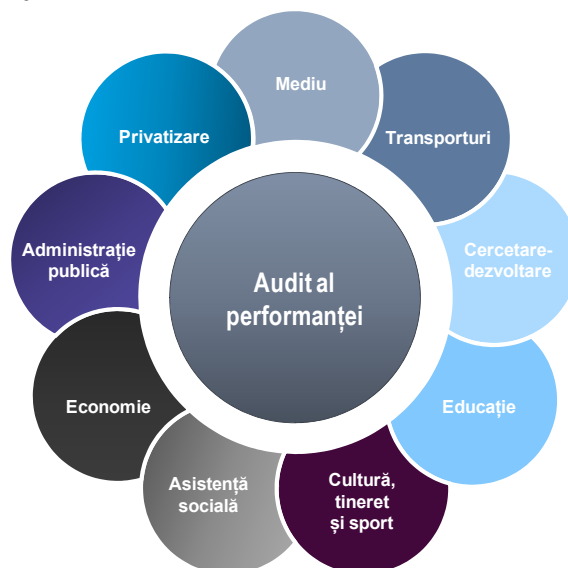

Figura nr. 3 – Domenii de audit al performanței

În cuprinsul Raportului sunt prezentate sintetic, la entitățile din administrația publică centrală auditate, următoarele rapoarte de audit al performanței:

- Performanța activității de transport aerian la operatorul național, TAROM, în perioada 2012-2016;*
- Performanța activității de cercetare în domeniile fundamentale și aplicative ale agriculturii;*
- Auditul fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru conservarea și restaurarea fondului arhivistic (dovezi arhivistice din epoca feudală până în prezent) și al patrimoniului imobiliar al Arhivelor Naționale;*
- Performanța acordării unor beneficii de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei, susținerea copilului și a familiei, în anul 2016;*
- Auditul performanței programului privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni;*
- Auditul performanței privind dezvoltarea infrastructurii de sănătate la nivel național, regional și local în vederea creșterii accesibilității la servicii de sănătate;*
- Auditul performanței privind gestionarea fondurilor alocate programelor sociale pentru educație, concepute și finanțate pentru susținerea activității școlare a elevilor din medii defavorizate;*
- Auditul performanței fondurilor alocate prin bugetul Autorității Naționale pentru Turism pentru dezvoltarea și promovarea turistică a României;*
- Crearea și funcționarea eficientă a sistemelor informatice pentru sprijinul absolvenților în găsirea locurilor de muncă.*

Rapoartele elaborate de Curtea de Conturi în cadrul misiunilor de audit al performanței au fost transmise Parlamentului și altor părți interesate și sunt postate pe site-ul Curții de Conturi, la adresa www.curteadeconturi.ro.

A fost realizat și un *audit în cooperare de către instituțiile supreme de audit din România, Ungaria și Bulgaria*, cu tema „Bunele practici privind sistemele de urmărire a carierei absolvenților”, în scopul evaluării sistemelor de urmărire a carierei absolvenților strâns legate de obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020.

Rezoluția Parlamentului European, adoptată la 20 aprilie 2012, privind modernizarea sistemelor europene de învățământ superior evidențiază necesitatea de a urmări încadrarea în muncă a absolvenților pentru a măsura gradul în care învățământul superior îndeplinește cerințele pieței muncii. Parlamentul European invită statele membre să colecteze și să publice date care arată corelația dintre calificările pentru diferite profesii și oportunitățile absolvenților de a-și găsi un loc de muncă în aceste profesii.

Declarația emisă la sesiunea din 2012 a miniștrilor responsabili cu afacerile educaționale, organizată la București, a stabilit, de asemenea, obiectivul de a îmbunătăți oportunitățile de angajare a noilor absolvenți. Miniștrii au solicitat colectarea de date detaliate și compararea acestora cu indicatorii de ocupare a forței de muncă.

Mai multe documente ale Parlamentului European și ale Comisiei Europene se referă la riscul „exodului de creiere” – în special pentru statele membre din Europa Centrală, de Est și de Sud, ca urmare a creșterii numărului de tineri absolvenți care decid să lucreze în străinătate. Parlamentul European și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că grupurile de lucru care aparțin Strategiei Europa 2020 privind educația și competențele nu au capacitatea să reflecte exact problemele generate de mobilitatea neechilibrată și au subliniat necesitatea găsirii unei soluții la aceste provocări atât la nivelul UE, cât și al statelor membre.

După cum ilustrează faptele menționate anterior, urmărirea carierei tinerilor absolvenți, inclusiv a situațiilor în care aceștia își găsesc un loc de muncă într-un alt stat membru al UE, este o problemă atât de complexă, încât necesită implicarea instituțiilor supreme de audit din statele membre. Din acest motiv, președintele Oficiului Național de Audit al Ungariei a declarat în cadrul Reuniunii Comitetului de Contact al UE al șefilor de stat din 2014 că pentru a atinge obiectivele de competitivitate și pentru a identifica problemele de pe piața muncii din UE este de interes un audit în cooperare. Propunerea detaliată a Ungariei, „Auditul în cooperare pentru o mai bună utilizare a cunoștințelor comune pentru competitivitate – care dezvăluie bunele practici de urmărire a carierei absolvenților”, a fost prezentată la Seminarul comun al Rețelei de audit a politicii fiscale și al Rețelei de audit pentru Strategia Europa 2020 în anul 2015. Raportul este postat pe site-ul Curții de Conturi, la adresa www.curteadeconturi.ro.

În ceea ce privește misiunile de audit al performanței la entități din administrația publică locală menționăm că acestea sunt publicate în rapoartele referitoare la finanțele publice locale, întocmite pentru fiecare județ de către camerele de conturi teritoriale.

Observațiile Curții de Conturi și recomandările formulate pentru înlăturarea neregulilor și abaterilor constatate ca urmare a efectuării tuturor acestor misiuni de audit public extern la autorități și instituții publice din administrația publică centrală sunt prezentate **în cele 7 secțiuni ale Capitolului 1.**

Dat fiind faptul că, potrivit prevederilor art. 38 alin. (2) din *Legea nr. 94/1992*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale* au ca destinatari autoritățile publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, fiind înaintate acestora de către camerele de conturi, în Raportul public a fost inclusă o ***sinteză a acțiunilor de audit desfășurate la nivelul administrației publice locale***, prezentată în cadrul **Capitolului 2.**

Obiectivele acțiunilor desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale de către camerele de conturi au vizat examinarea responsabilității manageriale în utilizarea și administrarea fondurilor publice, respectarea disciplinei financiar-fiscale, eliminarea erorilor și neregularităților în scopul îmbunătățirii activității entităților verificate, dezvoltarea unor sisteme de control și audit intern.

Auditul efectuat la nivelul unităților administrativ-teritoriale a relevat o serie de curențe și neregularități în modul de formare, administrare și utilizare a resurselor publice, fiind necesare în continuare măsuri pentru îmbunătățirea managementului finanțelor publice locale și dezvoltarea, la un nivel corespunzător, a capacității instituționale de elaborare și execuție a bugetelor unităților administrativ-teritoriale.

Rapoartele privind finanțele publice locale pe anul 2016, întocmite la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, pentru acțiunile desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, sunt publicate pe site-ul Curții de Conturi, la adresa www.curteadeconturi.ro, și conțin principalele constatări și concluzii rezultate la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale verificate în anul 2017. Informații privind publicarea acestor rapoarte și modalitatea de accesare a acestora vor fi transmise tuturor autorităților publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale prin intermediul camerelor de conturi.

Evaluarea sistemelor de control intern managerial din entitățile publice verificate în anul 2017 este prezentată în **Capitolul 3** al Raportului.

Conform legii specifice, Curtea de Conturi a României procedează la evaluarea sistemului de control intern managerial (SCIM) și a activității de audit intern de la nivelul entităților verificate pentru a analiza capacitatea sistemului de control intern de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile semnificative care pot apărea în cadrul activității desfășurate de către entități, luând în considerare și rezultatele activității de audit intern la instituțiile auditate.

Ca urmare a misiunilor/acțiunilor de audit desfășurate în anul 2017 la nivelul administrației publice centrale și locale s-a constatat că procesul de proiectare, implementare și dezvoltare a SCIM este unul dinamic, în plină desfășurare, entitățile parcurgând pașii necesari acestui proces într-un ritm propriu, în strânsă legătură cu resursele financiare și umane pe care le au la dispoziție, precum și cu gradul de implicare a factorilor de conducere.

Sunt întâmpinate dificultăți în implementarea Standardului 8 – Managementul riscurilor, deoarece este un proces complex de identificare, analiză și răspuns la posibilele riscuri ale unei entități publice, ce necesită resurse materiale, financiare și umane importante, precum și un stil de management proactiv.

Standardul cu cel mai mic grad de implementare este Standardul 16 – Auditul intern, situație întâlnită mai ales la nivelul entităților din administrația publică locală, pentru că, deocamdată, funcția de audit intern nu a ajuns să îndeplinească pe deplin rolul stabilit prin lege și nu funcționează ca un instrument menit să aducă valoare și să îmbunătățească activitățile entităților publice.

La nivelul entităților verificate, Curtea de Conturi, prin rapoartele întocmite și prin deciziile emise, a subliniat curențele implementării sistemului de control intern managerial și a dispus măsuri pentru remediere, a arătat legătura de cauzalitate dintre slaba funcționare a controalelor entității și deficiențele constatate în activitatea entităților, subliniind rolul pe care formele de control exercitate la nivelul entităților publice îl au în asigurarea administrării fondurilor publice în mod economic, eficient și eficace.

La nivelul administrației publice locale, deși prin măsurile dispuse privind organizarea și implementarea controlului intern managerial se creează premisele pentru prevenirea și detectarea fraudelor și erorilor, elaborarea unor proceduri formalizate pe categorii de activități, identificarea riscurilor în toate compartimentele entității, instituirea sistemelor proprii de control managerial nu constituie o prioritate pentru unii ordonatori de credite.

Astfel, implementarea controlului intern managerial este tratată ca o simplă formalitate, în multe cazuri elaborarea

procedurilor operaționale fiind externalizată către terțe persoane juridice, condiții în care acestea nu corespund necesităților și condițiilor reale existente în entități și astfel neconstituind un instrument util în desfășurarea activității, generând, în condițiile prezentate, doar costuri suplimentare.

Autoritatea de Audit, care este singura autoritate națională competentă să efectueze audit public extern, în conformitate cu legislația europeană și națională, asupra fondurilor externe nerambursabile primite de România de la bugetul UE, a desfășurat o serie de misiuni de audit public extern, în urma cărora s-au constatat deficiențe ce sunt prezentate în **Capitolul 4** din Raport.

Exercițiul financiar 2016 a fost marcat la nivel național de eforturile autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile UE de a finaliza la timp obligațiile care revin statelor membre pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013 în cazul fondurilor structurale, de coeziune și de pescuit, fiind primul exercițiu de închidere parcurs de România de la aderarea sa la Uniunea Europeană.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale în cadrul acestui proces de închidere, Autoritatea de Audit a desfășurat 29 de acțiuni de audit, în urma cărora au fost elaborate nouă rapoarte finale de control, în conformitate cu programul de activitate aprobat de conducerea Autorității de Audit și în conformitate cu strategiile de audit aprobate de Comisia Europeană.

În procesul de programare a acțiunilor de audit s-a ținut cont de obligațiile Autorității de Audit privind încheierea perioadei de programare 2007-2013, fiind stabilite obiective specifice în cadrul misiunilor de audit de încheiere a acestora.

Din totalul de 51 de rapoarte de audit/finale de control, 40 de rapoarte de audit/finale de control au vizat perioada de programare 2007-2013, 10 rapoarte de audit au fost încheiate pentru perioada de programare 2014-2020, ca urmare a verificării criteriilor de desemnare a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare alocate pentru această perioadă, precum și pentru verificarea sistemelor de management și control și a cheltuielilor declarate CE, iar o acțiune de audit de follow-up a vizat fondurile de preaderare PHARE.

2. Activitatea de audit în cifre

2.1. Acțiuni realizate

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat **1.619 misiuni de audit financiar**, a abordat un număr de **35 de teme de audit al performanței** din domenii considerate prioritare, dintre care 14 teme de audit al performanței au vizat administrația publică centrală, iar alte 21, administrația publică locală, a desfășurat **656 de misiuni de audit de conformitate**, care au avut ca obiect 38 de teme și 15 acțiuni de documentare.

Domeniile și temele abordate sunt prezentate în rubrica „Structura Raportului public pe anul 2016”.

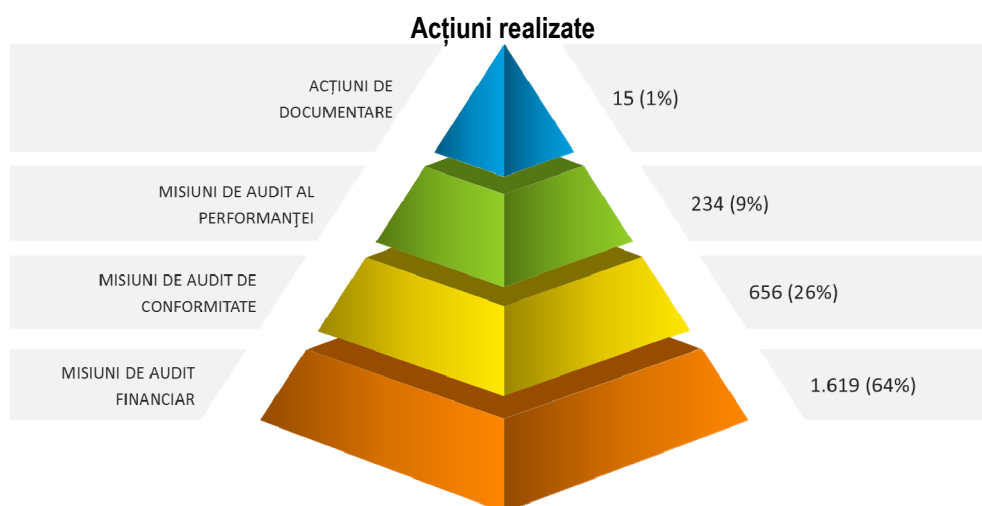

Figura nr. 4 – Ponderea deținută de cele patru tipuri de audit în totalul activității Curții de Conturi pe anul 2017

Din datele de mai sus rezultă că misiunile de audit financiar reprezintă 64% din totalul acțiunilor efectuate în anul 2017, misiunile de audit de conformitate (control), 26%, iar misiunile de audit al performanței, 9%. Cele 15 acțiuni de documentare (1%) au fost efectuate în vederea elaborării Programului de activitate pe anul 2018 sau actualizării acestuia prin introducerea de noi acțiuni, care au necesitat atât resurse umane, cât și fond de timp.

În cadrul misiunilor de audit financiar au fost auditate conturile anuale de execuție a bugetelor publice, respectiv: Contul general anual al bugetului de stat, inclusiv Contul general anual al datoriei publice și al bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, anexe la acesta, precum și Conturile anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului

asigurărilor pentru șomaj, iar rezultatele sunt transmise Parlamentului, având în vedere că, potrivit prevederilor *Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice*, cu modificările și completările ulterioare, Parlamentul aprobă aceste conturi de execuție bugetară după verificarea lor de către Curtea de Conturi.

În anul 2017 s-au efectuat 4.302 acțiuni de monitorizare a implementării măsurilor dispuse prin decizii, 146 de acțiuni de verificare a realității argumentelor invocate de conducerile entităților în susținerea solicitărilor de prelungire a termenelor stabilite în decizii și 92 de acțiuni de verificare a modului de implementare a recomandărilor formulate în auditul performanței.

2.2. Entități verificate

Misiunile de audit public extern asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, pentru exercițiul financiar al anului 2016, s-au efectuat la un număr de **2.402 entități**.

Trebuie precizat că între numărul de misiuni și numărul de entități auditate există diferențe care se explică prin faptul că la unele entități s-au efectuat mai multe tipuri de audit.

Numărul acțiunilor de audit și categoriile de entități auditate în anul 2017 sunt reprezentate grafic în figura alăturată, din care rezultă că verificările s-au desfășurat la 1.392 de ordonatori principali de credite, 76 de ordonatori secundari de credite, 629 de ordonatori terțiari de credite, 28 de companii naționale, 5 societăți naționale, 186 de societăți comerciale, inclusiv cele de interes local, 33 de regii autonome, inclusiv cele de interes local, o instituție bancară, precum și la 52 de alte entități de tipul asociațiilor și fundațiilor ș.a.

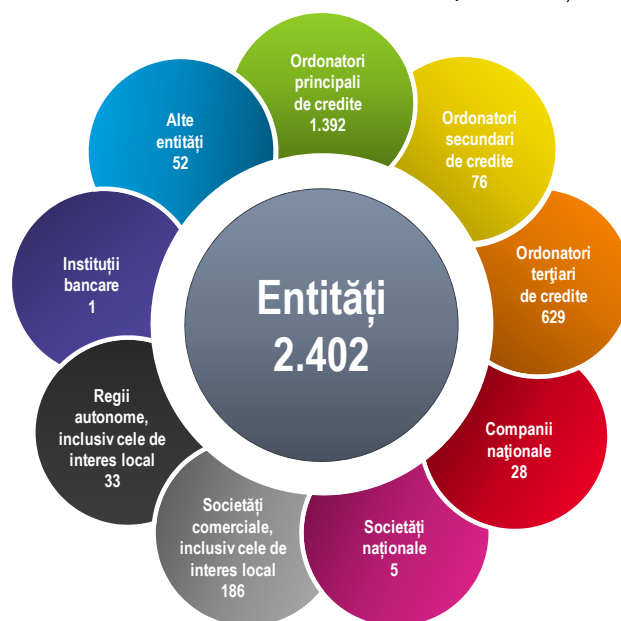

Figura nr. 5 – Entități verificate

2.3. Impactul financiar al verificărilor efectuate

Misiunile de audit financiar și de conformitate, efectuate de Curtea de Conturi în anul 2017 au identificat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri care au condus fie la nestabilirea, neurmărirea și neîncasarea unor venituri bugetare, fie la producerea unor prejudicii ori la denaturarea unor date și informații din situațiile financiare.

Evaluarea impactului financiar, pe tipuri de acțiuni de audit, este redată în tabelul următor:

Explicații	u.m.	Total	din care:	
			Audit financiar	Audit de conformitate
Venituri suplimentare	milioane lei	978,1	235,0	743,1
	milioane euro*	214,5	51,5	163,0
Prejudicii	milioane lei	687,6	537,2	150,4
	milioane euro*	150,8	117,8	33,0

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de **4,56**.

Sursa: Comisia Națională de Prognost – Prognost de toamnă, noiembrie 2017

Tabelul nr. 1 – Evaluarea impactului financiar pe tipuri de acțiuni de audit

Explicații	u.m.	Total	din care:	
			Audit financiar	Audit de conformitate
Abateri financiar-contabile	milioane lei	43.225,0	35.440,2	7.784,8
	milioane euro*	9.479,2	7.772,0	1.707,2

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de **4,56**.

Sursa: Comisia Națională de Prognost – Prognost de toamnă, noiembrie 2017

Tabelul nr. 2 – Evaluarea impactului financiar al abaterilor financiar-contabile, pe tipuri de acțiuni de audit

2.4. Frecvența constatărilor Curții de Conturi pe obiective

Cu ocazia verificărilor desfășurate, urmărind obiectivele de audit stabilite, au fost identificate 21.427 de cazuri de abateri, nereguli și/sau erori, care, sintetic, pe obiective, se prezintă astfel:

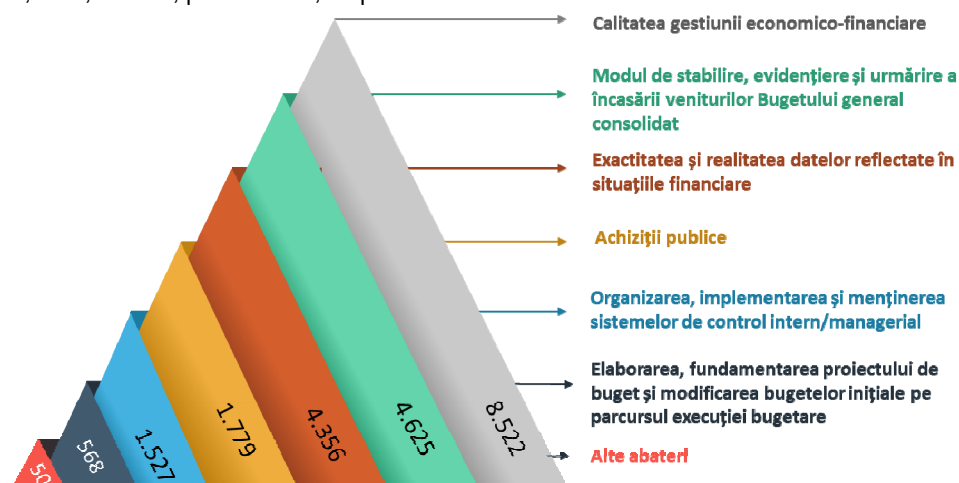

Figura nr. 6 – Frecvența constatărilor pe obiective

Obiectivele enunțate în figura nr. 6 sunt cele urmărite în activitățile de control/audit și au vizat examinarea responsabilității manageriale în fundamentarea proiectului de buget, în utilizarea și administrarea fondurilor publice, în respectarea disciplinei financiar-fiscale, a bunei gestiuni economico-financiare, în scopul îmbunătățirii activității entităților verificate, al eliminării erorilor și iregularităților, precum și dezvoltarea unor sisteme de control și audit intern de înaltă calitate și eficiență.

Deși se poate afirma că managementul entităților auditate și-a însușit constatările auditorilor publici externi și s-a preocupat de înlăturarea abaterilor și de remedierea deficiențelor constatate în urma acțiunilor de control/audit desfășurate în anii anteriori, datele statistice de mai sus, referitoare la frecvența lor, scot în evidență faptul că mare parte dintre acestea s-au înregistrat și în anul 2016.

2.5. Actele întocmite în anul 2017 pentru verificarea exercițiului bugetar 2016

Ca urmare a acțiunilor de control/audit efectuate au fost întocmite următoarele acte:

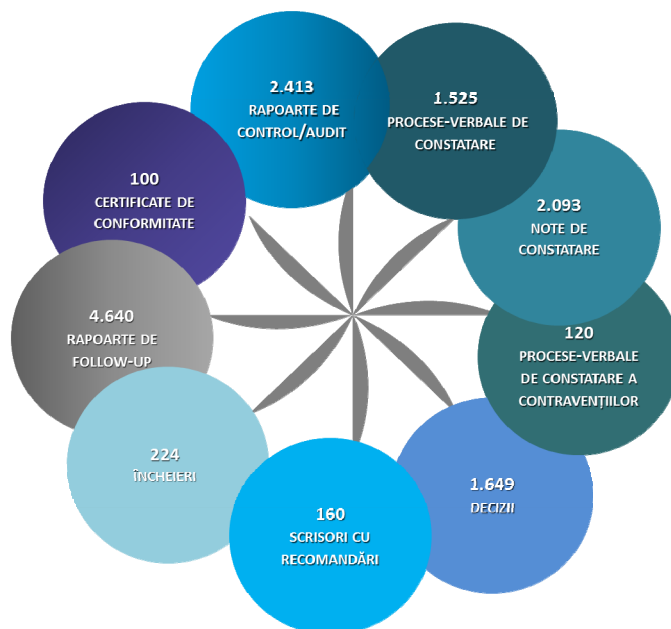

Figura nr. 7 – Acte întocmite

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, **în urma valorificării actelor de control au fost emise 1.649 de decizii**, prin care au fost dispuse **14.271 de măsuri**, pe care entitățile verificate trebuie să le implementeze pentru înlăturarea deficiențelor și neregulilor constatate, pentru stabilirea înținerii prejudiciilor și recuperarea acestora.

Împotriva măsurilor dispuse prin decizii, entitățile verificate pot depune contestații care sunt examinate și soluționate prin Încheiere de către Comisiile de soluționare a contestațiilor constituite la nivelul structurilor Curții de Conturi, iar împotriva încheierilor emise de comisii, entitățile verificate pot sesiza instanța de contencios administrativ competentă. În anul 2017 au fost contestate 1.282 de măsuri, reprezentând 9% din totalul măsurilor dispuse prin deciziile emise.

2.6. Opinii de audit

Opinia de audit se exprimă la încheierea misiunilor de audit financiar asupra conturilor anuale de execuție a bugetelor auditate, după ce auditorii publici externi prezintă în rapoartele de audit constatările și concluziile și formulează recomandări cu privire la măsurile ce urmează a fi luate de conducerea entităților verificate.

Din totalul opiniilor exprimate, 5,2% sunt opinii nemodificate, 15,7% sunt opinii cu rezerve cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte, situații în care conturile pentru exercițiul 2016 nu conțin denaturări semnificative, iar 79% sunt opinii contrare, pentru situațiile în care nu au fost înregistrate corespunzător veniturile, cheltuielile, activele și pasivele, în care nu a fost prezentată corespunzător situația financiară la 31 decembrie 2016 sau în care operațiunile nu au fost conforme cu cadrul juridic sau cu reglementările specifice.

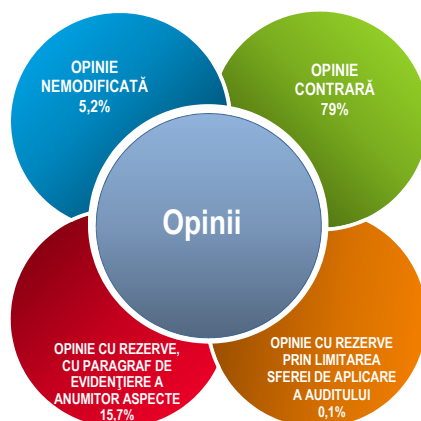

Figura nr. 8 – Opinii

Curtea de Conturi observă totuși o tendință de creștere, față de anii anteriori, a ponderii opiniilor nemodificate și, îndeosebi, a celor cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte, ceea ce demonstrează că procesul de valorificare a experienței anterioare este pe o curbă ascendentă, o parte a erorilor corectându-se chiar în timpul misiunilor de audit.

2.7. Statistica amenzilor contravenționale și domeniile în care au fost aplicate acestea

În anul 2017, pentru fapte prevăzute de lege ca fiind contravenții, a căror constatare și sancționare intră în competența Curții de Conturi, au fost întocmite procese-verbale de constatare și sancționare conținând un număr de 129 de abateri. În cazul a patru dintre aceste procese-verbale, abaterile constatate au fost sancționate doar cu avertisment.

Au fost aplicate sancțiuni pentru abateri de la dispozițiile legale referitoare la: finanțele publice, organizarea și conducerea evidenței contabile, regimul plăților prin trezorerie, achizițiile publice și normele de aplicare, organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, efectuarea reevaluării activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor existente în patrimoniu ș.a.

2.8. Relația Curții de Conturi cu Parlamentul, terțe persoane și cetățenii

Misiunile de control efectuate la solicitarea Camerei Deputaților

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat două acțiuni de control inițiate în baza art. 4 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, la solicitarea Camerei Deputaților.

Misiunile de control au avut ca obiectiv general *Controlul legalității fundamentării, avizării și aprobării legii bugetului de stat pentru anul 2016 și a actelor normative de rectificare a acesteia, precum și a utilizării și administrării resurselor financiare ale statului.*

Din analiza efectuată de Curtea de Conturi și din răspunsurile primite de la instituțiile publice implicate (*Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul Justiției și Consiliul Legislativ*) au rezultat următoarele răspunsuri la întrebările formulate de Camera Deputaților:

1. prevederile legale privind derogarea de la principalii indicatori macroeconomici aprobați prin lege pentru anii 2015 și 2016 au fost respectate cu prilejul adoptării *OG nr. 14/2016*, respectiv a *OUG nr. 86/2016 de rectificare a bugetului de stat*;

2. Guvernul avea abilitarea legală de a utiliza de derogarea stabilită prin lege a nivelului acestor indicatori, acordată de Parlament prin *Legea nr. 123/2016 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe*;
3. Întrucât nu a rezultat o încălcare a prevederilor *Legii nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare*, republicată, Curtea de Conturi a apreciat că nu este cazul impunerii unor măsuri de corectare.

Totuși, pentru claritatea textului actului normativ incident s-au formulat următoarele recomandări:

- textul de lege referitor la domeniul de abilitare a Guvernului privind rectificarea bugetară să fie enunțat astfel încât să reiasă foarte clar dacă se acordă sau nu competența Guvernului de a institui derogări de la regulile fiscal-bugetare și de la prevederile legilor anuale de aprobare a plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar;
- definirea noțiunii de măsuri fiscal-bugetare în normele legale specifice, pentru a fi eliminate pentru viitor neclaritățile și interpretările divergente.

Statistica acțiunilor care au vizat aspecte înscrise în sesizările primite de Curtea de Conturi de la terțe persoane

În anul 2017 au fost incluse în Programul de activitate al Curții de Conturi 39 de astfel de acțiuni, majoritatea acestora, 31, fiind programate de către camerele de conturi teritoriale.

Abaterile și deficiențele constatate prin verificările efectuate ca urmare a unor sesizări primite vizează următoarele domenii:

- calitatea gestiunii economico-financiare;
- achizițiile publice, procedurile și derularea contractelor;
- exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare;
- modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege.

2.9. Sesizarea organelor de urmărire penală

Potrivit prevederilor art. 33 alin. (4) și ale art. 64 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în situația în care în rapoartele de audit și control se constată existența unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, Curtea de Conturi sesizează organele de urmărire penală pentru asigurarea valorificării constatărilor și informează entitățile verificate.

În anul 2017, pentru prejudiciile identificate și consemnate în actele de audit și control aferente anului financiar 2016, Curtea de Conturi a formulat 127 de sesizări către organele de urmărire penală, la cererea departamentelor și a camerelor de conturi.

Sesizarea organelor de urmărire penală s-a făcut pentru fapte pentru care s-a apreciat că există indicii de natură penală, care privesc, în principal, posibile fraude, nerespectarea unor atribuții de serviciu, încălcarea legislației din domeniul finanțelor publice, al achizițiilor publice, financiar-fiscale și contabile, precum și încălcarea unor obligații (angajamente investiționale) ale Cumpărătorilor în cadrul procesului de privatizare.

3. Impactul implementării măsurilor dispuse prin deciziile Curții de Conturi

În urma acțiunilor de verificare a modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse atât în anul 2017, cât și în perioada anterioară s-a concluzionat că măsurile care au fost duse la îndeplinire de către entitățile publice au avut impact pozitiv asupra activității și managementului acestora, concretizat în obținerea unor rezultate economico-financiare mai bune, reducerea cheltuielilor, creșterea economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și/sau în administrarea patrimoniului.

O mare parte a măsurilor dispuse în anul 2017 nu a fost încă implementată la data Raportului, având termene în perioada următoare, când vor fi verificate.

Un impact financiar semnificativ asupra bugetelor publice este cel dat de implementarea măsurilor dispuse de Curtea de Conturi, care obligă conducerea entității verificate să stabilească îndeplinirea prejudiciilor estimate de auditorii publici externi, să le recupereze și să le vireze bugetelor cărora li se cuvin și care creează, totodată, premise pentru creșterea calității managementului finanțelor publice, prin limitarea și eliminarea în viitor a neregulilor/abaterilor de la legalitate și regularitate constatate.

Dar, potrivit legii și regulamentului propriu, entitățile verificate pot contesta măsurile dispuse de Curtea de Conturi, iar procedura contestării și soluționării în instanță este, de cele mai multe ori, de lungă durată.

Întrucât implementarea măsurilor dispuse prin decizii depinde de termenele stabilite de Curtea de Conturi, termene care în unele cazuri sunt prelungite de procedura de soluționare a instanțelor, decalajul dintre momentul emiterii deciziei și verificarea implementării măsurilor se poate întinde pe mai mulți ani, îndeosebi atunci când măsurile se referă la recuperarea unor prejudicii.

Pentru a ilustra acest decalaj, prezentăm în figura nr. 9 numărul de măsuri implementate, raportat la numărul de măsuri dispuse prin decizii, pentru perioada 2015-2017.

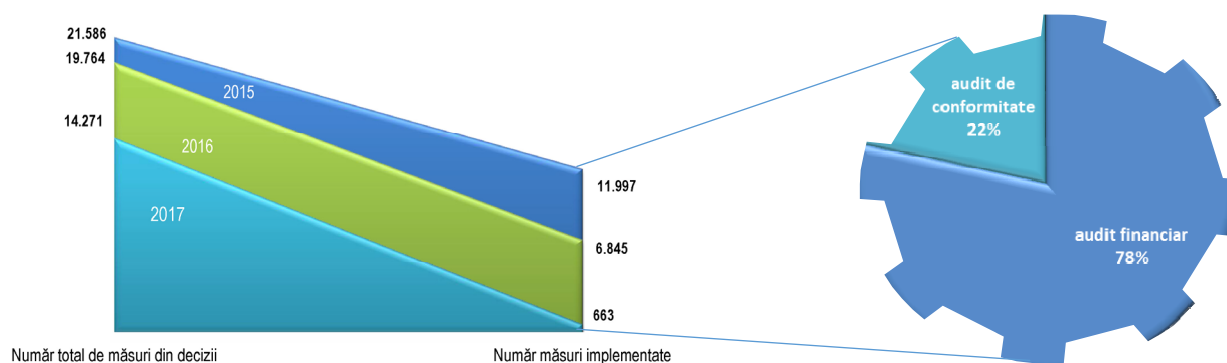

Figura nr. 9 – Măsuri implementate

După cum se observă, gradul de conformare a entităților în privința implementării măsurilor dispuse este destul de redus în anul în care se efectuează auditul, respectiv 5% pentru anul 2017, crește la 35% pentru anul 2016 și ajunge la 56% pentru anul 2015, astfel încât, după aproximativ patru ani, gradul de implementare poate ajunge la un nivel acceptabil. Luând în calcul procesul de contestare și soluționare a contestațiilor în instanță, precum și căderea în desuetudine a unora dintre măsuri prin trecerea timpului, procentul de implementare de 100% este greu de realizat.

Continuă să existe cazuri în care gradul de conformare a conducătorilor entităților auditate pentru implementarea măsurilor din deciziile emise sau pentru implementarea recomandărilor formulate este redus, aceștia fiind interesați într-o mică măsură de remediarea deficiențelor constatate. Aceste situații rezultă tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a contesta parțial sau integral deciziile, chiar dacă în procesul de conciliere au fost de acord cu constatările stabilite de Curtea de Conturi.

Toate demersurile inițiate și finalizate de către entitățile auditate ca urmare a măsurilor dispuse prin decizii, prezentate în Raport, reprezintă impactul pozitiv al Curții de Conturi asupra activității acestor entități și, totodată, reprezintă măsura eforturilor făcute de ambele părți pentru consolidarea managementului instituțional și financiar. În plus, monitorizarea continuă de către Curtea de Conturi a implementării măsurilor dispuse a avut ca efect impulsivitatea entităților pentru a intra în legalitate, a corecta erorile înregistrate și pentru a evita repetarea celor mai multe dintre acestea.

Auditul public extern la nivelul administrației publice centrale

1.1. Auditul public extern asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat, asupra conturilor de execuție ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat, inclusiv entitățile aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea acestora

Potrivit prevederilor art. 28 lit. a) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, modificată și completată, „... proiectele legilor bugetare anuale și ale bugetelor se elaborează de către Guvern, prin Ministerul Finanțelor Publice, pe baza prognozelor indicatorilor macroeconomici și sociali pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget, precum și pentru următorii 3 ani”.

Obiectivul general al auditului financiar asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016 a fost acela de a obține asigurarea că acesta a fost întocmit în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, că respectă principiile legalității și regularității și că oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de MFP în domeniul elaborării, execuției și raportării bugetare.

Analiza corectitudinii datelor și indicatorilor din Contul general anual de execuție a bugetului de stat transmis de Ministerul Finanțelor Publice

Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016 întocmit de Ministerul Finanțelor Publice nu prezintă erori ale indicatorilor bugetari (Credite bugetare inițiale, Credite bugetare definitive, Încasări/Plăți efectuate) și nu necesită corecții.

Din verificările efectuate de Curtea de Conturi asupra conturilor de execuție bugetară ale ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat au fost constatate unele erori, care au necesitat efectuarea de modificări ale indicatorilor Contului de execuție bugetară, corectate însă de Ministerul Finanțelor Publice cu prilejul centralizării și definitivării Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016.

Informațiile privind creditele bugetare inițiale, creditele bugetare definitive și plățile efectuate din bugetul de stat se preiau din situațiile financiare prezentate de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, precum și din situația Contului privind execuția de casă a bugetului de stat, transmisă în mod centralizat, la nivelul fiecărui ordonator principal de credite.

Obiectivul principal al misiunii de audit financiar l-a reprezentat auditarea *Contului general anual de execuție a bugetului de stat* (execuția pe varianta CASH a bugetului de stat), însă verificările efectuate de Curtea de Conturi au vizat și indicatorii conținuți în situațiile financiare ale celor 55 de ordonatori principali de credite, centralizate la nivel național potrivit contabilității de angajamente – ACCRUAL (în evidența contabilă a ordonatorilor principali de credite sunt înregistrate toate drepturile de încasat, respectiv obligațiile de plată având ca sursă bugetul de stat, care diferă de indicatorii „Venituri”, respectiv „Cheltuieli”, cuprinși în conturile de execuție în baza CASH).

Din analiza indicatorilor cuprinși în anexele la situațiile financiare ale celor 55 de ordonatori principali de credite, întocmite potrivit contabilității pe bază de angajamente, au rezultat o serie de neconcordanțe sau abateri, care însă nu au afectat semnificativ realitatea datelor conținute în Contul general anual de execuție a bugetului de stat.

Opinia de audit exprimată după efectuarea misiunilor de audit financiar

Echipa de audit a exprimat o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte** asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat, în conformitate cu atribuțiile prevăzute la art. 26 din *Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*, republicată, și potrivit standardelor proprii de audit.

Paragraful de evidențiere se referă la faptul că au existat erori, a căror valoare cumulată se situează sub pragul de semnificație și care au fost remediate operativ de către conducerile ordonatorilor principali de credite în timpul misiunilor de audit, neafectând corectitudinea Contului general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016.

Situațiile financiare luate în ansamblul lor au fost întocmite, din toate punctele de vedere semnificative, în conformitate cu cadrul general de raportare financiară aplicabil în România și oferă o imagine fidelă a execuției bugetului de stat pe anul 2016.

Opinia de audit a fost formulată avându-se în vedere abaterile constatate la Ministerul Finanțelor Publice, precum și la ceilalți ordonatori de credite și ținându-se cont de faptul că abaterile consemnate în Raportul de audit financiar nu au afectat semnificativ Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016.

Constatări rezultate din misiunea de audit financiar asupra Contului general anual de execuție a bugetului de stat, efectuată la nivelul Ministerului Finanțelor Publice

Pe ansamblu, bugetul de stat a avut o execuție bugetară de 95,05%, raportată la prevederile finale, și de 98,37%, raportată la prevederile inițiale, fapt ce ar putea conduce la ideea că ordonatorii principali de credite și-au făcut o programare bugetară foarte apropiată de necesitățile reale. Însă o analiză în structură evidențiază faptul că au existat ordonatori principali de credite pentru care s-a subestimat semnificativ necesarul de credite bugetare, și ordonatori pentru care s-a supraestimat necesarul de credite bugetare.

În cazul unui număr de 31 de ordonatori principali de credite, reprezentând 55,4% din numărul ordonatorilor principali ai bugetului de stat, abaterea între prevederile inițiale și plățile efective depășește 10%, ceea ce indică *un nivel destul de scăzut al acurateței programării bugetare*.

Referitor la modul de utilizare a Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului în anul 2016 s-a constatat că din suma totală utilizată în anul 2016, suma alocată în luna decembrie a reprezentat 77,87% din totalul sumelor alocate în întregul an. Una dintre cauzele acestei situații constă în faptul că disponibilul Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului s-a majorat prin creditele bugetare anulate, la propunerea ordonatorilor principali de credite finanțați din bugetul de stat, ca urmare a faptului că aceste resurse nu au fost utilizate, iar anulările s-au realizat mai ales în luna decembrie.

Curtea de Conturi a formulat recomandări pentru eliminarea deficiențelor constatate, pe care Ministerul Finanțelor Publice urmează să le implementeze.

Analiza execuției bugetului de stat pe anul 2016

În temeiul art. 56 și art. 57 din *Legea nr. 500/2002*, pe baza situațiilor financiare prezentate de ordonatorii principali de credite, a conturilor privind execuția de casă a bugetului de stat, prezentate de organele care, potrivit legii, au această sarcină și în urma verificării și analizării acestora, MFP a elaborat Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, pe care îl prezintă Guvernului, iar Guvernul inițiază și transmite Parlamentului proiectul Legii de aprobare a contului general anual de execuție a bugetului de stat, pentru dezbatere și aprobare. Contul general de execuție a bugetului de stat are ca anexe conturile anuale de execuție ale ordonatorilor principali de credite.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat a fost întocmit în structura bugetului aprobat prin *Legea nr. 339/2015*. Pe parcursul execuției bugetare au fost efectuate două rectificări bugetare, prin *OG nr. 14/16.08.2016* și prin *OUG nr. 86/28.11.2016 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2016*.

Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, elaborat de Ministerul Finanțelor Publice, se prezintă, în structură, astfel:

- milioane lei -

Indicatori sintetici	Prevederi/credite bugetare aprobate prin Legea nr. 339/2015	Prevederi/credite bugetare definitive	Încasări realizate/plăți efectuate	% Față de prevederi/credite definitive
Venituri	105.033,8	107.845,6	101.757,3	94,3
Cheltuieli	132.233,9	136.857,6	130.083,1	95,0
Deficit	(27.200,1)	(29.012,0)	(28.325,8)	(97,6)
% deficit în PIB*	(3,6)	(3,8)	(3,7)	

* Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei – Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

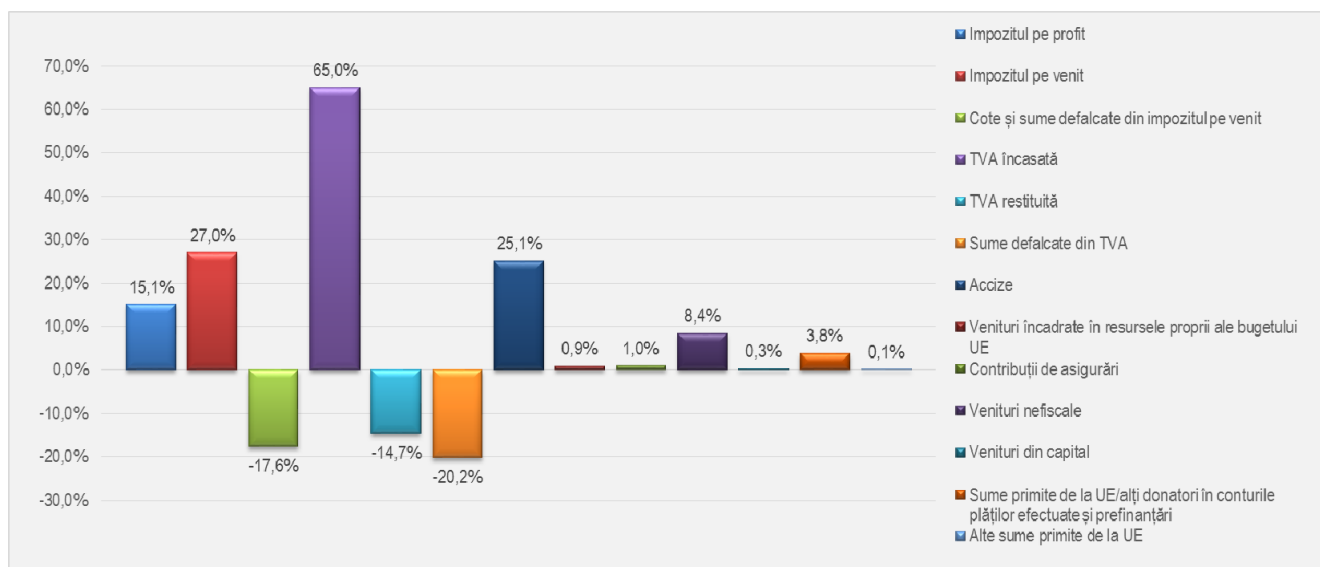
Tabelul nr. 1 – Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, elaborat de Ministerul Finanțelor Publice

În urma analizei datelor privind execuția bugetului de stat la 31.12.2016 s-a constatat că atât încasările realizate, plățile efectuate, cât și deficitul bugetului de stat s-au situat sub nivelul prevederilor bugetare definitive.

A. Veniturile bugetare

Veniturile bugetului de stat în anul 2016 au reprezentat 13,4% din PIB. Comparativ cu anul 2015, veniturile realizate la bugetul de stat în anul 2016 au înregistrat o scădere de 1,9%.

Ponderea principalelor categorii de venituri ale bugetului de stat în totalul veniturilor realizate în anul 2016 este prezentată în graficul următor:

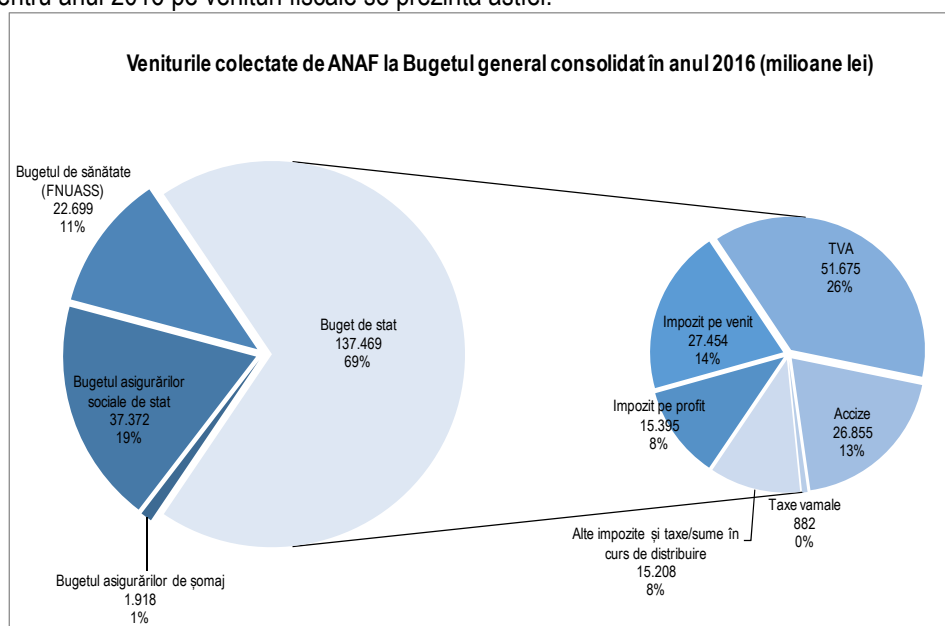

Graficul nr. 1 – Ponderea principalelor categorii de venituri ale bugetului de stat în totalul veniturilor bugetului de stat, în anul 2016

1. Veniturile colectate de ANAF în anul 2016

În anul 2016, Agenția Națională de Administrare Fiscală a colectat la Bugetul general consolidat venituri în valoare de 199.458,3 milioane lei, reprezentând 26,30% din PIB. Încasările realizate de ANAF reprezintă principala sursă de finanțare pentru cele mai importante bugete publice. În anul 2016, ANAF a colectat 89% din totalul veniturilor Bugetului general consolidat.

Grafic, situația pentru anul 2016 pe venituri fiscale se prezintă astfel:

Graficul nr. 2 – Veniturile fiscale pe anul 2016

În anul 2016, ponderea cea mai mare în veniturile colectate de ANAF, respectiv de 69%, o reprezintă veniturile bugetului de stat, care au fost în valoare de 137.469 milioane lei, cu 11,6% mai mari față de anul 2015. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 26% în totalul veniturilor colectate de ANAF, urmată de

impozitul pe venit (14%), accize (13%) și impozitul pe profit (8%). Față de încasările anului 2015 s-au înregistrat creșteri la toate tipurile de impozite/taxe/contribuții, excepție făcând taxa pe valoarea adăugată, unde s-a înregistrat o scădere de 9,5%.

Nivelul colectării realizate de ANAF este influențat în mod semnificativ de comportamentul contribuabililor prin conformarea voluntară la declararea și plata impozitelor și taxelor și de capacitatea ANAF de a colecta, pe de o parte, sumele nedeclarate, iar, pe de altă parte, impozitele declarate de contribuabili, însă neachitate la termenele scadente.

Privind din perspectiva comportamentului contribuabililor și disciplinei fiscale se observă că există o relație invers proporțională între nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la declararea/plata impozitelor și efortul administrativ pe care organul fiscal trebuie să îl depună pentru încasarea, într-o pondere cât mai ridicată, a creanțelor fiscale. Din acest motiv, obiectivul prioritar al ANAF, de creștere a performanței colectării și de scădere a arieratelor fiscale, se poate realiza numai concomitent cu îmbunătățirea conformării voluntare a contribuabililor.

Referitor la conformarea la declarare prin îndeplinirea obligației de depunere a Declarației fiscale la termenul prevăzut de lege se observă că, deși indicatorii s-au îmbunătățit semnificativ, de la aproximativ 80%, în 2007, până la peste 95%, în anul 2016, totuși una din 20 de declarații fiscale nu a fost depusă în termen de contribuabili.

Un alt indicator mult mai important din perspectiva impactului asupra veniturilor bugetare este gradul de conformare voluntară la plată, indicator calculat valoric, ca raport între sumele plătite în mod voluntar de contribuabili până la scadență și valoarea impozitelor de plată. Ori, acest indicator, deși a înregistrat o ușoară creștere, de la 78-79%, în anii 2010-2011, până la 84%, în 2016, indică în continuare un nivel ridicat de indisciplina fiscală, ceea ce înseamnă că ANAF trebuie să demareze procedura de executare silită pentru restul de 16%. Cuantificând acești indicatori la nivel național și translatându-i în valori nominale, se observă că volumul sumelor neachitate de contribuabili la termen, purtând denumirea de arierate fiscale, este extrem de mare, de ordinul miliardelor de euro, așa cum se va arăta în continuare în analiza privind evoluția arieratelor fiscale.

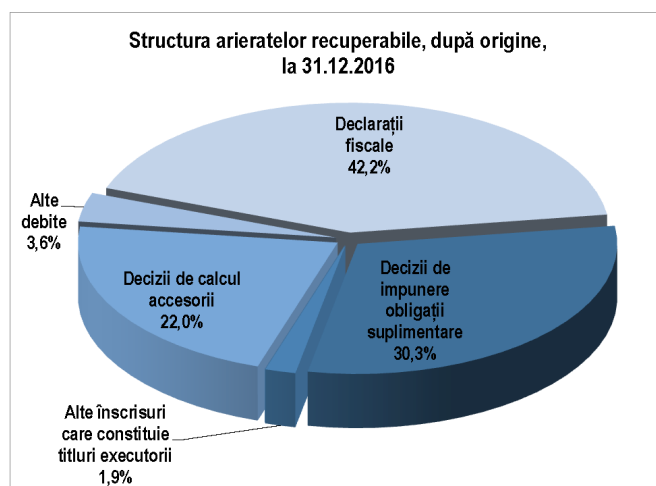
Nu în ultimul rând trebuie precizat că un nivel scăzut al conformării voluntare la plata obligațiilor fiscale pune o presiune extrem de mare pe ANAF, efortul administrativ de colectare crescând în mod exponențial.

Evoluția arieratelor bugetare în perioada 2013-2016

Arieratele înregistrate de persoanele juridice și fizice s-au ridicat, la data de 31.12.2016, la nivelul de 96.390,5 milioane lei, din care 3.279,2 milioane lei reprezintă arierate de la persoane fizice, iar restul de 93.111,3 milioane lei, respectiv 97% din total, reprezintă arierate de la persoane juridice.

Ponderea cea mai mare în structura arieratelor o reprezintă *arieratele nerecuperabile ale persoanelor juridice*, adică obligații fiscale neachitate de agenții economici aflați într-una dintre următoarele situații:

- ✓ arierate pentru care a fost suspendată executarea silită dispusă de instanța judecătorească prin *deschiderea procedurii insolvenței*, prin instituirea administrării speciale sau suspendarea popririi, conform Codului de procedură fiscală;
- ✓ arierate pentru care s-a declarat starea de insolabilitate, fără venituri sau bunuri urmăribile;
- ✓ arierate amânate la plată, în vederea scutirii.

Graficul nr. 3 – Structura arieratelor recuperabile, după origine, la data de 31.12.2016

Analizând arieratele de la 31.12.2016 s-a constatat că marea majoritate a acestor sume reprezintă obligații fiscale înscrise în declarațiile fiscale depuse de contribuabili. Practic, 42,2% din arierate sunt declarate în mod voluntar de către agenții economici. În acest fel, *neplata impozitelor și taxelor și acumularea unor arierate foarte mari devine o nouă formă de evaziune fiscală, în care contribuabilii își declară obligațiile fiscale, fără a intra sub incidența Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*, însă nu-și îndeplinesc propriu-zis obligația de a vărsa impozite și taxe la Bugetul general consolidat. De altfel, volumul foarte ridicat al arieratelor nerecuperabile de la firme aflate în insolvență sau faliment confirmă încă o dată această afirmație.

Observațiile și concluziile Curții de Conturi referitoare la modul de administrare a veniturilor bugetare

La *Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili (DGAMC)*, creanțele bugetare sunt înscrise atât în evidența analitică pe plătitori, cât și în evidența contabilă, dar între aceste două evidențe există neconcordanțe, abatere semnalată în repetate rânduri de Curtea de Conturi. În aria sa de competență existau la data de 31.12.2016 un număr de 1.551 de contribuabili. Dintre aceștia, cinci contribuabili din domeniul de activitate asigurări-bănci au fost declarați contribuabili inactivi fiscali, deoarece nu au desfășurat activitate.

Pentru *stingerea creanțelor fiscale prin aplicarea măsurilor de executare silită* nu a fost efectuată procedura de evaluare în cazul bunurilor sechestrate și, în consecință, acestea nu au fost valorificate.

Referitor la *activitatea de analiză de risc în domeniul inspecției fiscale*, raportat la criteriile de risc stabilite de DGAMC, s-a constatat că aceasta nu a fost întotdeauna îndreptată către zone sensibile, în controlul efectuat fiind identificate următoarele:

- neselectarea în vederea efectuării analizei de risc și, implicit, a programării și efectuării inspecțiilor fiscale, după caz, a unor agenți economici autorizați pentru jocurile de noroc;
- există agenți economici care au înregistrat pierderi consecutive în ultimii cinci ani și care nu au fost verificați niciodată în această perioadă în vederea identificării cauzelor care au condus la această situație;
- nu s-a cuprins în programul de control pentru anul 2016 un număr semnificativ de inspecții fiscale privind controlul în domeniul prețurilor de transfer, iar altele nu s-au finalizat, existând riscul ca anumite perioade să iasă din termenul în care există dreptul de a stabili obligațiile fiscale suplimentare, intervenind prescripția.

În *activitatea de soluționare a contestațiilor* au existat cazuri în care s-a depășit termenul de 45 de zile pentru soluționarea acestora, prevăzut de Codul de procedură fiscală. Prin depășirea termenului legal apare riscul solicitării de dobânzi penalizatoare de către contribuabili și plata din bugetul de stat a acestora pe motiv că cererile lor nu au fost soluționate în termen.

În urma misiunilor de audit desfășurate la structurile teritoriale ale ANAF, auditorii Curții de Conturi au identificat unele deficiențe, printre acestea regăsindu-se:

- neverificarea contribuabililor persoane fizice care au realizat tranzacții și au obținut venituri din transmiterea dreptului de proprietate, altele decât cele din patrimoniul personal, respectiv pentru proprietățile imobiliare din patrimoniul afacerii;
- înregistrarea eronată a sumelor aferente sentințelor penale în cazul răspunderii solidare atât în evidența analitică pe plătitori, cât și în evidența contabilă a creanțelor bugetare, fapt ce a condus la o multiplicare a sumelor în evidența fiscală și contabilă;
- neclarificarea până la finele anului fiscal a sumelor încasate fără existența titlurilor de creanță (suprasolviri);
- menținerea în evidența analitică pe plătitor și în evidența contabilă sintetică și analitică a obligațiilor fiscale ale contribuabililor radiți;
- neinvestigarea de către organele fiscale a neconcordanțelor din declarațiile fiscale ale contribuabililor ce prezintă indicii privind nedeclararea tuturor impozitelor și taxelor cuvenite bugetului de stat;
- neconcordanțe între declarațiile fiscale și declarațiile informative depuse de contribuabili privind obligațiile la Bugetul general consolidat;
- neactualizarea obligațiilor fiscale restante prin calculul de accesorii și neevidențierea acestora în evidența fiscală și contabilă în vederea urmăririi și încasării creanțelor, în integralitatea lor.

Deficiențe constatate în activitatea autorității vamale centrale și autorității vamale teritoriale privind modul de îndeplinire a cerințelor fiscale

În unele situații, atât autoritatea vamală centrală, cât și autoritatea vamală teritorială nu au emis și nu au comunicat decizia de actualizare a garanției în termenul legal, neasigurând astfel plata accizei, ce putea deveni exigibilă începând cu primul termen de plată din anul 2016.

Neemiterea în termen a actului administrativ privind actualizarea garanției de către organele vamale, coroborată cu nerespectarea de către unele organe fiscale a obligației de a gestiona și transmite organelor vamale situația plătitorilor de accize autorizați care înregistrează întârzieri la plata accizei peste termenul de 15 zile de la scadență, constituie premise de eludare a legii fiscale de către operatorii cu produse accizabile autorizați, ca urmare a faptului că aceștia nu sunt obligați să suporte consecințele fiscale ale suspendării autorizației prin plata accizei la bugetul de stat și să reîntregească cu garanția executată contul accizelor exigibile și neplătite.

Autoritățile fiscale teritoriale nu au stabilit, în toate cazurile, starea de fapt fiscală aferentă produselor accizabile aflate în stoc în antrepozitele fiscale deținute de antrepozitari autorizați, ale căror autorizații au fost revocate de Comisia pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate.

Deficiențe s-au constatat și în activitatea de control vamal ulterior și investigații vamale, în cazul unor operațiuni vamale de import, constând în diminuarea nivelului de control stabilit de analiza de risc automată, cu toate că, începând cu luna martie 2015, în cazul în care lucrătorul vamal ar fi luat o altă decizie de control, respectiv „fără control”, aplicația nu permitea și îl atenționa printr-un mesaj de avertizare și informare. În aceste condiții, pentru a continua operațiunea trebuia să se ia o decizie de control cel puțin egală cu nivelul minim de control propus de analiza de risc automată. În timpul misiunii desfășurate de Curtea de Conturi, deficiența a fost remediată, astfel încât lucrătorul vamal nu mai poate diminua nivelul de control stabilit de analiza de risc, decât motivat și numai cu aprobarea șefului ierarhic.

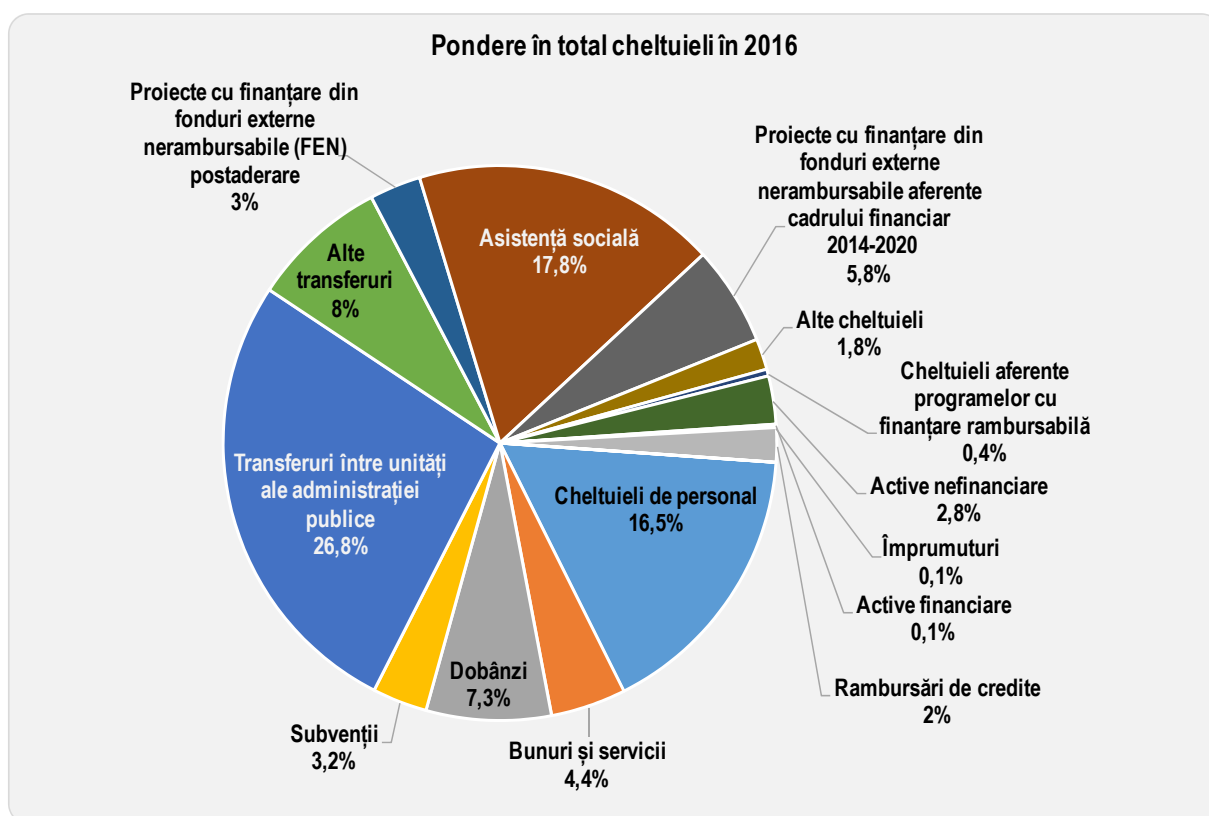
De asemenea, s-a constatat că cele mai multe dintre echipamentele de control nedistructiv n-au funcționat în parametrii lor tehnici, sau au funcționat parțial, ori au fost utilizate în intervale destul de scurte de timp, dacă ne raportăm la perioada supusă analizei, respectiv anii 2015 și 2016.

În administrarea creanțelor vamale, resurse proprii tradiționale datorate bugetului comunitar și drepturi vamale naționale datorate bugetului de stat, au existat cazuri de „Decizii de regularizare a situației” (DRS) neîncasate și înscrise în cont A, consecința fiind plata unor sume de la bugetul național către bugetul comunitar, pentru sume nerecuperate de la operatorii care ar fi trebuit să garanteze o datorie vamală. Această datorie vamală către bugetul comunitar și, implicit, cea aferentă bugetului național nu au fost încasate de la debitorii vamali. Pentru a acoperi pierderea de resurse publice naționale organele vamale au obligația să dispună măsuri pentru recuperarea debitelor de la persoanele responsabile și virarea lor la buget.

B. Analiza cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2016

Analiza cheltuielilor bugetului de stat în structură economică

În **structură economică**, ponderea cheltuielilor efectuate în anul 2016 (pe titluri) în totalul cheltuielilor bugetului de stat este prezentată în graficul următor:

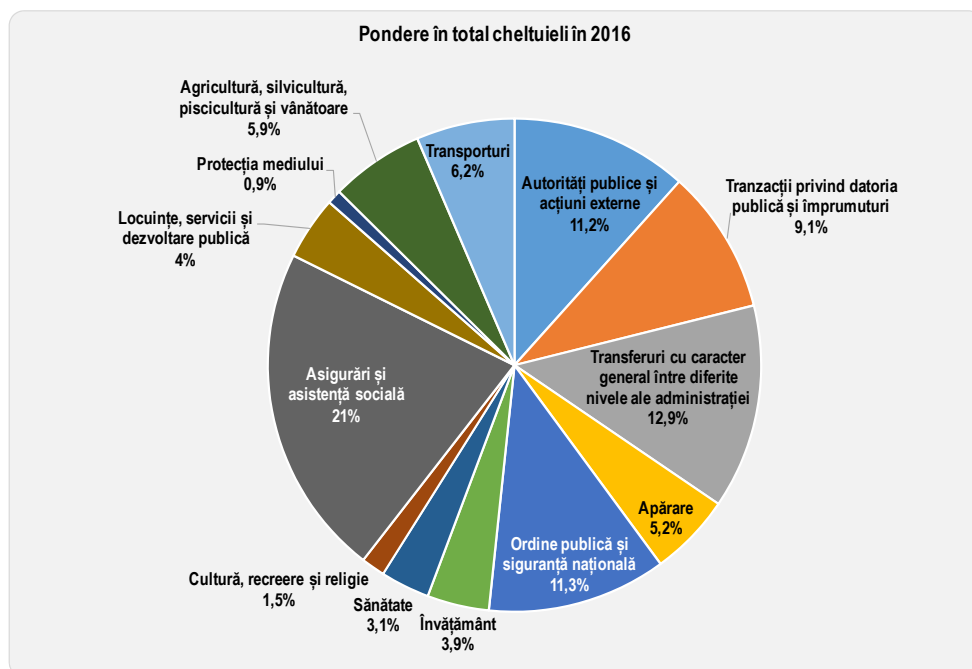
Graficul nr. 4 – Cheltuielile bugetului de stat efectuate în anul 2016, în structură economică

Ponderile cele mai mari în structura cheltuielilor bugetului de stat le dețin: transferurile între unități ale administrației publice (26,8%), cheltuielile pentru asistență socială (17,8%) și cheltuielile de personal (16,5%), în timp ce cheltuielile de natura investițiilor dețin ponderi foarte scăzute. Cheltuielile pentru proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile dețin numai 3% din totalul cheltuielilor, fiind influențate de tranziția la un nou cadru financiar, iar cheltuielile aferente programelor cu finanțare rambursabilă dețin 0,4%.

Deși dobânzile aferente datoriei publice dețin puțin peste 7%, în creștere față de anul 2015 (6,6%), rambursările de credite reprezintă 2% din totalul cheltuielilor, în ușoară scădere față de anul anterior (2,2%), ceea ce demonstrează, pe de o parte, creșterea maturității împrumuturilor, iar, pe de altă parte, că derularea proiectelor finanțate din această sursă are un ritm foarte lent.

Analiza cheltuielilor bugetului de stat în structură funcțională

În **structură funcțională**, ponderea cheltuielilor efectuate în anul 2016 (pe capitole) în totalul cheltuielilor bugetului de stat este prezentată în graficul următor:

Graficul nr. 5 – Ponderea cheltuielilor, în structură funcțională, în totalul cheltuielilor bugetului de stat, efectuate în anul 2016

Profilul cheltuielilor arată că ponderi importante în totalul cheltuielilor le dețin capitolele de cheltuieli cu caracter social, respectiv capitolele: „Asigurări și asistență socială” (21% din total), în creștere față de anul 2015 (15,6%), „Transferuri cu caracter general între diferite nivele ale administrației” (12,9%), în timp ce cheltuielile pentru acțiuni economice dețin procente relativ reduse, cum este cazul capitolului „Agricultură, silvicultură, piscicultură și vânătoare”, care deține 5,9% și al capitolului „Transporturi” cu 6,2% din total cheltuieli.

Sinteza constatărilor Curții de Conturi în urma efectuării misiunilor de audit public extern la ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat și la entitățile aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea acestora

Analiza rezultatelor activității Curții de Conturi arată că, în ultimii ani, situațiile financiare ale unor instituții și autorități publice au înregistrat, în mod progresiv, o acuratețe îmbunătățită, la care au contribuit, pe de o parte, măsurile dispuse prin decizii de Curtea de Conturi și recomandările formulate, iar, pe de altă parte, disponibilitatea acestor autorități și instituții de a le pune în aplicare.

Acest context a determinat exprimarea unei **opinii nemodificate (fără rezerve)** pentru instituțiile și autoritățile publice ale căror situații financiare au fost reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, iar patrimoniul public și privat a fost corect gestionat de către conducătorii acestora, care au calitatea de ordonatori de credite. Pentru toate aceste entități au fost emise certificate de conformitate în baza opiniei nemodificate exprimate de Curtea de Conturi.

Au fost exprimate și **opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (opinie modificată)**, întrucât situațiile financiare au fost întocmite în conformitate cu cadrul general de raportare, prezentând însă unele denaturări care, analizate în mod individual și agregat, nu au afectat în mod semnificativ situațiile financiare ori care au fost remediate în timpul misiunii de audit financiar.

Entitățile care au primit certificat de conformitate ca urmare a prezentării situațiilor financiare fără denaturări semnificative, ai căror conducători au calitatea de **ordonatori principali de credite ai bugetului de stat**, sunt nominalizate în Raportul public în Capitolul 1, Secțiunea 1.2.

Totuși, la unele dintre instituțiile/autoritățile publice auditate s-au constatat abateri de la cadrul de reglementare legală, nereguli în gestionarea patrimoniului sau nerespectarea principiilor de eficiență, economicitate și eficacitate, care au afectat acuratețea datelor din situațiile financiare, astfel încât opinia exprimată a fost **opinie contrară**.

Principalele **observații ale Curții de Conturi la ordonatorii de credite pentru care a fost emisă opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte (fără conturi certificate) și opinie contrară**, precum și cele mai importante recomandări formulate sunt, de asemenea, prezentate în Raportul public pe anul 2016, pentru fiecare dintre acestea.

Din punct de vedere al frecvenței cu care apar, principalele abateri constatate de Curtea de Conturi la **entități finanțate din bugetul de stat, din bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii, precum și din cele ale operatorilor economici de la nivelul administrației publice centrale**, prezentate în Raportul public, în Capitolul 1, Secțiunea 1.2., se prezintă grafic astfel:

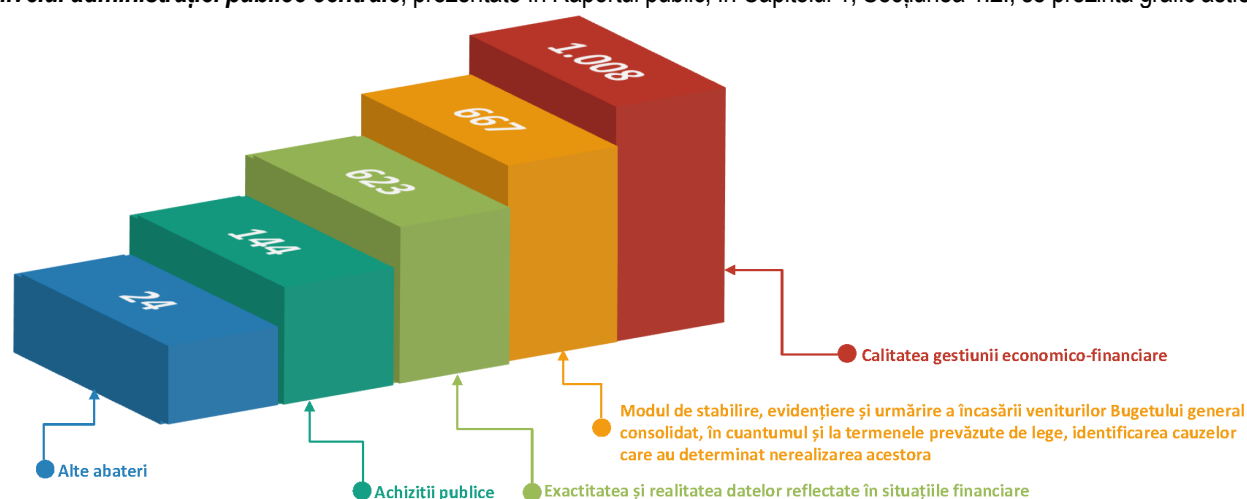

Figura nr. 1 – Frecvența abaterilor

După cum se observă în figura nr. 1, frecvența cea mai mare se înregistrează la obiectivul „Calitatea gestiunii economico-financiare”, urmat de „Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor Bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora”, cu 667 de abateri și, la distanță mică, de „Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare”.

Iată câteva exemple de deficiențe constatate de Curtea de Conturi la entitățile finanțate din bugetul de stat, din bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii, precum și din cele ale operatorilor economici de la nivelul administrației publice centrale:

Elaborarea, fundamentarea proiectului de buget și modificarea bugetelor inițiale pe parcursul execuției bugetare

- la fundamentarea proiectului de buget pentru anul 2015 s-a estimat necesarul de fonduri publice pentru finanțarea programelor de investiții peste posibilitățile reale de utilizare a acestora, astfel că, față de prevederile bugetare, gradul de execuție a cheltuielilor pentru investiții a fost sub 50%;
- Ministerul Sănătății nu a alocat și nu a raportat prin situațiile financiare, în anul 2016, credite de angajament potrivit legii pentru acțiuni multianuale finanțate din bugetul ministerului, pentru care au fost încheiate angajamente legale;
- la întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli pentru perioada 2014-2016 nu s-au dimensionat veniturile în funcție de realizările anilor anteriori;
- fundamentarea nerealistă a veniturilor proprii pentru anul curent și nesolicitarea efectuării modificărilor care se impuneau în bugetele de venituri și cheltuieli ale entităților din subordine, în funcție de încasările realizate de aceștia la data efectuării rectificărilor bugetare.

Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

- neconcordanța datelor înregistrate în evidența tehnico-operativă cu cele din evidența financiar-contabilă și cu cele preluate în balanțele de verificare și înscrise în situațiile financiare;
- nu au fost înregistrate, la sfârșitul exercițiului financiar, ajustări pentru deprecierea creanțelor, pentru sumele ce fac obiectul dosarelor aflate pe rolul instanțelor de judecată;
- nu a fost înregistrată în evidența contabilă, în perioada 2015-2016, contravaloarea serviciilor medicale prestate unor persoane cărora le-au fost aduse prejudicii sau daune sănătății de către alte persoane, sumă ce trebuie recuperată de la persoanele vinovate;
- contabilitatea cheltuielilor nu se ține pe feluri de cheltuieli, după natura sau destinația lor, în corespondență cu clasificția bugetară;
- determinarea și înregistrarea eronată a cheltuielilor cu amortizarea;
- menținerea nejustificată în categoria de mijloace fixe a unor bunuri care nu îndeplinesc condițiile legale pentru a fi încadrate în această categorie;
- neconducerea evidenței contabile conform principiilor contabilității;
- înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor bunuri aparținând domeniului public sau privat al statului;
- înregistrările în contabilitate nu au fost efectuate pe baza documentelor justificative corect întocmite, în mod cronologic și sistematic, în conturile sintetice și analitice;

- neevidențierea distinctă în evidențele contabile ale instituțiilor publice a activelor corporale care constituie proprietate publică, predate odată cu concesionarea serviciilor publice;
- neevidențierea în contul activelor fixe a obiectivelor de investiții finalizate, recepționate, date în folosință;
- neevidențierea în conturi speciale a garanțiilor de bună execuție constituite;
- neînregistrarea în evidența contabilă a modificărilor survenite în structura patrimoniului public și privat al statului, aprobate prin hotărâre de guvern;
- neîntocmirea documentelor justificative în vederea scoaterii din uz, transferării, casării, dării în consum etc.;
- menținerea în conturile de creanțe și datorii a sumelor care se află în afara termenului legal de prescripție prevăzut de lege pentru încasare, și, respectiv lichidarea acestora;
- drepturi constatate neraportate prin contul de execuție sau obligații de plată neraportate prin contul de execuție.

Calitatea gestiunii economico-financiare

- abateri de la prevederile legale referitoare la modul de fundamentare a solicitării alocațiilor, subvențiilor și a celorlalte forme de sprijin financiar (ex.: În perioada 1.01.2013-31.12.2016, SC UZINA MECANICĂ PLOPENI SA a solicitat și încasat nelegal de la bugetul de stat, prin intermediul Companiei Naționale „ROMARM” SA, sume pentru acoperirea drepturilor salariale ale unor persoane care nu îndeplineau condițiile de eligibilitate);
- s-au acordat ajutoare de minimis pentru achiziționarea de berbeci de reproducție din rase specializate și de juninci din rase specializate, fără a se urmări, ulterior, modul de respectare a tuturor condițiilor prevăzute de legislație de către beneficiari, existând cazuri în care aceștia nu au respectat obligativitatea de a păstra animalele achiziționate pe o perioadă de minimum trei ani;
- s-au compensat pagube cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă cu avizarea unor ajutoare pentru beneficiari care nu îndeplineau condițiile de eligibilitate sau peste cuantumul legal, ca urmare a considerării unor procente de calamitate mai mari decât cele rezultate din procesul-verbal de constatare și evaluare a pagubei sau a unor suprafețe de teren pentru care nu existau documente de evaluare;
- s-au acordat ajutoare de stat necuvenite ca urmare a efectuării necorespunzătoare a controalelor pe teren;
- au existat cazuri în care, la data primirii declarațiilor și vizării carnetelor de rentier, persoanele respective figurau în evidența populației ca fiind decedate;
- au fost plătite ajutoare de stat pentru reducerea accizei la motorina utilizată în agricultură unor producători agricoli care au solicitat ajutor de stat pentru o suprafață de teren mai mare decât cea exploatată în anul 2015.

Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită

- Ministerul Finanțelor Publice a efectuat plata sumelor stabilite prin titlurile de plată emise de către Autoritatea Națională de Restituire a Proprietăților, iar, ulterior, ca urmare a verificărilor efectuate s-a constatat că titlurile de plată certificate de către ANRP pentru „realitate, corectitudine și legalitatea datelor înscrise în titlurile de plată” nu au fost conforme. S-au constatat situații când ANRP a solicitat returnarea titlurilor de plată și anularea plății acestora, deși titlurile erau certificate pentru „realitate, corectitudine și legalitatea datelor înscrise în titlurile de plată”, în condițiile în care sumele fuseseră deja transmise în contul CEC Bank pentru a fi ridicate de către persoanele pe care ANRP le considera îndreptățite;
- s-au decontat prestații sociale pentru persoane care la data efectuării plăților erau decedate;
- s-au decontat beneficii sociale, reprezentând alocație pentru susținerea familiei, unor beneficiari care în anul 2016 au obținut venituri din salarii, venituri din activități independente, pensii, dar care au deținut depozite bancare cu valoare de peste 3.000 lei și care nu au fost declarate;
- s-au decontat drepturi sociale, reprezentând venit minim garantat și contribuția de asigurări sociale de sănătate, unor beneficiari care au realizat venituri din salarii, pensii, dar care au deținut clădiri sau alte spații în afara locuinței de domiciliu, suprafețe de teren mai mari decât cele prevăzute ca fiind minime pentru a fi declarați eligibili sau care au deținut depozite bancare cu valoare de peste 3.000 lei și care nu au fost declarate;
- s-au plătit necuvenit ajutoare de încălzire în sezonul rece 2016-2017 ca urmare a nedeclarării de către beneficiari a tuturor veniturilor nete obținute;
- s-au efectuat plăți nejustificate către furnizorul de gaze naturale prin acceptarea, în prețul facturat, a accizelor, contrar prevederilor Codului fiscal, care stabilește că spitalele sunt scutite de la plata accizelor pentru orice produs energetic utilizat drept combustibil pentru încălzire;
- s-au efectuat plăți prin casierie sau prin Trezorerie fără existența documentelor justificative care să ateste exactitatea și realitatea serviciilor/lucrărilor pretinse a fi efectuate;
- s-au efectuat cheltuieli reprezentând contravaloarea consumului de carburant, fără a avea la bază documente justificative;

- s-au plătit nelegal, în anul școlar 2015-2016, burse profesionale sau sume reprezentând bani de liceu, în condițiile în care respectivii elevi au beneficiat și de burse sociale;
- s-au efectuat plăți nelegale pentru servicii de pază, lucrări de reparații și investiții;
- Ministerul Sănătății a finanțat cheltuieli pentru activitățile unităților și compartimentelor de primiri urgențe (UPU/CPU), dar acestea nu au respectat destinația prevăzută de lege;
- s-au efectuat plăți nelegale prin acceptarea la decontare a unor situații de lucrări care cuprind articole de deviz ce includ cantități de materiale, manoperă sau transport nejustificate ori pentru lucrări de investiții neexecutate;
- s-au decontat cheltuieli nejustificate pentru drepturi de natură salarială ca urmare a stabilirii eronate a salariilor de bază;
- Ministerul Sănătății nu a monitorizat și nu a controlat modul de aplicare a dispozițiilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor cu indemnizațiile aferente concediului de odihnă acordate în anul 2016 atât la nivelul ministerului, cât și la nivelul unităților subordonate, ceea ce a condus la plăți nelegale.

Efectuarea inventarierii și a evaluării/reevaluării tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară

- s-a înregistrat eronat în evidența contabilă a diferențelor din reevaluarea clădirilor;
- nu s-a efectuat inventarierea activelor fixe corporale aflate în proprietatea publică pentru a se realiza concordanța cu evidențele cadastrale;
- nu s-au inventariat activele corporale în curs de execuție;
- s-au scos din evidența contabilă obiective de investiții în curs de execuție pe baza propunerilor Comisiei centrale/ subcomisiilor de inventariere și a Direcției de specialitate, fără a exista o analiză documentată care să justifice că aceste investiții în curs de execuție nu mai sunt necesare și nu se mai pot realiza în raport cu condițiile concrete, tehnice și financiare și cu modificările intervenite în timp;
- nu au fost inventariate materialele depozitate, precum și cele rezultate în urma dezmembrării;
- nu a fost actualizat *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului* administrat de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene;
- inventarierea s-a efectuat fără respectarea prevederilor legale în vigoare referitoare la:
 - întocmirea listelor separate pentru activele corporale ce aparțin domeniului public, pentru bunuri ce fac obiectul unor contracte de comodat, închiriere, concesiune;
 - necuprinderea în operațiunea de inventariere a tuturor elementelor de activ și pasiv;
 - întocmirea lacunară a listelor de inventariere;
 - menționarea, în decizie, a gestionarilor, a președintelui Comisiei de inventariere;
 - nu s-a încheiat procesul-verbal de valorificare a rezultatelor inventarierii;
 - nu s-a întocmit Registrul inventar conform prevederilor legale ș.a.;
- nu s-au constituit și reținut garanțiile materiale pentru persoanele care au atribuții de gestionar;
- nu s-a completat Registrul inventar cu soldurile elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii stabilite, potrivit listelor de inventariere, proceselor-verbale de inventariere și situațiilor analitice, actualizate cu intrările sau ieșirile din perioada cuprinsă între data inventarierii și data încheierii exercițiului financiar, 31.12.2016;
- nu s-au întocmit documentele necesare pentru obținerea titlului de proprietate și nu s-au înregistrat în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară elementele patrimoniale.

Modul deficitar de aplicare a prevederilor legii privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia

- au existat neconcordanțe între suprafețele clădirilor și terenurilor aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea DGRFP Cluj-Napoca, și cele înscrise în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*;
- s-a supraevaluat patrimoniului administrat și s-a înscris eronat și nejustificat dreptul de proprietate asupra acestuia la Administrația Bazinală de Apă Dobrogea Litoral (imobile care sunt de drept proprietatea publică a statului român);
- nu s-au întocmit sau actualizat cărțile funciare pentru bunurile din domeniul public al statului primite în administrare;
- nu există concordanță între valoarea totală a activelor fixe corporale înscrisă în *Inventarul bunurilor ce aparțin domeniului public al statului* aflat în administrarea MAI prin IPJ PRAHOVA și valoarea soldului creditor al contului 101 „Fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului”, ca urmare a neactualizării *Inventarului bunurilor din domeniul public al statului*.

Pentru corectarea erorilor constatate prin misiunile de audit, dar care nu au influențat semnificativ Contul general anual al bugetului de stat, au fost dispuse măsuri prin deciziile emise de structurile Curții de Conturi.

Sinteza misiunilor de *follow-up* la ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, inclusiv entitățile aflate în subordinea, sub coordonarea sau sub autoritatea acestora

Analiza verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi în vederea remedierii abaterilor constatate ca urmare a misiunilor de audit arată atât o îmbunătățire a gestiunii economice la nivelul entităților, cât și disponibilitatea factorilor decizionali de a pune în practică recomandările formulate.

Impactul pozitiv produs asupra activității entităților ca urmare a implementării unora dintre măsurile dispuse prin deciziile emise în anii 2015 și 2016 se concretizează, printre altele, în:

- îmbunătățirea activității financiar-contabile a entității prin identificarea tuturor obligațiilor/drepturilor cu exigibilitate și valoare certă și corectarea evidenței contabile prin înregistrarea în conturile contabile adecvate;
- organizarea și efectuarea inventarierii generale a elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii și valorificarea rezultatelor acestei operațiuni conform normelor în vigoare, utilizându-se sistemul informațional cu cititor de coduri de bare pentru identificarea fiecărui obiect de evidență și creșterea eficienței operațiunii de inventariere;
- efectuarea corecțiilor și/sau înregistrărilor contabile, tehnico-operative și de evidențiere în *Inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului*, astfel încât datele și informațiile raportate prin situațiile financiare referitoare la patrimoniul instituției să fie corecte, reale, exacte și, implicit, corelate sub aspect tehnic și valoric;
- reducerea cheltuielilor entității ca urmare a sistării efectuării unor plăți nelegale și majorarea disponibilităților entității cu sumele recuperate;
- elaborarea și implementarea procedurilor operaționale privind recuperarea creanțelor bugetare, inclusiv cele care vizează recuperarea pe calea instanțelor de judecată;
- restituirea la bugetul de stat a unor sume neutilizate din împrumuturi garantate de către statul român (ex.: împrumutul pentru finanțarea „Programului de reabilitare a unor stații de cale ferată din România”, aprobat prin *HG nr. 1.254/2002*, cu modificările și completările ulterioare);
- regularizarea și virarea la bugetul de stat a impozitului pe profit și a taxei pe valoarea adăugată dedusă nelegal (ex.: sumele aferente cheltuielilor cu funcționarea, revizia și repararea autoturismelor date spre utilizare, gratuit, Ministerului Transporturilor de către Regia Autonomă Registrul Auto Român);
- reducerea riscului de nerespectare a legislației în domeniul achizițiilor publice la nivelul entității, prin elaborarea și aprobarea procedurilor proprii referitoare la aplicarea legislației în domeniu și prin amendarea procedurilor proprii de control financiar preventiv propriu, prin includerea actelor adiționale la contractele de achiziție de produse, lucrări și servicii în sfera de aplicare a controlului financiar preventiv;
- crearea cadrului legal necesar derulării activității entităților (ex.: activitatea de restaurare a monumentelor istorice, activități finanțate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Culturii, prin aprobarea Normelor metodologice privind elaborarea și derularea Programului național de restaurare a monumentelor istorice).

Cu toate că există un ritm rezonabil de implementare a măsurilor dispuse, există situații în care tergiversarea implementării în totalitate a acestora determină producerea în continuare a unor abateri financiar-contabile și de administrare a patrimoniului public al statului. Măsurile parțial implementate de entitate sunt măsuri pentru care entitățile au inițiat acțiunile necesare, dar acestea se află încă în derulare, în curs de finalizare sau pe rolul instanțelor de judecată.

Dintre cauzele neimplementării măsurilor dispuse de către Curtea de Conturi menționăm:

- contestarea în instanță a măsurilor dispuse pentru stabilirea și recuperarea prejudiciilor, dosarele aflându-se în diferite stadii de soluționare;
- prelungirea termenelor de ducere la îndeplinire pentru măsurile privind înlăturarea abaterilor financiar-contabile, în unele situații motivată de complexitatea activităților care trebuiau desfășurate;
- reprezentanții unor entități nu au dispus, în mod nejustificat, efectuarea unor acțiuni legitime necesare îndeplinirii obligației de a realiza o bună gestiune financiară prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public.

Deși unele măsuri au fost duse parțial la îndeplinire, totuși s-a înregistrat un impact favorabil asupra întregii activități a entităților, în special prin accentuarea eforturilor depuse pentru luarea măsurilor în vederea recuperării în termenul legal de prescripție a prejudiciilor constatate, precum și a dobânzilor aferente, dar și prin respectarea principiilor de eficiență și eficacitate sau prin realizarea unei evidențe contabile mai riguroase.

Implementarea măsurilor dispuse în auditurile anterioare a condus la creșterea calității activității financiar-contabile, la asigurarea respectării principiului prudenței în fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli, la diminuarea riscului efectuării de plăți nelegale, precum și la creșterea calității managementului, în general.

C. Deficitul bugetului de stat înregistrat la 31.12.2016 și finanțarea acestuia

Execuția bugetului de stat la data de 31.12.2016 s-a încheiat cu un *deficit de 28.325,8 milioane lei*.

Analizând rezultatul execuției bugetului de stat la data de 31.12.2016, comparativ cu data de 31.12.2015, când deficitul bugetar a fost de 21.448,2 milioane lei, se constată o creștere în valoare absolută a deficitului bugetului de stat cu 6.877,6 milioane lei.

Deficitul bugetului de stat pe anul 2016, comparativ cu anul 2015, precum și ponderea acestuia în PIB sunt prezentate în tabelul următor:

INDICATORI	Realizat		Pondere în PIB (%)	
	2015	2016	2015	2016
Deficit	(21.448,2)	(28.325,8)	(3,0)	(3,7)

Notă: Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2015 este de 712.382,3, iar pentru anul 2016 este de 761.473,6 milioane lei.

Tabelul nr. 2 – Deficitul bugetului de stat pe anul 2016, comparativ cu anul 2015

Finanțarea deficitului bugetului de stat s-a asigurat în proporție de 95,6% din surse interne și de 4,6% din surse externe.

Curtea de Conturi semnalează faptul că, în perioada 2014-2016, finanțarea deficitului bugetar nu s-a realizat în proporție echilibrată din surse interne și externe. Totodată, se observă faptul că deficitul cumulat al bugetului de stat înregistrează o evoluție ascendentă, de la o valoare absolută de 40.571 milioane lei în anul 2014, la o valoare absolută de 46.661,3 milioane lei în anul 2015 și de 64.121,2 milioane lei în anul 2016. În aceeași perioadă, ponderea volumului deficitului bugetului de stat, susținut temporar de disponibilitățile Contului curent general al Trezoreriei Statului, a cunoscut o creștere de la o mărime relativă de 61,5%, în anul 2014, la 65,1%, în anul 2016.

Din analiza componentelor Bugetului general consolidat și a constatărilor rezultate ca urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate de Curtea de Conturi la nivelul ordonatorilor de credite, **deficitul bugetar calculat pentru anul 2016 nu a fost afectat de erori semnificative de calcul.**

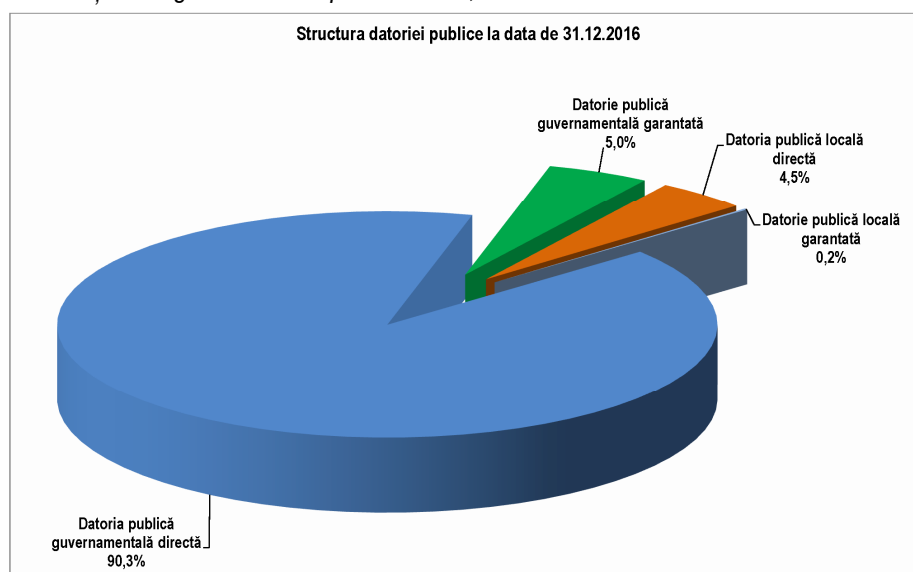
Menționăm că auditarea Contului anual de execuție a datoriei publice se realizează de Curtea de Conturi printr-o misiune de audit financiar distinctă, iar sinteza constatărilor este prezentată detaliat în Secțiunea 1.3. a Capitolului 1 al Raportului public.

1.2. Auditul public extern asupra Contului general al datoriei publice a statului pe anul 2016

În anul 2016, conform raportărilor la Eurostat (*Institutul European de Statistică*), datoria publică raportată la produsul intern brut a atins un nivel de **37,6%**, nivel care ne situează între primele cinci state membre cu cea mai scăzută datorie publică în PIB. În același timp, România a înregistrat un deficit de **3%** din PIB, atingând limita maximă prevăzută în Tratatul de la Maastricht, care ne situează printre ultimele patru state dintre cele 28 de state membre cu cel mai mare deficit în PIB, alături de Marea Britanie, Franța și Spania.

La data de 31.12.2016, conform Ministerului Finanțelor Publice, datoria publică a României a fost de 339.523 milioane lei (74.766,7 milioane euro), în creștere cu 7,5% față de datoria publică a României înregistrată la data de 31.12.2015.

Auditul financiar s-a efectuat asupra Contului general anual al datoriei publice pe anul 2016 elaborat de MFP, ca anexă la Contul general anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2016, având următoarea structură:

Graficul nr. 6 – Structura datoriei publice înregistrate la 31.12.2016

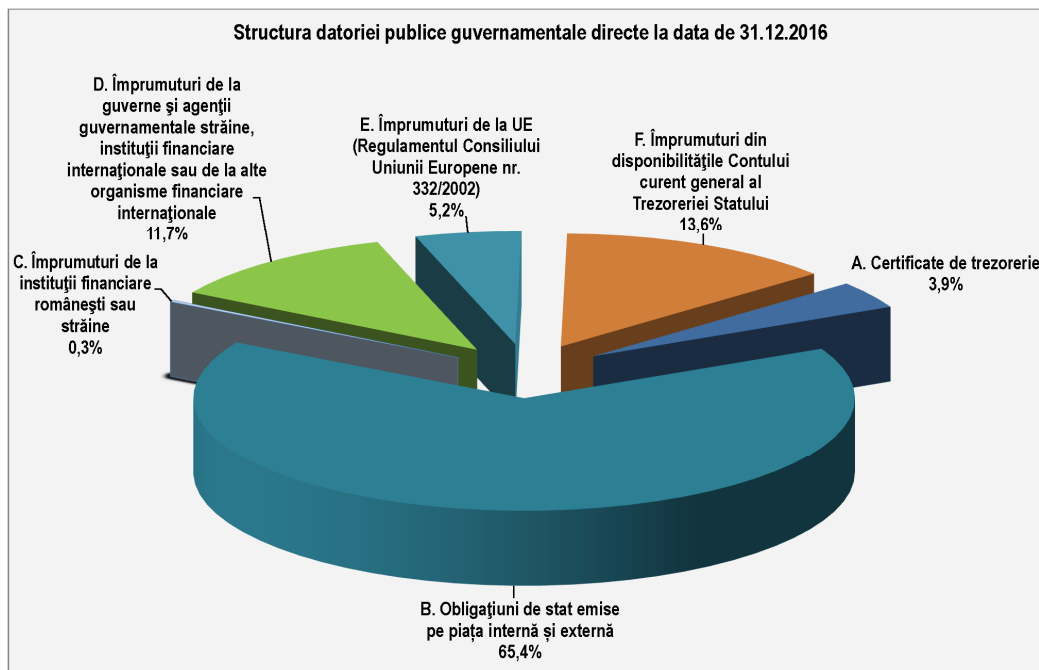
În anul 2016, ponderea cea mai mare în datoria publică a României a deținut-o datoria publică guvernamentală directă (90,3%), urmată de datoria publică guvernamentală garantată (5%), de datoria publică locală directă (4,5%) și de datoria publică locală garantată cu o pondere de doar 0,2%.

Ca și în anii precedenți, în anul 2016, în totalul surselor de finanțare a deficitului bugetar a scăzut ponderea împrumuturilor de stat de pe piața internă și externă, respectiv a surselor de finanțare definitivă a deficitului bugetului de stat, și a crescut cea a împrumuturilor temporare din Contul curent general al Trezoreriei Statului.

Observațiile Curții de Conturi

Datoria publică guvernamentală

A. Referitor la datoria publică guvernamentală directă aferentă anului 2016, MFP a raportat în „Contul general anual al datoriei publice guvernamentale la data de 31.12.2016” un sold al datoriei publice guvernamentale directe în creștere cu 8,1% față de cel de la finele anului 2015, ajungând la 306.440,5 milioane lei (67.481,6 milioane euro), cu cea mai mare pondere în datoria publică a României (90,3%).

Graficul nr. 7 – Structura datoriei publice guvernamentale directe la data de 31.12.2016

Având în vedere faptul că emisiunile de obligațiuni dețin o pondere de 65,4% în datoria publică guvernamentală directă, iar costurile anuale aferente emisiunilor de obligațiuni reprezintă 84,5% din costurile anuale aferente instrumentelor de datorie publică guvernamentală directă, rezultă că acest instrument de datorie a avut în anul 2016 cele mai mari costuri.

Din totalul tragerilor efectuate în anul 2016 din împrumuturile acordate pentru finanțarea proiectelor, în valoare de 55,3 milioane euro și 442,7 milioane yen, o sumă semnificativă a fost utilizată pentru consolidarea rezervei financiare în valută (53,7 milioane euro).

Deși în anul 2016 au fost alocate fonduri la titlul „Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă”, în proporție de 27,2% (650,7 milioane lei) din necesarul solicitat de ordonatorii principali de credite (2.395,6 milioane lei), acestea au fost cheltuite în procent de numai 84,5% (549,6 milioane lei), cu impact asupra realizării obiectivelor de investiții prioritare pentru economia românească.

B. Referitor la datoria publică guvernamentală garantată, MFP a raportat în „Contul general anual al datoriei publice la data de 31.12.2016” un sold al datoriei publice guvernamentale garantate în sumă de 17.041,6 milioane lei (3.752,8 milioane euro), cu o pondere de 5% în datoria publică a României.

În anul 2016, MFP a efectuat plăți în calitate de garant, din Fondul de risc alocat Programului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii în sumă de 0,2 milioane lei, reprezentând 46,5% din încasările aferente anului menționat. De asemenea, în anul 2016, MFP, în calitate de garant, a efectuat plăți din Fondul de risc în sumă de 65,7 milioane lei (cu 3,5% peste încasările aferente anului 2016) pentru: SC Electrocentrale București (21,4 milioane lei); un împrumut contractat de UATJ Suceava și alte localități din județ (19,7 milioane lei); Complexul Energetic Hunedoara (24,6 milioane lei).

Pe fondul unui management inefficient și al unor abateri de la cadrul legal aplicabil în gestionarea și utilizarea fondurilor provenite din împrumuturi, implementarea proiectelor înregistrează slabe performanțe și se desfășoară cu dificultate și întârzieri, obiectivele proiectelor nefiind realizate în termenii și condițiile stabilite inițial prin acordurile de împrumut. Ca urmare, nu rezultă îmbunătățiri privind implementarea reformelor structurale în sectoarele economice cheie.

În Raportul public sunt prezentate constatările cu privire la **datoria publică guvernamentală** rezultate din misiunile de audit de conformitate (control) efectuate de către Curtea de Conturi la entitățile beneficiare în anul 2017, respectiv la:

- *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA – CNAIR SA;*
- *Ministerul Culturii și Identității Naționale;*
- *Agenția Națională de Administrare Fiscală – ANAF;*
- *Compania Națională de Investiții – CNI.*

Principalele aspecte constatate cu privire la utilizarea fondurilor provenite din *împrumuturi* se referă la:

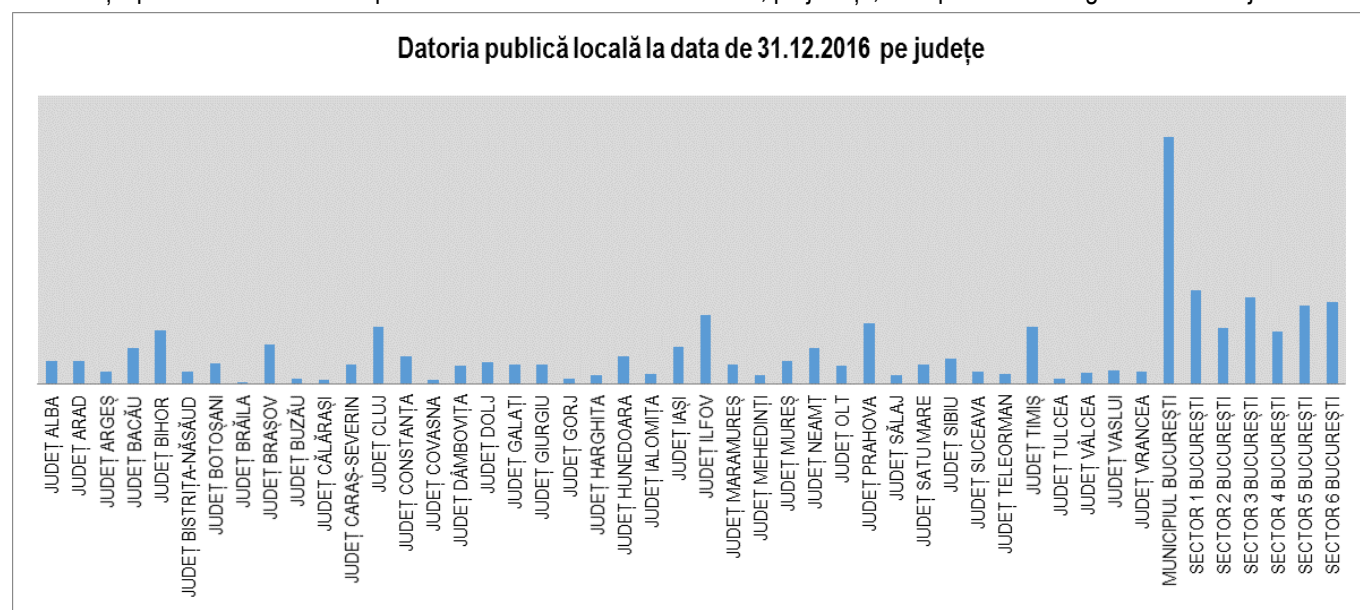
- efectuarea unor plăți nelegale aferente contractelor de servicii de consultanță;
- angajamente legale peste limita fondurilor aprobate pentru realizarea obiectivului de investiții;
- plăți fără respectarea obligației de a angaja și utiliza bugetul proiectului numai în limita prevederilor și destinațiilor aprobate;
- nerespectarea prevederilor legale referitoare la inventarierea anuală a patrimoniului entității;
- fondurile primite sub forma alocațiilor bugetare anuale nu au fost repartizate în totalitate pe categorii de cheltuieli, pe fiecare proiect în parte;
- datele raportate către MFP, prin Situațiile anuale privind execuția bugetară, sunt diferite față de cele înregistrate în balanțele analitice anuale de verificare întocmite de UMP;
- înregistrarea și utilizarea în circuitul economic a unor venituri necuvenite, reprezentând dobânzi bonificate la disponibilitățile provenite din transferul alocațiilor bugetare care erau destinate efectuării cheltuielilor de administrare a proiectului, iar acestea din urmă au fost suportate din cota de administrare percepută de către CNI SA din fondurile aferente finanțării lucrărilor de bază;
- raportările transmise lunar la MFP au fost efectuate în mod eronat, la calcularea echivalentului în euro a tranzacțiilor utilizându-se cursul valutar BNR valabil în ultima zi a perioadei raportate și nu cel valabil pentru ziua în care s-a efectuat operațiunea.

I. Din analiza **datoriei publice locale** a României pe anul 2016, structurată pe cele două componente ale sale, rezultă că aceasta a fost de 16.040,9 milioane lei (3.532,4 milioane euro), înregistrând o scădere cu **4,5%** față de soldul anului 2015, și cuprinde:

A. datoria publică locală directă, în sumă de 15.446,1 milioane lei (3.401,4 milioane euro), în scădere cu 4,6% față de soldul anului precedent;

B. datoria publică locală garantată, în sumă de 594,9 milioane lei (131 milioane euro), în scădere cu 1,8% față de soldul anului precedent.

Situația privind nivelul datoriei publice locale la data de 31.12.2016, pe județe, este prezentată în graficul de mai jos:

Graficul nr. 8 – Situația privind nivelul datoriei publice locale la data de 31.12.2016, pe județe

La nivel teritorial a fost efectuată acțiunea cu tema „Controlul legalității contractării sau garantării, precum și a utilizării și rambursării finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale”, care a avut ca scop evidențierea modului în care au fost respectate legalitatea și regularitatea în cadrul activităților de contractare, garantare, utilizare și rambursare a finanțărilor rambursabile la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

În acțiunile realizate de către structurile teritoriale ale Curții de Conturi, au fost analizate 65 de unități administrativ-teritoriale (UAT). S-a constatat că soldul datoriei publice locale directe la 31.12.2016, în valoare de 15.446,06 milioane lei, a fost majorat în mod eronat cu suma de 0,35 milioane lei, valoarea corectă a acestuia fiind de 15.445,71 milioane lei, iar serviciul datoriei publice locale directe la 31.12.2016, în valoare de 3.396 milioane lei, a fost majorat în mod eronat cu suma de 1,64 milioane lei, valoarea corectă a acestuia fiind de 3.394,4 milioane lei.

Concluziile Curții de Conturi

În cadrul *Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale*, revizuită pentru perioada 2015-2017, nu au fost respectate prevederile în legătură cu emiterea certificatelor de trezorerie pe termen scurt (la 3 luni) în scopul administrării lichidităților.

Procesul de contractare a împrumuturilor angajate de la instituțiile financiare internaționale se realizează în perioade lungi, cu consecințe directe în implementarea proiectelor prioritare pentru economia românească, cum ar fi nerespectarea graficului de realizare a proiectelor sau anularea împrumuturilor, cum s-a constatat în cazul următoarelor două proiecte:

- *Proiectul privind construcția de locuințe pentru persoanele/familii tinere din România destinate închirierii*, în valoare de 175 milioane euro, care a înregistrat întârzieri în derularea perioadei de implementare a proiectului, respectiv 2016-2020, ca urmare a duratei îndelungate pentru aranjamentele financiare pentru acordul-cadru de împrumut;
- *Proiectul de modernizare a metroului din București – etapa a V-a, magistrala 5 Drumul Taberei-Pantelimon, tronsonul Universitate-Pantelimon*, ratificat prin *Legea nr. 33/2013* (BEI 8018), în care, din cauza faptului că nu s-au efectuat trageri în perioada 2013-2016, împrumutul de 465 milioane euro, acordat României de către Banca Europeană de Investiții (BEI), a fost anulat.

Datele evidențiate în *Subregistru datorii publice guvernamentale garantate – Legi speciale, OUG nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării Programului „Prima casă”* sunt incomplete, în sensul că nu reflectă situația tuturor obligațiilor financiare ale statului rezultate din derularea acestui program. Având în vedere că în timpul acțiunii de audit financiar, entitatea a luat măsuri de remediere a abaterii, nu s-au mai formulat recomandări.

În *Contul general anual al datoriei publice garantate – Situația garanțiilor guvernamentale la data de 31.12.2016, capitolul I. Garanții guvernamentale acordate în baza legilor speciale – OUG nr. 60/2009 privind unele măsuri în vederea implementării Programului „Prima casă”*, au fost incluse la coloana „Intrări” și promisiunile de garantare emise de către FNGCMM - SA în anul 2016, majorându-se astfel obligațiile statului român și soldul garanțiilor.

Conducerea MFP a dispus măsurile legale ce se impun pentru corectarea soldului datoriei publice guvernamentale garantate la 31.12.2016 și a soldului datoriei publice locale la 31.12.2016. Curtea de Conturi a recomandat monitorizarea:

- împrumuturilor contractate, astfel încât să se realizeze reducerea riscurilor aferente portofoliului datoriei publice guvernamentale în activitatea de administrare a datoriei publice;
- datelor referitoare la dobânzi și comisioane și corelarea lor cu tragerile și ratele de capital, precum și prelucrarea informațiilor privind situațiile/raportările transmise de autoritățile administrației publice locale în vederea furnizării de date reale și exacte privind datoria publică locală.

Rezultatele analizei Contului general anual al datoriei publice pe anul 2016 au determinat emiterea unei **opinii cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

1.3. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016

CASA NAȚIONALĂ DE PENSII PUBLICE

Casa Națională de Pensii Publice (CNPP) administrează și gestionează sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, precum și sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale și își desfășoară activitatea sub autoritatea Ministerului Muncii și Justiției Sociale. Are în subordine casele județene de pensii și Casa de Pensii a Municipiului București, denumite case teritoriale de pensii, care sunt servicii publice descentralizate și Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă (INEMRCM). CNPP este acționar unic al Societății Comerciale de Tratatment Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă (TBRCM - SA).

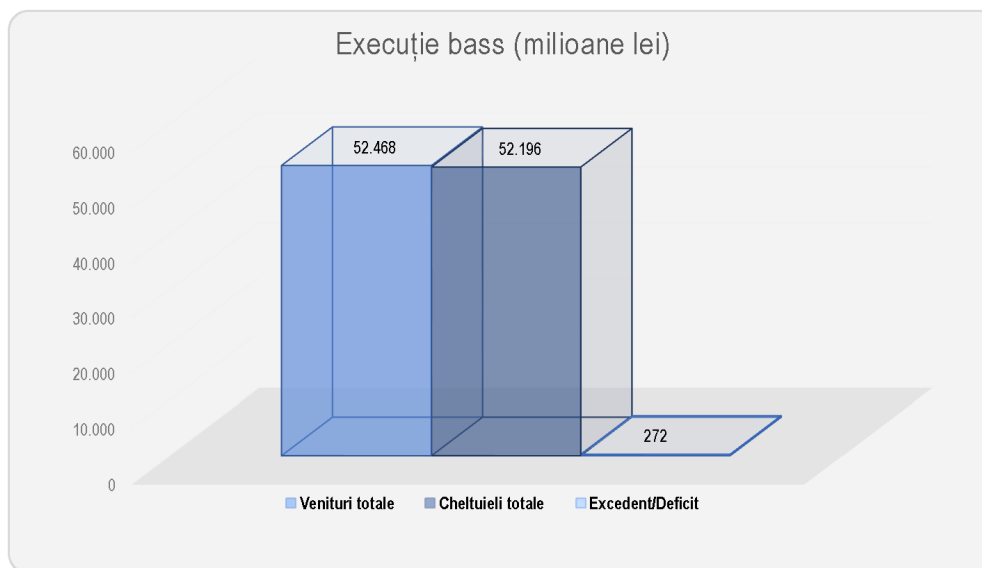
În anul 2017 s-au desfășurat misiuni de audit financiar la CNPP și la casele teritoriale de pensii, precum și o acțiune de control tematic la SC TBRCM SA.

Conform datelor din Contul de execuție centralizat întocmit de Casa Națională de Pensii Publice, execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la data de 31.12.2016 cuprinde:

a) *veniturile și cheltuielile asigurărilor sociale de stat;*

b) *veniturile și cheltuielile sistemului de asigurări pentru accidente de muncă și boli profesionale.*

Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2016, derulat prin Casa Națională de Pensii Publice, se prezintă grafic astfel:

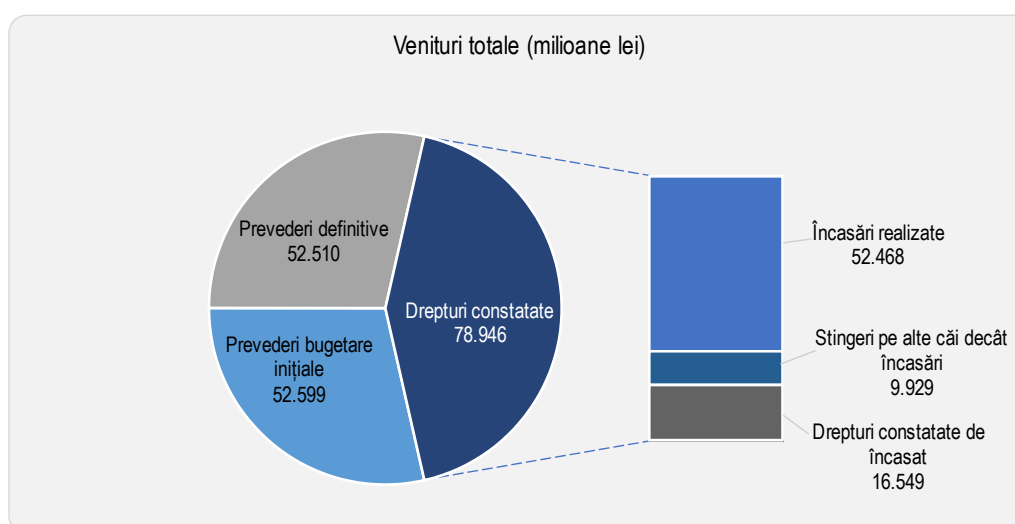
Graficul nr. 9 – Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2016, derulat prin Casa Națională de Pensii Publice

Potrivit datelor prezentate prin Contul de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat centralizat, întocmit de către Casa Națională de Pensii Publice la data de 31.12.2016, se constată că au fost realizate venituri în sumă de 52.468 milioane lei (care includ și subvențiile acordate de la bugetul de stat, în sumă de 15.097 milioane lei) și cheltuieli în sumă de 52.196 milioane lei.

Din veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, veniturile sistemului public de pensii au o pondere de 99,30%, iar diferența de 0,70% este reprezentată de veniturile sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

În mod similar, cheltuielile sistemului public de pensii dețin o pondere însemnată, de 99,81% din cheltuielile totale, iar cheltuielile sistemului pentru accidente de muncă și boli profesionale reprezintă doar 0,19%.

Execuția veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, derulate prin CNPP, se prezintă astfel:

Graficul nr. 10 – Execuția veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, derulate prin CNPP

Subvenția primită de la bugetul de stat în anul 2016 a fost în sumă de 15.097 milioane lei, ceea ce reprezintă 29% din veniturile sistemului public de pensii, mai mică cu 18% față de subvenția primită anul precedent de la bugetul de stat, care a fost de 18.364 milioane lei.

Din analiza datelor prezentate rezultă că veniturile realizate, de 52.468 milioane lei, reprezintă doar 66% din totalul veniturilor prognozate, în sumă de 78.946 milioane lei, în scădere ușoară față de anul trecut, când încasările au fost de 70%, în condițiile în care subvențiile de la bugetul de stat au fost acordate în proporție de 96,78%.

În aceste condiții, încasările rezultate exclusiv din contribuții au fost de numai 37.464 milioane lei, în creștere cu aproape 3% față de încasările efective din anul precedent, dar care au acoperit numai 72% din volumul plăților efectuate în anul 2016 cu sistemul public de pensii, care au fost în sumă de 52.099 milioane lei.

Potrivit datelor raportate prin Contul de execuție centralizat al CNPP, gradul de încasare a veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat provenind din contribuții a fost de numai 62%, cauza principală fiind gradul scăzut de colectare a acestor venituri de către ANAF, reprezentat de contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de către angajatori și asigurați. Astfel, din totalul contribuțiilor datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 60.163 milioane lei, în anul 2016 s-a încasat numai suma de 37.317 milioane lei. Dintre contribuțiile totale datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, cel mai scăzut grad de colectare l-au avut contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de asigurați (doar de 53%).

La finele anului 2016 existau în sold venituri neîncasate provenind din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă totală de 16.219 milioane lei, din care contribuțiile angajatorului au fost 12.644 milioane lei (78%), iar contribuția asiguraților, 3.575 milioane lei (22%). Deși gradul de realizare a veniturilor din contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de asigurați este mai redus în comparație cu cel înregistrat de încasările realizate din contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de către angajatori, ponderea arieratelor provine din obligațiile angajatorilor.

În cota de contribuție individuală de asigurări sociale de stat sunt incluse și sumele virate de către CNPP la fondul de pensii administrat privat, care în perioada 2014-2016 au crescut de la un an la altul, acestea fiind de 3.799 milioane lei în anul 2014, de 4.936 milioane lei în anul 2015 și de 5.883 milioane lei în anul 2016.

În această perioadă, contribuțiile la fondurile de pensii administrate privat s-au virat de către CNPP la nivelul sumelor declarate de către angajatori, reținute de la angajați, fără ca la nivelul CNPP să se cunoască cuantumul sumelor efectiv încasate, sumele reținute nefiind în totalitate virate de către angajatori. Reglementările legale nu corelează cele două stări ale creanțelor, declarate și încasate, astfel că, în condițiile în care gradul de încasare a acestora a fost de circa 60%, diferența de 40%, care efectiv nu a fost încasată, se acoperă din alte surse, astfel încât la fondurile de pensii administrate privat să se vireze obligația integral.

În anul 2016, CNPP a încheiat execuția bugetului asigurărilor sociale de stat cu excedent în sumă de 272 milioane lei, provenind exclusiv din excedentul înregistrat la contribuțiile de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, unde nivelul veniturilor încasate a depășit nivelul cheltuielilor efectuate.

Excedentul cumulat la finele anului 2016 al acestui fond a fost 4.808 milioane lei și reprezintă excedentul la finele anului 2015, de 4.536 milioane lei, la care se adaugă excedentul anului 2016, în sumă de 272 milioane lei.

În ultimii trei ani, cheltuielile anuale ale acestui fond au fost, în medie, de 98 milioane lei, în timp ce veniturile au fost, în medie, de 343 milioane lei anual, rezultând că din sumele încasate anual la acest buget se cheltuiește circa o treime (29%).

În aceste condiții, Curtea de Conturi recomandă o revizuire a legislației existente pentru a oferi posibilitatea utilizării excedentului la fondul de accidente de muncă și boli profesionale pentru acoperirea deficitului la sistemul public de pensii, care este subvenționat de la bugetul de stat.

Observațiile Curții de Conturi

Curtea de Conturi a constatat unele abateri și deficiențe, care vizează efectuarea plăților din bugetul asigurărilor de stat, înregistrarea și raportarea tranzacțiilor financiare, precum și realizarea inventarierii activelor, dintre care o parte au fost remediate în timpul misiunii de audit financiar, iar, pentru celelalte, CNPP urmează să continue eforturile pentru finalizarea procesului de înlăturare a deficiențelor constatate.

Din punct de vedere al frecvenței înregistrate, pe primul loc se situează obiectivul de audit „Calitatea gestiunii economico-financiare”, cu 135 de abateri care se referă, în principal, la modul cum au fost gestionate fondurile și resursele publice ale CNPP și entităților subordonate acestora, în concordanță cu scopul și atribuțiile prevăzute de lege.

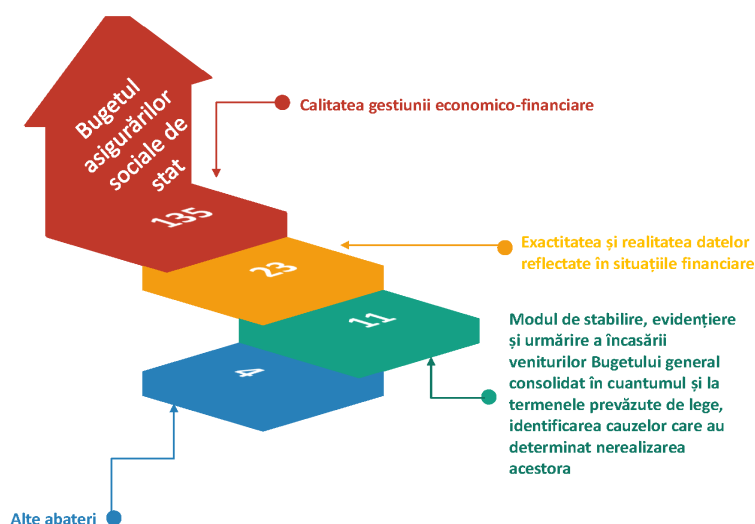

Figura nr. 2 – Frecvența abaterilor

Curtea de Conturi a constatat unele deficiențe în efectuarea plăților din bugetul asigurărilor sociale de stat, dintre care o parte au fost remediate în timpul misiunii de audit financiar, urmând ca eforturile Casei Naționale de Pensii Publice pentru finalizarea procesului de înlăturare a deficiențelor constatate să continue.

De apreciat este disponibilitatea conducerii CNPP de a implementa recomandările și măsurile dispuse de Curtea de Conturi, demonstrată printr-un grad ridicat de implementare a acestora, în condițiile în care măsurile privesc recuperarea de la beneficiari a unor drepturi de asigurări sociale necuvenite, în perioade mai lungi, întrucât recuperarea este supusă limitărilor legale, respectiv reținerea unei treimi din drepturile cuvenite lunar.

Iată câteva exemple de abateri și deficiențe constatate la CNPP și la structurile sale subordonate, auditate în anul 2017:

- au fost efectuate plăți nelegale reprezentând pensii anticipate, anticipate parțial, de invaliditate gradul I, II și III, încasate de beneficiarii de drepturi din sistemul public de pensii care au realizat concomitent și venituri incompatibile cu drepturile primite din acest buget;
- au mai fost efectuate plăți nelegale din bugetul caselor județene de pensii, reprezentând indemnizație de însoțitor acordată unor beneficiari, în condițiile în care aceștia au fost internați în centre de asistență socială, într-o unitate medicală sau au primit indemnizație lunară acordată de la bugetele locale pentru asistent personal, situații în care dreptul trebuia suspendat; s-au acordat drepturi de pensii ulterior datei decesului beneficiarilor, plata drepturilor de pensii neîncetând în luna următoare decesului, deși pentru acești beneficiari casele teritoriale de pensii au plătit ajutoare de deces și dețineau informații cu privire la acești pensionari;
- alte deficiențe și nereguli constatate:
 - neconcordanțe între sumele reprezentând creanțele la bugetul asigurărilor sociale de stat raportate prin contul de execuție la finele anului 2016 și sumele raportate de către autoritățile fiscale privind aceleași creanțe în evidența fiscală;
 - în evidența contabilă a fost menținută eronat o sumă reprezentând contribuții de asigurări sociale achitate în avans de către asigurați în baza contractelor de asigurare, a unor creanțe ale bugetului asigurărilor sociale de stat și a unor debite scăzute din evidența fiscală, fapt ce a condus la denaturarea datelor reflectate în situațiile financiare;
 - CNPP a virat în plus către Bugetul general consolidat sume pentru care nu există obligații de plată cuprinse în declarațiile fiscale obligatorii;
 - nu au fost urmărite contractele de mentenanță încheiate de către unele case teritoriale de pensii privind sistemul informatic utilizat de acestea pentru stabilirea și plata pensiilor comunitare, întrucât peste jumătate dintre casele teritoriale de pensii au încheiat separat contracte de prestări servicii, iar celelalte au utilizat sistemul informatic fără a plăti servicii de mentenanță;
 - situația bunurilor din domeniul public al statului aflate în administrare la unele dintre entitățile subordonate CNPP conține nereguli, dintre care enumerăm: unele dintre imobilele deținute de două case teritoriale de pensii nu au fost reevaluate la termenele legale; între evidența financiar-contabilă și documentele justificative care atestă situația juridică a unui imobil aflat în administrarea unei case teritoriale de pensii sunt neconcordanțe; nu au fost înregistrate în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară toate elementele patrimoniale de natura activelor corporale deținute de entități;
- activele fixe necorporale reprezentate de aplicații informatice de concepție proprie, create și dezvoltate de angajații CNPP în vederea derulării activității specifice, nu au fost inventariate, evaluate și înregistrate în patrimoniul instituției.

Opinia de audit

Întrucât valoarea prejudiciilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul asigurărilor sociale de stat este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, deoarece la nivelul CNPP, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori și al recuperării unor prejudicii.

Follow-up

Ca urmare a receptivității și preocupării conducerii entității s-a înregistrat un grad rezonabil de implementare a măsurilor dispuse prin decizii de către Curtea de Conturi, acesta fiind de 40%, în condițiile în care recuperarea sumelor de la beneficiari se face prin reținerea unei treimi din venitul lunar al acestora.

Impactul favorabil asupra activității CNPP s-a regăsit în:

- îmbunătățirea evidenței contabile și a sistemului informațional prin implementarea unor măsuri prin care s-au asigurat: analizarea periodică a datelor transmise de către unitățile din subordine privind contribuțiile încasate în contul unic, nedistribuite; raportarea corectă prin situațiile financiare centralizate a datoriilor reprezentând drepturi neridicate pentru care dreptul beneficiarilor de a le solicita s-a prescris; înregistrarea în patrimoniul entității ca active necorporale a plăților aferente pentru dezvoltarea programului informatic; executarea silită a debitelor prin coordonarea unităților subordonate în realizarea tuturor etapelor de executare silită;
- îmbunătățirea managementului prin adoptarea unor măsuri concretizate în actualizarea cotelor de repartizare a cheltuielilor între cele două bugete gestionate de către CNPP, pentru evitarea efectuării de plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat, care este subvenționat de la bugetul de stat, în favoarea Fondului pentru accidente de muncă și boli profesionale care înregistrează excedent;

- obținerea unor rezultate economico-financiare mai bune, prin virarea unor sume însemnate la bugetul asigurărilor sociale de stat ca urmare a recuperării parțiale a: unor drepturi acordate nelegal sub formă de pensii, precum și regularizarea cu Bugetul general consolidat a sumelor plătite în plus cu titlu de contribuție la asigurările sociale de sănătate și impozit pe venit; unor sume acordate necuvenit sub forma scutirilor de la plata taxei de abonament telefonic lunar, acordate ulterior datei decesului beneficiarilor.

Curtea de Conturi a efectuat în anul 2017 o misiune de audit de conformitate (control) cu tema „**Controlul modului de gestionare a bazelor de tratament balnear la Societatea Comercială de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă „TBRCM” SA București**”.

SC TBRCM SA este organizată și funcționează potrivit HG nr. 1.469/2002, cu modificările și completările ulterioare, ca societate pe acțiuni, acționar unic fiind CNPP. Societatea are în structură 13 sucursale, unități fără personalitate juridică.

Curtea de Conturi a identificat în timpul acestei misiuni abateri referitoare, în principal, la modul de determinare a cotelor de venituri aferente sucursalelor societății și diverselor entități care au încheiat contracte de parteneriat pentru activitatea de tratament balnear, reflectarea și raportarea corespunzătoare a creanțelor de încasat de la casa de asigurări de sănătate, astfel:

- preluarea eronată din balanțele de verificare întocmite la finele anilor 2014 și 2015, ca solduri inițiale, în balanțele de verificare la finele anului 2015, respectiv 2016, a condus la apariția unor diferențe între soldurile finale din anul precedent și soldul inițial din anul curent;
- raportarea eronată în situațiile financiare ale societății, la finele anului 2016, a unei sume, prin nerespectarea funcțiunii contului contabil în care s-a reflectat această sumă, reprezentând indemnizații pentru concedii medicale plătite salariaților societății, nerecuperate de la casa de asigurări de sănătate;
- nu s-au realizat venituri, întrucât unele dintre sucursalele societății au încheiat contracte de parteneriat privind tratamentul balnear fără analizarea cotelor de venituri și a tarifelor pe baza cărora s-au încasat veniturile aferente fiecărui partener.

Principalele recomandări formulate pentru eliminarea deficiențelor prezentate anterior au vizat, în principal, reanalizarea modului de determinare a cotelor de venituri aferente sucursalelor societății și diverselor entități care au încheiat contracte de parteneriat pentru activitatea de tratament balnear, astfel încât sucursalele societății să încaseze toate veniturile rezultate din această activitate, reflectarea corespunzătoare a creanțelor de încasat de la casa de asigurări de sănătate corespunzător funcțiunii contabile a contului.

1.4. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor fondurilor speciale pe anul 2016

Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor fondurilor speciale pe anul 2016 s-a efectuat la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) pentru *bugetul asigurărilor pentru șomaj* și la Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS), pentru bugetul *Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS)*, iar principalele constatări ale Curții de Conturi sunt prezentate în secțiunea 1.5. a Capitolului 1 al Raportului public pe anul 2016.

1.4.1. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

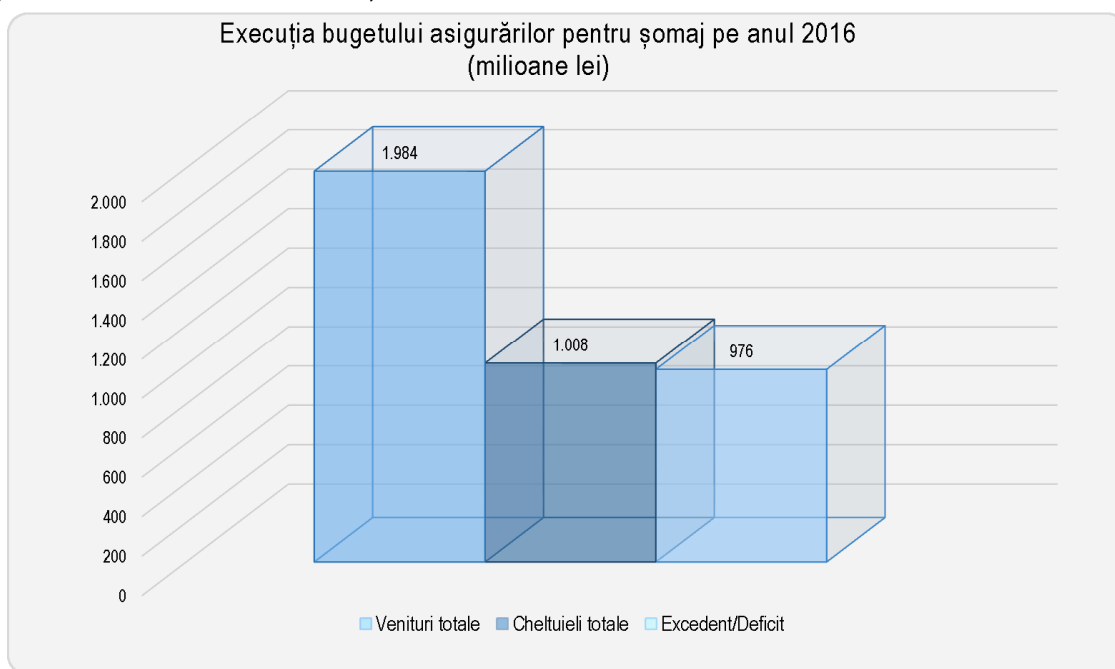
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) asigură coordonarea, îndrumarea și controlul activității unităților din subordine, în scopul aplicării unitare a legislației în domeniul specific de activitate și al realizării atribuțiilor ce le revin acestora, potrivit legii.

Misiunea de audit financiar asupra Contului de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016 s-a desfășurat la *Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și la agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă*.

Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj cuprinde:

- a) veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor pentru șomaj;
- b) veniturile și cheltuielile fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale.

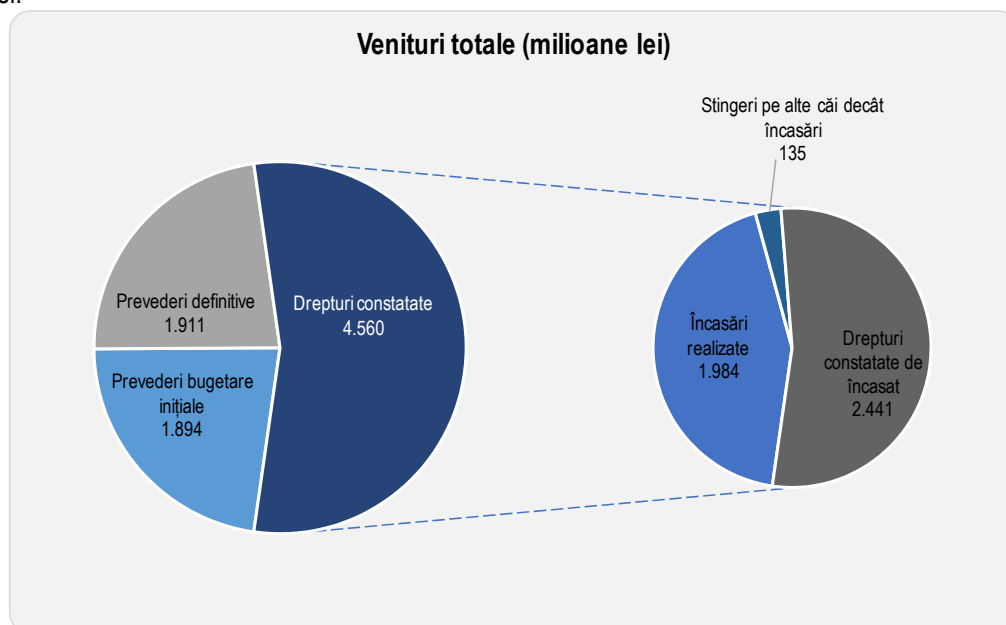
Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, derulat prin ANOFM, se prezintă grafic astfel:

Graficul nr. 11 – Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, derulat prin ANOFM

Potrivit datelor prezentate prin Contul de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj centralizat, întocmit de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă la data de 31.12.2016, se constată ca au fost realizate venituri în sumă de 1.984 milioane lei și cheltuieli de 1.008 milioane lei (cumulat pentru sistemul de asigurări pentru șomaj și pentru Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale), înregistrându-se un excedent de 976 milioane lei.

În indicatori sintetici, **Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj, pentru venituri**, pe anul 2016, se prezintă astfel:

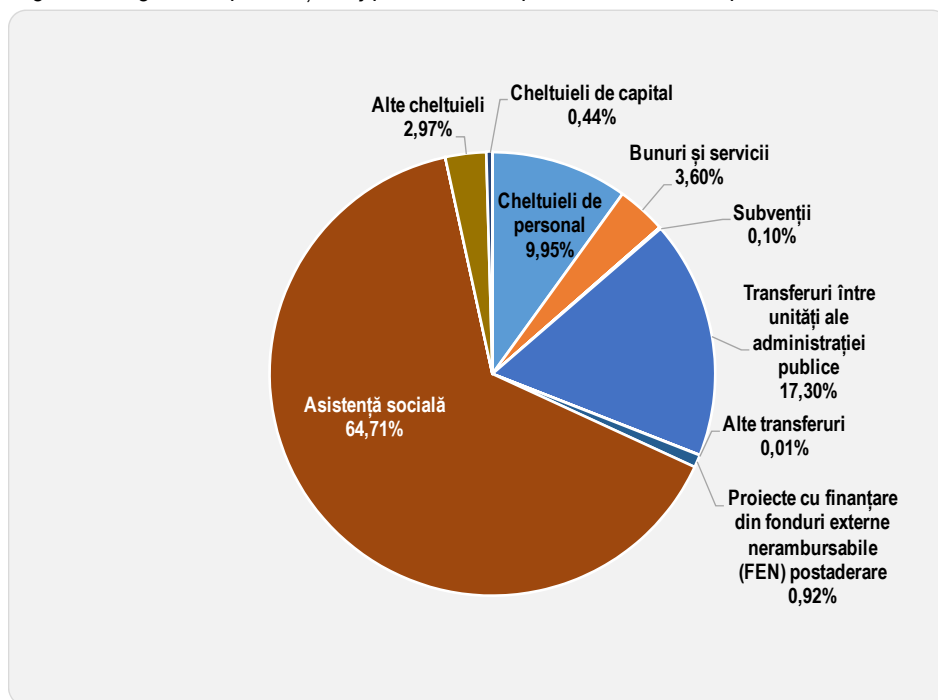

Graficul nr. 12 – Contul general de execuție a bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, pentru venituri

Potrivit aceluiași date raportate prin Contul de execuție centralizat al ANOFM, gradul de încasare a veniturilor la bugetul asigurărilor pentru șomaj, provenind din contribuții de asigurări pentru șomaj datorate de către angajatori și asigurați, a fost de numai 44%, cauza principală fiind gradul scăzut de colectare a acestor venituri de către ANAF. Dintre contribuțiile totale datorate bugetului asigurărilor pentru șomaj, cel mai scăzut grad de colectare l-au avut contribuțiile de asigurări pentru șomaj datorate de angajatori, doar 35%.

La finele anului 2016 existau în sold venituri neîncasate provenind din contribuții la bugetul asigurărilor pentru șomaj, din care contribuțiile angajatorului reprezentau 87%, iar diferența de 13% reprezenta contribuția asiguraților.

Grafic, execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, pentru cheltuieli, se prezintă astfel:

Graficul nr. 13 – Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016, pentru cheltuieli

Execuția bugetului asigurărilor pentru șomaj s-a încheiat cu un excedent la 31.12.2016, care provine din excedentul înregistrat din execuția bugetului de asigurări pentru șomaj, de 690 milioane lei și din excedentul Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale de 286 milioane lei.

La finele anului 2016, bugetul Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale a înregistrat un excedent cumulat de 2.135 milioane lei, din care 1.849 milioane lei reprezintă excedent reportat din anul 2015.

În ultimii trei ani, cheltuielile anuale la bugetul Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale au fost în medie de 26 milioane lei, în timp ce veniturile au fost în medie de 284 milioane lei anual, rezultând că din sumele încasate anual se cheltuiesc numai 9%, astfel că pentru fondurile neutilizate, reprezentând 91%, s-ar putea identifica și alte destinații. În acest context, considerăm că s-ar impune modificarea legislației existente în sensul de a crea posibilitatea utilizării excedentului înregistrat la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale pentru acoperirea unui eventual deficit la bugetul asigurărilor pentru șomaj.

Observațiile Curții de Conturi

Curtea de Conturi a constatat unele abateri și deficiențe care vizează realizarea veniturilor, efectuarea plăților din bugetul asigurărilor pentru șomaj, înregistrarea și raportarea tranzacțiilor financiare, precum și realizarea inventarierii activelor, dintre care o parte au fost remediate în timpul misiunii de audit financiar, iar pentru celelalte, ANOFM urmează să continue eforturile pentru finalizarea procesului de înlăturare a deficiențelor constatate.

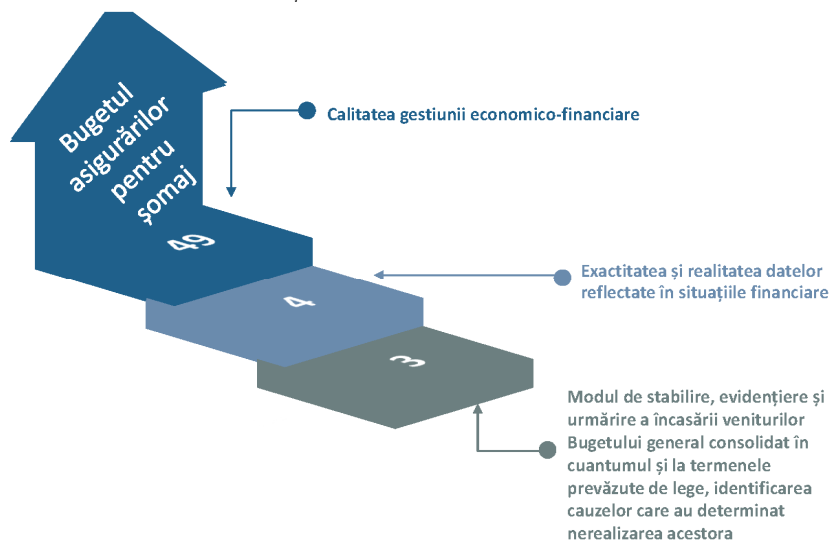

Figura nr. 3 – Frecvența abaterilor înregistrate la bugetul asigurărilor pentru șomaj pe anul 2016

Ca și în cazul celorlalte bugete publice, cea mai mare frecvență o înregistrează abaterile care vizează calitatea gestiunii economico-financiare.

În Raportul public sunt prezentate principalele astfel de abateri și deficiențe, dintre care menționăm:

- decontarea unor indemnizații de șomaj și venituri de completare acordate unor beneficiari de drepturi din bugetul asigurărilor pentru șomaj, care au realizat concomitent și venituri incompatibile cu drepturile primite din acest buget;
- raportarea eronată, prin situațiile financiare centralizate ale bugetului asigurărilor pentru șomaj la finele anului 2016, a unor sume reprezentând prestări de servicii efectuate de către diverși furnizori, ca fiind „Subvenții”, precum și raportarea unor subvenții acordate unităților aflate în subordine pentru completarea veniturilor proprii, ca transferuri între instituții publice;
- cheltuieli de personal au fost raportate ca fiind ale bugetului asigurărilor pentru șomaj, cu toate că acestea erau aferente salariilor care administrau bugetul Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, ca parte componentă a bugetului asigurărilor pentru șomaj;
- nu s-au realizat unele venituri ca urmare a: neconstituirii de depozite la termen din disponibilul existent în contul deschis la Trezoreria Statului la finele anului 2015, provenind din excedentul bugetului asigurărilor pentru șomaj; prescrierii dreptului la acțiune pentru drepturile de asigurări de șomaj neridicate de către beneficiari la unele dintre agențiile teritoriale de șomaj, neaplicării tuturor procedurilor de executare silită pentru creanțele datorate bugetului asigurărilor pentru șomaj aflate în cadrul termenului legal de prescripție;
- au mai fost constatate nereguli privind modul de efectuare a inventarierii patrimoniului la finele anului 2016, constând, în principal, în următoarele: bunuri date în folosință altor entități și neconfirmate de către entitățile care utilizează aceste bunuri; diferențe între valoarea bunurilor predate conform actelor de predare și valoarea înscrisă în listele de inventariere, menținerea acestora în folosință gratuită, deși actele juridice de predare au expirat la finele anului 2016.

Opinia de audit

Întrucât valoarea prejudiciilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul asigurărilor pentru șomaj este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**, deoarece la nivelul ANOFM, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori și al recuperării unor prejudicii.

Follow-up:

Ca urmare a receptivității și preocupării conducerii entității s-a înregistrat un grad ridicat de implementare a măsurilor dispuse prin deciziile Curții de Conturi, acesta fiind de 38% și ca urmare a recuperării în perioade mai lungi de timp a sumelor de la beneficiari, întrucât aceasta este supusă limitărilor legale, respectiv doar a unei treimi din drepturile cuvenite lunar.

S-a constatat îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor entităților prin adoptarea unor măsuri concretizate în:

- introducerea anumitor restricții în ceea ce privește accesul angajatorilor la subvenții din bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru angajarea persoanelor fizice-șomeri cu vârsta de peste 45 de ani, prin adoptarea *OUG nr. 60/2016*, aprobată prin *Legea nr. 172/2017*, care a modificat *Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă*;
- nominalizarea unui serviciu distinct din cadrul entității cu atribuții în urmărirea debitelor, prin modificarea Regulamentului de organizare și funcționare al ANOFM, aprobat prin ordin al președintelui ANOFM.

S-au obținut unele rezultate economico-financiare mai bune, prin: virarea excedentului execuției bugetare la bugetul asigurărilor pentru șomaj, atunci când nu a fost utilizat pentru a diminua subvenția primită de la bugetul de stat; virarea unor sume însemnate la bugetul asigurărilor pentru șomaj ca urmare a recuperării unui volum important din debitele provenite din indemnizații de șomaj și venituri de completare.

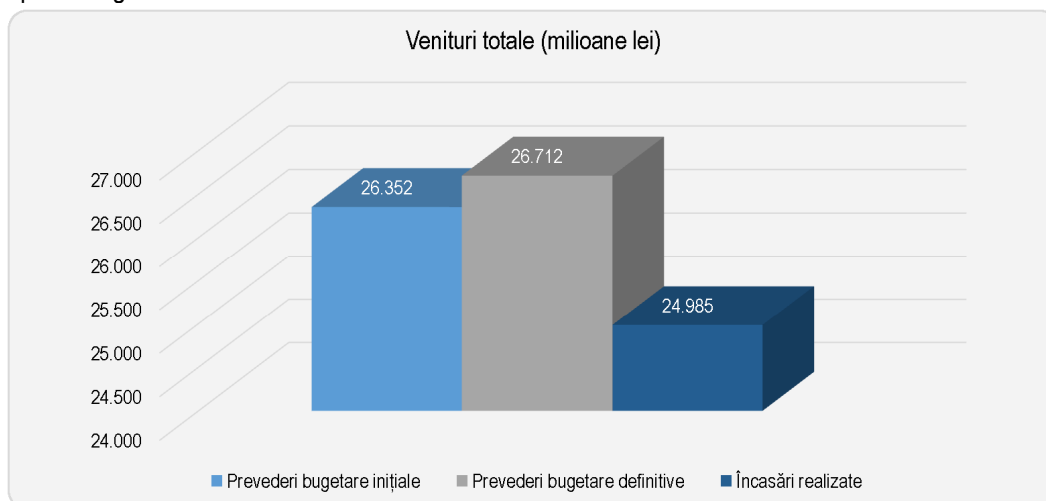
1.4.2. Auditul public extern asupra Contului de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate pe anul 2016

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE

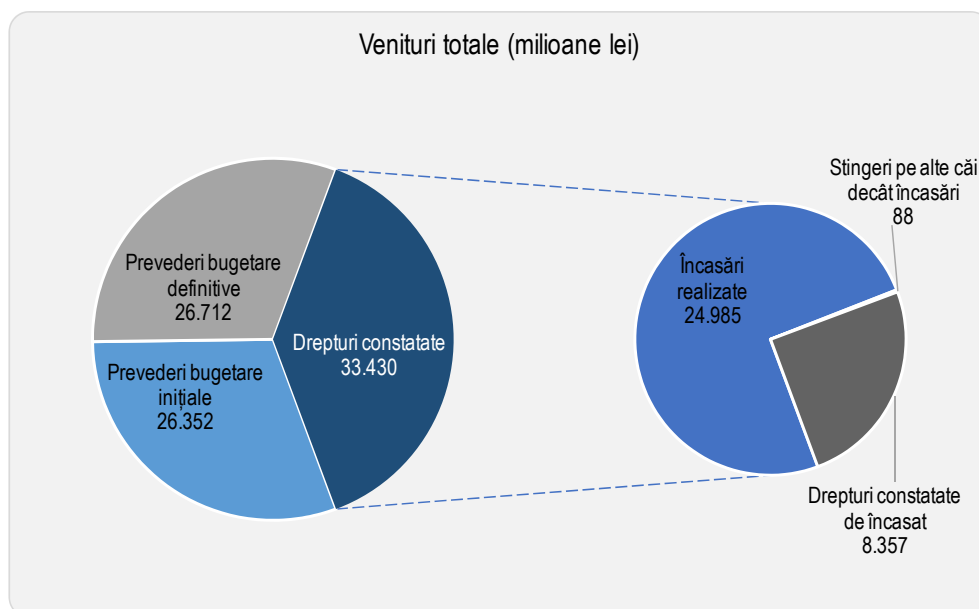
Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) este instituția publică autonomă, de interes național, cu personalitate juridică, care administrează și gestionează sistemul de asigurări sociale de sănătate în vederea aplicării politicilor și programelor Guvernului în domeniul sanitar.

Curtea de Conturi a efectuat o misiune de audit financiar asupra Contului de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS) pentru anul 2016, care s-a desfășurat la CNAS și la *trei case de asigurări de sănătate județene* și o acțiune de verificare a modului de fundamentare și utilizare a fondurilor pentru servicii medicale acordate de medicii de familie, decontate din FNUASS în perioada 2014-2016, care s-a desfășurat la CNAS și la *19 case de asigurări de sănătate județene*.

Contul de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, pentru venituri, întocmit la data de 31.12.2016, se prezintă grafic astfel:

Graficul nr. 14 – Execuția bugetului FNUASS pentru anul 2016

Graficul nr. 15 – Contul de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate, pentru venituri, întocmit la data de 31.12.2016

Veniturile realizate în anul 2016 reprezintă 93,53% față de prevederile definitiv aprobate, însă gradul de realizare a veniturilor Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate este în realitate de doar 74,74% față de totalul drepturilor constatate în anul 2016, ceea ce duce la concluzia că la fundamentarea bugetului FNUASS pentru anul 2016 nu au fost avute în vedere toate veniturile cuvenite acestui fond, prevederile bugetare definitive fiind mai mici decât totalul drepturilor constatate. Încă din faza de fundamentare a bugetului s-a acceptat un grad de nerealizare a veniturilor de 20% comparativ cu drepturile constatate, conform evidenței proprii.

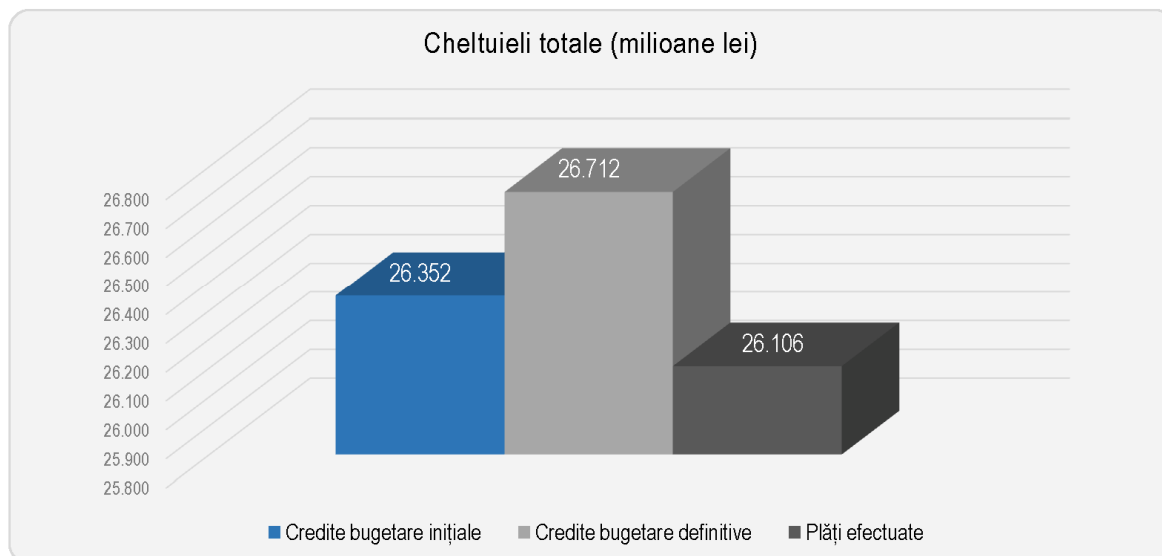
Gradul de colectare a fost de doar 67,80% pentru veniturile din contribuțiile angajatorilor și de doar 75,87% pentru veniturile din contribuțiile angajaților, raportat la drepturile constatate.

Subvențiile la FNUASS, primite în anul 2016, reprezintă 9,15% din totalul veniturilor realizate și provin de la:

- bugetul de stat, reprezentând contribuții de asigurări de sănătate pentru pensionari, șomeri, persoane care execută o pedeapsă privativă de libertate sau arest preventiv;
- alte administrații, reprezentând sume alocate din veniturile proprii ale Ministerului Sănătății.

Deși, față de anul 2015, veniturile totale încasate în anul 2016 au crescut cu 7,15%, această creștere a veniturilor încasate la Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate a fost determinată, în principal, de creșterea nivelului de încasare cu 9,57% a contribuțiilor de asigurări de sănătate în anul 2016, dar a fost afectată și de scăderea cu 16,88% a încasărilor din alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii.

Execuția cheltuielilor din Contul de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate întocmit la data de 31.12.2016 se prezintă grafic astfel:

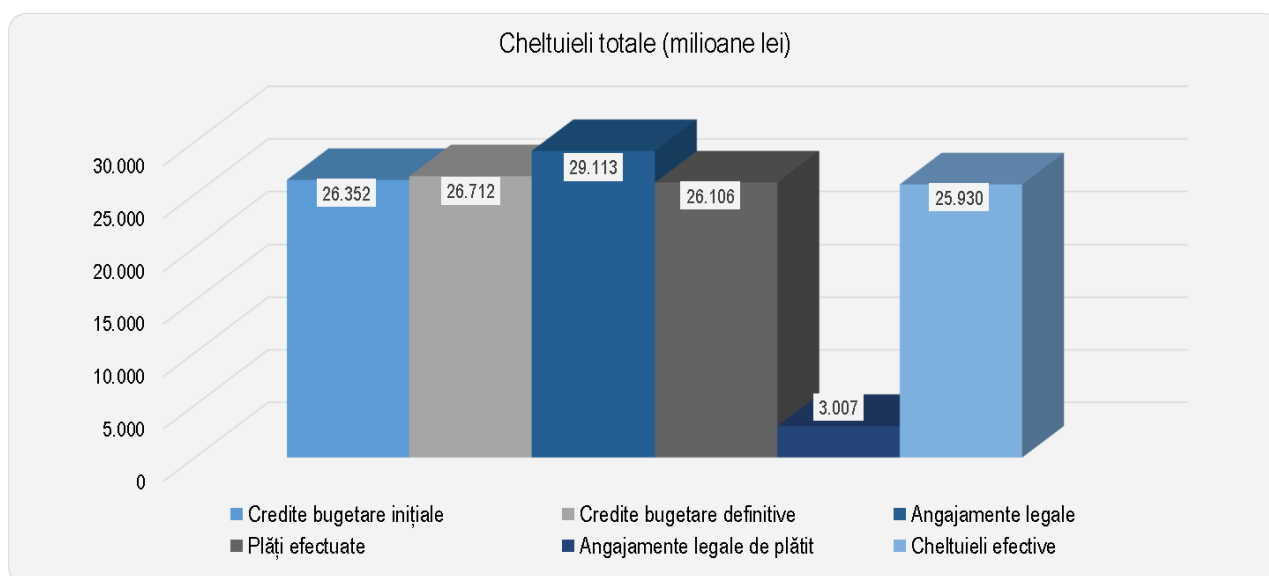

Graficul nr. 16 – Execuția cheltuielilor din Contul de execuție a bugetului Fondului Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate

Analiza cheltuielilor din Contul de execuție a bugetului FNUASS în anul 2016 relevă următoarele:

- creditele bugetare aprobate definitiv pentru anul 2016 au fost de 26.712 milioane lei, din care cea mai mare parte a fost alocată pentru capitolul „Sănătate”, respectiv 25.064 milioane lei, în pondere de 93,83%. Plățile efectuate au fost în sumă de 26.106 milioane lei, ceea ce reprezintă 97,73% din totalul creditelor definitiv aprobate.
- creditele bugetare inițiale aprobate pentru bunuri și servicii, în valoare de 24.606 milioane lei, au fost cu 19 milioane lei mai mari decât creditele bugetare definitiv aprobate, în valoare de 24.587 milioane lei. Cea mai mare pondere în aceste cheltuieli o dețin cheltuielile cu medicamentele și serviciile medicale, decontate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate furnizorilor de servicii medicale. Această diminuare s-a produs ca urmare a rectificărilor bugetare aprobate conform legii.

Cheltuielile pentru sănătate:

Graficul nr. 17 – Execuția cheltuielilor din Contul de execuție a bugetului FNUASS pentru capitolul „Sănătate”

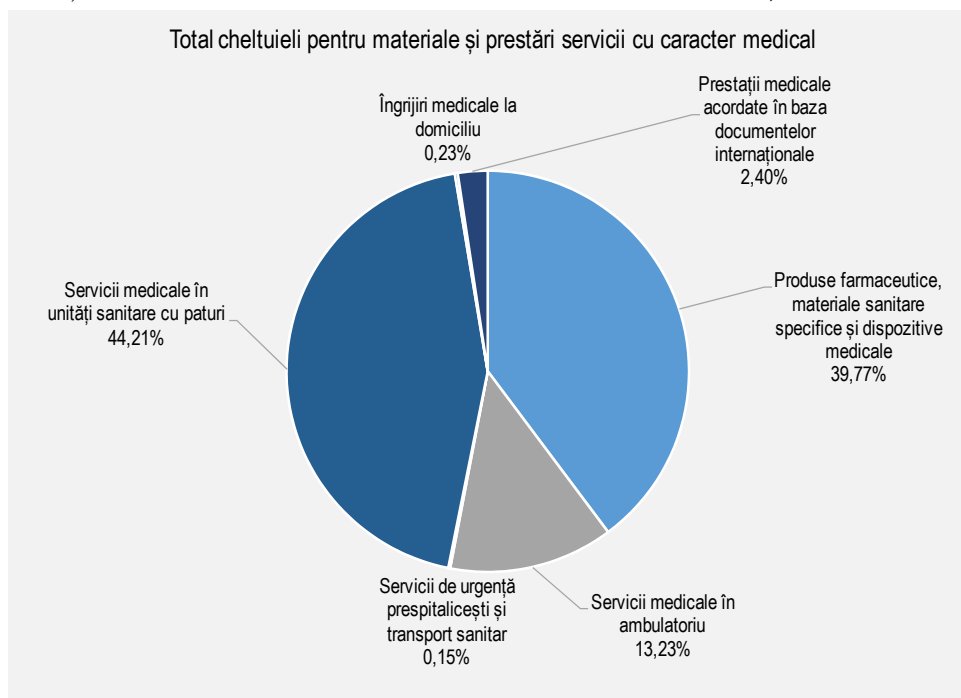
Din analiza datelor înscrise în Contul de execuție a bugetului FNUASS la partea de cheltuieli, rezultă că, la capitolul „Sănătate”, gradul de realizare a fost de 97,59%.

Creditele bugetare la capitolul „Sănătate” se prezintă astfel:

- creditele bugetare aprobate definitiv pentru administrarea fondului au fost în valoare de 80 milioane lei, iar plățile efectuate au fost de 58 milioane lei, gradul de realizare fiind de 72,5%;

- creditele bugetare aprobate definitiv pentru *materiale și prestări servicii cu caracter medical*, precum și pentru serviciile publice descentralizate au fost în valoare de 24.984 milioane lei, iar plățile efectuate la aceste categorii au fost în valoare de 24.400 milioane lei, gradul de realizare fiind de 97,66%.

Plățile cu *materialele și prestările de servicii cu caracter medical*, pe domenii de asistență medicală, se prezintă grafic, astfel:

Graficul nr. 18 – Structura cheltuielilor pentru materialele și prestările de servicii cu caracter medical

În cadrul acestei categorii ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile pentru produse farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale, iar cea mai mică, cheltuielile pentru servicii de urgență prespitalicești și transport sanitar.

Observațiile Curții de Conturi

Păstrând proporțiile, se observă că și la bugetul FNUASS tot abaterile de la reglementările legale care vizează buna gestiune financiară dețin ponderea cea mai mare.

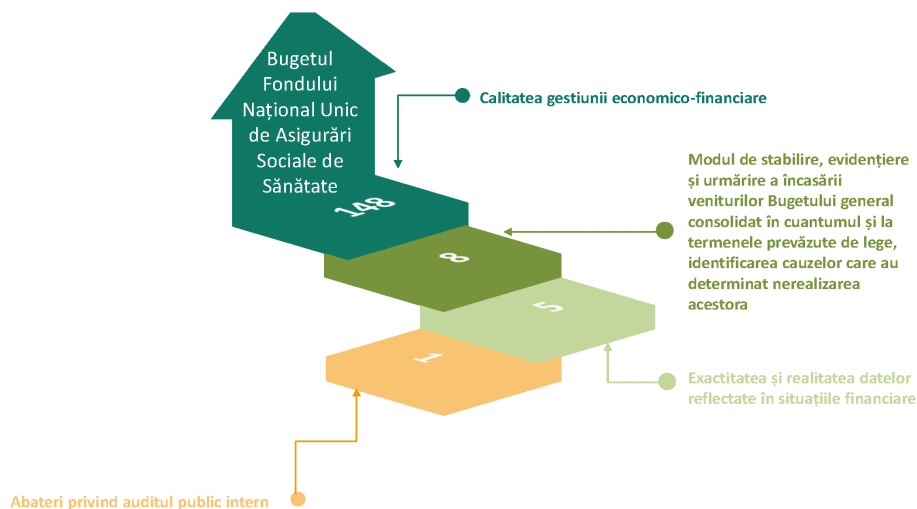

Figura nr. 4 – Frecvența abaterilor constatate la bugetul FNUASS pe anul 2016

Distinct de analiza frecvenței, la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Curtea de Conturi a constatat și abateri cu impact financiar semnificativ.

La Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Curtea de Conturi a constatat abateri și nereguli, a căror valoare cumulată se situează peste pragul de semnificație, care se referă, în principal, la responsabilitățile CNAS de monitorizare a modului de evidențiere și încasare a unor venituri ce reprezintă contribuția CLAWBACK și contribuțiile datorate pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat, datorate de către deținătorii autorizațiilor de punere pe piață și de efectuare, înregistrare și raportare a cheltuielilor din bugetul FNUASS. Astfel, venituri de 357.143 mii lei nu au fost evidențiate și urmărite în vederea încasării.

CNAS nu a monitorizat și nu a controlat modul de aplicare a dispozițiilor legale referitoare la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor cu bunuri și servicii în cadrul contractelor încheiate de CAS județene cu furnizorii de servicii medicale și produse farmaceutice, ceea ce a condus la producerea unor prejudicii importante prin:

- validarea și decontarea nelegală, în anul 2016, a unor:
 - prescripții medicale cu compensare de 90% din prețul de referință al medicamentelor, acordate unor persoane care nu se încadrau în categoria „Pensionari cu venituri numai din pensii de până la 700 lei/lună”;
 - prescripții medicale cu compensare de 100% din prețul de referință al medicamentelor pentru categoria de asigurați „Veterani”, în condițiile în care persoanele respective nu dețineau legal această calitate;
 - servicii raportate de furnizorii de servicii medicale pentru persoane decedate, precum și prescrierea și/sau eliberarea de medicamente pe numele unor persoane decedate;
 - medicamente și servicii de spitalizare de zi, care au fost prescrise, respectiv raportate pentru pacienți internați în regim de spitalizare continuă, la data prescrierii medicamentelor și/sau efectuării serviciilor;
- validarea nelegală, respectiv eliberarea de medicamente pe numele unor persoane pentru care comisiile de specialitate din cadrul CJAS nu au aprobat inițierea sau continuarea tratamentului;
- validarea eronată prin SIUI a unor prescripții de medicamente compensate, care au fost eliberate pentru categoria de asigurați „PLDIR” – plăți directe și „LIBER” – profesii liberale, pe numele unor persoane fizice care nu dețineau legal această calitate;
- validarea nelegală prin SIUI a unor prescripții de medicamente de care beneficiază asigurații, în tratamentul ambulatoriu al unor grupe de boli, fără respectarea protocolului terapeutic, de către medici de altă specializare decât cea menționată în protocol pentru „Boala cronică de rinichi – faza predializă”;
- neluarea măsurilor legale de către conducerea CAS cu privire la verificarea realității serviciilor de urgență prespitalicești și transport sanitar care au fost decontate furnizorilor privați (CASMB).

La nivelul Caselor de Asigurări de Sănătate Județene au fost identificate abateri reprezentând decontarea nelegală a unor:

- servicii medicale paraclinice raportate pentru pacienți internați în spital la data efectuării serviciului, precum și a unor investigații recomandate, care au fost raportate ca fiind efectuate de la data externării până la data expirării termenului de valabilitate a biletului de trimitere, deși nu au fost efectuate în ambulatoriu anterior internării, în sumă de 34 mii lei;
- medicamente compensate (sublistele A și B) cu regim de compensare de 100% din prețul de referință, pentru persoane cu handicap, veterani și revoluționari, în condițiile în care aceștia nu se încadrau în această categorie;
- medicamente și servicii medicale prescrise, respectiv raportate pentru pacienți internați în regim de spitalizare continuă la data prescrierii medicamentelor și/sau efectuării serviciilor, precum și a unor servicii și/sau medicamente raportate în afara perioadei de validare;
- servicii medicale de spitalizare continuă, în condițiile în care furnizorii de servicii au raportat spre decontare date care nu au fost puse în concordanță cu datele înscrise în Foile de Observație Clinică Generală (FOCG) sau date eronate cu privire la calitatea de asigurat a pacienților;
- servicii de dializă încheiate cu un furnizor privat de servicii, care a raportat spre decontare un număr de 1.465 de ședințe de servicii de dializă (dializă peritoneală și hemodializă) efectuate pentru pacienți pentru care nu au fost raportate date și în Registrul renal român.

De asemenea, s-a mai constatat că nu au fost reflectate corect în evidența contabilă operațiunile derulate prin intermediul contului „Decontări din operații în curs de clarificare”, reprezentând valoarea sumelor solicitate de angajatori care depășesc suma contribuțiilor datorate de aceștia în luna respectivă, care se recuperează din bugetul FNUASS din creditele bugetare prevăzute cu această destinație.

Opinia de audit

La nivelul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate a fost formulată **opinie contrară** asupra situațiilor financiare pe anul 2016, atât pentru valoarea cumulată a erorilor/abaterilor de la legalitate și regularitate, care se situează peste pragul de semnificație, cât și pentru natura și contextul constatărilor.

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat o misiune de audit de conformitate (control) cu tema „**Controlul privind fundamentarea și utilizarea fondurilor pentru servicii medicale acordate de medicii de familie, decontate în perioada 2014-2016**”, la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, dar și la nivelul caselor de asigurări de sănătate județene.

La Casa Națională de Asigurări de Sănătate, dar și la nivelul structurilor deconcentrate ale acesteia, constatăările Curții de Conturi se referă la:

- monitorizarea sistematică, operativă și eficientă a modului de respectare de către medicii de familie a protocoalelor terapeutice, inclusiv la notificarea/avertizarea prealabilă a acestora cu privire la interdicțiile de prescriere pentru categoriile de medicamente incluse și a modificărilor intervenite în aceste protocoale;

- validarea și decontarea nelegală a unor servicii și prescripții medicale, nerespectarea condițiilor acordării pachetului de bază de servicii medicale în ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile paraclinice, prin validarea eronată în SIUI și decontarea nejustificată în anul 2016 a unor prescripții ale medicilor de familie pentru investigații paraclinice, a căror prescriere era strict de competența medicilor de specialitate;
- validarea și decontarea nelegală a unor servicii de consultații la domiciliu acordate asiguraților, persoane instituționalizate în centre din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, de către medici de familie;
- necalcularea conform prevederilor legale, în perioada 2014-2016, a dobânzilor/penalităților de întârziere aferente sumelor constatate de către structurile de control din cadrul CASJ ca fiind încasate necuvenit de furnizorii de servicii medicale și medicamente;
- neurmărirea corespunzătoare a modului de implementare a măsurilor dispuse prin rapoartele de control întocmite de structurile cu atribuții de control de la nivelul CJAS;
- faptul că dosarul electronic de sănătate (DES) nu a fost utilizat și/sau completat în totalitate de către toți furnizorii de asistență medicală primară (medici de familie) aflați în relație contractuală cu CASJ, prin furnizarea de informații corespunzătoare în DES pentru toți asigurații cărora le-au asigurat servicii medicale.

Follow-up

Impactul efectiv al măsurilor dispuse de Curtea de Conturi a condus la recuperarea și reîntregirea FNUASS cu o parte din sumele încasate nelegal de către furnizorii de servicii medicale.

De asemenea, la nivelul CNAS au fost elaborate proceduri care să contribuie efectiv la combaterea și înlăturarea producerii unor erori privind înregistrarea, verificarea și plata cererilor de recuperare a indemnizațiilor pentru concedii medicale plătite de angajatori asiguraților, privind monitorizarea raportărilor de servicii medicale pentru consumurile de medicamente.

1.5. Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome pe anul 2016

Auditul public extern asupra conturilor de execuție a bugetelor instituțiilor publice autonome pe anul 2016 s-a efectuat la **Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE)**, autoritate administrativă autonomă aflată sub control parlamentar, la **Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)**, autoritate administrativă autonomă de specialitate, independentă și autofinanțată, și la **Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM)**, entitate cu rol de punere în aplicare a politicii naționale în domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor audiovizuale și a serviciilor poștale, inclusiv prin reglementarea pieței și reglementarea tehnică în aceste domenii.

Principalele constatări ale Curții de Conturi sunt prezentate în secțiunea 1.6. a Capitolului 1 al Raportului public pe anul 2016.

La Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE), Curtea de Conturi a constatat că s-au efectuat cheltuieli (cu combustibil și alte cheltuieli), pentru care nu s-a făcut dovada că sunt strict legate de activitatea instituției și că s-au efectuat cu respectarea dispozițiilor legale, precum și existența, la data de 31.12.2016, a unor stocuri fără mișcare sau cu mișcare lentă, cu o vechime cuprinsă între 1 și 3 ani, constând, în principal, în materiale consumabile-furnituri de birou și alte materiale consumabile.

Recomandările s-au referit la extinderea verificărilor asupra tuturor cheltuielilor înregistrate în vederea identificării și a altor cazuri de cheltuieli care nu au fost efectuate strict în legătură cu activitatea instituției, stabilirea întinderii prejudiciului, înregistrarea în contabilitate a sumelor stabilite și recuperarea acestora; stabilirea stocurilor (cantitativ și valoric) care nu mai sunt necesare măsurării activității și valorificarea acestora, precum și a stocurilor cu termen de valabilitate expirat pentru care se vor dispune măsuri de recuperare, în condițiile legii.

Ținând cont de natura abaterilor și a erorilor, de contextul în care s-au produs acestea, precum și de valoarea totală a abaterilor identificate, s-a exprimat o **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a anumitor aspecte**.

La Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) s-au constatat nereguli referitoare la modul de stabilire, recunoaștere și urmărire a încasării veniturilor, respectiv neînregistrarea sau înregistrarea cu întârziere în evidența contabilă a unor dobânzi și penalități aferente anului 2016, provenind din neplata, de către brokerii de asigurare, a taxei de funcționare, dar și inițierea cu întârziere a demersurilor legale pentru recuperarea obligațiilor de plată restante, precum și a majorărilor și penalităților aferente acestora, de la entitățile supravegheate/controlate, care nu și-au achitat la timp sumele datorate către ASF.

În legătură cu modul de efectuare a unor înregistrări în evidența contabilă au reieșit următoarele nereguli: înregistrarea eronată în evidența contabilă a unor cheltuieli efectuate cu plata unor servicii poștale, precum și cu serviciile de mentenanță aferente unor imprimante; neînregistrarea unor bunuri în evidența contabilă, la momentul transferului dreptului de proprietate.

Recomandările s-au referit la: respectarea prevederilor legale în ceea ce privește modul de calcul și de înregistrare în

evidența contabilă a veniturilor din dobânzi și penalități de întârziere; recuperarea obligațiilor de plată restante, precum și a majorărilor și penalităților aferente acestora; restituirea sumelor încasate în mod eronat de către ASF.

Având în vedere constatările din verificarea efectuată, precum și faptul că ASF nu a dus la îndeplinire în totalitate măsurile dispuse prin deciziile emise în perioada 2013-2015, a fost exprimată o **opinie contrară**.

La Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM)

În anul 2016, ANCOM a contractat *servicii de consultanță pentru verificarea situației privind costurile, veniturile și capitalul angajat aferente furnizării serviciilor din sfera serviciului universal, ce stau la baza cererii de compensare a costului net al furnizării serviciului universal aferent anului 2015 și servicii de consultanță suport pentru decizia de compensare a costului net (suma și modalitățile de compensare)*, cu toate că entitatea dispunea de cadrul legal și organizatoric necesar realizării acestor activități.

În perioada 2014-2016 s-au efectuat plăți nelegale în sumă totală de 1.967 mii lei (sume nete, plus contribuții și impozite aferente), ce reprezintă compensații bănești acordate în baza contractelor colective de muncă, precum și premii „pentru realizări deosebite în activitate”, neprevăzute în contractele colective de muncă încheiate de entitate.

În perioada 2012-2016, ANCOM nu a realizat venituri din tariful de monitorizare, ce reprezintă sursă de finanțare a activității, tariful de monitorizare fiind perceput pentru activitatea de supraveghere și control în domeniul comunicațiilor electronice și al serviciilor poștale, desfășurată de entitate, prin aplicarea formulei de calcul prevăzute în legislația privind comunicațiile electronice.

Recomandările s-au referit la: identificarea tuturor activităților care exced competențele personalului instituției și care necesită consultanță externă; necesitatea achiziționării unor astfel de servicii de consultanță; identificarea cauzelor care au condus la acordarea de sume drept compensații, fără bază legală, precum și premii, peste cuantumul premiilor de performanță aprobate, recuperarea acestora, inclusiv a dobânzilor și penalităților/majorărilor de întârziere, după caz, aplicabile veniturilor bugetare.

1.6. Auditul public extern la societăți bancare și de asigurări

În anul 2017, Curtea de Conturi a efectuat două misiuni de audit de conformitate (control) cu tema „Control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și legalitatea realizării veniturilor și a efectuării cheltuielilor”, la o companie de asigurare-reasigurare specializată în asigurarea riscurilor financiare pentru operațiunile de export și pentru operațiunile comerciale interne, respectiv **Compania de Asigurări – Reasigurări EXIM România SA**, și la o societate bancară cu capital de stat, respectiv **SC CEC BANK SA**, cea mai veche instituție bancară din România, observațiile și constatările Curții de Conturi fiind prezentate în secțiunea 1.7. a Capitolului 1 al Raportului public pe anul 2016.

La Compania de Asigurări – Reasigurări EXIM România SA, Curtea de Conturi a constatat unele nereguli referitoare la:

- neconstituirea unui provizion pentru acoperirea eventualelor efecte ale unui litigiu aflat în derulare, în condițiile în care Consiliul de Supraveghere al Companiei a decis rezilierea contractului încheiat, iar Colegiul Arbitral din Roma a emis o hotărâre privind obligarea Companiei la plata unei despăgubiri în sumă de 2.100 mii euro. În legătură cu cererea de apel formulată de Companie la Tribunalul din Roma, avocații entității au estimat un risc mediu de pierdere;
- neînscriserea la masa credală în vederea recuperării sumei datorate de un debitor din regres, constatându-se fie că nu au fost parcurse căile legale de acțiune în vederea recuperării creanței, fie că acțiunile au fost efectuate tardiv;
- plata despăgubirii aferente unui dosar de daună, în condițiile existenței unor neconcordanțe între formularul de avizare și documentele existente la dosar, în ceea ce privește data producerii evenimentului asigurat.

Recomandările s-au referit la: constituirea provizionului aferent valorii estimate a posibilei pierderi ce poate rezulta din litigiul aflat în derulare și stabilirea, după caz, a eventualelor efecte ale înregistrării acestor modificări în evidența contabilă a entității; inventarierea tuturor debitorilor din regrese aflați în evidența entității și efectuarea înregistrărilor corespunzătoare în evidența contabilă a entității; stabilirea întinderii prejudiciului creat Companiei și recuperarea acestuia; stabilirea întinderii eventualului prejudiciu creat Companiei prin plata nelegală a despăgubirii aferente dosarului de daună și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestuia, după caz.

La SC CEC BANK SA, neregulile constatate vizează: întârzierea înființării poprii asupra disponibilităților aflate în contul unui client, constatându-se că sumele de bani din contul debitorului au fost indisponibilizate de către bancă cu 11 zile mai târziu decât prevedea legislația în vigoare, motiv pentru care suma rămasă de recuperat a fost suportată de CEC Bank SA, precum și necalcularea, nereținerea și neplata la bugetul de stat, la termenul prevăzut de lege, a impozitului datorat de nerezidenți pentru veniturile impozabile obținute în România.

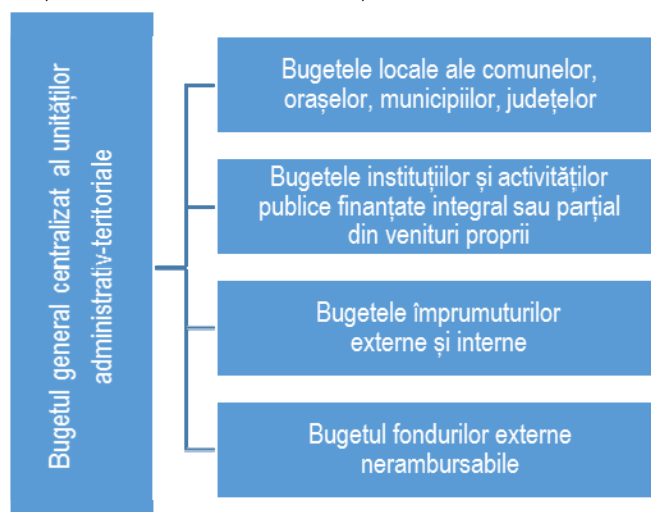
Recomandările s-au referit la stabilirea întinderii eventualelor prejudicii create băncii și, după caz, la dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestora, în cazul întârzierii înființării poprii asupra disponibilităților aflate în contul unui client, precum și în cazul deficiențelor privind modul de calcul și de plată a obligațiilor către bugetul de stat, și dispunerea măsurilor legale de recuperare a acestora.

Acțiuni de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Sfera de cuprindere a acțiunilor de verificare la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Sectorul bugetelor unităților administrativ-teritoriale reprezintă o componentă importantă a administrației publice din România atât ca volum, cât și ca tipologie de funcționare și de administrare a resurselor publice.

Acțiunile camerelor de conturi la nivelul unităților administrativ-teritoriale au ca sferă de cuprindere bugetele componente ale Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, așa cum sunt reprezentate în figura de mai jos:

Potrivit Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, veniturile și cheltuielile bugetelor cumulate la nivelul unității administrativ-teritoriale alcătuiesc Bugetul general centralizat al unității administrativ-teritoriale (BGCUT), care, după consolidare, prin eliminarea transferurilor de sume dintre bugete va reflecta dimensiunea efortului financiar public, în anul respectiv, în unitatea administrativ-teritorială, precum și starea de echilibru sau dezechilibru.

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale reprezintă o componentă importantă a sistemului Bugetului general consolidat (BGC), ponderea veniturilor și cheltuielilor BGCUT în BGC în anul 2016 prezentându-se astfel:

Indicatori	Buget general consolidat	% din PIB	Buget general centralizat al unităților administrativ-teritoriale	% din PIB	% BGCUT din BGC
Venituri					
- milioane lei	223.722	29,5	68.315	9,0	30,5
- milioane euro ^{*)}	49.062		14.981		
Cheltuieli					
- milioane lei	242.016	31,9	67.794	8,9	28,0
- milioane euro ^{*)}	53.074		14.867		

Tabelul nr. 1 – Veniturile și cheltuielile BGC și BGCUT în anul 2016

Datele sunt preluate de pe site-ul MFP, secțiunea Buget de stat/Informații execuție bugetară.

* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de 4,56 lei/euro. Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Proiecția principalilor indicatori macroeconomici pentru perioada 2017-2021, noiembrie 2017 (Prognoza de toamnă 2017)

După bugetul de stat, BGCUT este a doua mare componentă a BGC, veniturile situându-se la 30,5% din total venituri, iar cheltuielile la 28% din total cheltuieli. Ca pondere în PIB, atât veniturile, cât și cheltuielile BGCUT reprezintă circa 9%.

1. Execuția de ansamblu a Bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2016

Execuția veniturilor bugetelor locale

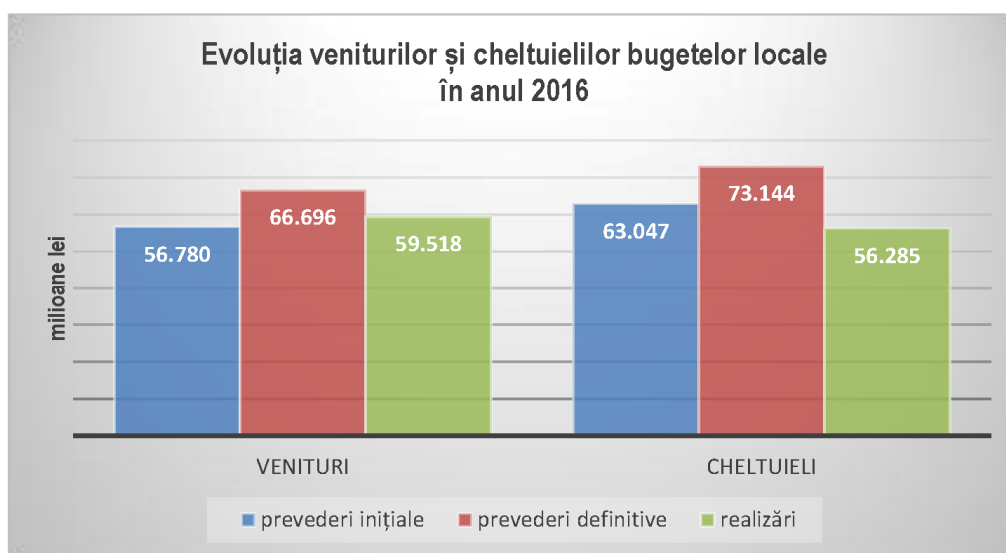
Așa cum relevă analiza execuției bugetare pe anul 2016, capacitatea autorităților administrației publice locale de a preziona bugetul și de a avea o execuție liniară este încă influențată semnificativ de resursele alocate de la bugetul de stat sub forma sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată și a subvențiilor primite prin bugetele diverselor ministere, alocarea acestora fiind, de asemenea, condiționată de disponibilitatea resurselor bugetului de stat.

- milioane lei -

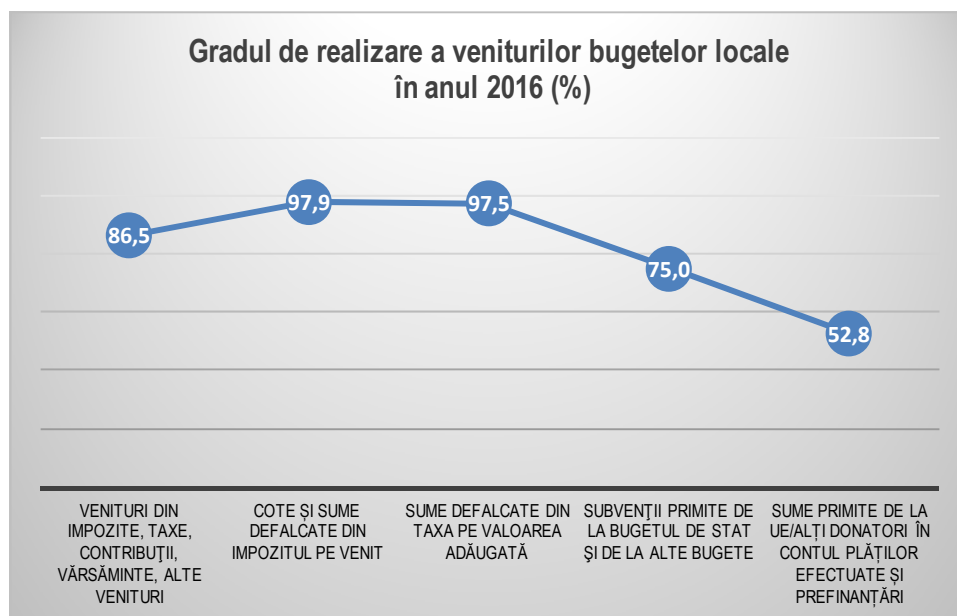
Nr. crt.	Indicatori bugetari	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Realizări	%	%
		1	2	3	4=3/1	5=3/2
A.	TOTAL VENITURI (1+2+3+4+5)	56.780	66.696	59.518	104,8	89,2
1.	Venituri din impozite, taxe, contribuții, vărsăminte, alte venituri	10.475	11.478	9.927	94,8	86,5
2.	Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	17.786	18.301	17.923	100,8	97,9
	<i>Subtotal venituri proprii (1+2)</i>	<i>28.261</i>	<i>29.779</i>	<i>27.850</i>	<i>98,5</i>	<i>93,5</i>
3.	Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	17.650	21.048	20.520	116,3	97,5
4.	Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete	7.732	12.479	9.358	121,0	75,0
5.	Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	3.137	3.390	1.790	57,1	52,8
B.	TOTAL CHELTUIELI	63.047	73.144	56.285	89,3	77,0
C.	EXCEDENT/DEFICIT	-6.267	-6.448	3.233	-	-

Tabelul nr. 2 – Structura și evoluția resurselor bugetelor locale în anul 2016

Așa cum se poate vedea din tabelul de mai sus, atât veniturile, cât și cheltuielile bugetelor locale în anul 2016 au fost mult supraestimate, nivelul realizat al acestora situându-se cu mult sub prevederile definitive. Astfel, în execuție, veniturile au fost cu 7.178 milioane lei mai mici decât prevederile definitive, în timp ce cheltuielile s-au realizat cu 16.859 milioane lei mai puțin decât cheltuielile planificate. Analizând în structura veniturilor gradul de realizare a acestora, se observă că cea mai mare nerealizare se datorează evoluției sumelor atrase din fonduri europene, care s-au situat la 52,8% din estimările prognozate, precum și subvențiilor primite de la bugetul de stat, care s-au utilizat numai în proporție de 75%, cele mai mari nerealizări fiind la subvențiile acordate pentru finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală, prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (-2.338 milioane lei).

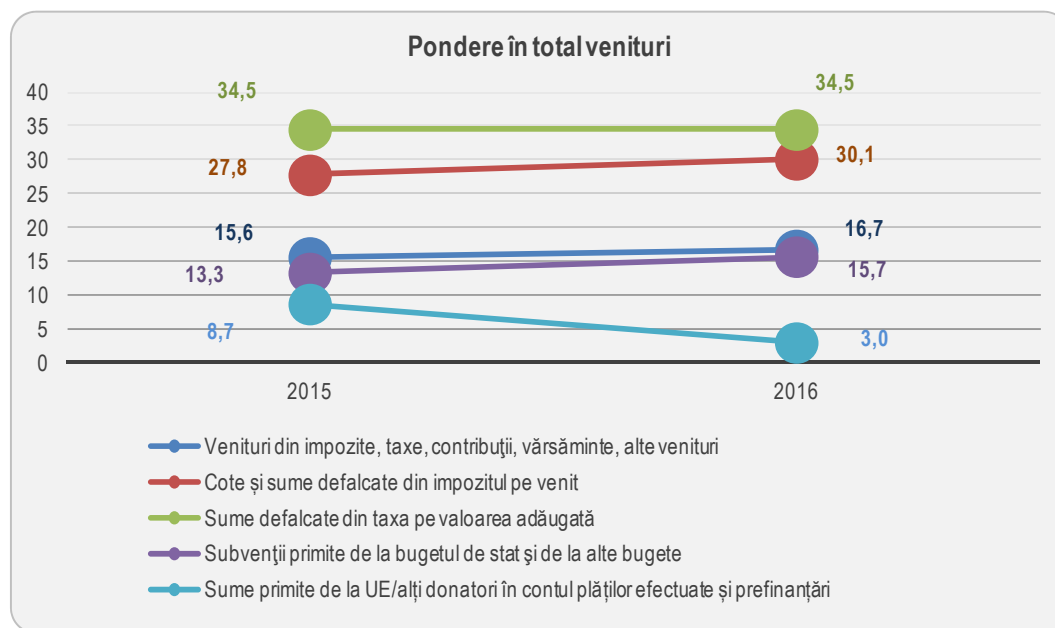

Graficul nr. 1 – Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale în anul 2016

Graficul nr. 2 – Gradul de realizare a veniturilor bugetelor locale în anul 2016

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată, deși sunt mai mici cu 706 milioane lei față de anul 2015, se mențin la același nivel ca pondere în total venituri, respectiv 34,5%, în timp ce subvențiile primite de bugetele locale au crescut cu 1.165 milioane lei în anul 2016, respectiv cu 2,4 puncte procentuale în total venituri, comparativ cu anul 2015.

Graficul nr. 3 – Ponderea categoriilor de resurse ale bugetelor locale în total venituri în anul 2016

Structura surselor de finanțare a bugetelor locale relevă aceeași tendință manifestată și în anii anteriori, respectiv dependența bugetelor locale de resursele alocate de la bugetul de stat sub forma sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată și a subvențiilor primite prin bugetele diverselor ministere, care au ca principal obiectiv corectarea unor dezechilibre care intervin pe plan local, atât vertical (nivelul impozitelor și taxelor locale nu acoperă cheltuielile necesare furnizării serviciilor publice), cât și orizontal, deoarece nu toate colectivitățile locale se descurcă financiar la fel, deși au obligația de a oferi servicii echivalente din punct de vedere calitativ și cantitativ.

Execuția cheltuielilor bugetelor locale

Cheltuielile bugetelor locale au totalizat, în anul 2016, 56.285 milioane lei, prezentând un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 77%. Principalele categorii de cheltuieli au înregistrat următoarele evoluții din punct de vedere al gradului de realizare a programului anual: cheltuielile de personal – 95,6%, cheltuielile cu bunuri și servicii – 77,2%, subvențiile – 96,1%, transferurile – 86,8%, proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile – 40,7%, cheltuieli de capital – 56,1%. Cea mai mare impredictibilitate a previzionării cheltuielilor se înregistrează la cheltuielile care vizează finanțarea unor proiecte fie din surse externe nerambursabile, fie din surse naționale.

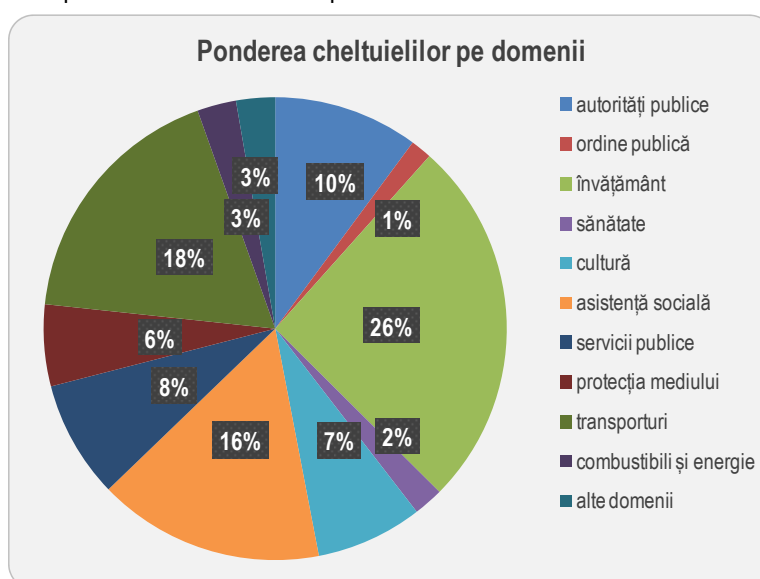
Nr. crt.	Categorii de cheltuieli	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Realizări	%	%
0		1	2	3	4=3/1	5=3/2
1.	Cheltuieli de personal	17.394	18.930	18.106	104,1	95,6
2.	Bunuri și servicii	12.887	15.253	11.770	91,3	77,2
3.	Dobânzi	680	619	525	77,2	84,8
4.	Subvenții	1.784	2.363	2.272	127,4	96,1
5.	Fonduri de rezervă	251	234	-	-	-
6.	Transferuri	9.383	10.990	9.534	101,6	86,8
7.	Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	4.092	4.237	1.726	42,2	40,7
8.	Cheltuieli de capital	14.383	18.300	10.268	71,4	56,1
9.	Operațiuni financiare	2.193	2.218	2.084	95,0	94,0
TOTAL CHELTUIELI (1+2+3+4+5+6+7+8+9)		63.047	73.144	56.285	89,3	77,0

Tabelul nr. 3 – Structura și evoluția cheltuielilor bugetelor locale în anul 2016

Comparativ cu anul 2015, cheltuielile bugetelor locale au scăzut cu 4,7%, scădere determinată în principal de execuția cheltuielilor aferente proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, influențată de tranziția la un nou cadru financiar.

Cheltuielile de personal continuă să dețină ponderea cea mai ridicată în totalul cheltuielilor bugetelor locale, respectiv de 32,2%, înregistrând o creștere a ponderii în total cheltuieli față de anul 2015 cu 3,6 puncte procentuale, fiind influențate de creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, precum și de majorarea drepturilor salariale pentru unele categorii de personal bugetar. Acestea sunt urmate de cheltuielile cu bunuri și servicii, cu o pondere de 20,9%, și de cheltuielile de capital, care reprezintă 18,2% din totalul cheltuielilor, având și cea mai mare creștere a ponderii în total cheltuieli față de anul 2015, respectiv cu 4,2 puncte procentuale.

În ceea ce privește repartizarea fondurilor pe principalele domenii, cele mai mari ponderi au fost direcționate către capitoul învățământ (25,9%), transporturi (17,9%), asigurări și asistență socială (15,8%), autorități publice și acțiuni externe (10,1%), servicii publice (8,2%). Această distribuție a cheltuielilor reflectă, în fapt, domeniile majore pentru care autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure finanțarea, prioritar fiind domeniile sociale, respectiv învățământul preuniversitar și asistența socială, precum și domeniile de infrastructură, în speță transporturile și serviciile de dezvoltare publică, de asemenea asigurarea serviciilor suport ale aparatului administrativ al primăriilor.

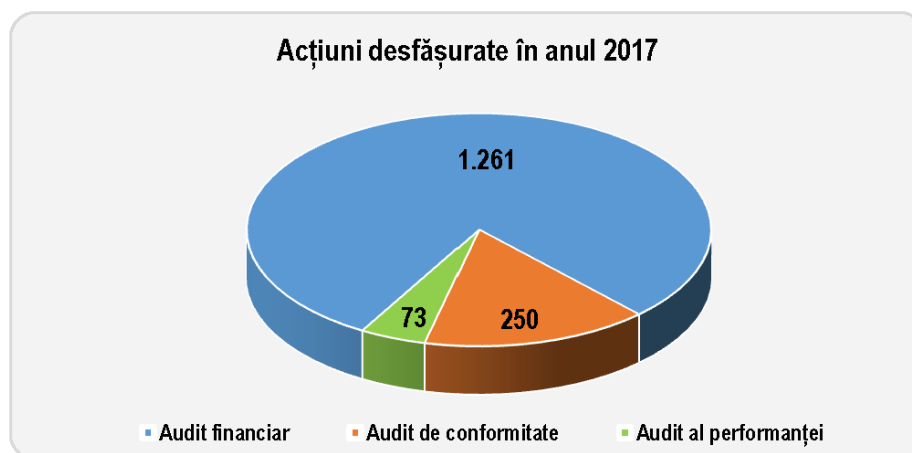

Graficul nr. 4 – Ponderea sumelor pe domenii în total cheltuieli în anul 2016

2. Prezentarea rezultatelor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

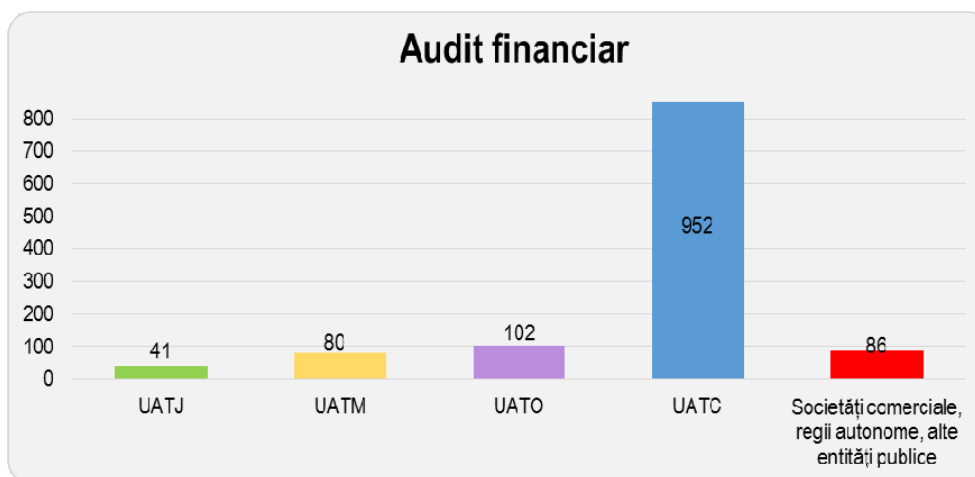
Obiectivele principale ale acțiunilor de audit desfășurate de camerele de conturi în baza competențelor și atribuțiilor stabilite de lege, s-au concretizat, la nivel local, în verificarea formării, administrării și întrebunțării resurselor financiare ale unităților administrativ-teritoriale, precum și în verificarea administrării patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, cu respectarea principiilor legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

La nivelul unităților administrativ-teritoriale, potrivit Programului de activitate al Curții de Conturi pe anul 2017, au fost efectuate **1.584 de acțiuni**, dintre care **1.261 de acțiuni de audit financiar** asupra situațiilor financiare încheiate la finele anului 2016 (79,6%), **73 de acțiuni de audit al performanței**, corespunzătoare celor **15 teme de audit al performanței** incluse în **Programul de activitate pe anul 2017** (4,6%) și **250 de acțiuni de audit de conformitate** (15,8%).

Graficul nr. 5 – Acțiunile desfășurate în anul 2017 la unitățile administrativ-teritoriale

Repartiția acțiunilor de audit financiar, reprezentând 79,6% din totalul acțiunilor realizate, pe fiecare tip de entitate, este reprezentată grafic astfel:

Graficul nr. 6 – Realizarea acțiunilor de audit financiar pe tipuri de entități

În urma acțiunilor de control/audit efectuate de camerele de conturi au fost întocmite următoarele **acte de control/audit**:

- ⇒ **1.247** de rapoarte de audit,
- ⇒ **227** de rapoarte de control,
- ⇒ **69** de rapoarte de audit al performanței,
- ⇒ **1.235** de procese-verbale de constatare,
- ⇒ **1.919** note de constatare,
- ⇒ **102** procese-verbale de constatare a contravențiilor, a încălcării obligațiilor și de aplicare a amenzii civile.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, **în urma valorificării constatărilor din actele de control au fost emise 1.158 de decizii**, prin care au fost dispuse **11.451 de măsuri** pentru remedierea abaterilor și neregulilor constatate.

Acțiunile efectuate la ordonatorii de credite ai bugetelor locale, precum și la regiile autonome și societățile comerciale de interes local au reliefat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri și nereguli care au generat neîncasarea unor venituri suplimentare cuvenite bugetelor publice, prejudicii ori care au influențat calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate, cuantificate valoric astfel:

	u.m.	Audit financiar	Audit de conformitate	Total acțiuni
Venituri	milioane lei	195,57	66,06	261,63
	milioane euro*	42,89	14,81	57,70
Prejudicii	milioane lei	405,66	25,44	431,10
	milioane euro*	88,96	5,58	94,54
Abateri financiar-contabile	milioane lei	5.921,83	1.415,23	7.337,06
	milioane euro*	1.298,65	310,36	1.609,00

Tabelul nr. 4 – Evaluarea impactului financiar pe tipuri de acțiuni de audit

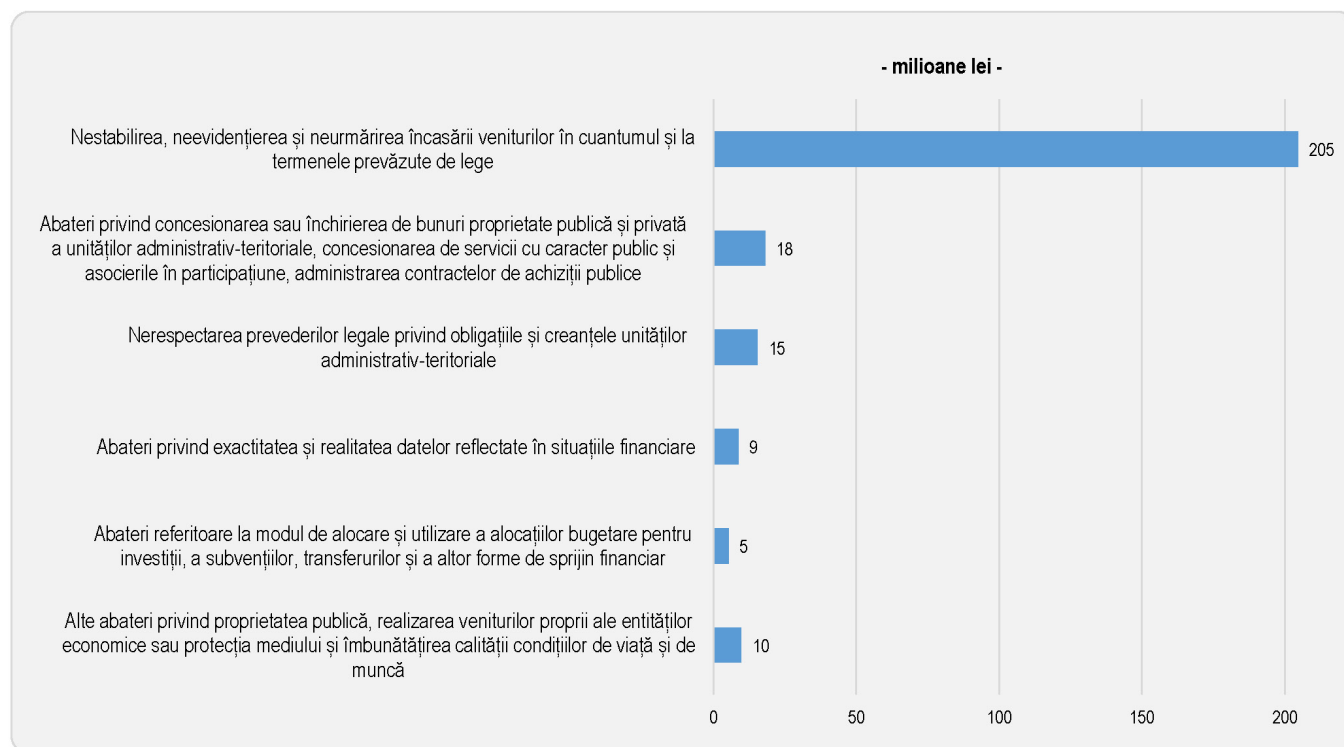
* A fost utilizat cursul mediu de schimb leu/euro pe anul 2017 de **4,56**.

Sursa: Comisia Națională de Prognoză – Prognoza de toamnă, noiembrie 2017

Sumele estimate ale abaterilor pe linia constatării și administrării veniturilor

În principal, pe linia constatării și administrării veniturilor au fost identificate 2.971 de cazuri de abateri, care au condus la nerealizarea unor venituri în sumă de 262 milioane lei.

Veniturile suplimentare pe categorii de abateri

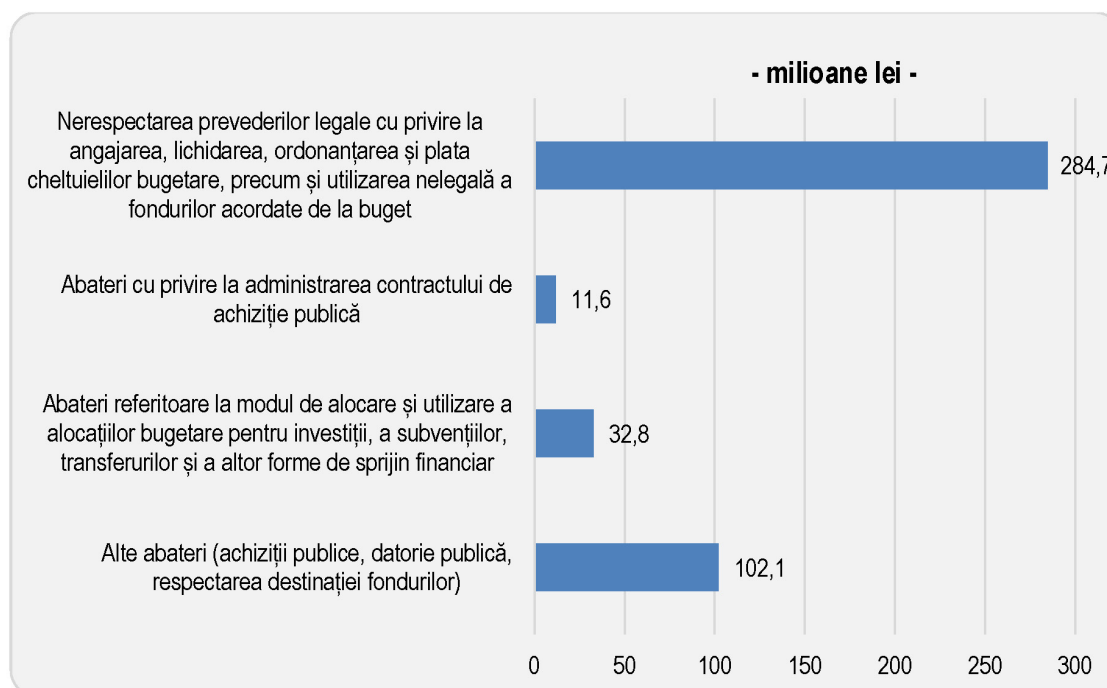

Graficul nr. 7 – Venituri suplimentare pe categorii de abateri

Sumele estimate ale abaterilor generatoare de prejudicii

Cele mai frecvente categorii de abateri și nereguli, care au determinat producerea de **prejudicii** prin cuantumul estimat al acestora, dar și care, în ciuda faptului că sunt identificate de Curtea de Conturi an de an, continuă să se repete, s-au constatat într-un număr de 4.845 de cazuri și se referă, în principal, la abaterile reprezentate grafic astfel:

Prejudiciile pe categorii de abateri

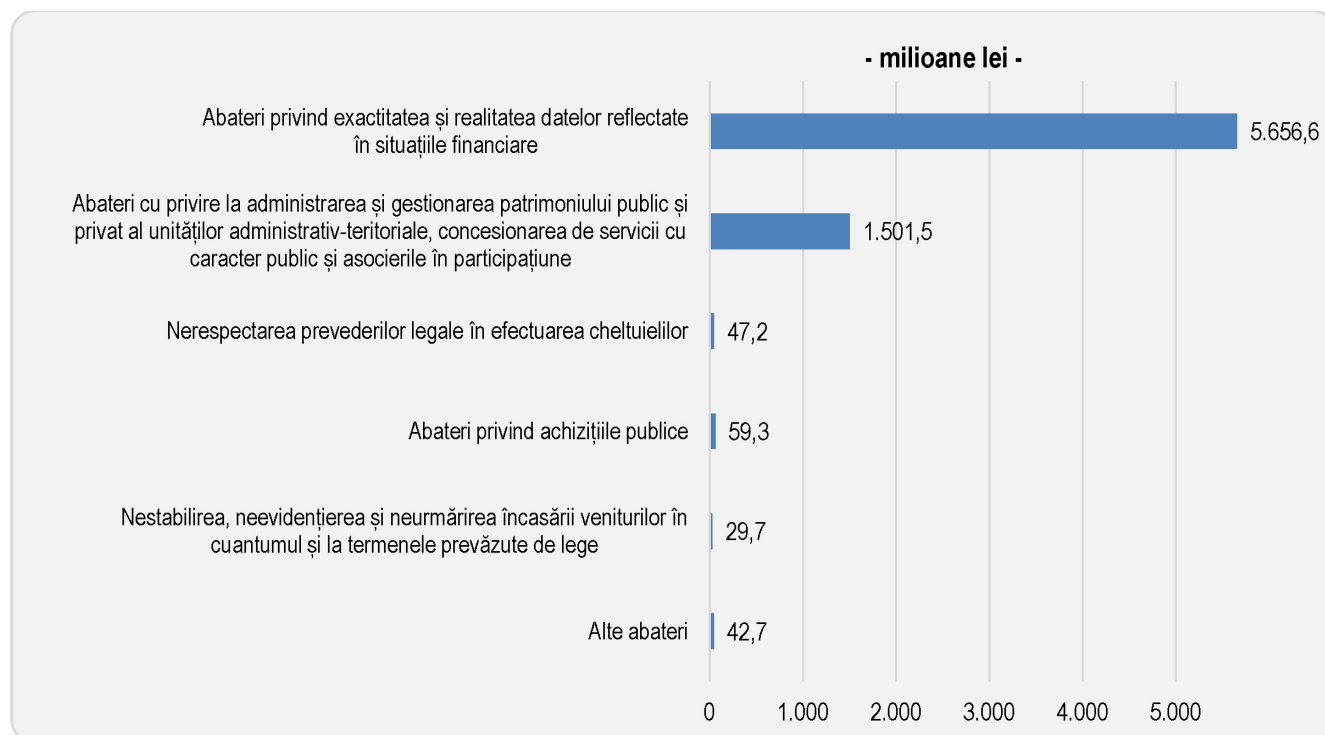
Graficul nr. 8 – Prejudicii pe categorii de abateri

Dintre acestea, cele mai relevante abateri generatoare de prejudicii, atât din punct de vedere al frecvenței (3.566 de cazuri din totalul de 4.845 al constatărilor, ceea ce reprezintă 73,6% din total), cât și din punct de vedere al impactului asupra bugetului (prejudicii estimate la 285 milioane lei, reprezentând 66% din volumul total al prejudiciilor constatate), se referă la nerespectarea reglementărilor legale în angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare, precum și la utilizarea nelegală a fondurilor acordate de la buget.

Sumele estimate ale abaterilor financiar-contabile care au afectat acuratețea situațiilor financiare

Abaterile clasificate ca abateri financiar-contabile, constatate într-un număr de 9.450 de cazuri, cu o valoare estimată de 7.337 milioane lei, provin, în principal, din erori de înregistrare în evidențele contabile, de patrimoniu sau fiscale, din neînregistrarea și neevaluarea unor active exprimate în unități convenționale, a căror corecție are ca efect reflectarea reală și exactă a unor operațiuni și bunuri patrimoniale în situațiile financiare anuale.

Principalele categorii de abateri financiar-contabile cuantificabile sunt reprezentate grafic astfel:

Graficul nr. 9 – Principalele categorii de abateri financiar-contabile cuantificabile

3. Sinteza constatărilor și concluziilor acțiunilor de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Obiectivele abordate în cadrul acțiunilor de audit financiar și de conformitate, potrivit Regulamentului privind desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități se referă la: formarea și utilizarea resurselor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, utilizarea alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor, transferurilor și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale; situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale de către instituțiile publice, regiile autonome și societățile comerciale, precum și concesionarea sau închirierea de bunuri care fac parte din proprietatea publică sau privată.

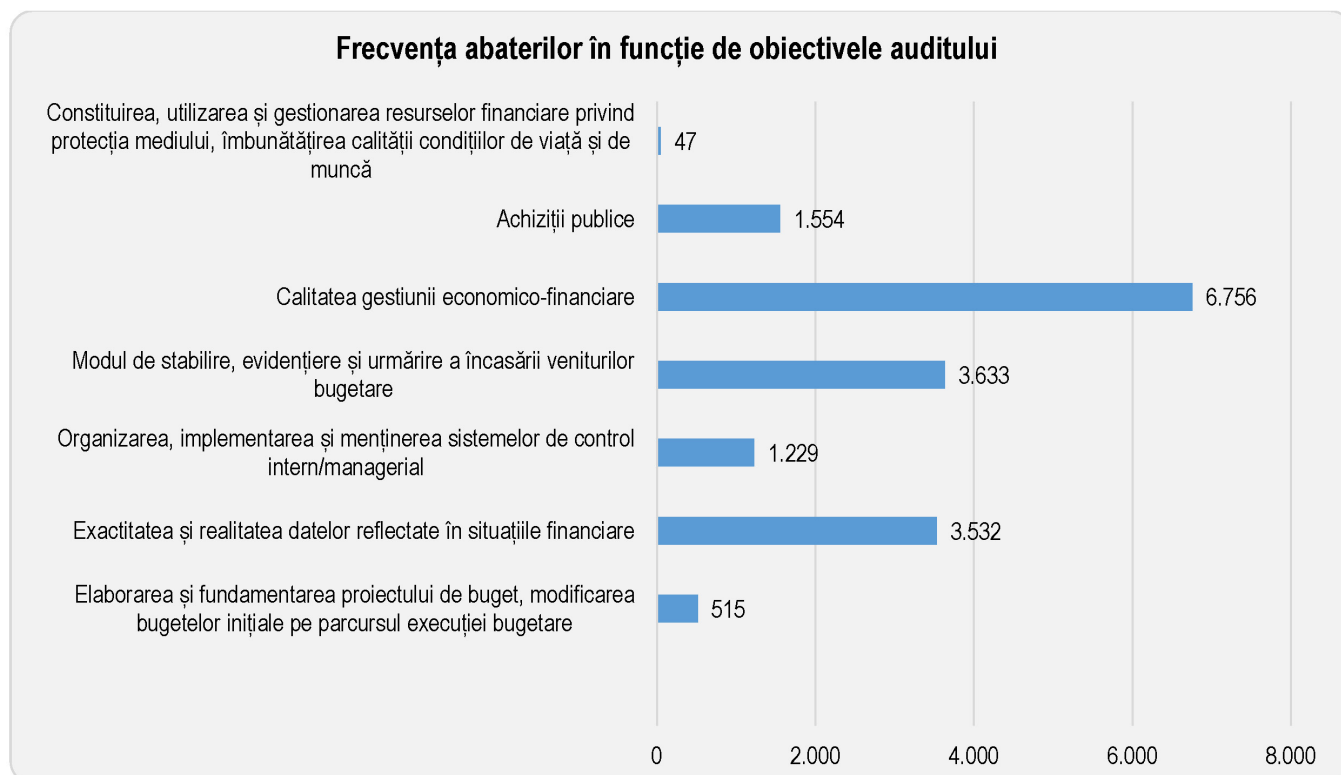
Acțiunile de audit financiar au vizat, în principal, situațiile financiare din punct de vedere al exactității, realității și conformității cu cadrul general de raportare financiară aplicabil, respectarea legalității și regularității tranzacțiilor economice în execuția bugetară a veniturilor și cheltuielilor, precum și administrarea patrimoniului public și privat în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate.

Acțiunile de audit al performanței au urmărit dacă se asigură o bună gestiune financiară a fondurilor publice utilizate pentru realizarea programelor/proiectelor sau activităților instituțiilor publice finanțate din bugetele locale, din punct de vedere al economiilor realizate în gestionarea fondurilor, al eficacității și eficienței utilizării resurselor alocate.

Prin acțiunile de audit de conformitate (control) s-a urmărit dacă operațiunile economice derulate la nivelul unei entități respectă, sub toate aspectele semnificative, cadrul juridic și cadrul de regularitate care le sunt aplicabile.

Concomitent s-a urmărit ca prin măsurile stabilite în sarcina entităților publice supuse acțiunilor de control/audit să se asigure maximizarea impactului cu privire la creșterea responsabilității manageriale în utilizarea și administrarea fondurilor publice, precum și respectarea disciplinei financiar-contabile și fiscale în vederea consolidării capacității instituționale a Curții de Conturi, în concordanță cu cerințele standardelor internaționale de audit și a celor mai bune practici în acest domeniu.

Cu ocazia verificărilor desfășurate, urmărind obiectivele de audit stabilite, au fost identificate 17.266 de cazuri de abateri, nereguli și/sau erori care, structurate pe obiective, se prezintă astfel:

Graficul nr. 10 – Frecvența abaterilor în funcție de obiectivele auditului

Din reprezentarea grafică de mai sus se observă că la obiectivul „*Calitatea gestiunii economico-financiare*” s-au înregistrat cele mai multe abateri (6.756 de cazuri), urmat de obiectivul „*Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare*” (3.633 de cazuri) și de obiectivul „*Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare*” (3.532 de cazuri).

Așa după cum relevă graficul de mai sus, abaterile generatoare de venituri suplimentare s-au înregistrat, în principal, la obiectivul „*Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare*” (205 milioane lei), iar abaterile care au determinat producerea de prejudicii sunt localizate, cu precădere, la obiectivul „*Calitatea gestiunii economico-financiare*” (337 milioane lei).

Structurate pe obiectivele specifice urmărite în acțiunile de verificare, auditorii publici externi au consemnat în rapoartele întocmite disfuncționalități la nivelul unităților administrativ-teritoriale, identificând și cauzele care determină producerea abaterilor de la legalitate și regularitate. În continuare le prezentăm pe cele mai semnificative dintre acestea.

Calitatea gestiunii economico-financiare

Asigurarea integrității patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, utilizarea fondurilor publice potrivit scopului, obiectivelor și atribuțiilor acestor entități, cu respectarea principiilor legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității, sunt principalele obiective urmărite în cadrul acțiunilor de audit și control, având, totodată, cel mai semnificativ impact asupra utilizatorilor de informații financiar-bugetare.

Cele mai semnificative abateri de la legalitate și regularitate cuantificabile identificate sunt prezentate în cele ce urmează, succint, structurate pe categorii de obiective de audit specifice:

- ✎ Efectuarea de cheltuieli neprevăzute de legislația în vigoare sau angajate fără respectarea prevederilor legale (cheltuieli de personal, cheltuieli de investiții, cheltuieli cu reparații curente, cheltuieli pentru activități sportive etc.);
- ✎ Efectuarea de cheltuieli cu bunuri, servicii și lucrări fără contraprestație ca urmare a nerespectării prețurilor, cantităților, articolelor din oferte sau fără documente justificative legal întocmite;
- ✎ Abateri legate de acordarea și utilizarea, conform destinațiilor stabilite, a alocațiilor bugetare pentru investiții, a subvențiilor și transferurilor, precum și a altor forme de sprijin financiar din partea statului sau a unităților administrativ-teritoriale;
- ✎ Abateri legate de inventarierea și evaluarea bunurilor din domeniul public;
- ✎ Abateri legate de vânzarea, transmiterea fără plată și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale, concesiunea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune;

- ✎ Abateri legate de angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare conform reglementărilor legale și în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită;
- ✎ Abateri legate de vânzarea, transmiterea fără plată și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesionarea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a UAT-urilor, concesionarea de servicii cu caracter public și asocierile în participațiune.

Referitor la planificarea achizițiilor publice, atribuirea, executarea și administrarea contractelor de achiziție publică în condițiile prevăzute de reglementările legale aplicabile s-au urmărit, în principal, următoarele aspecte:

- ▶ planificarea achiziției publice, pregătirea procedurii de achiziție publică, organizarea procedurii de atribuire și atribuirea contractului de achiziție publică;
- ▶ executarea, monitorizarea implementării și administrarea contractului de achiziție publică.

În cadrul abaterilor constatate, faptele cele mai frecvente se referă la:

- ✎ neîntocmirea programului anual al achizițiilor publice în structura reglementată;
- ✎ neaplicarea corespunzătoare a procedurii legale de atribuire a contractelor de achiziții publice de bunuri și lucrări;
- ✎ nerespectarea regulilor de estimare a valorii contractelor și de selectare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție;
- ✎ neconstituirea și/sau neînregistrarea garanțiilor de bună execuție;
- ✎ subcontractarea integrală a unor lucrări de investiții în condițiile în care oferta nu a fost însoțită de lista subcontractanților;
- ✎ modificarea prevederilor inițiale ale contractului de achiziție publică fără a respecta prevederile legale (extinderea termenului prevăzut în contract; modificarea specificațiilor tehnico-economice după atribuirea contractului; acceptarea creșterilor de preț nu în funcție de inflație, ci pe baza unei documentații depuse de constructor);
- ✎ majorarea nejustificată a valorii contractului de lucrări prin încheierea de acte adiționale pentru lucrări suplimentare apărute pe parcurs, stabilite peste cantitățile necesare executării obiectivului;
- ✎ încheierea unor contracte incomplete, care nu includ toate prevederile din caietul de sarcini care a stat la baza legislației.

Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele stabilite de lege

Dintre abaterile constatate menționăm:

- ✎ neinventarierea și neevaluarea corectă a materiei impozabile, deși aceste operațiuni trebuie efectuate în mod obligatoriu *înaintea elaborării proiectelor bugetelor locale*, în scopul fundamentării părții de venituri a acestora; de multe ori, previzionarea veniturilor este o operațiune formală, care se bazează pe încasările din anul anterior, la care se adaugă, eventual, rata anuală a inflației;
- ✎ neaplicarea prevederilor legale din Codul fiscal de către personalul din compartimentele de specialitate cu privire la schimbul de informații între instituții pentru identificarea masei impozabile și stabilirea situației fiscale reale a contribuabililor;
- ✎ neinventarierea/inventarierea formală a conturilor de creanțe, care a condus la prescrierea unora dintre sumele de încasat și la prejudicierea bugetului local cu aceste sume;
- ✎ insuficiența personalului sau a personalului bine pregătit, cu atribuții pe linia administrării veniturilor bugetare, atât din punct de vedere al stabilirii obligațiilor datorate de contribuabili, cât și al urmăririi și încasării acestora; așa după cum s-a menționat, în cazul majorității unităților administrativ-teritoriale la care s-au realizat misiuni de audit s-au constatat deficiențe pe linia organizării și desfășurării activității de colectare a creanțelor cuvenite bugetului local; de asemenea, în cazul unităților administrativ-teritoriale comunale lipsește cu desăvârșire activitatea de inspecție fiscală;
- ✎ chiar dacă există baze de date cu persoane fizice/juridice deținătoare de bunuri impozabile, de multe ori nu există o colaborare intrainstituțională între compartimente pentru valorificarea informațiilor deținute (compartimentul de urbanism, registrul agricol, compartimentul de evidență fiscală și cel contabil);
- ✎ implementarea programelor asistate pe calculator privind evidența și urmărirea încasării veniturilor aferente bugetului local este nesatisfăcătoare, iar, în unele cazuri, asemenea aplicații lipsesc cu desăvârșire sau nu sunt utilizate la nivelul potențialului real. Există încă unități administrativ-teritoriale, unde situațiile fiscale sunt întocmite manual, generând un risc ridicat de erori de calcul și de evidență;
- ✎ slaba implicare a ordonatorilor de credite în organizarea și desfășurarea procesului de colectare a impozitelor și taxelor locale, referitor la stabilirea de atribuții precise, pe persoane, precum și monitorizarea realizării lor, consiliile locale rezumându-se la adoptarea de hotărâri cu privire la impozitele și taxele de încasat la bugetul local, fără a stabili indicatori de performanță cu privire la colectarea sumelor la buget și fără a monitoriza această activitate;
- ✎ neaplicarea tuturor procedurilor și măsurilor de executare silită pentru încasarea obligațiilor bugetare restante, în condițiile în care gradul de conformare voluntară a scăzut de la an la an, iar, în unele cazuri, volumul sumelor restante a ajuns sau chiar depășește bugetul anual al unității administrativ-teritoriale.

Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

În cadrul verificărilor efectuate asupra situațiilor financiare ale entităților din sfera unităților administrativ-teritoriale cuprinse în Programul anual de activitate pe anul 2017 au fost identificate deficiențe în ceea ce privește modul de organizare și conducere a contabilității în conformitate cu prevederile legale, reflectarea în situațiile financiare a operațiunilor economice, de organizare, efectuare și valorificare a activității de inventariere și reevaluare ș.a., fapt care a condus la nerefectarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în situațiile financiare întocmite la data de 31.12.2016, fiind consemnat un număr de 3.532 de abateri, cu o sumă estimată a erorilor de 5.666,7 milioane lei.

În principal, neregulile financiar-contabile constatate se referă la cazuri în care bunurile imobile, clădiri și terenuri, care constituie domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale nu au fost înregistrate în evidența contabilă și tehnico-operativă, iar conducerea entităților nu a luat măsuri pentru înscrierea dreptului de proprietate în Cartea funciară, fiind invocate costurile ridicate ale acestei operațiuni; neînregistrarea în conturile corespunzătoare de imobilizări corporale a bunurilor imobile realizate din investițiile finalizate și recepționate; neînregistrarea în contabilitate a provizioanelor pentru drepturile de natură salarială stabilite prin hotărârile judecătorești definitive și executorii; înregistrări contabile eronate, neconforme cu reglementările contabile în vigoare.

4. Impactul implementării măsurilor dispuse prin decizii

Măsurile dispuse prin deciziile emise de structurile Curții de Conturi pentru înlăturarea abaterilor de la legalitate și regularitate identificate de auditorii publici externi trebuie să constituie, pentru autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice locale, instrumentele prin care să-și îmbunătățească activitatea privind formarea și administrarea resurselor financiare ale sectorului public, să crească performanța utilizării acestora și să aducă un plus de valoare în ceea ce privește managementul financiar.

În general, s-a constatat că, la nivelul entităților verificate, conducerea și personalul manifestă receptivitate atât pentru clarificarea cauzelor și a împrejurărilor care au generat abaterile de la legalitate și regularitate consemnate în rapoartele de audit/control, cât și pentru stabilirea măsurilor pentru înlăturarea consecințelor abaterilor și pentru prevenirea apariției acestora în viitor, fie în timpul misiunii de audit, fie ulterior prin implementarea măsurilor dispuse prin decizie.

Cu toate acestea, au fost multe cazuri în care gradul de conformare a conducătorilor entităților verificate pentru punerea în execuție a deciziilor emise sau pentru implementarea recomandărilor formulate este redus, aceștia fiind interesați într-o mică măsură de remedierea deficiențelor constatate, aspect rezultat tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a contesta parțial sau integral deciziile, chiar dacă în procesul de conciliere au fost de acord cu constatările reținute.

Acțiunile de audit/control realizate au evidențiat în multe cazuri că măsurile dispuse prin decizie pentru remedierea deficiențelor constatate în perioadele anterioare nu au avut eficiența dorită, continuându-se practica în utilizarea neperformantă a banilor publici sau pentru același gen de cheltuieli, care s-a dovedit a fi neconformă cu prevederile legale.

De asemenea, în ceea ce privește ducerea la îndeplinire a măsurilor din decizii referitoare la încasarea impozitelor și taxelor locale și aplicarea măsurilor de executare silită, se constată neimplicarea suficientă a ordonatorilor principali de credite de la nivelul unităților administrativ-teritoriale, îndeosebi la comune, prin nestabilirea de persoane cu atribuții precise în organizarea și desfășurarea procesului de colectare a impozitelor și taxelor locale, situație care, coroborată cu fenomenul fluctuației personalului de specialitate și cu neimplicarea persoanelor cu atribuții în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor de serviciu, a condus la repetabilitatea multora dintre abaterile constatate în anii anteriori în acest domeniu.

Deși prin măsurile dispuse privind organizarea și implementarea controlului intern managerial se creează premisele pentru prevenirea și detectarea fraudelor și erorilor prin elaborarea unor proceduri formalizate pe categorii de activități, identificarea riscurilor în toate compartimentele entității, instituirea sistemelor proprii de control managerial în vederea îmbunătățirii calității managementului entității, ordonatorii de credite nu percep importanța și nu consideră aceste aspecte prioritare.

Analiza neregulilor/abaterilor de la legalitate și regularitate constatate la nivelul unităților administrativ-teritoriale indică faptul că acestea vor putea fi limitate și eliminate în viitor doar în măsura în care managementul practicat la nivelul fiecărei entități publice locale se va orienta spre respectarea reglementărilor legale ce definesc atribuțiile specifice ale autorităților publice locale în domeniul fundamentării, elaborării, aprobării și executării bugetelor locale, al gestionării patrimoniului public și privat al acestora și spre principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în privința valorificării resurselor materiale, umane, financiare și informaționale de care dispun.

*
* *

Pentru acțiunile desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale, Curtea de Conturi publică pe pagina oficială Rapoartele privind finanțele publice locale pe anul 2016, întocmite la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, cu prezentarea principalelor constatări și concluzii rezultate din verificarea conturilor de execuție bugetară pe anul 2016 la nivelul unităților administrativ-teritoriale verificate în anul 2017. Informații privind publicarea acestor rapoarte și modalitatea de accesare a acestora vor fi transmise tuturor autorităților publice deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, prin intermediul camerelor de conturi.

Evaluarea sistemului de control intern managerial

Controlul intern managerial este un proces ce se referă la organizarea, politicile și procedurile aplicate de o entitate pentru a se asigura că programele guvernamentale ating rezultatele dorite, că resursele utilizate pentru realizarea acestor programe sunt în concordanță cu misiunea și obiectivele entității, că bunurile sunt protejate împotriva pierderilor, fraudei și gestionării incorecte și că se obțin, se mențin, se raportează și se utilizează, la timp, informații fiabile necesare în procesul luării deciziilor.

Este responsabilitatea conducerii unei entități publice de a stabili, dezvolta și monitoriza sistemele de control intern. Auditul intern este o parte integrantă a sistemului de control intern și joacă un rol esențial în evaluarea sistemelor de control din cadrul entităților.

Din analiza modului de implementare a sistemului de control intern managerial (SCIM), la nivelul ordonatorilor de la nivel central și de la nivel teritorial, se constată că procesul este în plină desfășurare, cu un grad ridicat de implementare a standardelor de control intern la nivelul ordonatorilor principali de credite din cadrul aparatului central. Pentru entitățile de mici dimensiuni, această implementare se realizează cu dificultăți, cel mai adesea este formală, personalul și managerii nu înțeleg suficient rolul sistemului de control intern și nici nu sunt suficient de pregătiți în domeniu. Se încearcă respectarea cerințelor legislative printr-o proiectare a SCIM la nivelul entităților (de ex.: elaborarea Codului etic sau achiziționarea unor proceduri de la diverși furnizori), dar, în practică, nu se ajunge și la implementare (Codul etic nu este cunoscut de angajați, nu este desemnat un consilier de etică, nu există niciun caz de constatare a neregulilor și de luare de măsuri, procedurile nu sunt cunoscute de angajați, nu sunt utilizate etc.).

Ca o concluzie generală, deși se depun eforturi pentru implementarea adecvată a sistemului de control intern managerial, acesta este, deocamdată, un proces care mai necesită eforturi susținute, trebuie îmbunătățit modul de verificare pe verticală a procesului de implementare a sistemului de control intern managerial, iar ordonatorul principal de credite trebuie să coopereze mai mult cu entitățile din subordine pentru a exista o abordare unitară.

Din verificările efectuate de către Curtea de Conturi cu privire la respectarea prevederilor legale referitoare la sistemul de control intern managerial au reieșit câteva aspecte semnificative, dintre care menționăm:

- ▶ procesul de implementare a celor 16 standarde de control intern prevăzute de legislația națională este, la majoritatea entităților, în derulare, întâmpinându-se dificultăți în implementarea Standardelor 8 – Managementul riscurilor și 16 – Auditul intern;
- ▶ la nivelul entităților, în general, este constituită Comisia de monitorizare, conform OSGG nr. 400/2015, dar nu întotdeauna activitatea comisiei este vizibilă, nu sunt stabilite atribuții pentru toți membrii comisiei cu privire la sistemul de control intern managerial, nu se organizează ședințe și, în continuare, se întâlnesc și cazuri în care nu este constituită această comisie (în special la entități de mici dimensiuni);
- ▶ s-a constituit, într-o mai mică măsură, și Echipa de gestionare a riscurilor (EGR), dar, deocamdată, activitatea acestei comisii nu are un impact practic în dezvoltarea SCIM, ci pare să fie o activitate care duce la o birocratizare suplimentară;
- ▶ procesul de management al riscurilor se desfășoară într-un ritm mai lent, cauzat de complexitatea acestei activități, care presupune identificarea riscurilor, în strânsă legătură cu activitățile din cadrul obiectivelor specifice, evaluarea riscurilor, stabilirea măsurilor de gestionare, monitorizarea implementării măsurilor de control, precum și revizuirea periodică a riscurilor;
- ▶ procedurile operaționale nu sunt actualizate, nu sunt emise pentru toate activitățile specifice, nu sunt respectate sau utilizate în activitățile curente ale entităților;
- ▶ activitatea de perfecționare profesională pe domeniul specific controlului intern și auditului intern este, în continuare, la un nivel redus, fără să devină un instrument care să aducă plusvaloare activității entității;
- ▶ sunt numeroase cazuri în care nu au fost stabilite funcțiile sensibile din cadrul entității sau funcțiile considerate ca fiind expuse la corupție;
- ▶ nu întotdeauna sunt stabiliți indicatori de performanță în vederea evaluării gradului de realizare a obiectivelor entității.

La nivelul entităților din administrația publică locală, în special UATC-uri, se constată că activitatea de control intern nu este pe deplin percepută ca un instrument managerial utilizat pentru a furniza o asigurare rezonabilă că obiectivele entității sunt îndeplinite, iar resursele umane și financiare sunt bine folosite.

Ca urmare a recomandărilor Curții de Conturi, de respectare a Codului controlului intern managerial al entităților publice, se constată un progres în proiectarea și implementarea SCIM la nivelul unităților administrativ-teritoriale, doar că, până în prezent, acest proces nu își îndeplinește rolul în mod eficient. De multe ori, sistemul este proiectat sub forma elaborării unor documente și proceduri, dar care nu sunt folosite și nici cunoscute îndeajuns de către angajați, Registrul riscurilor este completat formal, nu sunt implementate controale pentru prevenirea și detectarea fraudelor și erorilor. Există doar parțial o separare a atribuțiilor angajaților, respectiv atribuțiile de aprobare, control și înregistrare a operațiunilor economice, acest lucru datorându-se personalului redus ca număr comparativ cu structura activităților desfășurate în cadrul entității.

În cele mai multe cazuri nu există un sistem de monitorizare pe verticală, organizat la nivelul ordonatorului principal, care să urmărească modul de implementare a sistemelor de control managerial la entitățile aflate în subordine/sub coordonare.

În continuare sunt entități unde nu a fost constituită, prin dispoziție emisă de conducătorul entității, Comisia de monitorizare cu rol în implementarea controlului intern sau, în entitățile în care este constituită, nu există un regulament de organizare și funcționare a acesteia, nu au fost actualizate: componența comisiei, fișele posturilor membrilor comisiei, nu s-au organizat ședințe de lucru, nu s-au emis rapoarte.

Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial, care conține obiective, acțiuni, responsabilități și termene, nu este actualizat, situație întâlnită la numeroase UATC-uri.

Standardul de etică este implementat cel mai adesea formal, fără o orientare reală spre valori etice și de integritate, fără emiterea unor rapoarte de monitorizare a respectării normelor de conduită la nivelul entității publice, întocmite de consilierul de etică, sau a unor procese-verbale de constatare a neregulilor și luarea de măsuri.

S-au întâlnit și cazuri în care managementul entității a stabilit obiective generale și specifice prin *Strategia de dezvoltare durabilă a unității administrativ-teritoriale*, dar nu a stabilit indicatori de performanță pentru activitățile desfășurate în vederea monitorizării eficienței, eficacității și economicității acestora.

În ceea ce privește managementul riscurilor, verificările efectuate arată că acest proces se desfășoară anevoios la nivelul administrației publice locale, că nu există o preocupare reală pentru identificarea și evaluarea riscurilor semnificative ce pot afecta realizarea obiectivelor stabilite sau pentru implementarea măsurilor de gestionare a riscurilor, nefiind elaborată o procedură de sistem privind managementul riscurilor, Registrul riscurilor este completat formal sau nu există.

Neimplementarea corespunzătoare a SCIM de către entitățile administrației publice locale conduce la o eficacitate scăzută, deoarece sistemul nu garantează conformitatea operațiunilor efectuate de entități cu reglementările și normele interne, conducând la abateri de la legalitate și regularitate, erori, nereguli cu impact semnificativ asupra patrimoniului public sau privat ori asupra contului de execuție a bugetelor acestora.

Implementarea și dezvoltarea unor controale interne eficiente ar putea asigura capacitatea entităților publice de a avea mecanisme adecvate de gestionare și protejare a fondurilor publice, lucru care se reflectă în legătura de cauzalitate directă între modul de proiectare și/sau funcționare a controalelor interne și abaterile de la disciplina bugetară, economică și financiar-contabilă, constatate în activitatea desfășurată de entitățile publice, așa după cum se subliniază și în rapoartele de audit întocmite la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

Referitor la activitatea de audit intern s-a constatat că la nivelul entităților verificate aceasta este asigurată, preponderent, prin compartimente care funcționează, de regulă, cu doi auditori și mai puțin prin birouri, servicii sau direcții. Această formă de organizare nepermițând, însă, posturi de conducere, ceea ce înseamnă o mai slabă exercitare a funcției de audit intern și un rol mai puțin pregnant în mediul de activitate al unei entități.

La nivelul unităților administrativ-teritoriale, funcția de audit intern nu își îndeplinește, în totalitate, rolul stabilit prin lege și nu funcționează ca un instrument menit să aducă valoare și să îmbunătățească activitățile entității publice cu rol în evaluarea și îmbunătățirea eficienței și eficacității managementului riscului, controlului și proceselor de guvernanță.

Cadrul organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern nu este, în continuare, creat, numeroase UATC-uri nu dispun de un compartiment de audit propriu, fie prin necuprinderea în organigrama și statul de funcții a postului de auditor intern, fie prin neocuparea prin concurs a postului deja existent. Această situație arată că managerii UAT-urilor nu acordă suficientă atenție funcției de audit intern, neînțelegând rolul și necesitatea acestei activități în cadrul entităților publice.

Deseori, chiar și la UAT-uri mai mari, care au compartiment de audit public intern, nu s-a acoperit întreaga activitate a instituției, iar la selectarea misiunilor incluse în plan nu s-a avut în vedere o evaluare a riscurilor asociate diverselor categorii de operațiuni economice, derulate la nivelul acestora, astfel că nu au fost auditate categorii importante de operațiuni economice, cum ar fi: cheltuieli de personal, cheltuieli de capital, transferurile efectuate către alte entități, programele naționale: „Cornul și laptele” și „Încurajarea consumului de fructe”, care dețin o pondere însemnată în total execuție bugetară și pentru care există riscul producerii de erori, care pot conduce la raportarea, în situațiile financiare anuale, a unor date neconforme cu realitatea.

De asemenea, s-au întâlnit și cazuri când auditorul intern a fost utilizat în activități care se situează în afara perimetrului care delimitează activitatea de audit, respectiv elaborarea și implementarea sistemelor de control intern, CFP, controale tematiche, contrar prevederilor legale.

Ca urmare a recomandărilor făcute de Curtea de Conturi, pentru respectarea legii cu privire la organizarea structurii de audit public intern, un număr însemnat de UATC-uri au apelat la sistemul de cooperare, prin acord-cadru de cooperare, încheiat între entități și Asociația Comunelor din România – ACoR, filiale județene, ca și structură asociativă, dar se constată că această activitate nu se realizează la un nivel satisfăcător, în multe cazuri realizându-se o singură misiune de audit într-un an, nu se auditează activitățile și operațiunile patrimoniale cu un grad ridicat de risc și nu se urmărește implementarea recomandărilor, astfel încât această activitate să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei la nivel local.

La nivelul unor UATC-uri, activitatea de audit intern a fost organizată prin încheierea de contracte de prestări servicii cu terțe firme, autorizate să desfășoare activități de expertiză contabilă și audit, contrar prevederilor *Legii nr. 672/2002*, modificată de *BUG nr. 26/2012*, care nu a mai permis acest mod de organizare.

Recomandările formulate de Curtea de Conturi pentru implementarea SCIM au vizat:

Organizarea SCIM, din punct de vedere administrativ și organizatoric, prin:

- ☛ constituirea, prin decizie, a Comisiei de monitorizare și a Echipei de gestionare a riscurilor (EGR) și funcționarea acestora, dovedită prin minute sau procese-verbale ale ședințelor;
- ☛ emiterea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare și a EGR;
- ☛ elaborarea, actualizarea și respectarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern managerial;
- ☛ actualizarea fișelor de post și înscrierea atribuțiilor referitoare la implementarea și dezvoltarea SCIM;
- ☛ elaborarea Programului de pregătire profesională a personalului în domeniul sistemului de control intern managerial și punerea în practică a acestuia, pentru a avea o resursă umană profesionistă și bine instruită în domeniul controlului intern.

Parcursul etapelor specifice de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial:

- ☛ stabilirea obiectivelor generale, specifice și a activităților, precum și a riscurilor;
- ☛ elaborarea indicatorilor de performanță;
- ☛ stabilirea activităților procedurabile;
- ☛ elaborarea procedurilor de sistem și a celor operaționale.

Implementarea standardelor de control intern managerial prin:

- ☛ elaborarea documentelor și a proceselor-verbale necesare implementării standardelor, prin analiza, pentru fiecare standard în parte, a fișelor de standard adaptate specificului entității;
- ☛ implicarea activă a conducerii și a altor persoane competente în procesul de implementare a standardelor, printr-o atitudine care să promoveze rolul și necesitatea controlului intern în buna funcționare a entității;
- ☛ implementarea Standardului 16 – Auditul intern și valorificarea acestei funcții, prin crearea compartimentului în organizare, încadrarea pe post cu persoane competente, realizarea misiunilor de audit și dispunerea, de către conducătorul entității, a măsurilor necesare eliminării punctelor slabe constatate de misiunile de auditare.

Implementarea metodologiei de management al riscului prin:

- ☛ completarea Formularului de alertă la risc;
- ☛ completarea Registrului de riscuri la nivelul compartimentelor și centralizat la nivelul entității;
- ☛ întocmirea Planului de implementare a măsurilor de control la nivelul entității publice;
- ☛ elaborarea procedurii de sistem (PS) privind managementul riscurilor.

Întocmirea documentelor de evaluare internă și raportare, și anume:

- ☛ Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial;
- ☛ Situația centralizatoare privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, Capitolul I: *Informații generale* (semestrial și anual);
- ☛ Situația centralizatoare privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la data 31.12.20XX – Capitolul II: *Stadiul implementării standardelor de control intern managerial*, conform rezultatelor autoevaluării la data de 31.12.20XX (anual);
- ☛ Raport asupra sistemului de control intern managerial, la data de 31.12.20XX.

Prin activitățile specifice și prin recomandările formulate, Curtea de Conturi urmărește implementarea, la nivelul entităților din sectorul public, a principiilor de control intern managerial și conștientizarea ordonatorilor de credite despre beneficiul adus entităților de o analiză corespunzătoare a riscurilor, ca activitate orientată spre atingerea obiectivelor.

Auditul public extern desfășurat de Autoritatea de Audit

Exercițiul financiar 2016 a fost marcat la nivel național, pe de o parte, de eforturile autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile UE de a finaliza la timp obligațiile care revin statelor membre pentru **închiderea perioadei de programare 2007-2013**, iar, pe de altă parte, de **demararea activităților specifice pentru desemnarea autorităților responsabile cu gestionarea și controlul programelor aferente perioadei de programare 2014-2020**.

În perioada de raportare, Autoritatea de Audit a finalizat un număr de 51 de rapoarte de audit. Dintre acestea, 40 de rapoarte de audit/finale de control au vizat perioada de programare 2007-2013, o acțiune de audit de follow-up a vizat fondurile de preaderare PHARE, iar 10 rapoarte de audit au fost încheiate pentru perioada de programare 2014-2020.

În cadrul acestor acțiuni au fost auditate peste 600 de entități (publice și private) și au fost verificate 1.152 de cereri de rambursare/plată din fondurile europene și un număr de peste 798 de proceduri de achiziție. Valoarea totală a cheltuielilor auditate a fost în valoare de 5.741.117 mii lei, fiind identificate nereguli cu impact financiar în valoare de 244.413 mii lei, din care 120.202 mii lei au reprezentat cheltuieli neeligibile și 124.211 mii lei au reprezentat corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții.

4.1. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2007-2013

Pentru perioada de programare 2007-2013, din totalul cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 18.593.383 mii lei, Autoritatea de Audit a verificat cheltuieli în sumă de 5.441.502 mii lei, respectiv 29,26%, fiind identificate nereguli cu impact financiar în valoare de 240.733 mii lei. Din cele 240.733 mii lei, 116.544 mii lei reprezintă cheltuieli neeligibile și 124.189 mii lei reprezintă corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții.

4.1.1. Programe operaționale finanțate prin *Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune, Fondul Social European*

Auditul fondurilor structurale și de coeziune – Auditul de operațiuni

În cadrul perioadei de referință, la nivelul PO finanțate din FC, FSE și FEDR (POS Mediu, POS Transport, PO Regional, POS Creșterea Competitivității Economice, PO Asistență Tehnică, POS Dezvoltarea Resurselor Umane, PO Dezvoltarea Capacității Administrative) au fost declarate CE cheltuieli în valoare de 18.249.688 mii lei. Dintre acestea au fost auditate cheltuieli în valoare de 5.269.002 mii lei.

Valoarea totală a neregulilor cu impact financiar în cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2016, cuprinse în verificări, cumulată la nivelul celor șapte programe operaționale finanțate din FEDR, FSE și FC, a fost de 231.570 mii lei, din care 108.274 mii lei reprezintă cheltuieli neeligibile și 123.296 mii lei reprezintă corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții.

Identificarea acestora, precum și cuantumul stabilit la nivelul fiecărui PO sunt prezentate succint în cele ce urmează.

4.1.1.1. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL MEDIU Finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională

În perioada de referință, la nivelul POS Mediu a fost desfășurată o misiune de audit de operațiuni, fiind auditate cheltuielile declarate în anul 2016 în sumă de 3.507.778 mii lei. Eșantionul auditat a cuprins 73 de cereri de rambursare în valoare de 913.454 mii lei, ceea ce reprezintă 26,04% din totalul cheltuielilor declarate. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în sumă de 23.398 mii lei, cauzate de abateri de la prevederile legislației europene și/sau

naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 2.484 mii lei, și efectuarea, decontarea și certificarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 20.914 mii lei.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POSM în anul 2016, în sumă de 3.507.778 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 23.398 mii lei.

4.1.1.2. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL TRANSPORT **Finanțat din Fondul de Coeziune și Fondul European de Dezvoltare Regională**

În perioada de referință, la nivelul POS Transport au fost desfășurate două misiuni de audit de operațiuni pentru verificarea cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 3.217.329 mii lei, verificări finalizate cu un raport de audit de operațiuni. Eșantionul auditat a cuprins 40 de cereri de rambursare în valoare de 2.322.921 mii lei, ce reprezintă 72,20% din totalul cheltuielilor declarate.

În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în sumă de 192.586 mii lei, cauzate de abateri de la prevederile legislației europene și/sau naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 120.252 mii lei și efectuarea, decontarea și certificarea unor cheltuieli neeligibile în sumă de 72.334 mii lei.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS Transport în anul 2016, în sumă de 3.217.329 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 192.586 mii lei.

4.1.1.3. PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL **Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională**

În cadrul POR, auditul de operațiuni a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în perioada 1.01.2016-5.08.2016, în sumă de 4.139.638 mii lei, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt corecte, legale și regulamentare. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins 80 de cereri de rambursare, cu o valoare a cheltuielilor verificate de 376.587 mii lei, reprezentând 9,10% din totalul cheltuielilor declarate în anul 2016. Impactul financiar total al neregulilor, care a vizat cheltuielile verificate, a fost în sumă de 5.209 mii lei, reprezentând decontarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile, în sumă de 4.868 mii lei, și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice, în sumă de 341 mii lei.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POR în anul 2016, în sumă de 4.139.638 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 5.209 mii lei.

4.1.1.4. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE **Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională**

Auditul de operațiuni s-a realizat prin intermediul a două misiuni și a vizat cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2016. Astfel, în anul 2016, pentru POS CCE au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 4.754.727 mii lei. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins 104 cereri de rambursare ale beneficiarilor, cu o valoare a cheltuielilor declarate de 1.320.444 mii lei, ceea ce reprezintă 27,77% din cheltuielile auditate în anul 2016. În urma verificărilor efectuate cu ocazia misiunilor de audit derulate în perioada de raportare s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile auditate în anul 2016, în sumă de 2.764 mii lei, reprezentând cheltuieli neeligibile.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS CCE în anul 2016, în sumă de 4.754.727 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 2.764 mii lei.

4.1.1.5. PROGRAMUL OPERAȚIONAL ASISTENȚĂ TEHNICĂ **Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională**

Auditul de operațiuni în cadrul POAT a vizat cheltuielile declarate Comisiei Europene în perioada 1 ianuarie 2016-5 august 2016. În anul 2016, pentru POAT au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 262.109 mii lei. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins 31 de cereri de rambursare ale beneficiarilor, cu o valoare a cheltuielilor declarate de 204.629 mii lei, ceea ce reprezintă 78,07% din cheltuielile declarate în anul 2016. În urma verificărilor efectuate cu ocazia misiunilor de audit derulate în perioada de raportare s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile auditate în anul 2016, în sumă de

143 mii lei, reprezentând cheltuieli efectuate de beneficiari apreciate ca fiind neeligibile în sumă de 137 mii lei și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 6 mii lei.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POAT în anul 2016 în sumă de 262.109 mii lei au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 143 mii lei.

4.1.1.6. PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE Finanțat din Fondul Social European

Auditul operațiunilor a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2016 în sumă de 2.275.828 mii lei, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt corecte, legale și regulamentare. Eșantionul de cheltuieli auditate a cuprins un număr de 30 de cereri de rambursare, cu o valoare a cheltuielilor declarate de 55.352 mii lei, reprezentând 2,43% din totalul cheltuielilor certificate în perioada 1.01-5.08.2016. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile declarate CE în anul 2016, în sumă de 3.794 mii lei, reprezentând efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile, în sumă de 3.719 mii lei, și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 80 mii lei, din care suma de 75 mii lei este aferentă cheltuielilor declarate în anul 2016.

Având în vedere specificul modului de implementare a Schemei de ajutor de minimis „Dezvoltarea economiei sociale – continuarea sprijinului pentru înființarea și dezvoltarea de structuri sociale”, respectiv includerea în buget de către beneficiarii proiectelor a ajutorului de minimis pentru înființarea structurilor de economie socială și acordarea de avansuri acestor structuri nou-create, din verificările efectuate în cadrul misiunii de audit s-au constatat deficiențe în justificarea acestor avansuri. Astfel, **în plus, față de cheltuielile neeligibile menționate mai sus au fost constatate erori în sumă de 1.940 mii lei**, provenind din deficiențe cu impact financiar constatate la nivelul structurilor de economie socială, reprezentând, în principal, ajutoare de minimis acordate structurilor de economie socială, nejustificate prin cheltuieli efectuate până la finele perioadei de eligibilitate sau prin cheltuieli neeligibile efectuate din subvențiile primite, care nu au impact pe cererile de rambursare din eșantion.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru POS DRU în anul 2016, în sumă de 2.275.828 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 3.794 mii lei.

4.1.1.7. PROGRAMUL OPERAȚIONAL DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE Finanțat din Fondul Social European

Auditul de operațiuni a avut ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 92.279 mii lei, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt legale și regulamentare. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins un număr de 52 de cereri de rambursare, cu o valoare a cheltuielilor de 75.615 mii lei, reprezentând 81,94% din totalul cheltuielilor certificate în anul 2016. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu un impact financiar total de 3.676 mii lei, reprezentând efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile în sumă de 3.538 mii lei și abateri de la prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice în sumă de 138 mii lei.

Concluzia misiunilor de audit de operațiuni a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și transmise Comisiei Europene pentru PO Dezvoltarea Capacității Administrative în anul 2016, în sumă de 92.279 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 3.676 mii lei.

4.1.2. Auditul de închidere privind fondurile structurale și de coeziune

Potrivit art. 4 din HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007-2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea de Audit efectuează **auditul de închidere, elaborează Raportul final de control și Declarația de închidere a programului** în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile. Potrivit art. 62 alin. 1 lit. e) din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006, Autoritatea de Audit prezintă Comisiei Europene Raportul final de control și Declarația de închidere până la 31 martie 2017.

Obiectivul general al auditului de închidere l-a reprezentat obținerea unei asigurări rezonabile că situația finală a cheltuielilor reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operațional, că cererea de plată a soldului participării comunitare în cadrul programului este justificată și că tranzacțiile subiacente acoperite de situația finală a cheltuielilor sunt legale și regulamentare. Conform precizărilor Comisiei Europene, acolo unde au existat cheltuieli noi în Declarația finală de cheltuieli, care nu au fost declarate Comisiei Europene și care prin urmare nu au făcut obiectul auditului de

operațiuni, s-a aplicat raționamentul profesional cu privire la întinderea și materialitatea limitării scopului auditului de închidere și în ceea ce privește impactul asupra opiniei de audit la închidere.

Obiectivele specifice ale auditului au inclus:

- obținerea unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că autoritatea de management/organismele intermediare și Autoritatea de Certificare și Plată au desfășurat corespunzător activitățile aferente procesului de închidere, astfel încât să existe suficiente informații fiabile pentru furnizarea avizului Autorității de Audit;
- obținerea unei asigurări rezonabile privind corespondența informațiilor financiare, inclusiv a informațiilor privind neregulile, din cadrul Raportului final de implementare cu cele din Declarația finală de cheltuieli și Cererea de plată finală;
- obținerea unei asigurări rezonabile asupra fiabilității și caracterului complet al Declarației anuale privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs și care nu pot fi recuperate (Anexa XI la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006);
- obținerea unei asigurări rezonabile privind valabilitatea cererii de plată a soldului, precum și a legalității și a faptului că tranzacțiile subiacente acoperite de Declarația finală de cheltuieli sunt legale și regulamentare.

În cursul trimestrului I 2017, Autoritatea de Audit a finalizat activitățile de audit vizând procesul de închidere a programelor operaționale 2007-2013, **asigurând transmiterea rapoartelor finale de control și a declarațiilor de închidere în termenul prevăzut de regulamentele europene, pentru toate programele operaționale supuse procedurilor de închidere.**

În cadrul misiunii de audit pe teren, pentru fiecare PO au fost examinate **versiunile inițiale și revizuite** ale Declarației finale de cheltuieli, Aplicației de plată a soldului final, Raportului final de implementare și Declarației finale privind sumele retrase, recuperate, în curs de recuperare și care nu mai pot fi recuperate (Anexa XI din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006), inclusiv documentele suport. De asemenea, la nivelul Autorității de Audit a fost elaborat și transmis Raportul final de control, în termenul stabilit de art. 62 alin. (1) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Pentru obținerea unei asigurări rezonabile în ceea ce privește obiectivul general și obiectivele specifice ale auditului, în cadrul misiunii de audit de închidere au fost examinate în principal:

Declarația finală de cheltuieli și Aplicația de plată a soldului final

La nivelul Autorității de Management s-a verificat, în principal, dacă aceasta:

- ⇒ s-a asigurat că Declarația finală de cheltuieli pentru program a fost și poate fi reconciliată cu înregistrările din sistemul contabil pentru program și că există o pistă de audit adecvată până la nivelul beneficiarului final, atât pentru fondurile din partea Uniunii, cât și pentru fondurile naționale;
- ⇒ a verificat veniturile suplimentare generate de proiecte.

La nivelul Autorității de Certificare s-a verificat, în principal, dacă aceasta:

- ⇒ a elaborat Cererea de plată a soldului final și Declarația finală de cheltuieli în conformitate cu articolul 78 din Regulamentul general (CE) nr. 1083/2006;
- ⇒ s-a asigurat că toate erorile/neregulile au fost corectate și că recomandările și constatările auditurilor au fost puse în aplicare în integralitate.

Cheltuielile care intră sub incidența art. 95 din Regulamentul (UE) nr. 1083/2006 și art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011

În cadrul auditului de închidere au fost verificate încadrarea corectă a cheltuielilor suspendate în categoriile de cheltuieli pentru care există suspiciuni de neregulă și fraudă (transmise la DLAF, DNA, ANI, OLAF etc.) aflate în investigație, contestații administrative, cauze pe rolul instanțelor judecătorești (art. 57⁷ din OUG nr. 66/2011). Verificările Autorității de Audit au vizat atât corectitudinea sumelor, cât și obținerea de asigurări și probe privind îndeplinirea condițiilor specifice de încadrare a cheltuielilor în aceste categorii.

Cheltuielile afectate de hotărâri judecătorești definitive pronunțate în favoarea beneficiarilor

În cadrul auditului de închidere a fost verificată și categoria cheltuielilor incluse în Declarația finală de cheltuieli, reprezentând debite anulate prin hotărâri judecătorești definitive cu pronunțare pe fondul cauzei, dacă această situație a existat. Pentru hotărârile judecătorești definitive în favoarea beneficiarului s-a verificat existența legăturii între decizia instanței și speța care a stat la baza emiterii titlului de creanță, faptul că decizia finală a fost emisă pe motive de fond și nu de formă și că în categoria cheltuielilor eligibile au fost încadrate numai acele sume pentru care beneficiarul a câștigat în instanță.

Raportul final de implementare

Au fost realizate verificări cu privire la informațiile financiare și reconcilierea acestora cu informațiile din Declarația finală de cheltuieli transmisă de ACP.

Proiecte funcționale/fazate/nefuncționale/generatoare de venituri

În cadrul auditului de închidere au fost verificate proiectele realizate în cadrul fiecărui program operațional în vederea testării încadrării corespunzătoare a acestora pe fiecare categorie în parte (proiecte funcționale, proiecte fazate-majore, proiecte fazate-nemajore, proiecte nefuncționale, proiecte generatoare de venituri).

Astfel, în cursul misiunii de audit de închidere, în cadrul programelor operaționale finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune au fost auditate 450 de proiecte din totalul celor 11.894 de proiecte declarate. De asemenea, în ceea ce privește Fondul Social European, au fost auditate 82 de proiecte, din punct de vedere al realizării indicatorilor, din totalul de 4.520 de proiecte finanțate din Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane și Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative.

Anexa XI la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 – Declarația anuală privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs și care nu pot fi recuperate

Din Anexa XI la Regulamentul CE nr. 1828/2006 a fost selectat un eșantion de elemente din sume recuperate și sume în curs de recuperare. S-a verificat prin eșantionul de proiecte selectat, dacă toate debitele înregistrate în Registrul debitorilor au fost recuperate în mod corespunzător, inclusiv penalitățile aferente.

Verificările realizate au vizat, în principal:

- ⇒ acuratețea înregistrărilor (datele înregistrate în sistemul contabil al Autorității de Certificare și incluse în Anexa XI sunt corecte prin natura lor, adică acestea corespund unei corecții eficace a unei nereguli, iar, în cazul unor sume nerecuperabile, acestea sunt sprijinite de o decizie a conducerii și de o documentație care să dovedească diligența conducerii în ceea ce privește urmărirea recuperării, iar suma înregistrată corespunde corecției stabilite);
- ⇒ exhaustivitatea înregistrărilor (toate neregulile identificate și validate privind cheltuielile declarate Comisiei sunt înregistrate și prezentate în mod corespunzător în Anexa XI, fără să existe o supradecларare sau o subdeclarare a acestora).

Stadiul implementării recomandărilor rezultate din verificările de management, verificările efectuate de Autoritatea de Certificare, auditurile de sistem și de operațiuni, auditurile CE și ECA

În vederea obținerii unei asigurări rezonabile cu privire la faptul că au fost corectate toate erorile/neregulile rezultate din verificările de management, verificările ACP, auditurile de sistem și operațiuni ale Autorității de Audit, auditurile altor organisme naționale, audituri ale CE și Curții de Conturi Europene (ECA), desfășurate pe parcursul întregii perioade de programare 2007-2013, s-a testat pe bază de eșantion dacă debitele înregistrate în Registrul debitorilor au fost recuperate în mod corespunzător.

Alte aspecte verificate în cadrul auditului de închidere, în funcție de specificul programului operațional

Obiective suplimentare

În cadrul programelor care au avut stabilite **obiective suplimentare** de realizat, Autoritatea de Audit a verificat în cursul misiunii de audit de închidere și modul cum au fost finalizate aceste obiective, gradul de realizare al acestora. Un astfel de obiectiv suplimentar a fost stabilit în cazul **POS Mediu**. Astfel, în cadrul misiunii de audit de închidere s-a urmărit modul de îndeplinire a măsurilor corective și preventive recomandate de DG REGIO ca urmare a verificărilor efectuate într-o misiune de audit anterioară.

În vederea verificării gradului de îndeplinire a măsurilor corective și preventive recomandate de DG REGIO, respectiv obținerea asigurării rezonabile că sistemul de management și control poate preveni și detecta deficiența privind divizarea artificială a contractelor de achiziție publică, **Autoritatea de Audit a verificat** un număr de 18 contracte aferente unui număr de 5 proiecte, **nefiind identificate deficiențe**.

Ajutor de stat și instrumente financiare

■ ajutor de stat

În ceea ce privește ajutoarele de stat, în cadrul misiunii de audit de închidere a POSCCE, Autoritatea de Audit a verificat modul de îndeplinire a condițiilor specifice prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 pentru proiectele pentru care au fost acordate avansuri, prin intermediul unui eșantion de 8 proiecte în valoare de 140.389 mii lei.

■ instrumente financiare

În contextul perioadei de programare 2007-2013 au fost utilizate finanțări prin intermediul instrumentelor de inginerie financiară în cadrul programelor operaționale POSCCE.

Astfel, în cadrul auditului de închidere a **POS CCE**, Autoritatea de Audit a verificat și modul în care cheltuielile incluse în declarațiile de cheltuieli către CE în perioada 2009-2016, reprezentând tranșele aferente fondului de participare JEREMIE, au fost utilizate efectiv pentru scopurile stabilite conform Acordului de finanțare încheiat în 2008 între Guvernul României și FEI, cu modificările ulterioare. Valoarea instrumentelor financiare alocate prin programul POS CCE a fost de 2.119.905 mii lei.

Concluzii desprinse în urma efectuării misiunilor de audit de închidere pentru programele din cadrul Obiectivului „Convergență”

În cadrul misiunilor de închidere derulate la nivelul celor 7 PO finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de Coeziune și Fondul Social European (POS Mediu, POS Transport, POR, POSCCE, POAT, POSDRU, PODCA), valoarea totală a cheltuielilor declarate de autoritățile de management în versiunile inițiale ale declarațiilor finale de cheltuieli care a stat la baza selectării eșantionului de audit s-a situat la 7.231.682 mii lei, valoarea eșantionului auditat a fost de 2.788.660 mii lei, în contextul unor cheltuieli cumulative din aplicațiile finale de plată transmise Comisiei Europene la data închiderii PO de 88.602.446 mii lei.

Raportul final de control și Declarația de închidere

În urma finalizării misiunii de audit de închidere, la nivelul fiecărui PO a fost elaborat **Raportul final de control** în baza art. 62 alin. 1 lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Raportul final de control a reflectat, practic, o sinteză a rezultatelor activității de audit înscrise în rapoartele de audit, privind:

- ⇒ auditul de sistem ce acoperă funcționarea sistemului de management și control;
- ⇒ auditul operațiunilor pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în anii 2015 și 2016;
- ⇒ auditul de evaluare a modalității de implementare a recomandărilor formulate în cadrul misiunilor de audit de sistem și operațiuni, precum și în cadrul misiunilor de audit desfășurate de DG Regio și Curtea Europeană de Conturi;
- ⇒ auditul desfășurat de Autoritatea de Audit în scopul pregătirii Declarației de închidere.

În ceea ce privește scopul auditului și impactul asupra opiniei de audit, pe baza raționamentului profesional, Autoritatea de Audit a limitat aria de întindere a auditului de închidere, după caz, în funcție de existența următoarelor situații:

- ⇒ cheltuieli incluse în Declarația finală de cheltuieli, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni (cheltuieli noi);
- ⇒ cheltuieli aflate sub incidența art. nr. 95 din Regulamentul general nr. 1083/2006, respectiv a articolului nr. 57⁷ din *OUG nr. 66/2011*, reprezentând operațiuni suspendate din cauza unei proceduri judiciare aflate în desfășurare sau a unui recurs administrativ cu efect suspensiv (cheltuieli suspendate);
- ⇒ cheltuieli aferente recomandărilor rămase neimplementate de către AM.

La data închiderii programului operațional, cheltuielile declarate CE, cumulate pentru perioada 2007-2013, conform sumelor înscrise în aplicațiile finale de plată pentru cele șapte PO finanțate din FC, FSE, FEDR, au fost de 88.602.446 mii lei. Cheltuielile totale, care au reprezentat limitarea ariei auditului (cheltuieli noi, cheltuieli suspendate, impactul recomandărilor neimplementate), ce au condus la emiterea unei opinii cu „rezerve”, s-au situat la valoarea de 8.006.110 mii lei.

În baza rapoartelor finale de control și a declarațiilor de închidere elaborate de Autoritatea de Audit a fost transmis către Comisia Europeană, prin sistemul informatic SFC, „**pachetul de închidere**” al PO, în termenul legal stabilit, respectiv la 31.03.2017.

Închiderea PO 2007-2013 a reprezentat un proces complex, care a necesitat **eforturi agregate din partea tuturor autorităților naționale responsabile** implicate în gestionarea și controlul fondurilor europene nerambursabile care au fost acordate României în perioada de programare 2007-2013.

4.1.3. Fonduri destinate agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului

4.1.3.1. Fondul European pentru Pescuit (FEP) – Audit de operațiuni

În perioada de referință, pentru Programul Operațional Pescuit a fost finalizată o misiune de audit de operațiuni, în cadrul căreia au fost auditate cheltuieli declarate CE în 2016, în sumă de 218.956 mii lei. Eșantionul auditat a cuprins 98 de cereri de rambursare ale beneficiarilor, cu o valoare a cheltuielilor declarate Comisiei Europene de 115.697 mii lei, ceea ce reprezintă 52,86% din cheltuielile certificate pentru anul 2016. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu un impact financiar în sumă de 9.159 mii lei. Principalele constatări rezultate în urma verificărilor efectuate au vizat abateri de la prevederile legislației europene și/sau naționale în domeniul achizițiilor, în sumă 889 mii lei și efectuarea de către beneficiari a unor cheltuieli apreciate ca fiind neeligibile, în sumă de 8.270 mii lei.

Concluzia generală a misiunii de audit a fost că declarațiile de cheltuieli certificate și prezentate Comisiei Europene pentru POP în anul 2016, în sumă de 218.956 mii lei, au fost corecte, iar tranzacțiile care au stat la baza acestora au fost legale, reale, conforme cu regulile de eligibilitate și au fost înregistrate în contabilitate, cu excepția sumei de 9.159 mii lei.

4.1.3.2. Auditul privind închiderea Programului Operațional pentru Pescuit

Autoritatea de Audit a finalizat o misiune de audit de închidere și a elaborat și transmis Comisiei Europene Raportul final de control, în termenul stabilit de Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Examinarea cheltuielilor declarate

Cheltuielile certificate de ACP incluse în Aplicația finală de plată transmisă CE în cadrul pachetului de închidere erau în sumă de 1.228.335 mii lei¹, reprezentând cheltuielile declarate cumulat la nivelul programului operațional de la începutul perioadei de programare.

Testarea conformității controalelor-cheie s-a realizat pentru cheltuielile din versiunea inițială a Declarației finale de cheltuieli întocmită de AM, selectate prin metoda nestatistică de eșantionare. Astfel, Autoritatea de Audit a selectat un eșantion în valoare de 25.295 mii lei, fiind acoperite toate axele prioritare.

¹ Pentru transformarea sumelor în lei s-a utilizat cursul de schimb Inforeuro aferent lunii octombrie 2016, respectiv 4,4530 lei/euro.

Raportul final de control și Declarația de închidere

Raportul final de control a fost elaborat în baza articolului 61 alin. (1) lit. (f) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, de către Autoritatea de Audit, care are responsabilitatea efectuării auditurilor de sistem, auditurilor de operațiuni și emiterii declarațiilor de închidere parțiale, după caz, și a celei de închidere, la sfârșitul perioadei de implementare.

Pe baza Raportului final de control a fost emisă o Declarație de închidere cuprinzând o **opinie cu rezerve** datorată cazurilor de nereguli semnalate și limitării ariei de aplicare a auditului pentru suma de 129.730 mii lei, din care: 7.628 mii lei reprezintă nereguli constatate în cadrul activităților de audit și 122.102 mii lei reprezintă limitarea ariei de audit. Limitarea de arie este formată din cheltuieli declarate de AM ca fiind sub incidența art. 92 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1198/2006, respectiv a art. 57⁷ din *OUG nr. 66/2011* (84.206 mii lei), și cheltuieli noi, incluse în Aplicația finală de plată, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni (37.896 mii lei)².

4.1.4. Programe de cooperare și vecinătate

În perioada de referință, la nivelul programelor de cooperare teritorială și vecinătate au fost desfășurate patru misiuni de audit, dintre care, o misiune de audit de închidere pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria, două misiuni de certificare a cheltuielilor și a veniturilor declarate pentru anul 2016 în cadrul Programelor Operaționale Comune de Cooperare România-Ucraina-Republica Moldova, Bazinul Mării Negre și o misiune de audit de operațiuni pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia.

4.1.4.1. PROGRAMUL DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA-BULGARIA

Finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională

Auditul privind închiderea Programului Operațional România-Bulgaria

În perioada de raportare a fost derulată o misiune de audit de închidere, fiind elaborat și transmis Comisiei Europene Raportul final de control, în termenul stabilit de Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Examinarea cheltuielilor declarate

Cheltuielile certificate de ACP, incluse în Aplicația finală de plată transmisă Comisiei Europene, au fost în sumă de 1.092.641 mii lei³, reprezentând cheltuielile declarate cumulativ la nivelul programului operațional de la începutul perioadei de programare.

În vederea testării verificărilor adecvate de management efectuate conform art. 60 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 au fost auditate integral cheltuielile incluse în versiunea inițială a Declarației de cheltuieli în sumă de 17.661 mii lei.

Raportul final de control

Pe baza Raportului final de control a fost emisă o Declarație de închidere cuprinzând o **opinie cu rezerve** datorată cazurilor de nereguli semnalate și limitării ariei de aplicare a auditului pentru suma de 41.619 mii lei, din care: 7.457 mii lei reprezintă nereguli constatate în cadrul activităților de audit și 34.162 mii lei reprezintă limitarea ariei de audit. Limitarea de arie este formată din cheltuieli declarate de AM ca fiind sub incidența art. 95 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006, respectiv a art. 57⁷ din *OUG nr. 66/2011* (15.987 mii lei), și cheltuieli noi, incluse în Aplicația finală de plată, pentru care Autoritatea de Audit nu a efectuat audit de operațiuni (18.175 mii lei).

4.1.4.2. PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN ROMÂNIA-UCRAINA-REPUBLICA MOLDOVA

Finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat

În perioada de raportare a fost derulată misiunea de certificare a cheltuielilor și a veniturilor declarate în Raportul anual de implementare pentru anul 2016 de către Autoritatea Comună de Management. În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 76.200 mii lei. Eșantionul auditat a fost în valoare de 28.700 mii lei și reprezintă 37,66% din cheltuielile declarate în anul 2016.

Pe baza verificărilor efectuate, pentru perioada 1.01-31.12.2016, s-a obținut o asigurare rezonabilă că situațiile financiare pentru anul 2016 prezentate Comisiei Europene, sunt corecte și prezintă cu fidelitate, în toate aspectele materiale, poziția financiară a Programului Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 și, în consecință, că tranzacțiile de la baza lor sunt legale și corecte.

² Pentru transformarea sumelor în lei s-a utilizat cursul de schimb inforeuro pentru luna martie 2017: **1 euro = 4,5129 lei**.

³ Pentru transformarea sumelor în lei pentru cheltuielile declarate CE s-a utilizat cursul de schimb inforeuro pentru luna martie 2017: **1 euro = 4,5129 lei**.

4.1.4.3. PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN DE COOPERARE ÎN BAZINUL MĂRII NEGRE

Finanțat din Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat

În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă de 4.729 mii lei. Eșantionul auditat a fost în valoare de 1.601 mii lei, respectiv 33,85% din cheltuielile declarate în anul 2016. În perioada de raportare a fost derulată misiunea de certificarea cheltuielilor și a veniturilor declarate în Raportul anual de implementare pentru anul 2016 de către Autoritatea Comună de Management pentru Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013.

Pe baza verificărilor efectuate s-a obținut o asigurare rezonabilă că situațiile financiare pentru anul 2016, prezentate Comisiei Europene sunt corecte și prezintă cu fidelitate, în toate aspectele materiale, poziția financiară a Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013 și, în consecință, că tranzacțiile de la baza lor sunt legale și corecte.

4.1.4.4. PROGRAMUL IPA DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ROMÂNIA-SERBIA

În perioada de raportare a fost efectuată o misiune de audit de operațiuni la nivelul Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia 2007-2013. În anul 2016, pentru acest program au fost declarate Comisiei Europene cheltuieli în sumă totală de 43.810 mii lei. Eșantionul de proiecte auditat a cuprins șase cereri de rambursare ale beneficiarilor, cu o valoare a cheltuielilor declarate de 26.502 mii lei, ceea ce reprezintă 60,50% din cheltuielile declarate în anul 2016. În urma verificărilor efectuate s-au constatat deficiențe cu impact financiar în cheltuielile declarate CE în anul 2015, în sumă de 4 mii lei.

Concluzia generală în urma auditului de operațiuni a fost că s-a obținut o asigurare rezonabilă privind corectitudinea, legalitatea și regularitatea cheltuielilor declarate Comisiei Europene, în anul 2016, pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia, cu excepția sumei de 4 mii lei.

4.2. Acțiuni de audit vizând programele și fondurile aferente perioadei de programare 2014-2020

În cadrul misiunilor de audit privind **perioada de programare 2014-2020**, Autoritatea de Audit a efectuat 10 misiuni de audit, din care: două misiuni privind desemnarea autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020, două misiuni privind funcționarea eficientă a sistemelor de management și control, trei misiuni privind auditul cheltuielilor declarate CE în anul 2016, două misiuni de certificare a cheltuielilor și o misiune privind auditul conturilor transmise CE.

Desemnarea autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare 2014-2020

În cursul anului 2016 au fost finalizate două misiuni de audit de desemnare în cazul **PO România-Serbia** și în cazul **Programului Operațional pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate (POAD)**. Pentru PO RO-SB, Autoritatea de Audit a emis o opinie fără rezerve. În cazul POAD, concluzia generală formulată la nivelul sistemului de management și control a fost că sistemul instituit pentru perioada 2014-2020 este „conform”, cu paragraf de evidențiere.

Auditul operațiunilor

În cadrul misiunilor de audit privind verificarea cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016, **aferente perioadei de programare 2014-2020**, Autoritatea de Audit a verificat cheltuieli în sumă de 299.615 mii lei, reprezentând 3,15% din totalul cheltuielilor certificate și declarate Comisiei Europene în anul 2016, în sumă de 9.523.248 mii lei. În cadrul eșantionului auditat au fost identificate erori cu impact financiar în valoare de 3.680 mii lei, din care: 3.658 mii lei au reprezentat **cheltuieli neeligibile** și 22 mii lei au reprezentat **corecții financiare** aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții.

4.2.1. Fondurile pentru Agricultură

4.2.1.1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Din cheltuielile declarate în anul 2016, în valoare de 2.502.708 mii lei, a fost extras un eșantion cuprinzând 245 de elemente aferente unui număr de 244 de dosare, în valoare totală de 141.833 mii lei, reprezentând 5,67% din cheltuielile declarate. Valoarea totală a erorilor identificate a fost în sumă de 291 mii lei, din care 22 mii lei reprezintă corecții financiare aplicate pentru încălcarea normelor în materie de achiziții și 269 mii lei reprezintă cheltuieli neeligibile⁴.

⁴ Sumele precizate în acest paragraf au fost transformate în lei folosind cursul inforeuro aferent lunii decembrie 2016 (4,5172 lei/euro).

În urma activității desfășurate, Organismul de Certificare a emis opinie fără rezerve asupra conturilor anuale, precum și o opinie fără rezerve, cu paragraf de evidențiere asupra Declarației de gestiune, determinată de faptul că în urma auditului nu s-a putut concluziona dacă statisticile de control elaborate în temeiul art. 9, alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 809/2014 au fost corect compilate și reconciliate de către AFIR și dacă există o pistă de audit suficientă și corectă pentru susținerea acestor date.

4.2.1.2. Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)

Din cheltuielile declarate în anul 2016, în valoare de 6.991.280 mii lei, a fost extras un eșantion cuprinzând 341 de elemente aferente unui număr de 341 de dosare, în valoare totală de 129.766 mii lei, reprezentând 1,86% din cheltuielile declarate. În urma testelor de detaliu efectuate au fost identificate erori în sumă de 900 mii lei, reprezentând cheltuieli neeligibile, din care 433 mii lei pentru tranzacțiile incluse în IACS și 467 mii lei pentru tranzacțiile neincluse în IACS.

În urma activității desfășurate, Organismul de Certificare a emis Agenției un avis cu rezerve asupra conturilor anuale, determinat de faptul că în cadrul populației IACS au fost identificate posibile suspiciuni de fraudă, care ar putea genera o influență asupra conturilor anuale FEAGA 2016 de până la 783 mii lei, în cazul în care autoritatea națională cu competență în domeniu confirmă aspectele semnalate. În ceea ce privește opinia de audit asupra Declarației de gestiune, aceasta a fost fără rezerve, cu paragraf de evidențiere a unor aspecte care subliniază necesitatea întăririi controlului intern.

4.2.2. Programe de cooperare și vecinătate

Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia

În perioada de raportare a fost efectuată o misiune de audit de sistem la nivelul Programului de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia 2014-2020.

Concluzia generală cu privire la evaluarea funcționării sistemului de management și control al Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia 2014-2020 este că „Funcționează. Sunt necesare unele îmbunătățiri”.

4.2.3. Alte fonduri

4.2.3.1. Programul Național FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” și Programul Național FSI „Fondul pentru Securitate Internă”

În perioada de referință, la nivelul PN FAMI și PN FSI s-au derulat două misiuni de audit: o misiune de audit de operațiuni și o misiune de audit a conturilor, ambele pentru exercițiul financiar 2016 (16.10.2015-15.10.2016).

În cadrul misiunii de audit de operațiuni derulat în scopul auditării cheltuielilor declarate pentru exercițiul financiar 2016, au fost supuse verificării cheltuielile incluse în cererea de plată anuală transmisă CE în sumă de 9.457 mii lei, acestea fiind **auditate în totalitate**. Cheltuielile supuse verificării au fost aferente unui număr de 18 proiecte, respectiv unui număr de 21 de cereri de plată. În urma verificărilor efectuate în cadrul auditului de operațiuni s-au constatat erori detectate în eșantion de 150 mii lei, reprezentând cheltuieli neeligibile.

În urma verificărilor efectuate asupra cererilor de plată autorizate și plătite în cadrul Programului Național FAMI, incluse în cererea de plată anuală ce va fi transmisă Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2016, a fost obținută o asigurare rezonabilă privind eligibilitatea cheltuielilor, în sumă de 9.457 mii lei, tranzacțiile care stau la baza acestora fiind corecte, legale și regulamentare, cu excepția sumei de 150 mii lei, reprezentând cheltuieli considerate neeligibile.

Concluzia privind certificarea conturilor anuale ale PN FAMI și PN FSI

A fost obținută o asigurare rezonabilă cu privire la completitudinea, exactitatea și veridicitatea sumelor înscrise în conturile anuale ale Programelor Naționale FAMI „Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare” și FSI „Fondul pentru Securitate Internă”, care certifică faptul că informațiile aferente exercițiului financiar 16.10.2015-15.10.2016 sunt prezentate în mod adecvat, complet și exact.

4.2.3.2. Fondul European de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE)

Pentru fondurile alocate României din Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene, Autoritatea de Audit a desfășurat o misiune de audit de sistem și două misiuni de audit de operațiuni (câte o misiune de audit de operațiuni pentru fiecare situație de urgență în parte). În cadrul auditurilor de operațiuni au fost auditate cheltuieli în sumă de 18.559 mii lei, reprezentând

93,71% din totalul de 19.803 mii lei – reprezentând totalul cheltuielilor validate/decontate din sumele alocate (37.497 mii lei) prin FSUE. Erorile identificate au fost în valoare de 2.338 mii lei.

Rezultatele misiunilor de audit vor fi avute în vedere la emiterea opiniei cu privire la legalitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate și, totodată, vor fi preluate de către Autoritatea Coordonatoare și de Management în Raportul de implementare. Este de menționat faptul că Autoritatea Coordonatoare și de Management pentru FSUE a solicitat Comisiei Europene extinderea termenului de finalizare a Raportului de implementare cu șase luni pentru a înlocui cheltuielile neeligibile stabilite în urma misiunilor de audit cu alte cheltuieli eligibile. Ulterior acestei etape vor fi planificate activități de audit de operațiuni pentru cheltuieli și se vor elabora Rapoartele finale de control și opinia de audit cu privire la cheltuielile declarate Comisiei Europene din FSUE.

4.3. Considerații finale și concluzii

Considerații generale cu privire la perioada 2007-2013

În contextul muncii de audit desfășurate de către Autoritatea de Audit în perioada de raportare, principalul aspect aferent perioadei de programare 2007-2013 este cel legat de **procesul de închidere a programelor operaționale**. Acest proces, care a avut la bază **auditul de închidere și Raportul final de control** – realizate de Autoritatea de Audit, s-a finalizat prin transmiterea către Comisia Europeană, în termenul legal prevăzut, respectiv **31.03.2017**, a tuturor pachetelor de documente prevăzute de regulamentele europene aplicabile.

Principalele deficiențe rezultate din auditul perioadei 2007-2013

Verificările efectuate de către Autoritatea de Audit au fost axate, în principal, pe **urmărirea legalității și regularității cheltuielilor declarate Comisiei Europene în anul 2016**, precum și a unor obiective specifice în legătură directă cu procesul de închidere a perioadei de programare 2007-2013.

Neregulile aferente cheltuielilor declarate în cadrul proiectelor/tranzacțiilor operaționale

În urma misiunilor de audit derulate asupra cheltuielilor declarate CE în anul 2016 se remarcă recurența principalelor zone de risc deja cunoscute anterior cum sunt:

În ceea ce privește **achizițiile publice**:

- utilizarea de către beneficiari în procesul de achiziție a unor criterii de calificare restrictive, disproporționate sau irelevante, de natură să limiteze competiția, divizarea unor achiziții în vederea eludării aplicării unei proceduri de achiziție competitive;
- modificarea informațiilor incluse în anunțul de participare, fără publicarea unei erate;
- atribuirea contractului unor ofertanți, a căror ofertă nu a îndeplinit integral criteriile de calificare și selecție, crearea de obstacole în asigurarea unui cadru concurențial adecvat prin neacordarea de timp suficient pentru întocmirea ofertelor;
- nerespectarea principiilor transparenței și/sau tratamentului egal și/sau nediscriminării.

În ceea ce privește respectarea **condițiilor de eligibilitate a cheltuielilor**:

- efectuarea unor cheltuieli de personal fără ca acestea să respecte prevederile cererii de finanțare sau fără ca activitatea să fie realizată corespunzător de către experți;
- nerespectarea criteriilor de eligibilitate referitoare la încadrarea în categoria IMM a unor beneficiari de finanțare, deficiențe cu privire la intensitatea unor ajutoare de stat acordate;
- achiziționarea unor echipamente diferite față de cele cuprinse în Lista activelor corporale ce constituie anexă la contractul de finanțare;
- decontarea echipamentelor la un preț diferit față de cel ofertat inițial;
- decontarea unor cheltuieli pentru parteneri de proiect neeligibili;
- realizarea unor cheltuieli cu încălcarea principiului unui management financiar riguros;
- efectuarea unor cheltuieli de tip FEDR, care nu erau în conformitate cu prevederile cererii de finanțare sau pentru bunuri care nu erau necesare proiectului sau care nu au fost utilizate în scopul proiectului.

În ceea ce privește toate deficiențele identificate, Autoritatea de Audit a formulat **recomandări** pentru corectarea acestor deficiențe, inclusiv pentru recuperarea sumelor plătite necorespunzător, dar și în sensul prevenirii producerii unor nereguli similare pe viitor, fiind stabilite, totodată, și **termene-limită de implementare**.

Deși s-au transmis în termen documentele de închidere pentru perioada de programare 2007-2013, obligațiile autorităților naționale rămân în continuare deschise în raport cu Comisia Europeană, până la plata soldului final. Astfel, trebuie urmărite în continuare proiectele declarate ca fiind nefuncționale, al căror progres trebuie raportat Comisiei Europene timp de doi ani, din șase în șase luni, trebuie monitorizat atent stadiul cheltuielilor care se încadrează în prevederile art. 95 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și ale art. 57⁷ din *OUG nr. 66/2011*, fiind necesară comunicarea constantă a evoluției acestora către Comisia Europeană.

Considerații cu privire la perioada de programare 2014-2020

În perioada de referință, principalul aspect aferent perioadei de programare 2014-2020, cuprins în activitatea specifică a Autorității de Audit, a **fost demararea procesului de desemnare a autorităților**. Scopul procedurii de desemnare este de a se obține o garanție, încă de la începutul perioadei de programare, că autoritățile de management și de certificare dispun de structura necesară și adecvată care să le permită să își îndeplinească atribuțiile care le revin prin regulamente. În esență, atunci când autoritățile naționale sunt pregătite pentru a fi desemnate, transmit către Autoritatea de Audit **pachetul de documente pentru fiecare program operațional** în parte, care cuprinde în principal o descriere a structurii și funcțiilor sistemului de management și control, precum și procedurile de lucru care stau la baza funcționării acestuia, inclusiv obligativitatea instituirii unui sistem pentru înregistrarea și stocarea în format electronic a datelor referitoare la fiecare operațiune, care sunt necesare pentru monitorizare, evaluare, gestiune financiară, verificare și audit, inclusiv datele privind participanții la operațiuni, după caz.

Autoritatea de Audit realizează, în conformitate cu standardele internaționale de audit, o evaluare a îndeplinirii de către autoritatea de certificare și autoritatea de management nominalizată pentru fiecare program operațional, a criteriilor de desemnare aplicabile stabilite în Anexa XIII la Regulamentul (UE) nr. 1303/2013. În măsura în care Autoritatea de Audit emite o **opinie de audit fără rezerve** ca urmare a auditului de desemnare, autoritățile naționale implicate sunt considerate ca fiind pregătite, iar Comisia Europeană este notificată de către statul membru cu privire la data și forma desemnării. Statul membru, ulterior desemnării, demarează procedura de transmitere de cereri de plată intermediare în vederea rambursării de către Comisie a sumelor cheltuite de către statul membru, anterior finalizării procesului de desemnare a autorităților responsabile.

În exercițiul financiar 2016 au existat întârzieri importante în procesul de desemnare a autorităților naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare FESI, în sensul că, la 31.12.2016, doar autoritățile responsabile de implementarea Programului România-Bulgaria erau desemnate. Autoritatea de Audit nu avea la dispoziție, la sfârșitul anului 2016, documentații conforme și complete cu cerințele din Anexa XIII la Regulamentul nr. 303/2013, în vederea demarării/efectuării auditului de desemnare conform art. nr. 124 din Regulamentul nr. 1303/2013.

Ulterior, în cursul anului 2017 au fost primite „pachetele de desemnare” – respectiv documentațiile necesare în vederea inițierii misiunii de audit de desemnare și **a fost finalizat procesul de desemnare** pentru toate programele care vor fi gestionate de țara noastră în cadrul perioadei de programare 2014-2020.

În urma experienței de parcurgere completă a unui ciclu bugetar de șapte ani în cadrul Uniunii Europene, autoritățile naționale responsabile cu gestionarea asistenței financiare nerambursabile au obligația valorificării tuturor învățăturilor care se pot desprinde la nivel național, identificarea cauzelor care au generat dificultăți în gestionarea acestor fonduri și luarea tuturor măsurilor necesare pentru a evita repetarea lor în actuala perioadă de programare 2014-2020.

Acest proces de valorificare a experienței anterioare este cu atât mai important, cu cât o particularitate importantă a perioadei de programare 2014-2020 o reprezintă certificarea anuală a conturilor pentru toate programele finanțate din fonduri ale Uniunii Europene. Aceasta înseamnă că în fiecare an, la 15 februarie, se vor desfășura procese similare cu procesul de închidere finalizat la 31.03.2017, dar de anvergură mai mică, fiind necesară întărirea colaborării interinstituționale, astfel încât fiecare structură implicată să își poată desfășura activitatea într-un mod adecvat, cu respectarea termenului impus de către regulamentele UE tuturor statelor membre ale Uniunii Europene.

În vederea evitării riscului de repetare în ciclul bugetar 2014-2020 a unor deficiențe similare sau chiar identice cu cele din perioada de programare anterioară este necesară creșterea capacității sistemului de gestionare de a implementa metode și practici, inclusiv pe baza experienței anterioare, în scopul prevenirii și detectării cât mai devreme a unor erori. Instituirea și derularea adecvată a unui proces intern de gestionare a riscurilor atât la nivelul autorităților, cât și la nivelul beneficiarilor de fonduri capabil să conducă la scăderea deficiențelor. De asemenea, este necesară întărirea disciplinei financiare pe toate palierele implicate în utilizarea și controlul fondurilor puse la dispoziție de Uniunea Europeană, astfel încât să asigure prevenirea producerii unor erori.

Principalele cauze și consecințe ale abaterilor și deficiențelor constatate

Curtea de Conturi a remarcat o tendință de creștere a cazurilor în care unele deficiențe sau erori identificate de echipele de audit au fost remediate în timpul acțiunilor de control/audit, precum și a numărului de entități ale căror situații financiare oferă o imagine reală și fidelă a operațiunilor economice efectuate, a poziției financiare și a performanței, iar administrarea patrimoniului public și privat al statului de către aceste entități este în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile stabilite prin lege.

Cu toate acestea, continuă să existe și cazuri în care gradul de conformare a conducătorilor entităților auditate pentru implementarea măsurilor din deciziile emise sau pentru implementarea recomandărilor formulate este redus, aceștia fiind interesați într-o mică măsură de remedierea deficiențelor constatate. Această situație rezultă tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a contesta parțial sau integral deciziile, chiar dacă în procesul de conciliere au fost de acord cu constatările reținute.

În rezumat, deficiențele și abaterile pe care le veți găsi citind Raportul public al Curții de Conturi pe anul 2016 sunt, în mare parte, aceleași, frecvența lor însă este diferită de la an la an, iar **principalele cauze ale producerii lor sunt:**

✎ **existența unor sisteme de control intern/managerial care nu și-au atins scopul pentru care au fost instituite**, respectiv acela de a sprijini buna guvernare în sectorul public, încurajând un proces mai bun de luare a deciziilor în cunoștință de cauză, precum și utilizarea eficientă a resurselor, fiind astfel întărit mecanismul de răspundere pentru actul de gestiune a resurselor respective.

Concluzia este că, deși se depun eforturi pentru implementarea adecvată a sistemului de control intern managerial, acesta este, deocamdată, un proces care mai necesită eforturi susținute. Trebuie îmbunătățit modul de verificare pe verticală a procesului de implementare a sistemului de control intern managerial, iar ordonatorul principal de credite trebuie să coopereze mai mult cu entitățile din subordine pentru a exista o abordare unitară.

La nivelul ordonatorilor de la nivel central și de la nivel teritorial se constată că procesul este în plină desfășurare, cu un grad ridicat de implementare a standardelor de control intern la nivelul ordonatorilor principali de credite din cadrul aparatului central. Pentru entitățile de mici dimensiuni, această implementare se realizează cu dificultăți, cel mai adesea este formală, iar personalul și managerii nu înțeleg suficient rolul sistemului de control intern și nici nu sunt suficient de pregătiți în domeniu.

✎ **fundamentarea nerealistă sau insuficientă a proiectelor de buget** ale unor ordonatori principali de credite, care dovedește, cel mai adesea, că deciziile privind alocările de fonduri publice nu sunt fundamentate în funcție de priorități și în concordanță cu cadrul legal de referință sau cu scopul și atribuțiile entității stabilite prin actul normativ de înființare, dar și necunoașterea dispozițiilor legale din domeniul finanțelor publice și al contabilității publice, iar, uneori, chiar nerespectarea acestor prevederi din cauza unor interpretări eronate date dispozițiilor respective.

✎ **managementul inefficient și uneori incorect al fondurilor publice**, motiv pentru care există încă multiple nereguli și disfuncționalități în ceea ce privește angajarea cheltuielilor publice și plata acestora.

✎ **nerespectarea competențelor și responsabilităților ordonatorilor de credite în procesul bugetar**. Nu sunt stabilite priorități în aprobarea cheltuielilor publice, în vederea protejării resurselor publice de utilizarea neadecvată și pentru asigurarea bunei gestiuni financiare.

✎ **managementul defectuos și inefficient al cheltuielilor de funcționare**, superficialitate în examinarea documentelor justificative, aferente operațiunilor și tranzacțiilor economice, cu consecințe asupra utilizării legale a fondurilor publice.

✎ **lipsa coordonării și monitorizării de către ordonatorul de credite ierarhic superior a modului de utilizare a sumelor alocate prin buget, precum și a respectării cadrului legal general și specific**, pe parcursul exercițiului financiar, în cazul unor structuri aflate în poziție de subordonare, coordonare sau de autoritate.

✎ **la efectuarea cheltuielilor de capital există situații în care:**

- nu sunt organizate sisteme de monitorizare a achizițiilor publice și nu sunt întocmite programe de investiții publice predictibile din punct de vedere al surselor de finanțare;
- nu se urmărește derularea lucrărilor de investiții în concordanță cu clauzele contractuale;
- nu se verifică respectarea prețurilor din devizul-ofertă și se decontează lucrări înscrise în situațiile de plată fără a se efectua o verificare faptică a executării integrale a acestora;
- nu se verifică realitatea și legalitatea datelor înscrise în situațiile de lucrări primite spre decontare;

- o nu se urmărește atingerea rezultatelor și obiectivelor generale și specifice ale proiectelor de investiții cu respectarea criteriilor de economicitate, eficiență și eficacitate.

De altfel, cele mai multe abateri generatoare de prejudicii constatate cu ocazia acțiunilor Curții de Conturi au reliefat, printre altele:

- plata unor servicii neexecutate de antreprenori, dar facturate și plătite;
- acceptarea la plată a unor situații de lucrări care conțin cantități mai mari decât cele efectiv executate la anumite articole de cheltuieli;
- achiziționarea de materiale, date ulterior în custodie executanților, dar care nu s-au mai regăsit în lucrările executate ș.a.

 deficiențe în gestionarea patrimoniului entităților verificate, constituit din bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public și domeniului privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, precum și din drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial:

- o *neinventarierea pe liste separate a tuturor bunurilor aparținând domeniului public și privat al statului;*
- o *neefectuarea demersurilor pentru obținerea titlurilor de proprietate asupra unor terenuri și clădiri și, implicit, neînscrierea acestora în Cartea funciară;*
- o în cele mai multe cazuri s-a constatat că nu a fost efectuată inventarierea și/sau reevaluarea tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege;
- o în alte cazuri, inventarierea, așa cum a fost organizată și desfășurată, nu a acoperit toate elementele patrimoniale, disponibilitățile aflate în conturi la bănci și trezorerie, creanțele și obligațiile față de terți. Consecința acestor deficiențe o reprezintă prezentarea în situațiile financiare a unor elemente patrimoniale incerte, neconfirmate prin inventariere. Efectuarea necorespunzătoare a inventarierii poate conduce la diminuarea și deprecierea patrimoniului public și privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale.

 subevaluarea chirilor și redevențelor, neincluderea clauzelor cu privire la termenele de plată sau la aplicarea de penalități de întârziere pentru neplata sau plata cu întârziere a redevenței/chiriei datorate de concesionari/chiriași.

 implementarea măsurilor din decizii referitoare la încasarea impozitelor și taxelor locale și de aplicare a măsurilor de executare silită are un ritm lent din cauza neimplicării ordonatorilor principali de credite de la nivelul unităților administrativ-teritoriale, îndeosebi la comune, prin nestabilirea de persoane cu atribuții precise în organizarea și desfășurarea procesului de colectare a impozitelor și taxelor locale. Această situație, coroborată cu fenomenul fluctuației personalului de specialitate și neimplicarea persoanelor cu atribuții în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor de serviciu, are ca efect repetarea multora dintre abaterile din acest domeniu constatate în anii anteriori.

*

*

*

Mesajul pe care Curtea de Conturi îl transmite prin Raport este acela că autoritățile publice nu trebuie să piardă niciodată din vedere importanța consolidării managementului financiar în România și subliniază că răspunderea pentru realizarea unui management corect și eficient, orientat spre rezultate și performanță, este și rămâne în sarcina directă a managerilor și a personalului din instituțiile publice/companiile publice, adică a celor care gestionează fondurile publice și administrează patrimoniul public, cei care trebuie să corecteze erorile constatate aplicând măsurile dispuse de Curtea de Conturi, dar care trebuie să și prevină producerea, în viitor, a unor erori și abateri.

ISSN 1842 - 9408

Tipărit la C.N. "Imprimeria Națională"-S.A.